This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

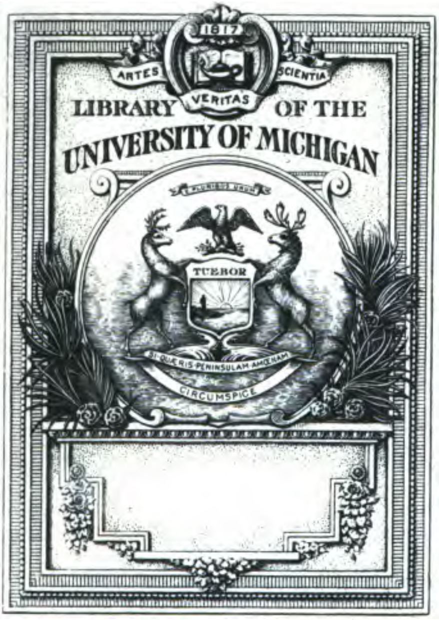
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

SCIENTIFIC LIBRARY.

Shelf number 130-2699

[redacted]

RKE, DAVIS & CO.,
DETROIT, MICH.

THE GIFT OF
PARKE, DAVIS AND COMPANY

[redacted]

QH
43
S9
G56
1789

Linné, Carl von

CAROLI A LINNÉ,

EQUITIS AURATI DE STELLA POLARI,

Archiatri Regii, Med. & Botan. Profess. Upsal. Acad. Paris. Upsal. Holm. Petropol. Berolin. Imper. Londin. Angl. Monsp. Tolos. Florent. Edinb. Bern. Soc.

SYSTEMA NATURÆ

PER REGNA TRIA NATURÆ,

Secundum Classes, Ordines, Genera, Species; cum Characteribus & Differentiis.

TOMUS III.

EDITIO DECIMA TERTIA, AUCTA, REFORMATA.

CURA

JO. FRID. GMELIN,

Philos. & Med. Doctor. hujus & Chem. in Georgia Augusta Prof. P. O. Acad. Cæsar. Naturæ Curiosorum & Electoral. Moguntin. Erfordensis, nec non Societ. Reg. Scient. Goettingensis, Physicæ Tigurin. & Metallicæ Membri.

LUGDUNI,

Apud Bernuset, Delamollière, Falque et Soc.

1796.

Ed. d. B.

JEHOVÆ *est Terra & plenitudo ejus,*
orbis terræ, & quæ habitant in eo.
Ipse super Maria plantavit eam,
& super Eam firmavit flumina.
Ascenderunt Montes & descenderunt Campi
in locum, quem fundavit eis.

DAVID. XXIV. 1, 2, c. IV. 8.

PRÆFATIO AUTORIS.

LITHOLOGIA mihi criſtas non eriget, Lapides enim; quos quondam in deliciis habui, tradita demum aliis diſciplina, ſepoſui, neque nunc, niſi laceſſitus, recepiſſem.

PRIMUS anno 1736 Lapides in *Methodum Syſtematicam* diſpoſui, conſtituendo *Genera* fixa *Characteribus* definita, quæ omnia non omnibus inviſa fuiſſe, ex ſcriptis ſucceſſorum intellexi, quamvis nonnulli meis humeris inſiſtentes, circumſpexere altius, quædam mutando addendoque non ſine ſupercilio.

DEIN ſurrexere varii Lithologi & Mineralogi conſummati: WOLTERSDORF, WALLERIUS, JUSTI, SWAB, CRONSTEDT, VOGEL, qui divino afflatu inſpirati ſua obſervata cum erudito orbe communicarunt, quibus, quod infinito labore & ſudore montium & Naturæ abyſſum penetrarunt, ſempiterna ab omnibus æquis cenſoribus debetur gloria; ſapientes enim eruditos maligno dente ſe invicem rodere, non equidem invideo, ſed miror magis; at homo natura malus morum cultura & nobiliore educatione emendandus: de ferro eſt ultima ætas.

MINERALOGI viam Chemicam incedere coacti ſunt pro ſcopo Metallurgo obtinendo, a qua in viam Phyſicam aſcendere allaborarunt; hi lithologiam ſibi vindicarunt tanquam propriam, quemadmodum Medici olim Botanicen. In his primas tenet incertus (*Anonymus in Mineralogia Holm.* 1756. *oct.*) de cujus autore utar verbis Iſaci mutatis: vox Swabii, manus Cronſtedti; illius *) enim dogmata dudum in familiari colloquio audivi, antequam hic adoleverat.

*) *Summus Mineralogus* Ant. Swab *obiit d.* 28 *Jan.* 1768. *æt.* 64.

A 2

9-28-34 mew

IPSE Lapides non fcopo Metallurgico, fed ut Naturæ Confultus omnibus gentibus utiles confideravi, Viam Mediam incedere coactus, nec aufus ubique affociare germanos fratres (Cretam & Silices;) nec profcribere Genera, quæ Natura civitate donavit (Humum, Cotem, Nitrum;) nec feparare, quæ hæc fœderato connubio conjunxit (Spati f. Schifti fpecies.)

LITHOGENESIAM ftudiofe in itineribus quæfivi, didicique eam abfolvi Præcipitatione & Cryftallifatione, atque Terras profterni, fed Quartzum, Spatum, Micamque exfurgere. Terras femineas dein impraegnari a Salibus mafculis, indeque prognafci Nobiliores; horum vero plurimos a Marte, proteo magis mutabili, pro indole cujufcunque conjugis.

SALIUM metamorphofin etiamnum occlufam Lithologis ferio commendo, quæ fi æque aperta fuerit ac hodie Terrarum janua, nova lux affulgebit Lapidum genefi. Cryftallos lapidofa, quod Salibus dudum fubjeci (ob rationes alibi *) datas, & pluribus dein confirmatas, adeoque non mutandas) a variis reprehenfus fui, fed vix ab aliis, quam qui ignorant, quid diftent Silices a Calce.

PETRARUM ordines nomine, non vero omine, mutavi, uti dudum Mammalia, ne hallucinarentur frivoli.

TERRAS Primitivas lubenter Petris præmififfem, fi leges Artis & Naturæ admififfent, fed prævidens me incidentem in Scyllam cupientem vitare Charybdin, obfervavi Naturæ fimplex veri figillum per circulum incipere, ubi definit. **)

Upfaliæ 1768.

---

*) *Amoen. acad.* I. *p.* 454.

**) *Salom. Concion.* III. 10.

PRÆFATIO EDITORIS.

Si in omni alia hiſtoriæ naturalis parte preſſius ſequi immortalem Autorem, muneris mei eſſe putavi, in hac certe viam ab eo calcatam & præmonſtratam pauliſper deſerere conſultius duxi; non enim moræ modeſtiæ, ſed veritatis ſigillo notata ſunt, quæ in primis ſuæ præfationis lineis enunciavit.

Quamvis multa ſagax prævideret, quæ noſtra demum ætas in apricum protulit, tam multa tamen, ſive ad principia, ab eo ad explicandam mineralium generationem, & formam præſentem ſtabilita, ſive ad diſtributionem in claſſes, ordines, genera & ſpecies, ac fundamenta, quibus illa nititur, ſive denique ad notas reſpicias, quibus & genera & ſpecies diſtinxit, tumimmutanda, tum addenda occurrunt, quæ aut fertili ſuo ingenio hinc inde nimis indulgens, prætervidit B. Autor, aut tum coævorum ipſorumque ejus popularium, tum mineralogorum noſtram hanc ætatem ornantium *T. Bergmani*, *Scheelii*, *Ferberi*, *Kirwani*, Generoſiſſ. de *Veltheim*, *Trebras* & *Wulſen*, *Sauſſurii*, *Hæpfneri*, *Storrii*, *Mayeri*, *Meyeri*, *Klaprothii*, *Gerhardi*, *Bruckmanni*, *Werneri* & præcipuorum Clariſſ. Viri diſcipulorum *Voigtii*, *Karſtenii*, *Widenmanni*, *Hoffmanni*, porro *Pallaſti*, *Georgii*, *Fortis*, *Sc. Brislacii* aliorumque indefeſſa induſtria recentius detexit, aut felicius ingenium dilucidius expoſuit meliusve perſpexit.

Aquæ ſuos natales debere terram vel refragatur omnibus quas de ortu terræ ejusque & aquæ vera indole concipere licet, conjecturis, vel ambigue ſaltem dictum eſt; plurimam terræ partem, quam noſtra hac ætate & a multis retro ſeculis ſiccam colimus, olim infra aquas hæſiſſe, mariſque undis tectam, & ſuperiora terræ noſtræ in plurimis regionibus ſtrata, non conſtent niſi terra ex his aquis, per quas antea diſperſa erat, præcipitata & animalium, quæ quondam has aquas inhabitabant, ruinis, cuilibet naturæ officinam attento animo perluſtranti, ultro patet.

Terras acefcendo vel putrefcendo gigni non nifi de humo valet; calcem non omnem ex animali regno proficifci, tot montium calcariorum primævorum, five ætate corporibus animalibus fuperiorum exempla edocent; argillam plurimam ex fatifcentibus petris durioribus, five ignis fubterranei vi progenitæ fuerint, five aliam originem nactæ, quales v. g. fpathum fcintillans, fchiftus, mica &c. tot obfervationes noftris temporibus ubivis obviæ loquuntur; multant arenæ partem idem primordium capere, aliam non quidem ex aqua, fed aquæ, dum ex fummis montium cacuminibus præceps agitur lapidum frufta fecum rapientis et triturando in granula comminuentis vi oriri neminem, qui naturæ continue agentis contemplatione delectatus, latere putem.

Talcum pluresque lapides, quos B. Autor huic generi fubjecit, & asbeftos terram continere, quæ, quamvis a *B. Marcgrafio* jam tanquam pars princeps evidentiffime demonftrata fit, ab ipfo neglecta fuit, magnefiam albam fcilicet, novimus omnes; hanc autem ex argilla nafci, quis, quæfo, affeverante quamvis *Linnæo*, fibi perfuadebit?

Schifti partem ex humo nafci, negari vix poteft; plurimum vero lapidis, hoc nomine defignati partem, & humo, & omnibus corporibus vivis, ex quorum ruinis humus exfurgit, antiquiorem effe, ejus in montibus fitus luculenter teftatur.

Ochram in quam fchiftus interdum refolvitur, non a materie fchifti ipfius, fed ab innidulante fæpius & fatifcente pyrita proficifci, facile eft demonftratu.

Calcem in filicem converti, funt utique & noftra hac ætate, qui contendant; at caveant, ne meram fegregationem particularum filicearum a calcareis quibus fæpe intertritæ funt, pro commutatione harum in illuc habeant.

Cryftallorum generationem falis adminiculo mirifice promoveri, ex officinis chemicis conftat; conftat etiam, terras aqua acido aëreo imprægnata folutas hoc fenfim fenfimque effugiente facilius longe cryftallorum forma præci-

pitari; neque tamen inde concludi poteſt, omnibus cryſtallis lapideis, ut gignantur, ſale quodam opus eſſe, & multo minus, omnes cryſtallos lapideas ſalem continere, aut ſalia eſſe, quum chemicum ſcrutinium in plurimis certe earum ne miculam quidem ſalis detexeris, & omnibus eſſentiales, ab ipſo B. Linnæo exactæ, ſalium notæ deſint.

Colorem lapidum terrarumque cæruleum atque viridem frequentius a ferro provenire, quam quidem a cupro ſerius examen edocuit; magneſiam quoque nigram in tingendis atque pingendis aliis mineralibus ſæpius a natura adhiberi, *Mayeri* inprimis opera novimus.

Metalla ex terra, ſale & ſulphure conſtare vetus quidem eſt opinio; verum an perinde vera, noſtriſque temporibus confirmata? Vix videtur.

Petrificata, uti appellunt, noſtris temporibus omnino viſa ſunt in quarzo & calcario ſpato.

Fiſſuras rupium exſiccatione, aquæ ſenſim ſenſimque penetrantis, ſolventis, eluentis, dum in glaciem abit, diſtendentis vi, terræ motibus vehementioribus, ignis ſubterranei violentia natas eſſe, valde probabile eſt.

Molybdænum metallicæ eſſe indolis noſtra ætas confirmavit; metallo tamen & ab omnibus aliis, B. *Linnæo* jam cognitis, & ab eo metallo, quod tum magneſiæ nigræ, tum ſpumæ lupi ineſt, quas ille in unum genus cum molybdæno confuderat, diſtincto.

Lapides judaicos echinorum quorumdam aculeis ſuos debere natales, extra omnem dubitationis aleam poſitum eſt.

REGNUM LAPIDEUM.

Fuisse HUMOREM rerum initium *Aquamque* Terræ primordium, e quo surrexere omnia, teste Mose, Thalete, Seneca, manifestatur, dum chaoticum Nucleum inundans Mare genitum in se fœtidum lente enititur in *Continentem*, quam, exhalando continuo *Rorem*, in *Nebulas* elevandum, imbribus æthereis rectificatis deciduis quotannis lactat. *Cataclysmi* universalis certa rudera ego nundum attigi, quousque penetravi; minus etiam veram *terram adamiticam*, sed ubique vidi factas ex Æquore Terras, & in his mera *Rudera* longinqui sensim præterlapsi ævi.

AQUA oceani humida, frigidula, passiva, concipiens, ubique fœcundata a sicco, calescente, activo, generante AERE, observatur in sinu suo intimo prægnans gemino Fœtu:

Masculo solubili, acri, claro, crystallino SALINO,
Femineo fixato, viscido, opaco, attractorio TERRENO.

Privignos insuper duos VEGETABILEM & ANIMALEM, seminum catena continuandos, enutriet hæc Aqua: Hi ambo in terram reducentur perenni circulo, dum etiam horum hæres erit nutrix Noverca.

SALIA sapida, polyedra, diaphana, multiplicativa, solubilia in particulas minimas infinitas, nihilominus semper conformes, concrescentesque iterum iterumque in majores etiam conformes, generant crystallisando, in et ex *terris* variis, varios Lapides:

NITRUM	Aëreum,	obducendo	auget	*Arenam.*
MURIA	Marina,	corrudendo	attrahit	*Argillam.*
NATRUM	Animale,	resudando	coagulat	*Calcem.*
ALUMEN	Vegetabile,	ramificando	ferruminat	*Humum.*

Sic PATRES *Lapidum.*

Pholades *inhabitant mare mediterraneum, intra rupium parva foramina, per quæ adultiores egredi nequeunt, & quidem ad ipsam maris superficiem, nec ultra, ut fluctus hauriant; cumque etiamnum vivæ ibi hærent & reliquerunt sua foramina cum emortuarum testis, ante secula rupibus inclusis & insculptis, & quidem usque in altissimas Italiæ alpes, testes hæ sunt locupletissimi aquæ subsidentiæ.* Confer Donat. Act. angl. 1757. n. 50. §. 11.

TERRÆ pulveræ, siccescentes, dissolubiles, fixæ, primitivæ
Crystallisando generatæ aut *Præcipitando* prognate;
Acescendo progenitæ aut *Putrescendo* renatæ,
e quibus *Crystallisando* s. *Attrahendo* Lapides renascuntur, & hi iterum iterumque in Terras elementorum varietate resolvuntur, regeneranturque, circulo itidem perenni.

ARGILLA Præcipitatio MARINÆ aquæ viscidæ:
Opaca, *plastica*, *friabilis*, *induranda*, *apyra*.

ARENA Crystallisatio PLUVIALIS aquæ turbidæ:
hyalina, *exsucca*, *scintillans*, *persistens*, *vitrescens*.

HUMUS Resolutio VEGETABILIUM acescentium:
nigra, *bibula*, *pulverea*, *flagrans*, *combustibilis*.

CALX Resolutio ANIMALIUM putrescentium:
albida, *absorbens*, *farinacea*, *penetrabilis*, *effervescens*.

ARGILLA Terra aquæ Marinæ, Muriæ olim opposita, sordida, viscida, lubrica, impalpabilis, amorpha, tenax, Colore opaca, Humido plastica, Solo naturali madida, Siccitate friabilis, Ignitione induranda, Ustione apyra, at ex miscela heterogenea in igne polymorpha, siccata diutius compressaque induratur in rasile *Talcum*, quod resolutum regeneratur sæpius in fibrosum *Asbestum*, at vero intime resoluta mire recrescit in squamosam *Micam*.

ARENA Terra aquæ Pluvialis Nitro æthereo impraegnatæ, nitida, fixa, rigida, scabra, crystallina, disjuncta, Colore hyalina, Humido exsucca, Chalybe scintillans, Ignitione persistens, Ustione determinata vitrescens, rejecta ad continentem siccataque pellitur *Arena mobilis*; hæc antiquata friabilis demum evasit *Arena Glarea*; utraque subterranea madens, oblique transverseque fissa, crystallisationis atomis ulterius connectitur in *Cotem*, mixtave peregrinis humosis ferruminatur in *Sabulum*, & hoc dein in varios *Lapillos*, lapillique in *Saxum*, at vero resoluta recrystallisataque conficit *Quartzum*.

Natura *æquilibrat universum rerum Discordiis*.
AQUA *humida*, *viscida*, *attractiva*, ARGILLÆ.
AER *siccus*, *acris*, *crystallinus*, ARENÆ.
ergo *attractio* e viscido, *crystallisatio* e sale:
accedit *fermentatio* Vegetabilis, *putrefactio* Animalis.
unde Acidum, inde Alcali.
primum Solidum ponderosum, *Igneum leve est*.

HUMUS Terra Vegetabilium, Nitri amasia, acescens, Colore nigra, Humidi bibula, Fractura friabilis, Siccitate pulveracea, Ignitione flagrans, Ustione combustibilis, hæc diuturna compressione induratur in fissilem *Schistum*, qui passim bitumine saturatus evasit *Lithanthrax*; resolvitur vero Schistus non raro in terrestrem *Ochram* regenerandam multiplicativa mineralisatione in *Tophum*.

CALX Terra Animalium, Natri conjux, alcalina, Colore albida, Acidi absorbens, Rasione obsecundans, siccitate farinacea, Ignitione penetrabilis, Ustione effervescens, calcificans peregrina Humosa Argillosaque in *Marmor*; at resoluta saturataque acido recrystallisatur in *Gypsum*, acido, sine igne depuratorio, amplius non effervescens; utrumque ab elementis resolvitur in farinosam *Cretam*, aqua ætherea, teste Echinita, concrescentem in *Silicem*; at resoluta, teste Stalactita, recrystallisatur in Spatum.

Sic MATRES *Lapidum*.

LAPIDES e Terris concrescunt, resolvuntur iterum, recrescunt:

ARGILLA	attrahitur	in *Talcum*,	Resolvitur	in *Lithomargam*,	Regeneratur	in *Amiantum*.
ARENA	accrescit	in *Cotem*,		in *Sabulum*,		in *Saxum*.
HUMUS	ferruminatur	in *Schistum*,		in *Ochram*,		in *Tophum*.
CALX	coagulatur	in *Mormor*,		in *Cretam*,		in *Gypsum*.

LAPILLI *Diaphani* e Matre fluida, uti e fixa *Opaci* surrexere, Tincti sæpius alumine Vitriolico, colore varii e Vario; his replentur & consolidantur rupium vulnera cum Cicatrice.

MICA concretio Argillæ, squamosa, flexilis, opaca, nitens, ignitione rigidior, sed nitidior evadens.

QUARTZUM crystallisatio aquæ elementaris, pellucidum, durum, e cavitate aquosa rupium, ideoque semper parasiticum, obscuratis sæpius crystallis motu s. copia.

SPATUM crystallisatio Aquæ calcariæ, diaphanum, fragile, cujus rhombos internos a diversa crystallo gnarus distinguit; marte adulteratum evadit durius chalybeque scintillans.

CRYSTALLI lapidosæ in & ex Aqua, sale impregnata, nec saturata, atomis terrestribus impalpabilibus scatente, in cavis lapidum retenta, exsurgunt quiete et mora; nec iterum aqua solubiles in atomos impalpabiles. Figura polyedra differunt a reliquis omnibus lapidibus nec alia gaudent, quam salibus popularibus propria, quæ crystallisationis unica caussa naturalis hodie nota, nec salia figuram determinarent, nisi simul incorporando. *Stalactites* sic accrescit tunica crystallina, uti *Calculus*, at sine ullo sale crystallos existere nemo postulabit, et terram salibus crystallisari sanus nemo dubitabit; ha-

rum Pelluciditas ab atomis, Color autem a Metallis; Gemmarum a pelluciditate, duritie, persistentia, colore pretium, impotentis itaque humanæ libidinis offuciæ.

VITRIOLUM aluminis natum, Metallo maritatum, varium exsurgit & figura gaudet diversa pro indole cujuscunque metalli; hujus tres frequentissimæ species: *Ferri*, *Cupri*, *Zinci*, illorum totidem vulgatissimi fiunt sulphurei *Pyritæ*, horumque totidem frequentiores evadunt terreæ *Ochræ*. Pyritæ itaque diversi diversam assumant Figuram; horum terra, in quam resolvuntur, vulgo audit *Ochra*, quæ enim e Ferro *lutea*, ustulata vero fit *rubra*; quæ autem e Cupro ex acido *viridis*, ex alcali *cærulea*, inde lapides *Lutei* & *Rubri* plerumque e Ferro, uti lapides *virides* & *cærulei* plerumque e Cupro, utraque ochra crystallisando coagulat terras in *Tophos*.

METALLA supredecomposita constant e *Terra*, *Sale*, *Sulphure*. Ferrum ubivis præsentaneum, sæpe solvitur ab elementis, soluto scilicet salve vitriolico, præcipitataque terra ochracea; Ferrum crystallisando ferruminat Terras in lapides, absorptum multiplicatur metallo, ut vidi in littore, *) sic multoties plus producit, quam primitus acceperat. Stagnans ⊕ in rupium aquam retinentibus fissuris transit ætate multiplicatum præcipitatumque in venam, quæ transverse dissecta, fissuraque repleta terra peregrina mutabit illico metallicam ibi venam in diversam, ut ex Ferro Cuprove sæpe Plumbum Argento dives, &c. Vena n. una eademque variabili modificatione scatet, sæpeque o, ⊕, O=O, 🜍, ♂, ♀, ☉, ☽, ♁, ♄, zz, w.

SAXA rupestria, solidissima, profundissima, vastissima, maxime longæva, tanquam telluris eminentia ossa, ex Arena, Sabulo, Lapillis, Lapidibusque concreta, immixtis passim argillaceis, evadentibus sæpius Talcosis, ferruminata demum in solidiora, repletisque interstitiis, crystallis Quartzi, Spati Micæque varie & temere mixtis; hæc Temporis natos esse ob strata naturæ nullus dubitet, ob partes vero eorum constitutivas nullus non palpabit. Metallurgi imprimis scrutantur hac Minerarum matrices, ex misceia polymorphas, in igne diversas.

PETRIFICATA, Marmoreorum montium verius parentes quam nati, tot possibilia, quot Animalia Vegetabiliave consistentiora; Sapiens itaque coarctet minus fructuosam Scientiam, ignotos tamen hodierni orbis incolas non susque deque habeat. Modi petrificationis

*) Tophus marinus.

quadruplices præprimis obſervantur: *Foſſilia*, *Redintegrata*, *Impreſſa*, *Transſubſtantiata*, ita frequentia in *Marmore*, *Silice*, *Schiſto*, *Cote*, ac inviſa *Apyris*, *Saxo*, *Quartzo*, *Spato* extero.

PARADOXA varia etiamnum ſepoſuit artis calamitas:

FISSURAS Rupium conſolidatas clare diſtinćteque vidimus, at quæ vis valuerit eas frangere, non attigi.

SPATUM omne cryſtalliſando genitum ex cavis repletis perſpexi, nec, ſine rhombis, autorum Spatum unquam concepi; at cur in rhombos frangatur, non ſatis intellexi, aut quando e cubico-muriatico rhombeum evaſerat.

AMIANTUM e terra Talci regeneratum vidi, at cauſam non intellexi.

MOLYBDÆNUM metallicum eſſe dubitare non potui, Zinco ſæpe prægnans aut Stanno a variis didici, an mere tale non credidi.

JUDAICOS lapides e corpore cavo petrificata eſſe perſpicio, cum Spato e fluido generato, ſæpe toti conſtent, at e quo animali orti ſint, me prorſus fugit, quum Echini non mihi ſatisfecerint.

SALIA primaria gaudent propria & determinata figura, ſed mutata ſæpius exoriuntur in diverſam etiam determinatam; at ex qua miſcela propria aut mixtura aliena terrena nondum perſpexere Halurgi. Cumque Metalla ex ſale generantur cryſtalliſando, fruſtra in Metallorum veram transformationem deſudarunt Alchemiſtæ, quamdiu hæc ſalium metamorphoſis etiamnum lateat, quam adeo neglexerunt Metallurgi, ac in terrarum indole toti fuere.

STRATA Telluris *) ex ruptis montibus conformia ſæpius vidi, nec tamen dixero omnia ejuſdem generis eſſe et pelagica:

1. infimum e *Cote*.
2. ſecundum e *Schiſto*.
3. tertium e *Marmore*, nidulantibus Petrificatis Pelagicis, ſæpe etiamnum peregrinis.
4. quartum e *Schiſto*.
5. ſupremum e *Saxo* rupeſtri, ſæpe vaſtiſſimo.

---

*) Strata terræ *varia*, *æquali ordine & diſtantia conſtanter obſervantur*, *ideoque & hæc ſoli accretio*, *tam bene diſtincta*, *multorum ſeculorum potius*, *quam communis cataclyſmi tumultuarium & turbulentum opus cenſeri debeat*. Ramazz. mut. 279.

OCEANUM Matrem Telluris esse nullus non videre potuit:

a. *Imbribus* nitrosis turbatur, præcipitatur & crystallisatur aqua maris in Arenam, maris fundum obtegentem.

b. *Fuco natante* Pelagus passim latissimeque obducitur, unde *quies* aquæ non obsecundantis variabili vento.

c. *Humus* emortui Fuci b) sensim descendit, arena a) levior, dum pergit Fucus b) in pratum natans concrescere.

d. *Vermes* pelagici, Mollusca, Testacea, Litho & Zoophyta, Piscesque natantibus ovis, Avesque compeditæ impennesque sub prato Fucoso pelagico c) pascuntur.

e. Pacata sub aqua b) depluit sedimentum Argillaceum, cum sensim emortuorum vermium testis d) calcareis usque in cumulum altum superficiei maris proximum, dum pressio excitans aquam b) depellat pelagica d).

f. ad Scopulum formatum, ex sua lege, rejicit Mare inprimis Fucos copiosos varios, in *humum* deliquescentes usque dum nuda terra inferior *arenacea* a) emineat, quæ siccata volitat, mixtaque in sabulum saxaque concrescit.

g. Seculorum dein longiori ævo, temporumque perenni quiete.

1. concreta *Arena* a) in *Cotem* 1) varie sed proprie fissam.
2. ferruminata *Humo* c) in *Schistum* 2) lamellosum, combustibilem.
3. indurata *Argilla* e) in *Marmor* 3) a vermibus coagulatum.
4. ferruminata *Humo* f) in *Schistum* 4) superiorem, modo priore.
5. concreta *Arena* f) in *Sabulum* 5) immixtis peregrinis.
6. hoc dein in Lapillos, & hi in Saxa, hæc in Rupes, subsidente demum lente maris aqua evasit *Mons*; nec potuisse altissimæ Rupes 5) natasse supra Argillam, dum, antequam calcificaretur, vermes pelagici in ea adolescerent, ideoque & Rupes saxeas altissimas ævi veros filios esse, dum omnia obmutuere, ipsi loquantur Lapides *) *tantum ævi longinqua valet mutare vetustas.*

SPECIES sæpissime vix ac ne vix quidem sufficienter determinari queunt, cum in his genesis ex ovo omnino nulla unquam existat, sed multiplex mere ludentis naturæ polymorphæ varietas sit & calamitas ipsius artis & Metallurgiæ fundamentum. Species itaque heic, qui laboriose perperam multiplicaverit, æque ignarus est, ac ille, qui omnino discordes combinaverit; nec Matrix in his magis diversas species distinguit, quam in plantis Terræ, Stationes aut solum natale, adeoque in Lapidibus plerumque meræ sunt *varietates*, in quibus cæcutientes errare certant.

---

*) Luc. XII. 40.

VIA triplex tantum per Regnum Lapideum curiosos ducit: PHYSICA, quæ descendit per Lapidum obscuras *Geneses*. NATURALIS, quæ excurrit per Lapidum apricas *Structuras*. CHEMICA, quæ ascendit per Lapidum destructivas *Analyses*. Mediam itaque nunc, ut semper, tutissimam ibit Tyro, sequendo ubique arctissime suum filum ariadneum, ne semioticen cum therapia confundat Empiricus, nec a deperditis atavis sæpe dubiam repetat progeniem, minus panophobus fingat in tenebris imaginarios manes, aut stolide e cineribus regenerandum Poëtæ Phœnicen; discat, quæ repugnent conveniantve nomina rebus, sciatque characteres definiri diagnosticis, nec Etymo. Hæc nec ultra, ne obscurus videar obscurioribus.

In manibus terræ, non hic te carmine longo
atque per ambages et longe exorsa tenebo.

SYSTEMATA
LAPIDUM
SEQUENTIA PRÆCIPUA SUNT.

I. TERRÆ.
Bolus.
Lac lunæ.
Lithomarga.
Umbra.
△ Veronensis.
Viride montan.
Cimolia.
△ coloniensis.
Ochra.
Creta.
Tripolitana.
Porcellana.
Marga.
Gur.
Turfa.

II. SALIA.
⊖ culinare.
Nitrum.
Alumen.
Vitriolum.

III. SULPHURA.
Sulphur.
Bitumen.
Petroleum.
Succinum.
Lithanthrax.

IV. LAPIDES.
1. *Igne persistent.*
Ollaris.
Amiantus.
Asbestus.
Fusorii.

V. 2. *Calcinabiles.*
Calcarius.
Suillus.
Marmor.
Gypsum.
Spatum.
Stalactites.
Fissilis.
Specularis.

VI. 3. *Igne Vitrescentes.*
Arena.
Arenarius.
Gemma.
Granatus.
Silex.
Quartzum.
Crystallus.
Fluor.

VII. FIGURATI.
Lusus.
Geographicus.
Aëtites.
Osteocolla.
Fulminaris.
Violaceus.

VIII. PETRIFICATA.
Lithoxila.
Lithophyta.
Corallia.
Lap. insectiferi.
Ichthyolithi.
Crustacei.
Testacei.
Petrif. animalia.

IX. CALCULI.
Bezoar.
Oculi cancrorum.
Margarita.

X. SEMIMETALLA.
Mercurius.
Antimonium.
Bismuthum.
Zincum.
Plumbago.
Calaminaris.
Magnesia.
Hæmatites.
Magnes.
Smiris.
Cærul. montanum.
Arsenicum.
Auripigmentum.
Cobaltum.
Pyrites.
Basaltes.
Sterile nigrum.

XI. METALLA.
Aurum.
Argentum.
Cuprum.
Stannum.
Plumbum.
Ferrum.

Generum nulli Characteres dati.

Violaceus lapis (a Byſſo Jolitho, ipſi innato,) judicatus propria ſpecies.

Arenam ſeparat a Terris.

Sulphur ord. 3. a. Pyrite ord. 10. diſtinguitur.

Serpentinus ad Marmora refertur ab eo & pluribus.

Micam cum calcariis convenire judicat.

Dividit Lapides ſimplices in eos, qui in *igne perſiſtunt*, qui in *igne vitreſcunt*, qui in igne tranſeunt *in calcem*. Hanc diviſionem aſſumſere dein alii : *Ego* 3, 2, 1. *Woltersdorf* 2, 4, 1. *Wallerius* 3, 2, 1. *Anonymus* 4, 2, 1. *Vogel* 1, 5, 2. mutato ſolo nomine

Methodus Bromeliana nequit dici Syſtema, quandiu Clavis Claſſium, characteres Generum, differentiæ Specierum, Synonyma Autorum deficiunt.

I. PETRÆ.

1. VITRECENTES.
Cos.
Quartzum.
Silex.

2. CALCARIÆ.
Marmor.
Spatum.
Schiſtus.

3. APYRÆ.
Mica.
Talcum.
Amiantus.
Asbeſtus.

II. MINERÆ.

1. SALIA.
Natrum.
Selenites.
Nitrum.
Muria.
Alumen.
Vitriolum.

2. SULPHURA.
Electrum.
Bitumen.
Pyrites.
Arſenicum.

3. MERCURIALIA.
Hydrargyrum.
Stibium.
Zincum.
Viſmuthum.
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.
Cuprum.
Argentum.
Aurum.

III. FOSSILIA.

1. CONCRETA.
Saxum.
Tophus.
Stalactites.
Pumex.
Aëtites.
Tartarus.
Calculus.

2. PETRIFICATA.
Helmintholithus.
Entomolithus.
Ichthyolithus.
Ornitholithus.
Zoolithus.
Phytolithus.
Graptolithus.

3. TERRÆ.
Marga.
Ochra.
Creta.
Argilla.
Arena.
Humus.

TERRIS initium facere suadet genesis, sed repugnant Leges Systematis.

Terræ enim omnium consensu constituunt ordinem naturalem, non igitur dividendæ in diversas classes.

Species congeneres separarentur a sociis. *Argillæ* aliæ apyræ virescentes, calcariæ aliæ.

Ochræ tum præcederent Metalla, ante datam ideam Metallorum, quorum tamen progenies sunt, ne dicam, quod aliæ ad cuprum, ferrum, Wismuthum, &c. aliæ referendæ essent.

Species Terrarum aliæ *primitivæ* petris anteponendæ, aliæ *derivativæ*, petris postponendæ.

FOSSILIA si inter petras & mineras dividerentur, etiam *Tophi* & *Stalactitæ* ad diversa genera traherentur a genere suo naturali.

PETRIFICATA plurima subjicerentur *Calcariis* petris, nonnulla *Combustibilibus*, pauca *Pyritæ*, *Cupro*, *Bitumini*, &c.

CRYSTALLOS quod subjecerim Salibus, ne quemquam offendat, mutet vocem SALIS in *Crystalli*, si magis placeat, in verbis erimus faciles; Anne idem, utrum dicas Salia sub Crystallorum genesi determinasse figuram, aut Salium elementa constitutiva? Sic Selenites a Creta in aqua soluta instillato acido vitriolico, v. *Act. Berol. v.* 5. 6. inspersione pulveris terrestris subtilissimi in puncto crystallisationis salium, lapilles prodire dudum vidit *Boyle*.

I. PETRÆ.

I. HUMOSÆ.
1. Schistus.

II. CALCARIÆ.
2. Marmor.
3. Gypsum.
4. Stirium.
5. Spatum.

III. ARGILLACEÆ.
6. Talcum.
7. Amiantus.
8. Mica.

IV. ARENATÆ.
9. Cos.
10. Quartzum.
11. Silex.

V. AGGREGATÆ.
12. Saxum.

II. MINERÆ.

I. SALIA.
13. Nitrum.
14. Natrum.
15. Borax.
16. Muria.
17. Alumen.
18. Vitriolum.

II. SULPHURA.
19. Ambra.
20. Succinum.
21. Bitumen.
22. Pyrites.
23. Arsenicum.

III. METALLA.
24. Hydrargyrum.
25. Molybdænum.
26. Stibium.
27. Zincum.
28. Vismuthum.
29. Cobaltum.
30. Stannum.
31. Plumbum.
32. Ferrum.
33. Cuprum.
34. Argentum.
35. Aurum.

III. FOSSILIA.

I. PETRIFICATA.
36. Zoolithus.
37. Ornitholithus.
38. Amphibiolithus.
39. Ichthyolithus.
40. Entomolithus.
41. Helmintholithus.
42. Phytolithus.
43. Graptolithus.

II. CONCRETA.
44. Calculus.
45. Tartarus.
46. Ætites.
47. Pumex.
48. Stalactites.
49. Tophus.

III. TERRÆ.
50. Ochra.
51. Arena.
52. Argilla.
53. Calx.
54. Humus.

I. PETRÆ Lapides steriles, *nati, e Terreno, cohæsione.*
simplices *absque peregrino (Sale, Sulphure, Mercuriove).*
fixæ, *nec intime menstruo solibiles.*
similares, *particulis temere coadunatis.*
1. HUMOSÆ e Vegetabilium terra *deposita.*
Combustibiles, *accensæ ardentes in cineres.*
Pulvere aceroso *grossiore leviore.*
2. CALCARIÆ ex animalium terra.
Penetrabiles *igne & porosiores evadentes.*
Pulvere farinaceo, *ustulatæ fatiscentes in farinam.*
3. ARGILACEÆ e Maris sedimento viscido.
Indurandæ, *igne duriores rigidiores.*
Pulvere lubrico, *ante ustionem.*
4. ARENATÆ ex Ætheris aqua pluviali *præcipitante.*
Scintillantes *chalybe percussæ, durissimæ.*
Pulvere scabro, *vitri instar particulis angulato.*
5. AGGREGATÆ, mixte e *quatuor* (1, 2, 3, 4) *præcedentibus.*
Participantes *itaque particulis constitutivis priorum.*
Pulvere diverso *secundum naturam constituentium* (1–4).

II. MINERÆ Lapides fœcundi, *nati e Salino, crystallisando.*
Compositæ *e Petra prægnante peregrino (Sale, Sulphure, Mercurio).*
Solubiles *intime in appropriato menstruo (Calces quidem dissolubiles in terram, at non intime solubiles).*
Crystallinæ, *certe (antequam adolevere) crystallisando genitæ.*
1. SALIA Lingua *humida dignoscenda.*
Sapida in *Aqua.*
Sulubilia *Aqua.*
2. SULPHURA Naso *emuncto dignoscenda.*
Odora *in Igne & flagrantia.*
Solubilia *Oleo.*
3. METALLA Oculis *claris dignoscenda.*
Splendida, *in igne fusilia, ponderosissima.*
Solubilia *menstruis acidis appropriatis.*

III. FOSSILIA: Lapides ambigui, *nati ex alterutro.*
Modificata *e Petris aut Mineris.*
1. PETRIFICATA.
Signata *figura referente Naturale quoddam.*
2. CONCRETA.
Coagulata *particulis temere conglutinatis.*
3. TERRÆ.
Pulverisatæ, *nec particulis connatis.*

CLASSIS I.

PETRÆ.

I. HUMOSÆ.

1. SCHISTUS fissilis.

II. CALCARIÆ.

2. MARMOR amorphum, effervescens.
3. GYPSUM amorphum, fixum.
4. STIRIUM fibrosum.
5. SPATUM rhombeum.

III. ARGILLACEÆ.

6. TALCUM solidum.
7. AMIANTUS fibrosus.
8. MICA squamosa.

IV. ARENATÆ.

9. COS fragmentis granulatis.
10. QUARTZUM fragmentis angulatis.
11. SILEX fragmentis convexis.

V. AGGREGATÆ.

12. SAXUM particulis heterogeneis mixtis.

PETRÆ natura eruenda ex sua Matre TERRA.
TERRÆ matres *sunt præprimis quatuor :*
Humus *lutosa* , *Vegetabilis* , *Combustibilis.*
Calx *testacea* , *Animalis* , *effervescens.*
Argilla *apyra* , *Aquatilis* , *indurända.*
Arena *mobilis* , *Aquatilis* , *indurata.*

I. HUMOSÆ ex Humo Vegetabili , ignitæ ardentes combustibiles.
Humus *lente deposita in aqua* , *ergo horizontalis* fissilis.
Argillaceæ *particulæ sæpe cum Humo* depositæ ,
ergo etiam Schistus sæpe subargillosus.
Acidum *minerale paludum sæpe inquinavit Ferro* ,
ergo ustulatæ reddunt terram ochraceam rubram.
Accensæ ardent *vegetabili* , *nisi nimis Metallo inquinatæ.*

II. CALCARIÆ ex Testaceis s. Lithophytis *in terram* mutatis.
Calx *enim omnis* e Regno Animali *prognata.*
effervescentes & solubiles acido , *utpote alcalinæ* ,
nisi antea acido saturatæ , *uti Gypsum.*
combustæ *& aqua exstinctæ fatiscunt in* farinam.
vi calcinandi s. Petrificandi *multiplicativa pollent* ,
in Humosis , *vegetabilibus* , *animalibus* , *argillaceis.*

III. ARGILLACEÆ *ex Viscido* marino in Terram *coactæ.*
Rasiles *Tritura lubrica* , *cum e Viscido molli natæ.*
Indurandæ *in igne aridioresque evadunt et duriores.*
Apyræ *quondam dictæ.*

IV. ARENATÆ *ex Atomis aquæ* , *in* Arenaceam *substantiam connatis.*
ortæ ex Aqua æthereo-pluviali.
Particulis duræ, *scabræ* , *radentes.*
Chalybe scintillantes *ob soliditatem et duritiem* , *nec aliæ nisi aliquot Spata metallico indurata.*
Vitrescentes *quondam dictæ.*

V. AGGREGATÆ ex præcedentium *particulis* mixtis.
Induratæ *e terra quacunque* , *porosæ.*
Interstitia *cava repleta fuere aqua terrestri* , *quæ enata in particulos solidas addidit miscelam e Quartzo* , *Spato* , *Mica.*
Igne considerandæ *secundum qualitates immixtas.*

CLASSIS II.

MINERÆ.

I. SALIA.

13. NITRUM frigido-acidum, essentiale.
14. NATRUM amaricans, alcalescens.
15. BORAX subsapidum, alcalescens.
16. MURIA acutum, medium.
17. ALUMEN austerum, acidum minerale.
18. VITRIOLUM stipticum, acidum minerale.

II. SULPHURA.

* *Unctuosa, Inertia.*

19. AMBRA. Fumo ambrosiaco.
20. SUCCINUM. Fumo suaveolenti.
21. BITUMEN. Fumo gravi.

** *Mineralisata, Metallica.*

22. PYRITES. Fumo acuto, luteo.
23. ARSENICUM. Fumo alliaceo, albo.

III. METALLA.

* *Friabilia*, Semimetalla *vulgo.*

24. HYDRARGYRUM fluidum, siccum.
25. MOLYBDÆNUM inquinans, non fusile.
26. STIBIUM fibrosum, friabile.
27. ZINCUM rimoso-malleabile.
28. VISMUTUM laminoso-malleabile.
29. COBALTUM compactum, fragile.

** *Malleabilia*, Metalla *proprie dicta.*

30. STANNUM albissimum mutum.
31. PLUMBUM cærulescens mutum.
32. FERRUM fuscescens sonorum.
33. CUPRUM rufum sonorum.
34. ARGENTUM albissimum sonorum.
35. AURUM luteum mutum.

MINERÆ omnes cryſtalliſando natæ ſunt, *exceptis ſulphuribus unctuoſis.*

Peregrina *iſta, quæ continent mineræ, ſunt Chemicorum tria, Sal, Sulphur, Mercurius.*

Mineræ *dignoſcendæ a ſuo peregrino denudando, & inde Genera eorumque characteres deducenda, quemadmodum in Plantis ab interna fructificatione.*

SALIA in Aqua ſoluta *criſtalliſantur diminutione vehiculi, quiete, frigore.*

Polyedra, *e planis & rectis angulis eſſe omnia Salia docent eorum Cryſtalli.*

Cryſtalli figuræ *in eodem Genere ſæpe aliquatenus mutantur, neque hoc ſine numine; nihil enim agit, ſine ſufficienti cauſa, Natura, a qua nihil ſupervacaneum, nihil perperam peragitur, quod ſerior Nepotum dies extricabit: Multæ errantes obſervationes per tenebricoſas Naturæ latebras tandem reperiant ejuſdem viam.*

Lapidoſas cryſtallos *ſecundum figuras retuli, quatenus hic dies admiſit.*

Terram *via humida cryſtalliſari poſſe abſque ſale, primum credo dum videro; via ſicca res aliena eſt.*

SULPHURA in igne *dant fumum & flammam, in oleo ſolvuntur, ſcatent etiam ſale, decompoſita.*

Unctuoſa *cum Reſinis Vegetabilium conveniunt in plurimis, ante Vegetabili principio orta.*

Mineraliſata *ſcatent Salino metallico.*

Metalla Regulum *dant nitentem, opacum, in igne fluidum, Molybdæno excepto hodie ignoto.*

Metamorphoſis metallorum *etiamnum latitans fruſtra in Vulcani templo, at potius in Naturæ ſacratiſſimis quærenda; pauci parentes certe plurimos produxere filios alienos; Mars omnino polygamus fuit.*

	pondus. fusio. amalg.	color.	consistentia.	sonus.	menstr.
Platinum	22000-9-0	album	- - - -	-	▽R
Aurum	19640-6-1	flavum,	malleabiliss. ductile	mutum	▽R
Argentum	11091-5-2	album,	malleabiliss. ductile	sonorum	▽F
Cuprum	8843-7-7	rufum,	malleabile,	sonorum	▽F
Ferrum	8000-8-8	fuscum,	malleabile,	sonorum	▽F
Plumbum	11325-4-3	cærul. alb.	molle,	mutum	▽F
Stannum	7400-3-4	album,	stridenti - flexile	mutum	▽R ▽F
Cobaltum	- -	album,	fragile - -	-	▽R ▽F
Vismutum	9700 - 6	flavo alb.	laminoso-malleabile,	sonorum	▽F
Zincum	7000-2-5	album,	rimoso-malleabile,	subsonorum	▽F
Stibium	- - 6-9	album,	fragilissimum	- -	▽F
Hydrargyrum.	13590-1 -	album,	fluidum	mutum	▽F

Qualitas ♂ *nigrans*, *austerum*, *stipticum.*

♀ *viride s. cæruleum corrosivum.*

Z *album*, *exsiccans.*

♄ *albidum*, *dulcificans.*

♁ *rapax*, *excepto auro*, Lupus Metallorum.

☿ *penetrans*, *salivans*, *amalgamans*, Servus fugitivus.

CLASSIS III.

FOSSILIA.

I. PETRIFICATA.

* *Vera.*

36. ZOOLITHUS.	*Petrificatum*	Mammalis.
37. ORNITHOLITHUS.	*Petrificatum*	Avis.
38. AMPHIBIOLITHUS.	*Petrificatum*	Amphibii.
39. ICHTHYOLITHUS.	*Petrificatum*	Piſcis.
40. ENTOMOLITHUS.	*Petrificatum*	Inſecti.
41. HELMINTHOLITHUS.	*Petrificatum*	Vermis.
42. PHYTOLITHUS.	*Petrificatum*	Vegetabilis.

** *Ficta.*

43. GRAPTOLITHUS.	*Petrificatum*	ſimulans.

II. CONCRETA.

* *Naturalia.*

44. CALCULUS.	*Concretum intra* Animale.
45. TARTARUS.	*Concretum intra* Vegetabile.
46. ÆTITES.	*Concretum intra* Lapidem.

** *Elementaria.*

47. PUMEX.	*Concretum in* Igne.
48. STALACTITES.	*Concretum in* Aëre.
49. TOPHUS.	*Concretum in* Aqua.

III. TERRÆ.

* *Derivativæ.*

50. OCHRA.	Terra metallica.

** *Primitivæ.*

51. ARENA.	Terra ſcabra.
52. ARGILLA.	Terra plaſtica.
53. CALX.	Terra effervefcens.
54. HUMUS.	Terra combuſtibilis.

I. PETRIFICATA *Montium calcariorum non filii, sed parentes sunt, cum omnis Calx oriatur ab Animalibus.*

Corpora petrificanda *sunt solida, Testæ, Ossa, Ligna.*

Succulenta *deliquescunt & corrumpuntur, antequam indurescunt Lapidosa.*

Occurrunt *per totum orbem, modo Calx adsit, in summis Peruviæ montibus exulant.*

Petrificantia varia.

Calx *vi calcifica mutat corpora aliena in calcariam substantiam* e. gr. *Schistum in Marmor. It. wgoth. 87.* Silex *ex Calce connatus, fovet itaque Petrificata.*

Vitriola *ferruminando conglutinant & penetrant:* Tophus marinus *aliique continent interdum Conchilia.*

Schistus *ex Humo s. Arena offert sæpe vestigia rerum impressarum ante coalescentiam.*

Succinum *proprie huc non referendum, cum contineat & ab aëris corruptione præservet inclusa olim corpora intra Resinam.*

MODI

TRANSUBSTANTIATA, *quæ tota materia, præprimis externa immutata, perstitere.*

Redintegrata, *ex iis, quæ ætate evanuerunt relicta cavitate & hæc dein referta materia lapidescente in formam impressam, Hysterolithus.*

IMPRESSA, *ubi corpus petrificans compressum retinet figuram impressis Ichthyolithus, Phytolithus.*

INCRUSTATA, *more Stalactitæ, ab aqua calcaria inprimis thermali; hæc vix Petrificata subeant cum ejusmodi arte s. injectione corporum efficiantur, quotquot volupe eris.*

FOSSILIA, *vulgo dicta, sunt Testæ s. Ossa solo glutine ab ævo orbata, Testacea, Lithophyta, Ligna.*

Specificum nomen *Animalis aut Plantæ addatur, ubi liquet; noscat igitur Ectypum animale s. vegetabile, qui dignoscat protypum lapideum; distincta observabit, dubia extricabit, relinquendo quisquilias.* Juvat *Deperdita Testacea & Lithophyta distincte proponere, quæ vel illustrant Naturæ cognitionem, vel Terræ genesin; cæterum coarctet steriliorem scientiam.*

Gesneri Joh. de Petrificatis. *Lugdb.* 1758. *oct. opt.*

II. CONCRETA, *in his determinatur substantia coagulata, Ochracea, Marmorea, Gypsea, Stiriata, Spatosa, Argillacea, &c.*

III. TERRÆ pulvereæ *sunt Petrarum matres, pauciores earum filiæ.*

PRIMITIVÆ *s. Primigeniæ, quæ ex Elementis, Animalibus aut Plantis Regno Lapideo illatæ fuere.*

DERIVATIVÆ, *quæ a Lapidibus pulverisatis exortæ sunt.*

I. TERRÆ.

1. MACRÆ.
Humus.
Creta.

2. PINGUES.
Argilla.
Marga.

3. MINERALES.
Salinæ.
Sulphureæ.
Metallicæ.

4. ARENACEÆ.
Arena.
Glarea.
Metallicæ.
Animales.

II. LAPIDES.

1. CALCARII.
Calcareus.
Marmor.
Gypsum.
Spatum.

2. VITRESCENTES.
Fissilis.
Cos.
Silex.
Petrosilex.
Quartzum.
Cryſtallus.

3. APYRI.
Mica.
Talcum.
Ollaris.
Corneus.
Amiantus.
Asbeſtus.

4. SAXA.
Simplicia.
Mixta.
Grisea.
Petrosa.

III. MINERÆ.

1. SALIA.
Vitriolum.
Alumen.
Nitrum.
Muria.
Alcalia.
Acida.
Neutra.
Ammoniacum.
Borax.

2. SULPHURA.
Bitumen.
Succinum.
Ambra.
Sulphur.

3. SEMIMETALLA.
Hydrargyrum.
Arsenicum.
Cobaltum.
Antimonium.
Wismuthum.
Zincum.

4. METALLA.
Ferrum.
Cuprum.
Plumbum.
Stannum.
Argentum.
Aurum.

IV. CONCRETA.

1. PORI.
Ignei.
Aquei.

2. PETRIFICATA.
Vegetabilia.
Corallia.
Animalia.
Teſtacea.

3. FIGURATA.
Lithomorphi.
Lithoglyphi.
Lithotomi.

4. CALCULI.
Vegetabilium.
Animalium.

Primus species in Regno lapideo rite determinavit.

Analysin lapidum pulchre resolvit.

Qui Sulphureas montium exhalationes (Bergschwaden) intelligit ac Matrices Metallorum concipit, eum non latebit Metallorum genesis 224.

Mephitis terreſtris salium pater judicatur 180.

Lapides primævos inter reliquos etiamnum occurrere admittit e. gr. jaspides 101, Quartzi species 106, Micas 132.

I. TER-

I. TERRÆ.

1. MACRÆ.
Humus.
Calcareæ.
Gypsæ.
Manganenses.

2. TENACES.
Argilla.
Marga.

3. MINERALES.

4. DURÆ.
Glarea.
Tripela.
Carmentum.
Arena.
Ar. metallica.
Ar. animalis.

II. LAPIDES.

1. CALCAREI.
Calcareus.
Marmor.
Spatum.

2. Gypsum.
Fluor mineralis.

2. VITRESCENTES.
Cos.
Spat. scintillans.
Quartzum.
Gemma.
Granatus.
Silex.
Petrosilex.
Achates.
Jaspis.

3. FUSIBILES.
Zeolithus.
Basalthes.
Magnesia.
Schistus.
Margodes.
Corneus.

4. APYRI.
Mica.
Talcum.
Steatites.
Serpentinus.
Ollaris.
Asbestus.
Amiantus.

5. Saxa.
mixta.
aggregata.

III. MINERÆ.

1. SALIA.
Acida.
Vitriolum.
Alumen.
Nitrum.
Muria.
Natron.
Alc. volatile.
Neutra.
Ammoniacum.
Borax.

2. SULPHURA.
Bitumen.
Succinum.
Ambra.
Sulphur.

3. SEMIMETALLA.
Mercurius.
Arsenicum.
Cobaltum.
Niccolum.
Antimonium.
Wismuthum.
Zincum.

4. METALLA.
Ferrum.
Cuprum.
Plumbum.
Stannum.
Argentum.
Aurum.
Platina.

IV. CONCRETA.

1. PORI.
ignei.
aquei.

2. PETRIFICATA.
Vegetabilia.
Corallia.
Zooli.
Helmintholithi.
—— testaceorum.
Entomolithi.
Amphibiolithi.
Ichthyolithi.
Ornitholithi.
Zoolithi.
Anthropolithi.

3. FIGURATA.
Lithomorphi.
Lithoglyphi.
Lithotomi.

4. CALCULI.
vegetabilium.
animalium.

I. TERRÆ.

1. ARGILLOSÆ.
Argilla.
Humus.

2. ALCALYNÆ.
Creta.
Marga.

II. LAPIDES.

1. VITRESCENTES.
Gemma.
Cryſtallus.
Quartzum.
Arenarius.
Corneus.
Spat. vitreſcens.
Saxum.
Pumex.

2. ARGILLOSI.
Smectis.
Asbeſtus.
Talcum.
Mica.
Schiſtus.

3. GYPSEI.
Gypſus.
Alabaſtrum.
Spat. gypſeum.

4. ALCALINI.
Calcarius.
Marmor.
Spat. alcalin.
Tophus.
Stalactites.
Margodes.

III. SALIA.

1. ACIDA.
Acidum purum.
Vitriolum.
Alumen.

2. ALCALINA.
Alcali fixum.
Alcali volatile.

3. MEDIA.
Natrum.
Nitrum.
Sal commune.

IV. BITUMINA.

1. FLUIDA.
Oleum montan.

2. SOLIDA.
Ambra.
Succinum.
Pix montan.
Sulphur.

V. SEMIMETALLA.

1. FLUIDA.
Hydrargyrum.

2. SOLIDA.
Antimonium.
Zincum.
Bismuthum.
Arſenicum.

VI. METALLA.

1. NOBILIA.
Aurum.
Argentum.

2. IGNOBILIA.
Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.

VII. PETREFACTA.

1. SANGUINEORUM.
Zoolithus.
Ornitholithus.
Ichthyolithus.

2. INSECTORUM.
Entomolithus.
Gammarolithus.
Echinites.
Encrinus.
Caput meduſæ.

3. TESTACEORUM.
Tubulites ſimplex.
— polythalamius.
Cochlites.
— polythalamius.
Conchites.

4. VEGETABILIUM.
Stelechites.
Lithoxylum.
Lithobiblion.
Carpolithus.
Phytolithus.

5. MARINORUM.
Corallites.
Porites.
Fungites.

Humum ex vegetabili vel animali ortam ſenſim in Argillam tranſire, (quod eget demonſtratione) n. 6.
Saxum omne chalybe percuſſum ſcintillas dare n. 13.
Pumicem vulcani progeniem non eſſe n. 14.
Atramentarius lapis e vitriolo eroſo provenit n. 24.
Cobaltum conjungitur genere cum Arſenico n. 30.
Ferrum nativum verum nunquam exſtitit n. 34.
Linnæus certe omnium primus, ſecundum leges ſyſtematicas, in claſſes & ordines redigere Mineralogiam tentavit. *Præf.*
Spatum dividit inter 3 diverſiſſima genera, imo ordines; in Vitreſcens, Gypſeum, Alcalinum.

I. TERRÆ.

1. DISSOLUBILES.
Argilla.
Marga.
Smectis.
Morachtus.
Tripela.

2. INDISSOLUBILES.
Creta.
Lithomarga.
Arena.

II. LAPIDES.

1. LAMELLOSI.
Spatum.
Mica.
Talcum.

2. FILAMENTOSI.
Amianthus.
Asbestus.
Inolithus.

3. SOLIDI.
Silex.
Quartzum.
Calcareus.
Gypseus.
Fissilis.
Smectis.

4. GRANULATI.
Arenarius.
Jaspis.

III. SALIA.

1. ALCALIA.
Alcali fixum.
Alcali volatile.

2. ACIDA.
Acid. vitriolicum.
— nitrosum.
— muriaticum.

3. MEDIA.
Muria.
Natrum.
Nitrum.
Ammoniacum.

4. STYPTICA.
Alumen.
Vitriolum.

IV. INFLAMMABILIA.

1. GENUINA.
Bitumen.
Sulphur.

2. SPURIA.
Humus.

V. SEMIMETALLA.

1. non MALLEABILIA.
Wismuthum.
Cobaltum.
Arsenicum.
Antimonium.

2. SUBMALLEABILIA.
Zincum.

3. FLUIDA.
Mercurius.

VI. METALLA.

1. FLEXILIA.
Plumbum.
Stannum.

2. DURA.
Cuprum.
Ferrum.

3. FIXA.
Argentum.
Aurum.

VII. HETEROMORPHA.

1. PETREFACTA VERA.
Antropolithus.
Zoolithus.
Ornitholithus.
Ichthyolithus.
Amphybiolythus.
Entomolithus.
Helmintholithus.
Zoophytolithus.
Conchyliolithus.
Coralliolithus.
Phytolithus.

2. PETREFACTA SPURIA.
Typolithus.
Metrolithus.
Incrustatum.
Induratum.
Terrefactum.

3. FIGURATA.
Lithomorphus.
Lithoglyphus.

I. METALLA.

1. NOBILIA.
   - Aurum.
   - Argentum.

2. IGNOBILIA.
   - Cuprum.
   - Ferrum.
   - Stannum.
   - Plumbum.

II. SEMIMETALLA.

- Argentum vivum.
- Antimonium.
- Vismuthum.
- Zincum.
- Arsenicum.

III. PHLOGISTICA.

1. FLUIDA.
   - Bitumen.

2. DURA.
   - Lithanthrax.

3. MINERALISATA.
   - Sulphur.

IV. SALIA.

1. ACIDA.
   - Vitriolum.
   - Alumen.

2. ALCALIA.
   - Fixa.
   - Volatilia.

3. MEDIA.
   - Muria.
   - Nitrum.
   - Borax.
   - Ammoniacum.

V. PETREFACTA.

1. ANIMALIA.
   - Terrestria.
   - Aquatica.

2. PLANTÆ.
   - Terrestres.
   - Marinæ.

3. OBSCURA.
   - Belemnites.
   - Hysterites.
   - Judiaicus.
   - Asteria.
   - Bufonites.
   - Oolithus.

4. FIGURATA.
   - Aetites.

5. CRYSTALLI.
   - Quartzosi.
   - Gypsei.
   - Spatosi.

VI. TERRENA.

1. NOBILES.
   - Adamas.
   - Sapphirus.
   - Smaragdus.
   - Amethystus.
   - Topazius.
   - Turcois.
   - Opalus.
   - Chrysolithus.
   - Hyacinthus.

2. SEMINOBILES.
   - Crystallus.
   - Carneolus.
   - Achates.
   - Chalcedonius.
   - Onyx.
   - Sardonyx.
   - Malachites.
   - Lazuli.

3. APYRI ignobiles.
   - Talcum.
   - Mica.
   - Molybdæna.
   - Vitrum moschow.
   - Steatites.
   - Corneus.
   - Jaspis.
   - Asbestus.

4. CALCARII.
   - Marmor.
   - Gypsum.
   - Spatum.

5. VITRESCENTES.
   - Cos.
   - Quartzum.
   - Silex.
   - Schistus.
   - Serpentinus.
   - Tripela.
   - Pumex.
   - Granites.
   - Saxum.
   - Argilla.
   - Marga.
   - Limus.
   - Umbra.

Coboltum speciem esse arsenici statuit.

I. TERRÆ.

1. CALCAREÆ.
Puræ.
Vitriolicex.
Phlogisticæ.
Argillaceæ.

2. SILICEÆ.
Adamas.
Sapphirus.
Topazius.
Smaragdus.
Quartzum.
Silex.
Jaspis.

3. GRANATINÆ.
Granatus.
Basaltes.

4. ARGILLACEÆ.
Porcellana.
Lithomarga.
Bolus.
Tripolitana.
Argilla.

5. MICACEÆ.
Mica pura.
Mica martialis.

6. FLUORES.
Indurati.

7. ASBESTINÆ.
Asbestus.
Amiantus.

8. ZEOLITHICÆ.
Zeol. purus.
Zeol. metallicus.

9. MAGNESIÆ.
Magnesia terrea.
Magnesia indurata.

II. SALIA.

1. ACIDA.
Vitriolum.
Muria.

2. ALCALINA.
Fixa.
Volatilia.

III. PHLOGISTICA.

Ambra.
Succinum.
Petroleum.
Sulphur.
Phlogistic. terreum.
— metallicum.

IV. METALLA.

1. PERFECTA.
Aurum.
Argentum.
Platina.
Stannum.
Plumbum.
Cuprum.
Ferrum.

2. SEMIMETALLA.
Hydrargyrum.
Wismuthum.
Zincum.
Antimonium.
Arsenicum.
Cobaltum.
Niccolum.

Syſtema eſt mere Metallurgicum, e principiis Cheminis petitum, proprium nec compilatum.

Excluduntur genera plura, *Cos*, *Schiſtus*, *Humus*, *Tophus*, *Stalactites*, *Aëtites*, *Calculus*, *Nitrum*. Appendici inſeruntur *Saxum*, *Pumex*, *Petrificata*.

Terras dari ſtatuit *Siliceam*, *Granatinam*, *Micaceam*, *Magneſiam*, *Zeolithicam*, *Chryſolampadis*.

Cryſtallos negat a Salibus oriri; figuras earum magis curioſas quam utiles judicat, quum in cryptis exſtruendis nullus numerat earum latera, Terras etiam poſſe aſſumere figuram cryſtallinam absque ſale, dari cryſtalliſationes metallorum fuſione, ergo cryſtallorum cauſam non a ſalibus.

Colores Gemmarum a Metallis originem ducere dubitat.

Calces exſtitiſſe credit ante vitarum & plantarum exiſtentiam.

Strata terræ negat conformia eſſe.

Definitiones characteriſticas inutiles judicat, ſufficere noſſe.

I. TERRÆ.

1. ARGILLACEÆ.
Argilla.
Bolus.
Limus.
Smectis.
Lithomarga.
Tripela.

2. CALCARIÆ.
Creta.
Lac lunæ.

3. SILICEÆ.
Arena.

4. MARGACEÆ.
Marga.

5. SELENITICÆ.
Farina foſſilis.
Terra ſpatoſa.
Nihil foſſile.

6. TALCOSÆ.
Terra talcoſa.

7. MICACEÆ.
Mica ☉, ☽.
Vitr. ruſſicum.
Molybdæna.

8. INFLAMMABILES.
Sulphureæ.
Bituminoſæ.
Umbra.

9. SALINÆ.
Vitriolicæ.
Alüminoſæ.
Nitroſæ.
Muriaticæ.

10. METALLICÆ.
☉, ☽, ♄, ♃, ♀, ♂.
♂ mica.
Ochra ♂, ♀.
Cadmia.
Cobolti 🜁.
Arſenici 🜁.
Mercurialis 🜁.

11. HUMUS.
Ruralis 🜁.

II. LAPIDES.

1. ARGILLACEI.
Steatites.
Nephriticus.
Serpentinus.

2. CALCAREI.
Calcarius L.
Suillus L.
Stephani L.
Marmor.
Quadrum.
Armenius.

3. MARGACEI.
Dendrites.
Gypſeus.
Tophus.

4. SELENITICI.
Gypſum.
Alabaſtrum.

5. PYROMACHI.
Cos.
Silex.
Corneus.
Quartzum.

6. SCHISTOSI.
Argilloſi.
Calcarii.
Metallici.
Aluminoſi.

7. FOLIOSI.
Micacei.
Spatoſi.
Pſeudogalenæ.

8. PLUMOSI.
Amiantus.
Asbeſtus.

9. SALINI.
Atramentarius.
Aluminoſus.
Sal cæduum.

10. METALLICI.
☽, ♄, ♂, ♃, ♀, Z.

11. FUSILES.
Pumex.
Zeolithus.

12. PETRÆ.

13. NOVI.
Trip.

III. PETRIFICATA.

1. ANIMALIA.
Antropolithus.
Zoolithus.
Ornitholithus.
Entomolithus.
Ichthyolithus.
Helmintholithus.
Amphibiolithus.
Zoophytolithus.

2. PHYTOLITHA.
Phytotypolithus.
Lithoxylon.
Rhizolithus.
Lithocalamus.
Lithophyllum.
Carpolithus.

3. LITHOPHYTA.
Madrepora.
Millepora.
Tubipora.
Keratophyta.

4. LITHOTOMI.
Aëtites.
Variolithus.

5. PORI.
Tophus.
Stalactites.
Incruftatum.

IV. SALIA.

1. STYPTICA.
Vitriolum.
Alumen.

2. FUSILIA.
Nitrum.
⊖ amarum.
Tincal.

3. INDURANDA.
Muria.

4. VOLATILIA.
Ammoniacum.
Arfenicum.

5. ALCALIA.
⊖ perficum.
Aphronitrum.
⊖ cretæ.

V. COMBUSTIBILIA.

1. SULPHURA.
Sulphur.

2. BITUMINOSA.
Bitumen.
Gagas.
Succinum.
Copal.
Ambra.
Lithanthrax.

3. SEVUM.

4. BALSAMUM.

VI. METALLA.

1. PERFECTA.
Aurum.
Argentum.
Plumbum.
Stannum.
Cuprum.
Ferrum.

2. SEMIMETALLA.
Zincum.
Vifmuthum.
Antimonium.
Cobaltum.
Mercurius vivus.
Platina.

Arsenicum ad falia refertur.

I. METALLA.

1. PERFECTA.
   a. Fixiora.
      Aurum.
      Platina.
      Argentum.
   b. minus fixa.
      Plumbum.
      Cuprum.
      Ferrum.
      Stannum.
      Zincum.

2. IMPERFECTA.
   Mercurius.
   Viſmuthum.
   Niccolum.
   Arſenicum.
   Antimonium.
   Cobaltum.
   Magneſia.
   Molybdæna.
   Wolframum.

II. SALIA.

1. EX ACIDO ET METALLO CONFLATA.
   Vitriola vulgaria.
   Argentum comeum.
   Mercurius ſublimatus.
   Flos cobalti.
   Flos viſmuthi.
   Pſeudogal. phoſphoreſc.
   Spatum plumbi.
   Ferrum aquar. mineral.

2. EX ACIDO ET ALCALI MINERALI CONFLATA.
   Muria.
   Sal Glauberi.
   Borax.

3. EX ACIDO ET ALCALI VEGETAB. CONFLATA.
   Nitrum.

4. EX ACIDO ET ALCALI VOLATILI CONFLATA.
   Ammoniacum.

5. EX ACIDO ET TERRIS CONFLATA.
   ⊖ amarum.
   Alumen.
   Sal cretæ.
   Sal ſedativum.
   Gypſum.
   Spat. ponderoſum.
   Fluor mineralis.

6. EX ACIDO ET INFLAMMABILIBUS CONFLATA.
   Acidum vitr. nat. Sienenſe.
   Mineræ arſenici.
   Sulphur.
   Succinum.
   Auripigmentum.
   Riſigallum.

7. ALCALIA.
   minerale.
   vegetab. aq. mineralium.

III. TERRÆ.

1. *Simpliciores.*
   a. Siliceæ.
      α. quartzoſæ.
         Adamas.
         Rubinus.
         Sapphirus.
         Topazius.
         Buryllus.
         Smaragdus.
         Chryſolithus.
         Turmelinus.
         Hyacinthus.
         Granatus.
         Amethyſtus.
         Praſius.
         Morion.
         Cryſtallus.

Quartzum diaphanum.
Petref. quartzosa.
Vitra vulcania.
β. corneæ.
Nephriticus.
Chalcedonius.
Carneolus.
Onyx.
Sardonyx.
Oculus felis.
Sapis ophthalmius.
Achates.
Pyromachus.
Corneus.
Petrefacta.
Lavæ corneum æmul.
γ. jaspideæ.
Heliotropius.
Sil. ægyptius.
Jaspis nigr.
Petrefact.
Lav. jasp. æmul.
b. Aluminares.
Terr. alum. nativ.
Corium montan.
Suber montan.
Lithomarga.
Terr. porcellana.
Terra fistularia.
Bolus.
Terr. miracul. Saxon.
Terra fullon.
Argill. effervesc.
Umbra.
Rubrica.
Mica.
Schorl.
Cret. nigr.
Schist. pur.
Jasp. immatur.
Petrefact. alum.
Lavæ alum.
c. Muriaticæ.
Tripela.
Cret. hispanic.
Cret. brianzon.
Steatites.
Serpentinus.
Ollaris.
Talcum.
Asbestus.
Pumex.
Lap. filtrar.
d. Calcariæ.
α. Puræ.
Agaric. mineral.
Creta.
Osteocolla.
Lap. travertin.
Calcarius.
Lumachella.
Marmor alb.
Spatum calcar.
Stalactit. calcar.
Petrefact. calcar.
β. Mixtæ.
a. acidis.
Alabastrum.
Gypsum.
b. metallis.
Turcosa.
Malachites.
Ferrum spatosum.
Stann. spatosum.
c. inflammabilibus.
Suillus.
Wasserblende.
Marm. variegat.
2. Compositæ.
a. bigenaræ.
α. ex terra silicea & caluminari.
Opali.
Oculus mundi.
Chrysopras.
Spatum scintillans.
Quartzum pingue & opacum.
Jaspis variegata.
Poudingstone.
Porphyrius.

Granites.
Gneissum.
Murckstein.
Lapis straterius.
Lap. filtr. spurius.
Lap. arenæ vulg.
Arena vulgaris.
Argilla communis.
Breccia nonnullæ.
Lavæ nonnullæ.

β. ex terra silicea & muriatica.
Lapis amygdalinus.
Ophites.
Brecciæ nonnull.
Lavæ nonnullæ.

γ. ex terra silicea & calcaria.
Lapis amygdal. nucl. calcariis.
Lapis lazuli.
Lapis piceus.

δ. ex terra alumin. & muriat.
Peperino.
Cæmentum.
Terra puzeolana.
Lavæ nonnullæ.

ε. ex terra alumin. & calcaria.
Spatum ponderosum.
Margæ.
Ardesia impura.

ζ. ex terra muriatica & calc.
Aschengebirge.
Salzstein.
Tophi thermarum.

b. trigeneræ.

α. ex terra silicea, alumin. & muriatica.
Basaltes.
Schisti nonnulli.
Brecciæ nonnullæ.

β. ex terra silicea, alum. & cal.
Zeolithus.
Fluor mineral.
Brecciæ nonnull.
Lutum commune.

γ. ex terra silicea, muriatica & calcar.
Peperino di Marino.
Grünstein.
Breccia rupestr. ciner.
Schisti nonnulli.

δ. ex terra alumin. muriat. & calcar.
Trapezium.
Cos.
Schistus vetustus.
Brecciæ nonnull.

c. quadrigeneræ, ex terra silicea, aluminari, muriat. & calcaria.
Porphyrellus.
Saxum metalliferum.
Brecciæ nonnullæ.
Humus.

IV. INFLAMMABILIA.

1. *Sulphura.*
2. *Petrolea.*
3. *Succina.*
4. *Bitumina.*

I. SALIA.

1. ACIDA.
vitriolicum.
nitroſum.
muriaticum.
fluoris mineral.
arſenici.
molybdænæ.
lapidis ponderoſi.
phoſphori.
boracis.
ſuccini.
aëreum.

2. ALCALIA.
minerale.
volatile.

3. NEUTRA.
Nitrum.
Sal digeſt. Sylv.
Sal Glauber.
Nitr. quadrangul.
Sal commune.
Sal ſecret. Glaub.
Nitrum flammans.
Sal ammoniacum.
Borax.
Alcalia atrata.

4. TERRESTRIA.
Spatum ponderoſ.
Spat. ponderoſ. muriat.
Gypſum.
Nitrum calcar.
Sal ammon. fixum.
Calx aërata.
Sal amarum.
Magneſia ſalit.
Magneſia nitrata.
Magneſia aërata.
Alumen.

5. METALLICA.
Vitriol. cupri.
Vitriol. ferri.
Ferrum aërat.
Vitriol. Zinci.
Vitriolum niccoli.
Magneſium ſalit.

6. TRIPLICIA.
Sal commun. magneſ. ſalit. inquinat.
Sal amar. vitriolo mart. inquinat.
Alumen vitr. mart. impurum.
Alum. vitriol. cobalt. inquin.
Vitriol. cupri ferreum.
Vitriol. ferri niccol. inquinat.
Vitriolum cupri ferreo & zincino inquin.

II. TERRÆ.

1. PONDEROSA.
aërata.
vitriolata.
petroleo imbut. Lap. hepatic.

2. CALX.
aërata.
aërata, petrol. imb. Lap. ſuill.
fluorata. Flav.
ac. pecul. imb. Lap. ponder.
aërata magn. ſalit. inquin.
aërata argillac. inquin.
aërata ſiliceo inquin.
aërata argill. & ſilic. inquin.
aërata ferro & magn. inquin.

3. MAGNESIA.
aërata ſilic. adunat.
ſiliceo intim. adunat.
argillac. ſilic. & pyrit. adun.
argill. ſilic. pyrit. & petrol. adun.

4. ARGILLA.
ſiliceo adunata. Porcell.
ſilic. & mart. adunata.
ſiliceo & calcar. adunat.
ſiliceo & magneſ. adunat.
Sulphoris acid. & alc. veget. inquinata.
ſiliceo, pyritaceo & petrol. inquin.

ſiliceo infra ponder. dimid. & paux. calc. unit. Gemma.
ſilicea dimid. part. & paux. cal. aër. mixt. Schoerl.
ſilicei dimidiæ partit & paux. calc. laxe unit. zeolithus.
ſiliceo copioſo & magneſ. unit. Mica.

5. SILICEA.
argill. & calc. parciſſ. Quartzum.
argillæ adunat. Chalcedonius &c.
argill. valde martial. adun.
martiali gravidata.
argill. & paux. calc. unit.
argill. & paux. magneſ. adun.
magneſ. calc. fluorat. & aërat. cupro ferroque calcinat. adunat. Chryſopraſus.

III. BITUMINA.

1. SULPHUR.
commune.
Plumbago.
Molybdænum.
2. PETROLEUM.
3. ADAMAS.

IV. METALLA.

Aurum.
Platina.
Argentum.
Hydrargyrum.
Plumbum.
Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Viſmuthum.
Niccolum.
Arſenicum.
Cobaltum.
Zincum.
Antimonium.
Magneſium.

APENDIX I.

Combinationes.

I. Duplices.
1. Salinicum.
Salino.
terreſtri.
bituminoſo.
metallico.
2. terreſtris, cum.
terreſtri.
bituminoſo.
metallico.
3. bituminoſi cum.
bituminoſo.
metallico.
4. metallici cum.
metallico.

II. Triplices.
1. Salini cum.
terreſtri & bituminoſo.
terreſtri & metallico.
bituminoſo & metallico.
2. terreſtris cum.
bituminoſo & metallico.

III. Quadruplices.
Salini cum.
terreſtri, bituminoſo & metallico.

APENDIX. II.

Petrefacta.
Calx ſalina ſub form. organ.
Ferrum ſalinum ſ. f. o.
Calx. aërata ſ. f. o.
Argilla ſ. f. o.
Terra ſilicea ſ. f. o.
Terra organica.
Petroleum corpora organica imbuens.
Argentum ſub f. organ.
Hydrargyr. ſ. f. o.
Cuprum ſ. f. o.
Ferrum ſ. f. o.
Zincum ſ. f. o.

I. TERRÆ.

1. CALX.

pura.
aërata.
Spatum.
pellucidum.
opacum.
Stalactites.
Tophus.
Incrustata.
Petrefacta.
Agaricus mineralis.
Creta
Calcarius.
Oolithus.
Lapis portlandicus.
Schistus calcarius.
Marmor.
vitriolata, Gypsum.
Selenites.
Alabastrum.
fluorata. Fluor mineralis.
pellucidus.
opacus.
acido wolframi nupta.
Lapis ponderosus.
magnesiæ nupta.
Spatum compositum.
Lapis Creuzenwaldensis.
Argillæ mixta.
Marga.
Lapis travertinus.
terræ ponderosæ mixta.
terræ silicea mixta.
Spatum stellatum.
Arenarius calcarius.
petroleo imprægnata.
Suilus.
pyritæ mixtus.
ferro junctus.
ferro & lapid. ponderoso mixtus.
compositæ.
ex meris calcareis.
ex calcareis & bariticis.
ex calcareis & muriaticis.
Marmor glandul. serpent.
Pietra talchina.
Verde antico.
ex calcariis & argillis.
cum Schisto.
marmor campanum.
florentinum.
cipolinum Rom.
Gniotte.
Amygdalites.
cum mica.
Cipolinum Autun.
Calcarius micaceus.
ex calcariis & siliceis.
ex calcariis & quartzo.
Quartzo & Puddingst. calcareum.
Calcareus cum venis quartzi.
ex calcariis & lavis.
Civerchina.
Marmor cum venis lavæ.
ex calcariis & pluribus aliis.
Quartzo spat. scint. & mica calce connexa.
Calcar. cum ven. schoerl. & mic.

2. BARITES.

aërata.
vitriolata.
fluorata.
acido wolframi nupta.
terræ siliceæ ferroque mixta.
terræ siliceæ, & petrol. mixta.
Lapis hepaticus.

3. MAGNESIA.

aërata.
paucissimæ terræ peregrinæ.
mixta.
siliceæ. Spuma maris.
calcariæ & ferro.
argillæ, talco & ferro.
quadruplo terræ siliceæ & pauciss. argill.

Steatites.
Lapis saponarius.
Ollaris.
terræ siliceæ, calcar. & paucissi. argill. & ferro.
Amiantus.
Suber montanum.
terræ siliceæ, calcariæ, ponderosæ, argillæ & ferro.
Amiantus.
pura.
æquali siliceæ fere, $\frac{1}{3}$ arg. $\frac{1}{4}$ aq. $\frac{1}{10}$–$\frac{1}{5}$ ferr.
Serpentinus.
duplo siliceæ, & æqual. fere argill.
Talcum.
Vitr. moscoviticum.
fluorata.
acido wolframi nupta.
composita.
ex lapidibus muriaticis meris.
Steatites cum talco.
Serpentin. cum ven. aut glandul. steatit.
ex lapid. muriat. & calcar.
ex lapid. muriat. & ponderos.
ex lapid. muriat. & argillis.
Steatit. c. arg. indurat.
Steatit. c. schisto.
Serpentin. c. schisto.
Saponar. cum mica.
ex muriat. & siliceis.

4. ARGILLA.
acido aëreo saturata.
Lac lunæ.
acido aëreo imprægnata.
Argilla.
fusibilis.
apyra.
Marga.
fullonia.
fistularia.
porcellana.
Lutum.
Terra laterum.
Bolus.
vulcania.
puteolana.
Cæmentum.
Tufa.
Cineres vulcan.
Tripela.
acido vitrioli saturata.
alum. ambryonat.
acido salis saturata.
paulo majori porti silic. minori magnesiæ & minori adhuc calc. ferr. nupta.
Mica pura.
Schisti.
purpureus.
purpurascens.
Ardesia.
pyritosus.
bituminosus.
argilla $\frac{14}{18}$ silic. terr. & paux. ferri mista.
Schistus argillaceus.
Arenar. argillac.
Corneus.
Killas.
Toadstone.
Zeolithus.
Lapis piceus.
Rubrica.
Argillæ compositæ.
ex mere argillaceis.
ex terr. argillos. & calcar.
Marmo nero antico.
ex terra argill. & ponderos.
ex terra argill. & magnesia.
ex terra argill. & silicea.
ex terra argill. & pluribus aliis.

5. SILICEÆ.
Quartzum.
Cryſtallus.
opacum.
Arena.
Pyromachus.
Petroſilex.
Jaſpis.
Silex nobilis.
Gemmæ.
Amethyſtus.
Chryſopraſus.
Lapis lazuli.
Lapis nephriticus.
Spatum ſcintillans.
Zoelithus ſiliceus.
Granatus veſarianus.
Granatus vulgaris.
Schoerl.
Schoerl. columnaris.
Turmalinus.
Baſaltes.
Rocoleg. rag.
La cos.
Pumex.
Spatum ferriferum muriat.
Cos turcica.
Rag. ſtone.
Arenarius.
Arena ferri calce cæmentum.
Compoſitæ.
ex ſiliceis & ſiliceis.
ex ſiliceis & calcariis.
ex ſiliceis & baryticis.
ex ſiliceis & muriaticis.
ex ſiliceis & argillaceis.
ex ſiliceis & pluribus aliis.

II. SALIA.

1. ACIDA.
aëreum.
vitriolicum.
ſalis communis.
fluoris mineralis.
ſuccini.
phoſphori.
molybdænæ.
arſenici.
lapidis pondero.
2. ALCALIA.
vegetabile.
minerale.
volatile.
3. NEUTRA.
Tartarus vitriolatus.
Sal Glauberi.
Sal ſecretus Glauberi.
Selenites.
Sal amarum.
Alumen.
Mineræ alumini.
Vitriolum ferri.
Vitriolum cupri.
Vitriolum zinci.
Vitriolum cobalti.
Vitriolum niccoli.
Vitriolum magneſiæ.
Vitriolum argenti.
Vitriolum mercurii.
Vitriolum plumbi.
Nitrum vulgare.
Nitrum cupicum.
Nitrum calcarium.
Nitrum muriaticum.
Sal digeſtivum Sylv.
Sal culinare.
Sal ammoniac.
Terra ponderoſ. ſalit.
Sal ammon. fixum.
Sal. amar. muriatic.
Alumen muriaticum.

Cuprum

Cuprum salitum.
Magnesia salita.
Hydrargyrum salitum.
Borax.

III. INFLAMMABILIA.

1. ÆREA.
Aër inflammabilis.
Aër hepaticus.

2. LIQUIDA.
Naphtha.
Petroleum.
Maltha.

3. SOLIDA.
Asphaltum.
Sevum minerale.
Gagates.
Lithanthrax.
Geanthrax.
Turfa.
Succinum.
Ambra.
Copal.
Sulphur.

IV. METALLA.

1. PERFECTA.
Aurum.
Platina.
Argentum.
Hydrargyrum.

2. IMPERFECTA.
Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.

3. SEMIMETALLA.
Zincum.
Antimonium.
Arsenicum.
Vismuthum.
Cobalthum.
Niccolum.
Magnesia nigra.
Wolframum.
Molybdæna.
Saturnites.

I. TERRÆ.

1. SILICEÆ.

Lapis diaboli.
Adamas.
Chryſoberyllus.
Circonius.
Hyacinthus.
Chryſolithus.
Granatus.
Rubinus.
Sapphirus.
Topazius.
Smaragdus.
Beryllus.
Scorlus.
Lapis thumenſis.
Quartzum.
Corneus.
Pyromachus.
Chalcedonius.
Lithoxylon.
Heliotropius.
Chryſopraſus.
Silex ſchiſtoſus.
Obſidianus.
Catophthalmus.
Prehnites.
Zeolithus.
Lapis lazulus.

2. ARGILLÆ.

Argilla pura.
Terra porcellana.
Argilla vulgaris.
Jaſpis.
Opalus.
Lapis piceus.
Spatum adamantinum.
Feldſpatum.
Schiſtus argilloſus.
Schiſtus inflammabilis.
Terra aluminis.
Schiſtus aluminaris.
Lapis aluminaris.
Nigrica.
Coticula.
A. tripolitana.
Mica.
Chlorites.
Chalcolithus.
Hornblenda.
Wacca.
Baſaltes.
Lava.
Pumex.
A. veronenſis.
Lithomarga.
Sapo montanus.
A. ochra.

3. TALCA.

Steatites.
Nephrites.
Terra fullonum.
Talcum plaſticum.
T. medicinale.
Serpentinus.
Talcum.
Asbeſtus.
Cyanites.
Actinotus.

4. CALCARIÆ.

aëratæ.
lactiformis.
Creta.
Marmor.

compactum.
lamelloſum.
Stalactites.
Piſolithus.

Spatum ſchiſtaceum.
Spatum magneſiacum.
Suillus.
Marga.
Schiſtus margac. bitumin.

phosphoratæ.
Apatites.
boraxatæ.
Boracites.
fluoratæ.
Fluor mineral.
vitriolatæ.
Gypsum.
Selenites.

5. PONDEROSÆ.
Witherites.
Spatum ponderosum.

II. SALIA.

1. VITRIOLICA.
Vitriolum nativ.
Halotrichum.
Alumen butyraceum.
Salamur. nativ.

2. NITROSA.
Nitrum vulgare.

3. MURIATICA.
Sal commune.
Sal ammoniacum.

4. BORAX.

5. ALCALIA.
Alcali minerale nativ.

III. INFLAMMABILIA.

1. BITUMINA.
Naphtha.
Petroleum.
Asphaltum.
Lithanthrax.
Spissexylon.
Succinum.
Meliedites.

2. SULPHURA.
Sulph. nativ. vulgare.
Sulph. nativ. vulcanium.

3. GRAPHITES.

IV. METALLA.

Platinum.
Aurum.
Hydrargyrum.
Argentum.
Cuprum.
Ferrum.
Plumbum.
Stannum.
Vismutum.
Zincum.
Antimonium.
Cobaltum.
Niccolum.
Magnesia.
Molybdænum.
Arsenicum.
Scheelium.

TERMINI
USURPATI ARTIS.

I. NOTARUM EXTERNARUM.

1. COLORIS.
a. albi.
niveus.
rubefcens.
flavefcens.
cinerafceus.
argenteus.
virefcens.
cærulefcens.
lacteus.
ftanneus.
b. cinerei.
infumatus.
margaritaceus.
cærulefcens.
virefcens.
flavefcens.
rubefcens.
plumbeus.
chalybeus.
nigricans.
c. nigri.
cinerafcens.
cærulefcens.
virefcens.
fufcefcens.
ferreus.
aterrimus.
d. cærulei.
indicus.
berolinenfis.
lazureus.
fmaltinus.
violaceus.
lavendulaceus.
cæleftis.
cinerafceus.
e. viridis.
æruginofus.
thalaffinus.
gramineus.
pomaceus.
porraceus.
olivaceus.
pfittacinus.
afparaginus.
f. flavi.
fulphureus.
citreus.
aureus.
pyritaceus.
aurichalceus.
melleus.
cereus.
ftramineus.
ifabellinus.
ochraceus.
vinaceus.
aurantius.
g. rubri.
auroreus.
lateritius.
coccineus.
hyacinthinus.
fanguineus.
cochenillinus.
cupreus.
cinnabarinus.
Karmefinus.
perficinus.
rofeus.
carneus.
obfcurus.
fufcefcens.
h. fufci.
rubefcens.
caryophyllinus.
flavefcens.
tombacinus.
hepaticus.
nigricans.
i. fuperficialis.
puvoninus.
iridinus.
columbinus.
chalybeus.
k. varii.
variabilis.
pro fitu ad lucem.
4. COHÆSIONIS.
a. Solida.
α. continua.
fragilia.
tenacia.
plaftica.
fubductilia.
ductilia.
rigida.
flexilia.
elaftica.
molliffima, ut unguis digiti veftigia imprimat.
mollia, ut cultro rad. queant.
duriufcula, cultro vix rafilia.
dura ad chalybem fcintillantia.
duriffima, limæ refiftentia.

friabilia.
fegregata.
coagmentata.
pulverulenta.
fquamofa.
b. Fluida.
tenacia.
tenuia.
2. NITORIS.
inconfpicua i. e. fplendore omni orba.
micantia.
nitidula.
nitida.
nitidiffima.
nitore.
vulgari.
vitreo.
cereo.
matris perlarum.
adamantino.
femimetallico.
fpeculari.
metallico.
obumbrante.
3. PELLUCIDITATIS.
Opaca.
Subopaca i. e. ad tenuiores modo margines pellucida.
diaphana.
femipellucida.
pellucida.
hyalina, leviffime tincta.
5. TEXTURÆ.
a. compactæ.
feftucariæ particulis
majoribus.
minoribus.
vitreæ.
planæ.
conchaceæ.
planioris.
concavioris.
perfectioris.
imperfectioris.
minutioris.
craffioris.
fcoriaceæ.
inæqualis.
granulatæ.
minutim.
craffius.
uncinulatæ.
terreæ.
fubtilioris.
craffioris.
b. fibrofæ, fibris
tenerioribus.
craffioribus.
rectis.
curvis.
parallelis.
divergentibus.
ftellatis.
fafciculatis.
fparfis.
c. radiatæ, radiis
latioribus.
anguftioribus.
longioribus.
brevioribus.
rectis.
curvis.
parallelis.
divergentibus.
fafciculatis.
ftellatis.
fpinofis.
d. lamellofæ, lamellis
rectis.
curvis.
indeterminate.
undulatim.
fphærico-convexis.
frondofis.
parallelis.
divergentibus.
fecantibus.
dupliciter.
tripliciter.
quadrupliciter.
fextupliciter.
e. fchiftofæ, partibus
tenuioribus.
craffioribus.
rectis.
curvis.
indeterminate.
undulatim.
6. SUPERFICIEI.
pinguia.
macra.
frigida.
frigidiufcula.
tepida.
inæqualia.
lævia.
afpera (granulis minimis æqualibus.)
fcabra.
foveolata foveolis cubicis.
pyramidalibus.
tabulatis.
conicis.
fphæricis.
ftriata.
transverfim.
longitudinaliter.
diagonaliter.
alternatim, (alternante ftriarum directione.)
decuffatim.
plumofa (i. e. ftriis e media longitudinali oblique transverfim excurrentibus.)

7. PONDERIS.
ponderosissima (i. e. pondere specifico aquam sexies & ultra superantia.)
ponderosa (i e. aquam quater & ultra superantia.)
leviuscula (i.e. aquam bis & paulo ultra superantia.)
levia, (aquam parum superantia.)
natantia.

8. FIGURÆ.
a. fragmentorum in quæ fossile secedit.
a. sponte.
α. granulata, granulis
crassioribus.
subtilioribus.
majoribus.
minoribus.
rotundatis.
subsphæricis.
lentiformibus.
angulatis, angulis communibus.
elongatis.
majoribus.
β. crustosa, crustis
crassioribus.
tenuioribus.
rectis.
angulatis.
sphæricis.
concentricis.
conicis.
γ. bacillaria, bacillis
crassioribus.
tenuioribus.
rectis.
curvis.
b. mallei ictu.
α. regularis.
cubicæ.
rhomboidalis.
trapezoideæ.
pyramidalis.
dodecaëdriæ.
β. irregularis.
indeterminatæ, marginibus
obtusis.
acutis.
festucariæ.
discoideæ.
cuneatæ.
b. totius fossilis.
a. minus regularis.
vulgaris, amorpha.
filiformis.
capillaris.
dentiformis.
denticulata.
reticulata.
arborescens.
fruticosa.
ramosa.
pectinata.
tubulosa.
fistularis.
rotundata.
farta.
nucleo mobili Aëtites.
fixo. Geodes.
vacua.
botryoides.
sphærica.
sphæroides.
elliptica.
amygdalina.
reniformis.
tuberosa.
membranacea.
specularis.
foraminulenta.
cellulosa cellulis simplicibus.
tetraëdris.
hexaëdris.
polyëdris.
rotundis.
duplicibus.
spongiosa.
vesiculosa.
erosa.
perforata.

b. regularis. Crystalli
α. Tabulæ.
tetraëdræ t. I. II. III. f. 17.
rectangulæ.
obliquangulæ.
pentaëdræ tab. I. II. III. f. 29.
hexaëdræ.
octaëdræ.
æquilateræ.
inæquilateræ.
tenuioris.
crassioris.
perfectæ.
angulis in aciem terminatis
omnibus.
nonnullis.
sparsæ.
coagmentatæ.
inordinatim.
decussatim.
in cellulas.
pyramides.
globulos.
lentes.
amygdalos.
acus.
ad latera adnatæ.

β. Cubi s. Tesseræ.
rectanguli s. veri.
obliquang. s. rhombi.
majoribus.
minoribus.
minimi.
lateribus planis.
concavis.
convexis.
altern. conv. & plan.
truncatis.
marginib. angulis. omnibus. nonnullis.
superficie terminali in aciem abeunte.
sparsi.
inclusi.
connati.
decussatim.
aggregati.
seriatim.
in globulos.
uvæ formam.
fasciculatim.
stellatim.
in pyramides.
ramos.
arbusculos.
cellulas.
γ. Prismatis.
triaedri.
tetraedri.
pentaedri.
hexaedri.
octaedri.
enneaedri.
rectanguli.
obliquanguli.
æquilateri.
inæquilateri.
lateribus angustioribus.

altern. terminat.
in planis.
convexis.
ventricosis.
incurvis.
superficie terminali, utraque alterutra abeunte in
aciem.
pyramidem.
æqualis later. numeri.
minoris.
latioris.
tenuioris.
acicularis.
capillaris.
marginibus truncatis alternis omnibus.
sparsi.
cohærentis.
lateraliter.
basi.
apice.
per medium transeund.
cum alio aut aliis.
aggregat.
inordinatim.
stellatim.
fasciculatim.
seriatim.
graduatim.
pectinatim.
in olivæ formam.
amygdalæ —
uvæ —
renis —
globi —
pyramidis —
columnæ —
prismatis —

aciculæ formam.
bacillorum —
gemmarum —
δ. Pyramidis.
triaedræ.
tetraedræ.
hexaedræ.
octaedræ.
simplicis.
duplicis.
prismati superimpositæ.
inversæ.
rectæ.
truncatæ.
apice.
marginibus.
baseos.
lateralibus.
lateribus.
latioribus.
angustioribus.
acicularis.
capillaris.
æqualibus.
inæqualibus.
altern. majoribus.
planis.
convexis.
concavis.
intus cavæ.
auctæ altera pyramide
apice alterutro
utroque
basi communi.
ad latera.
solitariæ.
sparsæ.
aggregatæ.
inordinatæ.
seriatim.
graduatim.

divergendo
foſæ in modum.
ſtellatim.
faſciculatim.
mergitis forma.
gemmæ —
globi —
renis —
granorum —
bacillorum —
criſtæ —
cellularum —
arbuſculæ —
muſci —
ramorum —
fruticeti. —
reticulatim.
in columnas.
tabulam.
pyramidem.
cohærentis.
latere.
apice.
medio.
geminæ.
tergeminæ.
plures.
ε. Lentis i. e. pyramidis obſcuræ duplicis depreſſæ : angulis corporeis obtuſiſſimis.
tetraedræ.
hexaedræ.
vulgaris.
ſellæ in modum carvatæ.
ſolidæ.
intus cavæ.
ſolitariæ.
aggregatæ in
rajæ forma.
uvæ —
globi —
granulorum forma.
cellularum —
inordinate.
connexæ.
parallelæ.
ζ. Dodecaedri.
perfecti.
minus perfecti.
marginibus
truncatis.
in aciem terminatis.
9. LOCI, in quo, MODI quo occurrunt.
α. rupeſtria, quæ integros montes, aut portionem præcipuam, ſtrata, rupes conſtituunt.
β. paraſitica.
libera
aliis incluſa
vaga
fruſtis majoribus.
rotundatis.
angulatis.
acutangulis.
obtuſangulis.
granulis.
adhærentia
corticis forma.
membranæ —
bractearum —
granorum —
inhærentia
ſparſim.
punctatim.
per venas.
glandulas.
fruſtula.
amorpha.
cryſtallina.
majora.
minora.
minima.
ſtrata.

10. COLORIS, quo inquinant alia corpora contactu.
ſcriptura.
tritura.
ejuſdem cum foſſili ipſo coloris.
alieni.

11. SENSATIONIS, quam linguæ imprimunt
adhærent
inſipida.
ſapida, ſaporis.
argillacei.
ſubdulcis.
ſtiptici.
amari.
lixivioſi.
ſalſi.
acris.

12. ODORIS, quem exhalant.
ſponte.
trita
per ſe
cum aliis.
calefacta.
prunis inſperſa.
alcalini.
empyreumatici.
bituminoſi.
ſulphurei.
arſenicalis.

13. SONI, quem edunt agitata.
cum aliis collidentia.
muta.
ſonora.
ſonitu campanæ æmulo crepitantia.

II. NOTARUM PHYSICARUM.

attractoria, quæ ferrum trahunt.
retractoria, quæ a magnete trahuntur.
intractabilia, quæ non trahuntur.
electrica, quæ trita aut calefacta moleculas minus ponderosas trahunt.
phosphorescentia, quæ trita, solis radiis aut igni exposita aut prunis inspersa } in tenebris lucem spargunt.
humescentia, quæ sensim aquam imbibunt.
bibula, quæ aquam avidius absorbent.
fatiscentia, quæ sponte in aëre dilabuntur.

III. NOTARUM CHEMICARUM.

1. petitarum a mutatione, quam ignis infert.
α. volatilia, quæ leni colore semivolatilia, quæ prunis inspersa fixa, quæ ne violento quidem igne } in vapores abeunt.
β. fumantia, quæ igne tractata fumum scintillantia, quæ igne tractata scintillas inflammabilia, quæ igne tractata flammam } emittunt.
consueti alieni } coloris.
γ. variabilia, quæ igni exposita mutant colores.
decrepitantia, quæ igni exposita crepitum edunt.
detonantia, quæ prunis inspersa detonant.
spumescentia, quæ igni exposita spumescunt.
intumescentia, quæ igni exposita intumescunt.
liquabilia, quæ igni exposita liquantur.
vitrescentia, quæ ignis vi sola cum aliis mixta in vitrum abeunt.
pellucidum.
diaphanum.
opacum.
excolor.
tinctum.
calcinabilia, quæ ignis vi cohæsione partium orbantur.
induranda, quæ igni exposita indurantur.
apyra, quæ ignis fusorii vi maxima non liquuntur.
2. petitarum ab efficacia solventium.
α. effervescentia
facile & illico.
demum, postquam rasa sunt & lente.
cum aqua forti.
cum oleo vitrioli.
non effervescentia.
β. Solubilia.
facile.
difficulter.
coloris ope.
sine colore in
aqua.
oleis.
alcalibus.
aqua forti.
aqua regis, quarum colorem mutat, vel non mutat.

tota.
pro parte.
ut abeant cum folvente
in cryftallorum / in gelatinæ / in neutram } fpeciem
non folubilia.

γ. Solventia.
via humida.
via ficca.
terras.
metalla.

Inftrumenta Lithologi parata erunt primario:
Malleus, *Culter*, *Chalybs*, *Aqua fortis*, *Aqua regis*, *Lixivium caufticum*, *Lixivium fanguinis*, *Borax*, *Acidum offium*, *Alcali minerale*, *Gurgulio* f. Fiftula flammi potens abfque folle.

Signa	☉	Aurum.
	☽	Argentum
	☽ↄ	Platina.
	♀	Cuprum.
	♂	Ferrum.
	♄	Plumbum.
	♃	Stannum.
	♁	Antimonium.
	☿	Hydrargyrum.
	W	Wifmutum.
	ZZ	Zincum.
	⚲	Magnefia.
	♇	Molybdæna.
Signa	♄	Wolframum.
	♁	Uranites.
	⚳	Niccolum.
	K	Cobaltum.
	O=O	Arfenicum.
	🜍	Sulphur.
	⦶	Vitriolum.
	⦶	Nitrum.
	⊖	Muria.
	O	Alumen.
	🜅	Aqua fortis.
	🜆	Aqua regis.

Semitæ DEI *in Abysso.*

SYSTEMA
REGNI MINERALIS.

I. TERRÆ.

♃. SIMPLICIORES.

A. TALCOSÆ.

a. pinguia.
1. Talcum.

b. macre.
2. Serpentinus.
3. Asbestus.
4. Actinotus.
5. Hornblenda.

B. PONDEROSÆ.
6. Barytis.
7. Crossopetra.

C. CALCARIÆ.

a. puriores.
8. Creta.
9. Tophus.
10. Spathum.
11. Schistolithus.
12. Inolithus.
13. Stalactites.
14. Pisolithus.
15. Marmor.

b. minus puræ.

a. effervescentes.
16. Suillus.
17. Tremolites.
18. Stellaris.
19. Humus.
20. Marga.
21. Magnesiata.

b. non effervescentes.
22. Gypsum.
23. Hepaticus.
24. Lazurus.
25. Fluor.
26. Apatices.
27. Boracites.

D. ARGILLACEÆ.
28. Aluminaris.
29. Argilla.
30. Puteolana.
31. Cæmentum.
32. Cariosus.
33. Ardesia.
34. Basaltes.
35. Lava.
36. Mica.
37. Opalus.
38. Zeolithus.
39. Scorlus.

E. SILICEÆ.

a. fixæ.

a. impuræ.
40. Gemma.
41. Olivinus.
42. Feldspatum.
43. Pyromachus.
44. Petrosilex.
45. Jaspis.
46. Smiris.
47. Circonius.
48. Amarus.
49. Lydius.
50. Chlorogranatus.

b. puriores.
51. Arena.
52. Quartzum.
53. Chalcedonius.

b. volatiles.
54. Adamas.

E. ADAMANTINÆ.
55. Adamantinus.

ℨ. AGGREGATÆ.

A. particulis magis minusve crystallinis, nullo visibili cæmento intermedio cohærentibus.

56. Granites.
57. Gneissum.

B. frusticulis heterogeneis massæ alterius lapidis immersis.

58. Porphyrius.
59. Amygdalites.

C. fragmentis lapidum cæmenti ope conglutinatis.

60. Breccia.
61. Arenarius.

II. SALIA.

62. Natrum.
63. Borax.
64. Muria.
65. Nitrum.
66. Mirabile.
67. Amarum.
68. Alumen.
69. Vitriolum.

III. PHLOGISTA.

70. Turfa.
71. Bitumen.
72. Mellites.
73. Succinum.
74. Ambra.
75. Graphites.
76. Sulphur.

IV. METALLA.

77. Uranium.
78. Wolframum.
79. Magnesia.
80. Stibium.
81. Zincum.
82. Molybdæna.
83. Stannum.
84. Cobaltum.
85. Ferrum.
86. Arsenicum.
87. Cuprum.
88. Niccolum.
89. Wismutum.
90. Argentum.
91. Plumbum.
92. Hydrargyrum.
93. Aurum.
94. Platina.

Appendix.

V. LARVATA.

𝔄. animalium.

A. Mammalium.

95. Anthropolithus.
96. Zoolithus.

B. Avium.

97. Ornitholithus.

C. Amphibiorum.

98. Amphibiolithus.

D. Piscium.

99. Ichthyolithus.

E. Insectorum.

100. Entomolitus.

F. Vermium.

101. Conchyliolithus.
102. Coralliolithus.

ℨ. Vegetabilium.

103. Phytolithus.

I. LAPIDES e terris induratis compactis natæ., in has iterum fatiscentes, natura repugnante, dirimuntur ab his, cum iis potius in unam classem conjungendi, summæ ignis violentiæ resistunt, ne hilum quidem eorum in vapores resolventi, sapore omnes odore plurimi orbi.

1. TALCOSÆ (plurimæ) molles & mollissimæ magnesiam albam potissimum continent, nulla unquam corporum vivorum vestigia; in montibus primariis, magis adhuc in secundariis obviæ, nonnullæ quoque strata & montium partes præcipuas constituentes, aliæ potius parasiticæ; Igne nec calcinantur, nec, nisi Hornblendam, & ipsum Actinotum Asbestumque ferriferum exceperis, facile liquantur, sed indurantur.

2. PONDEROSÆ terræ, gravitate specifica præ reliquis eminentes facilius liquantur igne, non nisi parasiticæ, neque unquam vivorum corporum vestigia continentes molles & duriusculæ conflantur potissimum ex terra ponderosa dicta.

3. CALCARIÆ, aliæ ex testaceis & coralliis natæ, aliæ primitivæ, aliæ rupestres, aliæ parasiticæ multæ non raro corporum vivorum vestigiis refertæ, paucissimis exceptis, mollissimæ, molles & duriusculæ, igne evadunt magis porosæ; puriores omnes cum aqua forti effervescunt, & fere totæ solvuntur.

4. ARGILLACEÆ aliæ mollissimæ, plasticæ, linguæ adhærentes, humectatæ sibi proprium odorem spirantes, igne indurantur, ex durioribus fatiscentibus non raro ortæ animalium & vegetabilium vestigia sæpe impressa offerunt, aliæ molles vel duriusculæ ignis vi liquantur potius, quam indurantur; harum plures rupestres; aliæ, pauciores tamen, duræ eamdem ab igne subeunt mutationem.

5. SILICEÆ duræ & durissimæ acidorum, si fluoris acidum excipias, vim eludunt, certe pro parte; aliæ rupestres, aliæ parasitæ, illæ non raro vestigia corporum vivorum præ se ferentes.

6. ADAMANTINUS durissimus, parasiticus propriam sibi in nullo alio fossili hactenus detectam terram continet.

7. AGGREGATÆ e quinque prioribus conflantur, & indolem partis dominantis sequuntur.

Novam utique terræ simplicis speciem constituere videtur, nuper in antro Sydney novæ Hollandiæ reperta plumbaginis micæque miculis & arenæ granulis mixta, a *Wedgevvoodio* act. angl. vol. 80. p. 2 p. 306. descripta; resistit illa quidem vitrioli & nitri acidis, quamvis fortissimis & bullientibus; solvitur autem salis culinaris acido, & constantius adhuc aqua regis,

II. SALIA, sapore, solubilitate in aqua ab omnibus aliis, specie saporis, gradu solubilitatis inter se distinguuntur.

III. PHLOGISTA solubilitate in oleo, & fumo flammave, quam igni exposita monstrant grato vel ingrato, innocuo vel funesto, ex colore vel tinctu dignoscuntur.

IV. METALLA nitore, pondere ingenti, fluxu, quem in igne experiuntur sibi proprio, solubilitate in acidis discernuntur.

V. LARVATA non fossilia sui generis, sed ratione materiæ, qua constant; ad præcedentes classes amandanda non differunt, nisi forma, quam corporibus alterius naturæ regni debent.

---

ut tamen lenis calor iterum expellat; ex hac solutione non quidem per sanguinis lixivium, verum per salia lixiviosa omnis generis, ex meraco quoque salis acido per simplicem aquam, lacteo semper colore, præcipitata, facile in igne fundenda; carbonum pulveri intertrita, neque hæc neque alia simplex & pura terra, quamvis ignis violentiæ summæ in vasis ab omni metallica labe liberis exposita in metallum, idque sui generis coire visa est.

Altera, uti quidem hactenus videtur, a reliquis distincta terra simplex latet in lapide friabili parum nitente diaphano, ex albedine in asparragi virorem vergente, prope Strontian in Scotia reperto, diu pro baryride Witheringii habito; affinitate, quam cum aëre fixo alit, calore, quem usta & aquæ immersa excitat, solutione quam subit, & facilima ad aëris accessum præcipitatione ponderosæ similis; at insons, minus ponderosa aërem fixum igne facilius dimittens, quamvis difficilius, quam quidem calcaria, a qua etiam eo abludit, quod solutio in aqua forti facta, facilime crystallos tabulares exhibet, & charta illi intincta, siccata, & candelæ accensæ admota cum flamma læte purpurea ardet. *Cravvford* apud *Duncam* medical commentaries. Dec. II. Vol. 4. p. 436. & Memoir. of the society of Manchester, Vol. 3. p. 599.

CLAS-

CLASSIS I.

TERRÆ.

I. TALCOSÆ.

1. TALCUM.	Pingue attactu.
2. SERPENTINUS.	Macer, textura festucaria, inconspicuus.
3. ASBESTUS.	Macer, fibrosus inconspicuus.
4. ACTINOTUS.	Macer, nitens.
5. HORNBLENDA.	Macra, lamellosa, atra.

II. PONDEROSÆ.

6. BARYTIS.	Acido vitrioli bulliente solubilis.
7. CROSSOPETRA.	Acido vitrioli non tota solubilis.

III. CALCARIÆ.

8. CRETA.	Inquinans.
9. TOPHUS.	Porosus, ex aqua præcipitatus.
10. SPATUM.	Lamellatum, vi in fragmenta rhombea discedens.
11. SCHISTOSPATUM.	Undulato-schistosum.
12. INOLITHUS.	Fibrosus, aqua forti totus cum effervescentia solubilis.
13. STALACTITES.	In aëre ex aqua præcipitatus.
14. PHISOLITUS.	Ex globulis conflatus.
15. MARMOR.	Compactum aut granulatum.
16. SUILLUS.	Tritura fœtens.
17. TREMOLITES.	Radiatus, aqua forti ex parte solubilis.
18. STELLARIS.	Setellatim fibrosus, igne facile liquandus.
19. HUMUS.	Friabilis, exsiccatione expallescens.
20. MARGA.	Igne indurescens, paulo fortiori vitrescens.
21. MAGNESIATA.	Igne nigrescens.
22. GYPSUM.	Calcinatum, cum aqua in aëre indurescens.
23. HEPATICUS.	Tritura aut igne hepar sulphuris spirans.
24. LAZURUS.	Duriusculus opacus, colore cæruleo ab inspersis acidis non alterabili.
25. FLUOR.	A vitrioli acido calente infuso aërem acidum vitrum corrodentem dimittens.
26. APATITES.	Prunis inspersus lucem eximiam virescentem spargens, igne non facile liquabilis.
27. MORACITES.	Cubicus, durus.

IV. ARGILLACEÆ.

28. ALLUMINARIS.	Macra, tota fere aqua forti solubilis.
29. ARGILLA.	Pinguis attactu, plastica, igne indurescens.
30. PUTEOLANA.	Friabilis, cum aqua & calce subacta ad aërem indurescens.
31. CÆMENTUM.	Solidum, contusum, cum aqua & calce subacta ad aërem indurescens.
32. CARIOSUS.	Scaber in aqua, in pulverem dilabens.
33. ARDESIA.	Fissilis, humectata argilam spirans.
34. BASALTES.	Inconspicuus opacus, compactus, coloris obscuri, facile fatiscens, in vitrum nigrum igne abiens.
35. LAVA.	Vulcani vel ignis subterranei vi nata.
36. MICA. squamosa.	
37. OPALUS.	Amorphus, compactus, igne vix liquabilis.
38. ZEOLITUS.	Igne facile cum ebullitione fluens, & dum in fluidum statum transit, lucem spargens.
39. SCORLUS.	Igne fluens, nullum tamen lumen emittens.

V. SILICEÆ.

40. GEMMA.	Crystallina, dura & durissima, in tenebris lucens.
41. OLIVINUS.	Facile fatiscens, in igne difficulter fluens.
42. FELDSPATUM.	Lamellosum, igne facile in vitrum pellucidum abiens, facile fatiscens.
43. PYROMACHUS.	Nec fatiscens, nec igne liquandus, fragmentis convexis.
44. PETROSILEX.	Igne liquandus, diffractus festucas referens.
45. JASPIS.	Opacus, igne colorem mutans neque tamen liquabilis, fragmentis convexis.
46. SMIRIS.	Amorphus, difficile liquabilis, durissimus.
47. CIRCONIUS.	Ponderosus, intus nitidissimus, incurvo-lamellosus.
48. AMARUS.	Tenax, viridis, diffractus festucas referens.
49. LYDIUS.	Fissilis, opacus, coloris obscuri.
50. CHLOROGRANATUS.	Viridis, crystallinus, igne facile liquabilis.
51. ARENA.	Granula sicca, dura, scabra.
52. QUARTZUM.	Apyrum, acidis, præter fluoris acidum resistens, fragmentis angulatis.
53. CHALCEDONIUS.	Apyrum, acidis resistens, fragmentis magis convexis.
54. ADAMAS.	Durissimus, igne volatilis.

VI. ADAMANTINÆ.

55. ADAMANTINUS. Apyrus, fixus, durus, lamellosus.

VII. AGGREGATÆ.

56. GRANITES, continuus.
57. GNEISSUM, fissile.
58. PORPHYRIUS, particulis crystallinis pastæ lapideæ immersis.
59. AMYGDALITES, glandulis rotundatis in massa lapidea nidulantibus.
60. BRECCIA. Fragmentis lapidum per cæmentum lapideum aut metallicum conglutinatis.
61. ARENARIUS. Granulis lapidum siliceorum per cæmentum lapideum aut metallicum conglutinatis.

I. TALCOSÆ.

1. TALCUM. Ex magnesia alba, terra siliceâ & phlogisto conflatum.

Molle, attactu pingue, polituram non admittens.

Igne indurandum, cum aqua forti non effervescens, oleum absorbens.

Spuma maris. Meerschaum. 1. T. album tenax ad aërem indurescens. *J. Beckmann commentat. Goetting.* 4. *p.* 47. *Wiegleb n. chem. Entd.* 8. *p.* 8.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 5. Argilla (lithomarga) flavicans solidescens impalpabilis.

Brünnich in traduct. *Cronstedt mineralog.* §. 85. 1. 2. Meerschaum.

Habitat venis exilibus humo tectum in Natolia, Thracia, Græcia, Chersoneso taurica *& ipsa* America *septentrionali.*

fullonum. 2. T. tinctura tenax.

Hoffmann bergmænn. Journ. 1789. 1. *p.* 157.

Habitat in Cornubia & Bedfordia Angliæ, *in* Lusatia & Saxonia, *in hac prope* Rosswein *alta strata constituens, humo tecta, ex flavescente aut virescente cinereum, ex virescente album, viride aut carneum, fulonum usu celebre.*

porcellanum. 3. T. album viridi tinctum, tenax, igne paulo vehementiori in porcellanum abiens.

Guettard & Lavoisier act. Paris. pro 1778. *p.* 433. 434.

Habitat in Lotheringia, 30 *pedes profundis stratis* 7-8 *pedes altis, porcellanæ parandæ inserviturum.*

Chlorites. Sammterde. 4. T. friabile, squamosum viride, humectatum argillam spirans, igne fortiori in scoriam nigram abiens.

Habitat in Helvetia *&* Sabaudia *crystallo montanæ creberrime inspersum.*

squamosum. 5. T. friabile squamosum apyrum.

Hoffmann. bergmænn. Journ. 1789. 1. *p.* 160.

Habitat prope Freybergam Saxoniæ.

radiatum. 6. T. argenteum, pinguis nitoris lamellis flexilibus stellatis.
Habitat in valle Tremola, *monti* S. Gotthardi *confini*.

cosmeticum. 7. T. subflexile diaphanum, undulatim lamellosum nitidum in fragmenta discoidea discedens.

Syst. nat. I. *p.* 156. *n.* 1. Talcum, particulis impalpabilibus diaphanis molliusculis convexis fissilibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 7. Mica (talcosa) lamellis flexuosis friabilibus virescenti-albidis diaphanis.

Cronst. mineral. 95. *n.* 2. V. 1. Mica squamosa martialis.

Wall. min. 127. *Syst. mineral. p.* 374. *n.* 5. Talcum albicans, lamellis subpellucidis.

Woltersd. mineralog. 17. Talcum molliusculum friabile virescens.

Dal. pharmac. 46. Talcum officinarum.

Talcum, lamellis subdiaphanis flexilibus albis. *Carth. miner.* 15.

Habitat parasiticum in regno Neapolitano, valle Tellina, Tyroli, Saxonia, Silesia, Suecia, *ex dilute viridi argenteum alias ex virescenti cinereum viride, rubrum, flavum vel flavescens, aliquando arbuscularum imaginibus pictum, usu cosmetico, olim quoque medicato clarum.*

brianzonicum. 8. T. rigidum inconspicuum, scriptura inquinans, minutissime lamellosum.

Cronst. miner. §. 80. Creta brianzonica.

Wallér Syst. miner. 1. *p.* 375. *n.* 10. Talcum solidum durius semipellucidum pictorium.

Cartheus. min. 15. Talcum subdiaphanum densum albescens, lamellis minutissimis.

Habitat prope Briancon Galliæ, *album vel viride, scriptorio & pictorio usu totum.*

Smectis. 9. T. rigidum inconspicuum tritura nitens, scriptura alba inquinans, diffractum festucas referens, subdiaphanum apyrum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 4. Talcum ungue rasile, albo inquinans.

Wolt. min. 16. Smectis opacus mollis albicans.

Vog. miner. 100. Steatites, Lendites, Smectis, Creta cimollia.

Cost. fossil. 60. Argilla indurata virescens Morochtos.

α. *Steatites* solidior.

a. opacus. *Wall. Syst. mirer.* 1. *p.* 383. *n.* 3. Steatites opacus particulis inconspicuis, solidus durior pictorius.

Speckstein. b. diaphanus.

Wall. Syst. min. 1. *p.* 384. *n.* 4. Steatites, particulis impalpabilibus mollis semipellucidis.

Cronst. miner. §. 81. Argilla indurato particulis impalpabilibus solida.

S. β. *Steatites* mollior. *Cronst. miner.* §. 80.
Spanische a. subdiaphanus.
Kreide. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 381. *n.* 2. Steatites particulis impalpabilibus mollis lubricus inquinans.

Seifenstein. b. subopacus.

γ. *Steatites* crystallis hexaëdro, prismaticis in pyramidem hexaëdram terminatis. *Abich*, *Ræpke & Beyer. chem. Annal.* 1784. 1. *p.* 430. 2. *p.* 447. & 1785. 1. *p.* 266.

Habitat in Sina, Norwegia, Suecia, Cornubia, Saxonia, Franconia, & *basaltæ innidulans ad* Rheni ripas, & *prope* Gœttingam, *album, ex virescente album, viride cinereum, flavescens, rubescens, non raro venis, quæ sæpe saponis veneti picturam mentiuntur, aut arbuscularum imaginibus varium, statuis, scutulis, vasis, præsertim igni exponendis, furnorumque partibus ignem violentum experturis eximie inserviens, purgatorio, scriptorio, pictorio, cosmetico quoque usu veniens.*

Ollaris. 10. T. rigidum opacum inconspicuum undulatim lamellosum
Topfstein. in frusta discoidea discedens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 5. Talcum opacum solidum subvirescens; particulis subsquamosis.

Wall. min. 133. Lapis lebetum.

Wall. Syst. min. 1. *p.* 387. *n.* 7. Steatites opacus, particulis micaceis mixtus, solidus, calcinatione mica alba vel flava nitens.

Wolt. min. Smectis opacus duriusculus variegatus.

Carth. min. 26. Smectis micaceus durus ex griseo virescens.

Habitat in Russia (*prope* Troizka,) Norwegia, Suecia, Silesia, Saxonia, Turingia, Franconia, Tyroli, Elba, & *potissimum in* Valle Tellina, *ejusque cum* Mediolanensi Ducatu *confiniis, sæpe alta strata constituens, atque utplurimum micam argenteam inspersam habens, ollis aliisque id genus vasis, furnis, præsertim fusoriis, caminis, ædificiorum fundamentis egregie conducens, frequentissime ex virescente cinereum.*

Schisto-sum. Talkschiefer. 11. T. nitidum subflexille lamellosum in tabulas fissile. *Storr. Alpenr.* 2. *p.* 285-289.
Walt. miner. Syst. 1. *p.* 388. *n.* 8. Steatites particulis micaceis mixtus, mollis, lamellaris, pictorius, calcinatione mica alba vel flava nitens.
Habitat in Suecia, Rhætia, *album ex virescente album, virescens, ex cinereo virescens, sanguineum aut obscure rubrum, tectis aptissimum.*

2. SERPENTINUS. Ex magnesia alba, calce ferri, & terra silicea, conflatum quibus frequenter terra aluminaris, rarius calcaria accedit.

Macer attactu polituram admittens.

Igne indurandus, neque cum aqua forti effervescens, neque oleum absorbens.

Nephriticus. Nierenstein. 1. S. porraceus semipellucidus attactu pinguiusculus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 53. *n.* 7. Talcum præpoliendum viride subdiaphanum, particulis subfibrosis.
Carth. miner. 26. Smectis subtilis duriusculus viridis, fragmentis subfissilibus.
Wolt. min. 16. Smectis subdiaphanus durus viridis.
Wall. miner. 52. Gypsum viride semipellucidum fissile.
Wall. Syst. miner. 1. *p.* 386. Steatites semipellucidus, particulis minoribus, solidus, colore eminentiori viridescens, durus polituram admittens.
Dal. pharm. 52. *Vog. min.* 102. Lapis nephriticus.
Habitat ad Amazonum *fluvium* Americæ, *ad montem* Altai Sibiriæ, *in* Suecia, Saxonia, Bohemia, Silesia, *montibus* carpathicis & rhæticis, *in oriente variis ornamentis atque utensilibus inserviens.*

genuinus. Serpentinstein. 2. S. opacus inconspicuus diffractus festucas referens igne dealbandus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 6. Talcum præpoliendum viridi maculatum opacum, particulis granulatis.

Wall. min. 131. Ollaris solidus virescens maculosus, polituram admittens.

Wall. Syst. mineral. 1. *p.* 385. *n.* 5. Steatites opacus particulis distinguendis solidus, coloribus eminentioribus maculosus, durus polituram admittens.

Wolt. min. 16. Smectis opacus duriusculus virescenti maculatus.

Cost fossil. 266. Marmore-proseron obscure viride.
Worm. musc. 43. *Myl. saxon.* 1. *p.* 31. Marmor serpentinum Zeblizense.

Cronst. min. 76. Argilla indurata solida particulis majoribus
Vog. miner. 103. Lapis serpentinus.
Habitat in monte Tschircai Sibiriæ, *in montibus* Dalecarlicis, Scoticis, Hercynicis, Saxonicis, Franconicis, Carpaticis, Stiriacis, Tyrolensibus, Italicis, *præsertim* Pedemontii, Genuæ, Hetruriæ, Elbæ, *in quibus ampla strata constituit, vagus prope* Genevam, *frequentius maculis, striis, venis, punctis varius, quam unicolor, creberrime viridis, aut niger, rarius cinereus vel ruber, rarissime flavus, cæruleus vel albus, ædificiis, eorumque partibus elegantioribus, vasis varii generis, præcipue ignem violentum experturis inserviens.*

fissilis. Chlorit-schiefer. 3. S. viridis in tabulas fissilis.
Habitat in Norwegiæ *montibus, matrix crystalorum ferri retractorii.*

cristallinus. 4. S. viridis, crystallos aciculares referens.
Habitat in Saxonia, Helvetia, Sabaudia *in superficie crystalli montanæ.*

3. ASBESTUS. Macer, fibrosus, mollis, levis & natans igne fragilis, parasiticus. Ex magnesia alba & terra silicea, utplurimum quoque aluminari conflatus, cui sæpius calx ferri, rarius terra calcaria accedit.

* *fibris omnibus parallelis, fragmentis festucas referentibus.*

Amiantus. 1. A. natans, fibris tenerrimis separabilibus summopere flexilibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 1. Amiantus fibrosus, fibris separabilibus flexilibus tenacibus.
Wall. min. 140. Amiantus fibris mollibus parallelis facile separabilibus.
Cronst. miner. 105. Byssus.
F. L. Brückmann theses physicæ ex historia curiosa lapidis του ἀσβέστου, ejusque præparatorum &c. Brunsv. 1727. 4.
Ciampini de incombustibili lino s. lapide amianto ejusque filandi modo epistolaris dissertatio. 1691. 4.
Habitat frequens in serpentino in montibus Ural Sibiriæ, *in* Lapponia, Suecia, Saxonia, Franconia, Bohemia, Silesia, Hungaria, Lusitania, *elegantissimus in* Candia, Cypro, Corsica, Pedemontio, Valle Tellina, *sericei interdum nitoris, utplurimum albus, vel ex virescente albus, rarius carneus, ochraceus aut viridis.*

maturus. 2. A. durior, fibris arctius cohærentibus tenacibus separabilibus. *Wall. Syst. min.* 1. *p.* 395. *n.* 2.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 2. Amiantus (plumosus) fibrosus, fibris separabilibus flexilibus fragilibus papposis.
Cronst. miner. §. 105. 2. Asbestus, fibris parallelis, martialis fragilior.
Habitat in Suecia, *in tomentum potius, quam in fila separabilis, fero scatens, hinc virescens, & igne in scoriam nigram liquandus.*

fragilis. Glas-miant. 3. A. vitri nitore resplendens, fibris separabilibus fragillimis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 3. Amiantus fibrosus, fibris separabilibus rigidis nitidis fragilibus.
Wall. Syst. min. 1. *p.* 397. *n.* 4. Asbestus rigidus, fibris parallelis subtilissimis fragillimis.
Habitat in Sibiria & Suecia, *interdum aluminis plumosi titulo in officinis venalis, intus sumtum deleterium, extrinsecus olim membris paraliticis adspersus, cinereus aut virescens.*

vulgaris. 4. A. inconspicuus fibris rigidis cohærentibus fragmentis festucas longiores referentibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 4. Amiantus (immaturus) fibrosus, fibris connatis angulatis rigidis opacis.
Wall. mineral. 144. *Vog. min.* 171. Amiantus fibris parallellis durioribus non separabilibus.
Wall. Syst. miner. 1. *p.* 396. *n.* 3. Asbestus durus lignosus, fibris parallelis arcte cohærentibus non separabilibus.

Habitat in Sibiria, Lapponia, Suecia, Silesia, Saxonia, Franconia, Tyroli, *viridis vel cinereus*, *rarius in aureum inclinans.*

ortuosus. 5. A. durior, fibris tortuosis rigidis arctius connexis fasciculatis.

Syst. nat. I. *p.* 157. *n.* 10. Talcum fibris rigidis fasciculatis intortis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 57. *n.* 10. Amiantus solidus, fasciculis fibrarum contortis rigidis.

Wall. miner. 145. Asbestus fibris fasciculatis e centro varie radiantibus.

Wall. Syst. miner. I. *p.* 398. *n.* 6. Asbestus solidus, fibris in fasciculos compactis durissimis, alio lapidum generi immixtis.

Habitat in Sueciæ fodina Norbergensi.

** *fibris intricatis, in fragmenta obtusangula discedentes.*

Suber. Bergkork. 6. A. flexilis suber referens aquam cum strepitu imbibens linguæ adhærens.

Syst. nat. I. *p.* 159. *n.* 3. Asbestus solidiusculus flexilis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 7. Amiantus corticosus flexilis suberosus.

Wall. min. 143. & *Syst. min. p.* 400. *Vog. min.* 172. Asbestus fibris flexilibus inordinate se intercussantibus levissimus.

Habitat in Sueciæ & Saxoniæ *fodinis*, *albus*, *cinereus*, *virescens*, *dilute flavescens.*

Lignum. Bergholz. 7. A. lignum referens textura & colore. *Hoffm. bergm. Journ.* 1789. I. *p.* 393.

Habitat prope Clausen *in* Tyroli.

Caro. Bergfleisch. 8. A. flexilis natans lamellis crassioribus.

Syst. nat. I. *p.* 159. *n.* 1. Asbestus solidiusculus fissilis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 8. Amiantus corticosus flexilis natans.

Wall. miner. 142. Amiantus fibris durioribus in lamellas crassas compactis, ponderosus.

Habitat in Sueciæ *fodinis ferreis*, *agarici medullam aut corium equinum preparatum facie vel textura referens*, *albicans*; *extima superficia contexta sæpius pilis tenuissi-*

mis , brevissimis , confertissimis, erectis quibus superinducta est membrana nigra inæqualis , habitus hornblendæ , sed mollities colorque diversissima.

Aluta. 9. A flexilis natans, lamellis tenuioribus.
Bergleder. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 57. *n.* 9. Amiantus corticosus, flexilis membranaceus natans.
Wall. min. 141. & *Syst. min.* 1. *p.* 399. *n.* 7. Amiantus fibris mollioribus intertextis, in lamellas compactus lævis. *Wall. min.* 141.
Vog. miner. 171. Aluta montana.
Habitat in Sibiria, Russia, Suecia, Hungaria, Carinthia, Carniolia, Tyroli, Salzburgo, Valle Tellina, Gallia, *albus, cinereus, vel dilute flavescens.*

argentifer. 10. A. flexilis ex fuscescente ruber, lamellis tenuioribus, argento larvato gravidus.
Bergzunder. *Lehmann physic. chem. Schrift. Berlin.* 1761. 8. *p.* 186.
Habitat in fodinis Hercyniæ Clausthalensibus, Carolina & Dorothea.

4. ACTINOTUS. Ex magnesia alba, majore calcis ferræ copia, & plurima terra silicea conflatus.

Macer, nitens, rigidus, fragilis, parasiticus, utplurimum viridis, *sponte in fragmenta* granulata, vi in fragmenta indeterminata discedens.

Igne cum ebullitione in globulum pellucidum sexcolorem liquandus.

fibrosus. 1. A. opacus mollis intus micans fibrosus, fibris divergentibus. *Hoffmann bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 163. *Karsten ibid. p.* 399.
Habitat cum pyrite in Saxoniæ *fodinis* e. g. Catharinæ *prope* Raschau, *vitrei nitoris, aliquando ex cinerascente albus, vel ex virescente aut rubescente albus aut cinereus, attactu pinguiusculus.*

vulgaris. Strahl-schœrl. 2. A. nitidus duriusculus pellucidus vel diaphanus radians.
Karsten bergm. Journ. 1789. I. *p.* 400.
Cronst. miner. §. 74. Basaltes particulis fibrosis.
Wall. Syst. miner. I. *p.* 322. Basaltes radiis minimis fibrosis nitidis compositus.

α) A. radiis parallelis.

β) A. radiis divergentibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. Amiantus (radians) fibrosus, fibris concentratis divergentibus rigidis.
Vogel miner. 171. Asbestus fasciculatus.
a) radiis fasciculatis.
b) radiis stellatis. Stiernslag.

γ) A. radiis sparsis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 54. Talcum (acerosum) solidum, particulis acerosis spargis rigidis.
Cronst. miner. §. 105. 2. Asbestus fibris constans abruptis & conglutinatis.
Wall. miner. 145. *Syst. min.* I. *p.* 398. Asbestus fibris sparsis.
Vog. min. 171. Lapis acerosus.

δ) A. pellucidus prismatibus hexaëdris elongatis compressis.
Habitat in Suecia *fodinis ferriferis*, *in* Saxoniæ *fodinis*, *in* Franconiæ, Tyrolis *montibus*, *aliquando ex virescente albus*, *aut ex rubescente fuscus*, *facile frangendus*, *paulisper pinguiusculus attactu.*

Vitreus. 3. A. vitrei nitoris semipellucidus duriusculus subfibrosus.
Karsten bergm. Journ. 1789. I. *p.* 401.

β) A prismatibus elongatis hexaëdris in bacillos coadunatis. *Karst. bergm. Journ.* 1789. I. *p.* 401.
Habitat in montibus Salzburgensibus, *frequentius ex viridi albus*, *in argenteum colorem vergens*, *radiis angustis aut fibris*, *interdum angulosis constans*, *fragillimus*, *& facillime diffringendus.*

5. HORNBLENDA. Ex magnesia alba, æquali calcis ferreæ & fere æquali terræ calcariæ copia conflata.

Mollis opaca, coloris utplurimum obscuri, scriptura inquinans, lamellosa, diffracta in fragmenta indeterminata discedens.

Igne cum ebullitione in globulum nigrum opacum liquanda.

vulgaris. 1. H. vix nitens in quavis directione diffracta obscuri coloris & lamellas radiosve monstrans.

Syst. nat. I. *p.* 156. *n.* 2. XII. 3. *p.* 53. *n.* 9. Talum (Corneus) solidum suberosum nigrum, superficie atra glabra, tritura albida.

Waller. miner. p. 240. Pseudogalena durior cinereonigra tessularis.

Waller. Syst. min. 1. *p.* 359. Corneus facie spathea striata.

Cronst. mineral. § 88. Bolus indurata, particulis squamosis.

Habitat potissimum tanquam pars variarum terrarum aggregatarum, ferri quoque calcibus induratis inhærens rarius sola in schisti speciem concreta integra strata constituens, in Suecia, Burgundia, Saxonia, Lusatia, Bohemia, Carpathicis *montibus obscure viridis vel nigra raro prismatica, parum nitens, lamellis non raro incurvis, duplici via sub angulo obliquo utplurimum se secantibus, fragmentis, in quæ sponte dissolvitur, creberrime granularis rarius incurvo-crustosis, in fusione ferri fusoriis egregii usus.*

labradorica. 2. H. subopaca nitidula, lamellis incurvis, diffractæ superficie interna ex cupreo nigra. *Hoffmann bergm. Jo.* 1789. 1. *p.* 391.

Habitat vaga in insula S. Pauli *ad littora* Labrador Americæ *borealis, fragmentis in quæ sponte secedit, incurvo crustosis; an distincta hujus generis species?*

basaltina. 3. H. nitida duriuscula scriptura ex cinerascente alba inquinans, longitudinaliter diffracta lamellas rectas ostendens, prismata hexaëdra & octaëdra utrinque in aciem terminata ut plurimum exilia referens.

Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 508.

Habitat in waccis, basaltis, lavis Europæ, *firmissime innata; utrum certe hujus generis, an potius ad olivinum spectat?*

A) Blenia granatina & turmalina, fragmentis convexis ab aliis distans, quas Cl. Noseorograph. Briefe I. p. 121. Basalti rhenano innidulantes vidit, distincta hujus aut scorli species, an varietas basaltinæ?

ORDO II.

TERRÆ PONDEROSÆ.

Quæ terram ponderosam largiorem continent.

6. BARYTIS. Ex terra ponderosa ferre tota constans.

Ponderosa, parasitica, fragillima, macra, mollis.

Acido vitrioli forti bulliente tota solvenda, igne primum cohæsione partium orbanda, tum sine ebullitione liquanda.

* *aëre fixo impraegnatæ, quem demum si ignis vi liquantur neque tunc omnem dimittunt, hinc effervescentes cum acidis.*

Witheringii. 1. B. figuræ communis, texturæ æquabilis. *Withering. act. angl.* 74. 2. *p.* 293. *Sage apud la Metherie journ. de phys.* 1788. *Apr. Dun. Habitat in* Lancastria *prope* Anglezark, *in* Cambaia *prope* Asaph, *in* Scotia, *diaphana, virescens, frequentius alba, lamellosa, crebro terra calcaria aut aluminari, calce ferrea aut baryte vitriolica inquinata.*

lamellosa. 2. B. lamellosa, figuræ crystallinæ semipellucida exterius lævis intus nitens.

α. prismatibus tetraëdris obliquangulis fasciculatis. *Berg. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 388.

β. prismatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Walt. bergm. Journ.* 1790. 9. *p.* 225.

γ. tabulis tetraëdris obliquangulis, marginibus terminalibus obtusis in aciem exeuntibus acutis truncatis. *Bendheim Schr. berl. Naturf.* 4. *p.* 396.

δ. pyranidibus hexaëdris duplicibus.

Habitat α) *in* Scotia *prope* Leadhills, *β* & *δ*) *in* Lancastria *prope* Anglezark, *β*) *in* Saxoniæ *fodina* Freybergensi *ab* Isaaco *denominata, alba, diaphana.*

** *Vitrioli acido saturatæ, hinc eum acidis non effervescentes, postquam inter prunas candefactæ sunt in tenebris lucentes.*

terrestris. 3. B. friabilis.

Chaulk. α. pulverulenta.

β. coagmentata.

Habitat in Angliæ *fodinis plumbariis provinciarum* Stafford & Dekby, *in* Saxoniæ *fodinis quibusdam* Freybergensibus, *in foveolis tenacius cohærentis nidulans, ex flavescente aut rubescente alba.*

compacta. 4. B. subopaca nitida, diffracta festucas referens, fragmentis indeterminatis acutangulis.

Habitat in Saxoniæ & Angliæ *fodinis, ex flavescente alba vel cinerea, dilutissime flava vel pallide carnea, figuræ communis, reniformis aut hemisphæricæ, intus micans vel parum nitens vel omnis nitoris expers, fractura rarissime terram referens.*

bononiensis. 5. B. diaphana nitida subfibrosa, diffracta in fragmenta subrhomboidea discedens.

Syst. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. *Musc. tessin.* 66. *n.* 4. Stannum sparti.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 6. Muria (phosphorea) lapidosa spatosa aggregata lenticularis centricoso - fissilis subeffervescens.

Dal. pharm. 48. *Worm. mus.* 46. *Vogel min.* 161. Lapis bononiensis.

Aldr. mus. 688. Lapis illuminabilis.

Bocc. nat. 224. Phosphorus s. petra lucida bononiensis.

Act. Stockh. 1753. *Cronst. miner.* §. 18. *n.* 2. A. Spatum bononiense.

Wall. miner. 50. Gypsum irregulare lamellosum, calcinatum in tenebris lucens.

Waller. Syst. min. 1. *p.* 162. Gypsum spatosum globosum semipellucidum.

Marsigl. dissert. epist. du fosforo minerale. 4. *Lips.* 1698.

Habitat prope Bononiam Italiæ *vagus, fragmentis obtusangulis subrotundis superficie inæqualibus, colore fumum referens, secundum certas directiones fissus fibrosus, alias potius lamellatus, interdum sponte in fragmenta granulata discedens.*

6. B.

lamellata. 6. B. intus micans frondose lamellosa fragmentis, in quæ sponte secedit, crustosis, crustis crassioribus lamellas sub angulo recto secantibus.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. I. *p.* 227.

Habitat in Saxoniæ & Transilvaniæ *fodinis nonnullis* Freybergensibus, *alba vel cinerea, dilutissime flavescens aut ex fuscescente rubra, interdum forma lentium exilium aut tabularum tetraëdrarum in ovi renis, sphæræ speciem aggregatarum, reniformis, aut cellulosa.*

vulgaris. 7. B. lamellosa diffracta in fragmenta rhomboidalia, sponte in crustosa convergentia discedens.

α) figuræ communis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 161. Gypsum irregulare spathaceum gravissimum.

Cronst. mineral. §. 18. 2. B. Marmor metallicum opacum.

β) figuræ crystallinæ.

Cronst. min. §. 19. E. 2. Marmor metallicum drusicum.

a) tabularum.

a) tetraëdrarum.

obliquangularum.

rectangularum.

perfectarum.

angulis obtusioribus
faciebus duabus terminalibus
faciebus omnibus terminalibus } in aciem terminatis.
faciebus & angulis
angulis truncatis
connatarum

in cellulas
tabulas
fasciculos } aggregatarum.
amygdalos
lentes
globulos

b) hexaëdrarum.

c) octaëdrarum.

b) prismatum.

a) tetraëdrorum.

rectangulorum.

obliquangulorum.

crassiorum.

acicularium.

capillarium.

perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
faciebus terminalibus in aciem rarius duplicem terminatis.
sparsis.
connatis.
parallele.
decussatim.
aggregatis.
in fasciculos.
— bacillos, *Stangenspat.*
v. Born Index foss. Prag. 8. 1. 1772. *p.* 34. Basaltes albus crystallis hexaëdro-prismaticis truncatis inordinatim aggregatis.
Ferber Briefe aus Waelschland über natürliche Merkwürdigkeiten dieses Landes. Prag. 1773. 8. *p.* 281. Stangenspat.

b) hexaëdrorum.
perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
utrinque in aciem terminatorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *fig.* 16. Natrum (cristatum) lapidosum spatosum decaëdrum prismaticum apice parallelo.
Mus. Tess. 26. *n.* 2. Natrum spatosum, crystallis truncatis apice compressis.
Amoen. ac. 1. *p.* 474. *n.* 2. 3. 4. *t.* 16. *f.* 2. 4. Crystallus natriformis spatosa hyalina s. incarnata.
Cronst. min. §. 19. E. 2. A. Marmor metallicum drusicum cristatum.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 164. *n.* 9. c. Gypsum crystallisetum cristatum.
aciebus integris.
aciebus truncatis.
angulis terminalibus truncatis.
connatorum.
superimpositorum.
adnutorum.
decussantium.
in cellulas.
solitariorum.

c) pyramidis.
duplicis tetraëdræ.

d) lentis.
tetraëdræ planæ.

Habitat, frequens metallorum, etiam nobilium, matrix, in Norwegiæ, Herciniæ, Thuringiæ, Saxoniæ, Bohemiæ, Silefiæ, Sueciæ, Hungariæ, Tranfilvaniæ *fodinis, rarius inconfpicua, quam, in cryftallis potiffimum, nitida, nonnunquam nitidiffima, fuperficie fcabra, cryftallorum lævi, utplurimum diaphana, in cryftallis pellucida, rarius femipellucida vel fubopaca, frequentiffime nivea, argentea vel ex cærulefcente, cinerafcente, virefcente, rubefcente aut flavefcente alba, crebro carnea, infumata, mellea, vinacea, rarius olivacea, vel ex virefcente aut flavefcente cinerea vel ex cinerafcente nigra, rariffime cærulea, lamellis utplurimum rectis, interdum incurvis, fragmentis, in quæ quafi fponte fæpe difcedit, cruftofis: cruftis nunc tenuioribus nunc craffioribus rarius incurvis, quam rectis, parandis teftis, in quibus argentum igne depuratur idonea.*

ftillatitia. 8. B. formæ rotundatæ, vel alia corpora obducens.

Habitat in Hercyniæ *monte* Iberg, *ortu & forma externo ftalactitæ, reliquis dotibus barytidi vulgari fimilis.*

7. CROSSOPETRA. Ex terra ponderofa, plurima filicea, pauca aluminari conflata.

Leviufcula, dura, parafitica, macra, cryftallina.

Acido vitrioli etiam bulliente non tota folubilis, *igne difficilius liquanda.*

hercynica. Kreuzkriftalle. 1. Cr. tabulis vel prifmatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem terminatis transverfe ftriatis, binis fecundum longitudinem cruciatim invicem fecantibus.

Heyer chem. Ann. 1789. 1. *p.* 212. *& Beytr. zu den chem. Annal.* 2. *p.* 36.

Habitat fpato calcario infidens in fodinis Hercynicis *prope* Andreasberg, *cryftallis aggregatis minoribus, partim exiliffimis, rarius pellucidis quam diaphanis aut opacis, lacteis, hyalinis, flavefcentibus, ad chalybem*

non semper scintillans ; in vitro tamen rimas agens ; addita borace vel ossium acido igne cum ebullitione liquanda.

scotica. 2. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem exeuntibus non connexis. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 399.

Habitat in Scotiæ *fodinis prope* Strontian, *crystallis quoque majoribus distincta.*

ORDO III.

TERRÆ CALCARIÆ.

Ex terra calcaria potissimum conflatæ.

8. CRETA. Ex terra calcarea & aëre fixo conflata, paucis peregrinis immistis.

Friabilis, cum acidis effervescens & tota fere in his solubilis.

Igne in calcem abiens, ne fortissimo quidem in vitrum.

conchacea. Muschelsand. 1. Cr. ex testaceis exilibus & exilissimis non cohærentibus constans non inquinans inconspicua.

Syst. nat. I. *p.* 206. Creta terrestris conchacea.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 206. Calx (conchacea) solubilis furfuracea.

Cronst. mineral. §. 281. 1. b. Humus conchacea.

Waller. min. 7. *n.* 2. Humumus animalis non terrifica.

Wal. syst. m. I. *p.* 24. *n.* 8. b. Humus animalis conchacea.

Habitat in Helsingiæ, Roslagiæ, Hetruriæ *maritimis in* Saxonia *prope* Pirnam, Palatinatu Rhenano *prope* Alzei, Wirtembergia *prope* Heidenheim, *vix, nec semper humo tecta.*

granulata. 2. Cr. granulis rotundatis glaberrimis lacteis opacis non inquinantibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 8. Calx (testacea) solubilis arenaceo-granulata rotundata glaberrima.

Habitat v. g. *ad* insulæ Ascensionis *littora, testudini Mydæ ad deponenda ova inserviens, ex testaceis & lithophytis a fluctibus maris, aut calcariis durioribus a fluviorum torrentibus comminutis contritis lævigatis nata.*

testacea. 3. Cr. ex testis testaceorum comminutis nata inconspicua non inquinans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 4. Calx (testacea) solubilis squamosa cinerea.

Habitat in Belgii, Angliæ e. c. *maritimis.*

ſquamoſa. 4. Cr. ſquamis pinguiuſculis niveis nitidis inquinantibus. *Gerhard Beytr.* 1. *Mineralr.* 1. *p.* 359. Talcum terreum *Habitat prope* Geram Variſcorum.

pulverulenta. 5. Cr. pulverulenta inconſpicua ſcabra inquinans. *Habitat* v. g. *in* Anglia, *cretam ſcriptoriam, in regione* Romæ, *omnem terræ ſuperficiem tegens.*

farinacea. Bergmeel. 6. Cr. natans laxe cohærens inquinans, particulis ſubtilioribus.

Syſt. nat. I. *p.* 206. Creta terreſtris alba ſ. purpuraſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 2. Calx ſolubilis purpurea.
Waller. miner. p. 10. Creta fragilior & groſſior rudis alba.
Wal. ſyſt. min. 1. *p.* 26. *n.* 2. Creta pulverulenta rudis.
Cronſt. miner. §. 5. I. 1. Creta pura pulverulenta.

Habitat in depreſſioribus antris, ad radices montium calcariorum, *ex detritis horum & per aquam abductis particulis vel fatiſcente ſtalactite vulgari nata, utplurimum alba, rarius rufa, flava, viridis, cinerea, fuſca, interdum in loco natali fluida, incruſtandis parietibus hinc inde adhibita.*

ſcriptoria. Kreide. 7. Cr. ſolida ſcabra linguæ parum adhærens inconſpicua opaca ſcriptura inquinans, fragmentis indeterminatis.

Syſt. nat. I. *p.* 206. *Muſ. Teſſin. p.* 108. Creta ſubrupeſtris alba.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 1. Calx (Creta) ſolubilis impalpabilis cohærens.

Carth. miner. 9. Creta dura.

Waller. miner. 8. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 15. *n.* 1. Creta cohærens ſolida.

Cronſt. miner. §. 6. Creta ſolida friabilis.

Coſt. foſſil. 77. Creta vulgaris.

Habitat in Daniæ, Angliæ, Galliæ, *maritimis, integros colles conſtituens, echinorum & teſtaceorum veſtigiis referta, rarius cinerea quam alba, ſcriptorio & delineatorio aliisque uſibus celebris.*

9. TOPHUS. Ex terra calcaria potiſſimum conſtans. Ex aqua infra aquam præcipitatus. *Poroſus, inconſpicuus.*

communis. 1. T. in aquarum frigidarum per montes & ſtrata calcaria ductarum fundum delabens, figuræ communis.

Syſt. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3. *Muſ. Teſſ.* 76. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 94. Stalactites marmoreus ſolidus.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 389. *n.* 10. Stalactites calcareus ſolidus vel cruſtoſus, figura incerta.

Cronſt. miner. §. 12. 1. *c.* Stalactites figura incerta.

Habitat per omnem terrarum orbem, *nunc ad aërem indurandus, nunc fatiſcens, aliorum atque aliorum colorum, prima ſæpius ſtratorum calcareorum materia, calci urendæ, ædificiis ſtruendis, moſaicæ picturæ fundamento ſternendo (pietra travertina) inſerviens.*

Oſteocolla. 2. T. calcarius ſubcylindricus perforatus. *Syſt. nat.* I. *p.* 189. XII. 3. *p.* 189. *n.* 16. *Muſ. Teſſin.* 72. *n.* 2.

Vog. min. 258. Tophus margaceus cylindricus perforatus.

Gron. ſuppl. 16. *n.* 8. Tophus argillæ ramoſus & fiſtuloſus.

Wolt. min. 43. *Baum. min.* 1. *p.* 194. Stelechites radix petrificata, cortice arenaceo lapideſcente.

Wall. min. 335. Petrificatum vegetabile radiis arborum.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 382. *n.* 6. Stalactites calcareo arenoſus circa radicem Vegetabilem concretus.

Act. angl. 1745. *p.* 378. *Act. berol. Cronſt. min.* §. 283. b. *Dal. pharm.* 43. Oſteocolla.

Habitat in Sileſia, Marchia, *principatu* Goettingenſi, *longus, teretiuſculus, congeſtus e terra calcaria ſpongioſa inæquali albida, natus e materia calcaria tenuiſſima frequenter ſabulo aut argillæ mixta, & ſæpe variarum arborum pini, quercus, fraxini, populi altius ſepultis radicibus circumnata; radices hæ tractu temporis humidi affluxu carioſæ putrefactæ, colliqueſcentes, excavatæ largiuntur locum oſteocollæ, dum cavitates replentur aquis ſoluta & allata terra calcaria ut omne cavum prorſus repleat; docent hoc ligni, corticis nervorumque contextus celluloſi qui amplectuntur foſſilis ramenta arctius. D. Gleditſch ep.* 1747.

Olim a chirurgis in curandis oſſium fracturis adhibitus.

incrustans. Rindestein. 3. T. corpora vegetabilia & animalia quasi cortice obducens eorumque figuram sibi sumens.

Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 1. Stalactites cretaceus incrustans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 183. *n.* 1. Stalactites vegetabilia incrustans.

Gron. suppl. 55. *n.* 6. Stalactites argillæ calcariæ hypnum involvens.

Wall. min. 329. Porus aquæ crustaceus circa alia corpora concretus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 380. *n.* 5. Stalactites calcareus crustaceus vel per se in canalibus vel circa alia corpora duriora concretus.

Carth. min. 23. Calcarius ex aqua generatus.

Habitat in Suecia, Germania, &c. *ramulos, folia arborum, aculeos, muscos, plantas alias potissimum aquaticas, ova, cancros, aves earumque nidos & partes varias obducens & aërem arcendo contra putredinem muniens, ut certe multi, quos vocant ornitholithi, astacolithi, lithobiblia huc potius spectent.*

lebetum. Wasserstein. 4. T. lebetum in quibus aqua coquitur parietibus internis adhærens.

Syst. nat. I. *p.* 32. *n.* 1. XII. 3. *p.* 188. *n.* 12. *Schreb. lithol.* 86. Tophus calcarius lebetum.

Wall. min. 297. Porus aqueus aqua simplici generatus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 392. *n.* 15. Tophus fusibilis terrestris, aqua simplici generatus.

Habitat in ahenis aliisque vasis *in quibus aqua coquitur, terram quam aëris fixi interventu dissolutam tenuerat, hoc per ignem fugato dimittens, in fontana aqua copiosius quam in pluviali, rarius ab omni terra silicea liber.*

thermalis. 5. T. receptaculorum & canalium aquæ thermalis fundum & parietes obducens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 13. Tophus calcarius granulatus.

Vand. diss. 18. Lapis in canalibus.

Habitat in thermis e. g. Carolinis, Wisbadensibus & *aliis, ut sæpe repleat canales, frequentius albus quam tinctus, interdum eleganter pictus, nunc minus nunc magis compactus, nonnunquam adeo ut egregiam polituram admittat.*

P. Fr. Uibelacker System der Carsbader Sinters, &c. Erlang. fol. Ausg. I-IV. 1781. 1782.

Cremor. 6. T. lamellosus, lamellis diaphanis.

Gerhard Mineralſ. p. 45. *n.* 1. Porus pulverulentus, lamellis amorphis.

Habitat in aquis *præſertim* calidis, *terram calcariam continentibus, quarum ſuperficiei pelliculæ ad inſtar innatat.*

teſtaceus. 7. T. e teſtarum fragmentis aggregatis conſtans nondum induratus.

Habitat paſſim in Anglia, Hiſpania, Gallia, Palatinatu Rhenano, Wirtembergia, Gadibus *ædificiis ſtruendis inſerviens.*

10. SPATUM. Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo & aqua conſtans.

Lamelloſum, nitidum, paraſiticum, molle, leviuſculum, in fragmenta rhomboidea diſſiliens. In igne crepitans.

* *figuræ communis.*

opacum. 1. Sp. opacum vel ſubopacum.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 4. XII. 3. *p.* 49. *n.* 5. Spatum ſolubile ſubdiaphanum compactum.

Waller ſyſt. miner. 1. *p.* 137 *n.* 1. Spatum rhomboidale opacum.

Cronſt. miner. §. 10. 2. *β.* Spathum calcareum rhomboidale opacum.

β) fragmentis irregularibus.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 7. XII. 3. *p.* 49. *n.* 7. Spatum (calcarium) ſolubile ſubopacum compactum, fragmentis ſubſquamoſis.

γ) nitore variabili.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 10. Spatum (fugax) ſolubile opacum ſecundum ſitum lucis fugax.

Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, Helvetia, Hungaria, γ) *cruſtæ lividæ ad inſtar cujus particulæ omnes angulis ſuis unum latus ſpectent in aliorum lapidum ſuperficie, ceterum frequentiſſime album, aliquando cinereum, cæruleſcens, vireſcens, flaveſcens, rubrum, nigricans.*

arenarium. 2. Sp. diaphanum, lamellis inordinatim congestis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 9. Spatum (confusum) solubile subdiaphanum, rhombis confusis.

Wall. min. 55. Spatum particulis dispersis irregularibus.

Wall. syst. min. I. *p.* 138. *n.* 3. Spatum particulis dispersis rhomboidalibus irregulariter congestis.

Habitat in Suecia & Saxonia, *album*, *griseum*, *rubrum*, *fuscum aut viride.*

pellucidum. 3. Sp. pellucidum.

α) hyalinum.

Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* I. XII. 3. *p.* 48. *n.* I. Spatum (speculare) solubile pellucidum, objectis simplicibus.

Waller. min. 56. & *syst. min.* I. *p.* 139. *n.* 4. a. Spatum pellucidum molle album.

Cronst. miner. §. 10. I. α. 2. I. Spatum rhomboidale diaphanum non duplicans album.

Scheuchz. it. alp. p. 324. & 542. Androdamus Plinii.

β) tinctum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 6. Spatum solubile pellucidum coloratum.

Mus. Tess. 16. *n.* 8. Spatum compactum pellucidum tinctum.

Waller. syst. min. I. *p.* 139. *n.* 4. b. c. d. e.

Cronst. miner. §. 10. I. α. 2. 2.

γ) objecta duplicans.

Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 2. XII. 3. *p.* 48. *n.* 2. Spatum solubile pellucidum objecta duplicans.

Cronst. miner. §. 10. *n.* I. α. I. Spatum rhomboidale diaphanum objecta duplicans.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum objecta duplicans. *Carth. min.* 12.

Waller. miner. 57. *syst. miner.* I. *p.* 140. *n.* 5. Spatum pellucidum objecta duplicans.

Woltersd. min. 19. Spatum alcalinum amorphum islandicum.

Spatum in cippis Runicis recrescere ex ipsius saxi litteris excavatis, memorabile est. It. gotl. 327.

Spati generationem videre est in Stalactita.

Spati particulæ rhombeæ probe distinguendæ a crystallis, crystalli enim spatosæ diversissima figura gaudent ab earum particulis rhombeis constitutivis.

Er. Bartholini experimenta cryſtalli islandici disdiaclaſtici, quibus mira & inſolita refractio detegitur. Hafn. 1669.

4. Cryſtallus islandicus.

Habitat in Ruſſiæ, Lapponiæ, Norwegiæ, Sueciæ, Saxoniæ, Herciniæ, Helvetiæ *montibus*, γ) *frequentius in* Islandia, β) *flavum flaveſcens, olivaceum, vireſcens, cæruleſcens, infumatum, nigricans, rarius rubrum aut venis pictum, interdum poſt calcinationem inter prunas peractam in tenebris lucens.*

** *figuræ peculiaris.*

cellulosſum. 4. Sp. ſuperficie in cellulas partita.
Habitat in Hungaria, Hercynia.

ſtalactiticum. 5. Sp. figuræ ſubcylindricæ.
β) Spatum batryoides.
γ) Spatum fruticuloſum.
Habitat. v. g. *in* Bohemia, Hungaria.

globoſum. 6. Sp. figuræ ſubgloboſæ denſum.
Syſt. nat. I. *p.* 195. XII. 3. *p.* 179. *n.* 4. Aëtites (marmoreus) marmoreus, embryonibus fixis cryſtallinis Natri hyodontis.

It. cel. 136. *Act. Stockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18. *Muſ. Teſſ.* 80. *n.* 3. Pomum cryſtallinum.

Cronſt. miner. §. 11. b. 2. Spatum druſicum, cryſtallis pyramidalibus concretis.

β) Spatum reniforme.
Habitat v. g. *in* Hungariæ & Tranſilvaniæ *fodinis*, Helvetia, Suecia, *intus ſæpe ex cryſtallis prismaticis aut pyramidalibus ſtellatim convergentibus conflatum.*

inane. 7. Sp. ſubgloboſum, globis inanibus.
v. Born ind. foſſil. I. *p.* 9.
Habitat in fodina Hungariæ Shemnizenſi a Chriſtina *denominata.*

*** *figuræ cryſtallinæ.*

bracteatum. 8. Sp. tabulis hexaëdris.
Wal. ſyſt. min. I. *p.* 143. *n.* 6. l. m. *Born ind. foſſ.* I. *p.* 8. 2. *p.* 80. Spatum cryſtalliſatum lamelloſum.
β) tabulis ſuborbicularibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. γ. *Amoen. acad.* I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 18. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa plana ſuborbicularis hexaëdra.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 80. Spatum cryſtalliſatum ſuborbiculare.

γ) tabulis ſparſis.

δ) tabulis imbricatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. δ. *Amoen. acad.* I. *p.* 480. *t.* 16. *f.* 19. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa plana trifariam imbricata.

ε) tabulis in ſeries aggregatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

ζ) tabulis in roſæ formam aggregatis.

η) tabulis in cellulas aggregatis.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 8. Spatum calcarium figuratum lamelloſum, lamellis mæandriformibus.

ϑ) tabulis in priſma aggregatis.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 80. Spatum cryſtalliſatum lamelloſum album, lamellis diſtinctis in priſma aggregatis.

ι) tabulis in pyramidem aggregatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

Habitat in Nericia Sueciæ, Scotia, Hercynia, Saxonia, Bohemia, Hungaria, Tranſilvania, *rarius flaveſcens, melleum, carneum aut roſeum quam album, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc ſubopacum, colore nitore pelluciditatis gradu interdum matrem perlarum referens.*

cubicum. 9. Sp. cryſtallis perfecte cubicis aggregatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 5. Muria (teſtarum) lapidoſa ſpatoſa aggregata ſparſa efferveſcens.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. a. Spatum cryſtalliſatum cubicum.

Habitat in Dalecarlia Sueciæ, *in* Saxoniæ *fodinis prope* Kamsdorf & Scharfenberg, *in* Temeſienſi *prope* Moldava, *cubis minutis, rarius mali perſicæ flores colore æmulantibus quam albis, interdum in uvæ aut ſphæræ ſpeciem aggregatis.*

rhombeum. 10. Sp. cryſtallis aggregatis cubicis, faciebus obliquangulis. Fig. 22.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. XII. 3. *p.* 100. *n.* 9. *Amoen. acad.* I. *p.* 481. *t.* 16. *f.* 21. *Schr. lith.* 44. *Muſ. Teſſin.* 36. *n.* 7. Muria lapidoſa ſpatoſa ſolitario-rhombea fixa.

Carth. min. 13. Spatum cryſtalliſatum, cryſtallis rhomboidalibus.

β) Spatum rhombeum, marginibus duobus obtuſis oppoſitis truncatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 260.

γ) Spatum rhombeum, faciebus convexis.

Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 259.

Habitat in Saxoniæ, Thuringiæ, Franconiæ *fodinis, utplurimum album.*

triedrum. 11. Sp. priſmatibus triedris pyramide triedra terminatis.

Gerh. Mineralſ. p. 47. Porus prismaticus.

Habitat. . . . .

tetraëdrum. 12. Sp. priſmatibus tetraëdris. *v. Born ind. foſſ.* 1. *p.* 6. 8. 2. *p.* 78.

β) Spatum priſmatum faciebus alternis anguſtioribus.

γ) Spatum ſuperficie rugoſa.

δ) Spatum priſmatum faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

ε) Spatum priſmatibus utrinque pyramide tetraëdra terminatis.

Habitat in Sileſiæ *fodinis prope* Schmotſeifen, Hungariæ *fodinis prope* Schemniz & Boinick, *in* Carniolicis *prope* Idriam, *ſtiriacis prope* Eiſenerz, *bohemicis prope* Joachimsthal, ſaxonicis *prope* Freyberg, ſcoticis prope Strontiam, *nunc opacum, nunc pellucidum, frequentius album quam rubeſcens aut vireſcens.*

priſmaticum. 13. Sp. priſmatibus perfectis hexaëdris. Fig. 5.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. Nitrum (truncatum) lapidoſum ſpatoſum octaëdrum, priſmate hexaëdro utrinque truncato.

Amoen. acad. 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16. *Muſ. Teſ.* 28. *n.* 4. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata.

Cronſt. min. §. 11. a. Cryſtalli ſpatoſi hexagoni truncati.

Wall. miner. 58. *f.* 5. Spatum cryſtalliſatum priſmaticum hexaëdrum truncatum.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6. f. Spatum cryſtalliſatum hexangulare priſmaticum oblique truncatum.

Wolt. miner. 19. Spatum alcalinum priſmaticum hexaëdrum utrinque truncatum.

β) Spatum priſmaticum, faciebus terminalibus convexis.

γ) Spatum faciebus terminalibus in aciem terminatis.

δ) Spatum priſmaticum, faciebus alternis anguſtioribus. Fig. 6.

Amoen. acad. p. 479. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa, priſmatis lateribus alternis anguſtioribus.

ε) Spatum priſmaticum, faciebus duabus oppoſitis reliquas longe ſuperantibus.

ζ) Spatum priſmaticum in igne lucem ſpargens.

Habitat in Hercyniæ, Saxoniæ, Sileſiæ, Hungariæ, Derby Angliæ, Norwegiæ *liberum in humo prope* Bejonam Aquitaniæ *fodinis*, ζ) *in* Arragonia & Valencia Hiſpaniæ, *utplurimum album & frequenter pellucidum cryſtallis* δ) *interdum geminis, crebrius aggregatis ſparſim aut in ſeries, nonnunquam ita ut gradus ſcalæ referant, majoribus vel tenuioribus.*

dodecaëdron. 14. Sp. priſmatibus hexaëdris utrinque pyramide triedra terminatis. Fig. II.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 11. Natrum lapidoſum ſpatoſum dodecaëdrum priſmate hexaëdro, pyramidibus triedris, planis omnibus pentagonis.

Muſ. Teſſin. 26. *t.* 2. *f.* 5. Nitrum ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris lateribus pentagonis.

Scop. hydrarg. Cryſtallus ſpatoſa priſmatica ſubereƈta pellucida vitrea.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. I. Spatum cyſtalliſatum dodecaëdrum.

β) Spatum pyramidum marginibus truncatis.

γ) Spatum pyramidum apicibus truncatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 6. Natrum (14edrum) lapidoſum ſpatoſum decateſſeraëdrum, priſmate triedro ſubhexagono, pyramidibus truncatis.

Amoen. acad. I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 17. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata triquetra, angulis omnibus planis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. k. Spatum cryſtalliſatum tetradecaëdrum priſmaticum.

δ) Spatum pyramidum faciebus convexis.

ε) Spatum priſmate breviſſimo.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 5. *t.* I. *f.* 2.

ζ) Spatum cryſtallis in globi faciem aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 191. *n.* 19. Tophus (ſpatoſus) ſpatoſus ſubrotundus tunicatus, marginibus ſerratis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 1. Spatum orbiculatum tunicatum, marginibus ſerratis.

Habitat in Palatinatus rhenani, Hercyniæ, Saxoniæ, Sileſiæ, Hungariæ, Temeſiæ, Tranſilvaniæ, Angliæ

(Derby) *fodinis, utplurimum pellucidum, rarius flavescens aut virescens quam album, pyramidibus interdum depressis crystallis, nunc tenuioribus nunc crassioribus, geminatim sibi adnatis, sub angulo recto se secantibus, aut in series, fasciculos, bacillos globi, olivæ, pyramidis formam aggregatis.*

octodecaëdrum. 15. Sp. prismatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis.

β) Spatum prismatibus hexaëdris supra pyramide hexaëdra terminatis, pyramidis marginibus prisma versus incurvis.

Ferber 3 *Briefe p.* 50.

γ) Spatum (cordatum) prismatibus hexaëdris pyramide hexaëdra terminatis, media sui parte inverse sibi oppositis.

Ferber 3 *Briefe p.* 50.

Habitat in Hercyniæ & Angliæ (Derby & Cumbriæ) *fodinis, album vel flavescens, pyramide terminali interdum altera triedra aucta.*

Hyodon. 16. Sp. pyramide duplici hexaëdra. Fig. 31.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 13. Natrum lapidosum marmoreo-spatosum obliquum dodecaëdrum, pyramide hexaëdra.

Amoen. ac. 1. *p.* 480. *n.* 22. Crystallus subnitriformis spatosa acaulis, pyramidibus æqualibus.

Mus. Tessin. 26. *n.* 1. *t.* 2. *f.* 7. & 28. *n.* 5. Nitrum irregulare spatosum acaule, pyramidibus trigonis, lateribus rhombeis carinatis & Nitrum spatosum acaule utrinque pyramidatum, pyramide superiore subulata.

Wall. min. 58. *n.* 3. Spatum crystallisatum sexangulare.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. c. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale duplicatum.

Cronst. miner. §. 11. 1. b. 1. Crystalli spatosi pyramidales distincti.

β) pyramidibus cavis inanibus.

γ) pyramide utraque ad apicem, altera triedra aucta.

δ) marginibus pyramidum obtusis.

ε) pyramide alterutrà longiori.

Amoen acad. 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. 10. *Mus. Tessin.* 28. *n.* 5. Crystallus nitriformis spatosa acaulis, pyramide superiore subulata.

ζ) crystallis in fasciculos aggregatis.

Amoen. acad. 1. *t.* 16. *f.* 11. Crystallus nitriformis spatosa acaulis aggregata fasciculata decumbens.

Habitat in Angliæ (*potissimum* Derby,) Sueciæ (*prope* Dannemora & Sahlberg,) Hercyniæ, Salzburgi, Hungariæ *fodinis*, *frequentius album quam flavescens*, *nunc pellucidum nunc opacum*, *crystallis sæpe exilibus rarius transversim sulcatis*, *interdum in series ordinatis aut in arbusculas aggregatis.*

sexangulare. 17. Sp. pyramide hexaëdra simplici.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. b. Spatum crystallisatum hexangulare pyramidale.

β) Spatum pyramide ad apicem altera triedra aucta.

γ) Spatum crystallis alia corpora aculeorum ad instar obsidentibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6. d. Spatum crystallisatum hexangulare pyramidale, superficie aculcata

Habitat in Sueciæ (*prope* Dannemora,) Hercyniæ, Thuringiæ, Saxoniæ, Hungariæ *fodinis*, *crystallis nunc majoribus nunc minoribus*, *nunc latioribus nunc angustioribus*, *interdum capillaribus*, *rarius inversis*, *nonunquam sub angulo recto se secantibus*, *fasciculatim stellatim in bacilli mergetis*, *arbusculæ*, *pyramidis hexaëdræ duplicis formam aggregatis.*

pentaëdrum. 18. Sp. pyramide pentaëdra simplici.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 6. Spatum calcarium crystallisatum pellucidum album, crystallis pyramidatis pentagonis aggregatis.

Habitat in Hercynia, *album*, *pellucidum*, *aggregatum.*

pentagonum. 19. Sp. pyramide pentaëdra duplici.

v. Born. ind. foss. 1. *p.* 6. 7.

Habitat in Hungaria & Comitatu Tyrolensi, *nunc opacum nunc pellucidum*, *utplurimum album*, *rarius auroræ colore conspicuum*, *crystallis non raro inanibus faciebus inæqualibus.*

pyramidale. 20. Sp. pyramide triedra duplici.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 5. 6. 2. *p.* 78.

β) Spatum baseos communis angulis truncatis.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 258.

γ) Spatum crystallis inanibus.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 262.

Habitat in Scotiæ, Angliæ, Hercyniæ, Magdeburgi, Saxoniæ, Tyrolis, Silesiæ, Hungariæ *fodinis*, *nunc opacum nunc pellucidum*, *frequentius album quam*

cinereum

cinereum aut alius coloris, pyramide utraque vel alterutra interdum elongata & acuta, rarius diagonaliter striata, crystallis utplurimum minutis aut in series, cellulas rosæ, globi, granorum speciem digestis.

trigonum. 21. Sp. pyramide triedra simplici. Fig. 37.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 12. Nitrum (urinosum) lapidosum marmoreo-spatosum erectum, pyramide triedra.

Wall. syst. min. 1. *p.* 142. *n.* 6. 9. Spatum crystallisatum triangulare.

β) crystallis inanibus.

γ) pyramidis baseos angulis truncatis.

δ) pyramidis apice excavato.

ε) pyramide ad apicem altera adhuc aucta.

ζ) crystallis imbricatim aggregatis.

Crystallus subnitriformis spatosa aggregata trifariam imbricata. *Amoen. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.

Nitrum spatosum acaule, pyramide triquetra acute imbricata *Mus. Tes.* 28. *n.* 6.

Habitat in Sueciæ (Sahlberg,) Angliæ (Derby,) Hercyniæ, Saxoniæ, Lusatiæ, Stiriæ, Vicentiæ, Hungariæ, Temesiæ *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius fuscescens aut flavescens, rarissime olivaceum, crystallis frequentius minutis, nunc latioribus, nunc angustioribus, interdum capillaribus, nunc longioribus, nunc brevioribus, aliquando depressis, sparsim vel imbricatim aggregatis, vel in renis aut granorum speciem congestis.*

lenticulare. 22. Sp. crystallis lentis formam præ se ferentibus.

Mus. Tessin. 28. *t.* 2. *f.* 1. Natrum lenticulare acaulon.

Habitat in Hercyniæ, Thuringiæ, Saxoniæ, Bohemiæ *fodinis, utplurimum album, sæpe pellucidum aut nucleo lacteo per corticem diaphanum transflucente conspicuum, crystallis interdum cavis, frequenter hexaëdris, interdum ephippii in modum incurvis, sparsim in cellulas rosæ aut granorum sphæricorum formam aggregatis.*

granatinum. 23. Sp. dodecaëdrum ex pentagonis conflatum.

Gerh. Mineralf. p. 49. *n.* 12. Porus granaticus.

Habitat in Angliæ, Hercyniæ, Saxoniæ, Silesiæ, Carinthiæ, Hungariæ, Temesiæ *fodinis, utplurimum album, rarius flavescens, an mera cubici aut dodecaëdri varietas?*

chrysolithinum. 24. Sp. viride, prismatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Werner bergm. Journ.* 1790. 7. *p.* 74. &c.

Romé de l'Isle cryſtallogr. ed. 2. *vol.* 2. *p.* 272. Chrysolithe.

Habitat in Hispania *prope* Carboneira, *subdurum, cum aqua forti parum effervescens in fragmenta indeterminata dissiliens, prunis injectum non lucens, transversim fractum texturam conchaceam referens, ponderis specifici* 3098 : 1000, *cryſtallis minutis solitariis intus interdum cavis. An hujus generis?*

11. SCHISTOSPATUM. Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo & aqua constans, cum acidis effervescens.

Lamellosum, lamellis incurvis, parasiticum molle in fragmenta indeterminata dissiliens, leviusculum, attacta pinguiusculum.

In igne crepitans.

fissile. 1. Sch. album.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 3. Spatum solubile diaphanum fissile album.

Wall. min. 59. & *syſt. miner.* 1. *p.* 138. *n.* 2. Spatum lamellosum molle.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum, lamellis minutissimis.

Cronſt. min. §. 10. 2. Spatum lamellosum.

β) Schistospatum lamellis undulatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 4. *It. wgoth.* 131. Spatum (undatum) solubile lamellosum undulatum album.

Habitat rarius in Norwegiæ (*prope* Konigsberg & Eger) & Saxoniæ (*prope* Schwarzenberg) *fodinis*, *β*) *in sabulo* Daliæ Suecicæ *prope* Kopmanneficell, *fragile, formæ communis, ex cinerascente aut rufescente album, nunc opacum, nunc subopacum, rarius diaphanum intus nitens, nitore externo pinguedinem referens,*

12. INOLITHUS. Ex terra calcaria aëre fixo & pauca aqua constans, aqua forti totus cum effervescentia solvendus.

Fibrosus, parasiticus, mollis, leviusculus, in fragmenta indeterminata acutangula dissiliens.

filamentosus. 1. I. fibris parallelis. *Gerh. Mineralſ. p.* 52.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 2. Stirium (marmoreum) diaphanum solubile fibrosum.
It. ſcan. 121. Alabastrites.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 127. *n.* 6. a. Calcareus figuratus filamentosus.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 8. *Muſ. Teſſin.* 76. *n.* 5. Stalactites (stiriaceus) fibris transversis.
γ) *Vandell. diſſ.* 16. Tophus alter.
Habitat in Russia, Dalecarlia, Scania, Polonia, Marchia, Saxonia, Bohemia, *γ*) *in* thermis Aponi, *rarius pellucidus quam diaphanus aut opacus, fibris nunc rectis, nunc incurvis, nunc longioribus, nunc brevioribus, nunc angustioribus, nunc latioribus ut radios fore dixeris, albus, interdum flaveſcens aut fuſceſcens, rarius cæruleus, nonnunquam alia corpora quaſi cortice obducens.*

acerosus. 2. I. fibris fasciculatis. *Gerh. Mineralſ. p.* 53. *n.* 3.
Habitat in Hungariæ (Schemniz) *fodinis, albus, interdum flaveſcens, luteus, ex luteo fuſcus vel carneus.*

stellaris. 3. I. fibris stellatim divergentibus, formæ communis.
Gerh. Mineralſ. p. 52. *n.* 2. Inolithus radians.
Habitat in Marchiæ *calcariis montibus*, Bohemiæ & *frequens in* Hungariæ *fodinis, albus, interdum flaveſcens aut cinereus.*

Flos ferri. 4. I. ramulosus, fibris stellatim divergentibus.
Syſt. nat. I. *p.* 191. *n.* 3. XII. 3. *p.* 183. *n.* 4. *Scop. hydrarg.* Stalactites marmoreus ramulosus.
Carth. min. 71. Ferrum mineralisatum ramosum album, ramis erectis acuminatis glabris nitentibus.

Waller. min. 244. *n.* 1. Minera ferri alba germinans.
Waller. syst. min. 2. *p.* 388. *n.* 9. d. Stalagmites coralloideus.
Habitat quamvis ferri expers aut certe inops, ferri mineris utplurimum insidens, potissimum in ferrifodinis Heidenheimensibus Wirtembergiæ, Eisenerzensibus Stiriæ, Huttenbergensibus Carinthiæ, *etiam in* Schemnizensibus Hungariæ, *ut plurimum niveus, interdum flavescens.*

13. STALACTITES. Ex terra calcaria, aëre fixo & aqua conflatus, ex aqua in aëre præcipitatus.

Diaphanus, intus inconspicuus, in fragmenta indeterminata dissiliens, in crustas concentricas secedens.

In ædificiis inprimis subterraneis & antris potissimum calcariorum montium obvius.

Spatosus. 1. St. pendulus intus lamellosus diaphanus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 5. XII. 3. *p.* 184. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 6. Stalactites marmorea spatosus solidus.
Cronst. m. §. 12. 2. Stalactites solidus, particulis spatosis.
Carth. min. 13. Spatum molle ex aqua destillante generatum.
Habitat in antro Baumanni Hercyniæ, Nebelloch Wirtembergiæ, Adrianopoli, *prope* Rhotomagum *in* Normannia, &c. *varias formas indutus.*

Stiria. 2. St. pendulus concentrico-crustosus.
Wall. min. 329. Porus aquæ stillatitius in aëre sub stillicidio concretus pendulus.
Wall. syst. min. 2. *p.* 386. *n.* 8. Stalactites calcareus stillatitius sub stillicidio concretus pendulus.

α) cylindricus.
a) inanis s. fistulosus.
b) solidus.

a) Priapolithus. *Marcorelle act. Parif. peregr.* 7. *n.* 4. Calites, Phalloides. *Wall. syst. min.* 2. *p.* 601. *n.* 1. f.
b) Stalactites fungiformis. *Wall. syst. min.* 2. *p.* 388. *n.* 9. c.
β) conicus.
a) inanis f. fistulosus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 190. *n.* 18. Tophus (turbinatus) calcarius turbinatus multicorticatus interne imbricatus.
Cronst. miner. §. 12. d. Stalactites conis concretis excavatis.
b) apice perforatus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 2. XII. 3. *p.* 183. *n.* 2. *Muf. Teffin.* 76. *n.* 2. Stalactites (stillatitius) cretaceus tunicato-crustaceus, apice perforato natroso.
Cronst. min. §. 12. b. Stalactites coniformis perforatus.
c) solidus.
γ) alius nunc magis teretis nunc magis compressæ formæ, referens v. g. radices.
a) zedoariæ.
b) ireos florentinæ.
c) zingiberis, Zingiberites.
Habitat in ædificiorum *partibus & generibus ex lapidibus calcariis aut cum cæmento calcario exstructis, in antris montium calcariorum in quæ aqua stillat, etiam in* fodinis *stratis calcareis propinquis* e. gr. *prope* Helsingburg Scaniæ, *prope* Osterwalde Saxoniæ *inferioris, in antro* Baumanni, *prope* Eula, Branick & Kofors Bohemiæ, *ad salinas* Austriæ *superioris, prope* Rodnan Transilvaniæ, *in* Tyroli, *prope* Stuttgardiam, & *in antro* Nebelloch Wirtembergiæ, *prope* Befort Sundgaviæ, &c. *utplurimum albus, interdum griseus, fuscus aut flavescens, intus inconspicuus.*

Stalactites. 3. St. sessilis faciebus sphæricis conspicuus.
Wall. syst. min. 2. *p.* 387. *n.* 9. Stalactites calcareus post stillicidium, figura globosa, botryitica vel alia concretas.
α) globulosus.
a) globulis sejunctis.
b) globulis geminis conjunctis Orchiti. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. g.
β) nodulosi.
Bellaria lapidea, Confetto di Tivoli.
γ) reniformes.
δ) mammillares.
ε) Carpolitni *multi.*

ζ) Stalactitæ brassicam cauliflorum referentes.
γ) Chiriti.
ι) Sceliti.
Habitat in fundo antrorum & fodinarum *in* montibus *præsertim* calcariis exsculptarum, α) *frequens prope* Turrick *ad* montes Carpathicos, β) *frequens circa* Tiburtium.

solidus. 4. St. sessilis solidus.
Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 4. *Schreb. lith.* 94.
Cronst. min. §. 12. c. Stalactites figura incerta.
Daubent. act. Paris. 1754. Albâtre calcaire.
Habitat Adrianopoli *in* antro Baumanni *aliisque ejus generis*, *in* Saxonia (*prope* Annaberg,) Bohemia, Stiria, Wirtembergia *diaphanus*, *polituram admittens quasi pinguiusculam*, *lacteus*, *venis*, *striis*, *maculis rubris*, *roseis*, *flavis*, *fuscis*, *cinereis varius*, *cinereus*, *ruber flavus*, *fuscus*, *raro cæruleus*.

14. PISOLITHUS. Ex terra calcarea, paucissima arena & ferri calce, aëre fixo & aqua constans.

Molle, subopacum, intus inconspicuum, in fragmenta indeterminata dissiliens, in grana sphærica secedens.

Texturæ concentrice lamellosæ.

Prope thermas obvius.

carolinus. 1. PISOLITHUS.
Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 2. Tophus calcareus thermarum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 14. Tophus (Oolithus) calcarius globulis pisiformibus crustatis congestus.
Cronst. min. §. 12. 1. a. Stalactites testaceus globosus.
Worm. mus. 52. Pisa carolina.
Waller. syst. min. 2. *p.* 384. *n.* 7. a. Oolithus majoribus globulis, pisi magnitudine.
Habitat prope thermas Carolinas Bohemiæ, *in* Silesia, Hungaria, *amplum in* Bohemia *stratum constituens*, *ex flavescente albus ut tamen aliquando in fuscum inclinet*, *rarius reniformis*, *singulis globulis inclusa nuclei loco arenæ granulo*.

15. MARMOR. Ex terra calcaria, aëre fixo & aqua conflatum.

Duriusculum, macrum, formæ communis leviusculum, integros montes vel magnam eorum portionem constituens aut vagum.

Igne in calcem vivum abiens, acidis cum effervescentia magnam partem solubile.

Hammites. Rogenstein. 1. M. opacum inconspicuum compactum in granula rotunda ex minoribus globulis aggregata secedens.

Syst. nat. I, *p.* 151. *n.* 2. XII. 3. *p.* 43. *n.* 12. *Schreb. lith.* 17. Marmor granis globosis crustatis confertissimis.

It. gotl. 266. Oolithus.

Vogel min. 256. Pisolithus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 383. *n.* 7. Stalactites calcareus globularis minoribus globulis crustaceis sine basi concretus.

β) Oolithus Phacitas, globulis magnitudine ovorum piscium.

γ) Cenchrites, globulis magnitudine seminum milii.

δ) Meconites, globulis magnitudine semina papaveris æquantibus.

Habitat in montibus stratariis Gothlandiæ, Saxoniæ, Thuringiæ, Ducatus Brunsvicensis, Galliæ, Helvetiæ, *ampla utplurimum & in eodem monte plura strata constituens, obscure cinereum aut fuscum, aut ex utroque colore mistum, rarius subopacum, fragmentis in quæ dissilit, setis obtusangulis, granis in quæ secedit nunc majoribus nunc minoribus, rarius animalium partium vestigia continens.*

granulare. 2. M: subopacum lamellosum intus micans duriusculum in grana sponte secedens polituram non admittens.

Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 6. XII. 3. *p.* 41. *n.* 6. Marmor (rude) particulis granulatis micantibus.

Wall. min. 39. Calcareus particulis scintillantibus.

Wall. syst. miner. 1. *p.* 122. *n.* 2. Calcareus granularis densus, particulis micantibus immixtis.

Cronst. min. §. 8. Lapis calcareus, particulis granulatis.

Carth. min. 22. Calcarius rudis micans nitorem assumens.

Wolt. min. 19. Calcarius lapis amorphus rudis dictus polituram non admittens.

Cost. foss. 152. Saxum calcareum scintillans albidum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 4. Marmor Piperites.

Habitat in montibus ſimplicibus, antiquioribus, *quorum partem ſæpe potiorem aut ampliſſima ſtrata conſtituit, nunquam vivorum corporum veſtigia includens, granis nunc majoribus, nunc minoribus albidum, cinereum, atrum, fuſcum, rubrum flaveſcens aut variegatum, lamellis rectis, ſolo argilloſo emendando, ædificiis exſtruendis, viis plateisque ſternendis, calci urendæ, quam tamen rarius bonam largitur, & fundendis ferri mineris inſerviens.*

micans. 3. M. diaphanum album lamelloſum intus micans duriuſculum in grana ſubtilia ſponte ſecedens polituram admittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 42. *n.* 7. Marmor particulis ſpatoſo-ſquamoſis.

Wall. miner. 40. Calcareus particulis diſperſis.

Waller, ſyſt. miner. 1. *p.* 124. *n.* 4. a. & *p.* 120. *n.* 8. a. Calcareus particulis ſpathoſis diſperſis planis irregulariter diſpoſitis nitentibus & marmor unicolor album.

Cronſt. miner. §. 9. 2. 3. Lapis calcareus, particulis ſquamoſis ſ. ſpathoſis.

β) Marmor (tardum) particulis ſubimpalpabilibus, album diaphanum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 41. *n.* 5.

γ) Marmor (decuſſatum) particulis oblongis, depreſſis decuſſato-ſparſis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 8.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 7. Marmor ſolubile, particulis micantibus radiantibus.

δ) Marmor (aceroſum) particulis oblongis aceroſis longitudinaliter ſparſis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 9.

ε) Pietra elaſtica. *Ferber Brief. a. Welſchland. p.* 110.

Habitat in montibus ſimplicibus antiquioribus, *ampliſſima in his ſtrata conſtituens, omni vivorum corporum veſtigio orba in* Finnia, Dalecarlia, Gothia *orientali*, Walsmannia Sueciæ, *in* Saxonia *prope* Crotendorf, Neudorf, Ehrenfriedensdorf, *in* Haſſia *prope* Hochſtetten, *in* Franconia *prope* Wonſiedel, *in* Bohemiæ *ferrifodinis* Presnizenſibus, *in* Temeſiæ *cuprifodinis*, *in* Tranſilvania, Carniolia, Auſtria *prope* Traunſtein, *in* Tyroli, *in* Helvetia, *in montibus* Pyrenæis *prope* Loubie, *in* Hetruria *prope* Seravezza & Montagnucha, *olim prope* Carrara, & *in inſulis* Paros

atque Antiparos, *rarius in ustrinis adhibitum, frequentius ab antiquissimis jam temporibus statuis & elegantioribus ædificiorum partibus, artis ope interdum coloribus variis tinctum pictumque, non raro quartzi grana immixta sibi habens, ut non effervescet modo tardius, sed ad chalybem scintillet.*

squamosum. 4. M. granulare denso intime mistum.

Cronst. min. §. 9. 1. Lapis calcareus particulis squamosis rudioribus.

Nose orograph. Br. Sieb. 2. *p.* 4. schuppichte Kalkstein.

Habitat Garpenbergæ *& in* Finnia Sueciæ, *album vel ex rufescente flavum, montium simplicium partem sæpe præcipuam constituens, corporum vivorum vestigiis privum, calcem præbens non optimæ notæ.*

porosum. 5. M. poris pertusum inconspicuum opacum polituram non admittens.

α) Marmor (Filtrum) poris pertusum aquam distillans. *Gerh. Mineralf. p.* 40. *n.* 5.

Habitat in Marchiæ *lapidicinis* Rüdersdorfiensibus.

β) Marmor spongiosum. *Essai de miner. des monts Pyr.*

Habitat in montibus Pyrenæis *ad montem* Loarde *& in terra* Bearn.

γ) Marmor exesum *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.

Habitat prope Idriam Carnioliæ.

δ) Marmor cellulosum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.

Habitat in Alsatia *&* montibus Giganteis Bohemiæ. *Pori ex pyrita olim innidulante, fatiscente atque eluto.*

margodes. 6. M. densum inconspicuum subopacum polituram non admittens, fragmentis convexis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 4. Marmor (fissile) particulis subimpalpabilibus fissile albidum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 353. *n.* 3. Margodes facie marmorea particulis subtilissimis, polituram admittens dendriticus.

Gronov. supell. 99. 102. Schistus pallido albus s. Marmor pappenheimense.

Cost. foss. 169. Schistus calcareus flavo-albidus.

Habitat in montibus stratariis, *frequens potissimum in* circulorum Germaniæ Bavarici, Franconici & Suecici confluxu, *ex flavescente vel rufescente albidum, paucula argilla inquinatum, crebro spati venis diaphanis exaratum & arbuscularum imaginibus pictum, non raro piscium & cancrorum aquas dulces inhabi-*

tantium, rarius testaceorum vestigiis impressis condecoratum, ampla strata in tabulas findenda constituens.

stratarium. 7. M. argilla inquinatum humescens in igne crepitans ex stratis horizontalibus conflatum.
Syst. nat. I. *p.* 151. *n.* 4. XII. 3. *p.* 42. *n.* 10. *Mus. Tes.* 12. Marmor particulis argillosis, fragmentis horizontalibus.
Cost. fossil. 155. Saxum rubrum splendidum durissimum.
Gerh. Mineralf. p. 40 *n.* 3. Marmor-zonatum.
It. œl. 51. *it. scan.* 107. Alwarsten.
It. wogoth. 21. c. Tælgsten.
Habitat in Œlandia *rupestri*, Scania, Kinnekulle Sueciæ *monte*, *rimis horizontalibus & perpendicularibus fissum, petrefactis scatens, stratis superioribus inferiora duritie superantibus.*

florentinum. 8. M. argilla inquinatum opacum densum polituram admittens pictura rudera ædificiorum referens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 3. Marmor particulis impalpabilibus opacum compactum poliendum flavicans.
Waller. syst. min. 1. *p.* 133. *n.* 10. a. Marmor pictorium regiones vel urbes desolatas repræsentans.
Cost. foss. 183. *n.* 18. Schistus florentinus variegatus, regiones desolatas & ædificiorum rudem affabre præ se ferens.
Calc. mus. 419. *Linck. oryct.* 14. *Lang lap. fig.* 33. *Baier oryct.* 44. *Myl. saxon.* 1. *p.* 17. *Scheuchz. mus.* 98. 248. Marmor florentinum.
Imper. nat. l. 24. *c.* 24. Marmor de monte Sinai.
Habitat in Italia *media*, *monte* Viennensi Leopoldi, *monte* Sinai, *ex flavescente cinereum, picturis utplurimum fuscis.*

nobile. 9. M. subopacum densum textura festucas referens polituram egregiam admittens coloris altioris.
Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 8. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *Mus. Tes.* 10. *n.* 1. Marmor solubile, particulis impalpabilibus rasilibus, & Marmor particulis subimpalpabilibus opacum compactum poliendum.
Wall. miner. 45. *syst. miner.* 1. *p.* 129. *sqq. n.* 8. 9. 11. *Cronst. min.* §. 7. Marmor.
Wolt. min. 19. Marmor polituram admittens.
Carth. miner. 23. Calcareus subtilis nitorem assumens, eleganter coloratus.

unicolor. α) M. colore unico æquabili. *Wall. syst. miner. 1. p. 129. n. 8.*
a) *rufum*. Numidium.
b) *carneum*.
c) *rubrum*.
d) *cinnamomeum*. Marmo canello.
e) *flavum*. Phengites.
f) *pallidum*. Polombino antiquo.
g) *cæsium*. Bardglio. Venetum. *Cost. foss. p. 193. n. 10.*
h) *cæruleum*. Chium & Narbonense.
i) *viride*. Verdello. *Cost. foss. p. 199. n. 13.*
k) *lividum*. Pardalium.
β) variegatum. *Waller. min. syst. 1. p. 131. n. 9.*
a) *fasciatum*.
b) *striatum*.
c) *lineatum*, Marmo feritto.
d) *venosum*.
e) *colore altero sensim in alterum diffluente*, Marmo mischio.
f) *maculosum*, Broçatello.
g) *ocellatum* e. g. Occhio di pavone.
h) *punctatum*.
i) *irroratum*, Marmo polveroso.
a) *album*, africanum.
b) *nigrum*, canariense.
c) *luteum*, Porta santa.
d) *purpurascens*, *Lesbium*.
e) *viride*, Lacedæmonicum. *Cost. foss. p. 199 n. 7.*

Habitat ineffabili colorum & picturarum varietate in montibus stratariis, potiorem montium rupiumque calcariarum recentiorum constituens, petrefactis potissimum marinis, & imprimis testaceis refertissimum, ut ex his natum esse sole clarius pateat, ustum, calcem largiens eximium, alias a multis retro seculis sculptoriæ artis princeps materia, & nobilioribus ædium domumque partibus inserviens.

vulgatum. 10. M. subopacum densum textura festucas referens, coloris villoris.

Waller syst. min. 1. p. 119. n. 1. Calcareus solidus particulis impalpabilibus & indistinctis.

Habitat cum nobili vix nisi colorum minori varietate & elegantia distinctum & ejusdem originis, calci vivæ urendæ potissimum inserviens.

fissile. * 11. M. opacum densum ex stratis tenuioribus compositum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 12. Schistus (effervescens) scriptura cana, fuscus effervescens.
Vogel miner. p. 150. *n.* 6. Schistus calcareus.
Pott. Lithogaogn. 1. *p.* 44. Fissilis calcareus.
Habitat in Suecia, Anglia, Hispaniæ *monte* Calpi *prope* Gibraltar, *nunc unicolor griseum aut fuscum, nunc bicolor, stratis alternis albis, rufescentibus, fuscis, griseis, nigris aut virescentibus.*

strumosum. 12. M. argilla inquinatum in sphæras cavas intus crystallinas secedens.
Syst. nat. I. *p.* 151. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 12. Marmor solubile, fragmentis subrotundis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 43. *n.* 11. Marmor particulis argillosis, æitis crystallinis sparsis.
It. wgoth. 21. 28. Gorsten.
Habitat in Sueciæ *monte* Kinekulle *pluvio tempore humescens. An distincta hujus generis species?*

16. SUILLUS. Ex terra calcaria, aëre fixo bitumine & pauca aqua conflatus.

Tritus fœtorem urinosum spirans.

Acidis fere totus cum effervescentia solubilis.

Igne in calcem vivam egregiam abiens.

marmoreus. 1. S. opacus densus ater polituram egregiam admittens, fragmentis subconvexis.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 7. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *α Mus. Tess.* 42. *n.* 4. Bitumen marmoreum fœtidum compactum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *β.* Marmor nobile nigrum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 130. *n.* 8. b. Marmor unicolor nigrum.
Cronst. miner. §. 23. A. Terra calcarea phlogisto simplici mixta solida, particulis impalpabilibus.
Vog. min. p. 107. Lapis suillus.
Cost. fossil. 186. Marmor nigrescens.
Habitat in montibus stratariis. e. g. Sueciæ, Belgii, Thuringiæ, Franconiæ, Bohemiæ, Silesiæ, *petrefactis corporibus sæpe refertissimus, intus inconspicuus,*

in fragmenta indeterminata dissiliens, pavimentis, monumentis sepulcralibus aliis artis sculptoriæ operibus inserviens, egregium calcem præbens.

schistosus. 2. S. opacus densus fissilis, fragmentis planis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 1. Marmor (schistosum) particulis impalpabilibus, nigrum, scriptura alba.

It. scan. 121. 143. 148. 156. Flissten.

Gerh. Mineralf. p. 52. Dysodes (fissilis) textura terrea granulata.

Gron. Suppl. 10. *n.* 7. 8. Schistus fuscus fragilis, Lapis folinus qui ferro attritus urinam folium redolet.

Cost. foss. 172. Schistus fusco cinereus Lapis suillus dictus.

Habitat e. g. *in* Sueciæ, Silesiæ, montibus stratariis, *lithanthracum frequens comes, filicum, aliarumque plantarum potissimum aquaticarum, etiam piscium imaginibus impressis non raro ornatus, nunc niger, nunc ex flavescente fuscus aut cinereus, nunc sabellinus.*

lamellosus. 3. S. textura lamellosa.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. β. γ. δ.

Gerh. Mineralf. p. 54. *n.* 3. Dysodes (spathosus) textura lamellosa.

Cronst. §. 23. B. C. D.

Waller. syst. min. I. *p.* 144. *n.* 7. a. Spatum frictione fœtidum micans.

Habitat in Sueciæ, Thuringiæ *montibus calcariis, parasiticum, atrum vel fuscum, rarius ochroleucum, lamellis nunc majoribus, nunc minoribus.*

crystallinus. 4. S. pyramidibus hexaëdris elongatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. E. *It. wgoth.* 21. Bitumen suillum crystallinum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 8. Nitrum (suillum) lapidosum spatosum sedecaëdrum fœtidum.

Act. Stockh. 1759. *p.* 26. Lapis suillus.

Wall. miner. 59. *n.* 1. *syst. min.* 1. *p.* 147. *n.* 7. b. Lapis suillus prismaticus.

β) crystallis divergentibus.

Wall. syst. min. 1. *p.* 144. *n.* 7. c. Lapis suillus radiatus.

γ) crystallis in sphæram aggregatis.

Waller. syst. min. 1. *p.* 144. *n.* 7. d. Lapis suillus sphæricus.

Cronst. min. §. 22. 1. E.

Habitat in Sueciæ *terris*, Westrogothia, Œlandia, *in* Iageia.

17. TREMOLITES. Ex terra calcaria, plurima terra ſilicea, pauca magneſia, aqua & aëre fixo conflatus.

Radiatus, duriuſculus, nitens, fragilis, acu attritus in tenebris lucem ſpargens.

Aqua forti cum aliqua efferveſcentia ex parte ſolubilis.

Hoepfneri. 1. TREMOLITES. *Ferber Brief. mineralog. Innhalts, &c.* p. 22.

Habitat in valle Tremola *ad montem* S. Gotthardi Helvetiæ. *Utrum diſtincti generis? An cum ſtellari potius conjungendus? Aut zeolitho adſcribendus?*

18. STELLARIS. Ex terra calcaria, pauciori ſilicea, pauca aqua & ferri calce compoſitus.

Stellatim fibroſus, ſericei nitoris mollis, paraſiticus.

Igne facile cum ebullitione fundendus.

Aqua forti cum efferveſcentia ex parte ſolubilis.

Tranſilvaniæ. 1. STELLARIS. *Fichtel & Bindheim Schrift. berl. Nat.* 3. p. 442. *&c.*

Habitat prope Unterſchebeſch Tranſilvaniæ *in marmore micante duriori albus aut thalaſſinus. An zeolithi ſpecies?*

19. HUMUS. Ex terra calcaria, pauciori ſilicea inflammabili, aëre fixo & ferri calce compoſita.

Ex corporibus animalibus & vegetabilibus putredine diſſolutis ſuperſtes.

Levis, friabilis, aquam imbibens, ſed non retinens, macra, ſcabra, humida, coloris obſcurioris.

Cum aqua forti efferveſcens, igne leniori in cinereo, fortiori in vitrum ſpumidum abiens.

animalis. 1. H. impalpabilis aquam avidiſſime imbibens, rudis vix, uſta ſatis ſenſibiliter cum aqua forti efferveſcens.
Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 8. 9. XII 3. *p.* 212. *n.* 14. Humus animalis impalpabilis.
Wall. min. 7. *n.* 1. *ſyſt. min.* 1. *p.* 23. *n.* 8. a. Humus animalis terrificata.
Cronſt. §. 246. Humus diverſorum animalium.
Habitat in cœmiteriis *ex animalibus putrefactis ſuperſtes, alba, vel cinerea, leviſſima, lacuſtri fertilior.*

dædalea. 2. H. fuſca ſubtiliſſima.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 1. Humus vegetabilis impalpabilis fuſca.
Habitat paſſim & ubivis, *ex fimo animalium potiſſimum nata, adeo ſubtilis, ut cum aqua per pannum & chartam griſeam tranſeat, optimum ideo plantarum plurimarum hortenſium alimentum & ſolum.*

ruralis. 3. H. humectata atra, ſicca cineraſcens.
Syſt. nat. I. *p.* 209. Humus vegetabilis communis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 2. Humus vegetabilis perfecte pulveriſata atra.
Wolt. min. 11. Humus nigreſcens hortorum.
Waller. min. 1. Humus atra communis.
Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 13. *n.* 1. *Cronſt. min.* §. 293. 3. Humus atra.
Carth. miner. 53. Humus pura.

Habitat ubique ex vegetabilibus in ſicco loco ſenſim putrefactis ſuperſtes, plantarum communis matrix, hortenſibus fertiliſſimum ſolum præbens.

pauperata. 4. H. aquam cito dimittens ſicca farinoſa.
Syſt. nat. XII. 3. *n. p.* 209. *n.* 3. Humus vegetabilis ſubfarinoſa.
It. wgoth. 240. Răkjord.
Habitat in ericetis, *plantis utilibus plurimis funeſta & ſiccis potiſſimum annis inviſa agriculis, ſicca enim adeo levis, ut a vento abigatur.*

alpina. 5. H. fuſca particulis majoribus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 5. Humus vegetabilis groſſe pulveriſata fuſca.
Habitat in Alpibus *vulgatiſſima, alpinis ſtirpibus egregie conducens, aliis minime.*

efferveſcens. 6. H. ab aqua abſorpta diutius retenta intumeſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 4. Humus vegetabilis aceroſa, ſicco friabilis.
It. wgoth. 240. Humus ſpongioſa.
Habitat paſſim in ſubhumidis, *an ex radicibus in pulverem fatiſcentibus orta? ſerius exſiccanda, horticolis & agricolis inviſa, cum tempore vernali a gelu nocturno æſtuque diurno attollatur, & pullulantes plantas ejiciat atque eradicet, ut pereant.*

Lutum. 7. H. leviſſima non combuſtilis, humida nigra.
Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 3. XII. 3. *p.* 210. *n.* 7. Humus vegetabilis aceroſa paludum.
Carth. min. 53. Humus limoſa aquatica.
Wolt. miner. 11. Humus atra paluſtris.
Waller. min. 5. Humus vegetabilis lutoſa.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 19. *n.* 5. Humus aceroſa paluſtris.
Cronſt. min. §. 293. B. 2. Humus lacuſtris.
Habitat in paludibus *ſub aqua, e plantis paluſtribus ſenſim corruptis nata, adeo levis, ut aquæ agitatæ diu inhærent, ſolo arenaceo corrigendo conducens.*

martialis. 8. H. colore friabili tincta.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 16. *n.* 2. Humus colorata martialis.

Ludw.

Ludw. de terr. muf. Drefd. p. 164. Humus ochia martiali tincta.
Carth. miner. 53. Humus metallica aut femimetallica.

damafce-na. δ) Humus ochraceo rufa vegetabilis. *Syft nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 10.
Waller. miner. 8. Humus rubra.

tinctoria. γ) Humus vegetabilis atro-tinctoria paludum. *Syft. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 8.
Coft. foffil. 89. Ochra nigra argillacea.
Habitat nunc flavefcens, nunc e flavo fufca, nunc rubella, nunc purpurea, colores hos ferri calci debens in Suecia, β) *in* Anglia, Germania, Syria, γ) in Smolandiæ & Scaniæ *paludibus & alnetis, hæc rufticis ad veftimenta lanea atro colore imbuenda adhibita.*

picea 9. H. atra exficcatione confolidefcens. *Hifcan.* 194. 256.
Habitat in Scaniæ *interdum agris, proprium colendi modum requirens.*

muriatica. 10. H. fufca, faporis falfi.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 20. Argilla mixta margacea effervefcens fufca muriatico-falfa.
Cronft. miner. p. 125. Terra e palæftina.
Habitat in Deferto mari rubro *confini*, Ægypto, Syria.

20. MARGA. Ex terra calcaria & argilla utplurimum quoque ferri calce compofita.

Mollis opaca, formæ communis, intus terrea, lævis, ut cum aqua vulgari agitando mifceri queat, in montibus ftratariis obvia.

Aqua forti cum effervefcentia ex parte folubilis.

Igne induranda & fortiori in vitrum fundenda.

terrea. 1. M. friabilis macra fubafpera.
Syft. nat. I. *p.* 206. *n.* 2. Creta argillacea fiffili-friabilis.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 17. Argilla mixta pallida acido effervefcens.

Cronst. miner. 26. Marga friabilis.
Carth. min. 6. Argilla rudis calcaria igne indurescens.
α) *Waller. miner. p.* 15. *n.* 2. Marga argillacea pinguedinem imbibens calore indurabilis.
Waller. Syst. miner. 1. *p.* 69. *n.* 1. Marga argillacea lubrica friabilis plastica.
β) *Waller. miner. n.* 26. Marga fullonum saponacea lamellosa.
Waller. Syst. miner. 1. *p.* 71. *n.* 2. Marga argillacea compacta arida, particulis subtilissimis, pura.
Carth. miner. p. 7 *n.* 1. Smectis subtilis arida cum acidis effervescens.
γ) *Waller. Syst. miner.* 1. *p.* 72. *n.* 3. Marga cretacea inquinans.
δ) *Waller. miner. n.* 27. Marga in aëre deliquescens, pinguefaciens.
Waller. Syst. miner. 1. p. 72. *n.* 4. Marga arenasea, particulis arenaseis mixta, arida, deliquescens, pinguefaciens.
Habitat passim per strata, in Europa, *tenax, coloris varii siccatione expallescens, cruda cum aqua spumescens, non ustulata, agris fertilissima, cum siccata non induretur, nec radiculas comprimat, sed friabilis evadat & aquæ auctumno potissimum stagnantis acidum obsorbeat & ad fluxum minerarum ferri facilitandum adhita; interdum a mica innidulante micans, aut gypsi particulis vel arenæ (δ) granulis inquinata, ab his aspera & igne in vitrum pellucidum transiens, incrustandis vasis argillaceis aptissimum rarissime metallis aliis prægnans præter ferrum, cujus calce facta quoque ustione adhuc tingitur, dominante ceterum modo (γ) terra calcaria, adeo interdum, ut calx, quamvis non optimæ notæ, ex ea uri queat, modo (α β) argilla ut lubrica sit attactu, & parando tartari cremori aut depurando sacchar, fullonum usui, nonnunquam adeo, ut conficiendis fistulis tabacariis & vasis myrrhinis, quæ fayance audiunt, adhibeatur.*

nilotica. 2. M. farinosa subfusca ustulata cinerea humo mista.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 19. Argilla mixta humo subfusca effervescens non inquinans.
Mus. Tessin. 110. Argilla subfusca.
β) *Waller. min. p.* 31. Marga fusoria vitrificationem admittens.
Waller. Syst. min. 1. *p.* 75. *n.* 6. Marga farinacea mollis non cohærens.

Habitat in Ægypti *agris à* Nili *aquis recedentibus relicta, fertilissima, β) in* Uplandia Sueciæ *poliendo non lubrica.*

fatiscens. 3. M. mollissima fissilis cinerascens in aëre fatiscens.
Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 8. *Mus. Tess.* 16. *n.* 5. Schistus (margaceus) scriptura rubra.
Cronst. miner. §. 27. Marga indurata aëre fatiscens.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 73. *n.* 5. Marga indurata fissilis friabilis aëre fatiscens.
Habitat per strata jam crassiora jam tenuiora, sæpe inter strata calcaria intermedia, in Suecia, Germania, Helvetia; *agris perinde proficua ac terrea; in flavescentem virescentem, cærulescentem, rufum colorem interdum vergens.*

porosa. 4. M. indurata porosa ex aquis præcipitata in fragmenta indeterminata dissiliens.
Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 5. XII. 3. *p.* 186. *n.* 1. Tophus (Ludus) glareoso-argillaceus polymorphus.
Waller. miner. 331. Porus aqueus solidus sub aqua minus s. non fluente deposita materia concretus.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 394. *n.* 17. Tophus solidus margaceus, sub aqua minus vel non fluente deposita materia concretus.
Cronst. miner. §. 28. A. Marga indurata amorpha.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 190. *n.* 17. Tophus (argillaceus) calcario argillaceus amorphus.
Habitat in Angliæ, Sueciæ Germaniæ *aquarum potissimum stagnantium fundo, a multa ferri calce inhærente ustulando rubescens, ea partim de caussa in ferri ustrinis mineris eliquandis addita, alias albida, aut cinerea.*

schistosa. 5. M. indurata non fatiscens cinerascens texturæ schistosæ in fragmenta discoidea dissiliens.
Cronst. miner. §. 28. B. Marga indurata stratis continuis.
β) M. schistosa cruda viridis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 37. *n.* 4. Schistus (viridis) scriptura alba effervescens viridis.
de Costa foss. 183. Schistus viridis.
Habitat per strata in Germania, Hetruria, *ædificiis, tectis præsertim, viis quoque publicis adhibitat, micæ interdum* (Macigno, Pietra ditorre) *particulis inspersis micans, cupri calcibus aut mineris innidulantibus nonnunquam fœta, alia quoque fossilia interdum continens, in* Bohemiæ *monte* Lusshizensi *forma globosa, & adeo columnari obvia.*

bituminosa. 6. M. indurata non fatiscens nigra pinguiuscula intus nitidula texturæ schistosæ in fragmenta discoidea dissiliens. *Syst. nat.* I. *p.* 179. *n.* 9. *Schreb. lith.* 63. *Inst. min.* 92. Cuprum schisti.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 11. Cuprum (schistosum) matrice schistosa.
Waller. miner. 281. Minera cupri lapidi fissili inhærens.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 292. *n.* 18. Cuprum corrosum vel diversimode mineralisatum, schisto inhærens.
Habitat in montibus stratariis Thuringiæ, Hennebergiæ, Hassiæ, *a bitumine, quo perfusa est, nigra, atque inflammabilis, difficulter fundenda, marinarum plantarum vestigia impressa sibi sæpe monstrans, crebro etiam innidulans cuprum, rarius nativum quam calces aut mineras, inter has frequentissime pyritaceam, sæpius piscis facie indutam.*

anonyma. 7. M. intus micans duriuscula coloris obscure ferrei. *de Serviere & Vincent de Villas chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 287.
Habitat in Gallia *prope* S. Ambroix, *polituram quodammodo admittens, & ad chalybem paramper scintillans, præter pauxillum terræ schistosæ sulphuris & quartzi,* $\frac{2}{25}$ *ferri,* $\frac{7}{50}$ *argillæ, &* $\frac{69}{100}$ *terræ calcariæ continens.*

21. MAGNESIATA. Ex terra calcaria, pauca magnesia nigra, aëre fixo & aqua constans.
Duriuscula, Lamellosa, sponte in grana secedens.
Ad aërem sensim colorem superficiei mutans, tardius, & sæpe non nisi facta trituratione cum acidis effervescens.
In igne nigrescens.

granularis. 1. M. subopaca in igne tranquilla dissiliens in fragmenta indeterminata formæ communis.
Cronst. miner. §. 9. *C.* 1. *nt.*

Bergm. de min. ferr. alb. §. X. *& de tab. ferrum.* §. XVII.
de Morvaan nov. act. Divion. 1783. *sem.* 2. *p.* 9. &c.
Habitat passim in Suecia, *prope* Tunaberg, *in* Sudermannia, *in poraecia* Uplandiæ Lena, *etiam prope* Brion in Burgundia, *marmori squamoso extrinsecus similis, at ustione nigrescens, & ⅓ ponderis sui amittens, & calcem præbens eximiam, arenæ parum ferentem & cæmento pro pavimentis & ædificiorum partibus sub aqua positis cito indurando aptissimam.*

flexuosa. 2. M. intus nidula scriptura cana inquinans in fragmenta indeterminata dissiliens, lamellis incurvis.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 274.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. I. *p.* 191.
Habitat in Hercynia, Saxonia e. gr. *prope* Camsdorf, Scharfenberg, *parasitica, ex rufescente vel cinereo alba.*

spatosa. 3. M. intus nitidula scriptura cana inquinans in fragmenta rhomboidalia dissiliens, lamellis rectis.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 273. &c.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. I. *p.* 189. &c.
α) formæ communis.
β) reniformis.
γ) forma crystallorum nitidarum sæpe exilium nunc sparsarum nunc in series aggregatarum.
a. lentis.
a. communis.
b. ephippium curvatura referentis.
b. rhombi.
a. faciebus planis.
b. faciebus convexis.
c. pyramidis hexaëdræ simplicis acuminatæ.
a. plenæ.
b. intus cavæ.
Habitat in Hercyniæ, Saxoniæ *fodinis nunc diaphana, nunc subopaca, rarius opaca, coloris ex cinereo, rubello aut flavescente albi, isabelini, rosei, carnei vel ex fuscescente rubri in superficie sæpe diversi ex flavescente cinerei, vel ex flavescente aut nigricante fusci, non raro cum nitoris metallici specie conjuncti, minore magnesiæ nigræ portione, & plenaria fere ferri inopia a ferro spatoso distans.*

22. GYPSUM. Ex terra calcaria & vitrioli acido constans.

Leve, mollissimum, frigidiusculum. Cum aqua forti utplurimum non effervescens, igne difficilime liquandum, leniori in pulverem transiens, qui cum aqua non ebullit, sed cum ea in pastam subactus ad aërem induratur & distenditur.

terreum. 1. G. pulverulentum niveum.
Charpent. miner. Geogr. Chursf. p. 334.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 6. Calx (Gur) fixa impalpabilis farinosa.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 34. Gypsum terrestre farinaceum.
Cronst. miner. §. 14. Terra gypsea pulverulenta.
Baum. miner. I. *p.* 145. Nihil album fossile nativum spurium.
Habitat v. g. *in* Saxonia *in fissuris & ad radicem montium & rupium gypsearum, nunc aquæ interventu fere fluida, nunc sicca, & farinam externa facie mentiens;* β) *in* Sueciæ *paludibus.*

arenaceum. 2. G. granulis subdiaphanis albis segregatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 7. Calx (alabastrina) fixa pulvereo granulata subæqualis subdiaphana.
Schreb. lith. 144. Arena gypsea.
Habitat in Thuringia, *arenam facie externa referens, ex alabastro fatiscente natum.*

Alabastrum. 3. G. densum macrum parum nitens in fragmenta indeterminata dissiliens formæ communis polituram admittens.
Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 11. Marmor fixum particulis arenaceis micantibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 3. Gypsum particulis impalpabilibus, diaphanum.
Waller. min. p. 51. & *Syst. miner.* I. *p.* 154. *n.* 1. Gypsum particulis minimis punctis nitens, polituram admittens.
Vog. miner. 119. Alabastrum.
Carth. miner. 24. Gypsus informis subtillis nitorem assumens.

Cronſt. miner. §. 15. A. Terra gypſea indurata ſolida, particulis impalpabilibus.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 5. Stalactites (Grignardus) gypſeus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 1. Stalactites gypſeus, particulis impalpabilibus.

Habitat in Perſiæ, Hetruriæ, Siciliæ, Hiſpaniæ, Galliæ, Helvetiæ, Sueviæ, Auſtriæ, Franconiæ, *terræ* Waldeccenſis, Angliæ (Derby) *montibus ſtratariis, in vicinia fontium ſalſorum & ſalis gemmæ non infrequens, ad radicem montium* Hercynicorum, *in* Thuringia, Sibiria *integros montes vel ampla ſaltem eorum ſtrata conſtituens, rarius ſemipellucidum vel ſubopacum, utplurimum diaphanum, niveum ochroleucum, canum, infumatum, ex flaveſcente cinereum, melleum, carneum, rarius fuſcum vireſcens aut nigricans, maculis, venis, ſtriis aut faciis undulatis vel rectis, picturis arbuſcularum & mapparum geographicarum varium, ſæpius ſtalactitæ in morem natum, ſtatuis urnis, ædificiorum partibus nobilioribus internis inſerviens.*

fibroſum. 4. G. macrum fragile fibroſum in feſtucas longas diſſiliens formæ communis.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 10. Marmor fixum, filamentis perpendicularibus parallelis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 1. Stirium (gypſeum) pellucidum fixum fibroſum.

Baum. min. 1. *p.* 204. Inolithus.

Carth. min. 18. Inolithus, fragmentis indeterminatis.

Cronſt. min. §. 17. Gypſum fibroſum.

Wall. miner. 49. & *Syſt. miner.* 1. Gypſum filamentis parallelis compoſitum.

Wolt. min. 18. Spatum gypſeum fibroſum.

β) Stirium (alabaſtrinum) pellucidiſſimum fixum coadunatum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 3.

Waller. miner. 1. *p.* 160. *n.* 6. Gypſum ſolidum pellucidum fibroſum.

γ) Stirium (baſaltinum) obſcurum fixum, ramentis decuſſatis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 4.

Habitat, raro integros montes conſtituens, in Scaniæ fodinis aluminaribus, *in* Oelandia, Weſtrogothia, Livonia, Curonia, Thuringia, Franconia, Suecia, Sina e. c. β) *in* Hiſpania & *monte* Jura Helvetiæ, γ) *in* Nericia Sueciæ, *fibris frequentius flexuoſis, quam*

rectis, parallelis, quam γ) sparsis, fasciculatis aut stellatis, frequentius unicolor, quam striatum, album & rufescens, quam cinereum carneum aut melleum, ustione semper album, diaphanum, rarius semipellucidum, congeneribus purius hinc modulis, in quos metalla effunduntur, præprimis aptum!

schistosum. 5. G. macrum in fragmenta indeterminata diffiliens fibroso-lamellosum, fibris brevibus lamellas perpendiculariter secantibus.

Waller. Syst. miner. I. *p.* 161. *n.* 7. c. Gypsum striatum, fibris magis confuse & quasi in lamellas congestis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, *album.*

radiatum. 6. G. macrum parallele radiatum in fragmenta indeterminata diffiliens.

Karst. Lesk. mineralkab. I. *p.* 288.

Habitat, radiis nunc angustioribus nunc latioribus, prope Coburgum & *in* Comitatu Mansfeldensi.

usuale. 7. G. macrum lamellosum, lamellis utplurimum sphæricis, in fragmenta indeterminata diffiliens.

α) intus nitens.

Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 9. Marmor fixum, particulis difformibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 2. Gypsum, particulis arenaceis micantibus.

Vogel. miner. p. 118. Gypsum.

Cronst. miner. §. 16. Gypsum, particulis micaceis.

Waller. miner. p. 57. Gypsum, particulis parallele pipedis & globosis concretum.

Waller. Syst. miner. I. *p.* 157. Gypsum, particulis arenaceis micantibus.

β) intus inconspicuum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 1. Gypsum (argillosum) particulis argilliformibus opacis.

Mus. Tessin. 14. *n.* 12. Marmor fixum lamellatum, particulis spatosis.

Carth. min. 24. Gypsus informis rudis nitorem non assumens.

Wolt. miner. 18. Gypsus colore ingrato.

Waller. Syst. miner. I. *p.* 156. *n.* 2. Gypsum, particulis minimis indistinctis, facie terrea.

Habitat in Norwegiæ, Livoniæ, Poloniæ, Silefiæ, Marchiæ, Saxoniæ, Thuringiæ, Hercyniæ, Luneburgi, Angliæ, Hiſpaniæ Galliæ, Sueviæ *montibus ſtratariis, integros interdum montes aut ſtrata eorum præcipua conſtituens, frequens circa thermas & fontes ſalſos, boracitæ, rarior metallorum matrix, aut corporum larvatorum granis, in quæ ſponte ſecedit nunc majoribus, nunc minoribus, adeo laxe interdum cohærrentibus, ut mollis arenarii inſtar leni inter digitos tritu divelli queant, diaphanum, rarius ſemipellucidum, ut plurimum inauratum, vel ex flaveſcente aut nigricante cinereum, canum, ochroleucum aut carneum rarius melleum, ab aqua tranſtillante interdum adeo eroſum ut fiſtulas referat, uſtum cæmento, ſtatuis, modulis, in quos metalla effunduntur, aliis uſibus inſerviens.*

lamellare. 8. G. nitens in fruſta indeterminata diſſiliens formæ communis lamelloſum, lamellis incurvis.

Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 158. *n.* 4. Gypſum lamellare, lamellis inordinatis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, Hiſpania, *nunc diaphanum, nunc opacum, infumatum, album vel flaveſcens.*

ſpeculare. 9. G. pellucidum album nitens formæ communis in fragmenta romboidalia ſpecularia diſſiliens lamelloſum, lamellis rectis.

Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 159. *n.* 5. Gypſum lamellare pellucidum, lamellis rhomboidalibus.

Cronſt. miner. §. 18. 1. A Spatum gypſeum diaphanum.

Muſ. Teſſin. 14. Marmor indicum fixum, particulis impalpabilibus pelucidis.

Wog. min. p. 159. Glacies Mariæ.

Carth. min. 12. Spatum informe molle, lamellis parallelis æqualibus.

Habitat paraſiticum in montibus ſtratariis, *rariſſime in* ſimplicibus, *crebro in vicinia* fontium ſalſorum *& in* ſalifodinis *frequentior paulo minerarum matrix, quam reliquæ ſpecies, aqua parumper ſolubile, uſtione pelluciditatem exuens, tum cæmento, pigmentis a paſtel cognominatis, depurando argento, ſubtillioribus imaginibus & formis inſerviens, interdum in grana majora, rarius in bacillos aut cruſtas ſecedens, bracteis tenuioribus poliſper tinnitantibus, & tenuiſſimis in quas divelli poteſt ſubflexilibus, album.*

glaciale. 10. G. pellucidum album nitens formæ communis in fragmenta cuneiformia diffiliens lamelloſum, lamellis rectis parallelis.

Syſt. nat. I. *p.* 162. *Muſ. Teſſ.* 24. *n.* 3. Selenites ſpatoſo-gypſeus cuneiformis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 8. Natrum lapidoſum gypſeo-ſpatoſum fuſiforme pellucidum.

Cronſt. miner. §. 19. *n.* 1. A. Gypſum cryſtalliſatum cuneifome.

Habitat cum ſpeculari, cui proxime affine, an vere diſtinctum?

Selenites. 11. G. pellucidum nitens rhombeum lamelloſum, lamellis rectis parallelis, in fragmenta rhomboidalia diffiliens. Fig. 17.

Syſt. nat. I. *p.* 162. *n.* 1. *t.* 18. *f.* 3. *Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 1. Selenites ſpatoſo-gypſeus rhombeus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. Natrum lapidoſum gypſeo-ſpatoſum decaëdrum rhombeum.

Amœn. acad. 1. *p.* 475. *t.* 12. *f.* 3. Cryſtallus gypſea ſolitaria rhombea hyalina diaphana.

It. oel. 79. *ſcan.* 121. Sal petrifactum.

Del. pharm. 46. *Aldrov. muſ.* 678. *Worm. muſ.* 56. *Muſ. angl.* *t.* 21. *f.* 5.6. *Rumpf. muſ.* *t.* 52. *f.* 1. 12. Selenites.

Waller. miner. *p.* 46. *n.* 1. *t.* 1. *f.* 3. *Syſt. miner.* 1. *p.* 163. *n.* 9. a. *t.* 1. *f.* 14. Gypſum cryſtalliſatum figura rhomboidali.

Habitat cum glaciali & ſpeculari, *etiam inter* Scaniæ *ſchiſtum aluminarem, cryſtallis nunc majoribus, nunc minoribus ſe decuſſantibus, aut lateraliter inter ſe connatis, ſparſim, faſciculatim, ſtellatim aggregatis, ut plurimum album rarius flavum.*

teſſullare. 12. G. pellucidum album nitens lamelloſum, lamellis rectis, in fragmenta rhomboidalia diffiliens cubicum.

α) angulis duobus truncatis. Fig. 29.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 10. Natrum (pyritiforme) lapidoſum ſpatoſum regulare dodecaëdrum.

β) angulis quatuor truncatis. Fig. 16.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. β) Natrum angulis truncatis 14edrum.

Habitat in Germania, α) *trapeziis* 10. *minoribus*, & *pentagonis* 2. *majoribus*,) *trapeziis* 8, *rhombis* 4, *quadratis* 2 *conſtans.*

tetraëdrum. 13. G. pellucidum album nitens tetraëdro prismaticum in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosum, lamellis rectis.
Gerhard Beytr. z Mineralr. 1. *p.* 272. Spathum columnare.
Habitat capillaris in Marchia *prope* Freyenwalde.

prismaticum. 14. G. pellucidum album nitens hexaëdro - prismaticum in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosum, lamellis rectis.

α) prismatibus truncatis.

β) faciebus terminalibus in aciem terminatis. Fig. 15.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 7. Natrum (flexile) lapidosum gypseo-spatosum decaëdrum prismaticum flexile, particulis spatosis oppositis.
Syst. nat. I. *p.* 24. *n.* 2. *β. Muf. Tessin.* 24. *n.* 2. Selenites spatoso - gypseus prismaticus.
Amoen. acad. I. *p.* 476. *n.* 2. Crystallus selenitica gypsea subsolitaria prismatica hyalina subdiaphana.

γ) faciebus terminalibus pyramide triedra terminatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 87. *n.* 9. Nitrum (basaltinum) gypseum opacum dodecaëdrum, prismate compresso hexaëdro pyramide triedra.

δ) faciebus terminalibus pyramide tetraëdra terminatis.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 291.
Habitat cum glaciali & speculari, α) v. g. *prope* Freyenwalde *in* Marchia, & *in* Austria *ad salines* Aussea β) *in* Helvetia, Hercynia, Thuringia, Saxonia, Marchia, γ) *in montibus* Suecicis Nericiæ, δ) *in* Thuringia, Lusatia, *crystallis interdum magnis utplurimum mediocribus, etiam capillaribus sæpe duabus faciebus glabris, reliquis prismatis longitudinaliter striatis nonnunquam geminis aut stellatim aggregatis.*

pyramidale. 15. G. album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia dissiliens triedro - pyramidale lamellosum, lamellis rectis.
v. Born ind. fossil. 2. *p.* 85.
Habitat in canalibus, *per quos aqua salsa salinarum* Austriæ *superioris ducitur.*

lenticulare. 16. G. album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia dissiliens lenticulare lamellosum, lamellis rectis.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 292.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 93. *n.* 14. Natrum (embryonatum) lapidosum, squamis ligulatis subimbricatis canaliculatis opacis.

Mufc. Teffin. 46. Pyrites (embryo) cryftalifatus triqueter fquamofo-imbricatus.

Habitat prope Sangershaufen, Thuringiæ, *nunc folitarium, nunc parallele aut in* hemifphæria *aggregatum & concretum.*

globofum. 17. G. macrum in fragmenta indeterminata diffiliens globofum.

v. Born. ind. foff. 1. *p.* 16. 17. 2. *p.* 86.

Habitat in Hungaria *prope* Balobania & Schemniz, *rarius fufcum quam album, opacum quam diaphanum, globis jam folidis jam inanibus, nunc vacuis nunc gypfo cryftallino refertis.*

ftillatitium. 18. G. ex aqua præcipitatum macrum lamellofum, lamellis rectis, in fragmenta indeterminata diffiliens, fragmentis in quæ fponte fecedit corticofis.

Syft. nat. XII. 3. *p.* 184. *n.* 6. Stalactites (ambiguus) gypfeo-fpatofus folidus.

Cronft. miner. §. 20. 2. Stalactites gypfeus, textura fpatofa.

α) formæ communis.

β) formæ conicæ.

γ) formæ ramofæ, Leckftein.

δ) formæ undulatæ, Schriftftein, Bandftein.

ε) formæ vermiculatæ, Krœsftein, Kragenftein.

Habitat album, grifeum, rarius flavum α) *in* Dalecarlia Sueciæ, β) *in* Sicilia, γ) *in falinarum plurimarum parietibus ex ramufculis arborum compaginatis, per quos aqua falfa ftillat,* δ) & ε) *in falifodinis* Galliciæ.

23. HEPATICUS. Ex terra calcaria, etiam ponderosa, vitrioli acido & phlogisto constans.

Mollis, lamellosus, formæ communis, sponte aut frictione prægressa hepar sulphuris olens, cum acidis non effervescens.

Igne leniori in pulverem abiens, qui cum aqua in pastum sub actus ad aërem induratur.

solidus. 1. H. densus in fragmenta indeterminata dissiliens polituram admittens.
Gerb. Beytr. 1. *Mineralr.* 1. *p.* 281.
Habitat in comitatu Mandsfeld.

squamosus. 2. H. opacus intus micans lamellis minimis convexis sparsis in fragmenta indeterminata dissiliens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 112. *n.* 10. Bitumen (hepaticum) gypseum fœtidum amorphum.
Cronst. miner. §. 24. Terra calcarea phlogisto & acido vitrioli mixta.
Waller. Syst. miner. 1. *p.* 165. *n.* 10. Gypsum textura irregulari, facie sparthasea, frictione fœtidum.
Habitat nigricans, fuscus, flavescens, aut ex flavescente albus in Norwegia (Kungsberg.) Scania (Andrarum,) Thuringia, Bohemia, *sali gemmæ non raro vicinus, ampla & profunda strata interdum constituens, nonnunquam strata margæ bituminosæ cupriferæ tegentia.*

spatosus. 3. H. nitens diaphanus infumatus in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosus, lamellis rectis.
Habitat cum præcedentibus parasiticus in comitatu Mansfeld.

24. **LAZURUS.** Ex terra calcaria, cujus exigua pars vitrioli acido nupta, ferri & paucissima argenti calce constans.

Opacus, duriusculus, cæruleus, densus, intus inconspicuus, in fragmenta indeterminata dissiliens, tritum pulverem album exhibens.

Ab acidis instilatis nec colorem mutans nec effervescens, igne facile in vitrum spumidum albiens.

orientalis. 1. LAZURUS.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 6. Cuprum (Lazuli) cæruleum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 12. Cuprum (Lazuli) cæruleum scintillans. ♂, ☽.

Cronst. miner. §. 109. I. B. Zeolites particulis impalpabilibus argento & ferro mistus.

Waller. miner. p. 91. Jaspis colore cæruleo & alio mixto, cuprifer.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 312. *n.* 3. Zeolites particulis subtilissimis, colore albo & cæruleo, argentum continens.

Habitat in Sibiria *meridionali*, Bucharia, Sina *septentrionali*, *regno* Tibetano, Persia, Natolia, *pretiosus, polituram marmoris admittens, læviusculus, punctis, glandulis, venis spati effervescentis albi, quartzi albi & pyritæ durorum varius, diu in acidis morando colorem exuens, vitrioli acido bulliente totus solvendus, vasis & ornamentis pretiosis & pigmento egregio Ultramarini nomine celebri inserviens.*

25. **FLUOR.** Ex terra calcaria & acido sui generis constans.

Subponderosus parasiticus, nunquam durus, ad aquæ bullientis æstum usque excalefactus in tenebris lucens.

Cum acidis non effervescens, sed mineralibus bulientibus totus solvendus & tum aërem acidum proprii odoris & indolis spirans.

Solus igne difficulter, una cum terra calcaria puriore facilime in vitrum tenuissimum liquandus.

pulverulentus. 1. Fl. albida inconspicua pulverulenta, particulis majoribus non cohærentibus.

Gr. v. Lenberg chem. Annal. 1787. 2. *p.* 441. Phosphorescirende Erde.

Klaproth 1787. 1. *p.* 52. 1789. 1. *p.* 13.

Habitat in Hungariæ *comitatu* Marmoros *medius inter quartzum venam 4 pedum efficiens.*

compactus. 2. Fl. subdurus compactus, texturæ planæ, diaphanus fragilis in fragmenta in determinata dissiliens, formæ communis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 7. Muria (Chrysolampis) lapidosa subquartzosa aggregata sparsa fixa.

Waller. miner. p. 90. Spatum solidum plus minus pellucidum, particulis non distinguibilibus.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 172. *n.* 1. Fluor mineralis, particulis impalpabilibus, facie vitrea.

Cronst. miner. §. 98. Fluor, particulis impalpabilibus, figura indeterminata.

Habitat in Suecia (*prope* Yxsio) Hercynia (*prope* Stollberg & Strasberg, *heic vena ad* 2 *usque orgyas alta*) *principatu* Halberstadiensi, Bohemia, *ex viridi canus;*

In Turingia *tamen prope* Steinbach *plures rupes* (Flusberge) *eminent*, *ex mero fluore conflati.* *Voigt min. n. bergm. Abh.* 2. *p.* 61. *Pondus specificum* = 3148 *ad* 3134, 1000.

ut tamen nunc proprius in virescentem, nunc magis in albidum colorem inclinet, fragmentis, in quæ sponte secedit grana majora referentibus, aut corticosis, egregie cum reliquis speciebus & explorandis & quæ difficilius liquantur, liquandis mineris, atque unacum gypso aut barytide corticivitreo vasis metalicis, superinducendo inserviens.

spatosus. 3. Fl. subdurus nitens fragilis formæ communis in fragmenta pyramidalia dissiliens lamellosus.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 6. Muria lapidea phosphorans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 100. *n.* 8. Muria lapidosa spatosa aggregata sparsa fixa.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 173. *n.* 2. Fluor mineralis, facie spatasea, particulis nitentibus.

Rinm. act. Stockh. 1747. 168. Spatum lucens.

Baum. miner. 1. *p.* 244. 262. Fluor spatosus.

Cronst. miner. §. 99. Fluor spatosus.

β) fragmentis, in quæ sponte secedit, grana minima referentibus.

Cronst. min. §. 100. γ. Fluor crystallisatus, figura sphærica.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 175. *n.* 3. Fluor mineralis granularis granulis crystallinis compositus.

Habitat in Norwegiæ, Sueciæ, Angliæ, Hispaniæ, Saxoniæ, Silesiæ, *fodinis*, *prope* Sulzbæchle *in* Wirtembergia *prope* Brienz *in* Helvetia, *albus*, *infumatus*, *viridis*, *cæruleus violaceus*, *purpureus*, *roseus*, *melleus*, *aut vel arbuscularum imaginibus pictus*, *varius*, *semipellucidus aut diaphanus, in fragmenta triedra, rarius tetraëdra dissiliens polituram admittens*, *prægressa lenissima ustulatione elegantiorem*, *lamellis rarissime curvis*, *fragmenta, in quæ sponte secedit*, *grana majora aut minora*, *rarius bacillos*, *rarissime divergentes*, *referentibus*.

tabularis. 4. Fl. tabulis rhombeis oblongis.

Storr. Alpenr. 2. *p.* 46.

Waller. Syst. min. I. *p.* 177. *n.* 4. d. Fluor crystallisatus lamellaris.

Habitat in Helvetia, Alsatia, Saxonia.

cubicus. 5. Fl. subpurus nitens lævis lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens cubicus.

Cronst. miner. §. 100. Fluor crystallisatus cubicus.

Wall. syst. min. 1. *p.* 176. *n.* 4. *α.* Fluor crystallisatus rhomboidalis.

α) cubis perfectis.
β) cubi angulis truncatis.
γ) cubi marginibus truncatis.
δ) cubi angulis marginibusque truncatis.
ε) cubi marginibus in aciem terminatis.
a) faciebus planis.
b) faciebus concavis.
ζ) cubi marginibus pyramide triedra terminatis.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 229.
Ferber 3 *Briefe p.* 53.

Habitat in Suecia, Anglia (Derby & Northumbria,) Hispania, Gallia, Hercynia, Saxonia, Silesia, *eadem colorum varietate quam spatosus, sæpe pellucidus, rarissime opacus, crystallis majoribus, minoribus, minimis, solidis, cavis, supra apertis, clausis, aquæ guttulam alia fossilia includentibus, plane vacuis, se includentibus, sic superimpositis, decussatim, lateraliter, inordinatim concretis, sparsim in renis vel globi imperfecti speciem aggregatis.*

pyramidalis. 6. Fl. subdurus nitens lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens.

α) pyramide simplici.
a) inversa. *Werner von aeusserl. Kennz. p.* 172.
b) recta.
a) triedra.
†) truncata.
Pini nouv. cryst. de feldsp. &c. Milan. 1779. 8.
††) faciebus sphæricis.
Gerh. Mineralf. p. 72.
b) hexaëdra, faciebus sphærico-concavis.
Werner von aeusserl. Kennz. p. 176.
β) pyramide duplici.
tetraëdra.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 5. XII. 3. *p.* 102. *n.* 5. Alumen (spatosum) lapidosum calcario-spatosum diaphanum.
Amoen. acad. 1. *p.* 481. Crystallus aluminiformis spatosa imbricata obtusa.
Cronst. miner. §. 100. δ. Fluor crystallisatus octaëdricus.
Wall. syst. min. 1. *p.* 176. *n.* 4 b. Fluor mineralis crystallisatus octaëdricus.
Vog. miner. 164. Pseudo-amethystus, Pseudo-smaragdus.

Habitat rarior in Nericia Sueciæ, Saxonia, Bohemia, *in ducatu* Milanensi, *eadem colorum varietate conspicuus quam spathosus.*

26. APATITES. Ex terra calcaria & phosphori acido constans. Fragilis, duriusculus. Aqua forti solubilis, prunis inspersus lucem virescentem in tenebris spargens, igne difficilius liquandus.

rupestris. 1. A. compactus opacus albidus.
Cronst. Journ. de phys. 1788. *Aug. p.* 248.
Habitat in Hispaniæ provincia Estremadura, *integros colles & strata cum quartzi stratis alterna constituens, in pago* Logrosen *ædificiorum materia princeps, fortiori igne in speciem encausti albi abiens.*

octaëdrus. 2. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam transversim fractus lamellosam monstrans, tabulis octaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

tabularis. 3. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam, transverse autem fractus lamellosam monstrans, tabulis hexaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

prismaticus. 4. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus subponderosus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus hexaëdris.
Schnecker chem. Annal. 1785. 1. *p.* 446.
Werner bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 76.
Klaproth bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 294. & *chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 10. 117.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf *&* Schneeberg, *in* Bohemia *prope* Kuttenberg *&* Schlackenwald, *sæpe cum stanni mineris & fluore obvius, frequentius viridis, dilute violaceus, rubellus aut albus quam ochroleucus, cinereus, cæruleus aut caryophyllinus, igne colorem & pelluciditatem amittens, vix tamen liquandus, creberrime longitudinaliter striatus, crystallis parvis, nunc solitariis, nunc inordinatim cohærentibus, prismatibus jam perfectis, jam alterutro vel utroque fine in pyramidem hexaëdram terminatis, nunc marginibus lateralibus in aciem terminatis, terminalibus autem una cum angulis truncatis, nunc marginibus lateralibus rotundatis ut cylindros mentiantur, ponderis specifi* = 3218 : 1000.

columnaris. 5. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus octaëdris.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg *&* Ehrenfriedersdorf.

triedrus. 6. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse fractus lamellosam monstrans, prismatibus triedris.

Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

27. **BORACITES.** Ex terra calcaria, majore magnesiæ albæ portione, multo sale sedativo, & paucula terra aluminari, silicea & ferri calce constans.

Durus, lamellosus, leviusculus, cubicus.

Cum acidis non effervescens, igne primo decrepitans, fortiori in vitrum flavicans abiens.

cubicus. 1. BORACITES.

Westrumb chem. Annal. 1788. 1. *p.* 483. *& Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 13. Sedativspat.

Heyer chem. Annal. 1788. 2. *p.* 21. Sedativspat.

Lasius chem. Annal. 1787. 2. *p.* 333. Wurflichte Quarzcrystallen.

Habitat Luneburgi *in gypso usuali nidulans, cubis utplurimum solitariis, raro, nisi exiles sint, integris, frequentius angulis & marginibus truncatis, ita ut* 26 *facies præ se ferat degenerans cubus, angulis nunc omnibus in triangula, nunc* 4 *in triangula,* 4 *alterni in sexangulas facies abeuntibus, ita ut corpus ex faciebus* 10 *sexangulis, quarum* 4 *minores,* 4 *triangulis, &* 12 *parallelogrammis constet, utplurimum hyalinus, rarius cinereus, aut in violaceum vel thalassinum colorem vergens.*

ORDO IV.

TERRÆ ARGILLACEÆ.

Ex terra aluminari potiſſimum compoſitæ.

28. ALUMINARIS. *Fere tota ex terra* aluminari *conſtans.*

Macra, *levis, inconſpicua, terrea, linguæ parumper adhærens, inquinans.*

Aqua forti fere tota ſolubilis, igne ſe contrahens & induреſcens, fortiori, quo candet, lucem ſpargens.

nativa. 1. ALUMINARIS. *Schreber Naturf.* 15. *p.* 209.

Habitat reniformis vel botryoides in Sileſiæ *principatu* Munſterberg, *in* Britannia, Longobardia *& præſertim* Halæ Saxonum *in horto pædagogii, heic innidulantibus quartzi granis & gypſi cryſtallis paulisper impura, molliſſima, alba, in fragmenta indeterminata diſſiliens.*

29. **ARGILLA.** Ex terra aluminari & silicea, utplurimum etiam ferri calce & phlogisto constans.

Opaca, inconspicua, formæ communis, attactu blanda, terrea, leviuscula, mollis, aquam & oleum imbibens & retinens, utroque emollitu, priori plastica, & *odorem sibi proprium spirans.*

Cum aqua forti non effervescens, igne se contrahens & indurescens.

porcellana. 1. A. macra alba friabilis linguæ perparum adhærens ustione alba & fortissimo in porcellanam abiens.

Cronst. miner. §. 78. A. Terra porcellanea.

Waller. syst. miner. I. *p.* 51. *n.* 9. Argilla apyra macra pura.

Carth. miner. 5. Argilla rudis pura igne indurescens.

α) coagmentata.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 1. Argilla (apyra) apyra albida.

Wall. min. 19. Argilla apyra.

β) pulverulenta.

Wall. miner. 23. Marga porcellana.

Vogel miner. 33. Argilla porcellana.

a) micæ particulis immistis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 3. Argilla (porcellana) albida subfarinacea, atomis nitidis.

Habitat rarior per strata in Japonia, Sina, Sibiria (e. g. *prope* Arszamas,) Hungaria (*prope* Felsobanya & Schemniz,) *in* Italia (*prope* Berganum, Tretto, Baudisse,) *in* Galliæ *provinciis*, Forez, Burgundia, Campania, Alvernia, Britannia, Normannia, Picardia, Hannonia, Flandria, Belgio fœderato (*prope* Mastricht,) Daniæ *insula* Bornholm, *in* Suecia, *potissimum in* Scania, *in* Silesia (*prope* Gieren,) *in* Bohemia (e. gr. *prope* Gaden,) *in* Saxonia (*prope* Aue, Elterlein & Seidliz,) *in circulo* Salica *prope* Guemriz, *ad montem* rheno inferiori *confinem* Drachenfels *in* Franconia (*prope* Kizingen & Norimbergam,) Wirtembergia (*prope* Hornberg,) *in* Passa-

via, *prope* Hallein Salisburgi, *prope* Vordernberg Stiriæ *& prope* Viennam, *sæpissime ex feldspato fatiscente nata*, *vasis porcellanis inserviens in* Japonia *forma radicis arboris reperta.*

Leucargilla. 2. A. mollissima attactu pinguissima linguæ adhærens tritura nitens ustione primum nigricans tum expallescens, apyra.

Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 2. Argilla nivea hinc inde incarnata.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 2. Argilla apyra lubrica.

Carth. miner. 6. Argilla subtilis igne indurescens & pallescens.

Cronst. min. §. 79. Terra porcellanea phlogisto aliisque heterogeneis minima portione mista.

Vogel miner. 32. Leucargilla Plinii s. Argilla fistularis.

Wall. min. 24. Marga argillacea pinguedinem imbibens calore indurabilis.

Wall. syst. min. 1. *p.* 53. *n.* 10. Argilla apyra pinguis lubrica.

Habitat paulo frequentior in Scania (*prope* Bosserup,) Belgio (*prope* Mastricht.) Gallia (*prope* Montmartre,) Coloniensi *terra* (*ad lacum* Lach,) Hassia (*prope* Almerode,) Saxonia (*prope* Mehren & Wiesenthal,) *cinerea*, *nigricans*, *nigra*, *violacea*, *carnea*, *ochracea*, *maculis*, *venis*, *striis variegata*, *quartzi pyritæve frustris immistis sæpe impura*, *in fragmenta indeterminata interdum convexa dissiliens*, *fistulis tabaci*, *vasis*, *furnis*, *furnorumque partibus violentiam ignis experturis*, *vasis figulinis nobilioribus egregie inserviens.*

Lithomarga. 3. A. friabilis attactu pinguissima micans squamosa.

Syst. nat. I. *p.* 204. Marga argillacea albida.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum subfriabile album subsquamosum.

Vogel miner. 11. Argilla subtilis indurata ex fissuris petrarum, &c. *p.* 37. Medulla saxorum.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum (viridans) subfriabile viride inquinans.

γ) *Schütz nov. act. Ac. Cæs. Nat. Curios. Vol.* III. *app.* Terra miraculosa Saxoniæ.

δ) *v. Trebra chem. Ann.* 1784. 1. *p.* 387. Phosphorescirendes Steinmark.

Brückmann chem. Annal. 1787. I. *p.* 449.

Habitat in aliis lapidibus *nidulans nunc pulverulenta*, *nunc coagmentata*, *posteriori in casu linguæ adhærens.*

& tritura nitens, nonnunquam in fragmenta convexa dissiliens, pennæ acie trita (δ) in tenebris scintillas lucidas spargens, & igne paulisper indurata (γ) polituram admittens, utplurimum ochroleuca, alias ex cinerascente vel rufescente alba, margaritacea, lavendulacea, violacea, carnea, ex fuscescente rubra, aut ex rubello fusca, hepatica, ochracea, (β) viridis, unicolor aut maculosa, venosa vel striata.

fullonica. 4. A. pinguis tritura nitens lamellosa in aqua in pulverem dilabens in aëre fatiscens igne fortiori in vitrum lacteum abiens.

Wall. syst. min. I. *p.* 48. *n.* 7. Argilla vitrescens parum indurata, particulis impalpabilibus, exsiccatione lamellaris vel rhomboidalis.

Carth. min. p. 8. *n.* 2. Smectis subtilis cum acidis non effervescens.

Lehm mineral. p. 28. Smectis.

De Costa foss. p. 69. *n.* 1. Marga viridi-fusca, Terra fullonica vulgo dicta.

Habitat in Anglia, Suecia, Saxonia, Lusatia *nunc fusca, nunc cinerea, nunc ex virescente alba, nunc viridis, nunc carnea, terræ calcariæ circiter* $\frac{1-4}{100}$, *& totidem calcis ferreæ continens. An distincta hujus generis species? Fullonia usu celeberrima, oleum avidissime imbibens.*

crustacea. 5. A. pinguis lamellosa in aqua in frusta dilabens & agitatione spumans igne fortiori in vitrum spumidum abiens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 7. Argilla (fullonica) fissilis friabilis lubrica in aqua spumans.

Schreb. lithol. 132. Argilla fissilis.

Wolt. min. 11. Argilla subtilis pinguis in aqua cito liquescens.

Waller. min. p. 26. Argilla fullonum saponacea lamellosa.

Wall. syst. min. I. *p.* 10. *n.* 6. Argilla vitrescens saponacea exsiccatione crustacea.

Cronst. §. 85. A. α. Lithomarga.

Habitat in Sueciæ *monte* Osmund, *cinerea.*

lemnia 6. A. pinguis attritu nitens linguæ parum adhærens mollissima leviuscula texturæ conchaceæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 6. Argilla incarnata, fracturis glaberrimis.

Cronst. min. §. 85. B. Lithomarga, Terra lemnia.

Wall. syst. min. I. *p.* II. *n.* 6. C. Argilla crustacea incarnata.
Dal. pharmac. 20. *n.* 2. Terra lemnia.
da Costa fossil. 14. Terra lemnia rubra.

Habitat in Lemno, Silesia, *magnesiam quoque, terram calcariam & ferri calcem continens, in aqua cum strepitu in frusta dissiliens, rarius dilute carnea quam obscure isabellina aut dilute hepatica, interdum maculis aut arbuscularum imaginibus nigris varia, olim Medicis usitata.*

Sapo. 7. A. pinguis leviuscula mollissima tritura nitens linguæ adhærens ex fuscescente nigra.
Werner apud Cronst. min. §. 84. Bergseife.
Habitat in Polonia *prope* Olkutsch, *texturæ terræ.*

communis. 8. A. mollissima pinguis linguæ adhærens plastica paulisper inquinans texturæ terræ igne rubescens fortiori in vitrum virescens abiens.
Cronst. §. 90. A. Argilla communis.
Wolt. min. II. Argilla rudis sabulo destituta.
α) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 4. Argilla cærulescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 9. Argilla (communis) humido cærulescens ustione rufescens.
Wall. min. 16. Argilla vitrescens rudis.
Wall. syst. min. I. *p.* 40. *n.* I. Argilla vitrescens rudis, rimis sub exsiccatione inordinatis.
Vogel miner. 28. Argilla vulgaris.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 3. XII. 3. *p.* 202. *n.* 10. Argilla (figulina) siccitate rupturis subtessellata.
Wall. min. 17. Argilla tessulata figulina.
Waller. syst. min. I. *p.* 44. *n.* 3. Argilla vitrescens exsiccata tessularis.
Lehmann min. 16. Marga.
γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 202. *n.* II. *it. wgoth.* 251. 267. Argilla incarnata.
δ) *Vogel min.* 31. Linus. Terra lateritia.

Habitat per omnem terrarum orbem, *ampla sæpius & alta, parum ceterum a superficie distantia strata constituens, vegetabilium vestigia impressa præ se ferens, rimis innumeris crebò fissa, ex cærulescente vel flavescente cinerea, infumata, obscure cærulescens, rarius viridis aut carnea, nunc minore, nunc* (δ) *majore terræ siliceæ copia prægnans, vulgatissima vasorum figulinorum & laterum materies, plurima ex fatiscentibus durioribus nata.*

indurata. 9. A. mollis pinguiuscula linguæ parum adhærens in aqua dilabens & emollienda.

Wall. syst. min. 1. *p.* 62. Argilla arcte cohærens lapidea, & *p.* 380. *n.* 1. Steatites argillaseis particulis arcte coherentibus durus.

β) *Wall. syst. min.* 1. *p.* 10. *n.* 5 Argilla vitrescens, exsiccata granularis.

Habitat per omnem terrarum orbem, *leviuscula, ex flavescente, cærulescente aut virescente cinerea, & rufescente, fusca, sordide rosea aut viridis, aut maculis rotundatis varia, texturæ terreæ, ut tamen nunc plana magis sit, nunc ad festucas propius accedat, rarius ad schistum, interdum adeo dura, ut lapidis loco ædificiis inserviat.*

fissilis. 10. A. mollissima submacra linguæ parum adhærens texturæ schistosæ in fragmenta discoidea dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 7. Schistus (argillaceus) scriptura cinerea friabilis cinereus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 45. *n.* 4. Argilla vitrescens, exsiccata fissilis.

Habitat ubique terrarum e. g. *in* Suecia, Saxonia, *circulo* Salico, *strata ampla constituens, lithanthraci creberrime vicina, cujus etiam bitumine perfusa, eoque denigrata, alias cinerea, rarius cærulea, ex cæruleo aut rubro flavicans, aut fusca, interdum micans, vegetabilium, præsertim filorum vestigia impressa, sæpe monstrans aqua emollienda.*

sterilis. 11. A. submacra lamellosa siccata alba igne rufescens parum indurescens paulo fortiori liquanda.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 14. Argilla mixta subfissilis glareosa.

Cronst. miner. §. 90. A. E. Argilla Bjorklera.

Waller. syst. min. 1. *p.* 45. *n.* 4. a. Argilla fissilis alba.

Habitat in Sueciæ, *præcipue* Sudermanniæ, *campis sterilissimis, solis fere betulis favens; integra strata cum arenæ stratis alterna constituens.*

bullosa. 12. A. pinguis mollis tritura nitens linguæ parum adhærens plastica cinerea igne rubescens & bullosa.

Habitat in Transilvania.

Bolus. 13. A. pinguis attritu nitens ore liquescens aqua difficilius emollienda & minus tenax texturæ conchaceæ, igne rubescens & facilius liquanda.

Syst. nat. I. *p.* 207. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *Mus. Tess.* 110. *Schreb. lith.* 136. Argilla ore liquescens.
Carth. min. 6. Argilla subtilis, aqua in massam unctuosam dissolubilis.
Wolt. min. 11. Argilla subtilis pinguis.
Wall. min. 13. *n.* 6. Argilla pinguis.
Wall. syst. min. 1. *p.* 49. *n.* 8. Argilla vitrescens subtilissima pinguis exsiccatione solida.
Cronst. min. §. 86. *Vogel. min. p.* 36. Bolus.
β) Terra lusitanica odorata e regione Estremos.
Habitat in Italia, Gallia, Germania, Armenia, *sæpe ex fatiscentibus lavis nata, utplurimum obscure rubra aut fusca, interdum flava, carnea aut cinerea, varietate innumera, prope* Idriam Carnioliæ *cinnabari, prope* Kapnick Hungariæ *argento fœta. Olim Medicorum usu celebris.* V. *Ludwig de terris.*

sinensis. 14. A. submacra rufa punctis maculisque ochraceis varia, aqua emollienda.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 4. Argilla flavescens, punctis maculisque ferreo-ochraceis.
Cronst. min. §. 84. A. Terra porcellana marte mixta.
Habitat in Gallia (*prope* Montmartre,) *in* Sinæ *collibus, heic gossypii, oryzæ, indigoferæ solum constituens, lateribus infra aquam adhibendis egregie inserviens.*

Rubrica. 15. A. mollis inquinans linguæ adhærens rubra fragilis aqua vix emollienda texturæ terreæ.
Syst. nat. I. *p.* 204. *n.* 2. Marga ochracea rubra.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 3. Talcum subfissile rubrum inquinans.
Carth. min. 73. Ferrum terrestre durum manus inquinans.
Cost. foss. 88. Creta rubra.
Cronst. min. §. 86. 1. β. 3. Bolus rubra durior.
Wall. min. 266. Ochra rubra cretacea.
Wall. syst. min. 2. *p.* 260. *n.* 22. c. Ochra ferri rubra cretacea solida.
Dal pharmac. 23. *n.* 5. Rubrica fabrilis.
Vogel min. 178. Rubrica.
Habitat in Sibiria (*ad fluvios* Baunt & Jeschanska,) Dalecarlia, Hassia (*prope* Thalitter,) Bohemia, Lusatia, Gallia, *frequens minerarum ferri, quo ipsa abundat, comes.*

lutea. 16. A. mollissima inquinans lutea ochracea.
Hoffmann. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 521. Gelbe Erde.
Habitat in Lusatia *superiore prope* Wehrau.

viridis. 17. A. pinguiuscula mollis compacta viridis igne intumescens primo nigrescens post in colorem rubrum denique flavum transiens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. ε. Bolus viridis.
Cronst. miner. §. 86. 1. V. Terra verde.
Habitat, sæpius intra amygdaliten, in monte Veronensi Baldo, Suecia, Normannia (*prope* Pontaudemer,) Saxonia (*prope* Planiz) & Bohemia (*prope* Besniz, Wischockzan & Brammy,) *pigmentum in aëre constans exhibens.*

Tripolitana. 18. A. macra subscabra mollis leviuscula linguæ adhærens difficulter liquanda attritu ad metallum metallicum nitorem assumens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 8. Argilla scabra nitidula flavescens inquinans.
Wolt. min. 11. Argilla subtilis macra.
Cronst. min. §. 89. Terra tripolitana.
Vog. min. 38. *Carth. min.* 8. Tripela.
Wall. min. 33. Glarea indurata cohærens aspera.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 91. *n.* 1. Tripela solida.
Habitat in insula maris australis Tanna, *regno* Tunetano & Neapolitano, russico (*ad flavium* Uda,) *prope* Fedotiewa & Casimova, *in* Suecia (*prope* Snaflanda,) *in* Flandria (*prope* Oudenarda,) Bohemia, Austria (*prope* Crems,) Bavaria (*prope* Ditfurt,) Wirtembergia (*prope* Calw,) Franconia (*prope* Schillingsfürst,) Saxonia (*prope* Potschappel & Naumburg,) Westphalico *circulo* (*prope* Fürstemberg & Duisburg,) *& in* Hassia (*prope* Grünberg & Darmstadt,) *etiam prope* Francofurtum *ad* Mœnum, *in montibus stratariis, non raro una cum sulphure aut foliorum impressis vestigiis condecorata, strata constituens aut rimas explens, frequentius isabellina, dilute ochracea aut ex flavescente cinerea quam alba, aut aliis coloribus tincta, texturæ terreæ, lapidibus durioribus & metallis poliendis, modulis etiam, in quos vitra nobiliora & metalla effunduntur, egregie inserviens.*

tumescens. 19. A. igne rufescens sicca spongiosa aquam cum intumescentia avidissime imbibens & pertinacissime retinens.
Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 8. Argilla mixta arenacea.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 15. Argilla mixta porosa glareosa.
Wall. min. 18. Argilla rubens aqua intumescens, eandemque diu retinens.
Wall. syst. min. 1. *p.* 43. *n.* 2. Argilla vitrescens aqua intumescens sub exsiccatione membranacea.
Cronst. min. §. 90. A. 1. ζ. Argilla intumescens.
Vogel min. 30. Argilla fermentans.
Habitat passim in campis, *potissimum* Sueciæ, *sterilibus, dum superficies corii instar exsiccatur, intus pultis instar mollissima, hinc primo vere sub pedibus obumbulantium fluctuans tremensque, ædificiis & hominibus periculosa.*

grandæva. 20. A. macra subplastica igne rufescens & indurescens sicca friabilis subpulverulenta aquam cum intumescentia lente imbibens.
Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 9. Argilla arenacea sabulosaque.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 16. Argilla mixta glarea, arena sabuloque, æstate sub lapidescens.
Cronst. min. §. 90. A. 1. ζ. 2. Argilla intumescens lapidosa.
Wall. min. 32. Glarea argillosa.
Wall. syst. min. 1. *p.* 56. *n.* 12. Argilla vitrescens glarea mixta.
Habitat in Suecia, *præsertim in* Dalecarlia, *grisea, fusca aut rubescens, æstate adeo indurescens, ut nec malleus, nec cuneus penetrent, cribrata pro exstruendis pistorum fornacibus præstantissima.*

soluta. 21. A. submacra, humida subplastica, sicca pulverulenta igne in vitrum solidum abiens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 5. Calx (palustris) fixa pulverea plastica.
Wall. syst. min. 1. *p.* 61. *n.* 14. Argilla vix coherens farinacea.
Habitat in Suecia, *potissimum sub paludibus, grisea vel alba, hæc parietibus dealbandis adhibita.*

arvensis. 22. A. cinerea, humectata in glebulas compingenda sub exsiccatione rimas magnas agens tandem pulverulenta igne vitrescens.
Wall. syst. min. 1. *p.* 55. *n.* 11. Argilla vitrescens humo mixta.
Habitat frequens in agris cultis.

Umbra. 23. A. bitumine perfusa fusca scriptura inquinans ustione rufescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 18. Argilla humosa fusca inquinans.
Wolt. min. 11. Argilla pictoria fusca.
Wall. min. 3. Humus nigro-brunnea.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 17. *n.* 3. Humus colorata bituminosa fusca, & p. 60. nr. 13. g. h. i. Argilla mineralis fusca, obscure fusca & nigricans.
Cronst. §. 283. 2. Mumia vegetabilis.
Baum. min. 1. *p.* 42. Terra umbria.
Lehm. min. 24. Umbra.
Habitat in Italia, Germania (e. gr. *prope* Erfurtum,) Scania, Anglia, *pictoribus usitata.*

vitriolacea. 24. A. fusca stiptica aquam cum gallis coctam denigrans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 21. Argilla mixta fusca vitriolico salsa.
Habitat sub paludibus *passim, ab innidulante & fatiscente pyrita nato.*

salsa. 25. A. saporis salsi.
Hiærne tentam. chem. 1.
v. Born. ind. fossil. 2. *p.* 98.
Habitat in maritimis & confiniis salifodinarum e. gr. austriacarum, salisburgensium transilvanicorum, *muria prægnans, cinerea vel rubra.*

cobaltifera. 26. A. nigra cum borace igni exposita vitrum cæruleum exhibens.
Gesn. hist. cobalt. 1. *p.* 21. 35.
Habitat in Wirtembergiæ *fodinis.*

cuprifera. 27. A. fusca spiritui salis ammoniaci excalefacto colorem cæruleum concilians.
v. Born Brief. 7. *p.* 33. 34. 8. *p.* 43.
Habitat in fodinis Temesiensibus, *ferri cuprique calcem continens, ita ut cupri* $\frac{2-5}{100}$ *exhibeat.*

argentifera. 28. A. mollis plastica fusione cum plumbo argentum exhibens.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 83. 84.
Ferber üb. die Gebirg. u Bergw. in Ungarn. p. 57.
Habitat in. Bavaria *prope* Creisdorf, *in* Hungaria *prope* Schemniz, *cinerea, flavescens aut ex flavo rubra, ad* $\frac{7}{100}$ *argenti continens.*

aurifera. 29. A. mollis plastica cærulescens fusione cum plumbo aurum exhibens.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 67.
Habitat in Transilvaniæ *fodinis prope* Herczigan & Facebai.

30. PUTEOLANA. Ex terra aluminari siliceaque & ferro, utplurimum etiam terra calcaria constans.

Friabilis.

Cum aqua & calce subacta adeo indurescens, ut ab aqua non penetrari possit, igne facile liquanda in scoriam nigram.

genuina. 1. P. obscurius tincta magnetis imperium facilime sequens.
Cronst. min. §. 207. *n.* 8. 1. Terra pouzzolana.
Wall. syst. min. 1. *p.* 95. *n.* 1. Cæmentum pulverulentum non cohærens.
Habitat in Italiæ *montibus ignivermis, etiam extinctis, frequens circa* Neapolin & Romam, *hinc inde in integros colles aggregata, cæmento aquæ impenetrebili egregie inserviens, obscure rubra, fusca aut nigra.*

assimilis. 2. P. obscurius tincta magneti vix obediens.
Fauj. de S. *Fond* sur la maniere de reconn. les différ. espec. de Pouzzolane. Amsterd. 1780. 8.
Habitat in Gallia, e. g. *in* Occitania (*prope* Chenavari,) *hinc inde in* Germania, e. g. *in* Brisgovia (*prope* Breysach,) *in* Hassia (*prope* Echzel,) *in* Franconia (*ad montem* Pferdekopf,) *an ex fatiscentia lapidum argillaceorum nata?*

Cineres. 3. P. cinerea pulverulenta.
Cronst. min. §. 297. Cineres vulcanorum.
Habitat in vicinia montium ignivomorum e. g. Italiæ, *a quibus summo cum impetu ad immensam sæpe altitudinem, & ad aliquot interdum milliarium distantiam extruditur, in terram relabendo in clivos aggregata, aut immensam aream obtegens, aut integras urbes*

sepeliens, non raro tantopere subtilis, ut per invisibiles rimas cistarum arctissime clausarum penetrat, ferri magnatim sequentis non parum continens.

arenacea. 4. P. cinerea ex granulis segregatis constans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 181. *n.* 5. Pumex (cinerarius) pulvereus arenaceus.
Cronst. min. §. 297. Scoriæ pulverulentæ.
Wall. syst. min. 2. *p.* 375. *n.* 1. Porus igneus arenarius.
α) granis minoribus. Rena del Vesuvio.
β) granis majoribus. Lapilli del Vesuvio.
Habitat cum præcedente, evidentius ex comminutis ignis subterranei productis durioribus orta.

31. CÆMENTUM. Ex ferro, terra aluminari, plurima silicea, utplurimum quoque parciori calcaria constans.

Duriusculum, leviusculum, porosum, texturæ terreæ, aquam, cui immergitur cum sibilo imbibens, siccum & digito perstrictum strepens, asperum, inconspicuum.

Comminutum & cum aqua & calce subactum adeo indurescens, ut ab aqua non penetretur, igne facile in scoriam nigram abiens.

Tufa. 1. C. in clivos integros & strata amplissima montibus ignivomis vicina aggregatum, formæ communis.
Ferber Br. aus Welschl. p. 67. 139. 144-147. 235-238.
Givani litolog. Vesuvian. p. 174.
Habitat in vicinia montium ignivomorum, præsertim Italiæ, *frequens circa* Neapolin & Romam, *ex conglutinata puteolana* (1.3.4.) *natum, aliorum lapidum ad instar exstruendis domibus a multis retro temporibus inserviens frequentissime*

frequentissime infumatum, cinereum, nigricans, fuscum, ochroleucum, ex flavescenti-cinereum aut ex fusco luteum, rarius rufescens virescens aut variegatum, crystallis hornblendæ basaltinæ, scorli granatim, feldspati, micæ miculis, pumicis frustis, rarius ossibus, testaceis, fructibus durioribus plenum; non raro cum acidis paulisper effervescens, nunc ad aërem fatiscens, nunc potius indurescens.

Tarras. 2. C. strata ampla argilla fertili tecta constituens, formæ communis.

Cronst. miner. §. 207. *n.* 8. 2. Cæmentum induratum.
Waller. Syst. miner. 1. *p.* 97. *n.* 2. Cæmentum induratum lapideum.
Vogel nov. comment. Goett. t. 3.
Cartheus. mineral. Abhandl. 2. *p.* 20.
Collin. Journ. d'un voyag. miner. cap. 17. *p.* 288. *sqq.*

Habitat ad Rheni ripas, *potissimum in* Archiepiscopatu Coloniensi (prope Andernach) & *in* Hassia (prope Lindenstrut, Grunberg, Bockenheim, Darmstadt, Nidda, Eichelsachsen, & *ad montem* Vogelberg,) *ut plurimum infumatum aut nigricans, ut ædes ex eo exstructæ tristitiæ sensum animo infundant, crystallos hornblendæ, & micam, argillam, frustula quartzi, ardesiæ, marmoris, pumicis, maculas vitro æmulas sæpe continens, in propriis molendinis comminuta cæmento aquæ impenetrabili inserviens; an ex fatiscente & denuo indurescente porphyrii specie natum?*

columnare. 3. C. prismaticum.
α) prismatibus hexaëdris. *v. Veltheim n. chem. Entd.* 7. *p.* 74.
β) prismatibus pentaëdris. *C. Chrn. Gmellin naturf.* 23. *p.* 115.
Habitat ad Rheni *ripas, α) prope* Andernach, *β) prope* Neuwied, *frequens quoque ad* Ætnæ *radicem.*

32. CARIOSUS. Ex terra aluminari, filicea & calcarea cum ferri parca portione conftans.

Levis, mollis porofus, in aqua in pulverem dilabens.

Cum aqua forti effervefcens, igne indurefcens paulifper rufefcens.

Anglorum. 1. CARIOSUS.

Rottenftone. *Waller. Syft. miner.* 1. *p.* 92. *n.* 2. Tripela cariofa.
da Cofta foffil. 87. Creta fufca terra cariofa dicta.

Habitat in Angliæ *provincia* Derby, *potiffimum fupra lithanthracem, ifabellinus, obfcure cinereus aut fufcus, ab Anglis artificibus ad polienda metalla & lapidum varia genera adhibitus.*

33. **ARDESIA.** Ex terra aluminari & silicea constans, quibus utplurimum pauxillum calcis ferræ & terræ calcariæ, sæpe etiam aliquid magnesiæ & petrolei accedit.

Mollis, texturæ schistosæ, in fragmenta (utplurimum) discoidea dissiliens, opacus, formæ communis, aquam imbibens, sed lente, ita ut non emolliatur, humectatus odorem argillæ spirans.

Cum aqua forti non effervescens, igne paulo fortiori in scoriam turbidam abiens; in montibus primævis (in his pingui nitore conspicuus) æque ac in stratariis obvius, integros montes & præcipuas eorum partes constituens.

Novacula. 1. A. nitidula intus micans subopaca duriuscula ex virescente cinerea, scriptura albida.

Syst. nat. XII. 3 *p.* 37. *n.* 1. Schistus scriptura alba ater solidus poliendus.

Woltersd. miner. 17. Schistus niger durus subtillis.

Waller. miner. 64. Fissilis solidus mollior, lamellis crassioribus.

Baum. miner. 1. *p.* 219. Lapis lydius.

Habitat in montibus schistosis strata constituens v. g. parcius in Oelandia, *in* Franconia *prope* Lauenstein, *politaram imperfectam assumens, aëre & oleo pingui indurescens, hoc imbutus coriculæ loco inserviens.*

tabularis. 2. A. nitidula mollis ex cinerascente nigra scriptura albida, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37. *n.* 2. Schistus tabularis scriptura nivea, ater impalpabilis æqualis fissilis.

Cost. fossil. 165. Schistus niger polituram quodammodo admittens.

Waller. miner. p. 62. Fissilis subtilior niger, polituram quodammodo admittens.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 336. *n.* 1. Schistus subtilior niger, rasura albus, polituram aliquo modo admittens.

Scheuchz. alp. 1. *p.* 19. & 2. *p.* 47. & 3. *p.* 7. Lapis fissilis niger glaronensis.

Cronst. miner. §. 91. B. 1. *a.*

Habitat in Scaniæ, Helvetiæ (*præsertim* Glaronensis,) Franconiæ (*prope* Lehsten,) Saxoniæ (*prope* Wurzbach) montibus, *polituram imperfectam admittens, maculis interdum obscurioribus orbiculatis aut oblongis varia, rasa levissime cum aqua forti effervescens, leviuscula, mensis, tabulis calculatoriis stilis inserviens.*

tegularis. 3. A. nitidula subduriuscula ex cærulescenti nigra scriptura cinerea, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 5. Schistus (Ardesia) scriptura cinerea cærulescenti niger tinnitans.

Wolt. min. 17. Schistus niger durus rudis.

Cost. fossil. 181. Schistus cæruleus.

Wall. miner. p. 63. Fissilis durus cærulescens.

Wall. Syst. miner. 1. *p.* 337. *n.* 2. Schistus durus rasura albescens clangosus.

Carth. miner. 25. Fissilis durus rudis ex nigro cærulescens.

β) Ardesia rubra. *Cronst. miner.* §. 91. B. 1. *β.*

γ) Ardesia purpurea. *Kirw. miner. p.* 86. *sp.* 6. *var.* 1.

δ) Ardesia purpurascens. *Kirw. miner. p.* 88. *sp.* 6. *var.* 2.

ε) Ardesia ex virescenti cinerea. *Waller. Syst. min.* 1. *p.* 338. *n.* 2. b.

Habitat in Spitsberga, Suecia e. g. Jemtiæ alpinis, Helsingia, Westmannia, Scania, Anglia, Hercynia, Saxonia, Franconia, &c. *interdum vivorum corporum, præsertim mariorum vestigiis ornata, aut arbuscularum imaginibus picta, aut mica vel pyritæ particulis inspersis nitens, aut quartzi granulis largius imistis solito durior, aquam non hauriens, tectis ædificiorum inserviens.*

solida. 4. A. nigricans texturæ ex schistoso compactæ tinnitans scriptura cinerea.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 6. Schistus scriptura cinerea, nigricans solidus tinnitans.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 342. *n.* 7. Schistus solidus durus difficulter vel non in lamellas divisibilis.

Habitat in Suecia, Hispania, nova Hispania, *in festucas dissiliens, nigrescens, fusca, grisea aut rufescens.*

compactissima. 5. A. obscura compactissima solidissima duriuscula scriptura exalbida.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 13. Schistus compactissimus.
Habitat rarissima in Sina, *nigra aut fusca, exterius glabra inæqualis, intus compactissima; an distincta hujus generis species?*

atrata. 6. A. texturæ schistoso lamellosæ mollissima, scriptura albida.
Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37. *n.* 3. *it. wgoth.* 28. *Schreb. lith.* 30. Schistus scriptura alba, nigricans subfriabilis.
Waller. miner. 66. Fissilis molior friabilis.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 341. n. 6. a. c. e. Schistus diverso colore, niger rasura cinereum, ceteris vero coloribus concolorem exhibens pulverem siccus macer fragilis.
Cost. fossil. 167. Schistus niger.
Habitat in Lapponia, Scania, *aliis* Sueciæ *provinciis, macera, nigricans, fusca aut flavescens, igne agitata crepitans, fortiori in vitrum spumosum convertenda, rasa cum aqua forti paulisper effervescens.*

undulata. 7. A. nigra texturæ undulatim schistosæ.
Waller. syst. miner. I. *p.* 345. *n.* 9. d. Schistus carbonarius, lamellis fluctuantibus.
Habitat in Finnia & Jemtia, *nunc mollior, igne in scorias porosas, nunc paulo durior, igne in vitrum solidum convertenda.*

bituminosa. 8. A. mollissima pinguiuscula obscura tritura nitens, scriptura nigra texturæ recto-schistosæ in fragmenta discoidea dissiliens, in igne fumans aut flammam concipiens, in aperto expallescens.
Cronst. miner. §. 159. Brandschiefer.
β) *Waller. syst. miner.* I. *p.* 344. *n.* 9. b. c. Schistus solidus crassus non fissilis, rasura nigra, carbonarius.
da Costa fossil. 168. 4. Schistus terrestris niger carbonarius.
γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 39. *n.* 10. Schistus (communis) scriptura nigra, ater solidus.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 340. *n.* 5. Schistus niger pinguis, igne fumans vel odorem spargens rasura niger.
δ) *Cronst. miner.* §. 158. Kolon.
Habitat in Sueciæ, Angliæ, Lusatiæ, *aliarum terrarum montibus stratariis, strata sæpe ampla efficiens, stratis*

lithanthracum & minerarum aluminis crebro vicina, petroleo, interdum quoque vitrioli acido perfusa, aut pyritæ glebulis venisve immixtis scatens, hinc nigra, hinc in igne odorem, fumum, flammam spargens non raro sulphuream, hinc in igne aperto cum ponderis jactura albescens aut canescens, probabiliter ex argilla fissili bitumine penetrata nata.

Kellas. 9. A. texturæ fibrosæ linguæ parum adhærens. *Bergm. Journ.* 1790. 7. *p.* 12. &c.

Habitat in Cornubiæ *montibus, cupri scannique venas interdum utrinque cingens, nunc plombei, nunc rufescentis coloris.*

Nigrica. 10. A. atra macra mollissima inquinans scriptura atra texturæ incurvo-schistosæ in fragmenta discoidea aut festucas longas dissiliens, in igne rubescens.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 9. *Mus. Tessin.* 18. *n.* 6. Schistus scriptura atra, ater inquinans.

Woltersd. 17. Schistus niger friabilis inquinans.

Carth. miner. 25. Fissilis friabilis niger manus inquinans.

Waller. miner. 67. *Baum. miner.* I. *p.* 219. Fissilis mollis friabilis pictorius

Waller. syst. miner. I. *p.* 343. *n.* 8. Schistus mollis niger rasura ater pictorius.

Habitat in Westrogothia Sueciæ (*ad* Hunnenberg,) Franconia (*prope* Ludwigstatt,) & Italia, *sæpe aluminis mineris vicina, pictorum usu celebris, bitumine & ferri calce dives, ideo igne torta odorem minus gratum spargens, & rubrum colorem induens, tum rubricæ loco adhibenda.*

tessularis. 11. A. mollissima subponderosa in fragmenta trapezoidea dissiliens, texturæ schistosæ.

Gerh. Beytr. 2. *Mineralr.* I. *p.* 343. *n.* 5. Schistus (rhombeus) tabulis quadrangularibus.

Habitat fusca, lutea aut viridis in Silesiæ *principatu* Liegniz *prope* Goldberg, & *in comitatu* Glaz *prope* Neudorf, *integros montes constituens.*

34. BASALTES. Ex terra aluminari, plurima (½) ſilicea, & (¼) ferri calce conſtans, quibus non raro pauxillum terræ calcariæ, magneſiæ albæ & nigræ accedit.

Opacus inconſpicuus, macer, tritura cana (utplurimum), in fragmenta indeterminata, diſſiliens, in aëre in argillam fatiſcens.

Cum aqua forti non efferveſcens; igne paulo fortiori in vitrum ſolidum nigrum abiens.

Shiſtoſus. 1. B. ater texturæ ſchiſtoſæ.

Habitat in montibus baſaltiferis Rheni *inferioris ripæ*, & Gœttingæ *vicinis*, *olivini nidulis ſcatens*.

columnaris. 2. B. obſcurus compactus duriuſculus tenax in fragmenta priſmatica granulata ſponte ſecedens.

Baum. miner. I. *p.* 220. Baſaltes.

Carth. min. 21. Smectis cryſtalliſatus, cryſtallis oblongis irregularibus.

Waller. miner. 139. Corneus cryſtalliſatus priſmaticus lateribus inordinatis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 319. *n.* 9. Baſaltes figura columnari, lateribus inordinatis, cryſtalliſatus.

Habitat faſtigia montium prærupta coni truncati formam interdum præ ſe ferentia ſæpe conſtituens granitæ, gneiſſo, marmori, wacæ, argillæ, arenæ, arenario, lithanthraci, ſuperimpoſitus varius pergneiſſum trajiciens, in maris auſtralis inſulis, potiſſimum nova Seelandia, nova Hiſpania, *in* Sicilia, Italia *meridionali* Gallia, Irlandia, Scotia & *inſulis vicinis inſulis* Feroë, Islandia, Sileſia, Hungaria (*prope* Schemniz, Cremniz, Kreutz) *occidentali* Bohemia, *ſuperiori* Luſatia, Saxonia, Thuringia, Hennedergo, *& vicinis* Franconiæ *montibus in* Palatinatu *ſuperiori*, Weteravia, Fulda, Haſſia, Gœttingenſi diſtrictu, Naſſovia, *ad* ripas Rheni *inferioris*, *ex vireſcenti cinereus, ex rufeſcenti fuſcus, creberrime ex*

ciaerascenti niger, innumera aliorum fossilium innidulantium varietate conspicuus, aut arborum imaginibus, quas magnesiæ nigræ debet, pictus, ferro interdum adeo dives, ut a magnete trahatur, & in ustrinis magno cum fructu ferri mineris adjiciatur fragmentis in quæ secedit, rarius regularibus, rarius tabularibus, utplurimum magnis & prismaticis, sæpe enormis & longitudinis & diametri, creberrime hexaedris, interdum tetraedris, (angulis rarius obliquis quam rectis) pentaedris aut heptaedris, rarius triaedris, octaedris aut majori facierum numero conspicuis, fragmentorum a loco natali avulsorum angulis sæpe rotundatis aut detritis, prismatibus nunc rectis, rarius flexuosis, nunc continuis, rarius articulatis, nunc perpendicularibus, nunc obliquis, nunc sparsim decumbentibus, rarius se decussantibus & secantibus, interdum vitri more fragilibus & companæ instar tinnitantibus, lapidis lydii, bibliopegis incudis loco inserviens, sternendis plateis, struendis ædificiis, aliis usibus eximie conducens, utrum ignis filius an aquæ sedimentum?

pyramidalis. 3. B. obscurus compactus in fragmenta pyramidalia sponte secedens. *Hacquet chem. Annal.* 1788. I. *p.* 522.

Habitat in Bohemiæ *montibus prope* Aussig, *fragmentis elongatis triaedris, in* Hungaria (*prope* Schemniz & Cremniz) *fragmentis tetraedris.*

tunicatus. 4. B. compactus sponte in fragmenta crustosa secedens, crustis sphæricis concentricis.

Habitat cum columnari, *hoc mollior, dilutius tinctus, & facilius fatiscens.*

Wacca. 5. B. mollis fragilis compactus tritura nitidulus sponte non in fragmenta secedens.

Kasten Magaz. für Helvet. Naturk. 3. *p.* 234.

Habitat in Bohemiæ & Saxoniæ *montibus, etiam grandævis, nunc strata ampla efficiens, nunc venæ instar rimas explens, non raro venis metalliferis dives, frequentius cinereus aut virescens, quam niger, texturæ planæ, quam granulatæ, crebra columnaris basis, qua tamen longe celerius, fatiscit, olivini nihil includens.*

Trapezum. 6. B. duriusculus compactus aquam imbibens in aëre rufescens & lamellatim fatiscens, in igne crepitans & cum strepitu dissiliens.

Syst. nat. I. *p.* 154. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 16. Schistus cinereus solidiusculus, scriptura cana.
Syst. nat. I. *p.* 188. *n.* 25. Saxum impalpabile calcarium schistiforme cinereum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 2. Saxum impalpabile schistosum subcalcarium, fragmentis rhombicis.
It. wgoth. 211. Saxum schistosum calcarium cinereum.
Cronst. miner. §. 265. Saxum compositum jaspide martiali molli seu argilla molli indurata & . . .
Waller. syst. miner. I. *p.* 361. *n.* 4. Corneus durus particulis minimis terreis in fragmenta cubica vel rhomboidalia fissus.

Habitat in Scandinaviæ *montibus, præsertim* Hunneberg, *in* Anglia, Scotia Pyrenæis Germania, *integros hinc inde montes aut ampla eorum strata constituens, sæpius venæ instar secans, in profundo rimas innumeras agens, & sæpe in prismata tetraedra, rarius pentaedra aut triaedra fissus, cinereus fuscus aut niger, igne leniori rufescens, eoque tortus a magnete trahitur; cum aqua forti paulisper effervescit; vitro nigro repando, compactior lapidis lydii loco inserviens.*

35. LAVA. Ex ex terra aluminari, plurima silicea & ferri calce constans, quibus non raro pauxillum terræ calcariæ & magnesiæ albæ accedit.

Coloris (utplurimum) obscurioris, tritura cana, macra, in fragmenta indeterminata dissiliens, in aëre in argillum fatiscens.

Ignis vi aperta liquante progenita, in montibus ignivomis obvia, igne denuo liquanda in vitrum nigrum.

compacta. 1. L. subopaca compacta duriuscula, texturæ conchaceæ.
Givani litologia Vesuvian. p. XLIX. & 84.
Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, ignis in minus alterata; ut lapidis, ex quo conflata fuit, manifesta utplurimum præ se ferat vestigia, & indolem,*

frequentius nigra, quam cinerea, fusca, aut rubra, rarius alba, rarissime viridis aut cærulea; crebro etiam innidulantibus innumeris fossilibus heterogeneis, aut antea infixis, aut postea natis & per aquam precipue depositis variegata, in prismata, granulata, aut fragmenta crustosa concentrico sphærica aliquando sponte secedens, aut stiriæ in modum in foveis montium pendula ac formata; ædificiis, & nobilioribus sæpe eorum partibus ex struendis, statuis &c. inserviens; an ex marga petrosilice hornblenda, aliisque liquatu facilioribus nata?

vitrea. 2. L. diaphana nitens compacta dura texturæ conchaceæ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 182. *n.* 7. Pumex vitreus solidus.
Cronst. miner. §. 292. Achates islandicus niger.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 378. *n.* 5. Porus igneus lapideus solidus vitreus.
Vandell. therm. 5. Vitrum fossile.
Givani litolog. Vesuv. p. 128. &c. Vetrificazioni compatte.
β) Lava filamentis vitreis. *Hamilt. act. angl. vol.* 70. *ad. ann.* 1780. *P.* 1. *n.* 4.
Habitat in montibus ignivomis novæ Hispaniæ, regni Peruani, Islandiæ Hecla, Italiæ Vesuvio, *in* insulis Pontia, Pentellaria Paschali, (*hinc inde etiam in aliis regionibus, v. in* Hungaria *superiore, in quibus ignis subterraneus, aut pyrita, aut lithanthracibus fotus, grassatus est, simile quid*) *non raro alia quoque immersa continens nunc magis nunc* (Smalti) *minus diaphana, utplurimum atra, rarius cinerea, viridescens, cærulescens, aut alba, frequentissime formæ communis, rarius stalactitæ, aut* (*in insula* Pontia) *globi formam induta, aut pyramidis pentaedræ formam referens, reliquis speciebus difficilius liquanda, ferri quoque minorem multo copiam continens, terræ calcariæ & magnesiæ albæ expers, olim pro globulis vestimentorum adhibita, novæ Hispaniæ & regni Peruani incolis in speculi locum, non semper ad chalybem scintillans.*

scoriacea. 3. L. bullosa scabra intus nitens texturæ conchaceæ.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 277. *n.* 3. b. Porus igneus lapideus facie scoriacea solidus.
Givani litolog. Vesuvian. p. 146. &c. Vetrificazioni porosa pesante.
de Dolomieu Memoir. sur les isles Ponces &c. nr. III. 1.
Habitat in montibus ignivomis, *frequens in* Aettnæ *effluviis lavam compactam utplurimum tegens, rarius, fusca,*

quam nigra, interdum quoque heterogenea continens, facilius reliquis speciebus satiscens, quibus ceterum similis, frequentissime nigra, interdum levis, superficie non raro undulata.

porosa. 4. L. opaca inconspicua porosa leviuscula.
Givani litolog. Vesuv. p. 150. &c. Scorie leggiere.
de Dolomieu Memoir. sur les Isl. Ponc. &c. n. 11.
Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, frequentior in iis, qui nostra hac ætate adhuc exardescunt, quum in exstinctis, frequentius ex apice montis protrusa, quam ex lateribus effluens, ardente lavæ fluvio obstaculis impedito atque insurgescente sæpe progenita, frequentius nigra, quam rubra, magnesia alba reliquis ditior, quo magis porosa, eo magis.*

Pumex. Bimsstein. 5. L. opaca inconspicua parallela fibrosa porosa levis aspera.
Syst. nat. I. *p.* 192. *n.* 1. XII. 3. *p.* 181. *n.* 1. Pumex (Vulcani) schisti niger.
Dal. pharmac. 43. *Cronst. miner.* §. 295. Pumex.
Waller. miner. p. 328. Porus igneus lapidis asbesti.
Waller. syst. miner. 2 *p.* 375. *n.* 2. Porus igneus lapideus porosus fibrosus levis, aquis innatans.
Givani litolog. Vesuvian. p. 140. Vetrificazioni filamentose.
Habitat in montibus ignivomis, Islandiæ Hecla, Italiæ Vesuvio, *vicinarum insularum*, Ventotiene, Ischia, Zanone, Pontia, Volcano, Liperi, *etiam in insulis nonnullis archipelagi* e. g. Santorin, & *maris australis* e. g. Tanna & nova Seelandia, *sæpe aliis vulcani productis inclusa a maris undis elata & ad remota interdum littora devecta (in* Aetna *nulla,) etiam in regionibus exardescente lithanthracum strato aut indicia montium olim ignivomorum non omni dubio majora præ se ferentibus exustis v. gr. prope Cassellas, in* Hassia, *ad* Rheni *ripas a* Neuwied *ad* Confluentiam *usque & ultra, in* Bohemia *prope* Eger & *in monte* Schlätoizensi & Salsizensi *in* Nassovia *prope* Datweiler in Occitania, Italia *superiori & media obvia interdum in columnas regulares secedens, rarius fusca aut nigra, quam flavescens, albida, aut cinerea, fibris interdum minus conspicuis, utplurimum cavernosa, aquæ salsæ innatans, plurima aquæ communi, felspati, schorli, micæ particulas non raro inspersas continens, poliendis vitris, lapidibus duris, metallis idonea, vitrum ex asbesto, an ex ardesia, lithantrhace & pyrita, an ex schisto micacea & granito liquata faciliori nata?*

spuria. 6. L. incendiorum terræ ex ardentibus carbonum fossilium stratis natorum filia.

Habitat e. gr. *in* Bohemia *prope* Bilin, Seidschüz, Laun, Sobosan, Nassovia *prope* Datweiler, Hungariæ *monte* Schater *nunc porosa*, *nunc compacta*, *nunc magis*, *nunc minus ponderosa*, *spadicea*, *latertia*, *cinerea*, *atro*, *cærulea*, *ferri*, *chalybis*, *iridis coloribus lucens*.

36. MICA. Ex terra aluminari & silicea atque phlogisto constans, quibus utplurimum ferri calx & pauxillum magnesiæ albæ, interdum pauxillum magnesiæ nigræ accedit.

Glabra, macra, nitens, mollis, flexilis, incurve lamellosa, in fragmenta granulata sponte secedens, in discoidea facilime dissiliens, leviuscula, parasitica.

Igne leniori non mutanda, vehementiori in vitrum durum hinc inde bullosum liquanda.

membranacea. 1. M. pelucida, lamellis amplis facilime separabilibus elasticis parallelis.

russisches Glas. *Syst. nat.* I. *p.* 155. *n.* 1. XII. 3. *p.* 58. *n.* 1. Mica membranacea fissilis flexilis pellucida hyalina.

Carth. miner. 14. Mica lamellis diaphanis latis tenuissimis flexilibus.

Cronst. miner. §. 94. A. 1. Mica constans lamellis magnis parallelis.

Wolt. miner. 17. Mica fissilis, membranis, diaphanis.

Wall. miner. 120. & *syst. miner.* 1. *p.* 369. *n.* 1. Mica membranacea pellucidissima flexilis alba.

Bommer. miner. 216. Argyrolithus.

Habitat in Malabaria, Sibiria (*prope* Irkuz *ad lacum* Bajkal & Fauly,) Russiæ (*prope* Archangel,) Finnia Wermelandia (*prope* Elfdalen,) Galliæ *provincia* Vivarais, Sabaudia (*prope* Genevam) *massis aliquot ulnarum inter-*

dum diametro, granitæ partem constituens lamellarum summa flexilitate facile a gypso speculari & glaciali discernanda.

laminosa.2. M. diaphana colorata, lamellis amplis parallelis facilime separabilibus.

Syst. nat. I. *p.* 155. *n.* 2. XII. 3. *p.* 58. *n.* 2. Mica membranacea fissilis flexilis subdiaphana albida.

Cronst. miner. §. 95. 1. Mica lamellosa martialis.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 369. *n.* 2. Mica membranacea semipellucida rigida.

Habitat potissimum in granite montium primævorum, *utplurimum infumata aut nigra, interdum fusca, aurea, rubra, aut alba rarissime sola in schisti speciem concrescens.*

squamosa.3. M. subopaca, lamellis minoribus sparsis incurvis.

Waller. miner. 130. *syst. miner.* 1. *p.* 370. *n.* 3. Mica squamulis rigidis inordinate mixtis.

α) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 58. *n.* 3. Mica squamosa rigidula argentata.

Cronst. miner. §. 94. 2. Mica squamosa.

Woltersd. miner. 17. Mica compacta, membranis squamosis, argentea.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 58. *n.* 4. Mica squamosa rigidula aurata.

Cronst. miner. §. 95. 2. Mica squamosa martialis.

Habitat, tanquam pars constituens, in granite *multisque aliis saxis, metalico cupri, argenti auri nitore non raro alias innumeris flavi, rubri, fusci, nigri, cinerei, viridis coloris varietatibus conspicua.*

undulata.4. M. lamellis undulatis aureis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 10. Mica flexuoso-undulata, squamis auricoloribus.

Waller. miner. 124. Mica particulis fluctuantibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 372. *n.* 4. b. c. Mica fissilis, lamellis fluctuantibus & Mica fissilis, lamellis reflexis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 155. *n.* 5. Mica particulis lamellatis, ad angulum acutum striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 6. Mica (hungarica) lamellis flexuosis fragilibus auratis.

Woltersd. min. 17. Talcum molliusculum friabile, colore aureo.

Wall. min. 128. Talcum luteum, lamellis opacis, fragilissimum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 375. *n.* 9. Talcum luteum, lamellis flexuosis opacis friabillissimum.

Carth. min. 15. Talcum lamellis opacis rigidis luteis.

Habitat in Dalecarliæ *fodinis β) in* Dalecarlia.

hemisphærica. 5. M. lamellis hemisphæricis concentricis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 8. Mica squamis hemisphæricis.

Waller. miner. 125. *syst. miner.* 1. *p.* 373. *n.* 6. Mica hemisphærica.

Habitat in Finlandiæ parœcia Kimito, *saxi fatiscentis partem constituens, nitidissima, alba, semen pisi dimidiatum magnitudine & figura referens.*

striata. 6. M. lamellis in radios transeuntibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 372. *n.* 5. Mica particulis oblongis tenuioribus acuminatis.

Cronst. §. 94. 3. Mica particulis acerosis.

Habitat in Sueciæ *saxis, cinerea vel nigra, igne albescens vel flavescens hornblendæ accedens.*

crystallina. 7. M. tabulis hexaëdris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 9. Mica squamis erectis passim triquetro-conniventibus.

Cronst. miner. §. 95. 5. Mica drusica.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 373. *n.* 7. Mica figura determinata drusica.

Habitat in Dalecarliæ *fodinis, in* Sahlbergensi, Zinnwaldensi, *tabulis nunc sparsis, nunc stellatim aggregatis, nunc in columnas dispositis.*

prismatica. 8. M. fusca prismatibus enneadris

Klaproth bergm. Journ. 1790. 9. *p.* 227.

Hoffm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 156.

Habitat in fodina Schneebergensi Saxoniæ, Pini *prope* Aue. *saxo ex quartzo & feldspato composito innidulans, opaca, intus parum nitens.*

37. **OPALUS.** Ex terra aluminari & plurima ſilicea cum pauca ferri calce conſtans, cui interdum pauxillum magneſiæ albæ aut terræ calcariæ accedit.
Duriuſculus, nitens, vix unquam opacus, texturæ conchoideæ, levis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, paraſiticus, formæ utplurimum communis, *facile rimas agens.*
Igne difficilime liquandus.

hydrophanus. Weltauge. 1. O. ſubopacus in liquidis pellucidus coloremque mutans, linguæ adhærens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 6. ♂. *Wall. miner.* 83. *ſyſt. min.* I. *p.* 283. *n.* 21. Achates unguium colore in aëre opaca aqua pellucens.
Brückmann von dem Weltauge oder Lapide mutabilli. *Brunsv.* 1777.
Liebenroth ub. Nat. u. Menſch verm. mineral. Gegenſt. in Sachſ. 2. *Samml.* §. 28. *p.* 49.
Habitat in inſularum Feroenſium, Iſlandiæ, Britanniæ, Hetruriæ, Hungariæ, Sileſiæ, Poloniæ, Saxoniæ, (*præſertim prope* Hubertsburg,) Goettingiæ *piceis, nobilibus, vulgaribus & vilioribus, chalcedoniis, praſiis, chryſopraſis, nephritico, ſerpentino, granite, jaſpide, porphyrio argilla indurata, albus, eburneus, ochroleucus, vitellinus, rufeſcens aut vireſcens, rarius, ſi unquam, pyramidis triaedræ forma comparens.*

piceus. Pechſtein. 2. O. nitoris cerei, texturæ imperfectius conchaceæ.
Habitat, rarius aut nunquam magnam montium partem conſtituens, quam aliis foſſilibus, magnis ſæpe, maſſis innidulans in inſulis Iſlandia, Elba, *in* Gallia *prope* Meſnil-Montant, *etiam in* Alvernia, Forez, Britannia (*prope* Pompeen,) Bavaria (*prope* Qizersdorf,) *in* Tranſilvania (*prope* Hermanſtadt, Szent-Irnæ & Nagyag,) *in* Hungaria, (*prope* Boinik, Koenigsberg, Schemniz, Cremniz, Jacobian, inter Eperias & Tokai, & *in valle* Siroka,) *in montibus* giganteis *in* Saxonia (*prope*

Misenam Dresdam & Pleniz,) nova Hispania *infumatus*, *ex cinereo niger*, *ex virescente fuscus*, *olivaceus*, *gramineus*, *psittacinus*, *cærulescens*, *cæruleus*, *aut ruber*, *diaphanus*, *semipellucidus*, *aut subopacus*, *segmentis*, *in quæ sponte secedit*, *granulatis*, *interdum ligni fragmenta includens*.

ligneus. 3. O. subopacus logitudinaliter diffractus fibrosam texturam monstrans in fragmenta crustosa sponte secedens.
Karst. Lesk. mineralkab. I. *p.* 170. Holzopal.

Habitat massis utplurimum ingentibus in comitatu Hungariæ Liptoviensi, *facile in fragmenta, nonnunquam in festucas longas dissiliens*, *interdum opacus*, *rarius diaphanus*, *fibris utplurimum rectis*, *crustis*, *in quas sponte secedit crassis*, *nunc rectis*, *nunc incurvis*, *crebrius striatus quam unicolor*, *lacteus*, *ex rufescente albus*, *ochroleucus*, *ex flavescente cinereus*, *fusci capillorum aut caryophyllorum aut in luteum vergatis coloris*, *ochraceus vel hyacinthinus*.

cereus. 4. O. semipellucidus levis flavus, texturæ perfecte conchaceæ.
Werner in Cronst. Mineral. §. 55. *p.* 122.
v. Fichtel Karpath. p. 408.
Habitat frustis rotundatis jaspidis sæpe & argillæ induratæ inhærens Polonia *prope* Radomischel *in* Hungaria *superiori prope* Telkobanya, *flavedine propius nunc ad ceream*, *nunc ad melleam accedente*, *nunc paulisper infuscum colorem vergente*, *fragilis*, *intus valde nitens*, *fragmentis*, *in quæ dissilit acutis*, *interdum ferre discoideis*.

vilior. 5. O. durus leviusculus facile dissiliens in fragmenta acuta.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 168.

Habitat in Polonia *prope* Radomischel, Silesia *prope* Cosemütz Bohemia, Hungaria (*prope* Tescherweniza & Telkobánia,) Austria (*prope* Primerstorf,) Saxonia (*prope* Freyberg, Eibenstock & Johanngeorgenstadt,) & *prope* Francofurtum *ad* Moenum (*ad* Avestein,) *diaphanus vel subopacus*, *rarius opacus rarissime pellucidus*, *texturæ nunc magis*, *nunc minus perfecte conchaceæ*, *nitoris nunc majoris nunc minoris utplurimum vitrei*, *colorum albi*, *cinerei*, *viridis*, *fusci*, *rubri nigri*, *varietate magnæ conspicuus*, *interdum maculosus*.

6. O.

vulgaris. 6. O. colorem pro situ ad lucem varians duriusculus leviusculus diaphanus, fragmentis in quæ dissilit, obtusiusculis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *α.* Silex vagus reflexione et refractione varians, albus.

Waller. miner. 82. Achates fere pellucida, colores pro situ spectatoris mutans.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 280. *n.* 19. Achates fere pellucida colores sub refractione et reflectione varians.

Habitat utplurimum aliis lapidibus inhærens, et formæ communis, rarius reniformis aut botryoides, in Polonia (*prope* Radomischel,) *in* Silesia (*prope* Cosemüz *et* Schwentich), *in* Saxonia (*prope* Johanngeorgenstadt, Eibenstock, Schneeberg *et* Freyberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, Hungaria (*prope* Tscherweniza,) *heic interdum lichenes includens, in* Islandia *et insulis* Feroe, *intus utplurimum parum nitens, interdum suboracus, lacteus, ochroleucus, ex flavescenti aut virescenti cinereus rarius porraceus olivaceus aut rubellus, aquæ guttam interdum includens, rarius texturæ in planam vergentis, aut matris perlarum instar nitens aut punctis quasi argenteis micans.*

nobilis. 7. O. semipellucidus intus valde nitens levis duriusculus colore vivaci pro situ ad lucem vario, fragmentis in quæ dissilit acutis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *β.* Opalus Pæderota.

Plinius hist. mund. 37. *c.* 6. *Hasselq. it* 508. *Cronst. miner.* §. 55. a. Opalus Nonnii.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 281. *n.* 19. b. Opalus colore olivari, reflexione ruber.

Johann apocal. 21. 11. Lapis præstantissimus Jaspis.

Habitat ad radicem montium Carpathicorum *in* Hungaria *prope* Tscherweniza, *argillæ ferriferæ inclusus, heic jam anno* 1400 *erutus, rarior in* Saxonia *prope* Freyberg, *utplurimum lacteus luci recta obversus flavus, oblique eam recipiens viridis, flavus, ruber aut cæruleus; sæpius fere pellucidus, rarius fere diaphanus, rarissime vermen includens.*

38. ZEOLITHUS. Ex terra aluminari pauca et plurima filicea conftans, quibus aliquid terræ calcariæ et pauxillum calcis ferreæ et aquæ accedit.

Leviufculus, in fragmenta (utplurimum) indeterminata diffiliens, parafiticus, fragmentis in quæ fponte fecedit granularibus.

Aqua forti fine effervefcentia folubilis, et cum ea in gelatinæ fpeciem fæpe abiens igne cum ebullitione facile liquandus in vitrum album, initio fpongiofum, aquæ fupernatans et primo fluxus momento fplendorem emittens.

farinaceus. 1. Z. albus friabilis.
Knoch Beytr. zu chem. Annal. 2. *p.* 20.
Habitat in Iflandia *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) *ex fatifcentia congenerum natus.*

lamellofus. 2. Z. folidus intus nitens rufefcens diaphanus lamellofus, lamellis undulatis fragilibus.
Kenoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 27. *f.* 17. 18. 19.
Riuman. nov. act. Stockh. 5. *ad* 1784. 1. *p.* 52. Gäften.
Habitat in Oftrogothia *et* Iflandia, *interdum in fragmenta cruftofa fecedens, duriufculus.*

radiatus. 3. Z. folidus matris perlarum inftar nitens radiatus, radiis convergentibus.
Cronft. miner. §. 111. 3. A. Chryftalli zeolitis pyramidales concretæ ad centrum tendentes.
Waller. fyft. miner. 1. *p.* 313. *n.* 9. Zeolites facie felenitica lamellaris.

Habitat in Islandia *insulis* Feroë, Lapponia, Jemptia *et* Hercynia, *radiis nunc stellatis, nunc fasciculatis, albus aut flavus, duriusculus.*

fibrosus. 4. Z. solidus matris perlarum instar nitens fibrosus, fibris convergentibus.
Cronst. miner. §. 110. Zeolites spatosus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 311. *n.* 2. Zeolites particulis minoribus, granularis mollior.
Vogel miner. 189. *Act. Stockh.* 1756. *p.* 120. Zeolitus.
Habitat in Islandiæ lavis, *frequens chalcedonii comes, in* Scotiæ, Hassiæ, Thuringiæ, Galliæ basaltis, *rarior in* Hercynia, *utplurimum albus, rarius rubellus, fuscescens, flavus aut cinereus, fibris tenuioribus aut crassioribus, nunc fasciculatis, nunc stellatis et in globi magis minusve perfecti formam non raro aggregatis, diaphanus, rarius semipellucidus, duriusculus.*

stillatitius. 5. Z. solidus subcylindricus rufescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 185. *n.* 12. Stalactites (zeolithus) spatosus rufescens.
Habitat passim in rupium rimis. An distincta species?

clavatus. 6. Z. solidus diaphanus matris perlarum instar nitens fulcatus clavæ forma.
Knoch. Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 17. *f.* 6. 8.
Habitat gregarius in insulis Feroë, Islandia, Jemtia, Hercynia, *heic argento rubro & spati speciebus variis insidens, lacteus, rarius flavicans.*

tabularis. 7. Z. solidus semipellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, tabulis hexaëdris.
Fischtel Karpath. p. 660.
Knoch Beytr. chem Annal. 2. *p.* 16. *f.* 1. 3. 4. 5.
Habitat in Islandia, Hercynia, Transilvania, *rarius lacteus aut ruber quam ex cærulescenti albus, utplurimum faciebus brevioribus singulis in binos rhumbos terminatis.*

cubicus. 8. Z. albus solidus subpellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, cubis exilibus aggregatis.
Habitat in insulis Feroë, Islandia, Lusatiæ *superioris* (*ad montem* Lausche) *basalta.*

prismaticus. 9. Z. albus pellucidus nitens duriusculus, prismatibus tetraëdris.

α) prismatibus rectangulis.
a) perfectis.
Cronst. miner. §. 111. B. Cristalli zeolitis distinctæ figura prismatica truncata.
b) utrinque in aciem terminatis. *Knoch Beytr. z. chem. Annal.* 2. *p.* 133.
c) pyramide tetraëdra terminatis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
d) æquilateris.
e) compressis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
a) cruciatim se perforantibus. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
f) aggregatis.
a) fasciculatim.
b) stellatim.
β) prismatibus obliquangulis.
Habitat in insulis Feroë, Islandia, b. c. (e a) *in* Hercynia, a) *in* Jemtia, *prismatibus interdum minutis.*

capillaris. 10. Z. niveus nitens duriusculus, pyramidibus capillaribus. *Cronst. miner.* §. 111. C. Cristalli Zeolitis capillares.
α) pyramidibus segregatis.
β) pyramidibus fasciculatim congestis.
Habitat in insulis Feroë, Jemtia, *basalte* Isenacensi.

scintillans. 11. Z. durus nitens. *Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 392. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 398.
a) formæ communis.
b) superficiebus sphæricis inæqualis.
c) prismatibus perfectis hexaëdris, faciebus convexis.
Habitat in Suecia *rarior prope* Edelfors, *etiam in* Westrogothiæ *et* Scotiæ *basaltis prope* Edinum *et* Dumbarton, γ) *prope* Strontian *rarius fibrosus aut radiatus, quam compactus, albus, canus isabellinus aut ruber, egregiam polituram admittens.*

viridis. 12. Z. pomaceus durus semipellucidus texturæ partim lamellosæ partim radiatæ.
Claproth. Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 217. *Hassenfratz journ. de phys.* 1788. *Febr. p.* 81. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 99. Prehnit.
Sage journ. de phys. 1789. *Jun. p.* 447. Chrysolithe du cap de Bonne-Espérance.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 25. *t.* 3. *f.* 17. Kristallisirter Praser.

α) formæ communis.

β) forma prismatis tetraëdri compressi.

Habitat ad Caput Bonæ-Spei & (*prope* Dunglafs) *in* Scotia, *polituram egregie admittens, interdum in porraceum aut olivaceum colorem vergens, formæ communis aut crystallorum utplurimum exilium nitidarum, rarius prismatum rectangulorum tetraëdrorum utrinque in aciem terminatorum quam tabularum, aut hexaëdrarum, aut crebrius tetraëdrarum obliquangularum, ad margines terminales sæpe truncatarum, frequentius in tabulas tetraëdras, fasciculos, farciminum speciem aggregatarum quam solitariarum, transversim fractus minutim granulatus, in fragmenta granularia, rarius in bacillos secedens.*

columnaris. 13. *Z.* prismaticus transverse striatus longitudinaliter diffractus, texturæ fibrosæ transversim lamellosæ.

v. Fichtel & Bindheim Schr. berl. Naturf. 3. *p.* 447, &c. 452, &c.

Habitat (*prope* Schebefch) *in* Transilvaniæ *marmore micante sparsus, prismatibus nunc solitariis, nunc aggregatis, nunc tetraëdris, nunc hexaëdris, utplurimum albis, rarius cærulescentibus, thalassinis aut stramineis, majorem longe quam congeneres* ($\frac{11}{60}$) *terræ calcariæ, minorem aluminaris continentibus.*

Cyanites. 14. *Z.* fragilimus diaphanus nitens ponderosus duriusculus transversim ad chalybem scintillans in festucas longas dissiliens, texturæ lamelloso-radiatæ. *Werner bergm. Journ.* 1790. I. *p.* 164.

Saussure fil. journ. de phys. 1789. *Mart. p.* 213. & *Sage Jul. p.* 39. Sapparre.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. I. *p.* 29. Cyanit.

v. Born ind. foss. I. *p.* 33. Basaltes cæruleus.

v. Born Briefe üb min. Gegenst. 7. *p.* 39. *Ferb. n. Beytr. z. Mineralg.* I. *p.* 106. & 3. *mineralog. Briefe p.* 46.

Stütz Abh. der boehm. Privatges. 3. *p.* 332. Blauer Schoerl.

Herrmann chem. Annal. 1789. I. *p.* 224. Aquamarinfarbiger Schoerl.

Habitat in montium Carpathicorum *ramo*, Wallachiam *a* Transilvania *separante, ad montem* S. Gotthardi Helvetiæ, *in provincia* Lugdunensi (*prope* Symphorian) Galliæ, *in* Hispania, Scotia, Tiroli (*ad montem* Greiner,) *in* Austria (*prope* Meissau.) *in* bannatu Temesiensi. (*prope* Saska,) *in montibus* Nert-

ſchinsk Sibiriæ, *in* Saxonia (*prope* Geyer,) *ad* Rheni *ripas prope* Andernacum, *in fragmenta cruſtoſa, interdum in granularia aggregata ſecedens, colore cæleſti intermiſto albidus vel cinereus, lamellis incurvis, frequentius radiis utrisque ſemipellucidis conſtans, his tenuiſſimis, ſparſis, parallelis aut faſciculatis, & majori duritie, & faciliori in igne fluxu a mica & talco ſatis diſtinctus.*

conglomeratus. 15. Z. granulis in quæ ſecedit lævigatis vitrei nitoris concentrice cruſtoſis.
v. Fitchel Karpath. p. 365. 648.
Habitat in collibus, *monti* Hungariæ Pap-Laſſo *vicinis, magnas maſſas conſtituens, jaſpidis venis exaratus. An hujus generis?*

combuſtus. 16. Z. poroſus. *v. Fichtel Karpath. p.* 357. 647. 653.
Habitat in Hungariæ *monte* Schator. *An ex granite liquato natus, albidus aut nigricans?*

quartzoſus. 17. Z. nigricans texturæ æquabilis in fragmenta acuta diſſiliens nitoris pinguis. *v. Fichtel Karpath. p.* 652.
Habitat in Hungaria *prope* Talkobanga *integrum montem conſtituens.*

varius. 18. Z. texturæ vitræ nitoris pinguis nigricans, granulis albis immerſis. *v. Fichtel Beytr. p.* 657.
Habitat in Hungaria *prope* Glashütte. *An hujus generis diſtincta ſpecies?*

argenteus. 19. Z. diaphanus rimoſus coloris argentei. *v. Fichtel Karpath. p.* 659.
Habitat vagus in Hungaria *prope* Peklin.

bohemicus. 20. Z. lamelloſus igne non efferveſcens ſed in vitrum pellucidum confluens. *Fichtel Karpath. p.* 662.
Habitat in Bohemia *prope* Kunyetiz, *inter* Kœniggraez & Pardubiz, *amygdalitæ innidulans.*

39. SCORLUS. Ex terra aluminari & silicea, calcaria & utplurimum calce ferrea conflatus, quibus interdum aliquid magnesiæ albæ & nigræ accedit.

Durus, in fragmenta indeterminata dissiliens, intus nitens, parasiticus.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile in vitrum abiens.

granatinus. 1. Sc. albus duriusculus difficilius igne fundendus facile fatiscens.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 38. Granati vianchi di Napoli.
T. Bergman de prod. vulcan. opusc. vol. 3. p. 206.
Habitat in Vesuvii potissimum lavis, marmoribus aliisque granatum facie externa æmulans, at ferri expers, nunc vitri instar pellucidus, nunc opacus.

vitreus. 2. Sc. fragilis nitens texturæ minutim conchaceæ facile cum spuma liquandus.
Klaproth Mag. für Helv. Naturk. 1. p. 180. Violetter Schoerl.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. p. 54. 261. Thumer Stein.
α) formæ communis diaphanus aut subopacus in fragmenta crustosa sponte secedens.
β) crystallis nitidissimis pellucidis vel semipellucidis subprismaticis, faciebus rhomboidalibus utplurimum longitudinaliter striatis.
Habitat in Saxonia *prope* Thum & Schneeberg, *in* Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, Armentieres & Balme d'Auris, *in montibus* Pyrenæis *prope* Bareges, *in* Norwegia *prope* Kougsberg, *utplurimum caryophyllinus, colore nunc magis in rubrum, nunc magis in violaceum, nunc potius in nigrum vergente, rarius margaritaceus aut ex virescente cinereus, leviusculus.*

tabularis. 3. Sc. canus semipellucidus, tabulis tenuissimis tetraëdris in tabulas crassiores aggregatis. *Hoffm. bergm. Journ.* 1788. 1. p. 57.

Habitat una cum vitreo in Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, *compactus, subnitidus, intus parum micans, texturæ ad planam accedentis, tabularum faciebus lateralibus cylindrico concavis, terminalibus utplurimum subconvexis.*

genuinus. 4. Sc. ponderosus opacus niger, tritura dilute cinerea.
Stangenschoerl.
Syst. nat. I. *p.* 181. *n.* 2. Stannum crystallis columnaribus nigris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 3. Borax (Basaltes) lapidosus columnaris politus, pyramidibus triquetris.
Cronst. min. §. 75. 4. Basaltes crystallisatus.
Wall. min. sp. 139. Corneus crystallisatus prismaticus, lateribus inordinatis.
Wall. syst. min. 1. *p.* 319. *n.* 2. Basaltes figura columnari, lateribus inordinatis, crystallisatus.
Habitat in Zeylonæ, Madagascariæ, Hispaniæ, Italiæ, Sabaudiæ, Vallis Tellinæ, Rhetiæ, Helvetiæ, Galliæ *&* *montium potissimum* Pyrenæorum, Cornubiæ, Groenlandiæ, Norwegiæ, Sueciæ, Silesiæ, Moraviæ, Hungariæ, Saxoniæ, Herciniæ *lavis, granitis, gneissis variis; aqua forti fere totus solvendus, ferro interdum adeo dives, ut magneti admotus ejus directionem mutet, nunc formæ communis, in fragmenta granularia, frequentius, & cum etiam facilius in bacillos tenues, rectos parallelos, fasciculatim aut stellatim secedens, nunc forma crystallorum, rarius granatos mentientium quam prismatum, quæ longitudinaliter striata, rarissime acicularia, vulgo mediæ, rarius insignis magnitudinis, crebrius triedra aut enneaedra, utrinque utplurimum in pyramidem triedram terminata quam hexaedra apparent.*

electricus. 5. Sc. excalefactus corpuscula levia altero fine attrahens altero excutiens.
Turmalin.
Systema. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 4. Borax diaphanus subopacus purpureus maxime electricus.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 315. *n.* 6. Zeolites facie vitrea, calefactus cineres aliaque levia corpora attrahens & repellens, electricus.
Act. paris. 1717. *p.* 9. *Flor. zeyl.* 8. *Act. berol.* 1756. *p.* 105. Lapis electricus.
Vogel min. 191. *Act. Stockh.* 1768. *p.* 7. Aschendreker, Trip, Tourmalin.
Habit. in Zeylonæ *fluviis*, Brasilia, Castilia, *insulis* Galliæ *vicinis, in* Groenlandia *montibus* Ural & Nertschinsk,

Sibiriæ, *montibus* Norwegiæ, Sueciæ, Helvetiæ (Grimsel & S. Gotthardi) & Germaniæ e. g. *in monte* Greiner, *prope* Francofurtum *ad* Mœnum, *prope* Selb *in* Franconia, *prope* Ehrenfriedersdorf, Annaberg, Dorfchemniz & Freyberg *in* Saxonia, *gneisso aliisque saxi speciebus innidulans, a quibus sæpe avulsus, & aquarum vi deletis angulis ad fluviorum ripas granorum forma demittitur, alias prismatibus tenuibus sæpe longitudinaliter striatis pyramide tetraëdra terminatis tri- vel enneædris, rarius tetraëdris, hexaedris aut heptaedris, rarius quoque formæ communis in bacillos secedens, subponderosus, texturæ conchaceæ, ut plurimum pellucidus & valde nitens, hinc gemmæ loco habitus, quamvis duritie plurimis ejus speciebus inferior, interdum diaphanus coloris creberrime obscuri, fusci aut viridis, rarius rubri, cærulei aut flavi, igne difficilius liquandus, æquabiliter excalefactus favillæ pulvisculos altera parte attrahens, altera repellens, altera excalefactus, altera refrigeratus utraque attrahens,* P. Hermanno, *quum in Zeylona commoraretur, jam cognitus, ponderis specifici* = 3086 *ad* 3155 : 1000.

ORDO V.

TERRÆ SILICEÆ.

Ex terra silicea præsertim conflatæ, duræ.

40. GEMMA. Ex terra silicea & aluminaris sæpe paulo majori portione conflata, quibus utplurimum aliquid terræ calcariæ & calcis ferreæ accedit.

Macer, intus valde nitens, rarissime opacus vel subopacus, nunquam duriusculus aut mollis, in fragmenta indeterminata dissiliens, parasitica, in tenebris lucens, frictione excalefacta corpuscula leviora trahens.

Alcali igne liquato non solvenda.

Rubinus. 1. G. durissima ponderosa rubra texturæ lamellosæ, directione mutata conchaceæ, coloris in igne & tritura tenacissima, priori non liquanda.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *β. Mus. Tessin.* 38. *n.* 3. Alumen (gemma pretiosa rubinus) lapidosum pellucidissimum solidissimum rubrum.

Cronst. min. §. 43. *β.* Adamas ruber.

Wall. min. III. *syst. min.* I. *p.* 235. *n.* 2. Gemma pellucidissima duritie secunda, colore rubro in igne permanente.

Just. miner. 377. *Vogel min.* 143. *Baum. min.* I. *p.* 229. Rubinus.

Habitat in Brasilia *&* Oriente, *potissimum regnis* Pegu *&* Zeylon, *duritie spatum fere triplo superans, calcariæ terræ & calcis ferreæ aliquid quoque continens, post adamantem inter gemmas pretiosissima, colore nunc pallidiori, nunc magis saturato cerasino aut in violaceum vergente, rarius dilute roseo aut ex rubro & albo misto, striisque flavis vario, aut partim rubro partim cæruleo rarissime in virescentem vergente, aut variabili, forma prismatis tetraedri aut tabulæ trie-*

dræ, faciebus terminalibus in aciem exeuntibus, aut pyramidis triedræ simplicis, crebrius tetraedræ duplicis, ad margines interdum truncatæ, sæpe quoque angulis aquæ vi detritis forma granorum rotundatorum, sæpe pellucidus, rarius semipellucidus aut opacus.

Saphirus. 2. G. durissima subponderosa cærulea tritura alba texturæ subincurvo-lamellosæ, igne non fundenda, at colorem omnem exuens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 103. *n.* 6. γ. Alumen lapidosum pellucidissimum solidissimum cæruleum.

Cronst. miner. §. 44. *Just. miner.* 378. *Baum. miner.* 1. *p.* 230.

Vogel. min. 146. Saphirus.

Waller. min. 112. Gemma pellucidissima, duritie tertia, colore cyaneo igne fugaci.

Wall. syst. min. 1. *p.* 237. *n.* 3. Gemma pellucidissima, duritie tertia, colore cæruleo in igne forti fugaci.

Habitat post rubinum pretiosissima & durissima in Brasilia, *in* India, *potissimum regnis* Pegu & Zeylon, *ad* Persicos *fines regni* Russici, *in* Bohemia (*inter* Bilin & Merowiz) & *in* Galliæ *provincia* Velay (*prope* Puy,) *utplurimum libera & angulis detritis rotundata in fluviis eorumque ripis, arena, humo, rarius aliis fossilibus adnata, & tum forma crystallorum transverse striatorum, nunc prismatum hexaedrorum rectangulorum aut tetraedrorum obliquangulorum inæquilaterorum, crebrius pyramidum hexaedrarum simplicium vel duplicium, nunc pellucida & æquabiliter tincta nunc semipellucida, nunc diaphana, nunc nubeculis albis turbida, in igne una cum colore evanidis, (quo casu sæpe pro adamante venit, duritie tamen longe inferior, per ustionem adhuc magis imminuta,) colore nunc æquabili, nunc in crystallis præsertim, apicem versus magis diluto, nunc saturatiori magis & puriori berolinensi, indico violaceo aut lazureo, nunc dilutiori in viridem, flavescentem, cinereum, album vergente, nunc pro vario ad lumen situ variabili, semper aliquid terræ calcariæ & pauxillum calcis ferreæ continens, dum ignis vim experitur, lumen egregium spargens.*

Topazius. 3. G. subdurissima ponderosa flava textura lamellosa transversim fractæ conchacea, igne non fundenda, at fortiore colorem omnem exuens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. 2. *α.* Borax (gemma nobilis Topazius) lapidosus prismaticus pellucidus, pyramidibus truncatis flava.

Mus. Tess. 32. *n.* 14. Nitrum quartzosum coloratum.

Cronst. miner. §. 45. *Just. miner.* 381. *Vogel miner.* 141. *Baum. min.* 1. *p.* 232. Topazius.

Wall. syst. min. 1. *p.* 139. *n.* 4. Gemma pellucidissima, duritie quarta, colore aureo in igne fugaci.

Habitat rarius libera & angulis detritis rotundata quam aliis mineralibus adhuc inhærens & adhærens ac nativæ formæ adhuc particeps, in Sibiriæ *montibus* Uralensibus & Nertschinskensibus, *etiam ad* Persicos *fines imperii* Russici, *in* India *& vicinis insulis, præsertim* Zeylona, *in* Brasilia, Silesia *(prope* Strigonium,) Bohemia *(inter* Bilin & Merowiz,) *& potissimum* Saxonia *(prope* Zinnwalde, Altenberg, Ehrenfriedersdorf & Auersbach,) *formæ interdum communis, tum in fragmenta granularia secedens, crebro prismaticæ, prismatibus longitudinaliter striatis nunc solitariis, nunc geminis aut ternis cruciatim dispositis, nunc aggregatis, rarius tetraedris rectangulis vel obliquangulis quam octaedris inæquilateris, pyramide irregulari raro octaedra, (brasil. tetraedra) aut (sibirica) in aciem terminatis nunc pellucidis, nunc semipellucidis, nunc diaphanis, interdum sat insignibus, flavedine modo dilutiore, modo saturatiore, ut plurimum vini colorem mentiente, at etiam in album cinereum, virescentem, & viridem colorem ipsum vergente, leniori ignis vi in ruborem aliquando abeuntem, ut rubinum simulet, ponderis specifici* = 3531 *ad* 3564 : 1000.

Hyacinthus. 4. G. dura lamellosa pellucida rubedinis sibi propriæ prismatibus tetraedris utrinque pyramide tetraedra terminatis, igne non fundenda colorem amittens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. *α.* Nitrum lapidosum quartzosum octdecaedrum purpureo-fulvum.

Wall. syst. min. 1. *p.* 240. *n.* 4. 1. Topazius flave rubens.

Just. min. 385. *Vogel min.* 145. *Baum. miner.* 1. *p.* 235. Hyacinthus verus.

T. Bergm. de terr. gemm. §. 7. *de tub. ferrum.* §. 17. *opusc.* 2. *p.* 103. 104. 476. 478. 480. Hyacinthus.

Reuss Orogr. des boehm. Mittelg. p. 148.

Habitat in Oriente & Bohemia, *ejusdem cum topazio duritiei, at minorem terræ siliceæ, majorem* ($\frac{2}{5}$) *aluminaris, calcariæ* ($\frac{1}{7}$) *&* ($\frac{13}{100}$) *calcis ferreæ continens, ponderis specifici* = 3687 *ad* 3760 : 1000.

Alabandica. 5. G. dura pellucida, colore rubro in igne fugaci, igne non fundenda.

Ferber n. Beytr. Z. Mineralg. 1. *p.* 585.

Habitat in Varisciæ *fluvio* Goetsch *prope* Lengefeld, *forma granorum rotundatorum, magnitudine seminis pisi aut fabæ, ustione dealbata hinc inde pro adamante venalis.*

Rubicellus. 6. G. dura, coloris ex rubello in luteum vergentis in igne fugacis, igne non fundenda.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. d. Rubinus colore rubeo subflavo.

Habitat in India, *topazio mollior, coloris impuri minus grati.*

Spinellus. 7. G. dura coloris rubri, tritura rubella igne non fundenda.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2.c. Rubinus colore rubeo subalbo.

Klapr. Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 340.

Habitat in India, *coloris sæpe amœni non raro punicei, tum magni æstimata, pondere specifico rubino inferior, topazio mollior, ultra* ¾ *terræ aluminaris, pauxillum calcis ferreaæ, & paucissimam terram calcariam continens.*

Aqua marina. 8. G. dura pellucida lamellosa dilute thalassina igne non fundenda, in fragmenta trapezoïdea dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. γ. Borax lapidosus prismaticus pellucidus, pyramidibus truncatis cæruleo-virens.

Cronst. miner. §. 47. *N.* 1. Aqua marina.

Vogel. miner. 146. Beryllus aqua marina.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 242. *n.* 5. c. Smaragdus cæruleo viridescente colore.

Habitat in Brasilia, India, *montibus* Sibiriæ Nertschinskensibus, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Eibenstock) *et in* Bohemia (*prope* Gresniz) *topazio proxime affinis, nunc formæ communis, in fragmenta crustosa secedens, nunc crystallorum, topazii crystallis similium, ponderis specifici* = 3521 *ad* 3548 : 1000.

Scorlites. 9. G. subdura subponderosa diaphana coloris ex virescente aut flavescente albi in igne constantis, in igne non fundenda.

Wern. Uebers. v. Cronst. Miner. p. 169. Weisser Stangenschloerl.

T. Bergm. chem. Annal. 1784. 2. *p.* 391. Weisser Schoerl.

Klaproth chem. Annal 1788. 1. *p.* 290. Schœrlit.

Gutanner chem. Ann. 1786. 1. *p.* 525. Weisser. Schœrl aus Brasilien.

Ferber 3 miner. Brief. p. 46. Weisser prismatischer Schœrl.

Habitat in Brasilia *prope* Bonnam *in monte* Godesberg *in* Saxonia *prope* Altenberg *una cum mica et quartzo, ex mera, si paucissimam aquam excipias, terra silicea et aluminari et æquali fere utriusque parte constans, congeneribus mollior, texturæ ex compacta inæquali lamellosæ, nunc formæ communis, in bacillos, tenues, rectos, parallelos secedens, nunc forma prismatis perfecti hexdraei.*

Beryllus. 10. G. dura, coloris ex cæruleo viridis in igne constantis, igne non fundenda, texturæ conchaceæ si transversim frangatur lamellosæ, forma prismatum hexaëdrorum longitudinaliter utplurimum striatorum.

Cronst. miner. §. 42. 2. Beryllus.

Hoffmann bergm. Journ. et Bideneim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 35. &c. 1788. 1. *p.* 253. Beryll.

Gerhard Grundr. p. 286. Aquamarinschœrl.

Habitat in montium Saxoniæ Fastemberg (*prope* Johanngeorgenstadt) *et* Sibiriæ Tigeretskensium, Nertschinskensium, Uralensium, Dauuricorum, *quartzo, granita, wolframo &c. crystallis variæ magnitudinis, nunc diaphanis, nunc pellucidis, rarius solitariis aut geminis, quam aggregatis, interdum fasciculatis, colore nunc ad viridem, nunc ad cæruleum propius accedente rarius in flavum vergente aut variabili, igne turbidus, pauciorem terram aluminarem* ($\frac{6}{25}$) *et calcariam* ($\frac{2}{25}$) *ferrique pauxillum* ($\frac{1}{300}$) *continens; ponderis specifici* = 2250 *ad* 2782 : 1000.

Crysoberyllus. 11. G. dura pellucida viridis intus nitidissima, texturæ conchaceæ.

Walter. syst. mineral. 1. *p.* 244. *n.* 6. c. Crysolithus colores reflectans diversos.

Habitat nunc detritis angulis rotundata, nunc lævissima, hexaedro-vel heptaedro-prismatica, coloris inter tinctum asparagi et olivaceum intermedii, interdum pro situ ad lucem variabilis, in Brasilia, Zeylona *et* Nertscins-*kensibus* Sibiriæ *montibus, ponderis specifici* = 3698 *ad* 3719 : 1000.

Crysolithus. 12. G. subdura pellucida leviuscula coloris viridis in igne fugacis, fortiori fundenda et dum in fluidum statum transit lucem spargens, texturæ conchaceæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 2. *β.* Borax lapidosus prismaticus pellucidus, pyramidibus truncatis, virens.

Cronst. mineral. §. 46. *ε. Waller. miner.* 115. Topazius Chrysolithus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 243. *n.* 6. Gemma pellucidissima, duritie sexta, colore viridi subflavo in igne fugaci.

Just. miner. 384. *Vog. miner.* 147. *Baum. miner.* 1. *p.* 234. Chrysolithus.

Habitat in Brasilia, Zeylona, Sibiriæ *montibus* Nertschinskensibus *et* Uralensibus, Transilvaniæ Szeliczensibus, *comitatu* Glaz *et* (*prope* Schüttenhofen) *in* Bohemia, *nunc detritis angulis rotundata, nunc crystallorum forma* (*et striarum decursu*) *topazium fere æmulans nunc forma prismatum enneædrorum altero fine pyramide tetraedra truncata terminatorum, ignis vi pelluciditate orbanda ponderis specifici* = 3340 *vel* 3410 : 1000.

Smaragdus. 13. G. dura pellucida leviuscula coloris graminei in igne in cæruleum abeuntis, refrigeratæ redeuntis, fortiori liquanda, texturæ conchaceæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. *δ.* Borax lapidosus prismaticus pellucidus, pyramidibus truncatis, viridis.

Cronst. miner. §. 48. *Just. miner.* 379. *Vogel. miner.* 145. *Beaum. miner.* 1. *p.* 233. *Waller. miner.* 114. Smaragdus gemma.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 241. *n.* 5. Gemma pellucidissima, duritie quinta, colore viridi in igne permanente.

Habitat in montibus inter Ægyptum *et* Æthiopiam *intermediis, in regno* Peruano, *in districtu* Russici *imperii* Oremburgensi, *ad* Persiæ fines, *in* Kirgisarum *terra, in* Norwegia (*prope* Ordal) Bohemia *et* Burgundia *paucam terram siliceam, pauciorem calcariam et parciorem adhuc ferri calcem continens, rarius pomacea, vel auri miculis quasi consita, rarius formæ communis quam crystallorum lævium utplurimum hexaedro-prismaticarum, marginibus interdum truncatis nunc solitariarum, nunc aggregatarum, sæpius ad margines aut laterales, aut terminales, aut omnes, aut ad angulos truncatarum, aut marginibus terminalibus in aciem exeuntibus conspicuarum, post sapphirum pretiosissima.*

Soranus. 14. G. dura pellucida subponderosa recta lamellosa, coloris hyacinthini igne modico persistentis, fortiori paulo facile in scoriam opacam spumidam convertenda.

Cronst. miner. §. 69 A. 2. o. Hyacinthus gemma.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 253. *n.* 4. a. b. Gemma granatica, colore igneo & Gemma granatica, colore flavescente.
Habitat in Helvetia, Norwegia, Groenlandia, Sibiriæ *montibus* Nertschinskensibus *et* Uralensibus, Zeylona, Brasilia, *nunc forma granorum rotundatorum in arena aut terra hærens, nunc forma prismatum hexaëdrorum utrinque pyramide triedra terminatorum aliis lapidibus innidulans, spato duplo durior, ab infusis accidis mineralibus fortioribus colorem exuens.*

Granatus. 15. G. dura ponderosa rubra texturæ inæqualis, igne leniori colorem servans, paulo fortiori in scoriam opacam fuscam spumidam abiens.
Syst. nat. I. *p.* 181. *n.* 3. Stannum crystallis tessellatis rubicundis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 5. Borax tessellatus solidus politus scintillans.
Vogel miner. 144. *Baum. min.* I. *p.* 238. Granatus.
Cronst. miner. §. 69. A. *et* 70. Granatus martialis et Granatus crocis martis et jovis mixtus.
Waller. miner. 117. Gemma plus minus pellucida, duritie octava, colore obscure rubro in igne permanente.
Woltersd. miner. 32. Stannum polyedrum regulare sub rubrum.
Gronov. suppl. 10. *n.* 42. 43. Stannum polyedrum regulare purpurascens.

α) pellucida.
Waller. syst. miner. I. *p.* 253. *n.* 4. Granatus crystallisatus pellucidus rubens nitens, in igne colorem retinens, lapide liquescente.

β) opaca.
Waller. syst. miner. I. *p.* 252. *n.* 3. Granatus crystallisatus opacus, in igne colorem retinens, fusibilis.
a) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 73. *n.* 6. Borax (Margodes) tessellatus argillaceus opacus.

γ) in fragmenta granularia secedens.
Waller. syst. miner. I. *p.* 250. *n.* 1. Granatus figura indeterminata, particulis granulatis.
Waller. miner. 103. Quartzum granaticum.
Cronst. miner. §. 69. A. 1. Granatus particulis granulatis, figura indeterminata.

δ) in fragmenta crustosa secedens.

Waller.

Waller. syst. miner. I. *p.* 251. *n.* 2. Granatus figura indeterminata, lamellosus.

ε) formæ communis.

ζ) forma granorum, detritis angulis rotundatorum liberorum in fluviis, humo, arena obviorum.

η) forma crystallorum, aliis utplurimum innidulantium, lævium.

a) pyramidis.

α) tetraëdræ duplicis.

*) apicibus truncatis. Fig. 36.

b) pyramidis octaëdræ duplicis.

*) utroque apice pyramide altera tetraëdra depressa auctæ. *Amœn. acad.* I. *p.* 482.

*b) marginibus inter pyramides primitivas et accessorias truncatis, 32edra.

c) pyramidis triedræ, marginibus lateralibus et baseos truncatis. Fig. 37.

d) pyramidis hexaëdræ, marginibus baseos truncatis. Fig. 2.

θ) prismatis hexaëdri.

a) perfecti. *Fichtel von Karpath. p.* 232.

b) utrinque pyramide triedra terminati. Fig. 26.

a) faciebus lævibus.

b) faciebus diagonaliter striatis.

c) marginibus prismatis truncatis. Fig. 32.

d) marginibus omnibus truncatis. Fig. 28.

ι) dodecaëdri. Fig. 11.

Amœn. accad. I. *p.* 482. *t.* 16. *f.* 25.

Habitat innumera etiam coloris in nigrum, fuscum, purpureum, sanguineum, flavum vergentis varietate, in Madacascar, Æthiopia, India *vicinisque insulis*, Syria, Armenia, Sibiria, Islandia, Groenlandia, Lapponia *et plurimis aliis* Europæ, *potissimum quoque* Germaniæ *regionibus, inter quas* Bohemia *eminet, ea in* Transilvania *luxus materies multiplex, ponderis specifici* = 3491 *ad* 4230 : 1000 *majorem, quam congeneres, terræ siliceæ copiam continens. An, huc spectet scorlus ruber?*

41. OLIVINUS. Ex plurima terra silicea, pauciori aluminari et ferri calce constans. In basalte nidulans, intus nitens, formæ utplurimum communis, durus, in aëre fatiscens. In igne difficulter liquandus.

Werneri. 1. O. tinctus diaphanus, texturæ conchaceæ in fragmenta indeterminata dissiliens.
Werner. bergm. Journ. 1790. 7. *p.* 55. Olivin.
Voigt Reis. durch. Weim. u. Eisen. 2. *p.* 108. Grüner Schœrl.
Jos. Mayer Abh. der boehm. Gesellsch. 3. 1787. *p.* 266.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 242. Chrysolithus.
Habitat in Galliæ, Hungariæ, Bohemiæ, Lusatiæ, Saxoniæ, Thuringiæ, Fulbæ, Hassiæ, Goettingæ, Rheno *vicinis basaltis, nunc granorum forma, nunc majoribus frustis innidulans, formæ communis, viridis, utplurimum olivaceus, interdum in fuscum colorem vergens, ponderis specifici* = 3225. 1000. *aliquando hyacinthinus in pulverem ochraceum fatiscens.*

vitreus. 2. O. pellucidus vix tinctus, texturæ vitreæ in fragmenta indeterminata dissiliens, superficiebus sphærice convexis.
Voigt Beschr. des Hochst. Fuld. &c. p. 171. Weisse glasige Lava.
Habel in Klipst. miner Briefw. II. 3. *p.* 270. *Gerhard chem. Annal.* 1785. 1. *p.* 57. Müllerisches Glas.
Habitat in Alvernia, Germania (*prope* Francofurtum *ad* Moenum, *inter* Hanoviam *et* Budingam,) *in* Silesia (*heic serpentino insidens*,) *interdum botryoides, aut stillatitius, vitrum simulans in igne lactescens.*

spatosus. 3. O. diaphanus albus texturæ lamellosæ in fragmenta rhomboidalia dissiliens.
Nose orograph. Brief. 1. *p.* 224 Feldspat.
Habitat in basalte Goettingensi *et* Rhenano *ad montem* Mendenberg *Feldspato affinis, at durior et longe difficilius fundendus.*

fibrosus. 4. O. diaphanus albus fibrosus durus nitens.
v. H. miner. Beob. Basalt. a Rhein p. 111.
Habitat ad Rheni *ripas prope* Unkal, *basaltæ innidulans, fragilis.*

42. FELDSPATUM. Ex terra ſilicea plurima, pauciori aluminari, pauciſſima ferri calce et fluoris acido conſtans.

Durum, leviuſculum, nitens, lamelloſum, in fragmenta faciebus tetragonis conſpicua diſſiliens; in argillam fatiſcens; paraſiticum.

Cum aqua forti non efferveſcens, igne facile ſine ebullitione in vitrum pellucidum abiens.

cubicum. 1. F. ex rufeſcente fuſcum, nitoris vitrei, texturæ ſubfeſtucariæ, in fragmenta cubica non ſpecularia diſſiliens, in cruſtoſa ſecedens. *Karſt. bergm. Journ.* 1788. 2. *p.* 809 &c.

Habitat rarius in Saxonia, *formæ communis, diaphanum, aut ſubopacum, congeneribus difficilius in igne fluens.*

vulgare. 2. F. nitoris vitrei texturæ lamelloſæ in fragmenta rhomboidalia diſſiliens, faciebusquatuor ſpeculi inſtarnitentibus.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 6. Spatum fixum ſcintillans.

Cronſt. miner. §. 66. H. Spatum ſcintillans.

Waller. miner. 61. Spatum durum lateribus nitidis ad chalybem ſcintillans.

α) opacum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 12. Spatum (campeſtre) fixum opacum rufeſcens ſcintillans.

Cartheuſ. miner. 13. Spatum informe durum ſubdiaphanum.

Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 205. *n.* 1. Spatum ſcintillans, opacum, durum, planis regularibus.

β) diaphanum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 13. Spatum (ſiliceum) fixum diaphanum album ſcintillans.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 206. *n.* 2. Spatum ſcintillans diaphanum, planis minus regularibus.

γ) formæ communis.

δ) forma cryſtallorum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 207. *n.* 3. Spathum ſcintillans cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 66. 2. Spatum ſcintillans druſicum.

a) priſmatum.

α) acicularium *Pini ſur des nouv. cryſtall. de feldſpat. Milan.* 1779. 8.

b) parallelipedorum. *Noſe orogr. Br.* 1. *p.* 130.

c) craſſiorum lateribus magis æqualibus.

ꝶ rectangulorum.

† tetraëdrorum. *Voigt bergm. Abhandl.* 1. *p.* 200.

†† hexaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*

††† octaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*

ꝶꝶ obliquangulorum.

† tetraëdrorum. *Cronſt. miner.* §. 66. 2. α.

†† hexaëdrorum. *Karſt. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 175.

Habitat ubique terrarum *in* montibus primævis, *granitæ porphyrii et gneuſſi genuini partem conſtituens, in argillam porcellanam fatiſcens, utplurimum carneum aut lacteum, interdum ex rufeſcente flaveſcente, cæruleſcente album, rarius olivaceum, thalaſſinum aut cæleſtis coloris, nonnunquam ſuperficie modo luteſcente, ſæpe in fragmenta granularia ſecedens, lamellis rarius incurvis.*

variabile. 3. F. nitoris vivacis coloris pro ſitu ad lucem variabilis texturæ lamelloſæ in fragmenta rhomboidalia diſſiliens, faciebus quatuor ſpeculi inſtar nitentibus.

Schreber Naturf. 24. *p.* 196. d. *Annone Beſch. berl. Naturf.* 3. *p.* 178.

Leske Naturf. 12. *p.* 145. Labradorſtein.

Habitat ſimiliter, uti videtur, tanquam pars granitæ, in inſula S. Pauli, Americæ *maxima ſeptentrionali finitima, rarius in aliis regionibus, in inſula* Ruſſici *imperii* Tunis-Oſtrof, *in montibus* Uralenſibus, *in* Ingria *prope* Petropolin, *in* Italia *et præſertim* Sabaudia, *in* Bohemia *ad* Iſuram, *in* Luſatia *prope* Lœbau, *in* Saxonia *prope* Geyer, *in circulo* Salico *prope* Halam, *fruſtis utplurimum rotundatis, ſcorlum, micam, pyriten innidulantem ſæpe continentibus, ex atro cinereum, diaphanum, vel ſemipellucidum, eximio nitore per polituram mirifice excitando et magis adhuc egregio colorum cæruleorum, viridium, flavorum, rubrorum luſu ſpectabile, ſæpe in fragmenta granularia, rarius in cruſtoſa ſecedens.*

Lunare. 4. F. pellucidum album nitoris eximii, texturæ recte lamellosæ in fragmenta rhomboidalia dissiliens.

Θεοφρας. περι Λιϑ. ὑαλοειδης.

Plinius hist. mund. libr. 37. *c.* 9. 10. Asteria, Astrios, Androdamas.

Brückmann Beytr. 1. *Abh. v. Edelst. p.* 129. Mondstein, Wasseropal.

Dutens des pierr. précieus. p. 111. Pierre de la lune.

Morell. Magaz. für Helvet. Naturk. 2, *p.* 84. Adularia.

Scopol. delic. insubr. 3. *p.* 75. Pedionites.

Habitat in insula Zeylon, *in monte* Delphinatus *ædibus* S. Christophori *vicino*, *in* monte nigro Occitaniæ, *in* Saxonia *prope* Altranstedt, *in* Bohemia *ad* Isuram, *in* Valle tellina *prope* Castion, *præcipue in monte* Sti. Gotthardi, & *potissimum ad montem* Stella, *nunc formæ communis*, *nunc detritis angulis rotundatum*, *nunc tabulas tetraedras*, *nunc prismata*, *frequentius obliquangula*, *tetraedra aut hexaedra repræsentans*, *texturæ interdum ad fibrosam accedentis*, *pro situ ad lucem vario matris perlarum splendorem aut colorem dilute carneum monstrans*, *gemmis adscriptum*.

Oculus cati. 5. F. diaphanum, texturæ ad conchaceam accedentis, fibras parallelas intus monstrans, in fragmenta minus regularia dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 6. γ. *Cronst. min.* §. 55. c. Silex (Opalus) Pseudoopalus (Oculus cati) reflexione varians.

Just. miner. p. 383. Lapis elementaris.

Wall. syst. miner. I. *p.* 282. *n.* 20. Achates plus minus opaca, colores vel lucem diversimode reflectens.

Habitat in Sibiria, Zeylona, *gemmis vulgo adscriptum*, *dubii etiamnum generis*, *partium constituentium mixtione*, *vix enim ultra* ($\frac{1}{12}$) *terræ siliceæ continere*, *testis est Gerhardus*, *lacteo*, *argenteo*, *ochroleuco*, *aureo*, *melleo*, *cupreo*, *rufescente*, *cærulescente*, *thalassino*, *olivaceo*, *virescente*, *ex virescente vel flavescente cinereo*, *ex lutescente vel rufescente fusco*, *fuscescente*, *chalybeo*, *nigricante aut nigro*, *pro vario ad lucem situ vario*, & *in determinato situ arcum luminosum monstrans*, *sæpe semipellucidum*, *hactenus non nisi frustorum rotundatorum forma repertum*.

43. PYROMACHUS. Ex terra filicea, aluminari ($\frac{1}{8}$) & calcaria ($\frac{1}{16}$) conftans.
Durus, diaphanus leviufculus, texturæ conchaceæ, in fragmanta indeterminata valde acutangula diffiliens, rarius in fragmenta concentrice cruftofa fecedens, nitore vix ullo confpicuus, in montibus ftratariis potiffimum obvius, rarius ftrata ipfa conftituens.
Solus igne non liquandus.

cinereus. 1. P. canefcens ad fubopacum accedens, texturæ ad feftucariam accedentis.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 3. Silex (marmoreus) vagus, cortice marmore duro, fragmentis fubdiaphanis canefcentibus.
It wgoth. 73. Silex cinereus.
Habitat vagus, cortice duro marmoreo albo obductus in Lufatia, Lituania, *in monte* Moffeberg Weftrogothiæ *ad petrofilicem accedens. An diftincta hujus generis fpecies?*

ftriatus. 2. P. albus, texturæ ad fibrofum accedentis. *Wall. fyft. min.* 1, *p.* 266. *n.* 7.
Habitat in Angliæ *montibus cretaceis.*

cretaceus. 3. P. tinctus diaphanus, texturæ perfecte conchaceæ.
Syft. nat. I. *p.* 150. Silex cretaceus vagus.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 67. *n.* 1. Silex vagus, cortice cretaceo, fragmentis opacis lævibus.
Cronft. min. §. 61. Silex communis Pyromachus.
Wall. min. 77. Silex corneus intrinfece æqualis duriffimus.
Wall. Syft. min. 1. *p.* 262. *n.* 4. Silex opacus, fractura nitens, cretafeus durus.
Wolt. min. 14. Corneus lapis opacus rudis, colore ingrato.
Vogel min. p. 130. Corneus fclopetarius.

Baum. min. I. *p.* 254. Pyromachus f. Silex igniarius.
Hacquet it. carp. fept. I. *g.* 54. *fqq.*
Habitat in Galliae, Angliae, Daniae, Scaniae *campis maritimis vagus, alias forma communi, fruftrorum ungulatorum, perforatorum, granorum, tuberum, globorum, intus nonnunquam cavorum, rarius per ftrata montibus, præfertim calcariis inclufus, hinc toties cortice calcario veftitus, utplurimum fumi colore confpicuus, interdum ex flavefcente cinereus, ochraceus, fufcus, etiam maculatus aut ftriatus; fuperficie nunc inæquali, nunc fcabra, nunc lævi, igni excitando, fclopetis, domibus ftruendis, plateis fternendis, vitro parando, lævigandis variis, &c. inferviens.*

femipellucidus. 4. P. lævis ad femipellucidum accedens.

Syft. nat. XII. 3. *p.* 67. *n.* 2. Silex (Pyromachus) vagus, cortice glabro, fragmentis diaphanis glaberrimis.
Waller. fyft. min. I. *p.* 265. *n.* 6. Silex femipellucidus intrinfece æquabilis, mollior.
Habitat cum cretaceo, rarior tamen, in Gallia, Wirtembergia, Franconia, Islandia, *candidus, melleus, rubefcens, cærulefcens, aut variegatus, ejusdem cum cretaceo ufus.*

cryftallinus. 5. P. pyramide triedra depreffa.
α) duplici. *Werner apud Cronft. min. p.* 137. *Hoffm. berg. Journ.* 1788. I. *p.* 282.
β) fimplici. *Karft. Lesk. Mineralkabin.* I. *p.* 113.
Habitat in Saxonia, α) *prope* Johanngeorgenftadt β) *prope* Schneeberg.

44 PETROSILEX. Ex plurima terra silicea, pauciori ($\frac{1}{5}$) aluminari, paucissima ($\frac{1}{5}$) calcaria constans.

Subdurus leviusculus, in montibus primævis æque ac stratariis obvius, nitoris expers, in fragmenta indeterminata dissiliens, textura festucas referens.

Ignis vi liquandus.

opacus. 1. P. subopacus formæ communis.
Cronst. min. §. 92. Petrosilex, lapis corneus.
α) textura festucas minores referens.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 268. *n.* 9. Petrosilex opacus, æquabilis & lævis mollior.
a) coloribus per strata alternantibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 16. Silex (polyzonias) rupestris, stratis diversicoloribus.
β) textura festucas majores referens.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 267. *n.* 8. Petrosilex opacus squamosus, facie fere granulari, mollior.
a) colore virescente.*
Syst. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 12. Silex (virescens) rupestris nudus opacus virescens.
Habitat frequens in Suecia, Germania, *trochitis interdum* (e. g. prope Goettingam) *& crebro aliis fossilibus innidulantibus refertus, hinc inde vagus, creberrime insigni tinctus varietate cinereus, rarius ochroleucus, fuscus, virescens aut variegatus, aliquam nonnunquam polituram admittens.*

diaphanus. 2. P. subdiaphanus formæ communis.
Syst. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lithogr.* 14. Silex marmoreus rupestris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 11. Silex (Petrosilex) rupestris, cortice lacteo, subdiaphanus.
Mus. Tess. 8. *n.* 5. Silex pseudoachates.
Wall. min. 150. *syst. min.* I. *p.* 271. *n.* 12. Petrosilex semipellucidus compactus mollior.
Woltersd. min. 87. Petrosilex semipellucidus.

Baum. min. I. *p.* 255. Petrosilex jaspideus.
Habitat cum opaco, cinereus albus, ochroleucus, roseus carneus, ex fusco ruber, ex luteo vel rubro fuscus, viridis, variegatus, nitidam sæpe polituram admittens.

crystallinus. 3. P. crystallis scabris, intus crebro cavis. *Beyer chem. Annal.* 1786. I. *p.* 63. & *Beytr.* z. *chem. Annal.* 2. *p.* 190.

α) prismaticis.
a) hexaedris.
a) perfectis.
b) utrinque superficiebus convexis } terminatis.
c) ——— pyramide triedra }
β) cubicis.
γ) tabularibus.
a) hexaedris.
δ) pyramidalibus.
a) duplicibus.
a) tetraedris.
b) triedris.
†) depressis.
b) simplicibus.
ε) triedris minimis acuminatis.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *non primitivus, sed modulo, ut videtur, a spato mutuato, tenui terreo cortice interdum obductus.*

45. JASPIS. Ex terra silicea, pauciori aluminari & ferri calce constans.

Subdurus, opacus, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturæ conchaceæ, leviusculus, nunc vagus, nunc montium, prioris quoque ætatis, partem præcipuam constituens, formæ communis.

Igne colorem mutans.

ægyptia 1. J. coloris obscurioris striis stratisve concentricis diversicoloribus picturisque nigris arbuscularum varia.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 4. Silex (hæmachates) vagus, cortice ochraceo, opacus, concentrico variegatus.

Muf. Teffin. 4. Silex vagus rotundatus concentrico-corticosus.

Cronft. min. §. 60. 6. *a.* Caillon d'Egypte.

Vogel min. 138. Pierre d'Egypte.

Habitat in Ægypto (*prope* Suez,) & Lotharingia (*prope* Freisee,) *monte* Bogolhegi Hungariæ, *forma globi imperfecti aut placentæ scabræ obvia, intus micans, congeneribus durior, coloribus ex luteo fusco, hepatico, isabellino & ex flavescente cinereo, per strias alternantibus varia, egregiam polituram admittens, hinc scatulis pro pulvere nasali, aliisque ejusmodi vasis & ornamentis adhibita.*

fasciata. 2. J. colore per strata alternante intus nitoris expers, texturæ imperfectius conchaceæ.

Waller. syst. min. 1. *p.* 301. *n.* 2. 1. Jaspis variegata fasciata.

Habitat, integra utplurimam strata constituens, in Hercynia, Saxonia (*prope* Wolftiz & Gnantstein *inter* Chemnitiam & Lipsiam,) *in* Sibiria (*prope* Orsk &c.,) *coloribus ochroleuco & subcaryophillino, vario cinereo & cæruleo, cinereo & rubro, viridi & fusco, viridi & albo, viridi & rubro, per strata, rarius curva aut concentrica alternis, quartzo mollior, egregiam utplurimum polituram admittens.*

porcellanea. 3. J. dura intus rimosa, texturæ a conchacea in planam vergentis.

Hoffm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 390. *Karst. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 160. Porcellanjaspis.

Reuf. Orogr. des boehm. Mittelg. p. 133.

Habitat, integra strata constituens, in Bohemia *prope* Stracke, Schwinschiz, Lessa, Laun, Luschiz, Czernodol, *rarior in* Saxonia *prope* Pluniz, *argillam exsiccatam interna facie referens, & ex argilla ferrifera per incendium lithanthracum indurata proveniens, straminei, cuni, margaritacei aut lavendulacei coloris.*

vulgaris. 4. J. subdura intus micans aut nitens, unicolor, venosa aut maculata.

Cronft. miner. §. 63-65. Jaspis.

α) unicolor.

Syst. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lith.* 16. Silex magaceus rupestris.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 13 & 14. Silex (Jaſpis) rupeſtris nudus opacus cinereus, & ſilex (Rubicator) rupeſtris nudus opacus ruber ſolidus.

Wall. min. 89. 86. Jaſpis unicolor.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 297. *n.* 1. & *p.* 304. *n.* 5. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis unicolor, & Jaſpis opacus particulis diſtinctis, rudis facie granulari.

Cartheuſ. min. 29. Jaſpis rudis.

β) variegata.

Cronſt. §. 64. 1. 2. Jaſpis rubra maculis venisque flavis.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 299. *n.* 2. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis, ſolida, opaca, variegata.

Habitat nunc vaga, nunc aliis incluſa, nunc ſtrata ampliora & partem præcipuam conſtituens in Caucaſo, *montibus* Sibiriæ Tſchircai, Uralenſibus, Nertſchinskenſibus, *in montibus* Giganteis, Saxonicis, Thuringicis, Hercynicis, *per totam* Europam, *frequens quoque in* Oriente, *in* nova Hiſpania, *innumera colorum albi, cinerei, flavi, fuſci, nigri & rubri potiſſimum varietate pluribus ſæpe ſimul, conſpicua, ferri interdum valde dives & tum facili ignis vi liquanda, cupro etiam* (*in* Temeſia) & auro larvato (*in* Hungaria) *aliquando prægnans, eximiam polituram admittens, hinc variis ſculptorum & architectorum operibus inſerviens.*

46. SMIRIS. Ex terra ſilicea & pauciſſimo ($\frac{21}{480}$) ferro conſtans.

Duriſſima, formæ communis, opaca, magnetem ſequens, tritura rubra. Ignis vi non fundenda.

poliens. 1. SMIRIS. *Wiegleb chem. Annal.* 1786. 1. *p.* 492.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 11. Ferrum intractabile ſquamoſo-ſtriatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 17. Ferrum retractorium rubicoſum vitrum arans.

Wall. min. 267. Ferrum mineraliſatum, minera duriſſima rapaci ſolida magneti refractaria.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 243. *n.* 9. Ferrum mineraliſatum duriſſimum, particulis duriſſimis aceroſis, tritura fuſca aut rubente.

Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum petræ vitrescentis.

Cronst. miner. §. 211. 2. Minera ferri retractoria tritura rubra.

Carth. mineral. 72. Ferrum mineralisatum durissimum fuscum.

Habitat in Oriente, *insulis* Archipelagi, Samo & Naxo, Bohemia, Saxonia (*prope* Schneeberg,) Hispania, *regno* Peruano, *micæ*, *talco*, *saxo grandævo innidulans*, *ex cærulescente nigra*, *interdum cinerea aut grisea*, *ob ferri inopiam & insignem duritiem vix inter ferri mineras connumeranda*, *propter hanc poliendis metallis*, *lapidibus*, *vitro inserviens*, *eum in finem*, *sæpe molendinarum vi*, *in tenerrimum pollen comminuta*.

47. CIRCONIUS. Ex terra silicea, duplo majore (& ultra) sibi propriæ terræ copia & paucissima ($\frac{1}{200}$) calce metallica, partim ferrea partim niccolina constans.

Durissimus, ponderosus, nitore adamantem simulans, parasiticus, lamellosus, lamellis incurvis, crystallinus.

Ignis vi non fundendus.

zeylonicus. 1. CIRCONIUS. *Karsten apud Lempe Magaz. der Berbauk.* 4. *p.* 99. *Klaproth Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 173.

Habitat in insula Zeylon, *forma prismatum tetraedrorum rectangulorum*, *utrinque pyramide*, *tetraedra terminatorum aut pyramidum duplicium tetraedrarum*, *vini flavedine tinctus*, *frequentius ex virescente cinereus aut albus*, *aut ex cinerascente albus*, *colore sæpius in viridem*, *flavum*, *fuscum*, *violaceum vergente*, *gemmæ titulo haud indignus*, *ponderis specifici* = 4416 *ad* 4700 : 1000.

48. AMARUS. Ex terra filicea, pauciori magnefia alba, pauciffima aluminari et calcaria, ferroque ($\frac{1}{10}$) conftans.
Durus, tenax, fubopacus, pinguiufculus, viridis, textura feftucas referens, in fragmenta indeterminata diffiliens, formæ communis.
Ignis vi non fundendus.

amazonicus. 1. AMARUS. *Hœphner Magaz. für die Naturk. Helvet.* 1. *p.* 257.
Waller. fyft. miner. 1. *p.* 302. *n.* 4. Jafpis unicolor, particulis fubtiliffimis vifu & attactu pinguis, durus.
Habitat in Oriente, nova fcelandia, Armenia *meridionali*, *montibus* fabaudicis *et* helveticis, *nunc vagus*, *nunc montium partem præcipuam conftituens*, *colore in cærulefcentem*, *in feftucis prominentibus in lacteum vergente*, *veteribus jam*, *qui varia in eum infculpfere*, *cognitus*, *ab Orientis et novæ* Scelandiæ *incolis variis ornamentorum*, *vaforum*, *armorum generibus adhibitus*.

49. LYDIUS. Ex terra filicea, pauca calcaria, magnefia alba, ferri calce et phlogifto conftans.
Durus, leviufculus, opacus, compactus cinereus aut niger, fchiftofus, formæ communis, in fragmenta indeterminata diffiliens, nunc vagus, nunc montium partem præcipuam conftituens.
Ignis vi non fundendus.

filiceus. 1. L. fubopacus textura feftucas referens, intus nitoris expers.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 15. Silex rupeftris nudus opacus rufus lamellatus.
Waller. fyft. miner. 1. *p.* 299. *n.* 1. g. Jafpis unicolor nigra.
Karften Magaz. für Helv. Naturk. 3. *p.* 219. Hornichiefer.

Habitat in Siberia, Suecia, Saxonia, *prope* (Wilsdruf, Gersdorf, Reichenbach,) Lusatia, Hercynia, *ripa* Rheni *inferiore* (*ad montem* Bruderkunzberg) Helvetia, (*ad montem* Scheidek, *integra montium strata constituens*, *vagus quoque ad fluvios* e. g. Germaniæ *varios*, e. gr. Salam, Werram.

genuinus. 2. L. texturæ planæ interdum ad conchaceam accedentis, intus parumper micans. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 293.

Habitat cum silliceo, e. g. *in* Saxonia (*prope* Burkersdorf *et* Reicherbach,) *vagus quoque ad fluvium* Tmolum, *sæpius quartzi venis canis exaratus*.

50. CHLOROGRANATUS. Ex terra silicea, multa ferri calce, sat multa terra calcaria, interdum quoque aluminari constans.

Durus, nunquam opacus aut subopacus, crystallinus.

Igne facile liquandus.

verus. 1. Chl. viridis, igne candente melleus. *Wiegleb chem. Annal.* 1788. 1. *p.* 200. *Voigt mineral. u. bergm. Abh.* 1. *p.* 15. 22.

α) pyramide duplici octaëdra, ad utrumque apicem altera tetraëdra aucta.

β) prismate hexaëdro utrinque in pyramidem triëdram terminato.

Habitat in Bohemia (*prope* Lichtewallestein,) *in* Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, Eibenstock, Schwartzenberg,) *in* Franconia (*ad montem* Ehrenberg *prope* Ilmenau) *nunc porri, nunc olivæ virore tinctus*, *nunc diaphanus*, *nunc pellucidus*, *argilla interveniente integra sæpe strata constituens*, *ob facilem in igne fluxum et ferri copiam* ($\frac{1}{4}$) *quam continet*, *in ustrinis ferri mineris adjectus*, *ponderis specifici* = 3754 *ad* 3757 : 1000.

dubius 2. Chl. ruber cubicus. *Westrumb chem. Annal.* 1789. 2. *p.* 26. &c.
Habitat - - - plurimam ($\frac{1}{3}$) *aëre fixo prægnantem terram calcariam, parciorem ferri* ($\frac{1}{10}$) *copiam continens, crystallis exilibus aggregatis, arenario friabili insidentibus. An hujus generis?*

51. ARENA. Ex lapidibus siliceis comminutis nata.

Aspera, dura, sicca, constans granis non cohærentibus; aqua non penetrandis.

Ignis vi sola non fundenda, una cum alcali fixo fusa in vitrum abiens.

* *ex pyromacho comminuto profectæ.*

silicea. 1. A. ex pyromacho nata.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 199. *n.* 14. *Kalm. it.* 1. *p.* 359. *Carth. miner.* 10. Arena silicea.
Habitat in Angliæ *provincia* Buckingham.

* * *ex quartzo progenitæ.*
γ *impuriores.*

Sabulum. 2. A. granis angulatis inæqualibus majoribus.
Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 112. Arena heterogenea saxosa e mica, quartzo, spato.
Syst. nat XII. 3. *p.* 198. *n.* 9. Arena heterogenea difformis angulata.
Waller. miner. 34. Arena particulis grossioribus inæqualibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 106. *n.* 7. Arena saxosa.
Carth. miner. 10. Arena particulis dissimilaribus.
Habitat ubique *in* sterilibus *montosis, rupestribus, directe ex fatiscente granite generata, hinc sæpius immixtæ micæ, feldspati, argillæ particulas monstrans, viis publicis sternendis & cæmento calcario parando inserviens.*

micacea. 3. A. squamulis micæ colore & nitore aurum argentumve referentibus crebris intersitis nitens.

Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 6. XII. 3. *p.* 198. *n.* 11. *Mus. Tessin.* 112. *Gronov. suppl.* 14. *n.* 2. 3. Arena micacea squamosa nitens.
Waller. miner. 37. Arena micans.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 105. *n.* 6. Arena micacea nitens.
Carth. miner. 10. Arena nitida.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 198. *n.* 10. Arena (Casserita) quartzosa rotundata subdiaphana mixta particulis micaceis.
Habitat in Suecia, Germania, β) *ad insulam* Casseritam, *nata ex destructis* granitis *et affinibus saxis, abluta, si quam continuerunt, per aquam argilla ex feldspato fatiscente nata, scriptis litteris ornamenti crassa inspersa.*

rustica. 4. A. granis subrotundatis inæqualibus majoribus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 8. Arena heterogenea inæqualis subrotundata.
Waller. miner. 33. Arena quartzosa tenuior particulis æqualibus rotundatis.
Carth. miner. 10. Arena grossiuscula quartzosa, particulis angulosis.
Habitat passim in Europa, *imprimis ad littora ævi, pavimentis adspergendis inserviens, particulas lamellosas quasi spatii immixtas continens.*

colorata. 5. A. granis rotundatis minutis subdiaphanis ferri calce tinctis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 2. Arena quartzosa rotundata subdiaphana colorata.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 7. Arena (ochracea) subfarinacea ochracea rufa.
γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 3. Arena (lacustris) quartzosa angulato rotundata diaphana hyalina.
Habitat in America meridionali Europa, *flavescens ad lacuum littora, alias flava, lutea aut testacea, rarius rubra in mari* Baltico Germaniam *versus violacea, litteris adspergendis et ambulacris hortorum pulcrioribus inserviens.*

Glarea. 6. A. granulis minutissimis argillæ pulverulentæ commistis.
Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 1. XII. 3. *p.* 197. *n.* 6. *Mus. Tessin.* 110. Arena subfarinacea pulverulenta impalpabilis apyra.
Waller. miner. 31. Glarea mobilis vulgaris pulverulenta.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 87. *n.* 2. Glarea particulis inæqualibus mixta pulverulenta vulgaris.
β) *Waller. miner.* 31. 3. Glarea sterilis fusoria.

Waller.

Waller. syst. mineral. I. *p.* 86. *n.* I. Glarea particulis subtilissimis durior æquabilis.

Habitat in Europæ campis silvaticis *sterilissimis*, *pinetis*, *ericetis*, *sicca mobilissima*, *humida subplastica*, *hæc præsertim si cum aceto in pastam redacta manum prementem dimittat*, *metallis fusis recipiendis inserviens.*

†† *puriores.*

horaria. 7. A. granis majoribus æqualibus rotundis diaphanis albidis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 4. Arena (campestris) quartzosa rotunda diaphana pallida.
Waller. miner. sp. 35. Arena quartzosa, particulis æqualibus rotundis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 103. *n.* 3. Arena quartzosa, particulis majoribus æqualibus rotundis.
Carth. miner. 10. Arena grossiuscula quartzosa particulis rotundis.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 5. Arena (margaria) quartzosa rotundata alba superficie subverrucosa.
Habitat in campis *præsertim* silvaticis, *clepsydris adhibita.*

mobilis. 8. A. granis minimis rotundatis diaphanis albis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 1. Arena quartzosa rotundata diaphana hyalina.
Waller. miner. sp. 30. Glarea mobilissima impalpabilis fluida albicans.
Waller. syst. miner. I. *p.* 101. *n.* 1. Arena quartzosa mobilissima impalpabilis fluida albicans.
α) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 3. Arena quartzosa vento volatilis.
Carth. miner. 10. Arena subtilis mobilis levis.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 4. Arena quartzosa rotundata æqualis.
γ) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 110. Arena quartzosa impalpabilis.
Habitat α. β. *in* Mari & maritimis, γ. *in* scaturiginibus, *sicca a ventis nivis instar in acervos coacta*, *loca mutando plantarum incolentium radices aeri exponit*, *vicinos agros*, *campos*, *vicos suffocat*, *aërem obnubilat*, *elymo & arundine arenariis*, *tritico repente*, *salicum speciebus nonnullis &c. coercenda*, *vasorum metallicorum mundationi & polituræ inserviens.*

52. **QUARTZUM.** Ex terra silicea, paucissima ($\frac{1}{50}$) aluminari et calcaria ($\frac{1}{100}$) constans.

Durum, leviusculum, fragile, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis dissiliens, sæpius parasiticum, in montibus omnis ætatis obvium in aërem fatiscens.

Solum ignis vi non liquandum, cum alcali fixo in vitrum durum pellucidum ignis vi confluens.

fibrosum. 1. Q. diaphanum albidum fibrosum, fibris crassioribus parallelis, formæ communis.
v. Born. ind. foss. 1. *p.* 21. 2. *p.* 92.
Habitat in Hungariæ *montibus* Carpathicis, & (*prope* Rabischau) silesia, *album.*

foveolatum. 2. Q. superficie foveolis inæquali, formæ communis.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemiæ (*prope* Ratieborziz,) Saxoniæ (*prope* Freyberg & Schneeberg,) & Sueciæ (*prope* Sunnerskog) *fodinis, utplurimum album, rarius violaceum aut ochraceum, utplurimum diaphanum, interdum opacum, foveolis creberrime cubicis, rarius parallelepipedis aut triedro-pyramidalibus, aut sphæricis aut tabularibus.*

foraminulentum. 3. Q. foraminibus rotundis profundis pertusum formæ communis.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98. 99.
Habitat in Saxonia (*prope* Freyberg) & Hungaria (*prope* Schemniz) *album, canescens, aut ochraceum, foraminibus utplurimum angustis, interdum flexuosis.*

erosum. 4. Q. foveolis & cavitatibus plurimis vacuis exilibus plenum, formæ communis.
v. Born. ind. foss. 1. *p.* 26.

Habitat in Hungariæ *fodinis* Schemnizensibus, *album, violaceum aut obscure virescens.*

cellulosum. 5. Q. lamellosum, lamellis contiguis verticalibus lapidem in cellulas dispertientibus, formæ communis.
Cronst. min. §. 51. C. Quartzum purum textura spatosa.
v. Born ind. fossil. 1. *p.* 25.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 19. 98.
α) cellulis simplicibus.
a) trigonis.
b) tetragonis.
c) hexagonis.
d) polygonis.
e) rotundis.
†) minutis. Quartzum spongiosum.
f) in gyros transeuntibus.
β) duplicatis.
Habitat in Sibiria (*prope* Catharinopolin,) Hungariæ (*prope* Schemniz & Neosolium,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Saxonia (*prope* Schneeberg & Freyberg,) & Palatinatu rhenano, *nunc album, nunc ferri calce magis minusve tinctum.*

lamellosum. 6. Q. lamellosum, lamellis parallelis, formæ communis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 5. Quartzum (fissile) lamellatum.
Waller. syst. min. 1. *p.* 215. *n.* 7. Quartzum lamellis compositum.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.
Habitat in Hungariæ (*prope* Schemniz) & Bohemiæ (*prope* Mies & Joachimsthal) fodinis, *lacteum, album, violaceum aut fuscum, lamellis sæpius ita coadunatis, ut incisum videatur quartzum, & prouti in celluloso, interdum tenuissimis.*

cristatum. 7. Q. superficie sulcis parallelis teneris exarata, formæ communis.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.
Habitat in Saxoniæ (*prope* Freyberg & Schneeberg,) & Hungariæ (*prope* Schemniz) fodinis, *album, violaceum aut ex luteo fuscum.*

globulosum. 8. Q. forma magis minusve rotundata, pellucidum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 7. 8. Quartzum (selectum) vagum rotundatum, cortice lævigato, & Quartzum (nobile) vagum rotundatum, cortice glaberrimo nitido.

α) forma globi.
a) perfectioris.
a) densi.
b) intus cavi.
b) imperfectioris.
a) compressi.
β) forma ovi.
a) perfectiori.
b) minus perfecta.
a) ad amygdalæ figuram accedente.
γ) forma renis.
δ) tuberosum.

Habitat nunc vagum ad Asiæ, Africæ, Europæ *aquas dulces, potissimum fluvios, fluviorumque derelictas quoque ripas, nunc aliis laxioribus & durioribus fossilibus impactum* e. g. *in* Hungaria *prope* Schemniz, *in* Lusatia *superiori*, *in* Saxonia *prope* Freyberg, Lipsiam, &c. *ut plurimum album.*

cylindricum. 9. Q. in cylindros secedens.
Wern. Ueberf. Cronst. min. p. 111.
Karst. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 105. 106.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 25.
α) in cylindros parallelos.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 3. Quartzum cylindricum.
β) in cylindros divergentes.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 4. Quartzum radiatum.

Habitat in Hungaria *(prope* Schemniz,*) in* Lusatia *(inter* Bischofswerda & Bauzen*) in* Saxonia *(prope* Freyberg,*) & in* Alsatia *(prope* fanum S. Mariæ,*) album, subopacum, cylindris nunc tenuioribus, nunc crassioribus.*

granulare. 10. Q. in fragmenta granularia secedens.
Wern. Ueberf. v. Cronst. min. 1. *p.* 111.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 106.
Syst. nat. I. *p.* 47. XII. 3. *p.* 66. Quartzum (cortaceum) granulatum.
Waller. min. 100. *syst. min.* 1. 214. *n.* 6. Quartzum granulatum cohærens.

Habitat granis frequentius exilibus & subtilibus, quam crassis, interdum vagus, in Norwegia, Hispania, Gallia, Saxonia *album, variegatum, virescens, rubrum aut ex luteo fusum, granulis nonnunquam ita dispositis, ut politura accedente luci oppositum* (Avanturino) *egregium fulgorem reflectat.*

stillatitium. 11. Q. ex aqua particulis quartzi impraegnata sensim depositum, saepe alia corpora quasi cortice obducens.

Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 6. XII. 3. *p.* 185. *n.* 9. Stalactites quartzosus granulatus.

Habitat in Islandia (*prope fontem* Geiser,) *in* Suecia *fodina* Grengie, *in* Hungaria (*prope* Ujbanga,) *diaphanus, utplurimum albus, interdum flavescens aut rubellus, saepe ex crystallis exilibus, pyramidem tetraedram duplicem referentibus in crustam cohaerentibus constans. An distincta species?*

fragile. 12. Q. formae communis, textura festucas referens, sponte non in fragmenta secedens.

Systém. nat. I. *p.* 149. *n.* 4. XII. 3. *p.* 66. *n.* 4. Quartzum (opacum) rupestre subopacum.

Wall. min. 102. Quartzum opacum fragile & rigidum.

Wall. syst. min. 1. *p.* 211. *n.* 1. Quartzum fragile rigidum, facie granulari.

Cronst. min. §. 51. B. Quartzum purum textura granulata.

β) System. nat. I. *p.* 149. XII. 3. *p.* 65. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 6. Quartzum (lacteum) rupestre album diaphanum.

Waller. miner. 98. *Syst. min.* 1. *p.* 213. Quartzum solidum opacum durissimum aqueo-lacteum.

Habitat in rupibus, *fissuris* montium, *quas explet, nunc subopacum, nunc diaphanum, rarius semipellucidum, utplurimum album, saepius lacteum, interdum dilute virescens aut rubrum.*

Prasius. 13. Q. viride diaphanum textura festucas rudiores referens.

Wall. syst. min. 1. *p.* 279. *n.* 18. Achates pellucida nebulosa viridescens

Cronst. miner. §. 73. 2. *α.* Smaragdmatt.

Habitat vagum aut parasiticum in Ægypto, Silesia (*prope* Cosemüz) Bohemia (*in* Mummelgrunde *ad* Isarum) Saxonia (*prope* Breitenbrunn & Scheibenberg,) & Franconia (*prope* Steinheide,) *colore propius nunc ad smaragdum, nunc ad porrum, nunc ad pistacias, nunc ad olivas accedens, rarius caerulescens aut venis maculisve caerules-*

centibus, albis, rubris, fuscis pictum, nunc formæ communis, nunc forma pyramidum hexaedrorum, rarius forma prismatum hexaedrorum pyramide hexaedra terminatorum, nunc forma tabularum hexaedrarum seriatim in prisma hexaedrum aggregatarum, polituram haud mediocrem admittens, & a multis inter gemmas relatum.

pingue. 14. Q.ᵘ formæ communis contactu pinguiusculum, texturæ ad minutim conchaceam accedentis, in fragmenta sponte non secedens.

α) album.

a) pellucidum.

Syst. nat. I. *p.* 149. Quartzum aqueum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 65. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 6. Quartzum (hyalinum) rupestre hyalinum pellucidum.

Wolt. min. 14. Quartzum diaphanum.

Waller. min. 97. *syst. min.* I. *p.* 212. *n.* 3. Quartzum solidum pellucidum.

Cronst. min. §. 51. 1. A. α. Quartzum purum, particulis impalpabilibus, superficie polita diaphanum.

Carth. min. 20. Quartzum informe diaphanum.

b) diaphanum.

Wall. syst. min. I. *p.* 212. *n.* 2. Quartzum solidum attactu pingue, facie nitente.

Cronst. min. §. 51. 1. A. β. Quartzum purum, particulis impalpabilibus, superficie polita, album.

c) tinctum.

Syst. nat. I. *p.* 149. *n.* 3. XII. 3. *p.* 65. *n.* 2. Quartzum (coloratum) rupestre tinctum.

Wall. min. 99. Quartzum solidum opacum coloratum.

Wall. syst. min. I. *p.* 213. *n.* 5. Quartzum solidum coloratum.

Habitat ubique terrarum, *nitore quoque sæpius pinguedinem referens, non raro acus apice tentatum, in tenebris scintillas lucidas spargens, variis pelluciditatis gradibus conspicuum metallorum calcibus nativis minerisque, frequentissime ferri, rarius cupri, magnesiæ, cobalti, hydrargyri aut argenti nigro, fuscescente, (e gr. prope* Rabensteim *in* Bavaria, *prope* Obersteinbach *in* Franconiæ *finibus*) *roseo, rubro, cæruleo, luteo, viridi, margaritaceo, cinereo, fumi colore perfusum aut arbuscularum imaginibus pictum.*

tabulare. 15. Q. texturæ conchaceæ cryſtallis tabularibus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. I. *p.* 274.
v. Born. ind. foſſ. 2. *p.* 91.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz) & Saxonia (*prope* Freyberg,) *utplurimum album, rarius obſcure vireſcens, tabulis raro triedris, frequentius rhombicis.*

cubicum. 16. Q. texturæ conchaceæ, cryſtallis cubicis ſæpiſſime intus cavis.
α) faciebus quadratis.
v. Born. ind. foſſ. I. *p.* 21.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. I. *p.* 275.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 104.
β) faciebus rhombicis.
v. Born. ind. foſſ. 2. *p.* 89.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 104.
Habitat α) *in* Suecia (*prope* Helſſekulle) Hungaria (*prope* Cremniz & Schemniz,) & *in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) β) *in* Bohemia *prope* Mies) & *in valle* Sabaudiæ Bijoux, *formam a cryſtallo alterius generis nactum, cujus fatiſcentis locum occupavit aut cavitatem internam explevit, aut quam quartzi materies ſenſim indurata obduxit, hinc cryſtallo priori fatiſcente atque eluta cavum, cavitate interna, non raro quoque ſuperficie externa quartzo pyramidali obſeſſa, cryſtallis utplurimum aggregatis & minoribus, albis canis, margaritaceis aut ex fuſco rubris, pellucidis, diaphanis vel ſubopacis.*

octaëdricum. 17. Q. texturæ conchaceæ, pyramide duplici tetraëdra.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 102. *n.* 4. Alumen (quartzoſum) lapidoſum quartzoſum extus nigrum.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. I. *p.* 275.
Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *canum, margaritaceum aut ex fuſco rubrum, formam ſuam eadem ratione nactum, qua cubicum, crebro intus cavum.*

triedrum. 18. Q. texturæ conchaceæ, pyramide triedra ſimplici.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 88. 89.
Habitat in Suecia (*prope* Heslekulle) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *cryſtallis aggregatis, ſæpe inanibus, interdum pellucidis, rufeſcentibus aut albis.*

pyramidale. 19. Q. texturæ conchaceæ pyramide hexaëdra ſimplici tranſverſim ſtriata.

Wern. Ueberf. v. Cronft. Mineral. p. 110. 113.
v. Born. ind. foff. 1. *p.* 22.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 268–273.
Karft. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 102. 103.
α) pyramide perfecta.
v. Born ind. foff. 1. *t.* 2. *f.* 10.
β) pyramide ad apicem truncata.
v. Born. ind. foff. 1. *t.* 2. *f.* 2.
γ) pyramide ad apicem altera hexaëdra aucta.
δ) pyramide ad apicem & bafin altera hexaëdra aucta.
Habitat in Helvetia, *in* Ducatu Bipontino, Hungaria (*prope* Schemniz,) Silefia (*prope* Prieborn & Krummendorf,) Bohemia (*prope* Przibram,) Saxonia (*prope* Geyer, Mutfchen, Gersdorf, Freyberg, Shneeberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) & Anglia (*prope* Briftol,) *rarius opacum, quam pellucidum, creberrime album, interdum pallide rubrum, flavefcens aut ex rubro flavefcens, cryftallis utplurimum in granorum renis gemmæ formam aggregatis, nonnunquam cavæ chalcedonii fphæræ inclufis.*

Pfeuda-damas. 20. Q. texturæ conchaceæ pyramide hexaëdra duplici non ftriata.
α) pyramide perfecta. Fig. 3.
Syft. nat XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ε. *Muf. Teffin.* 30. *n.* 1. Nitrum (Cryftallus) cryftallis acaulibus utrinque pyramidatis.
Waller. fyft. miner. 1. *p.* 218. *n.* 9. c. Cryftallus montana utrinque accuminata fine prifmate.
v. Born ind. foff. 1. *p.* 23.–25. 2. *p.* 90. 91.
β) bafeos communis marginibus truncatis. Fig. 2.
a) regulari.
Syft. nat XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. δ. Nitrum (Cryftallus) cryftallis fubacaulibus utrinque pyramidatis.
b) faciebus omnibus inæqualibus.
v. Born ind. foff. 1. *p.* 25. *t.* 2. *f.* 13. Quartzum cryftallifatum dodecaëdrum, planis irregularibus.
c) bafi communi obliqua.
γ) pellucidum.
Bocc. muf. t. 304. Iris.
a) particulis opacis inclufis.
δ) opacum.
Habitat in Hungaria, *prope* Felfobanya, Shemniz & (*potiffimum*) *in comitatu* Marmoros, *in* Carniolia (*in montibus* Slivenza,) Bohemia (*prope* Schlakenwald & Ratiborziz,) *in* Lufatia *fuperiori in* Saxonia (*prope* Freyberg & Schneeberg,) *in* Hercynia (*prope* Stolberg, Lauten-

thal, Wildenmann,) *in* Ducatu Bipontino, (*prope* Berschweiler,) *in* Anglia (*prope* Bristol Buxton & *in provinciis* Cornubia (Northumberland.) & *in* Jemtia Sueciæ, *creberrime album*, *interdum rufescens aut nigrescens*, *rarius intus cavum*, *crystallis minoribus*, *non raro liberis*, *crebro quoque adnatis & inter se cohærentibus*, *in renis interdum aut gemmæ formam aggregatis*.

Cryſtallus. 21. Q. album pellucidum, texturæ conchaceæ, priſmate hexaedro tranſverſe ſtriato.
Bergkriſtall.

Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 2. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 10. Nitrum lapidoſum quartzoſum octdecaedrum hyalinum.

Waller. miner. 104. *Scheuchz. it.* 243. *t.* 6. *Welſch hecaſt.* 1. *p.* 54. *Worm. muſ.* 99. *Wolff. haſſ. t.* 1. *f.* 1. 4. 6. Cryſtallus hexagona non colorata.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 217. *n.* 9. Cryſtallus montana hexagona pellucida aquea.

Cronſt. miner. §. 52. 2. δ. Quartzum cryſtalliſatum diaphanum aqueum.

Gesn. figur. 21. & 18. *f.* 1. 2. *Rumpf. muſ. t.* 52. *f.* 5. 3. 4. Cryſtallus montana.

α) priſmate oblique truncato.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. *t.* 1. *f.* 4. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra oblique truncata.

β) priſmatis fine alterutro in pyramidem triedram terminato.
v. Born. ind. foſſ. 2. *p.* 89. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra tranſverſim crenata, apice triedro.
Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 102.

γ) priſmatis fine alterutro terminato in pyramidem hexaedram non ſtriatam.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 217. *n.* 9. a. Cryſtallus montana apice unico.

a) duobus priſmatibus communem. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 55.
b) duplicem. *Born ind. foſſ.* 1. *t.* 2. *f.* 9. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 53.
c) regularem.
d) faciebus alternis majoribus.
e) facie una omnes reliquas ſuperante. *Andr. Br. a. d. Schweiz. t.* 11. *f.* h.
f) faciebus omnibus inæqualibus.

δ) priſmatis fine utroque terminato, in pyramidem hexaedram non ſtriatam. Fig. 1.

Baum. min. 1. *p.* 231. *Wall. syst. min.* 1. *p.* 222. *n.* 10. d. Pseudotopazius.

Pseudo-chrysolithus. ζ. porraceum. *Baum. min.* 1. *p.* 236. *Wall. syst. min.* 1. *p.* 222. *n.* 10. g.

Pseudo-smaragdus. η. gramineum. *Wall. syst. min.* 1. *p.* 222. *n.* 10. f.

Pseudo-beryllus. ϑ. cyaneum. *Baum. min.* 1. *p.* 236.

Pseudo-sapphirus. ι. cæruleum. *Baum. min.* 1. *p.* 231.

Habitat cum crystallo, β. & ι. *reliquis frequentius, & insignis quoque interdum magnitudinis, omnes varietates pro gemmis hinc inde veniunt, a quibus tamen longe minori duritie & splendore, diversa penitus crystallorum forma dignosci facile possunt.*

Amethystus. 23. Q. violaceum, texturæ formæ pelluciditatis variæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. δ. Nitrum (Fluor) violaceum.

Just. min: 380. *Vog. miner.* 142. *Baum. miner.* 1. *p.* 235. Amethystus.

Cronst. min. §. 52. D. 2. γ.

Wall. syst. min. 1. *p.* 221. *n.* 10. b. Crystallus colorata violacea.

Habitat in Hungariæ (*prope* Schemniz,) Silesiæ, *comitatus* Glaz, Bohemiæ, Saxoniæ (*prope* Wiesenbad, Drehbach, Marienberg, Heidelberg, Schneeberg, Wolkenstein, Cunersdorf, Schlotwiz & Halsbach,) Palatinatus & Ducatus Bipontini, Sueciæ, novæ Hispaniæ, Zeylonæ *montibus ac fodinis, nunc vagum, frustis rotundatis, nunc adnatum, sæpe cavis chalcedonii globis inclusum, formæ communis aut forma pyramidum simplicium hexaedrarum, quarum basis non raro prismatis hexaedri oblique striati vestigio aucta est aut evidentiori prismate hexaedro sustinetur, colore violaceo nunc saturatiori, nunc dilutiori in eadem sæpe crystallo diverso, interdum in lacteum cinereum, rubrum, fuscum, rarius in pomaceum aut olivaceum vergente, aut vario, nunc pellucidum, nunc semipellucidum, nunc diaphanum, texturæ alias conchaceæ, alias festucariæ, alias divergenti-fibrosæ, sæpe sponte in fragmenta anguloso-crustosa, aut granularia, aut in bacillos secedens, ponderis specifici interdum* = 2750 : 1000.

Pseudo-crystallus. 24. Q. opacum prismate hexaedro utroque aut alterutro fine in pyramidem hexaëdram terminato.
Systema. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. 2. Nitrum (Fluor) opacum.
Cronst. min. §. 52. D. 1. Crystallus montana opaca.
Wall. syst. min. 1. *p.* 216. *n.* 8. Quartzum rude crystallisatum.
Habitat in Hungaria, Carniolia, Bohemia, Saxonia, Suecia, Barbaria, *crystallis nunc liberis, nunc adnatis, griseis, variegatis, nigris, lacteis, rubris.*

53. CHALCEDONIUS. Ex terra silicea, paucissima aluminari ($\frac{4}{25}$–$\frac{1}{60}$) interdum quoque ($\frac{1}{10}$) calcaria, & ferreæ calcis vestigio constans.

Durus, leviusculus, intus nitens in fragmenta indeterminata marginibus acutis dissiliens, compactus, in aëre non fatiscens, texturæ magis minusve perfecte conchaceæ, nunquam opacus, tenax, polituram egregiam admittens, utplurimum formæ communis.

Ignis violentiam eludens.

Cacholonius. 1. Ch. lacteus subdiaphanus ignis vi opacus.
Cronst. min. §. 57. 3. *a* Kachelong.
Wall. syst. min. 1. *p.* 272. *n.* 13. Achates opalina tenax fractura inæquali.
Habitat vagus in & ad Bucharıæ & Mongoliæ *fluviis, in insulis* Feroë & Islandia, *genuini stratis inclusus,* Palatinatu, *Calmuccis ad formanda ex eo simulacra atque imagines inserviens.*

genuinus. 2. Ch. cinereus texturæ planæ, formæ communis, non sponte in fragmenta secedens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 8. Silex vagus subdiaphanus cornei coloris, concentrice varius.

Cronst. miner. §. 57. 3. γ. *Baum. min.* 1. *p.* 252. Chalcedonius.

Waller. miner. 80. *syst. min.* 1. *p.* 275. *n.* 15. Achates vix pellucida nebulosa, colore griseo mixta.

Habitat nunc vagus, nunc amygdalitæ innidulans, nunc achatæ partem potissimam constituens, rarius nunc globi cavi intus crystallis alius generis referti figura in venis per montium strata reptantibus ad Nili *ripas in* Ægypto, *in* Zeylon, *& reliquis* Orientis *partibus, in* Sibiria, *insulis* Feroë, Islandia, Scania, *in* Saxonia *superiori (prope* Chemniz, Mutschen, Planiz, Gersdorf *&* Freyberg) *& inferiori (prope* Ilefeld *&* Brunsvicam,) *& in* Thuringia (*ad montem* Schneekopf,) Palatinatu *& reliquis terris* Rhenanis, Carinthia, Franconia, Bohemia, Silesia (*prope* Bunzlau *&* Groswaldiz,) Hungaria (*prope* Caschau, Boinick) Pedemontio, Hetruria, *alba, colore nunc margaritaceo, nunc infumato, nunc ex flavescente, virescente aut cærulescente cinereo, utplurimum semipellucidus, rarius diaphanus, superficie utplurimum inæquali, textura interdum ad conchaceum accedente, rarius ad festucariam.*

cæruleus. 3. Ch. cæruleus, texturæ planioris semipellucidus, formæ communis non sponte in fragmenta secedens.

Habitat in insulis Feroë *&* Islandia, Scotiæ *littora*, Saxonia (*prope* Rochliz,) Bohemia, Palatinatu, Ducatu Bipontino, Hungaria, Transylvania, *colore nunc magis ad cinereum aut lacteum, nunc propius ad cæruleum accedente, nunc inter violaceum & lavendulaceum intermedio aut sapphirino, ceterum genuino similis.*

niger. 4. Ch. niger, luci obversus obscure sanguineus, texturæ planioris, subdiaphanus.

Werner Uebers. v. Cronst. p. 139.

Hoffmann bergm. Journ. 1787. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Chemniz, *porphyrio innidulans.*

fuscus. 5. Ch. fuscus texturæ nunc planioris, nunc conchaceæ diaphanus.

Wall. syst. min. 1. *p.* 274. e. Carneolus fuscus.

Habitat ad Sibiriæ *fluvium* Tom, *vagus, in* Saxonia *prope* Chemniz *porphyrio innidulans.*

luteus. 6. Ch. luteus, texturæ ex plana in conchaceam vergentis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 273. *n.* 14. d. Carneolus flavescens.
Habitat in Sibiriæ *fluvio* Tom *vagus, in* Zeilona, Hungaria (*in valle* Brunova *montibus* Carpathicis *contermina,*) Saxonia (*prope* Gersdorf & Chemniz) *colore propius nunc ad vini, nunc ad ceræ, nunc ad mellis tinctum accedente.*

Carneolus. 7. Ch. sanguineus semipellucidus, texturæ conchaceæ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 9. Silex vagus diaphanus unicolor ruber.
Waller. miner. 79. *syst. miner.* I. *p.* 273. *n.* 14. *Cronst miner.* §. 58. *α. Baum. miner.* I. *p.* 251. Carneolus.
Woltersd. mineral. 14. Corneus lapis diaphanus polituram admittens ruber.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 197. XII. 3. *p.* 179. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 80. *n.* 5. Aetites (Hæmachates) siliceus embryonibus fixis crystallinis nitri quartzosi.
Breyn monogr. Lips. 1722. 4. Melo montis Carmel.
Imper. nat. 740. *Myl. sax.* 2. *p.* 5. Uterus crystallinus.
Habitat in Oriente, e. g. Zeylon, Sibiria, *ad fluvios* Tom, Jeligna, Aijan & Ologna, Armenia, Palæstina, Ægypto, Silesia, Bohemia (*prope* Tarnau,) Lusatia (*prope* Kœnigsbrück,) Saxonia (*prope* Chemniz & Rochliz) & Palatinatu, *colore nunc dilutiori, nunc saturatiori, nunc æquabili, nunc inæquabili, utplurimum semipelucidus, rarius diaphanus, crebrius nubeculis turbidus, frequentissime, formæ communis, rarius globi intus cavi & quartzi crystallis referti forma conspicuus.*

sardus. 8. Ch. pallidus punctis guttisque sanguineis varius.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 5. Silex vagus, cortice ochraceo subdiaphanus intricato variegatus.
Cronst. mineral. §. 60. δ. Gemma divi Stephani.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 145. Punctagat.
Waller. syst. miner. I. *p.* 274. *n.* 14. f. Carneolus albescens punctulis rubris.
Habitat in India, Sardinia, Palatinatu (*prope* Oberstein,) *Margraviatu* Badensi *nunc cinereus, nunc lacteolus, rarius fuscus.*

dendriticus 9. Ch. pallidus arbuscularum imaginibus saturatioribus pictus. *Cronst. miner.* §. 59. β. & §. 60. γ. Mochus, Pierre de Mocca. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 285. *n.* 22. l. Achates figurata.
Habitat in insula Zeylon, Sina, Arabia, Islandia, Normannia, Palatinatu Rhenano, *Ducatu* Bipontino, *albus vel cinereus, imaginibus nigris, fuscis, rubris aut viridibus, magni, potissimum in* Oriente, *æstimatus.*

maculatus. 10. Ch. maculis colore & pelluciditatis gradu diversis insignitus.
Habitat in insulis Zeylon, *Ducatu* Bipontino, Feroe & Palatinatu rhenano (*prope* Oberstein,) e. g. *vini colore conspicuus maculis obscurioribus, margaritaceus aut ex luteo fuscus annullis lacteis, lacteus, maculis nigris aut rubris sanguineus maculis fuscis aut lacteis, ex cinereo, gramineo & olivaceo aut ex fusco, rufescente & lacteolo colore varius.*

fasciatus. 11. Ch. fasciis colore & pelluciditatis gradu distinctis.
Habitat in insulis Zeylon, Feroe & Islandia, Bohemia, Saxonia (*prope* Schlotwiz, Palatinatu rhenano (*prope* Oberstein) & *Ducatu* Bipontino, *nunc cinereus subpellucidus fasciis lacteis diaphanis, rarius roseis aut viridibus, nunc cærulescens aut sanguineus fasciis albis cinereisve, angustioribus, latioribus, æqualis, inæqualis latitudinis, parallelis confluentibus, rectis angulosis, undulatis.*

Onix. 12. Ch. in fragmenta concentrice crustosa colore & pelluciditatis gradu diversa secedens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 7. Silex vagus stratis diversicoloribus.
Cronst. miner. §. 56. *Baum. miner.* I. *p.* 253. Camehuja, Memphites.
Waller. miner. 81. *syst. miner.* I. *p.* 276. *n.* 16. Achates vixsemipellucida fasciis & stratis diverse coloratis ornata.
β) *Cronst.* §. 59. 5. α. Sardonyx.
Habitat in Oriente, *ad fluvium* Tom Sibiriæ, *rarius in* Silesia, Bohemia, Lusatia (*prope* Kænigsbrück,) Saxonia (*prope* Zwickau,) & *Ducatu* Bipontino, *fragmentis nunc tenuioribus, nunc crassioribus, colore nunc cinereo & nigro, nunc albo, carneo & nigro, nunc sanguineo & albo,* (Sardonix,) *nunc albo et cinereo* (Chalcedonix,) *cereo & melleo, alternantibus, congenerum fere durissimus, ignis vi color & exuens & in fragmenta dissiliens, inter gemmas sculptas Veterum frequens.*

13. Ch.

stillatitiles. 13. Ch. ex aqua ejus principiis gravida præcipitatus.
α) includens aut incrustans alia corpora.
a) lichenes & alia vegetabilia. *Ferber bergmænn. Nachr. &c. p.* 75. *v. Born. ind. foss.* 1. *p.* 28.
b) crystallos, hinc crystallorum facie apparens. *Bruckmann chem. Ann.* 1786. 2. *p.* 488. & 1790. 1. *p.* 99. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 118.
c) alia fossilia. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 117.
β) globosus, globis undique nodosis cavis.
γ) reniformis.
δ) botryoides.
ε) cylindricus, cylindris.
a) solidis.
b) intus cavis.

Habitat in insulis Feroë, & Islandia *in montibus* giganteis Bohemiæ, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg, Gersdorf, Freyberg,) *in* Thuringia (*prope* Hohenstein,) *in Ducatu* Brunsvicensi, Palatinatu rhenano, & *vicinis terris, in* Franconia (*principatu* Baruthino,) Carinthia (*prope* Huttenberg, Hungaria (*prope* Boinick) αa) *in comitatu* Grumbacensi *ad* Rhenum, & *in* Hungaria (*prope* Lehotca *ad* Cremniz,) αb) *in* Transilvania, Saxonia (*prope* Freyberg,) Alvernia Galliæ, *textura interdum ad fibrosam accedente.*

crystallinus. 14. Ch. cærulescens, forma prismatum hexaedrorum divergentium. *v. Fichtel von Karpath. p.* 138.
Habitat in Transilvaniæ *valle prope* Tatareschol, *jaspidi luteæ involutus.*

viridis. 15. Ch. semipellucidus texturæ planioris viridis.

Habitat rarior in insulis Feroë, *colore nunc ad gramineum, nunc ad æruginosum propius accedente.*

Chrysopratus. 16. Ch. viridis intus vix nitens subsemipellucidus, texturæ planioris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. η. Nitrum (Fluor) viride pallidius.
Cronst. miner. §. 46. ζ. Chrysopras.
Lehmann act. Berol. ad 1755. *p.* 200.

Habitat aliis fossilibus, in strata dispositis innidulans non adnatus in Silesia (*prope* Gracche & Cosemuz, Bohemia (*prope* Tarnau, & *in* Mummelgrund *ad* Isaram & Westphalia (*ad montem* Altenberg *prope* Stachlau,) *rarius*

duriusculus, utplurimum duritie ad smaragdum accedens, nunc semipellucidus, nunc ferre diaphanus, creberrime pomaceus, rarius gramineus, dilute porraceus aut olivaceus, vel ex virescente cinereus, aut albus, præter consueta chalcedonii principia calcis nicolinæ quoque pauxillum continens, cui tinctum suum debet.

Heliotropius. 17. Ch. diaphanus texturæ conchaceæ viridis punctis guttisque sanguineis opacis notatus.

Waller. syst miner. 1. *p.* 300. *n.* 2. g. Jaspis variegata obscure viridis, punctulis rubris.

Cronst. miner. §. 64. 1. a. Jaspis pura viridis punctis rubris.

Habitat in Ægypto, Sibiria, Islandia, Bohemia (*ad montes* giganteos) & Franconia (*ad montem* Steinhauk *prope* Obersteinbach,) *texturæ nunc perfectius nunc imperfectius conchaceæ, colore sæpius porraceo, interdum dilutius viridi, vel ad æruginosum aut olivaceum propius accedente, punctis guttisque inspersis majoribus vel minoribus rarioribus vel magis confertis, sæpius etiam maculis & lineolis olivaceis vel ochraceis insignitus.*

Chalcedonii *species fere omnes semigemmarum nomine multis venientes, gemmarum loco, sigillis, simulacris aliis ornamenti generibus inserviunt, gemmarum sculptarum e Veteribus relictarum princeps materies.*

54. ADAMAS. Ex terra ſilicea & - - - conſtans.
Subponderoſus, duriſſimus, lamelloſus, intus nitorem egregium ſibi proprium monſtrans, in fragmenta indeterminata diſſiliens, paraſiticus, in tenebris eximie lucens, frictione excalefactus, corpora leviora trahens.
In igne crepitans, pelluciditatem exuens, tandem coruſcando in bullas & vaporem reſolutus.

pretioſiſſimus. 1. ADAMAS.
Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. α. *Muſ. Teſſin.* 38. *n.* 3. Alumen lapidoſum pellucidiſſimum ſolidiſſimum hyalinum.
Cronſt. miner. §. 42. A. α. Adamas gemma.
Vogel miner. 137. Adamas.
Juſt. miner. 376. *Baum. miner. p.* 225. Damant.
Waller. miner. 110. Gemma pellucidiſſima, duritie ſumma, colore aqueo, igne perſiſtens, octaedra turbinata.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 230. *n.* 1. Gemma pellucidiſſima omnium duriſſima, pulveriſata nigreſcens.
α) forma cryſtallorum.
a) priſmatum.
a) hexaedrorum.
†) utrinque pyramide triedra terminatorum, faciebus omnibus convexis.
††) utrinque pyramide hexaedra terminatorum.
b) octaedrorum.
†) pyramide irregulari truncata terminatorum faciebus priſmatum ipſorum inæqualibus.
††) faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.
b) pyramidum duplicium.
a) tetraedrarum.
b) triedrarum depreſſarum ſcabrarum faciebus convexis, ad ſingulos baſeos communis angulos pyramide tetraedra auctarum.
β) forma rotundata.

ORDO VII.

TERRÆ AGGREGATÆ.

Ex terris prægressorum ordinum aggregatis conflatæ.

56. GRANITES. Ex partibus, quarum plures crystallorum forma conspicuæ, nullo intermedio cæmento cohærentibus, ordine nullo determinato aggregatis compositus, texturæ potissimum granulatæ.

Montium primævorum, altissimorum incatenis cohærentibus medium constituentium materies præcipua & nucleus.

Durus, lente fatiscens.

simplex. 1. Gr. ex feldspato & quartzo compositus.

Syst. nat. I. *p.* 187. *n.* 10. XII. 3. *p.* 75. *n.* 14. Saxum (merense) cotaceum spatosum rufescens, granis quartzosis hyalinis.

Habitat in montibus Sabaudicis (*vagus prope* Genevam,) Helveticis (e. gr. *ad* Grimsel) Nassavicis (*prope* Sonnenberg,) Sibiricis (*ad fluvium* Neiwa) & Scoticis (*prope* Port soy) *nunc hac nunc illa parte dominante, feldspathi partibus ita interdum cum quartzo diaphano combinatis, ut litteras syriacas referant.*

genuinus. 2. Gr. ex feldspato, quartzo & mica compositus.

Syst. nat. I. *p.* 187. *n.* 11. XII. 3. *p.* 76. *n.* 19. Saxum spatosum quartzosum micaceumque rufescens.

Cronst miner. §. 268. 10. 2. Granites durus.

Hasselq. it. 526. Petra Mosis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 407. Saxum quartzo, spato scintillante & mica in diversa proportione mixtis compositum.

β) fatiscens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 20. Saxum (fusorium) micaceum quartzosum spatosumque subfriabile.

Cronst. miner. §. 268. 10. ‡. Granites particulis constans parum cohærentibus.

γ) *Syst. nat.* I. *p.* 186. *n.* 6. XII. 3. *p.* 78. *n.* 31. Saxum ungermannicum.

δ) *Syst. nat.* I. *p.* 185. XII. 3. *p.* 77. *n.* 26. *it. scan.* 165. Saxum montanum.

Habitat vulgatissimus in montibus primævis (*licet aliquando secundarius*) totius terrarum orbis, *vagus quoque in* planitiebus, *innumerabili duritiei, proportionis, distributionis, coloris partium constituentium varietate, accedentibus non raro alienis adhuc* e. g. *scorli, hornblendæ, granati crystallis steatitæ, amari, argillæ particulis aucta, igne violento liquescens, ut tamen quartzum intemeratum permaneat, feldspato sæpius carneo, quartzo utplurimum albo, rarius virescente, egregiam interdum polituram admittens, hinc jam a multis retro seculis architecturæ elegantiori, & variis ornamentorum generibus adhibitus.*

Syenites. 3. Gr. ex feldspato, quartzo & horblenda compositus.
Plinius histor. mund. l. 36. *c.* 8. Syenites.
Hoffmann. berg. Journ. 1788. 2. *p.* 506.
Karsten Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 12.

Habitat in Ægypto, Græcia, Norwegia, Saxonia, Hercynia, Suevia, Stiria, *nunc rudius, nunc subtilius aut minutius granulatus, partibus, quibus constat, diversissima proportione mixtis, quartzo & feldspato utplurimum albis, hornblenda nigra, aut ex atro viridi.*

scorlinus. 4. Gr. ex feldspato, quartzo & scorlo compositus.
Edelfeld. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Anonym chem Annal. 1785. 2. *p.* 21. Granites basalticus.
Habitat in Sueciæ *passim*, Silesiæ (*prope* Friedeberg,) Helvetiæ *montibus.*

granaticus. 5. Gr. ex feldspato, quartzo & granatis compositus.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Hoepfn. Mah. fur Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Sueciæ, Helvetiæ *montibus.*

viridis. 6. Gr. ex feldspato, quartzo & amaro compositus.
Hoepfn. Mag. fur Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetia & Sabaudiæ *montibus.*

talcosus. 7. Gr. ex feldspato, quartzo & talco compositus.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Austria *superiori* (*prope* Linz).

micaceus. 8. Gr. ex feldspato & mica compositus.
Sauss. voyag. dans les alp. 1. *p.* 183.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 164. *n.* 6. *Mus. Tessin.* 36. Muria saxi ex mica spatoque.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 21. Saxum (fatiscens) spatosum micaceumque salsum fatiscens.
Waller. miner. 166. Saxum in aëre deliquescens nitrosum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 409. *n.* 3. k. Granites fuscus aëre destructibilis.
Habitat rarissimus in Helvetia & Silesia, *vagus prope* Genevam & Vesuvium, β) *in* Finlandia & Gotlandia.

calcarius. 9. Gr. ex feldspato & spato calcario conflatus. *Gioen litolog. Vesuv. p.* 49. 51. 71.
Habitat circa Vesuvium, *fragilis, vix duriusculus, cum acidis effervescens, non raro scorlum, aut unacum mica argillam, aut micam, aut utrumque, admixta sibi habens; an hujus generis?*

grandævus. 37. Gr. ex mica & hornblenda compositus.
Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 20. XII. 3. *p.* 79. *n.* 35. Saxum micaceum spatosum nigricans, particulis decussantibus ferreis.
Cronst. miner. §. 267. 9. Saxum compositum mica & hornblenda.
β) Saxum viridi-cærulescens. *It. scant.* 21.
Habitat, rupestris quoque, in Helvetiæ & Sueciæ *montibus variis, in monte* Hennebergiæ, Ehrenberg, *in* Bohemia *prope* Orpar, *non raro venis ferri dives, obsure virens, utplurimum in* Sueciæ *ustrinis* Smolandicis *ferri mineris lacustribus ad facilitandum fluxum additus.*

scoriaceus. 10. Gr. ex feldspato & scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus, circa* Vesuvium, *accedente non raro mica, aut hornblenda.*

squamosius. 11. Gr. ex feldspato & hornblenda compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus, in* Zeelandia, *accedente interdum quoque mica, aut scorlo.*

granati- 12. Gr. ex feldſpato & granatis compoſitus.
nus. *Gioeni litolog. Veſuv. p.* 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus*, & Seelandia, *in* Veſuvio.

nitens. 13. Gr. ex feldſpato, granatis & mica compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

tricolor. 14. Gr. ex feldſpato, granatis & ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64. 67.
Habitat circa Veſuvium, *admiſtis interdum quoque mica & olivinis.*

dichrous. 15. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino & genuino compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 70. 75.
Habitat circa Veſuvium.

albo-fuſ- 16. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino & mica compoſitus.
cus. *Gioeni litolog. Veſuv. p.* 71.
Habitat circa Veſuvium.

elegans. 17. Gr. ex feldſpato, granatis & actinoto compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 69.
Habitat circa Veſuvium.

micans. 18. Gr. ex feldſpato, mica & ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 73. 75.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus &* Veſuviæ *nunc mica, nunc ſcorlo dominante, nunc majoribus, nunc minoribus particulis immiſtis, interdum granatis immerſis.*

lamello- 19. Gr. ex feldſpato, mica & hornblenda compoſitus.
ſus. *Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk.* 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus, nunc hac, nunc illa dominante, particulis majoribus minoribusve immiſta.*

cretaceus. 20. Gr. ex feldſpato mica & creta compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 45.
Habitat circa Veſuvium.

Gioeni. 21. Gr. ex feldſpato, granatis & hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 75.
Habitat circa Veſuvium.

varius. 22. Gr. ex feldſpato, actinoto & ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 62. 63.
Habitat circa Veſuvium *intermiſtas interdum micæ nigræ aut hornblendæ lamellas aut priſmata oſtendens.*

leucomelas. 23. Gr. ex feldspato, actinoto & hornblenda compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 63.
Habitat circa Vesuvium.

muriaticus. 24. Gr. ex feldspato, mica et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *t.* 3.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

serpentinus. 25. a) Gr. ex feldspato, serpentino & quartzo compositus.
Fichtel Karpath. p. 310.
Habitat in Transilvaniæ *montibus*, *facile in argillam fatiscens.*

Garpenbergensis. 25. b) Gr. ex quartzo dominante mica conpositus.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 4. XII. 3. *p.* 75. *n.* 18. Saxum cotaceum quartzosum album, fragmentis illinitis mica alba.
Cronst. miner. §. 260. 2. 1. Saxum compositum particulis quartzosis & micaceis distinctis.
β) micæ lamellis aureis vel argenteis ita inspersis, ut politus egregio nitore refulgeat (Avanturino).
γ) *Syst. nat.* I. *p.* 188. *n.* 23. XII. 3. *p.* 78. *n.* 30. Saxum metaliferum.
Habitat in Sueciæ (*prope* Garpenberg) *venas cupri ferens*, Silesiæ, (*prope* Giaren, Saxoniæ, Helvetiæ *montibus* Vesuvio, β) *vagus in* Hispania, Saxonia (*prope* Dresdam *ad* Albim).

bicolor. 26. Gr. ex quartzo, mica & scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. fur Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

corneus. 27. Gr. ex quartzo, mica & hornblenda compositus.
Hoepfen. magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

triplex. 28. Gr. ex quartzo, mica & granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

glacialis. 29. Gr. ex quartzo, mica & amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281. 282.
Habitat in Helvetiæ & Sabaudiæ *montibus altissimis.*

inconspicuus. 30. Gr. ex quartzo, & hornblenda compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus*, *etiam prope* Altenberg *in* Saxonia.

helveticus. 31. Gr. ex quartzo, hornblenda & granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

variegatus. 32. Gr. ex quartzo, hornblenda & amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

capillaris. 33. Gr. ex quartzo pellucido & actinoti spiculis compositus.
Herrmann chem. Annal. 1788. 2. *p.* 416. Haarstein.
Habitat vagus in Sibiriæ vallibus uralensibus, *prope* Genevam, *inter* Brixiam & Brandsol & *alibi in* comitatu Tirolensi, *inter* Feistriz & Carnowiz Stiriæ, *inter* Borkersdorf & Frauenstein & *alibi in* Saxonia, *ad montem* Fichtelberg, *egregiam polituram admittens, actinoti spiculis nunc viridibus, nunc flavicantibus, nunc rubellis, nunc obscure rubris, nunc nigris.*

melaleucos. 34. Gr. ex quartzo & scorlo compositus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 406. *n.* I. Saxum ex quartzo & basaltico lapide mistum.
Hopfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ, Sueciæ *montibus.*

Hoepfneri. 35. Gr. ex quartzo, hornblenda & scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

efflorescens. 36. Gr. ex quartzo, scorlo & amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus, sale amaro efflorescente interdum dives.*

tirolensis. 37. Gr. ex quartzo, scorlo & granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiæ & Tirolis (*prope* Zillerthal) *montibus.*

bavaricus. 38. Gr. ex quartzo & granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 279.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiæ, Sueciæ (*prope* Sunnerskog & Sala,) Saxoniæ (*prope* Hartmansdorf,) Austriæ (*prope* Goettweia,) Hungariæ,) Tirolis & Bavariæ *montibus vallibusque conterminis, etiam fodina* Temesiensi (*prope* Dogneska) *granatis rubris, quartzo cinereo aut virescenti, rarius gramineo.*

durissimus. 39. Gr. ex quartzo, granatis & amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ & Sabaudiæ *montibus.*

talcifer. 40. Gr. ex quartzo dominante & talco compositus.
Storr Alpenreis. 2. *p.* 278. 289.
Habitat in Vallis Tellinæ (*prope* Clavennam) & Rhætiæ (*prope* Marmels) *montibus, ille ferri ochra flavescens.*

splendidus. 41. Gr. ex quartzo & miculis pyritæ micæque ferreæ inspersis compositus.
Bloch & Bruckmann Schr. berl. Naturf. 1.
Habitat vagus in Marchia Uckerana, *politus egregie nitens.*

homogeneus. 42. Gr. ex mica, hornblenda & scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

nitidulus. 43. Gr. ex mica & hornblenda compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53. 54.
Habitat prope Vesuvium *granatos non raro immersos continens.*

Zillensis. 44. Gr. ex mica & scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279. 280.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Hlvetiæ *montibus, & valle* Zillerthal, *inter* Tirolin & Salzburgum *intermedia, scorli cryſtallis nunc majoribus, nunc minoribus, interdum electricis.*

granatifer. 45. Gr. ex mica & granatis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ, Carinthiæ, Hungariæ, Saxoniæ, Sueciæ, Italiæ *montibus.*

montanus. 46. Gr. ex mica, scorlo & granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

virescens. 47. Gr. ex mica, scorlo & amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

radiatus. 48. Gr. ex mica & actinoto compositus.
Hoepfn. Magaz. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiæ *montibus, præsertim* S. Gotthardi.

olivinus. 49. Gr. ex mica & olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 54. 55.
Habitat circa Vesuvium.

chlorosti- 50. Gr. ex scorlo & olivinis compositus.
ctus. *Gioeni litolog. Vesuv. p.* 65. 66.
Habitat circa Vesuvium.

gemma- 51. Gr. ex granatis & olivinis compositus.
ceus. *Gioeni litolog. Vesuv. p.* 68.
Habitat circa Vesuvium.

similaris. 52. Gr. ex granatis & scorlo compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 63. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiæ *montibus*, *vagus circa* Vesuvium, *admixta interdum mica.*

affinis. 53. Gr. ex scorlo granatino & genuino compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 70.
Habitat circa Vesuvium.

montium. 54. Gr. ex granatis, scorlo & hornblenda compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

bractea- 55. Gr. ex granatis & hornblenda compositus.
tus. *Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk.* 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

argenta- 56. Gr. ex granatis, mica, & spato compositus.
tus. *Gioeni litolog. Vesuv. p.* 49.
Habitat circa Vesuvium.

lamella- 57. Gr. ex mica & spato compositus.
tus. *Gioeni litolog. Vesuv. p.* 48.
Habitat circa Vesuvium.

lucidus. 58. Gr. ex actinoto & spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 60.
Habitat circa Vesuvium, *an potius amygdalites?*

asbesti- 59. Gr. ex asbesto & marmore conflatus.
nus. *Gioeni litolog. Vesuv. p.* 48.
Habitat circa Vesuvium, *vix hujus generis.*

57. **GNEISSUM.** Ex partibus ſæpe quoque cryſtallorum forma conſpicuis nullo intermedio cæmento cohærentibus, interdum per ſtrata alternantibus compoſitum, texturæ ſchiſtoſæ, rarius fibroſæ.

In montibus ætate ad graniteos quam proximæ accedentibus obvius, ſtratis ejus quoque ſæpius granitæ ſuperincumbentibus.

Durus, apyrus, non fatiſcens.

fornacum. 1. Gn. quartzo dominante & mica compoſitum.

Stallſten. *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 15. XII. 3. *p.* 79. *n.* 33. Saxum arenoſo micaceum fiſſile cinereum, interſtinctis atomis quartzoſis micaceiſque.

Cronſt. miner. §. 260. Saxum compoſitum paticulis quartzoſis & micaceis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 410. *n.* 5. Saxum quartzo & mica mixtum fiſſile.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 27. Saxum (mareſtrandenſe) micaceum quartzoſum fiſſile, micis albis nitidiſſimis ſubimpalpabilibus.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 17. XII. 3. *p.* 77. *n.* 25. Saxum (Roeroſienſe) micaceum nigro micaceo alboque quartzoſo-cotaceo alternatis.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 8. XII. 3. *p.* 75. *n.* 15. Saxum (decuſſatum) cotaceum quartzoſum incarnatum micis ſparſis atris erectis decuſſantibuſque.

ε) *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 411. *n.* 6. Saxum quartzo & ſteatite mixtum fiſſile.

ζ) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 13. XII. 3. *p.* 77. *n.* 24. Saxum (tritonium) micaceum ſubfiſſile incarnatum, granis quartzoſis.

Habitat innumerabili proportionis, combinationis, diſtributionis, coloris, duritiei varietate in novæ Seelandiæ, Norwegiæ, Sueciæ, Bohemiæ, Carinthiæ, Tirolis *montibus, etiam pyrenæis, fundo fornacum fuſoriarum, architecturæ aliquando etiam elegantioris operibus egregie inſerviens.*

micaceum. 2. Gn. ex mica dominante & quartzo compoſitum.
Glimmerſchiefer. *Werner. Claſſif. d. Gebirgsart. p.* 10. §. 9. *Voigts Br. uber Gebirgs. p.* 15. *n.* 4. Glimmerſchiefer.

Habitat in Luſatia & Thuringia (*prope* Ruhla,) *hic integros montes conſtituens, argentum colore & nitore æmulans, micæ lamellis tenerimis denſe ſibi incumbentibus, egregie nonnunquam in tabulas tenues rectas fiſſile, tum tectis inſerviens, quartzo per venulas aut granula, aut ſtrata ampliora intermiſſo.*

alpinum. 3. Gn. ex quartzo, mica & granatis compoſitum.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 12. XII. 3. *p.* 77. *n.* 22. Saxum micaceum ſubfiſſile cinereum, granis granatinis quartzoſiſque.

Cronſt. mineral. §. 261. Saxum compoſitum mica quartzo & granato.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 412. *n.* 7. Saxum quartzo, mica & granatis mixtum, fiſſile.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 23. Saxum (granoſum) aceroſum ſolidum atrum, granis granatinis.

γ) *Syſt nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fiſſile incarnatum, granis granatinis.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 19. XII. 3. *p.* 80. *n.* 36. Saxum impalpabile micaceum quartzoſum ſubferreum, granis granatinis.

It. wgoth. 73. Saxum clangoſum.

Habitat in ſummis Europæ e. gr. Lapponiæ, Norwegiæ, Sueciæ, Saxoniæ, Luſatiæ, Sileſiæ, Bohemiæ, Moraviæ, Stiriæ, Carinthiæ, Salisburgi, Tyrolis, Helvetiæ, Sabaudiæ, *etiam* Carpathicis, *montibus, mica utplurimum argentea, nunc dominante, nunc æquabiliter diſtributa, nunc vix conſpicua, granatis crebrius rubris, quam fuſco, nunc formæ communis & inſignibus, nunc formæ cryſtallinæ minoribus, nunc minimis, nunc frequentioribus, nunc rarioribus, laminis, in quas finditur interdum undulatis, lapidis molaris loco, modo quartzum dominatur, eximie inſerviens, accedente nonnunquam ſcorlo, talco aut feldſpato nova varietate nata.*

ſcorlinum. 4. Gn. ex quartzo, mica & ſcorlo compoſitum.

Habitat in Sabaudiæ (*prope* Calhanches,) Helvetiæ (e. gr. *in monte* S. Gotthardi,) Hungariæ (*prope* Schemniz, *auri argentique venas includens*,) Bohemiæ (*prope* Ratieborziz,) Saxoniæ (*prope* Geyer,) Norwegiæ *montibus & fodinis*.

Altenbergenſe. 5. Gn. ex quartzo, mica ſcorlite compoſitum.
Habitat in Saxonia (*prope* Altenberg,) *ſtanni venas fovens.*

radians. 6. Gn. ex quartzo, mica & actinoto compoſitum.
Cronſt. mineral. §. 261. 33.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 413. *n.* 8. Saxum quartzo, mica & baſalte mixtum fiſſile.
Habitat in Jemtia Sueciæ (*prope* Handoel).

Saxonum. 7. Gn. ex quartzo, mica & feldſpato conſtans.
Werner. Claſſif. d. Gebirgsart. p. 8. §. 8. Gneiſs.
Voigt Brief. u. Gebirgsl. p. 13. *n.* 2. Gneuſz.
Habitat in Sileſiæ, Bohemiæ, Saxoniæ, Hennebergæ, Helvetiæ, Sabaudiæ *montibus*, *rarius in* carpathicis, *mica crebrius dominante, feldſpato minimam partem efficiente, ſæpius interdum fere omni in argillam fatiſcente, alias innumerabili proportionis, & coloris partium conſtituentium varietate conſpicuum.*

Bornii. 8. Gn. ex quartzo, mica & argilla compoſitum.
Born. ind. foſſ. 1. *p.* 153. 2. *p.* 147. Gneiſſum.
β) argilla martiali.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan.* 80. Saxum (novaculare) cotaceum albo-micaceum incarnatum ſubſtriatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. 1. Saxum compoſitum mica, quartzo & forſan argilla martiali, particulis diſtinctis.
Habitat in montibus matalliferis Temeſienſibus (*inter* Moldava & Saska, *prope* Dognaska,) Hungaricis (*prope* Neoſolium & Hodritſch,) Bohemicis (*prope* Catharinaberg, Orpes, Ratiborziz, Graupen, Platte & Joachimsthal,) Saxonicis (*prope* Geyer & Freyberg,) & Suecicis (*prope* Carlscrona, β) *in* Scania Sueciæ, *coticulæ loco ad acuendos enſes & cultros adhibitum.*

Jemticum. 9. Gn. ex quartzo, mica & ſteatite compoſitum.
Edelf. nov. act. Stoch. 1784. *p.* 93.
Habitat in Jemtiæ *montibus altioribus, lente fatiſcendo a congeneribus diſcrepans.*

ſpatoſum. 10. Gr. ex quartzo, ſcorlo & feldſpato compoſitum.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Saxonia *prope* Halbendorf.

topasinum. 11. Gn. ex quartzo, scorlo et topazio compositum.
Werner Classif, Gebürgsart. p. 15. §. 18. Topasfels.
Habitat ad Schneckenstein *prope* Auerbach *in* Voitlandia.

corneum. 12. Gn. ex quartzo et hornblenda compositum.
Syst. nat. I. *p.* 156. *n.* 4. Talcum particulis impalpabilibus lamellis parallelis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 53. *n.* 8. Talcum (lamellare) lamellatum fragili-durum glaberrimum subdiaphanum.
Waller. miner. 138. Corneus fissilis, lamellis parallelis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 358. *n.* 2. Corneus rigidus non nitens apparenter lamellis parallelis.
Hoffm. berg. Journ. 1788. 2. *p.* 507. *et Karst. Leck. Min.* 2. *p.* 17. Hornblendschiefer.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 156. *n.* 5. XII. 3. *p.* 54. *n.* 11. Talcum (Coriaceus) membranaceum flexuosum rigidum.
Waller. miner. 136. Corneus mollior superficialis contortus.
Habitat in Suecia *et* Saxonia (*prope* Voigtsberg, Dorfchemniz, Groshartmansdorf, Miltiz,) & Lusatia, *strata integra efficiens, ex virescente atrum, aut ex atro viride, tritum ex virescente cinereum, duriusculum, textura radiata, in fragmenta discoidea dissiliens, micæ atomis interdum immistis, aut granatis.*

argillosum. 13. Gn. ex quartzo et argilla compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 275.
Habitat in montibus Carpathicis.

cotianum. 14. Gn. ex ardesia & mica compositum.
Syst nat. XII. 3. *p.* 79. *n.* 34. Saxum schistosum fissile fuscum, atomis micaceis oblique truncatum.
Cronst. miner. §. 262. 4. 2. Saxum compositum mica, quartzo & forsan argilla martiali, particulis minoribus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 417. *n.* 11. Saxum schisto & mica mixtum.
Habitat in Norwegia, Suecia, *duriusculum, igne liquescens, incolis ad poliendos cultros inserviens, hinc vix hujus generis.*

steatiticum. 15. Gn. ex steatite & mica conflatum.
Cronst. miner. §. 263. 5. Schneidestein.
Storr Alpenr. 2. *p.* 269. 285. 289.
Habitat in Norwegiæ, Sueciæ, Tirolis, Rhætiæ, Bohemiæ, Hungariæ *montibus, muris fusoriorum furnorum & si in tabulas tenues findatur, tectis, eximie inserviens, mollis, an igitur hujus generis.*

granati- cum. 16. Gn. ex ſcorlo genuino, granatis & feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64.
Habitat circa Veſuvium.

bicolor. 17. Gn. ex ſcorlo & feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 72.
Habitat circa Veſuvium.

olivinum. 18. Gn. ex mica, granatis & olivino compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 54.
Habitat circa Veſuvium.

lucidum. 19. Gn. ex mica & hornblenda compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Sueciæ *&* Carpathicis *montibus.*

triplex. 20. Gn. ex mica, hornblenda et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Carpathicis *montibus.*

ſyeniti- cum. 21. Gn. ex hornblenda, feldſpato & quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 279.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſquamo- ſum. 22. Gn. ex hornblenda & feldſpato compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 279.
Habitat in montibus Carpathicis.

granati- cum. 23. Gn. ex hornblenda & granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 280. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſplendi- dum. 24. Gn. ex hornblenda, mica & granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quadru- plex. 25. Gn. ex hornblenda, mica, granatis & quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

lamello- ſum. 26. Gn. ex hornblenda & ſcorlo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 280.
Habitat in montibus. Carpathicis.

baſalti- cum. 27. Gn. ex mica & ſcorlo electrico compoſitum.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in valle Salisburgenſibus *&* Tirolenſibus *communi* Zillerthal.

glandulo-sum. 28. Gn. ex mica & granatis compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

durum. 29. Gn. ex mica, granatis & quartzo compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quartzo-sum 30. Gn. ex granatis & quartzo compositum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

micans. 31. Gn. ex marmore micante & mica compositum.
α) mica aurea per marmor sparsa.
v. Borch. mineral. sicil. Avanturino.
β) mica viride per strata digesta.
Ferber. Br. a. Welschl. p. 251. Marmo Cipolino.
Habitat: α) vagum in Siciliæ *antro montis* Caputo; *β) in* Græcia; *an hujus generis?*

58. PORPHYRIUS. Ex crystallis alterius generis fossili formæ communis quasi pastæ immersis compositus. Ætate, duritie, duratione, colore quam maxime varius.

a. *talcosi.*

talcosus. 1. P. ex talco & quartzi crystallis immersis constans.
Storr Alpenr. 2. *p.* 280.
Habitat in Valle Tellina *prope* Clavennam, *argentei coloris.*

ponderosus. 2. P. ex talco & barytide vulgari compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 266.
Habitat in Valle Tellina *prope* Castion, *dilute virens.*

rhæticus. 3. P. ex talco, barytide & spato constans.
Storr. Alpenr. 2. *p.* 209.
Habitat ad montem Rhætiæ Despin, *thalassinus vel albus,*

b. *serpentini.*

arenarius. 4. P. ex serpentino & quartzi crystallis minoribus immistis compositus
Herrmann ural. Erzberg. 2. *p.* 321. Saxum serpentinum

Lasius Beob. üb. Harzgeb. 1. *p.* 166. ? *p.* 483. *n.* 60. Mit Sand gemischter Serpentinstein.
Ferber Br. a. Welschland. 23. *p.* 363.
Habitat in Uralensium Sibiriæ *montium parte orientali, in montibus* Austriæ *interioris*, Salisburgensibus, tyrolensibus, genuensibus, sabaudicis, hercynicis (*prope* Tresenburg,) *durus, rupes & montium partem præcipuam constituens, micæ quoque non raro particulis inspersis.*

acicularis. 5. P. ex serpentino & scorli spiculis immersis compositus.
v. Born ind. fossil. 1. *p.* 148. Ophiter particulis basaltinis mixtus.
Saussur. it. alp. 1. *p.* 105.
β) crystallis scorli sese decussantibus Creuzstein.
Habitat in montibus Temesiensibus (e. gr. *prope* Saska,) Hungaricis (*prope* Schemniz,) & Stiriacis *vagus prope* Genevam, *olivaceus, cærulescens vel cinereus.*

granatinus. 6. P. ex serpentino & granatis compositus.
Carpent. Geogr. Chursf. p. 179.
Habitat in Saxonia *prope* Zoebliz.

spurius. 7. P. ex serpentino, spato et mica compositus.
Ferber Br. aus Welschl. 19. *p.* 334.
Habitat in Hetruriæ *montibus* Imprunetæ vicinis *strata horizontalia constituens, viridis, spato albo, mica ex virescenti argentea tessulari.*

Granitone. 8. P. ex serpentino & feldspato compositus.
Ferber Br. aus Welschl. 19. *p.* 334.
Habitat in montibus Hetruriæ, Imprunetæ & Prato *vicinis, viridis, feldspati albi prismatibus immersis varius, mica ex argenteo viridi tessulari ut plurimum accedente, lapidis molaris loco interdum inserviens.*

micaceus. 9. P. ex serpentino & micæ lamellis constans.
Charpent. Geogr. Chursf. p. 178.
Ferb. Br. a. Welschl. 19. *p.* 332.
Saussur. it. alp. 1. *p.* 135.
β) micæ aureæ variabilis parallele & recte lamellosæ nidulis fartus.
v. Trebra Erfahr. v. Inn. d. Geb. p. 97.
Schröt. n. Litterat. d. Naturg. 4. *p.* 232.
Herrmann ural. Erzg. 2. *p.* 323.

Habitat in montibus Hetruriæ (*prope* Impruneta *&* Prato,) Genuensibus (Bocchetia *& valli* Polzevera *conterminis*,) Sabaudicis (*prope* Genevam) *&* Saxonieis (*prope* Zoebliz,) *β*) Hercynicis (Paste,) Franconicis (Fichtelberg,) *&* Uralensibus Sibiriæ.

asbestinus. 10. P. ex serpentino & asbesti sericeo nitore conspicui fibris compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 19. *p.* 332.
Charpent. Geogr. Chursachs. p. 178.
Habitat in montibus Saxoniæ, Franconiæ, Hercyniæ, Hertruriæ.

ferrifer. 11. P. ex serpentino & crystallis ferri nitidi compositus.
Charpent. Geogr. Chursachs. p. 179.
Ferb. Br. a. Welschl. 23. *p.* 377.
Sauss. it. alp. 1. *p.* 79.
Habitat in Saxoniæ (*prope* Zoebliz) *&* Pedemontii (*prope* Fenestrella) *montibus*, *vagus prope* Genevam.

c. *amari*.

helveticus. 12. P. ex amaro & hornblenda compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus*, *viridis*.

alpinus. 13. P. ex amaro & feldspato compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *alpibus*.

micans. 14. P. ex amaro & mica compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus*.

bicolor. 15. P. ex amaro & granatis compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiæ *montibus*.

spiculatus. 16. P. ex amaro & scorlo compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiæ *montibus*.

d. *calcarii*.

calcarius. 17. P. ex calcario lapide & quartzi, crystallis innidulantibus compositus.
Habitat in confluxu circulorum Germaniæ Franconici, Suevici *&* Bavarici, *texturæ schistosæ*.

Macigno. 18. P. ex marga indurata & plurima mica compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 7. p. 96. & 19. p. 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fiesoli) & Elba, *cinereus, colore nunc magis in flavescentem, nunc potius in cærulescentem vergente, posterior in aëre nigrescens & fatiscens, strata horizontalia, inferiora duriora constituens, struendis domibus inserviens.*

austriacus. 19. P. ex marga indurata & scorlo compositus. *Born ind. foss. 1. p. 34.*
Habitat in Austria *prope* Traunstein.

e. *argillacei.*

granitoides. 20. P. ex argilla & plurimo feldspato compositus.
Nose orogr. Br. ü. Siebengeb. p. 106. 110. 111. Granitporphyr.
Habitat ad Rheni *inferioris*, *in* Saxonia *prope* Altenberg, *prope* Giebichenstein *ripas, facile fatiscens, accedente interdum paucissimo quartzo vel mica.*

granaticus 21. P. ex argilla, feldspato, granatis & paucissimo quartzo compositus.
Kurst. Lesk. Mineralkab. 2. p. 24.
Habitat in Hassia *prope* Wittelsberg.

cotiarius. 22. P. ex argilla et quartzi crystallis compositus.
Nose orogr. Br. in Siebengeb. p. 14. & *Charpent. Geogr. Churs. p.* 49. 50. 61. 62. 65. 140. Porphyrartiger Gestein.
Schulz. n. hamb. Mag. St. 33. Mergelstein.
Voigt Gebirgsart nr. 7. Porphyr.
Charpent. Geogr. Churs. p. 149. Zechstein.
Lasius Harzgeb. 1. *p.* 255. 2. *n.* 78. Cottenstein.
Habitat ad Rheni *ripas, in* Thuringia, *prope* Giebichenstein, *ad* Hercyniæ *radicem prope* Ilefeld, *in* Saxonia, Lusatia *feldspati particulis sæpe immixtis interdum adhuc conspicuis, non raro tamen fatiscentibus & vacuas foveolas relinquentibus.*

metallifer. 23. P. ex argilla, quartzi crystallis & aliis compositus.
v. Born. ind. foss. 1. p. 154. 155. Saxum metalliferum.
Habitat in Temesiæ, Transilvaniæ, Hungariæ, *potissimum, etiam* Bohemiæ, & Tirolis *montibus, venis metallicis refertus, albus, albidus, cinereus aut cærulescens, argillæ & quartzo semper aut feldspato, aut actinoto, aut hornblenda, aut mica, aut lithomarga, aut pluribus simul accedentibus.*

transsilvanicus. 24. P. ex argilla & micæ crystallis compositus.
Karst. Lesk Mineralkab. 2. *p.* 24.
Habitat in Transsilvania *prope* Felsobanya.

delphinatus. 25. P. ex argilla, scorlo & asbesto compositus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 57.
Habitat in Delphinatu (*prope* Bourg d'Oisans,) *argilla ferri calce impraegnata, scorlo duplicis generis, alio vitreo, alio ferri ochra extrinsecus inquinato, semipellucido, duro, cano, compacto, intus parum micante, in fragmenta acutangula dissiliente, forma tabularum tenuissimarum tetraëdrarumcylindriceadlatera excavatarum in tabulas denuo aggregatarum conspicuo.*

spadiceus. 26. P. ex argilla & granatis compositus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 246.
Habitat passim e. gr. *prope* Schneeberg *in* Saxonia, *integrum sub humo ibi stratum efficiens, ferri mineris in ustrinis additus, argilla scilicet ferri calce divite, granatis ex fuscescente rubris.*

chlorogranaticus. 27. P. ex argilla & chlorogranatis compositus.
Habitat in Saxonia *prope* Eibenstok.

f. *basaltici.*

antiquus. 28. P. ex trapezio & feldspato compositus.
Cronst. miner. §. 265.
Ferb. Br. a. Welsch. 16. *p.* 265. Porfido verde.
Habitat - - - trapezio viridi, crystallis feldspati albis, & scorli nigris vario.

Angliæ. 29. P. ex trapezio & quartzi crystallis compositus.
Withering act. angl. 72. *p.* 2. *n.* 20. Rowleyrag.
Habitat in Anglia.

tinnitans. 30. P. ex trapezio & scorli spiculis constans.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 410. *n.* 12. Saxum corneo trapezio & basalte mixtum.
Habitat in Westrogothia Sueciæ, *digito impositus duroque corpore percussus tinnitans.*

acerosus. 31. P. ex trapezio & hornblendæ crystallis minimis innatis compositus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 362. *n.* 4. f. Corneus trapezius particulis acerosis.

Cronst. miner. §. 265. 1. Saxum compositum jaspide martiali molli seu argilla molli indurata,,& - - - particulis majoribus acerosis.
Habitat in montibus Hunneberg, Kinnekulle, Stollberg, Sueciæ, *obscure cinereus aut niger.*

squamosus. 32. P. ex trapezio & mica compositus.
Waller. syst. mineral. 1. *p.* 363. *n.* 4. g. Corneus trapezius, squamulis oblique nitentibus.
Habitat in Sueciæ *montibus.*

lamellosus. 33. P. ex wacca & hornblenda compositus.
Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia.

spatosus. 34. P. ex wacca & spato calcareo compositus.
Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia *&* Bohemia, *etiam prope* Francofurtum *ad* Mœnum.

nigerrimus. 35. P. ex wacca nigra, & micæ crystallis nigris compositus.
Widemann Magaz Helv. Naturk. 4. *p.* 196. 197.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
Habitat in Saxoniæ *monte* Scheibenberg *prope* Annaberg, *& aliis*, *prope* Joachimsthal Bohemiæ.

ægyptius. 36. P. ex basalte & hornblenda compositus.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
α) hornblendæ crystallis nigerrimis minimis firmissime innatis.
β) hornblendæ maculis majoribus virescentibus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 274. Pietra d'Egitto, Pietra nefritica.

basalticus. 37. P. ex basalte & feldspato; interstitis interdum quartzi & micæ particulis compositus.
Ferber Br. a. Welsch. 16. *p.* 272.
Habitat - - in monumentis Romæ asservatis obvius.

Pedicularis. 38. P. ex basalte & scorli granatini crystallis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 272. 274.
β) scorli granatini crystallis acus capitulum vix superantibus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 275. Basalte pidouhioso.
Habitat e. gr. in Italia *in monumentis antiquis Romæ asservatis hinc inde obvius, hornblenda aut scorlo genuino accedente non raro auctus; utrum fundamentum in β) viride semper verus basaltes)*

fuldensis. 39. P. ex basalte & granatis compositus.
Habitat ad montem Pferdekopf *episcopatus* Fuldensis.

olivinus. 40. P. ex basalte & olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 90.
Habitat circa Vesuvium, *granatos quoque interdum continens.*

g, ex lavis conflati.

vulcanicus. 41. P. ex lava & hornblenda compositus.
Ferber Br. a. Welsch. 11. *p.* 178.
Habitat prope montes ignivomos, e. gr. Vesuvium.

ocellatus. 42. P. ex lava & scorli granatini crystallis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 97-100. 102. 103. 109. 125.
Ferber Br. a. Welschl. 11. *p.* 176. 178. 179.
Habitat prope montem Vesuvium, *niger, cinereus aut ruber, sæpius quoque scorlum genuinum, interdum micam, rarius feldspatum aut granatos includens.*

bacillaris. 43. P. ex lava & scorli genuini prismatibus hexaëdris compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 92-110.
Ferber Br. a. Welschl. 11. *p.* 167. 177-179.
β) *Ferber Br. a. Welschl.* 18. *p.* 320. Granito di Cortona.
Habitat prope montem Vesuvium, *in insulis* Marchesas, *nunc niger, nunc cinereus, nunc ruber, scorli crystallis interdum valde obtusangulis, modo tenuioribus, modo crassioribus, nonnunquam striatis, nigris, albis, aut chrysolithum, smaragdum, topazium, hyacinthum colore referentibus, intermistis interdum quoque adinoti, granati aut scorli granatini crystallis.*

nitidulus. 44. P. ex lava & mica compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 89. 102. 118.
Habitat prope montes ignivomos, *non raro quoque crystallos scorli granatini vel gemini continens, aut granatos, aut utrosque.*

desipiens. 45. P. ex lava & feldspato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 123.
de Dolomieu mém. sur les isles ponc. & catal. raisonn. des produits de l'Etna, &c. *à Paris* 1788. 8.
Habitat in Sicilia, *& ad* Vesuvium, *utplurimum quoque hornblendam, rarius micam aut scorlum includens.*

Schreb. lithol. 78. Saxum impalpabile siliceum fuscum; granis spatosis rubescentibus & albis.
Cronst. miner. §. 264. 6. Saxum compositum jaspide & feldspato, interdum mica & basalte.
Waller. miner. sp. 94. Jaspis durissima rubens, lapillulis variis inspersis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 414. *n.* 9. Saxum jaspide & spato scintillante mixtum.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 260. Porphyr.
Cost. foss. 283. Porphyrites.
Habitat in Ægypto, Arabia, Græcia, Italia (*potissimum in territorio civitatum* Bergami & Bresciæ,) Sabaudia, Helvetia, Burgundia, *montibus* Vogesis, *aliisque* Galliæ *meridionalis partibus*, Tiroli, Bohemia, Saxonia, Thuringia *finitimis* Franconiæ *partibus*, Hercynia, Scandinavia, Sibiria, *tum vagus, tum rupes, montes, horumve partem præcipuam constituens, opacus, texturæ ad conchaceam, rarius ad schistosam accedentis, durus & egregiam polituram admittens, hinc toties in monumentis veterum obvius, & adhuc nobilioribus præsertim ædificiorum partibus inserviens, in fragmenta indeterminata dissiliens, igne facile liquescens, formæ utplurimum communis, rarissime prismaticæ, tum accedentibus aliis atque aliis peregrinis*, e. gr. *hornblenda, mica, scorlo, quartzo, tum partium constituentium colore, forma, distributione, varia inter se ratione infinitum in modum varians, feldspato utplurimum albo, nonnunquam rubello, punctorum, striarum, macularum, prismatum forma jaspidi immerso, interdum fatiscente, ut vacua remaneant, quæ occupaverat, loca, jaspide nunc rubra, nunc fusca, nunc nigra, nunc viridi, rarius obscure cinerea, aut bicolore*, e. gr. *nigra & viridi, rubra & aurantia.*

corsicanus. 59. P. ex jaspide, & actinoto compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 21. *p.* 357. Marmo verde di Corsica.
Habitat in insula Corsica, *albus, maculis violaceis, radiisque actinoti viridibus varius; an huc spectat?*

amiantinus. 60. P. ex jaspide, asbesto & quartzo compositus.
Habitat vagus in comitatu Mansfeld, *jaspide rubra, asbesto virescente, quartzo albo.*

nitens. 61. P. ex jaspide & mica compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Natur. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia & (*prope* Annaberg) *in* Saxonia.

ſcorlinus. 62. P. ex jaſpide & ſcorlo compoſitus.
Hoepfr. Magaz Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

granatifer. 63. P. ex jaſpide & granatis compoſitus.
Born. ind. foſſ. 1. *p.* 32. 2. *p.* 94.
Habitat in Auſtria (*prope* Crems) & Islandia, *jaſpide viridi.*

effervescens. 64. P. ex jaſpide & ſpato compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

cryſtallinus. 65. P. ex jaſpide & quartzi cryſtallis compoſitus.
Hoepfn. Magaz Helv. Naturk. 1. *p.* 178.
Habitat in Helvetia.

Achates. 66. P. ex jaſpide, quartzo fragili, cryſtallo, amethyſto, chalcedonio genuino, carneolo & onyche, petroſilice, pyromacho, pluribus vel paucioribus ſimul compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 10. Silex rupeſtris, cortice rufo noduloſo, ſubdiaphanus.
Muſ. Teſſin. 8. *n.* 6. Silex rupeſtris ſuperficie nodoſa tunicata.
Woltersd. miner. 14. Corneus lapis diaphanus variegatus.
Waller. miner. 84. & *ſyſt. miner.* 1. *p.* 284. *n.* 22. Achates duriſſima fere pellucens, diverſis coloribus nitens, variegata.
Baum. miner. 1. *p.* 250. *Ruwpf. muſ. t.* 56. *f.* A. D.
Cronſt. miner. §. 61. Achates.

faſciatus. α) partibus conſtituentibus per faſcias rectas rarius undulatas, cololore diverſas alternantibus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p* 139. Bandachat.

anguloſus. β) ex fragmentis anguloſe cryſtoſis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 140. Veſtungsachat.

annulatus. γ) annulis pictus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 143. Ringachat.

ruralis. δ) picturas campeſtres referens.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Landſchaftsachat.

muſcoſus. ε) muſcorum icones referens.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Moosachat.

ſtellaris. ζ) punctis ſtellaribus inſignitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Sternachat.

ruderalis. η) ex fragmentis indeterminatis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Trummerachat.

Habitat infinita fere varietate (micrologia lithophilorum & fraudibus lithopolarum hinc inde acuta, sive indolem, proportionem & distributionem partium constituentium, sive tinctum & colorum temperaturam, sive duritiem & nitorem, eum potissimum, qui politura conciliatur, sive durabilitatem spectes, elegantior & copiosior in Saxonia, Palatinatu, *Ducatu* Bipontino, *in aliis* Rheno *irrigatis terris, alias quoque in* Hercynia (*prope* Ilefeld & *in terra* Walkenried,) Hassia (*prope* Gunderhausen & Dianenberg,) Thuringia, Franconia, Wirtembergia, Bavaria, Bohemia, Silesia, Hungaria, Temesia, Sibiria, Candia, Sicilia, Hetruria, *territorio* Brefciano, Vogesis, Anglia, Scania, Islandia, Zeylona *nunc vagus nunc argillæ induratæ innidulans, rarius in venis, rarissime stalactitæ forma obvius, ornamentis, ædificiorum partibus nobilioribus, gemmæ quoque loco hinc inde inserviens.*

59. AMYGDALITES. Ex glandulis alterius generis fossili formæ communis innidulantibus.

In montibus potissimum serioris ætatis occurrens, sæpe ad aërem fatiscens.

a. *talcosi.*

rhæticus. 1. A. ex steatite & petrosilice compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 214.
Habitat in Rhætiæ *monte* Despiner Alp, *dilute viridis, petrosilice cinereo.*

fornacum. 2. A. ex steatite & barytide compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 51. 52. Giltstein.
Habitat in Bernatum *valle* Urseren, *cujus incolis in crassas laminas discissus in fornaces adaptatur, ex virescente cinereus, barytidis canæ glandulis prominentibus asper, vix in vasa tornandus, igne, nisi satis crassis tabulis illi exponatur, rimas agens.*

glandulosus. 3. A. ex serpentino & marmore vel spato compositus.
Habitat in Italia & (*prope* Schwarzenberg) *in* Saxonia.

homogeneus. 4. A. ex serpentino & ollari compositus.
Habitat in Saxonia (*prope* Zoebliz).

leucochloros. 5. A. ex serpentino & quartzo compositus.
Habitat in Suecia *prope* Sala.

granaticus. 6. A. ex asbesto & granato compositus.
Born. ind. foss. 1. *p.* 32.
Habitat in Temesia (*prope* Dognaska,) Tiroli (*prope* Sterzing) & Laponia, *accedente interdum mica.*

b. *calcarii.*

Ophites. 7. A. ex marmore & serpentino compositus.
Cronstedt miner. §. 209. 1. 1. 3. Saxum compositum particulis calcareis & argillaceis.
Habitat in Suecia, Italia, Africa *meridionali, utplurimum albus, serpentino viridi aut nigro.*

hetruricus. 8. A. ex macigno & serpitini marmoris aut argillæ glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 19. *p.* 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fiesoli,) *ædificiis exstruendis frequenter adhibitus.*

c. *argillacei.*

primigenius. 9. A. ex argilla & quartzo compositus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 37. Saxum lapillis sabulis argillaque connatum.
Habitat in Suecia.

asbestinus. 10. A. ex argilla, asbesto & granatis compositus.
Ferber Beytr. z. boehm. Mineralg. p. 51.
Habitat in Bohemia (*prope* Orpes) *venam ferri fovens, accedente scorlo, spuma lupi mica, hornblenda non raro auctus.*

lamellosus. 11. A. ex argilla, hornblenda & spato compositus.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg.)

cæmentarius. 12. A. ex cæmento & lavis compositus.
Habitat frequens in Italia *inferiori & media.*

Wacca. 13. A. ex wacca & spato compositus.
Karst. Magaz. Helv. Naturk. 3. *p.* 234. *sq.*
Habitat frequens in Saxonia.

fordidus. 14. A. ex wacca & quartzo compositus.
Werner chen. Annal. 1789. 1. *p.* 131.
Habitat in Bohemia (*prope* Joachimsthal).

ferpentinus. 15. A. ex trapezio & ferpertino compofitus.
Habitat in Italiæ, Silefiæ *montibus ftratariis, trapezio utplurimum fufco, ferpentino obfcure viridi, fructus & femina elliptica vel globulofa non raro mentiente, hinc inter carpolithos relato.*

fteatiticus. 16. A. ex trapezio & fteatite compofitus.
Habitat in Ducatu Bipontino, *&* Franconia.

vulgaris. 17. A. ex trapezio & fpato compofitus.
Valler fyft. miner. 1. *p.* 424. *n.* 17. a. Saxum glandulofum bafi corneo trapezio cum glandulis albis.
Habitat in Norwegiæ, Angliæ (*potiffimum provincia* Derby,) Italiæ, Ducatus *Bipontini, ripæ* Mœni *fluvii, epifcopatus* Fuldenfis, Herciniæ (*prope* Seefen, *inter* Ofterode *&* Claufthal, *prope* Ilefeld,) Saxoniæ (*prope* Zwickau,) Bohemiæ, Silefiæ, Hungariæ (*prope* Stiaoniza) *montibus ftratariis, achatæ & chalcedonii frequens matrix, fpato femper albo, interdum argilla viridi obducto, nunc glandulis majoribus, nunc globulis particulisque minoribus rarioribus aut copiofioribus per reliquam maffam difperfo, nunc rubram, nunc fufcam, nunc viridem, nunc ex virefcenti cineream, nunc nigram, accedente interdum præterea mica, vel argilla viridi, vel feldfpato.*

gypfeus. 18. A. ex trapezio & felenite compofitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

variolofus. 19. A. ex trapezio & lithomarga compofitus.
Karft. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 38.
Habitat in Bohemia, Saxonia, *lithomarga alba.*

æruginofus. 20. A. ex trapezio & argilla viridi compofitus.
Habitat in Bohemia (*prope* Brammey *in montibus giganteis*,) Saxonia (*prope* Zwickau) *&* Hercynia (*prope* Ilefeld,) *trapezio utplurimum fufco.*

zeolithicus. 21. A. ex trapezio ex zeolithi globulis compofitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

tuberofus. 22. A. ex trapezio & quartzi glandulis compofitus.
Habitat e. gr. *prope* Francofurtum *ad* Mœnum.

chalcedonius. 23. A. ex trapezio & chalcedonio compositus.
Habitat prope Francofurtum *ad* Mœnum *et prope* Budingum, *chalcedonio crebro botryoide, nonnunquam vitri ad instar ferè pellucido aut opalum simulante.*

chlorostictos. 24. A. ex basalte columnari & steatite compositus.
Habitat in basaltiferis rheno inferiori & Gœttingæ *vicinis, steatitæ glandulis virescentibus minoribus, rarioribus, basalte nigro.*

spatosus. 25. A. ex basalte columnari & spato compositus.
Habitat e. gr. *in* Hassiæ *montibus basaltiferis.*

marmoreus. 26. A. ex basalte columnari & marmoris glandulis compositus.
Ferber. Br. a. Welschl. p. 286.
Habitat e. gr. *in media* Italia *prope* Radicofani.

argillosus. 27. A. ex basalte columnari & argillæ glandulis compositus.
Habitat e. gr. *in* Galliæ *meridionalis montibus basaltiferis.*

radians. 28. A. ex basalte columnari & zeolithi glandulis stellatim fibrosis compositus.
Habitat in Galliæ *meridionalis*, Hassiæ, Thuringiæ, Lusatiæ *montibus basaltiferis.*

piceus. 29. A. ex basalte columnari & piceo compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Gœttingæ *vicinis.*

olivinus. 30. A. ex basalte columnari & olivino compositus.
Habitat in Galliæ *meridionalis*, Gœttingæ *vicinis*, Hassiæ, Thuringiæ, Franconiæ (Rhoenberge,) Saxoniæ, Lusatiæ, Bohemiæ *montibus basaltiferis.*

durus. 31. A. ex basalte columnari & quartzi glandulis compositus.
Ferber. Br. a. Welschl. p. 274.
Hapitat in Italia.

granitoides. 32. A. ex basalte columnari & granitæ glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 273.
Habitat in Italia *& meridionali* Gallia.

ferrifer. 33. A. ex basalte columnari & ferro spatoso compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Mœno *vicinis.*

brecciatus. 34. A. ex lava & marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 14. *p.* 226. 18. *p.* 312.
Habitat in Italiæ *mediæ montibus olim ignivomis, vagus quoque ad fluvios.*

argillaceus. 35. A. ex lava & argillæ glandulis compositus.
Habitat in Italia *meridionali et media.*

schistiferus. 36. A. ex lava & ardesiæ frustis compositus.
Habitat in Sicilia *& vicinis insulis.*

albo-maculatus. 37. A. ex lava & zeolithi glandulis compositus.
Habitat in Sicilia.

gemmifer. 38. A. ex lava & olivino compositus.
Ferber. Br a. Welschl. II. *p.* 173.
Habitat frequens ad Vesuvii *radicem.*

pyromachus. 39. A. ex lava & pyromachi glandulis compositus.
Habitat ad Vesuvii *radicem.*

inconspicuus. 40. A. ex lava & quartzi glandulis conflatus.
Habitat in Sicilia.

achatoides. 41. A. ex lava & chalcedonio compositus.
Habitat in Islandia.

ferruginosus. 42. A. ex lava & ferri minera compositus.
Habitat in Islandia.

d. *silicei.*

margodes. 43. A. ex petrosilice & margæ glandulis compositus.
Saussur. voy. dans les Alp. I. *p.* 141.
Habitat vagus prope Genevam.

similaris. 44. A. ex petrosilice & argillæ glandulis compositus.
Habitat in Bohemiæ (*prope* Przibram,) Saxoniæ (*prope* Marienberg) *&* Bipontinis *fodinis, frequens minerarum matrix.*

jemticus. 45. A. ex petrosilice & zeolithi glandulis compositus.
v. Born ind. foss. I. *p.* 47.
Habitat in Jemtia Sueciæ.

quartzifer. 46. A. ex petrosilice & quartzi glandulis compositus.
Charpent. Geogr. Chursf. p. 286.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg *&* Johanngeorgenstadt).

Cronstedtii. 47. A. ex jaspide, spato & serpentini glandulis compositus.
Cronst. miner. §. 266. Saxum basi jaspidea martiali cum fragmentis spati calcarei & serpentini, figura elliptica.
Waller. syst. miner. I. *p.* 424. *n.* 17. b. Saxum glandulosum basi jaspidea, glandulis albis & viridibus.
v. Born ind. foss. I. *p.* 151.
Habitat in Norwegia (*prope* Moss) *&* Saxonia (*prope* Zwickau,) *ruber, glandulis albis viridibusque varius.*

albo-guttatus. 48. A. ex jaspide & spati glandulis compositus.
v. Born. ind. foss. 1. *p.* 152.
Habitat in Bohemia *prope* Stitz, *ex cinereo viridis.*

albo-fuscus. 49. A. ex jaspide & lithomarga compositus.
v. Born ind. foss. 2. *p.* 146.
Habitat in Bohemia *prope* Bukau.

cinereus. 50. A. ex jaspide & zeolitho compositus.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 151.
Habitat in India.

helveticus. 51. A. ex jaspide & amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiæ *montibus.*

sibiricus. 52. A. ex jaspide et quartzo compositus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 78. Saxum impalpabile jaspideum rubrum, maculis albis quartzosis.
Habitat in Sibiria (*præcipue ad fluvium* Ural,) Italia (*prope* Brésciam,) Wrtembergia (*prope* Stuttgardiam,) Saxonia.

Jasponyx. 53. A. ex jaspide & onyche compositus.
Habitat rarior in Saxonia, Palatinatu rhenano, *Ducatu* Bipontino.

albo-viridis. 54. A. ex quartzo & serpentino compositus.
Habitat in Suecia (*prope* Sahla).

tricolor. 55. A. ex quartzo & gypso rubro nigroque compositus.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 86.
Habitat in Saxonia (*prope* Marienberg,) *mineræ stanni matrix.*

60. BRECCIA. Ex fragmentis lapidum utplurimum rotundatis per cæmentum terreum aut metallicum conglutinatis consſtans.

In montibus recentioribus tantum occurrens.

a. *talcosæ.*

serpentina. 1. Br. ex fragmentis ſerpentini minoribus ope margæ induratæ miciferæ conglutinatis.
Habitat in Pedemontio.

b. *calcariæ.*

calcaria. 2. Br. ex fragmentis marmoris rudis ope terræ calcariæ conglutinatis.
Habitat paſſim in vallibus montibus calcariis conterminis.

marmorea. 3. Br. ex fragmentis marmoris nobilis ope terræ calcariæ conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 269. 1. 1. Marmo brecciato.
Habitat in Italia, *egregium polituram admittens, variegata.*

Lumachella. 4. Br. ex teſtaceis coralliisque eorumve fragmentis ope terræ calcariæ conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 269. 1. 2. Lumachella.
Ferber. Br. a. Welſchl. 16. *p.* 257.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, *potiſſimum teſtaceis adhuc egregie ſplendentibus ſpectabilis in* Carinthia, *in* Italia, *eximie ſæpius variegata & nitidam polituram admittens.*

ſchiſtoſa. 5. Br. ex ardeſiæ fragmentis argillæ fuſcæ ope conglutinatis compoſita.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. Saxum petroſum ſchiſtoſum, fragmentis ſchiſti compoſitum.
Habitat in monte Suecico Weſtrogothiæ, Hunneberg.

c. *argillaceæ.*

argilloſa. 6. Br. ex trapezii fragmentis jaſpidi conglutinatis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 156.
Habitat in Norwegia.

basaltina. 7. Br. ex basaltæ columnaris fragmentis argillæ ope conglutinatis.
Nose orogr. Br. üb. Siebeng. I. *p.* 163.
Habitat ad Rheni *inferioris ripas, in montibus* Honderberg & Wolsberge.

lavina. 8. Br. ex lavæ fragmentis terræ calcariæ ope conglutinatis.
Habitat in Sicilia *aliisque regionibus montibus* ignivomis *vicinis.*

Cicerchina. 9. Br. ex lavæ fragmentis & spati granis albis ope terræ calcariæ conglutinatis.
Ferber Br. a. Welschl. 7. *p.* 96. Cicerchina.
Habitat in Italia, *præsertim* Hetruria (*prope* Fiesoli) *poliendo marmori inserviens.*

d. *siliceæ.*

helvetica. 10. Br. ex petrosilicis fragmentis ope margæ conglutinatis.
Andreæ Br. a. d. Schw. p. 36. &c. Nagelfluh, Nagelfels.
Habitat frequens in Helvetia, *potissimum meridionali & occidentali, tum vaga, tum in rupes collesque aggregata, in magna* Helvetiæ *parte inter principes ædificiorum materias, animalium, v. g. dentium squali vestigiis impressis interdum conspicua, polituram non admittens.*

cornea. 11. Br. ex petrosilicis fragmentis argillæ ope conglutinatis.
v. Born Ind. fossil. I. *p.* 156.
Habitat in Carniolia (*prope* Idriam) & Saxonia (*prope* Schneeberg,) *accedentibus posteriori spati quoque frustulis.*

mixta. 12. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis terræ calcariæ ope conglutinatis.
Habitat in Saxonia *prope* Annaberg.

Silicina. Puddingstone. 13. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 39. Saxum silicibus cretaceis jaspide connatum.
Vog. min. 128. Silex concretus.
Cronst. min. §. 271. Saxum silicibus amorphis materia jaspidea conglutinatum.
Wall. syst. min. I. *p.* 428. *n.* 5. Saxum petrosum siliceum, diversis silicibus concretum.
Habitat in Anglia, Rheno, Bohemia *egregiam polituram admittens, variegata, jaspide utplurimum spadicea, vasis & ornamenti generibus variis inserviens.*

fruticulosa. 14. Br. ex petrosilicis fragmentis luteis arbuscularum imaginibus nigris insignitis rubrisque composita.
Ferber Br. a Welschl. 16. *p.* 259. Pietra fruttiosa orientale.
Habitat in Oriente.

Ægyptia. 15. Br. ex petrosilicis viridis fragmentis conglutinata.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Breccia verde d'Egitto.
Habitat in Ægypto, *vix polituram admittens, viridi fragmentorum colore nunc clariori, nunc obscuriori, granitæ fragmentis interdum intermissis.*

cuprifera. 16. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis ærugine conglutinatis.
Cronst. min. §. 275. 3. 1. 1.
Habitat in Sibiria, *cupro adeo dives, ut cum fructu eliquetur.*

jaspidea. 17. Br. ex jaspidis fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Cronst. min. §. 270. Saxum fragmentis jaspidis materia jaspidea conglutinatum.
Wall. syst. min. 1. *p.* 429. Saxum petrosum jaspideum, fragmentis jaspidis conglutinatis compositum.
Habitat in Italia & (*prope* Frejus) Gallo provincia.

quartzosa. 18. Br ex quartzi fragmentis quartzi ope conglutinatis.
Cronst. min. §. 270. Saxum fragmentis quartzosis conglutinatum.
Waller. syst. min. 1. *p.* 428. *n.* 4. Saxum petrosum quartzosum, fragmentis quartzosis concretum.
Habitat in Jemtia, Smolandia Sueciæ.

glandulosa. 19. Br. ex quartzi fragmentis arenarii ope conglutinatis.
System. nat. I. *p.* 186. *n.* 5. XII. 3. *p.* 73. *n.* 8. Saxum (æthereum) cotaceum quartzosum, particulis lacteis.
Wall. min. 164 Saxum petrosum arenaceo-siliceum.
Wall. syst. min. 1. *p.* 427. *n.* 3. Saxum petrosum arenario-siliceum ab arena vel sabulo cum silicibus concretum.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 62. *n.* 4. Cos tigrina.
Habitat in Dalecarlia, Nericia, Gestricia Sueciæ, Normannia, Germannia (*prope* Goettingam.)

indeterminata. 20. Br. ex fragmentis variorum lapidum simpliciorum, inter quos quartzum eminet composita.
Habitat passim in Germania.

porphyrea. 21. Br. ex fragmentis porphyrii jaspidis aut porphyrii ope conglutinatis.
Cronst. min. §. 273. 5. 1. Brecchia porphyrea.
Wall. syst. min. 1. *p.* 430. *n.* 8. Saxum petrosum porphyreum, fragmentis porphyris conglutinatis compositum.
Habitat in Dalecarliæ *monte* Hykieberg & *rupe* Serna, *in monte* Schwalbenstein Hennebergæ (*prope* Ilmenau.)

arenaria. 22. Br. ex fragmentis arenarii conglutinatis composita.
Cronst. min. §. 273. 5. 3. Saxum fragmentis constans saxorum conglutinatorum.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 427. *n.* 2. Saxum petrosum arenarium, fragmentis lapidis arenarii conglutinatis compositum.
Habitat in Dalecarlia.

saxosa. 23. Br. ex fragmentis variorum lapidum aggregatorum conglutinata.
Cronst. min. §. 273. 5. 2. Breccia indeterminata.
Wall. syst. min. 1. *p.* 430. *n.* 9. Saxum petrosum lapidibus saxosis concretum.
Habitat in Dalecarlia, Normannia Sueciæ.

sterilis. 24. Br. ex fragmentis variorum lapidum tum simpliciorum tum aggregatorum conglutinata.
Voigt Verz. Samml. v. Gebirgsart. p. 15. *n.* 15. 16. Rothes Todtes Liegendes.
Habitat in Thuringiæ, Hassiæ *montibus, margæ bituminosæ stratis, supposita.*

61. **ARENARIUS.** Ex granulis arenæ conglutinatis compositus.
In montibus stratariis obvius, integra strata, rupes, colles montes constituens, utplurimum formæ communis & in fragmenta indeterminata dissiliens.

α *simpliciores.*
a. *cæmento siliceo.*

flexilis. 1. A. elasticus durus apyrus particulis subsquamosis.
Gassend. vit. Peiresc. Hag. Comit. 1655. *p.* 155. Cos flexilis.
Brückmann chem. Ann. 1784. 2. *p.* 441. Elastischer Stein.
Crell chem. Annal. 1785. 2. *p.* 479.
Habitat in Brasilia, *canus, asper, cum acidis non effervescens, majoribus quoque frustis si flectatur, priorem in situm resiliens, & huc illuc vacillando sonitum levem edens, igne candente ne hilum quidem sui ponderis, & quod minores particulas spectat, pelluciditatis amittens.*

Avanturino. 2. A. durus politura egregium nitorem acquirens, granulis spadiceis inæqualiter tinctis.
Daubenton & Saye act. Paris. ann. 1781. *p.* 1-7.
Khun Abh. d. boehm. Ges. d. Wiss. ann. 1788. *p.* 118.
Habitat in Hispania, Britannia, Bohemia; Saxonia *(prope* Lipsiam*) vagus.*

Cos. 3. A. duriusculus fragilis polituram non admittens, granulis minoribus æqualibus.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 2. XII. 3. *p.* 61. *n.* 1. *It. scan.* 321. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 4. 5. Cos (cotaria) particulis mere glareosis impalpabilibus friabilibus.
Wall. min. 73. Cos particulis arenosis æqualibus minoribus, coticularis.
Wall. syst. min. 1. *p.* 190. Cos arenacea, particulis subtilissimis dura, coticularis.
Wolt. min. 14. Arenarius ex arena compactus.
Carth. min. 28. Arenarius duriusculus granulis parvis æqualibus.

Cronst. miner. §. 274. 3. a. Lapis arenarius glutine incognito mollior.
Cost. fossil. 132. Saxum arenarium album sueccium.
Habitat frequens in Suecia, *potissimum* Dalecarlia, Westrogothia, Scania, *in* Polonia, *in* Germania, *potissimum* Lusatia, Saxonia, Thuringia, Hassia, Megalopolitane *Ducatu*, Holsatia, Leodio, Lotharingia, Helvetia, Transilvania & *in* Hispania, *rufa*, *flavescens*, *alba aut cinerea*, *interdum micæ particulis inspersis micans*, *testaceorum vestigiis crebro dives*, *lapidicis phthiseos genere*, *quam pulvis excitat*, *funestus*, *coti gyratili*, *coticulæ rasili*, *ædificiis*, *nobilioribus quoque interdum eorum partibus*, *statuis adeo inserviens.*

coagmentatus. 4. A. porosus aquam non transmittens, granulis paulo majoribus hyalinis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 9. Cos particulis arenaceis hyalinis disjunctis coadmentatis.
Habitat in Europa *australi*, *e cavitate rupium*, *panis triticei instar porosus*, *granulis pellucidis rigidis passim connexis.*

foraminulentus. 5. A. leviusculus exesus, aquam transmittens, granulis minoribus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 198. *n.* 9. Cos particulis arenosis minoribus, variis foraminulis inordinate distincta.
Habitat in Ingermannia, *ædificiis*, *etiam nobilioribus adhibitus.*

Filtrum. 6. A. durus aquam transmittens, granulis æqualibus majoribus.
Syst. nat. I. *p.* 148. *n.* 8. XII. 3. *p.* 63. *n.* 10. Cos particulis arenaceis æqualibus aquam transmittendo stillans.
Waller miner. 14. Cos particulis arenosis majoribus aquam transmittens.
Waller. syst. miner. I. *p.* 197. *n.* 8. Cos particulis arenaseis puris, aquam transmittens.
Woltersd. miner. 14. Arenarius lapis porosus aquam transmittens.
Cost. fossil. 143. Saxum arenarium cinereum, Filtrum.
Habitat in insulis Canariis, *ad* novæ Hispaniæ *littora*, *in* Fennonia, Saxonia & (*prope* Libochowiz) Bohemia, *utplurimum cinereus*, *granis pellucidis angulatis*, *olim aquæ marinæ edulcandæ frustra*, *hodienum liquoribus turbidis clarificandis adhibitus.*

fundamentalis. 7. A. subdurus, granis inæqualibus angulatis majoribus subopacis.
Syst. nat. I. *p.* 148. *n.* 5. Cos solidiuscula, particulis arenaceis quartzosis subopacis subangulatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 16. Cos particulis angulatis opacis fixis rigidis.
Waller. miner. sp. 77. *syst. miner.* I. *p.* 195. *n.* 6. Cos particulis arenosis distinctis dura vulgaris.
Cronst. miner. §. 274. 3. 3. Lapis arenarius glutine incognito.
Cost. fossil. 140. *n.* 27. Saxum arenarium.
Habitat in Anglia (*comitatu* Devoniensi & Cestriensi) & Suecia (*potissimum* Roslagiæ *maritimis*, Westrogothia, Angermannia, Westmannia, Nericia, *attactu rigidus & difficulter cæduus, mitiori igne in arenam dilabens, albus, cinereus, viridescens, fuscus, rubens, vel flavescens, aquam non bibens, satis solidus, horizontaliter fissilis ædium fundamentis inserviens.*

b. *cæmento calcario.*

crystallinus. 8. A. durus canus, crystallis rhombicis aggregatis, granis spati ope conglutinatis.
Lassone act. Paris. ann. 1777. *p.* 43.
Hacq. Shr. berl. Naturf. 2. *p.* 142.
Ferber Brmerk. in Neuf. het. &c. p. 51.
Habitat in Gallia, *prope* Metas Lotharingiæ, Cabillonum Burgundiæ, *potissimum prope* Fontem Bellaqueum *insulæ* Franciæ, *granis circiter* 5, *spato* 3 *partes constituentibus.*

stillatitius. 9. A. durus canus, forma stalactitæ.
Lassone act. Paris. ann. 1777. *p.* 43.
Habitat prope Fontem Bellaqueum Galliæ.

margaritarius. 10. A. ex granis pellucidis inæqualibus cretæ albæ ope conglutinatis.
Syst. nat. XII 3. *p.* 74. Saxum cotaceum arenæ margaritariæ quartzosum.
Habitat in Nericia Sueciæ, *superficie micante* thesselius.

Helenæ. 11. A. friabilis granis nigris cinereisque cretæ albæ ope cohærentibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 73. *n.* 7. Saxum cotaceum friabile calcareo-arenosum.

Habitat in insula S. Helenæ, *friabilis, calcem ustione exhibens flavescentem & arenosam.* Ekeberg.

livonicus. 12. A. canus ad aërem indurescens, granis minoribus creta alba conglutinatis.
Cronst. miner. §. 274. 2. 2. Lapis arenaceus glutine calcareo, particulis invisibilibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 192. Quadrum albescens.
Habitat in Livonia, *ustione flavescens.*

scanicus. 13. A. granis viridibus pellucidis, marmore albo conglutinatis.
Cronst. miner. §. 274. 2. 1.
Habitat in Scania *prope* Backeskog.

calcarius. 14. A. cinereus, granis minoribus cretæ ope conglutinatis.
Syn. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 2. Cos particulis glareosis marmoreisque.
It. wgoth. 21. Calx hepatica.
Habitat in monte Sueciæ Kinnekulle, *stratum infimum constituens, candefactus cum sono violento dissiliens; an vere distincta species?*

Quadrum. 16. A. duriusculus, granis minoribus margæ ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 1. XII. 3. *p.* 61. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 1. 3. *Schreb. lit.* 1. Cos particulis glareosis margaceo argillaceis, bibula subeffervescens.
Waller. miner. 75. Cos particulis minimis glareosis mollis cædua.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 191. *n.* 4. Cos particulis impalpabilibus, effervescens mollis cædua.
Vogel. miner. 110. Cos cædua, Quadrum Cæsalpini.
Worm. mus. 57. Arenarius ex Gotlandia.
Cronst. miner. §. 274. 1. 2. Lapis arenarius glutine argilla communi.
Habitat in Gotlandia & Dalecarlia Sueciæ, *in* Anglia, Germania, Gallia (*comitatu* Ruscinonensi,) *utplurimum canus, interdum griseus, flavescens aut rubens, rimas horizontales & obliquas agens, in solo humidus & facilime cæduus, ad aërem indurescens, sub dio fatiscens, in sicco bibulus, gelu dissiliens, architectorum usu clarus.*

sulphureus. 15. A. granis suilli ope conglutinatis.
Heidinger phys. Arb. eintr. Fr. zu Wien I. 4. *p.* 7. Schwefelstein.
Habitat in salifodinis Galliciæ *prope* Wieliczka.

c. *cæmento argillaceo.*

porcellanus. 17. A. granis argillæ porcellanæ ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 14. Cos particulis arenaceis argillaceisque.
Cronst. miner. §. 274. 1. 1. Lapis arenaceus glutine argilla porcellanea.
Habitat in Scaniæ *fodina lithanthracum prope* Boserup, *in solo mollis, ad aërem indurescens, igne non liquandus.*

Fahlunensis. 18. A. granis minimis albis argillæ vulgaris rufæ ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 2. XII. 3. *p.* 74. *n.* 11. Saxum cotaceum rufum, atomis quartzosis albis.
Habitat Falhunæ *in* Suecia, *constituens basin cuprifodinæ.*

coloratus. 19. A. granis minoribus subæqualibus tinctis.
Syst. nat. XII. *p.* 64. *n.* 13. Cos particulis arenaceis subæqualibus colorata.
Habitat hinc inde, *flavus, viridis, cæruleus aut ruber; an distincta hujus tribus species?*

cotarius. 20. A. durus, granis æqualibus diaphanis.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 4. XII. 3. *p.* 63. *n.* 12. *Mus. Tessin* 4. *n.* 8. *It. scan.* 329. Cos particulis arenaceis quartzosis æqualibus diaphanis compactis.
Habitat passim *frequens, copiosus in* Scania, *ad aërem indurescens, sub mari salsus, hinc antequam muris inseratur, elixandus.*

friabilis. 21. A. granis minimis laxissime cohærentibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 8. Cos particulis arenaceis digito friabilibus.
Habitat Helsingburgi *in* Scania.

fissilis. 22. A. in tabulas fissilis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 7. Cos particulis arenaceis fissilibus, lamellis fragilibus.
Waller. miner. 76. Cos lamellis fissilibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 196. *n.* 7. Cos in lamellas fissilis.
Carth. miner. 28 Arenarius fragmentis fissilibus.
Habitat frequens in Suecia, Anglia, Hispania, Germania, *duritie, colore (albo præsertim & rufescente,) granorum magnitudine & pelluciditate, tabularum, in quas funditur, crassitie varians, nisi nimis sit porosus, tectis inserviens.*

glareosus. 23. A. mollis, granis minimis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 188. *n.* 2. Cos glareosa, particulis impalpabilibus, mollis.
Habitat passim in Suecia, Anglia, *regno* Peruviano, *griseus, rubens, flavescens aut virescens.*

d. *cæmenti locum supplente calce metallica.*

amnigenius. 24. A. durus, granis parciore ferri calce conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 38. *Mus. Tessin.* 72. Saxum lapillis sabulis ochra connatum.
Cronst. miner. §. 274. 4. Lapis arenaceus ochra martis conglutinatus.
Habitat hinc inde in Germania, Suecia, *potissimum* Ostrobothnia, *semper coloratus, ruber vel flavus, accolæ fluvii* Haukipudas *in* Ostrobothnia *sabulum e fundo fluvii effodiunt, in acervos colligunt & per unum alterumque annum sub Dio relinquunt, hoc temporis spatio ita conferruminatum, ut focum exinde struant.*

ferruginosus. 25. A. granis largiore ferri calce conglutinatis.
Cronst. miner. §. 246. 4. Eisensanderz.
Habitat passim in Germania, *ferri adeo dives, ut cum fructu eliquari possit.*

colbatifer. 26. A. granis cobalti calce conglutinatis.
Cronst. miner. §. 276. 3.
Habitat in Sueviæ *fodinis.*

cuprifer. 27. A. granis æruginis ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 276. 2.
Habitat in Sibiriæ, Hassiæ *fodinis.*

β) *magis compositi*

griseus. 28. A. granis inæqualibus argillæ induratæ ope conglutinatis, quartzi & ardesiæ fragmentis sæpius innidulantibus.
v. Trebra Erf. v. Inn. d. Geb. Br 5. *p.* 69. *Ilsemann & Westrumo chem. Ann.* 1785. 2. *p.* 431. & 1786. 2. *p.* 241. *Lasius Beob. ub. d. Harzgeb.* I. *p.* 141. Grauwacke.
Habitat in Sibiriæ Uralensibus, Saxoniæ (*prope* Braunsdorf,) Franconiæ (*in principatu* Coburgensi & Meinungensi,) Nassoviæ *montibus, ad* Rheni *ripas, frequentissimus in* Hercynia, *stratis cum stratis ardesiæ & lydii alternantibus, venis metallicis fœtus, argilla ex cærulescente cinereo in nigrum vergente, granis utplurimum albis, rarius virescentibus aut rubris, ceterum*

magnitudine & proportione mirifice variis, interdum spati venis exaratur, aut bitumine perfusus, aut animalium, aut vegetabilium vestigia ferens, rarius mica innidulante conspicuus.

novacularis. 29. A. granis minoribus micæ mistis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. scan.* 80. Saxum cotaceum albo-micaceum incarnatum substriatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 193. *n.* 5. Cos saxosa, particulis distinctis, arenaseo-micaseis, fragilis.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 75. *n.* 13. *It. scan.* 129. Saxum (Stenonis) cotaceum flavescens, micis minutissimis nigris.
γ) *Syst. nat.* I. *p.* 186. *n.* 1. XII. 3. *p.* 74. *n.* 9. Saxum (undulatum) cotaceum subfissile rufum undatum, atomis micaceis sparsis.
Syst. nat. p. 148. *n.* 7. Cos particulis angulatis opacis, superficie undulata.
Habitat passim in montibus & rupibus arenariis, potissimum recentioribus, rufescens, β) flavescens, γ) rufus, mica alba, aut in β) nigra, illius particulis nunc oblongis & longitudinaliter congestis, nunc punctatim inspersis, coticulæ loco ad enses cultrosque acuendos inserviens, β) montem Scaniæ Stenshufwud *constituens, γ) durus in* Dalecarlia *inter* Sernam & Limam *obvius, in laminas crassas undulatas fissilis.*

molaris. 30. A. durus, ex granis inæqualibus angulatis quartzi & feldspati interspersa mica compositus.
Syst. nat. I. *p.* 148. *n.* 6. XII. 3. *p.* 64. *n.* 15. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 10. Cos particulis inæqualibus quartzosis glareosisque.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 199. *n.* 10. Cos particulis majoribus sabulosis diversæ naturæ coalita.
Carth. miner. 27. Arenarius durus granulis inæqualibus.
Wolt. miner. 14. Arenarius ex sabulo compactus.
Cost. foss. 137. Saxum arenarium, Lapis molaris.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 16. XII. 3. *p.* 75. *n.* 17. Saxum (molinum) cotaceo-quartzosum micaceum.
Habitat passim in Europa, *potissimum in* Sueciæ *provinciis* Uplandia, Sudermannia, Scania, β) *in* Smolandia, Westrogothia, Fennonia, *partium constituentium indole ad granitem accedens, quartzi granulis pellucidis majoribus, feldspati minimis, magis opacis & cinereis, in frumenti molendinis frequenter adhibitus.*

compactus. 31 A. durus, quartzi granis minimis ochroleucis & granati rubris.

Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 3. XII. 3. *p.* 63. *n.* 11. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 7. Cos particulis arenaceis impalpabilibus compactissimis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fissile incarnatum, granis granatinis.

Habitat in Sueciæ *provinciis* Dalecarlia, Westrogothia, *β*) *in* Scania, *occurrens, fissilis, mica argentea interspersa distinctus.*

radians. 32. A. durus, scorli nigri columnis stellatim digestis granatique purpurei granis insperfis variegatus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 10. Saxum cotaceum striis atris radiantibus granatisque [illegible]s.

Habitat in Sueciæ *monte argenteo occidentali, pallidus.* Tidstrom.

decussatus. 33 A. durus ex albo rufescens, hornblendæ, squamis atris erectis & decussantibus varius.

Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 8. XII. 3. *p.* 75. *n.* 15. Saxum cotaceum quartzosum incarnatum, micis sparsis atris erectis decussantibusque.

Habitat in Suecia (Kalimorac).

frumentalis. 34. A. talci lamellis interspersis maculisque lanceolatis varius.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 75. *n.* 16. *Mus. Tess.* 72. Saxum coraceo-talcosum, maculis lanceolatis sparsis.

Habitat in Germania.

variolosus. 35. A. albus foraminibus ferrugineis pertusus aquam transmittens, granis minoribus.
Tigerstern.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 6. Cos particulis glareosis, maculis sparsis erosis ferrugineis.

It. scan. 13. Cos solidiuscula alba, cortice flavescente, maculis fuscis friabilibus.

Habitat in Nericia & Westrogothia Sueciæ, *maculis & foraminibus a pyritæ glandulis innidulantibus in ochram fatiscentibus natis.*

CLASSIS II.

SALIA.

62. NATRUM. Saporis lixivioſi.

63. BORAX. Igne ſpumans et paulo fortiori in vitri ſpeciem abiens.

64. MURIA. Aquam fortem in aquam regiam convertens.

65. NITRUM. Acido vitrioli fortiſſimo irrigatum vapores rutilos eructans.

66. MIRABILE. Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum ſulphur exhibens, ſolutione aquoſa a natro non turbata.

67. AMARUM. Saporis amari, ſolutione aquoſa a natro turbata.

68. ALUMEN. Saporis auſteri, ſolutione aquoſa a lixivio cærulei Berolinenſis non turbata.

69. VITRIOLUM. Saporis auſteri, ſolutione a lixivio cærulei Berolinenſis turbata.

SALIA.

62. NATRUM. Saporis lixiviosi.

Cum acidis effervescens; factas terrarum metallorum in acidis solutiones turbans.

antiquorum. 1. N. inodorum siccum purum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 1. Natrum nudum terrestre.
Woltersd. min. p. 298. Sal persicum.
Walter. miner. 181. Alcali orientale impurum terrestre antiquorum.
Wall. syst. min. 2. *p.* 61. *n.* 1. Alcali minerale impurum terrestre.
Cronst. miner. §. 135. 1. 1. Alcali minerale purum.
Just. miner. 267. Sal alcali minerale.
Habitat in Sina, Bengala, Caucasi *parte meridionali & septentrionali*, Syria, Ægypto, Nubia, Teneriffa, *meridionali potissimum* America, Dania (*in Hafniæ muris efflorescens*,) Italia (*in* Veronensis *arcis fornicibus*,) *in* Helvetiæ *antris nonnullis*; *in* Franconia (*ex mœniis* Erlangensibus e. g. *efflorescens*) Bohemia (*prope* Bilin,) & Hungaria, *heic ericeta a* Debrezino *ad* Sigethum *usque protensa vere & æstate pruinæ ad instar operiens, crebro creta, ferri calce, magis adhuc muria & mirabili inquinatum, album, & gneisso non raro efflorescens modo purum sit, totum aqua solvendum, qua sensim exhalente in crystallos abit tetraedro-prismaticas utrinque in aciem terminatas clarissimas quidem, & ad aërem cito in pulverem impalpabilem niveum fatiscentes, cum calce & oleo egregium saporem exhibens, igne facile liquescens, cum terra silicea in vitrum egregium convertendum.*

acidulare. 2. N. inodorum aqua solutum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 63. *n.* 2. Alcali minerale in acidulis & thermis hospitans.
Habitat in acidulis & thermis *pluribus*, *etiam* Germaniæ, e. g. Selteranis, *in* Ægypti *lacubus quibusdam*, Alexandriæ & Rosettæ *interjectis*.

murorum. 3. N. inodorum cum terra calcarea commistum.
Syst. nat. I. *p.* 161. *n.* 3. *It. scan.* 299. Natrum murorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 2. Natrum nudum calcarium.

Cartheuf. miner. 32. Alcali fixum, muris fornicatis adhærens.

Cronft. min. §. 136. Alcali falis communis terra calcarea parva portione combinatum.

Woltersd. miner. 300. Aphronitrum.

Lerch. oryctol. 44. Aphronitrum f. flos ferri ex antiquis muris.

Wall. fyft. miner. 2. *p.* 65. *n.* 3. 1. Alcali minerale calcarea terra mixtum, corporibus fuperficialiter adhærens magis compactum.

β) *Syft. nat.* I. *p.* 161. *n.* 1. Natrum marmoris.

It. oel. 147. Sal calcarium.

Habitat in muris calcis ope *exftructis* v. g. *in mœniis urbis vetuftæ tataricæ* Bolghari, β) *in* Marmore, *pruinæ inftar efflorefcens, non totum aqua folvendum.*

volatile. 4. N. fœtidum terris aliisve falibus immiftum.

Cronft. min. §. 141. 2. Alcali volatile terris mixtum.

Waller. fyft. miner. 2. *p.* 68. *n.* 1. Alcali volatile nudum terris & lapidibus inhærens.

Halinatron. β) *Waller. fyft. miner.* 2. *p.* 64. *n.* 3. b. Aphronitrum ftriatum fœtens.

Habitat in humo, creta, fuillo, argillis, β) in natro murorum, ex corporibus vivis deftructis ortum trahens.

63. BORAX. Saporis ad lixiviofum accedentis.

Subponderofa, femipellucida, nitens, inodora, fixiffima.

Aquam plurimam, ut folvatur, requirens, folutione a natro non turbata.

Igne facilime liquanda in vitrum clariffimum, & alia quoque corpora fixa fecum in vitrum convertens.

fedativa. 1. B. purior nulli natro intricata, ad aërem non mutabilis.

Hoefer fal fale fedativo naturale di Tofcana. *Flor.* 1778. 8.

Mafcagni dei lagoni del Senefe e del Volterrano. *Sien.* 1779. 8.

Habitat in Hetruria, *partim aqua soluta, partim forma glebularum utplurimum nivearum, interdum sordidarum, ardesiæ aut luto lacuum Sienensium & Volterraneorum adhærens, cum natro in verum sal neutrum abiens, squamis argenteo nitore conspicuis, attactu pinguibus constans, vix in veras crystallos cogenda, vini quoque spiritu solvenda & flammæ qua hic ardet, colorem in viridem convertens.*

Tincal. 2. B. natro dominanti juncta, in aere fatiscens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 1. Borax nudus.
Waller. miner. 191. & 192. Borax crudus cærulescens hexangularis & Borax depuratus albus octangularis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 82. & 85. *n.* 1. 2. Borax crudus saponaceus & Borax sale alcalino minerali mixtus.
Cronst. miner. §. 138. Borax.
Grill. & Engestrom act. Stockh. 34. *p.* 317. 319. Poun.
Blane, Rovato & Saunders act. angl. 77. 2. *p.* 297. 302. & 79. 1. *p.* 97.
Habitat in India, Japonia, *regno* Tibetano & Peruano, *partim aqua soluta, ex quasicco calidoque anni tempore immensis interdum massis fundum petit, partim forma solida granorum, fabarum, crystallorum exilium semipellucidarum ad sui solutionem, frigidæ saltem aquæ multum requirens, qua partim exhalante in crystallos duras pellucidas, transversim subtilissime striatas, prismaticas, utrinque pyramide triedra terminatas, nunc hexaedras* (f. 10. 34.) *nunc tetraedras* (f. 14.) *abit, igne facilime fluens, primo in spumam niveam opacam, postea in vitrum abiens & alia etiam corpora secum in vitrum convertens, hinc metallis, præsertim nobilioribus coadunatis, gemmis arte parandis &c. inserviens.*

64. MURIA. Saporis salsi.

Facile aqua solvenda, solutione a natro non turbata.

Cum acidis dilutis non effervescens, ab acido vitrioli fortiori infuso excalefacta, effervescens & vaporem cinereum suffocantem tetri odoris eructans.

Aquam fortem in aquam regis commutans.

aquatica. 1. M. fixa decrepitans formæ cubicæ aqua soluta.

marina. α) *Syst. nat.* I. *p.* 164. *n.* 1. XII. 3. *p.* 98. *n.* 1. *Wall. Syst. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 4. a. b. d. Muria marina.
Cronst. miner. §. 130. Sal marinum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquæ marinæ.

lacustris. β) *Cartheus. miner.* 37. Muria lacustris.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 56. *n.* 4. c. Sal marinum in fundis lacuum concretum.

fontana. γ) *Syst. nat.* I. *p.* 164. *n.* 2. XII. 3. *p.* 98. *n.* 2. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 57. *n.* 5. *Schreb. lithol.* 42. Muria nuda fontana.
Cronst. miner. §. 131. Sal fontanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquæ fontanæ.

thermalis. δ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 98. *n.* 4. Muria nuda thermalis.
Habitat α) *in mari omni;* β) *frequens in* imperii russici *partibus orientalibus & meridionalibus,* γ) *per omnem terrarum orbem, frequens quoque in* Germania, δ) Aponi *in* Italia, *aqua aëris & ignis auxilio avolante & reliquis heterogeneis separatis excocta, rarius nisi ex lacubus sicco anni tempore aut summo atmosphæram stringente frigore sponte delabens.*

montana. 2. M. fixa decrepitans sicca pura, cum vitrioli acido mirabile genuinum producens.
Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 3. XII. 3. *p.* 98. *n.* 3. Muria nuda fossilis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 53. *n.* 1. Muria fossilis pura.
Cronst. miner. §. 129. Sal montanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum solidum fossile.
Dal. pharmac. 30. *Gesn. figur.* 34. b. Sal gemmæ.

β) efflorefcens.

γ) *Muf. Teffin.* 36. *n.* 4. Muria nuda ftalacticofa perforata.

δ) forma cubica, Zielona, Grünfalz.

Habitat in vicinia fontium & lacuum falforum, *in* India, Armenia (*præfertim prope* Teflis,) Arabia, Perfia *regno* Tibetano, Sibiria (e. g. *prope* Orenburg & Ilezku,) Moldavia, Wallachia (*prope* Ocria,) Tranfilvania (*prope* Torda, Dees & Parait,) Hungaria *fuperiore* (*prope* Soowar, Marmoros, Ronafek, Eperies,) Gallicia (*prope* Wieliezca & Bochnia,) Silefia, Auftria *fuperiori* (*prope* Gmünd, Ifchel & Hablftadt,) Stiria (*prope* Auffee,) Berchtesgada, Salisburga (*prope* Hallein,) Tiroli (*prope* Halle,) Calabria (*prope* Altomonte,) Sicilia (*prope* Caftrogiovani, Camerata, la Cattolica, Regalmutto, Caltanifetta,) Hifpania (*prope* Cortona, Cervera, Valtiera & Mingranilla,) Anglia (*prope* Northwich,) *regno* Chilenfi) *provinciis* Copiapio & Coquimbo,) & Peruano (*prope* Julloma & Yocalla, & *ad fluvium* Longacallo, *etiam in* Algeria, *in hac integros paffim montes, in aliis terris immenfas, quamcumque dimenfionem refpicias, maffas conftituens, materies fontium falforum, in fragmenta granularia fecedens, nunc pellucida, nunc femipellucida, nunc diaphana, nunc recte, rarius incurvo-lamellofa; nunc parallele, crebrius incurvo-fibrofa, nunc nebulofa, aquæ guttam interdum includens, aut fphæricis fuperficiei impreffis veftigiis confpicua, intus nitens, tritura cana, utplurimum alba aut margaritacea, nonnunquam nigricans, nigra, virefcens, flavefcens, flava, rufefcens, carnea, fpadicea, violacea, lavendulacea aut cærulea aut variegata.*

impura. 3. M. decrepitans fixa ficca, eum vitrioli acido mirabile genuinum generans, terræ mifta.

α) *Waller. fyft. miner.* 2. *p.* 54. *n.* 2. Muria foffilis terra mineralifata.

β) *Waller. fyft. min.* 2. *p.* 55. *n.* 3. Muria foffilis lapide mineralifata.

Habitat in Galliciæ, Salisburgi *falifodinis*, *gypfo*, *humo*, *margæ*, *argillæ intermifta muria*, *aut argilla muriæ interfperfa.*

febrifuga. 4. M. fixa decrepitans ficca eum vitrioli acido mirabile potaffinum progenerans.

Prouft. Beytr. z. chem. Ann. 3. *p.* 466.

Habitat rarior in Hifpania, *ex aqua exhalante forma cubi delabens.*

ammoniaca. 5. M. acris igne in fumum album convertenda cum calce trita odorem alcalinum emittens, ad aërem humescens.

Cronst. min. §. 132. Sal commune alcali volatili saturatum.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 77. *n.* 1. Sal ammoniacum in floras vel laminas concretum.

Model üb. ein natürl. oder gewachs. Salmiak. Leipz. 1758. 8.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 78. 2. Sal ammoniacum in glebas igne subterraneo concretum.

Ferber Br. a. Welschl. 11. *p.* 182.

Habitat α) *purior diaphana in* Persia, Turchestania *potissimum*, & Calmuckia, *ex superficie terræ, vel rupibus efflorescens*, β) *in montibus ignivomis aut aliis terræ incendio devastatis*, e. gr. *in* Vesuvio, Solfatara, *in* Ætnæ *vicinia, in insulis* Æoliis, *etiam in* Angliæ *nonnulis lithanthracum fodinis, rarius pura alba diaphana, quam sulphure, alumine, vitriolo ferri tincta colore flavo, ex flavescenti cinereo, sordide pomaceo aut atro, facilime aqua solvenda, & hac avolante in spicula flexilia concrescens, modo, quo sibi mutuo nectuntur, pennæ radios referentia.*

65. NITRUM. Saporis amaricantis, refrigerantis.

Facile aqua solvendum, solutione a natro infuso non turbata.

Cum acidis dilutis non effervescens, ab acido vitrioli fortissimo infuso vapores rutilos acres suffocantes eructans.

Prunis inspersum detonans.

nativum. 1. N. fixum nudum purum non deliquescens, aqua qua solutum fuerat, exhalante crystallos hexaëdro-prismaticas utrinque pyramide hexaëdra inæquali terminatas exhibens.

Fortis del nitro minerale. Neap. 1787. 8.

E. W. Zimmermann voyage à la nitriere naturelle, qui se trouve à Molfetta en Pouille. *A Paris* 1789. 8.

Habitat in Virginia, *regno* Peruano, Hispania, Sicilia, Calabria, & *potissimum* Apulia, *album, refrigerans & putredinem arcens, igne facile liquescens, aliaque secum corpora liquans, hinc in parandis vitris, & fundendis metallis nobilioribus adhibitum, pulveris pyrii princeps mate-*

ria, aquam fortem quoque exhibens, rarius forma cryſtallorum, earumque quidem exilium, quam bracteolarum, bacillorum, cruſtæ aut efflorescentis quaſi lanæ obvium.

humoſum. 2. N. fixum ad aërem non deliqueſcens, aqua qua ſolutum fuerat exhalante in priſmata hexaedra utrinque pyramide hexaedra inæquali terminata concreſcens, humo aut cretæ miſtum.
Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 1. XII. 3. *p.* 84. *n.* 1. Nitrum (nativum) humoſum.
Woltersd. miner. 23. Nitrum nudum humoſum.
Waller. miner. 165. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 45. *n.* 1. Nitrum terra mineraliſatum.
Habitat in ædificiorum partibus humidis, ſoli & pluviæ *minus expoſitis aut maris undis crebro humectatis, his funeſtiſſimum, alba utplurimum efflorescentia ſe prodens.*

cubicum, 3. N. fixum, aqua qua ſolutum fuerat exhalante in cryſtallos rhombicas concreſcens.
Nauwerk chem. Annal. 1784. 2. *p.* 314.
Habitat utplurimum cum nitro humoſo, *rarius* e. g. *in cella quadam* Hercyniæ *inferioris ſolum ex muris efflorescens.*

flammans. 4. N. prunis inſperſum in fumum abiens, a calce intertrita odorem alcalinum ſpargens, ad aërem deliqueſcens.
Cartheuſ. miner. 38. Nitrum ſemivolatile terræ immixtum.
Habitat cum nitro humoſo.

66. MIRABILE. Saporis amari.
Paulo difficilius aqua frigida solvendum, solutione a natro non turbata.
Cum acido nullo effervescens.
Cum carbonum pulvere igni candenti expositum hepar sulphuris exhibens.

genuinum. 1. M. saporis refrigerantis igne facile liquandum, aqua qua solutum fuerat sensim exhalante in crystallos pellucidissimas prismata hexaedra inaequilatera referentes ad aërem fatiscentes concrescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. δ. Natrum nudum fontanum saturatum.
Woltersd. miner. 25. Natrum nativum acidularum.
List. font. angl Hoffm. diss. de sal. carol. Sal purgans.
Cronst. miner. §. 126. Acidum vitrioli alcali minerali saturatum.
Carth. miner. 38. Natrum thermarum & acidularum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 70. *n.* 1. Sal neutrum compositum alcali minerali & acido vitriolico.
Habitat solutum in aquis mineralibus e. gr. thermis Carolinis & *una cum muria in* fontibus salsis *multis, siccum rarius crystallorum, striae aut glebarum quam pulveris albi efflorescentis forma, in muris* e. gr. Hafniae, Hamburgi *humidiusculis*, *in vicinia* salitodinarum (v. gr. *prope* Aussee *in* Stiria,) & *in montibus* valesiacis, *natroque antiquorum intersitum in* Helvetia, Stiria, Hungaria, *remedium purgans & refrigerans eximium.*

potassinum. 2. M. saporis debilioris, igni expositum decrepitans, nec nisi fortissimo liquandum, aqua difficilius solvendum, crystallis ad aërem constantibus.
Proust Beytr. z. chem. Annal. 3. *p.* 466.
Habitat rarius cum nitro humoso in Hispania.

semivolatile. 3. M. acre igni expositum in fumos abiens ad aërem deliquescens, calci intertritum odorem alcalinum spargens.
Habitat rarius in montibus olim & nunc ignivomis.

sulphureum. 4. M. igni expositum in fumos abiens ad aërem deliquescens, calci intertritum alcalinum, ab aqua forti affusa sulphuris ardentis odorem spargens.
Habitat in montibus ignivomis, *aliisque* terræ stratis *incendium foventibus, in* Solfatara Neapolitana, *in lacubus* (Lagoni,) *etiam prope* Castel nuovo Hetruriæ, *rarius album & purum, quam sulphure, ferri vitriolo, risigallo colore cinereo, flavo vel obscuro tinctum, sæpe texturæ fibrosæ.*

67. AMARUM. Saporis amari.
Aqua facillime solvendum, solutione a natro infuso lactescente.
Ignis vi facillime liquandum, nec detonans, nec decrepitans.

genuinum. 1. A. in igne spumans, aqua, qua solutum fuerat exhalante crystallos exhibens ad aërem fatiscentes tetraedro-prismaticas, utrinque pyramide tetraedra terminatas.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. Natrum nudum fontanum saturatum epsamense.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 71. *n.* 2. Sal neutrum compositum terra solubili alcalina & acido vitriolico.
Storr de sale alpino diss. Tubing. 1787. 4.
Habitat frequens tum solutum in aquis multis medicatis, amaritie sua efficacibus e. gr. Saidschüzensibus Bohemiæ, *tum siccum album, instar pulveris aut nivis, aut spiculorum subtilium stellatim dispositorum aut glebarum intus parallele fibrosarum ex marga, ardesiis, lapide amaro saxisque ex eo partim conflatis, etiam in vicinia lithantracum efflorescens, aut gipso inclusum in* Hispania, *lacuum* Hetruriæ *ripis*; Modena, Parma, Pedemontia, Sabaudia, Rhætia, Helvetia, Salisburgo, Croatia, Bohemia, Thuringia, Hercynia, Anglia, Normannia.

muriaticum. 2. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido adfuso, aut ignis paulo majore violentia vapores cinereos acres tetri odoris eructans.
Habitat solutum in aqua maris *aliisque* salsis, *aquam fortem in regiam commutans, spiritu vini quoque solvendum.*

calcarium. 3. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido affuso vapores cinereos acres tetri odoris, igni expositum nullos eructans.

Cronst. miner. §. 21. Terra calcarea acido salis communis saturata.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 75. *n.* 6. Sal neutrum terra calcarea & acido salis compositum.
Habitat solutum in aqua maris *aliisque* salsis, *parumper siccum tempore diu sicco prope* Hildeshemium *occurrens, similiter aquam fortem in regiam convertens & spiritu vini solvendum, solutione a vitrioli acido instillato lactescente.*

nitrosum. 4. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido fortiori & calido infuso vapores rutilos eructans, solutione aquosa ab eodem acido non turbata.
Habitat in humo & muris, *cum nitro humoso interdum efflorescens, in igne cum strepitu intumescens, neque prunis injectum detonans, spiritu vini solvendum, aqua, qua solutum fuerat, sensim exhalante, in crystallos tetraedro-prismaticas oblique truncatas concrescens.*

murale. 5. A. in aëre deliquescens a vitrioli acido fortiori & calido infuso vapores rutilos eructans, solusione aquosa ab eodem acido lactescente.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 46. *n.* 2. Nitrum terra calcarea mixtum, muris lapidibus aut saxis superficialiter inhærens.
Habitat utplurimum cum nitro humoso, *vini spiritu quoque solvendum.*

animale. 6. A. non deliquescens igne difficilius liquandum, ejus tamen vi vapores rutilos eructans.
Sage act. Paris. ann. 1777. *p.* 433.
Habitat passim cum nitro humoso, *ex nitri acido ossiumque terra conflatum.*

68. ALUMEN. Saporis austeri, dulciusculi.
Solutione aquosa a natro quidem, neque tamen a lixivio cærulei Berolinensis turbata.
Ignis prima vi cum spuma liquescens, in massam spongiosam abiens, vel summa ejus violentia mox vix liquandam.

Phosphoreum. 1. A. igni violentiori expositum dissiliens, ex phosphori acido & terra aluminari constans.
Proust Annal. de chim. 1. *n.* 8. *p.* 196. Grenat de Valence.
Habitat in Valentia Hispaniæ. *an hujus classis & generis?*

muriaticum. 2. A. igni violentiori expositum aut vitrioli acido fortiori irrigatum vaporem cinereum acrem tetri odoris eructans.
β) *Baldussari act. Sien.* 4. *p.* 1. &c. Sale di creta.
Habitat β) *in parte* Hetruriæ Sienensi, *tempestate sicca in solo argilloso pulveris instar progerminans, etiam in antris rupiumque fissuris lanæ aut crustæ albæ facie obvium, saporis tamen potius amari, quam austeri.*

nativum. 3. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores emittens, nudum siccum.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 1. XII. 3. *p.* 101. *n.* 1. Alumen nudum
Wall. miner. 171. *syst. miner.* 2. *p.* 32. *n.* 1. Alumen nativum.
Carth. min. 41. Alumen nudum purum.
Cronst. miner. §. 124. 2. 2. 1. Acidum vitrioli argilla saturatum.
α) forma pulveris efflorescentis.
β) solidum formæ communis, inconspicuum.
γ) solidum inconspicuum, forma stalactitæ.
δ) solidum serici instar nitens, intus fibrosum.
Wolt. min. 21. Alumen nativum plumosum.
ε) crystallis pyramidem tetraëdram duplicem referentibus. Fig. 23.
Habitat in Ægypto, *insula* Milo *aliisque* Archipelagi, Malta, Æoliis *multis*, *potissimum* Lipari, Volcano, Stromboli, *in* Sicilia (e. gr. *prope* Petraglia, Gampiglieri *&* *ad montem* Rosso,) *in* Vesuvio *&* Solfatara *regni* Neapoli-

tani, in *lacubus*, (Lagoni) Etruriæ, *in* Helvetia (*e. gr. ad montem* S. Gotthardi,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Austria (*prope* Crems,) *in* Bohemia, Hungaria, Lapponia Lulensi, Suecia (*ad montem* Hunneberg.) *frequentissime in ardesiis nidulans, aut ex iis sub dio efflorescens, facile in crystallos duras, pellucidas, in aëre constantes concrescens, artificum & medicorum usu celebre.*

solutum. 4. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans nudum, aqua solutum.

Richter chem. Annal. 1788. I. *p.* 324.

Habitat passim in Sibiria, Italia, *prope* Halam Magdeburgicam.

Halotrichum. 5. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans siccum non deliquescens fibrosum nitoris sericei.

Scopoli de hydrargyro Idriensi tentam. Venet. 1761. *p.* 68.

Habitat in Sicilia *fodinis ad montem* Niso *in* Carnioliæ Idriensibus, *in* Hetruriæ *lacubus*, *in* Hispania *prope* Alcaunez, *in* Hungaria *prope* Neosolium, *in* Austriæ (*prope* Goettwig) & Angliæ (*prope* Whitehaven) *lithanthracibus*, *niveum ad aërem flavescens, & nitorem amittens, fibris confertis, utplurimum parallelis & incurvis, rarius stellatim dispositis.*

butyraceum. 6. A. in solo nativo flavum, molle & attactu pingue, ad aërem solidescens album cerei nitoris lamellosum.

Habitat in Sibiria, & (*prope* Muskau) *superiori* Lusatia, *parte acidi, non terræ aluminari, sed ferri calci juncta.*

terreum. 7. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans, argillæ molli immistum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 23. *n.* 3. Alumen terra mineralisatum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum Ætnæ & Vesuvii, in insula Milo, *in* Occitania Galliæ (*inter* Vals & Asprejone,) *in* Austria (*prope* Crems,) Hungaria (*prope* Tajoba,) Lusatia *superiori* (*prope* Muskau,) Marchia *prope* Freyenwalde,) Saxonia (*prope* Torgau, Düben & Schwemsel,) Thuringia (*prope* Ekardsberg,) & Scania (*prope* Boserup,) *rarius album, quam a bitumine, quo perfusum est, fuscum, vel nigrum, tuncque utplurimum cum fumo tetri odoris, & cum flamma ardens, interdum sponte sub dio exardescens, non raro tum demum alumen suum manifestans*

romanum. 8. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans, linguæ adhærens inquinans argillæ induratæ puriori mixtum.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 3. XII. 3. *p.* 102. *n.* 3. alumen marmoris.

Waller. miner. 174. *syst. miner.* 2. *p.* 34. *n.* 4. Alumen lapide calcareo albo aut rubente mineralisatum.

Cronst. miner. §. 124. 2. 2. 1. Argilla pura acido vitrioli imbuta.

Ferber Br. a. Welschl. 15. *p.* 238.

Mazéas act. Paris. peregr. 5.

Sc. Breislac sagg. di osserv. sulla Tolfa &c. Rom. 1786. 8.

(Andreæ) Br. a. d. Schweiz. 1763. *p.* 236.

Habitat in Helvetia, *in monte* S. Gotthardi & Bristenstock *integras excelsas rupes constituens pyritæ punctulis aut vitrioli ferri glebulis perfusas, venulis montem percurrens in* Anglia (*prope* Whitby,) & Britannia, (*prope* Poliniere,) *hinc inde in* Hetruria, *potissimum in* Statu ecclesiastico (Tolfæ *prope* Centumcellas,) *hic quoque in montes satis excelsos aggregatum, quartzi albi venis hinc inde transeuntibus, cum acidis non effervescens, post aliquam demum sub dio moram, aut ustionem alumen prodens, album, roseum, cinereum aut margaritaceum.*

commune. 9. A. ab acido vitrioli infuso nullos vapores eructans, ardesiæ bitumine perfusæ immistum.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 2. XII. 3. *p.* 101. *n.* 2. Alumen schisti.

Cartheus. miner. 41. Alumen fissili inhærens.

Woltersd. miner. 21. & 152. Alumen bituminosum lapideum & Schistus aluminosus.

Waller. miner. 173. Alumen lapide fissili mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 35. *n.* 6. Alumen schisto mineralisatum.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. Argilla martialis & phlogistica acido vitrioli imbuta.

α) mollissimum attactu macrum in fragmenta trapezoidea dissiliens.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 1. Schistus aluminosus lamellosus regularis.

Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 204.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 550.

nitens. β) duriusculum, intus nitens undulatim schistosum attactu pinguisculum, in fragmenta indeterminata dissiliens.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 2. Schistus aluminosus undulatus.

Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 205.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 501.

γ) paulisper effervescens.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 35. *n.* 5. Alumen lapide calcareo bituminoso nigro mineralisatum.
Habitat in Sibiria (*montibus* Ural & Altai,) Russia Norwegia, Scania (*prope* Andrarum,) Oelandia, Westrogothia, Jemtia, Nericia, Sueciæ, Scotia, Anglia (*prope lithanthraces*,) Vogesis Helvetia, Austria (*prope* Crems & Thalern,) Bohemia (e. gr. *prope* Commotau,) Lusatia *superiori* (*prope* Muskau,) Saxonia (*prope* Braunsdorf, Belgern, Düben, Cellerode,) Voigtlandia (*prope* Reichenbach & Limbach,) Thuringia (*prope* Saalfeld,) *principatu* Leodiensi (*prope* Mallieu,) β) *in* parochia Nas Jemtiæ & *prope* Reichenbach, γ) *prope* Andrarum, *in montibus stratariis integra strata constituens, rarius globi forma, quam communi, nigrum, pyritæ miculis aut glebulis inspersis vix carens, pariter non raro demum sub dio fatiscendo, aut post ustionem alumen prodens, alumen ferri expers difficilime exhibens.*

turfæ. 10. A. ab acido vitrioli infuso nullos vapores eructans, turfæ immistum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 33. Alumen turfa mineralisatum.
Swab act. Stockh. 28. *p.* 37.
Habitat in Scania (*prope* Helsinburg) & Gallia (Beauvaisis).

69. VITRIOLUM. Saporis austeri.

Solutione aquosa tum a natro tum a lixivio cærulei Berolinensis turbata.

Mollissimum, sub dio fatiscens.

Ignis vi aquæ instar liquescens, eaque perseverante veram metalli calcem relinquens.

magnesii. 1. V. roseum, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ochroleucum, a lixivio cærulei Berolinensis viridulum dimittens.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 51.
Habitat in Herrengrund *prope* Neosolium Hungariæ. *An vere ex magnesio & vitrioli acido conflatum?*

niccoli. 2. V. viride, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ex albo viride dimittente.
Cronst. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum ferrum & nickolum continens.
Habitat in Helsingiæ *fodinis* Suecicis *prope* Loos, *niccolo ochraceo inhærens, præter niccolum ferrum quoque continens.*

zinci. 3. V. album, a natro & lixivio cærulei Berolinensis infuso sedimentum album dimittens, aqua qua solutum fuerat, exhalante in prismata tetraedra utrinque pyramide terminata concrescens. Fig. 9.
Syst. nat. I. *p.* 166. *n.* 4. XII. 3. *p.* 104. *n.* 3. Vitriolum (album) zinci album dodecaedrum prismaticum.
Brandt act. Upf. 1735. *Waller. miner.* 167. *syst. miner.* 2. *p.* 24. *n.* 3. *Cronst. miner.* §. 122. 3. Vitriolum zinci.
Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum album zinco impraegnatum.
Habitat in Sueciæ, Hercyniæ, Bohemiæ, Austriæ, Hungariæ *fodinis zinci mineras exhibentibus, ex his farinæ instar efflorescens, interdum stiriæ, rarius communi aut crystallina obvium, vix unquam ferri expers, hinc a gallarum tinctura instillata solutio ejus nigricat, usu medico ophtalmico & emetico celebre.*

cupri. 4. V. cæruleum acre solutione aquosa a natro volatili largiter infuso suavissime cærulescente.
Syst. nat. I. *p.* 166. *n.* 2. XII. 3. *p.* 104. *n.* 2. Vitriolum (cyprinum) cupri cæruleum dodecaedron.
Amæn. acad. 1. *t.* 12. *f.* 24. *Cronst. miner.* §. 122. 2. 1. 1. 2. Vitriolum veneris f. cyprinum.
Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum viride cupro impraegnatorum.
Waller. miner. 165. *syst. miner.* 2. *p.* 20. *n.* 3. Vitriolum cupri cæruleum nativum.

hermaphroditum. β) ferreo cupreum cyaneum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 4.
Waller. miner. 168. *n.* 1. *syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. a. Vitriolum mixtum cupro & ferro.
Cronst. miner. §. 123. 2. 1. Vitriolum cuprum & ferrum continens.

cupratum. γ) V. zinceo-cupreum cæruleum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 7. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. d.
Cronst. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum cupro zinceum.

triplum. δ) V. ferreo-zinceo-cupreum cyaneum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 5.

Waller. miner. 168. *n.* 2. *syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. b. Vitriolum cupro ferreo-zincinum.

Cronst. miner. §. 123. 2. 2. Vitriolum & ferrum & zincum & cuprum continens.

Habitat crebrius solutum in aquis fodinarum Irlandiæ (*prope* Wicklow,) Galliæ (*prope vallem* Lescriner,) Elbæ, Siciliæ (*prope* Gampiglieri *&* Petraglie,) Venetarum (*prope* Agorth,) Rhætiæ, Cypri, Hungariæ (*prope* Neosolium *&* Schmœlniz,) Bohemiæ (*prope* Frankenau, Kuttenplan *&* Grosliz,) Saxoniæ (*prope* Altenberg.) Hercyniæ (*ad montem* Rammelsberg,) Hassiæ (*prope* Silberg,) Sueciæ (*prope* Fahlun,) Norwegiæ *&* Sibiriæ *quam siccum, ex cupri mineris sulphureis fatiscentibus efflorescens, rarissime, e. gr. in* Austria (*prope* Spiz,) Transilvania (*prope* Salatina) *&* Sibiria (*ad montem* Altai *in fodinis* Locewskensibus,) *nunquam non præter cuprum aut ferri aut zinci aut utriusque majorem minoremve copiam continens, cæruleo colore, dum fatiscit, in flavidum abeunte, nauseosum, amarum, injecto solutioni aquosæ ferro cuprum metallicum utplurimum dimittens.*

ferri. 5. V. viride, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ochraceum dimittente, a gallarum tinctura nigricante, nudum.

Syst. nat. I. *p.* 166. *n.* 1. XII. 3. *p.* 104. *n.* 1. Vitriolum (martis) ferri viride hexaedrum.

Cronst. miner. §. 122. 2. 1. 1. 1. Vitriolum martis simplex.

Woltersd. min. 21. Vitriolum nativum viride martiale.

Waller. miner. 166. *syst. miner.* 2. *p.* 22. *n.* 2. Vitriolum ferri viride nativum.

ferratum. β) V. zinceo ferreum viride. *Syst. nat. p.* 105. *n.* 6.

Cronst. miner. §. 123. 2. 3.

Habitat tum solutum in aquis mineralibus & fodinarum nonnullis, tum siccum rarius omni cupro liberum, interdum zinco inquinatum, facilius congeneribus & in pulverem quidem flavescentem fatiscens, saporis adstringentis, solutione aquosa a gallarum infuso in attramentum convertenda, a lixivio sanguinis cæruleum Berolinense dimittente, in montibus ignivomis & ardentibus, in lithanthracum, ferri, aliisque fodinis, ex quibus pyrites similesque mineræ eruuntur, in regno Neapolitano (*in* Vesuvio

ſuvio & Solfatara,) Sicilia (*prope* Petraglie & Gampigliari,) Elba, Hetruria (e. gr. *in lacubus* Sienenſibus, Hungaria, Carniolia (*prope* Idriam,) Auſtria (*prope* Goettwig) *terris* rhenanis (e. gr. *bipontinis mercurii fodinis*,) Hercynia (*in monte* Rammelsberg,) Saxonia (*prope* Raſchau & Annaberg,) & Anglia (*prope* Whitehaven,) *farinæ, lanuginis aut cruſtæ albæ facie ex pyritis efflorefcens, interdum ſtiriæ forma, aut glebarum, intus nonnunquam parallele fibroſarum & ſericeo nitore nitentium obvium, medicorum, pictorum, tinctorum aliorumque artificum uſu multiplici clarum.*

terreum. 6. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, terræ miſtum.

Wall. ſyſt. min. 2. *p.* 26. Vitriolum terra mineraliſatum.

Habitat paſſim in Italia e. gr. *in* Solfatara, *prope* Viterbo & Monte fiaſcone, *in* Hungaria (*prope* Cremniz,) *terra utplurimum argillacea, flavum, rubrum, cæruleum, viride aut nigrum.*

atramentarium. 7. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, lapidi intermiſtum non ſchiſtoſo.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 106. *n.* 8. Vitriolum mineraliſatum lapide friabili.

Cartheuſ. miner. 45. Vitriolum lapide immiſtum.

Wolterds. min. 49. Vitriolum rude minerali alio miſtum.

Waller. miner. 170. *Baum. miner.* 2. *p.* 85. Lapis atramentarius.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 27. *n.* 6. Vitriolum lapide mineraliſatum.

Chalcitis. α) rubrum.
Sory. β) cinereum.
Melanteria. γ) nigrum.
Miſy. δ) flavum.

Habitat in Herciniæ *monte* Rammelsberg, *ex pyrite fatiſcente natum.*

ſchiſti. 8. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, ardeſiæ miſtum.

Habitat in Franconia, *prope* Creilsheim, *a pyrite inſperſo, fatiſcente natum.*

turfæ. 9. V. solutione aquosa a gallarum tinctura nigricante, turfæ immistum.

Cronst. miner. §. 282. 2. 2. 1.

Habitat in Sueciæ *palude* (*monti* argenteo orientali *vicina*,) *in* Borussia (*prope* monasterium Olivæ ,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg) & Gallia (*terra* Beauvaisis,) *nunquam cum flamma ardens.*

CLASSIS III.

PHLOGISTA.

70. TURFA — Ex fibris vegetabilium bitumine perfusis contexta.

71. BITUMEN. — Igni expositum odorem gravem spargens.

72. MELLITES. — Cryftallorum forma confpicuus.

73. SUCCINUM. — Igni expofitum odorem fuavem fpirans, paulo difficilius liquefcens.

74. AMBRA. — Igni expofitum odorem fuavem fpirans, facilime liquefcens.

75. GRAPHITES. — Solus difficilime exardefcens.

76. SULPHUR. — Cum flamma cærulea & vapore acido fuffocante ardens.

PHLOGISTA.

70. TURFA.

Coloris utplurimum obſcuri, texturæ magis minuſve fibroſæ.
Cum vapore naribus ingrato oculiſque infeſto utplurimum ardens.
Ex radiculis aliiſque vegetabilium partibus minus magiſve alteratis & bitumine perfuſis compoſita.

ceſpitoſa. 1. T. albida levis facile cum flamma paucoque vapore celeriter in cineres converſa.

cricetorum. α) T.

muſcoſa. β) T.

Habitat potiſſimum in ericetis, *terræ ſuperficiem tegens, aut ſolo humi ſtrato contecta, ſæpe congeneribus ſtratis amplioribus profundius ſitis, ex ericæ muſcorunque radicibus vix alteratis nata, hinc pallida, cana, aut ochroleuca, adeo levis, ut fruſtum 14 pollices longum, 6 latum, & 4 altum pondere non niſi 13-15 uncias æquet, ardendo oculis & naribus minus ingrata, at fugacem modo & leviſſimum calorem præbens, plurimoſque cineres relinquens.*

foliata 2. T. texturæ ad lamelloſam accedentis.

Cronſt. miner. §. 291. 5. 2. 1. 2.

Habitat paſſim in paluſtribus, *in exiles colles aggregata, ex pluribus ſtratis inæqualibus chartæ foliorum ad inſtar ſeparabilibus conſtans, vegetabilibus, ex quibus componitur jam paulo magis alteratis, quam in ceſpitoſa.*

maritima. 3. T. tardius & cum fœtore oculis naribuſque infeſtiſſime ardens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 20. *n.* 6. b. Darry.

Habitat ad littora maris *depreſſiora, in vicinia quoque* fontium ſalſorum, *ſatis ponderoſa, coloris obſcuri, calorem, quam ceſpitoſa, longe majorem, ardendo ſubminiſtrans, at difficilius exardeſcens.*

paluſtris. 4. T. obſcuri coloris ad aërem conſolideſcens & citius cum vapore magis tolerabili exardeſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 2. XII. 3. *p.* 210. *n.* 6. Humus vegetabilis intertexto fibroſa ſicco induranda.

Waller. miner. 11. Humus vegetabilis turfacea fibrosa.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 21. *n.* 7. Humus fibrosa combustibilis.
Cartheus. miner. 53. Humus densa radicibus vix mutatis intertexta.
Habitat in omnis *fere* telluris paludibus *cespitosa, cui sæpius subjacet, magis ponderosa, ita ut frustum* 14 *pollices longum*, 6 *latum*, & 4 *altum libram* $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{4}$ *pondere æquet, egregium fuci in multis terris pabulum v.* Degner *diss. de turfis. Ultraj.* 1729. 8. J. Beckmann *Beytr. z. Gesch. d. Erf. vol.* 2. *n.* 2.

picea. 5. T. coloris obscuri ad aërem consolidescens attactu pinguiuscula bitumine largius perfusa, hinc majore cum æstu & fœtore ardens.
Cronst. miner. §. 284. 2. 1. 1. & §. 291. 5. 2. 1. 1. Turfa solida aëre indurescens.
Habitat tum in montium, *etiam altiorum & ex granite potissimum constatorum* planitie, *tum in aquis* stagnantibus, *ex his*, *in* Belgio *præsertim, piscaturæ specie eruta* (Baggertorf,) *egregium, etiam in carbonem versa, modo caute facta sit ustio, ignis pabulum, congeneribus magis ponderosa, ita ut frustum*, 14 *pollices longum*, 6 *latum*, & 4 *altum*, *libras duas pondere æquet.*

71. BITUMEN. Facile cum flamma exardescens, ardendo odorem gravem spargens, pingue.

Naphtha. 1. B. fluidum albicans volatile maxime inflammabile.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 1. XII. 3. *p.* 109. *n.* 1. Bitumen fluidum albicans.
Waller. miner. 192. *syst. miner.* 2. *p.* 89. *n.* 1. *Carth. miner.* 47. Bitumen fluidissimum levissimum.
Woltersd. min. 24. Oleum montanum ignem attrahens, *Kæmpf. amoen. exot.* 273. *S. G. Gmelin it.* 3. *p.* 43. Naphtha albicans.
Pfiland. act. Paris. 1736. *Cronst. miner.* §. 146. 3. 1. 1. Naphtha.
Habitat potissimum in Persiæ *borealis peninsula* Abscheron *prope* Baku, *odoris summopere penetrantis, adeo levis ut ipsi vini spiritui superinnatat, adeo volatilis, ut exhalationibus suis atmosphæram regionis*, *in qua occurrit*, *impleat*, *magnorum redituum fons largus.*

Petroleum. 2. B. liquidum tinctum.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 2. XII. 3. *p.* 109. *n.* 2. Bitumen liquidiusculum fusco-rufescens.

Waller. miner. 194. *syst. miner.* 2. *p.* 90. Bitumen fluidum crassius.

Cartheus. miner. 47. Bitumen fluidum spissiusculum.

Woltersd. min. 24. Oleum montanum luteum s. badium.

Cronst. miner. §. 147. 2. Petroleum.

Ariost. oleum montis Zibini. Mutin. 1698. 12.

Bouillet. mém. sur l'huile de petrole de Gabian. Beliers 1752. 4.

Habitat nunc aquis innatans in Persiæ (*s. antiquæ* Mediæ) *peninsulis* Boral & Abscheron, *in* Sibiria (e. gr. *prope* Semenowa,) *in* Westphalia (*in lithantracum fodinis* Mindensibus,) Bavaria (*prope* Tegernsee,) Helveria (*prope* Bernam & Catonoy,) *in* Alsatia, Alvernia, Vasconia, & (*prope* Gabian,) Occitania Galliæ, *in* Sicilia (*prope* Petraglie,) & *potissimum in Ducatibus* Parmensi, Placentino & Mutinensi, *præsertim ad montem* Chiaro & Zibio, Dacia, *potissimum prope* Herschan, *nunc ex terris, potissimum calcareis, aut ferri mineris guttatim quasi exsudans in* Suecia (*in parochia* Rættwick & *in monte* Osmund & Mosseberg,) Scotia (*prope* Edinum,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Austria (*prope* Gæming,) Wirtembergia (*prope* Boll,) Alsatia (*prope* Sulz,) *odoris minus ingrati, cum flamma cærulea ardens, vini spiritui innatans ad aërem spissescens et nigrescens, alias flavescens, rufescens, aut subfuscum, rarius rude nigricans, membris contra frigus muniendis aliisque usibus inserviens.*

Maltha. 3. B. spissum nigrum, digitis tangentibus adhærens.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 3. XII. 3. *p.* 110. *n.* 3. Bitumen tenax nigrum.

Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 92. *n.* 3. Bitumen segne crassum nigrum.

Cronst. miner. §. 148. Petroleum tenax.

Woltersd. miner. 24. Oleum montanum liquido tenax.

Habitat, utplurimum aquis innatans, in mari mortuo Palæstinæ, *prope* Babyloniam, *in* Arabia (*prope* portam inferni,) *in* Persia, Sinæ *lacubus insignibus*, Sibiria (*prope* Semenowa & Jacuschkina,) *in* Sueciæ *fodinis* (Dannemorensi & Moos,) Anglia (*in* Colebroockdale,) Gallia (*prope* Clarimontum,) Sicilia (*prope* Leonforte, Bicorne, Girgenti, Polizzi, Canallote, Symmete,)

Helvetia (*prope* Orbe, *in balneo* Nydelbad & valle Leoben,) *in insula* Barbados & *vicinis interdum ex terris calcariis exstillans.*

elasticum. 4. B. fuscum solidum elasticum.
Grosecke Bergbauk. 1. *p.* 400.
la Mether. journ. de phys. 1787. *oct. p.* 311.
Habitat cum spato & galena in fodinis Anglicis *comitatus* Derbyensis *resinæ vegetabili, quam vocant elasticum, simillimum, ut tamen vitrioli naphtha non solvatur.*

Mumia. 5. B. nigrum inodorum calore leni emolliendum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 110. *n.* 4. Bitumen subfriabile piceum.
Hasselq. it. 537. Mumia mineralis.
Kæmpfn. amoen. exot. fasc. 2. *p.* 430. & 3. *p.* 517. *Pharm. Wart.* 119. Mumia nativa persica.
Habitat in Persiæ *provincia* Duraab *in antro montis* Caucasici Benna, *ab imperantibus clauso & mirifice custodita picem sutoriam prima facie referens, insipidum, prunis injectum petroleum olens, ut tamen aliquid sulphurei odoris intersit, e naphtha indurata, ut videtur, natum, Persis maximo pretio habitum, & addita tertia aut media ceræ parte vulnerarii loco crebro adhibitum.*

Asphalthum. 6. B. opacum, coloris obscuri igne facilime liquescens cum spiritu nitri fumante effervescens, nitens.
Syst. nat. I. *p.* 163. *n.* 4. A. XII. 3. *p.* 110. *n.* 5. Bitumen friabile atrum.
Cartheus. miner. 48. Bitumen solidum fragile glabrum nitidum nigrum.
Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 93. *n.* 4. Bitumen solidum coagulatum friabile.
Woltersd. miner. 25. Pix montana dura fragilis nitida.
Cronst. miner. §. 149. 3. 1. Petroleum induratum.
Habitat nunc in aliis phlogistis, aut terris calcariis, aut arenariis nidulans, aut venarum instar hæc percurrens, rarius ipsum strata constituens, aut, quemadmodum in planitie (Turlane) *insulæ* Trinitatis, *terræ superficiem tegens, solis æstivi ardore liquescens, alias in maritimis* novæ Hispaniæ, *portu avana, ad fluvium* Wolga & *in promontorio septentrionali* Caucasi, *in* Norwegia (*prope* Kongsberg,) Suecia (*in* Oelandia & *prope* Dannemora,) *in* Dania, Anglia (*prope* Colebrookdale,) Gallia, Italia (*prope* Belluni,) Transilvania, Silesia, (*in principatu*

Schweidniz,) Saxonia (*prope* Grosvoigtsberg, *circulo salico*,(*prope* Langenbogen,) Hercynia (*in monte* Iberg,) *comitatu* Marchienfi, Naffovia (*prope* Kirchheim) & Palatinatu (*prope* Moersfeld & Spizenberg,) *ad candelam facilime liquefcens*, *ceræ figillatoriæ*, *oleo folutum vernici nigræ inferviens*, *nunc facilius nunc difficilius ardens rarius totum flamma confumtum*, *quam fcorias nitentes nigras fragiles relinquens*, *frequentius nigrum aut fufcum*, *quam flavum*, *rarius in loco natali* e. gr. *in montibus* Carpathicis *ceræ inftar molle*, & *fine fumo aut fuligine ardens*, *aut* e. gr. *prope* Jaffy *in* Moldavia, *manu calida jam emolliendum*, *aut* e. gr. *in principatu* Neocomenfi (*prope* Valtravers) *ejus tenacitatis*, *ut paftæ inftar cultro incidi queat*.

Ampelites. 7. B. nigrum opacum fragile intus terreum.

Syft. nat. I. *p.* 168. *n.* 5. XII. 3. *p.* 110. *n.* 6. *Muf. Teffin.* 40. *n.* 1. *Schreb. lith.* 49. Bitumen humi turfæ.

Waller. miner. 197. *fyft. miner.* 2. *p.* 96. *n.* 5. Bitumen terra mineralifatum folidum friabile.

Carth. miner. 48. Bitumen folidum terreftre friabile.

Woltersd. miner. 25. Pix montana rudis cefpitibus intertextis.

Cronft. miner. §. 149. 3. 2. Pix montana impura.

Habitat in Sibiria & *paffim per* Europam, e. gr. *in* Lotharingia, Helvetia, Suecia, *fcorias multas plumbei coloris poft uftionem relinquens*.

Gagas. 8. B. compactum nigrum opacum tenax texturæ conchaceæ intus nitens, natans.

Syft. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 8. Bitumen folidum purum natans.

Wall. miner. 199. Bitumen duriffimum lapideum purum.

Waller. fyft. miner. 2. *p.* 106. *n.* 7. Bitumen duriffimum purum polituram admittens aquis innatans.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura compacta polituram admittens.

Cronft. miner. §. 283. 3. 1. 1. 1. Vegetabile lithanthrace impraegnatum.

Vogel. miner. 327. *Baum miner.* 1. *p.* 34. Gagas.

Habitat fæpius ipfum ftrata conftituens, *aut in lithanthrace nidulans*, *in montibus ftratariis*, *ad pontum* Euxinum, *ad fluvium* Syrjak *imperii* Ruffici, *in* Scania (*prope* Boferup,) Norwegia (*prope* Kongsberg, Islandia, Scotia,

Anglia (*potissimum in* Leicestria *&* Lancastria,) *in* Hispania (*prope* Valenciam, Arenas *&* Bellonico,) *in* Gallia, Sicilia (*prope* Petraglie, Paterno, compigliare, Bronte, Cataneam *& passim in vicinia* Ætnæ,) *in* Wirtembergia (*prope* Balingam *& thermas* Boltenses) *in* Saxonia (*prope* Lipsiam) *&* Silesia (*prope* Waldenburg *&* Tannenhausen,) *interdum venis selenitæ, aut striis lithanthracis vel argillæ fissilis varium, adeo tenax ut tornari possit, atque egregiam polituram admittens, frictione excalefactum potentius aliis phlogistis mineralibus solidis leviora corpora trahens, igne leni ebuliendo liquescens, igne etiam leni exagitatum tetrum odorem spargens, cineres canos ferriferos facile in vitrum abeuntes relinquens, variis operibus oleoque solutum vernici nigræ inserviens.*

Lithanthrax. 9. B. opacum nigrum fragile cum flamma ardens, & ardendo fumum nigrum eructans.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 6. XII. 3. *p.* 111. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 3. Bitumen schistosum.

Waller. miner. 198. Bitumen lapide fissili mineralisatum.

Wall. syst. min. 2. *p.* 98. *n.* 6. Bitumen lapideum schisto vel aliis terris mixtum & induratum.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura rudis fragilis.

Cronst miner. §. 157. 2. Phlogiston argilla mixtum.

Triewald. act. Stockh. 1740. &c. Stenkol.

Tilly sur l'exploitation du charbon de terre. Paris 1758.

Breuling sylva subterranea. Hal. 1693. 12.

Habitat in plurimis telluris, *etiam* Europæ, *potissimum* Angliæ *montibus stratariis, præsertim ex marmore aut ardesia fabrefactis, aluminis vitriolique mineris, fontibus salsis & mineralibus, basaltæ quoque columnari sæpe vicinum, argilla fissili fatiscente bitumine perfusa non raro sese prodens, strata nunc ampliora, nunc tenuiora, plurima utplurimum sibi incumbentia stratis aliis discreta constituens, horizonti nunc magis nunc minus parallela, sæpius pyrite fœtum, hinc accensum sulphuris vaporem eructans, non raro iridis coloribus in superficie ludens, rarius cubicum, texturæ nunc conchaceæ, nunc schistosæ, interdum fatiscens & inquinans, optimum fuci pabulum.*

Sevum. 10. B. album subfragile natans, facile cum flamma cærulea ardens.

Act. Stockh. 5 *art.* 1. 2. *Vogel mineralf.* 343. Sevum minerale.

Habitat in Fennonia *in maritimis pago* Narko *vicinis*, & *ad* lacum Loja, *in amygdalorum oleo calido*, & *si quidem alcali acuatur ipso vini spiritu solvendum, ambra levius celeriter cum multo fumo ardens, sevum referens, an hujus regni.*

72. MELLITES. Mollis fragilis, pellucidus, vitreo nitore nitens, texturæ conchaceæ, submelleus.

Pyramis tetraedra duplex, faciebus lævissimis.

Werneri. 1. MELLITES. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 334.

Habitat in Saxonia *prope* Artern *in stratis ligni subterranei bituminosi*, & *in* Helvetia, *in asphalto nidulans*; *coloris inter melleum & hyacinthinum intermedii, in fragmenta indeterminata dissiliens, crystallis minutis aggregatis vel sparsis, distinctas interdum easque duplices pyramides tetraedras referentibus, an distincti generis?*

73. SUCCINUM. Leviusculum flavum, intus nitens, texturæ conchaceæ, tenax, frictione aut igne excalefactum suaveolens, & corpora leviora reliquis phlogistis potentius trahens.

Igne agitatum sal acidum siccum sui generis præbens.

electricum. 1. SUCCINUM.

Syst. nat. I. *p.* 167. *n.* 2. Electrum diaphanum solidum.

Cartheus. miner. 48. Bitumen solidum durum nitidum suaveolens.

Wall. miner. 200. 201. Succinum pellucidum & opacum.

Copal *potius ad succos vegetabiles pertinet.*

Waller. syst. miner. 2. *p.* 108. Succinum durius europæum.
Cronst. mineral. §. 145. Succinum.
Habitat frequentissimum ad littora maris Baltici, *præsertim* Borussiæ *finitima* , *rarius ad littora* maris glacialis, & *in media* terra continente, e. gr. Sibiria, Russia *minori*, Borussia & Pomerania *utraque*, Marchia Brandenburgica, *Ducatu* Bremensi (*prope* Osterholz) & Hannoverano (*prope* Blumenau, Wiel & Gartow,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg, Grosswig & Mehren,) Silesia, Bohemia (e. gr. *prope* Scaliz,) Austria (*prope* Grienzing & Kirchbach,) Wirtembergia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) Gallia (e. gr. *prope* Bucharach,) Hispania, *potissimum in Asturia, in Ducatu* Mutinensi & Sicilia (e. gr. *prope* Cataneam,) *colore flavo nunc, in ochroleucum nunc in virescentem, nunc in fuscum, rarius in nigricantem, frequentius in rubrum vergente, vinaceo, melleo, cereo, hyacinthino, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc opacum, nunc diaphanum nubeculis venisque opacis turbidum, polituram egregiam admittens, formæ utplurimum communis, rarius stalactiticæ, interdum ligno subterraneo adhærens, aut inclusum, sæpe insectis, creberrime silvaticis, inclusis, rarius plantarum vestigiis impressis conspicuum, medicorum usui, suffimentis, vernicibus inserviens, originis vegetabilis, diuturna tamen infra terram mora mirifice alteratum.*

74. AMBRA. Natans, inconspicua, opaca, fragilis, ceræ instar mollis, inter dentes tenax, ut illis adhæreat.
Ambrosiaca, calore aquæ bulientis liquescens, facile exardescens cum flamma alba, & fumo cinereo, tota flamma consumpta.

maritima. 1. AMBRA.
Cronst. miner. §. 144. Ambra grisea.
ambrosiaca. α) Ambra grisea. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 1. *Rumpf mus.* 262. *t.* 53. 54. *Pharm. Wirt.* 13.
Syst. nat. I. *p.* 167. *n.* 1. Electrum opacum tenax.
Woltersd. miner. 25. Ambra colore griseo optima.
Waller. miner. 204. *syst. miner.* 2. *p.* 118. Ambra variegata.

Cartheus. miner. 49. Bitumen solidum molli opacum suaveolens.

vulgatior. β) Ambra unicolor fusco-nigricans. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 2.
Waller. miner. 205. *syst. miner.* 2. *p.* 119. *n.* 2. Ambra unicolor.
Woltersd. miner. 25. Ambra colore vario.
Habitat ad littora insularum Moluccarum, Sumatræ, Madagascar, Æthiopiæ, Malabariæ, *rarior in borealibus, in fragmenta crustosa secedens, texturæ granulatæ, ossium sepiæ fragmenta sæpe continens, odore suo tineis infesta, hominibus multis grata, in animi deliquiis nervorumque morbis, aliis arcendis efficax, vilior & minus pura unicolor alba, cinerea, nigra, fusca, flavescens, melior striis, punctis, venis, maculis flavis, nigris, albis marmoris instar variegata hæc pretiosa. An potius excrementum animale?*

75. GRAPHITES. Ex phlogisto potissimum compositus, fixus & non nisi nitro intercedente inflammabilis. Niger, opacus, attactu pinguiusculus, mollissimus, subfragilis, inquinans, opacus, nitens, facile in fragmenta indeterminata dissiliens.

Plumbago. 1. Gr. nitoris metalici, texturæ schistosæ. *Scheele Act. Stockh.* 40. 1779. *p.* 238.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. * β) Molybdænum tritura cærulescente impalpabile & subsquamosum.
Mus. Tessin. 54. Zincum fusco inquinans.
Woltersd. miner. 31. Ferrum nigricans splendens, unctuosum inquinans.
Cronst. miner. §. 153. 2. 2. 3. Sulphur ferro & stanno saturatum, textura chalybea micacea & granulata.
Wall. miner. 126. Mica pictoria nigra manus inquinans.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 249. *n.* 14. Ferrum corrosum volatile mineralisatum, minera nigrescente squamosa pictoria magneti refractaria.
Habitat, utplurimum in argilla & granite nidulans, in Groelandia, Scotia (*prope* Dumphrey,) Anglia (*prope*

Barrodal,) Hispania (*prope* Cazella,) Pyrenæis (*prope* Isseaux,) *electoratu* Trevirensi (*prope* Rheinbreidenbach,) Wirtembergia (*prope* Alpirspach,) *ad* Ratisbonam, *in* Austria (*prope* Hafnerzell & Pfaffenmuth,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Glazia (*prope* Reinerz,) Bohemia (*prope* Blatte & Stuncard,) Saxonia (*prope* Johanngeorgenstadt, Sedisdorf, Ehrenfriedersdorf & Marienberg & *passim in* Suecia, *in fragmenta subtilissime granularia secedens, interdum ochra ferri intermista in fuscum colorem vergens, ferri nunquam expers, ut creberrime* $\frac{1}{10}$ *ejus contineat, aëre fixo præterea prægnans, pennis scriptoriis, pileis tingendis, argillæ intermista catillis fusoriis inserviens.*

Carbo. 2. Gr. texturæ conchaceæ in fragmenta discoidea dissiliens.
Wiedenm. bergm. Journ. 1789. I. *p.* 609.
Klapr. chem. Ann. 1790. I. *p.* 293.
v. Fichtel Karpath. p. 666.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *in stratis tenuibus aut venis argillæ atræ induratæ innidulans, prope* Tscherweniza *matricem opali venæ instar percurrens,*) Bedemontio, Gallia Voigtlandia (*prope* Liebschwiz) & Norwegia (*prope* Kongsberg,) *igne candente* $\frac{2}{10}$ *sui ponderis amittens, superstite parte ultra dimidium ex terra aluminari, ceterum ex ferri calce & terra silicea conflata.*

Fuligo. 3. G. intus aterrimus, colore nigerrimo inquinans.
Habel Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 75. Natürlicher Rufs.
Habitat in Nassoviæ *fodinis lithanthracum prope* Duttweiler, *strata tenua his interserta & incumbentia constituens. An distincta hujus generis species?*

76. SULPHUR. Ex vitrioli acido & phlogisto conflatum.

Leni igne cum tenacitate, colore hepatico odoreque sibi proprio liquescens, accedente aëre in flammam cæruleam exardescens & vaporem suffocantem tincturas vegetabiles plurimas delentem eructans.

Cum metallis plurimis in igne colliquescens.

nativum. 1. S. nudum purum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 1. XII. 3. *p.* 113. *n.* 1. Pyrites nudus diaphanus.

Cronst. miner. §. 150. 4. 1. Sulphur nativum.

Waller. miner. 205. *syst. miner.* 2. *p.* 123. *n.* 1. Sulphur nativum purum flavum.

Dal. pharmac. 25. Sulphur nativum & vivum.

α) pulvereum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 125. *n.* 1. e. Sulphur vivum flavum pulverulentum aquis efflorescens.

Vandell. therm. 97. Sulphur thermarum crystallinum.

β) solidum.

a) purum.

α) formæ communis.

† opacum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. c. Sulphur vivum flavum glebosum opacum.

†† diaphanum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. b. Sulphur vivum flavum glebosum pellucidum.

b) fibrosum vel capillare.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. d. Sulphur vivum flavum capillare.

c) crystallinum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. a. Sulphur vivum flavum crystallisatum.

b) impurum.

Wolt. min. 25. *Muf. Teffin.* 42. *n.* 3. Sulphur nudum luteum ignivomorum montium.

Waller. syst. min. 2. *p.* 125. *n.* 2. Sulphur nativum arsenicale rubrum.

Habitat α) *in* aquis sulphureis & thermis *plurimis, his innatans, & in canalibus, quos transeunt, inque receptaculis, in quibus colliguntur obvium; β* a) *creberrime gypso innidulans, in* India, Sibiria & Russia Wolgæ *finitima, insula* aquarum Lupiarum, Sicilia Elba, *insulis* Æoliis Italia, Helvetia (*prope* Bex, Lotharingia, Germania (*prope* Wemsen, Lavenstein & Duingen,) Gallicia (*prope* Widlicuca,) Islandia & Hungaria, *β b) ad* Heclam Islandiæ, Vesuvium Italiæ, *prope* Bex Helvetiæ *β* c) *tabularum, cuborum, prismatum tetraedrorum longitudinaliter & subtiliter striatorum, pyramidum simplicium triedrorum aut hexaedrorum, aut duplicium retraedrarum in* Italia, *prope* Puteolos, Verucca & *in Ducatu* Urbino, *in* Hispania, Normannia, Sibiria, *promontorio* Caucasi *septentrionali prope thermas*, S. Catharinæ, *β b) arsenico inquinatum aut tinctum, sandaracæ affine, in montium præsertim* ignivomorum *rimis & fissuris, in* Sina, *insula* aquarum Lupiarum & Milo, *etiam in* Tiroli & Hungaria, *molle, texturæ nunc incurvo-lamellosæ, nunc fibrosæ, nunc conchaceæ.*

terreum. 2. S. humo aut argillæ mistum quam deflagrando relinquit, ab acido affuso non fœtens.

Waller syst. miner. 2. *p.* 125. *n.* 3. Sulphur nativum mixtionis peregrinæ, coloratum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum, *in locis, in quibus multis jam annis elapsis, excrementa animalia accumulabantur, ut quoque in aliis locis*, e. gr. *prope* Braciano *territorii* romani, *in lacubus* (Lagoni) Hetruriæ, *in* Pedemontio (*prope* Tortonam,) *in* Hispania, Alvernia, Germania (*prope* Magdeburg, Pirna & Schandau,) & Silesia (*prope* Turnowiz,) *canum aut flavum vel a bitumine, quo simul perfusum est, fuscum, nigricans, vel nigrum, flamma cærulea, qua ardet, prunis inspersum, sulphuris præsentiam facile & evidenter manifestans.*

hepaticum. 3. S. calce aut natro solutum, quod sulphure per flammam consumpto superest, sponte vel acido adfuso fœtens.

Habitat in vicinia montium ignivomorum, *alias in & inter montes calcarios, nunc forma soluta scaturiginis, aquæ, fontis, paludis vel lacus, quorum aqua ab infuso acido cum fœtore turbatur, ab instillato plumbi aceto denigratur, argentum immersum denigrat, sæpius calet, frequens in imperio* Russico, *in* Italia e. gr. *in lacubus* Hetruriæ, *inter* Romam & Neapolin, *in* Sicilia, *insulis* Oceani *australis, etiam in* Germania, *nunc forma solidiori, utplurimum sedimentum ejusmodi aquarum, etiam in salfataris.*

Pyrites. 4. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici formæ communis.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 4. XII. 3. *p.* 115. *n.* 5. Pyrites (ferri) mineralisatus amorphus scintillans.

Cartheus. miner. 51. Sulphur ferro mixtum informe ponderosum dilute flavum superficie planiuscula.

Waller. miner. 207. *syst. miner.* 2. *p.* 126. *n.* 4. Sulphur ferro mineralisatum minera difformi palide flava nitente.

Cronst. miner. §. 151. 1. Sulphur marte saturatum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum palide luteum splendens polymorphum.

Habitat per omnem terrarum orbem, *in montium & fossilium generibus fere omnibus, tum prioris tum posterioris fere ætatis, durum, at sæpe cum nitoris metallici jactura fatiscens, vagum, superficiale, stillatitium, nidulatim, punctatim aliis immixtum, aut ipsum venas & strata constituens, opacum, fragile, ignis vi facile liquescens, interdum magneti obtemperans, præter sulphur & ferrum non raro quoque cuprum, arsenicum, aut aluminarem terram continens, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturæ rarius radiatæ, quam compactæ, supeficie nonnunquam speculi instar nitente, aut vestigiis cubicis vel hexaedro-pyramidalibus inæquali, aut cellulosa, sulphuris & vitrioli ferri materies vulgatissima.*

figuratum. 5. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formæ rotundatæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 4. Pyrites mineralisatus aggregatus figuratus.

Waller. miner. 208. *syst. miner.* 2. *p.* 129. *n.* 5. Sulphur ferro mineralisatum, minera globosa concretum.

Habitat

Habitat in Germaniæ *fodinis frequens, etiam passim vagum, nunc globos majores minoresve, magis minusve perfectos, solitarios, aggregatos aut concretos, nunc hemisphæria, nunc renes, nunc ova, nunc fructus, nunc fungos, nunc stalactitas, nunc conos, nunc fistulas, nunc pecten, nunc arbusculam referens, veterum pyritæ simile.*

Marcasita. 6. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei, nitoris metallici, forma crystallorum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 3. XII. 3. *p.* 113. *n.* 3. Pyrites (crystallinus) mineralisatus crystallisatus.

Waller. miner. 211. *syst. miner.* 2. *p.* 131. *n.* 6. Sulphur ferro mineralisatum forma crystallina.

Cronst. miner. §. 151. 1. 1. 4. Sulphur marte saturatum crystallisatum.

Cartheus. miner. 51. Sulphur ferro mixtum crystallinum ponderosum dilute flavum.

α) pyramidale, pyramide.

a) triedra. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. α.

a) perfecta.

b) marginibus truncatis. Fig. 37.

b) tetraedra duplici, *rarius solitaria aut vaga, frequentius stellatim, in sphæræ, columnæ, echini, cristæ, tabulæ, turrium, arbusculæ speciem aut cellularum more aggregata.* Fig. 23.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. δ.

a) perfecta.

b) angulis truncatis.

β) cubicum. Fig. 19.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. β.

Gesn. Fig. 13. *f.* 2. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 4.

a) faciebus convexis.

b) —— planis.

a) —— lævibus.

b) —— striatis.

† striis in singulis faciebus ejusdem directionis.

†† striis alternarum facierum longitudinalibus & transversis.

c) faciebus alternatim planis & convexis.

d) marginibus truncatis.

γ) prismaticum, prismatibus capillaribus frequentius stellatim, quam parallele aggregatis.

a) hexaedris.

b) octaedris.

δ) dodecaedricum.
a) dodecaedris perfectis. Fig. 29. 30.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. η. ϑ.
Muf. Teffin. t. 12. *f.* 3.
b) angulis nonnullis truncatis. Fig. 21.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. ι.
c) angulis pluribus truncatis. Fig. 18. 35.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. κ. λ.
Habitat passim in Sueciæ, Angliæ, Germaniæ *fodinis*, β) *vulgatissimum*, γ) *rarissimum*, *præter formam externam pyritæ simile.*

CLASSIS IV.

METALLA.

77. URANIUM.	Calce flava cum borace in vitrum fuscum, cum ossium acido in viride abeunte.
78. WOLFRAMUM.	Calce flava cum borace & ossium acido in vitrum cæruleum abeunte.
79. MAGNESIA.	Calce nigra cum borace & ossium acido in vitrum rubrum abeunte.
80. STIBIUM.	Calce cinerea in vitrum hyacinthinum abeunte.
81. ZINCUM.	Calce alba boracem aut ossium acidum cum quibus igne colliquatur vix tingente.
82. MOLYBDÆNA.	Calce alba cum borace in vitrum violaceum, cum ossium acido in viride abeunte.
83. STANNUM.	Calce alba cum borace & ossium acido in vitrum lacteum abeunte.
84. COBALTUM.	Calce nigra cum borace & ossium acido in vitrum cæruleum abeunte.
85. FERRUM.	Calce rubra cum borace in vitrum ex virescente fuscum abeunte.
86. ARSENICUM.	Calce alba igne in fumum album allium redolentem abeunte.
87. CUPRUM.	Calce spadicea cum borace in vitrum viride abeunte.
88. NICCOLUM.	Calce viridi cum borace & ossium acido in vitrum hyacinthinum abeunte.
89. WISMUTHUM.	Calce tandem rubra facile in vitrum ex luteo fuscum ignis sola vi abeunte.
90. ARGENTUM.	Ignis vi sola non in calcem convertendum, sulphure solvendum.
91. PLUMBUM.	Calce tandem rubra ignis vi sola facile in vitrum flavescens abeunte.
92. HYDRARGYRUM.	Calce rubra volatili.
93. AURUM.	Ignis vi sola non in calcem convertendum, non sulphure quidem, sed hepate sulphuris solvendum.
94. PLATINA.	Ignis vi sola non in calcem convertendum, nec sulphure nec hepate sulphuris solvendum.

METALLA.

77. URANIUM. ♅ Duriusculum, fragile obscure cinereum, tritura dilute fuscum, parum nitens, ponderis specifici = 6440 : 1000.

Igne difficilime liquescens, ex aqua forti & regis per lixivium sanguinis colore spadiceo, per natrum colore flavo præcipitandum.

Calce cum natro & borace in vitrum fuscum, cum ossium acido in viride abeunte.

ochraceum. 1. U. flavescens terreum aqua forti totum solubile, ferri calci mistum.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ochraceus luteus.

Habitat superficiale in uranio sulphureo, *flavedinis nunc dilutioris nunc saturatioris, ferri calce nunc magis, nunc minus prægnans, nunc pulverulentum, nunc paulo firmius cohærens.*

Chalcolithus. 2. U. duriusculum diaphanum intus nitens texturæ lamellosæ, aqua forti totum solubile.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites spathosus.

Werner Uebers. v. Cronst. Miner. p. 217. Grüner Glimmer.

Werner bergm. Journ. 1789. I. *p.* 376. *n.* 45. Chalcolit.

Habitat nunc superficiale, nunc minoribus majoribusve particulis gneisso micaceo, granitæ aut mixto ex quartzo & uranite sulphureo fossili inspersum in Saxonia (*prope* Eibenstock & Johanngeorgenstadt,) & *electoratu* Trevirensi (*prope* Rheinbreidenbach,) *rarius cereum, quam cupri calce intermista virens, coloris pistacini, psittacini, smaragdini, pomacei interdum in argenteum vergentis, forma communi aut crystallorum exilium nitentium, cubos, prismata, tabulas hexaedras aut octoedras frequentius tetraedras tum rectangulas, tum obliquangulas referentium.*

fulphuratum. 3. U. duriusculum ponderosissimum atrum compactum intus nitens.

Klaproth chem. Ann. 1789. 2. *p.* 403. Uranites fulphuratus.

Wern. Bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 384. *n.* 141. Pechblende.

Habitat in Saxonia (*prope* Johanngeorgenstadt,) Thuringia? (*prope* Saalfeld,) *&?* Bohemia (*prope* Joachimsthal, *nunc integra tenuia strata cum aliis stratis alterna constituens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis inspersum*), *solum ignis vi vix liquescens, cum ossium tamen acido in vitrum viride abiens, acidis difficilius, optime adhuc aqua forti solvendum, cui vini colorem conciliat, nunc obscure chalybeum plumbi plumbaginis nidulis, striis, venis varium, nunc aterrimum, ut tamen passim rubedo intermicet, tritura paulisper in virescentem colorem vergente, nitore lithanthracem referens.*

78. WOLFRAMUM. Fragile, obscure fuscum, intus chalybeum.

Acidis difficilime facilius quam in reliquis, aqua forti solvendum.

Calce flava natro tum antiquorum, tum potissimum volatili, facile solvenda, utrumque in sal medium convertente, cum multo ossium acido ignis vi in vitrum cæruleum abeunte.

album. 1. W. ponderosum lamellosum maxime fragile album a superinfusa aqua forti calida flavicans.

Cronst. miner. §. 208. Ferum calciforme terra quadam incognita intime mistum.

Cronst. act. Stockh. 12. *p.* 226. Jersten.

Waller. Syst. miner. 2. *p.* 253. *n.* 17. Ferrum lapidi vitrescibili inhærens, minera alba vel rubente, facie lapidea sine nitore in igne & magneti refractaria gravissima.

Scheele & Bergmann nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 89 & 95. Tungsten.

v. Born. ind. foss. I. *p.* 89. Stannum spatosum.

Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 575. Scheelium ochraceum album.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 319.

Habitat rarius in Suecia (*prope* Bipsberg,) Cornubia (*prope* Pengilly) *frequentius in* Saxoniae (*prope* Mariemberg & Altemberg) & Bohemiae (*prope* Schoenfeld & Schlackenwalde) *stannifodinis, ex wolframi calce & terra calcaria conflatum accedente utplurimum ferri calce, cujus longiori portione interdum flavescit, neque aqua, neque acidis solubile, in igne crepitat, verum, ne violentiore quidem, liquescens, nunc forma communi, nunc pyramidis tetraëdrae duplicis.*

spuma lupi. 2. W. ponderosissimum opacum coloris obscuri tritura ex rubro obscure fusca ex wolframi, magnesiae & ferri calce compositum.

Syst. nat. I. *p.* 175. *n.* 4. Ferrum intractabile fibris planiusculis centralibus nitentibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 122. *n.* 3. Molybdaenum tritura rubra.

Woltersd. miner. 31. Ferrum nigrum radiatum jovem adulterans.

Cartheus. miner. 72. Ferrum mineralisatum griseo-nigrum splendens, lateribus planis striatis.

Waller. miner. 268. Ferrum arsenico mineralisatum minera nigra s. fusca attritu rubente, crystallisata planis nitidis splendente.

Waller. syst. miner. I. *p.* 330. Magnesia crystallina nigra fusca vel rubra intrinsece striata, attritu rubens.

Cronst. miner. §. 117. Magnesia cum parva portione martis & jovis mixta.

Lehmann physic. chem. Schrift. p. 275. Wolfram.

d'Elhujar chem. Zerglied. de Wolframs Uebers. v. Gran. Hal. 1786. 8.

Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p* 576. Scheelium ochraceum Spuma lupi.

Vogel mineralf. p. 178. Spuma lupi.

Habitat rarius in Estremadura Hispaniae, *frequentius in* Britania (*prope* Caetanos,) *in* Cornubiae, Saxoniae & Bohemiae *stannifodinis, non raro ideo stanni calce inquinatum, coloris nigri, interdum in fuscescentem vergentis, superficie nonnunquam variis coloribus ludente, nitens, texturae recte lamellosae, rarius radiatae, fragile, molle, in fragmenta indeterminata dissiliens, in crustas incurvas,*

angulosas aut rectas secedens, forma sæpe communi, interdum prismatum hexaëdrorum compressorum pyramide tetraëdra terminatorum, rarius tabularum tetraëdrarum rectangularum, salis communis spiritu pro magna parte solvendum, eique colorem concilians.

79. MAGNESIA. Fragilis, macra, opaca, fusca, intus cana, ferro difficilius igne liquescens, ponderis specifici =6850:1000.

♂ Acidis plurimis solvenda, & affuso sanguinis lixivio colore ochroleuco ex his præcipitata.

Calce pro majore minorive phlogisti superstitis portione nunc hoc nunc illo colore conspicua, minima portione vitris addita hæc omni tinctu orbante, paulo majori violaceum, adhuc majore nigrum colorem affricante.

regulina. 1. M. inquinans nitoris intus metallici texturæ divergenti-radiatæ. *Lapeirouse act. ac. Tolos.* 1. *p.* 256.
Habitat in ferri fodinis Sem *vallis* pyrenææ Vic-dassos, *reniformis, magneti non obtemperans, submalleabilis, an nomine reguli magnesiæ revera digna?*

ochracea. 2. M. friabilis inconspicua terrea.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 9. Ochra magnesiæ pulverea nigra.
Cronst. miner. §. 114. Magnesia friabilis terriformis.
Habitat in Anglia, Pyrenæis (*prope* Sem & Lapeirouse,) Franconiæ *fodinis* Culmbacensibus & Sibiriæ *montibus altaicis utplurimum nigra, rarius superficialis rubra, an ex fatiscentibus speciebus durioribus nata?*

pictorum. 3. M. nigra friabilis natura, siccata, obiter contusa & cum oleo unguinoso subacta ad aërem liberum sponte exardescens.

Wedgewood ap. Kirwan mineral. p. 352. *T. Bergm. chem. Annal* 1784. 2. *p.* 367. *Groschke chem. Annal.* 1785. 2. *p.* 440. Wad.

Habitat in Angliæ *provincia* Derby *strata satis ampla hinc inde constituens, potissimum prope* Portwai, *etiam? in ferrifodina sylvæ* Thuringiacæ, *v. g. prope* Melis *ad montem* Glükstein, *pingendis navibus inserviens, præter magnesiam ex ferri calcem, plumbi & ferri calcem & barytidem continens.*

niveа. 4. M. alba igne fuscescens aut nigrescens, mollis cum nitri acido effervescens & aërem hepaticum eructans.

α) texturæ radiatim fibrosæ.

Cronst. §. 115. *B.* 1. *a.* Magnesia alba stricte sic dicta.

β) texturæ incurvo-lamellosæ.

Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 561. Magnesium ochraceum album.

Habitat majoribus aut minoribus portionibus aliis fossilibus immersa reniformis aut globosa in Norwegia, Vermelandia Sueciæ *&* Transilvania, *nitoris intus vitrei, vix subopaca, leviuscula, in fragmenta indeterminata dissiliens, in granularia secedens, interdum spongiosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens.*

rubra. 5. M. rubra, vitra colore rubro tingens

Cronst. miner. § 115. *B.* 1. *β.*

Habitat in Pedemontio *& (prope* Sem *&* Lapeirouse) *in* Pyrenæis, *sæpe sphærica, stellatim fibrosa, ferri inops.*

vulgaris. 6. M. mollis inquinans coloris chalybei nitoris metallici.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 8. Ferrum intractabile fuscum inquinans, particulis micaceis striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 2. Molybdænum tritura atra.

Cronst. miner. §. 116. 2. Magnesia parum martialis.

Baum. miner. 1. *p.* 269. Magnesia vitriariorum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum nigricans splendens a centro radiatum.

Waller. miner. 269. Ferrum mineralisatum, minera fuliginosa inquinante, striis sparsis convergentibus.

Waller syst miner. 1. *p.* 328. *n.* 2. Magnesia fuliginosa, particulis acerosis nitens fragilis manus inquinans.

Carthеus. miner. 72. Ferrum mineralisatum negricans obsolete splendens fibrosum.

Habitat in Suecia, (*ad montem* Skidberg & *prope* Tiwaden,) Anglia (*in collibus* Mendip & *provincia* Sommerset,) Gallia (*in montibus* pyrenæis, *potissimum* Remié & Canigou, *prope* Siverac Roverniæ, Davej in Occitaniæ,) *insula* Elba, Etruria (*prope* Chianciano di bagni,) Venetorum *fodinis prope* Schio, Hungaria (*prope* Felsobanya) Silesia (*prope* Conradswalde,) Carniolia (*prope* Paludnig & Lolling,) Hennebergia (*prope* Ilmenau,) Saxonia (*prope* Altemberg, Eibenstock, Annaberg, Johanngeorgenstadt, Camsdorf & Boesenbrunn,) Thuringia (*prope* Langenwiese & *in monte* Schneekopf,) *in* Hercynia (*præcipue prope* Ilefeld, *plurimo ferro inquinata prope* Wezlariam & Osnabrugum) *tam in montibus simplicioribus, quam in stratariis, frequentius barytidi, ferri mineris, jaspidi, argillæ ferriferæ, quam spato aut gypso immersa, aëre vitali aut igne torta, aut vitrioli acido irrigata largam copiam exhibens, vitris & crustis vitreis aut tingendis, aut omni colore exuendis crebro adhibita, ferro nunquam carens, texturæ rarius compactæ, aut stellatim fibrosæ, aut minutim lamellatæ, quam sparse, stellatim vel fasciculate radiatæ, in fragmenta utplurimum indeterminata, rarius in festucas longa dissiliens, crebrius in fragmenta granularia quam in crustas crassas subincurvas, aut in bacillos secedens, sæpe formæ communis, ut tamen etiam forma arbuscularum, fruticum, fistularum, uvarum, tabularum minimarum tetraedrarum, in pelliculas, columnas, fasciculos aggregatarum, aut prismatum tetratdrorum, vel exilium acicularium hexaedrorum in fasciculos congestorum compareat.*

nigra. 7. M. mollis inquinans nigra vix nitens.

Cronst. miner. §. 116. 2. *a. Waller. syst. miner.* I. *p.* 329. *n.* 2. b. Magnesia fuliginosa scoriacea.

Habitat in montibus Pyrenæis, Pedemontio, Helvetia, Wirtembergia, *electoratu* Trevirensi, Thuringia) *præsertim prope* Koenlz,) Saxonia (*prope* Camsdorf,) & Lusatia (*prope* Sornendorf, & *in monte* Heideberg *prope* Rengersdorf,) *iisdem, quibus vulgaris, usibus inserviens, ferro quoque nunquam libera, interdum cupri pauxillum continens, nunc superficialis, nunc minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus immersa in fuscum aut cærulescentem colorem vergens, aut superficie variis coloribus picta comparens, rarius spongiosa, quam compacta, texturæ terreæ, planæ vel conchaceæ, superficiei interdum vesti-*

giis sphæricis impressis, formæ sæpe communis, interdum cellulosæ, fruticulosæ, pectinatæ, botryoidis aut renum.

Petracorius. 8. duriuscula inquinans nigra intus nitens, igne rubescens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 330. *n.* 3. Magnesia compacta nigra, particulis nitens, dura, inquinans.

Habitat in Galliæ *provincia* Perigord, *magnetem non sequens, ponderosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens; an hujus generis?*

rosea. 9. M. rosea lamellosa non inquinans igne facile & cum spuma liquescens.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 31. Spatum scintillans carneum particulis impalpabilibus, auriferum.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 68. Spatum scintillans roseum.

v. Ruprecht phys. Arb. eintr. Fr. z. Wien. I. 1. *p.* 59.

Bindhein Schr. berl. Naturf. 5. *p.* 447.

Habitat in Transilvania (*prope* Nagyag) & Hungaria (*prope* Kapnik,) *auri matrix, in crustas tenues & incurvas secedens, forma communi, botryoide, aut lentium pyramidumve pusillarum, in sphæras, uvas aut pyramides congestarum.*

80. STIBIUM. ♁ Fragile coloris argentei, texturæ radiatæ, ponderis specifici = 6860 : 1000.
Igne non difficulter fluens, in calcem primo ex cinereo albam abiens, paulo violentiori in vitrum hyacinthinum, tandem in fumum album.
Aqua regis cum colore aureo solvendum & lixivio quoque cærulei Berolinensis & aqua, forma calcis albæ, præcipitandum.

nativum. 1. St. stannei nitoris, ignis vi liquescendo nullum aut sulphuris aut arsenici odorem spirans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 1. Stibium nudum argenticolorum.
Cronst. miner. §. 231. *act. Stockh.* 1748. *p.* 99. Antimonium nativum seu Regulus antimonii nativus.
Cartheus. miner. 59. Antimonium nudum regulinum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 196. *n.* 1. Antimonii regulus nativus.
Habitat in Sueciæ *fodinis* Sahlbergensibus Carlsort & Lator, *formæ communis, texturæ lamellosæ, lamellis rectis, cum hydrargyro facile subigendum, post liquationem solidescendo facile in crystallos abiens.*

arsenicale. 2. St. stannei nitoris, ignis vim experiendo arsenicum olens.
Sage act. Paris. ann. 1782. *p.* 310.
Habitat in Delphinatu *prope* Allemont, *in* Hercynia *fodina* Abendroethe *prope* Andreasberg, *nativo simile & arsenico parumper inquinatum, in fragmenta indeterminata dissiliens, in granularia secedens.*

rubrum. 3. St. obscure rubrum fibrosum candescendo sulphuris & arsenici vapores eructans, parum nitens.
Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 5. XII. 3. *p.* 124. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 50. Stibium mineralisatum fibrosum rubrum.
Waller. miner. 239. *syst. miner.* 2. *p.* 199. *n.* 6. Antimonium sulphure & arsenico mineralisatum, rubrum.

Cronst. miner. §. 233. Antimonium auripigmento mineralisatum.

Vogel Mineralf. 496. Minera antimonii rubra.

Habitat rarius in Hungaria, Saxonia.

argentigo. 4. St. fibrosum, ignis vi exagitatum argenti granulum relinquens & sulphuris vaporem emittens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 14. Ochra argenti germinans nigra.

Cartheus. miner. 76. Argentum fibris rectis tenuissimis friabilibus nigricantibus.

Cronst. miner. §. 172. 2. 1. Minera argenti antimonialis capillaris.

Waller. miner. 291. Argentum sulphure, arsenico & antimonio mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 339. *n.* 9. Argentum sulphure, arsenico & antimonio mineralisatum, minera plumosa vel radiata.

Habitat ut plurimum quartzo inhærens in Delphinatu (*prope* Allemont,) Sicilia (*prope* Novara & Roccalumiara,) *in* Transilvania (*prope* Nagyag,) *in* Hungaria (*prope* Rapnik, Felsobanya, Cremniz, Hodritsch, Malazka, Schemniz, Kœnigsberg,) *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *in* Hennebergia (*prope* Ilmenau) *&* Saxonia (*prope* Braeunsdorf *&* Freyberg,) *nunquam ultra* $\frac{1}{300}$ *argenti continens, utplurimum pauperrima, nunc arsenici pauxillum habens, nunc carens, creberrime ex atro cæruleum, interdum cinereum aut niveum, fibris capillaribus, lanæ instar mollibus rectis aut flexuosis, liberis, aut quodammodo cohærentibus, sparsis, interdum parallelis aut stellatim dispositis.*

Stibigo. 5. St. fibrosum candescendo sulphuris vaporem eructans, violentiore paulo igne totum avolans, parum nitens.

Syst. nat. I. *p.* 172. Antimonium fibris capillaribus sparsis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 13. Ochra stibii germinans rubra.

Woltersd. miner. 27. Antimonium rubrum plumosum.

Waller. miner. 238. Antimonium magna copia sulphuris mineralisatum, lanæ instar fibris capillaribus separatis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 3. Antimonium sulphure mineralisatum, lanæ instar, fibris capillaribus separatis.

Vogel mineralf. 496. Flores antimonii.

Habitat in Hercynia (*prope* Andreasberg, Saxonia, Hennebergia, Bohemia, Hungaria, Transilvania, Sicilia,

Hetruria, Delphinatu & Alvernia, *interdum superficialis, fibris mollibus capillaribus flexilibus, liberis aut in bacilos, fasciculos, hemisphaeria vel stellatim congestis, creberrime cinereis, interdum nigris, hepaticis obscure rubris, violaceis, virescentibus, dilute flavis, flavicantibus aut variegatis, rarius albis.*

vulgare. 6. St. coloris chalybei, nitoris metallici, ponderosum candescendo sulphuris odorem spirans, tandem totum forma fumi albi avolans.

α) texturae compactae.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 198. *n.* 4. Antimonium sulphure mineralisatum minera difformi solida livido-fusca.

Cronst. miner. §. 232. 2. I. 3.

β) texturae lamellosae.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. d. Galena antimonii.

γ) texturae radiatae.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 2. Stibium striatum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. Stibium mineralisatum fibrosum plumbicolorum.

Woltersd. miner. 27. Antimonium albo-griseum splendens striatum.

Cronst. miner. §. 232. 2. I. I. 2. *Waller. miner.* 238. Antimonium sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 196. *n.* 2. Antimonium sulphure mineralisatum striatum, colore griseo-caerulescente.

Dal. pharmac. 38. Antimonium.

a) radiis parallelis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. a.

b) radiis sparsis.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 50. Stibium fibris intercussantibus spatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. b.

c) radiis fasciculatis.

d) radiis stellatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. γ. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 6. Stibium fibris concentricis radiantibus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. c.

δ) texturae fibrosae.

a) formae communis.

b) fistulosum.

c) forma prismatum hexaedrorum utplurimum acicularium interdum fasciculatorum.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 3. XII. 3. *p.* 123. *n.* 2. Stibium (cryſtallinum) cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 232. 2. 1. 4. *Waller. miner.* 239. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 198. *n.* 5. Antimonium ſulphure mineraliſatum cryſtalliſatum.

Habitat rarius ſuperficiale, quam partibus minoribus majoribusve terris calcariis, argilloſis, fluori, quartzo inſperſum, rarius in bacillos, utplurimum in grana ſecedens, frequens in Hungaria, *potiſſimum ſuperiori*, Temeſia (*prope* Moldawa,) Tranſilvania (*prope* Vayda Hunyad, Staniza & Nagyag,) *ad montes* Sudetos, *in* Bohemia (*prope* Przibram,) *in* Carinthia (*prope* Siſliz & Lemberg,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Rhætia, Italia *media* (*prope* Pereta & Silvena,) Sicilia (*ad montem* Niſo,) Sardinia, Corſica, Gallia (*prope* Rumpon) *ejusque provinciis* Occitania (*prope* Villefort,) Alvernia (*prope* Lubillac,) Borbonienſi, Lemovicenſi, Andegavenſi, Pictavienſi & Britannia, *in* Hiſpania, Suecia, (*fodina* Weſtmanniæ & Stripas,) Norwegia (*fodina* Narverud,) Saxonia (*prope* Bræunsdorf, Freyberg, Johanngeorgenſtadt, Camsdorf, Geyer & Voigtsberg,) Thuringia (*prope* Stollberg) & Hercynia (*prope* Andreasberg,) α) *in* Hungaria (*prope* Magurca) & Saxonia (*prope* Bræunſdorf,) β) *in* Saxonia (*prope* Bræunsdorf,) Tranſilvania (*prope* Nagyag,) & Sabaudiæ *fodinis* Roſſi, δ) *in* Lapponia, b) *in* Hungaria (*prope* Kœnigsberg,) c) *in* Saxonia (*prope* Bræunsdorf) & Hungaria (*prope* Cremniz, Felſolangos & *in* Baronia Duros, *in fodina* Temeſienſi *prope* Dognaſca *articulatis*,) γ a) *vulgatiſſimum, chemicorum, alchemicorum, metallorum reliquorum eſſentiam aurique ſemina in eo quærentium, medicorum, œconomorum, artificum typos fundentium uſibus inſerviens.*

argentiferum. 7. St. Coloris chalybei nitoris metallici, tritura aldida.
Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 294.

α) formæ communis.

v. Born. ind. foſſ. 1. *p.* 78. 2. *p.* 116. Argentum album, arſenico & cupro ſulphurato mineraliſatum, tritura albida & argentum album amorphum ſolidum.

β) forma cryſtallorum polyedrarum.

v. Born. ind. foſſ. 1. *p.* 78. Argentum album cryſtallis polyedris.

Habitat in Hungaria *prope* Cremniz, *in* 100 *partibus ultra* 34 *stibii metallici, ultra* 31 *cupri, pene* 15 *argenti,* $11\frac{1}{2}$ *sulphuris, & ultra* 3 *ferri continens.*

phospho-ratum. 8. St. aciculis sparsis lamellosis longitudinaliter striatis sine fumo notabili incandescentibus.

C. a. Rasumowsky chem. Annal. 1786. 1. *p.* 291.

Habitat in Sabaudiæ *valle* Servoz, *foveis stibii vulgaris lamellosi innidulans, molle, coram tubo ferruminatorio in carbone facile liquescens, & in scoriam friabilem granis stannei coloris innidulantibus conspicuam abiens, frequentius flavum, aureum, vel album, quam nigrum & metallice nitens.*

muriati-cum. 9. St. niveum matris perlarum instar nitens parallele radiatum forma tabularum exilium erectarum retraëdrarum.

Roessler, Hacquet, & Klaproth chem. Annal. 1787. 1. *p.* 334. 1788. 1. *p.* 523. & 1789. 1. *p.* 9.

Schreiber bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 11. & 1789. 1. *p.* 398.

Ferber nov. act. Petrop. 3. *p.* 271.

Habitat in Bohemia (*prope* Przibram, *galenæ,*) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, *congeneribus insidens,*) Delphinatu (*in montibus* Chalanches,) & Hungaria (*prope* Felsobanya,) *aqua regis totum solvendum, majoribus frustulis igni expositum decrepitans, in pulverem contusum facile igne liquescens & totum specie fumi albi avolans, cum borace colliquatum metalli granula exhibens.*

81. ZINCUM. ZZ Submalleabile, ſubſonorum, ex cæruleſcente album, texturæ radiatæ aut fibroſæ, nitoris conſtantioris, ponderis ſpecifici = 6953 : 1000.

Igne non difficulter liqueſcens, in flammam exardeſcendo coruſcantem vireſcentem & floccos niveos eructando, calcem relinquens, dum calet, flavam, poſt albam, vitris nullum colorem affricantem, cuprum flavo tingens.

Acidis omnibus ſolvendum, acrimoniam eorum delens, colorem nullum concilians.

ochraceum. 1. Z. pulverulentum album inconſpicuum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. Ochra zinci albida.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 222. *n.* 8. Zincum pulverulentum terreſtre.

Grill & Engeſtrom act. Stokh. 36. *p.* 77. 78.

Habitat in Sina, Sueciæ *monte argenteo occidentali, &* Carinthiæ *fodinis* Bleybergenſibus, *via humida cum acidis efferveſcens & fere totum ſolubile.*

calciforme. 2. Z. coagmentatum molliſſimum opacum album inconſpicuum.

Cronſt. miner. §. 226. 1. 1. 1. 1. Minera zinci calciformis pura indurata.

Habitat in Sibiria (*fodina* Tſchagirenſi *montium altaicorum* Suecia (*in monte* Stollberg,) Sileſia (*prope* Beuthen,) Bohemia (*prope* Commotau,) Hungaria (*prope* Cremniz,) Auſtria (*ad montem* Schwarzenberg, & *prope* Annaberg & Tirniz,) *in* Carinthia (*ad montem* Koenisberg,) Carniolia (*prope* Treviſo,) Venetorum *terris* (*prope* Schio,) Anglia (*prope* Wirkesworth,) *intus terreum aut minutim lamelloſum, rarius compactum, acidis facile cum efferveſcentia & fere totum ſolubile, ſæpius in cruſtas ſecedens, inter-*

interdum inflavum aut cinereum colorem vergens, nonnunquam cellulosum nodulosum, fruticulosum, fistulosum, aut stiriæ forma conspicuum, a metalli alieni labe satis purum.

vitreum. 3. Z. durum pellucidum nitoris vitrei.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 215. *n.* 2. Zincum sulphure mineralisatum, minera albescente vel grisea, facie vero & textura vitrea.
Habitat in Danuria, Anglia, Namurcensi *comitatu*, Carinthia.

siliceum. 4. Z. album fibrosum in crustas secedens cum acidis in gelatinæ speciem abiens.
Klaproth 1788. 1. *p.* 391.
Habitat in Scotia (Wanlok Head,) Brisgovia *plumbo spatoso, forma utplurimum hemisphærica insidens, tertiam partem terræ siliceæ, metallici præter zincum nihil continens.*

spatosum. 5. Z. lamellosum diaphanum igni expositum paulisper decrepitans, neque unquam sulphur eructans, formæ communis aut globulosæ.
Habitat in Angliæ (Nottingham,) Austriæ (*ad montem* Schwarzenberg *&* *prope* Tirniz,) Carinthiæ (*prope* Bleyberg,) Brisgoviæ, (*prope* Freyburg) *fodinis utplurimum album, interdum ferri calce accedente colore dilute viridi, viridi, flavo, flavescente, rufescente, spadiceo, luteo, nigricante tinctum, terram quoque siliceam semper continens, nonnunquam adeo copiosam, ut chalybem scintillet.*

crystallinum. 6. Z. lamellosum diaphanum igni expositum paulisper, decrepitans neque sulphur eructans, formæ crystallinæ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 1. Zincum crystallisatum.
Cronst. miner. §. 226. 1. 1. 1. 2. Minera zinci calciformis pura indurata drusica.
Habitat in Anglia (*præsertim provinciis* Nottingham *&* Sommerset,) Polonia, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Austria (*prope* Tirniz,) Brisgovia (*prope* Freyburg,) *Ducatu* Westphaliæ, *& prope* Aquisgranum, *spatoso satis simile, at forma tabularum rectangularum tetraedrarum in drusas, globi vel uvæ speciem aggregatarum, aut cuborum exilium perfectorum faciebus nunc planis, nunc convexis gaudentium, aut parallelipipedorum, aut pyramidum trie-*

drarum vel hexaedrarum, sæpius simplicium quam duplicium, intus crebro cavarum, rarissime prismatum hexaedrorum in pyramidem hexaedram terminatorum, aut acicularum capillarium interdum flabelli instar dispositarum conspicuum.

Calaminaris. 7. Z. molle tinctum formæ communis, texturæ terræ aqua forti totum solubile opacum inconspicuum.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 4. Zincum terrestre.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 5. Zincum subterreum lapidescens.

Waller. miner. 247. Zinci minera terrea, colore flavescente s. fusco.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 216. *n.* 3. Zincum terrestre vel lapideum, colore flavescente vel fusco.

Woltersd. miner. 27. Zincum argillosum ponderosum, colore vario.

Cronst. miner. §. 226. 1. 2. Minera zinci calciformis impura.

Habitat in nova Hispania (*inter* Chilalpan & Troizlan,) Sibiria (*prope* Nertschinsk,) Polonia (*prope* Olkusch,) Silesia (*prope* Tarnowiz,) Saxonia (*prope* Hohenham,) Bohemia (*prope* Tscheren, Bibshausen & Plan,) Austria (*ad montem* Schwartzenberg, *prope* Annaberg & Tirniz,) Carinthia *prope* Bleyberg, Bleyburg & *ad montem* Jauken,) Carniolia (*prope* Treviso,) *comitatu* Marchiæ (*prope* Iserloh,) *Ducatu* Westphaliæ (*præsertim prope* Brillon,) & Juliacensi (*prope* Gresnich,) *terra* Leodiensi, Belgii *provinciis* Nemurcensi & Limburcensi, Galliæ Andegavensi & Saumurois, *etiam* Sevennis & Anglia (*in collibus* Meudip, *in provinciis* Derby, Flint, Sommerset & Nottingham,) *parando aurichalco vulgo inserviens, præter ferri calcem, qua rarius viridi, frequentius ex flavescente cinereo, stramineo, isabellino, aurantio, rufescente rubro, creberrime ex rubro fusco colore tingitur, plumbi calce, galena, spato (quo præsente potissimum effervescit) inquinatum, in granula secedens, argillæ ferriferæ utplurimum innidulans, rarius texturæ festucariæ.*

Pseudogalena. Blende. 8. Z. nitoris semimetallici texturæ lamellosæ igni injectum sulphuris flammam & vaporem eructans, formæ communis.

Cronst. miner. §. 228. 2. 1. 2. 3. Zincum calciforme cum ferro sulphuratum.

Funck act. Stockh. 1744. *p.* 58. Sterile nigrum.

Vogel miner. 167. *Baum. miner.* I. *p.* 271. *Pott. observ.* 2. *p.* 105. *Scopol. ann. histor. natur.* 5. *p.* 53. Pseudogalena.

α) tritura alba.

Sterile. β) tritura cinerea.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 2. Zincum micaceum subtessellatum nigrum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 6. Zincum semitessellatum atrum.

Waller. miner. 248. Zincum sulphure, arsenico & ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 5. Zincum sulphure & ferro mineralisatum, minera squamulis vel tessulis micante, obscura.

Cartheus. miner. 61. Zincum mineralisatum squamosum nigricans nitens.

γ) tritura flava.

rapax. δ) tritura rubra.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 3. XII. 3. *p.* 127. *n.* 8. Zincum micaceum rubicundum tritura rufa.

Waller. miner. 250. Zincum sulphure arsenico & ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 220. *n.* 6. Zincum sulphure & ferro mineralisatum, minera aut rubente aut pulverem rubicundum exhibente.

Cartheus. miner. 61. Zincum mineralisatum squamosum rubescens nitens.

a) purum.

b) cupro fulvo subtiliter insperso inquinatum, hinc metallice nitens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 3. Zincum (Swabii) mineralisatum compactum, atomis albidis.

Cronst. miner. §. 227. 2. I. I. 2. Zincum forma metallica sulphuratum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. b. Zincum sulphure & ferro mineralisatum colore obscure ferreo, particulis micantibus.

c) galenae miculis interspersis. metallice nitens.

α) *Syst. nat.* I. *p.* 174. *n.* 1. Zincum canum galena intertextum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 2. Zincum (mineralisatum) mineralisatum compactum subsquamosum.

Waller. miner. 247. Zincum sulphure plumbo s. ferro mineralisatum obscurum, particulis micantibus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. a. Minera zinci minimis squamulis nitens.

Cronst. miner. §. 228. 2. 3.

b) *Muf. Teffin.* 54. *n.* 3. Zincum lamellofo-imbricatum metallicum.
Cronft. miner. §. 227. 2. 1. 1. 1.
c) *Syft. nat.* XII. 3. *p.* 26. *n.* 4. Zincum (ftibiatum) mineralifatum fibrofum.
Muf. Teffin. 54. *n.* 4. Zincum ftibiatum.
b) *Muf. Teffin.* 54. *n.* 2. Zincum lamellis decuffatis, interftitiis ferreo-ochreis.
d) argento fubtilliffime infperfo dives.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 150. *n.* 8. Argentum (zincofum) mineralifatum zinco fterilo.
Cronft. miner. § 174. 7. Argentum zinco fulphurato mineralifatum.
Waller. fyft. miner. 2. *p.* 340. *n.* 11. Argentum zinco fulphurato mineralifatum, minera nigra vel nigrefcente nitida.
e) argentum aurumque fubtiliffime infperfa continens.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. γ. Aurum mineralifatum pyrite in zinco fterilo.
Cronft. miner. §. 165. 2. 1. 3. Aurum fulphure mineralifatum medicante zinco aut ferro aut argento.
Wallor. fyft. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Aurum fulphure, zinco & ferro mineralifatum, minera pfeudogalenica.
Habitat frequens in Sibiriæ, Norwegiæ, Sueciæ, Scotiæ, Angliæ, Germaniæ, Hungariæ, Sabaudiæ *fodinis*, d) *in* Sabaudiæ (*prope* Sourde,) Hungariæ (*prope* Schemniz,) Bohemiæ (*prope* Ratieborziz & Joachimsthal,) & Saxoniæ (*prope* Freyberg & Schneeberg,) e) *in* Tranfilvaniæ (*prope* Cajonell, Boiza & Solatna) & Hungariæ (*prope* Schemniz) *fodinis in grana fecedens, utplurimum quoque partem terræ aluminaris & filiceæ continens, rarius formæ globofæ, aut texturæ in radiatam vergentis aut intus fpeculi inftar nitens, interdum in tenebris cultri aut calami apice tentatum fcintillas lucidas emittens, creberrime fufcum aut nigrum, at multis quoque flavi rubrique coloris varietatibus confpicuum, rarius viride, ochroleucum vel album, fæpe opacum, interdum fubopacum, rarius diaphanum, femipellucidum vel pellucidum.*

cryftallifatum. 9. Z. nitoris femimetallici, texturæ lamellofæ, igni injectum fulphuris flammam & vaporem eructans, forma cryftallorum aggregatarum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 127. *n.* 7. Zincum sterilum octaedro-crystallisatum conglomeratum.
Brünn. Cronst. Miner. §. 228. 2. 4.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 221. *n.* 7. Zincum sulphure ferro mineralisatum, crystallisatum.
Habitat in Scotia (*prope* Airds,) Hercynia (*prope* Lautenthal,) Saxonia (*prope* Scharfenberg & Freyberg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz,) Hungaria, Temesia (*prope* Dognaska) & Transilvania, *colore similiter variabili, quam in Pseudogalena, cui præter formam simile, superficiei colore interdum alio, virescente, chalybeo aut variegato, nunquam opacum aut subopacum, nunc pyramides simplices tri-vel hexaedras, nunc duplices tetraedras, nunc cubos, nunc prismata tetraedra obliquangula vel rectangula, nunc dodecaedra, nunc polyedra referens.*

82. MOLYBDÆNA. ♃. Cana, fragilis, ad aërem constans, igne difficulter liquescens, ab acidis difficulter, a natro nequaquam solvenda, magnetem non sequens, ponderis specifici = 6963 : 1000.

Calce alba volatili cum borace in vitrum violaceum, cum ossium acido in viride abeunte, acida aqua solvenda, solutione ab instillato sanguinis lixivio aut gallarum infuso colorem spadiceum, ab injectis aliis metallis, addita acidi muriæ portiuncula, colorem cæruleum induente.

vulgaris. 1. M. molissima opaca dilute plumbea attactu pinguis incurvo-lamellosa attactu pinguis igne sulphur eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. γ. Molybdænum tritura cærulescente sublamellosum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 249. *n.* 1. a. Molybdæna pura, membranacea nitens.

Cronst. miner. §. 153. 2. 1. Molybdæna membranacea nitens.

Scheele act. Stockh. 39. 1778. *p.* 247. &c.

Habitat sæpius feldspato aut saxis ex eo compositis innidulans, in Suecia (*prope* Bispberg, Bastnas, Grosdrum & Landäs,) Saxonia (*prope* Altenberg,) Sabaudia (*ad montem* Talifre,) & Calabria (*prope* Squillace, *in valle* S. Simio & *in montibus* Jejunio & S. Niccolai,) *in fragmenta indeterminata dissiliens, in granula secedens, sulphuris sat magnam copiam continens, ponderis specifici* = 4569 : 1000 *formæ utplurimum communis, rarius tabulas tenues exhiles hexaedras referens.*

83. STANNUM. Malleabile, molle, mutum, album, ponderis specifici = 7150 : 1000, nitoris constantioris.
Igne facilime liquescens & in calcem canum abiens, difficulter in vitrum idque quidem lacteum abeuntem, quem colorem etiam aliis vitris pellucidis conciliat.
Acidis facile, at imperfecte solvendum, iisque amarum saporem impertiens.

nativum. 1. St. album nitoris metallici purum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 236. *n.* 1. Stannum nudum.

da Costa & Borlace act. angl. 56. *p.* 35. 305. & 691. *p.* 47.

Habitat in Cornubia, *crusta cryjstallini obductum. An vere nativum?*

aureum. 2. St. aurei coloris facile in flammam cæruleam exardescens, & calcem albam relinquens.

Bergman. nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.

Gerhard Grundr. mineral. p. 250.

Habitat rarius & minoribus tantum portionibus aliis fossilibus inspersum in Silesia *prope* Gieren.

pyriti- cosum. 3. St. chalybei coloris, nitoris metallici, texturæ radiatæ igne sulphur eructans & calcem albam relinquens.
Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.
Gerhard. Grundr. Mineral. p. 250.
Habitat in Silesia *prope* Gieren & Cornubia, *flamma minus lucida ardens.*

mineralisatum. 4. St. nitens opacum lacteum tritura ex flavescente alba.
Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.
Habitat. in Silesia (*prope* Gieren) *quartzo fusciis micæ plurimis vario inhærens.*

spatosum. 5. St. albidum lamellosum diaphanum semipellucidum aut pellucidum.
Syst. nat. I. *p.* 182. *n.* 6. XII. 3. *p.* 131. *n.* 4. Stannum spatosum subdiaphanum album.
Vogel mineralf. 166. 461. *Just. miner.* 120. Stannum spati.
Waller. miner. 303. Lapides stanniferi spathacei.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 322. *n.* 5. Stannum arsenico & ferro mineralisatum, minera spathiformi.
Brünn. Ueberf. Cronst. miner. p. 198. Zinnspath.
Habitat in Bohemiæ *stannifodinis, facile cum wolframo albo confundendum, difficulter acidis solvendum & igne liquescens, raro omnis ferri expers, crebro quoque arsenici particulas subtilissimas immixtas habens, una cum carbonibus igni expositum stannum largiens.*

ligneum. Woodtin. 6. St. dilute ligneum striis alternatim dilutioribus pictum stellatim fibrosum scintillans, in crustas secedens, in fragmenta cuneiformia dissiliens.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 322. *n.* 6. Stannum arsenico & ferro mineralisatum, minera amianthiformi alba.
Brünnich. act. Stockh. 39. 1778. *p.* 320.
Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 169. 180. Holzzinn.
Habitat in Cornubia, *potissimum in parochiis* S. Columbi, Dyonysii & Rouch, *renis aut globi formam præ se ferens, acidis difficulter solvendum, igne colorem mutans, & difficilime liquescens, opacum, ferri dives, ut tamen stanni* $\frac{63}{100}$ *largiatur, ponderis specifici* = 5800 : 1000.

amorphum. 7. St. compactum opacum formæ communis coloris obscuri, tritura dilute cinerea.
Syst. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. XII. 3. *p.* 130. *n.* 3. Stannum amorphum rufo-nigricans.

Waller. miner. 283. Stannum ferro & arsenico mineralisatum, lapidibus simplicioribus simile.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 321. *n.* 4. Stannum arsenico & ferro mineralisatum, minera solida, colore obscure rubente.

Woltersd. mineral. 32. Stannum amorphum petra varia vestitum.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 1. Minera stanni vitrea arsenicalis amorpha.

Habitat, interdum libera in montibus accumulatis jacens, in India & *insula* Banca, *in regno* mexicano & chisensi, *in* Angliæ *provinciis* Devonia & Cornubia, *insulisque* Scilly, *in* Saxonia & Bohemia Franconia*que finitimis, in* Silesia (*prope* Gieren,) Gallicia, *atque inferiori* Hungaria, *cobalti interdum, semper fere arsenici, præsertim albicantis particulis plurimis, crebro subtilissimis inspersis, ut igni expositum arsenici vaporem eructet, nonnunquam albus arsenici pulvis efflorescat, igne ceterum difficulter liquescens, cum strepitu dissiliens & carbonibus interjectis stannum exhibens, acidis difficulter solvendum, sæpe scintillans, in granula frequentius quam in crustas secedens, coloris fusci aut nigri, ponderis specifici = 6750 : 1000, utplurimum parum nitens, interdum speculi instar, nonnunquam spongiosum.*

granulatum. Zwitter. 8. St. compactum opacum ponderosum tritura dilute cinerea forma crystallorum minorum extrinsecus nitentium.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 2. Stannum granis crystallinis aggregatis.

Waller. miner. 282. Stannum ferro & arsenico mineralisatum, crystallis stanni minimis.

Vogel mineral. 461. Minera crystallorum stanni.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2. 2. Minera stanni vitrea arsenicalis crystallisata, crystallis minoribus.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 320. *n.* 3. Stannum arsenico mineralisatum, minera irregulari, crystallis mineralibus stanni minimis in matrice lapidea aggregatis.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 322. *n.* 7. Stanni minera arenis vel terris immixta.

Habitat cum amorpho, *crystallis rarius flavis, flavicantibus aut virescentibus, quam rubris, fuscis aut nigris, nunc quartzo, micæ, argillæ, lithomargæ, fluori, spato, steatitæ aut composito ex his lapidi immersis aut in humo arenave liberis, nunc parallelepipeda rectangula, nunc pyramides tetraedras ut plurimum duplices, rarius perfec-*

tas, quam ad basin communem truncatas vel in aciem terminatas, nunc prismata tetraedra, utrinque pyramide rarius octaedra, quam tetraedra terminata, interdum geminatim pyramidibus cohærentia, non raro pyramidibus aut angulis aut marginibus truncatis referentibus ceterum amorpho simile, interdum subopacum.

crystallinum. 9. St. compactum opacum ponderosum, tritura dilute cinerea, forma crystallorum majorum.

Syst. nat. I. *p.* 181. *n.* 1. Stannum crystallis pyramidatis irregularibus nigris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 1. Stannum tesseris crystallinis.

Gronov. suppl. 10. *n.* 31-41. *Woltersd. min.* 32. Stannum polyedrum irregulare nigrum.

Waller. miner. 302. Stannum ferro & arsenico mineralisatum., minera crystallisatione polyedra.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 319. *n.* 2. Stannum arsenico mineralisatum, minera crystallisata, figura polyedrica, diverso colore.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2. 1. Minera stanni vitrea arsenicalis crystallisata, crystallis majoribus.

Imper. hist. nat. 519. Ingemmatio stanni.

Habitat cum amorpho; cui præter figuram crystallorum majorum simile, rarissime album, forma crystallorum, interdum granatos referentium, ad granulatum accedens, ab hoc & amorpho vix specie distinctum.

84. COBALTUM. K. Durum, fragile, nitoris exigui fugacis, coloris chalybei, ponderis specifici = 7600 : 1000.
Igne difficilius cupro liquescens, diutius efficaci in calcem nigram abiens, quæ vitris cæruleum colorem affricat.
Acidis facile solvendum iisque colorem rufescentem impertiens, calore in viridem & modo ferri expers sit in cæruleum transeuntem.

nigrum. 1. C. inconspicuum coloris obscuri prunis inspersum nullum arsenici vaporem eructans.
Cronst. miner. §. 245. Cobaltum calciforme martiale absque arsenico.
α) friabile, inquinans.
Cronst. miner. §. 245. 1. 1. 1. Ochra cobalti nigra.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 183. *n.* 7. a. Ochra cobalti nigra.
β) induratum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 4. Cobaltum (scoriatum) porosum glaucescens fuscum.
Cronst. miner. §. 245. 1. 1. 2. Minera cobalti vitrea.
Gesn. cadm. 17. *Vog. miner.* 504. Cobaltum scoriæ simile.
Waller. miner. 225. Cobaltum arsenico mineralisatum, minera glauca.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 180. *n.* 5. Cobaltum mineralisatum, minera colore nigrescente vel glauco, scoriis simili.
Habitat in Austria (*prope* Kleinzelle,) Salisburgi, Fürstenbergiæ (*prope* Wittichen,) Hennebergiæ (*prope* Schweina,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld) & Saxoniæ (*prope* Annaberg, Schneeberg, Camsdorf & Oberrehhübel) *fodinis colore nigro, fusco, glauco, hepatico, rarius cinereo, semper ferri portionem continens, interdum ferro ochraceo intersperfum, β) duriusculum, compactum, nunc majoribus minoribusve portionibus aliis fossilibus inspersum nunc venarum ad instar hæc percurrens aut crustæ more obducens, formæ utplurimum communis, interdum reniforme aut botryoides, nonnunquam argentum larvatum aut nativum continens.*

ochraceum. 2. C. inconſpicuum intus terreum, coloris dilutioris, prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. X. *p.* 47. *Schreb. lith.* 128. Ochra wismuthi rubra.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 8. Ochra cobalti pulverea fulva.
Waller. miner. 234. Cobalti minera colore rubro ſ. flavo.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 181. *n.* 7. Cobaltum facie & conſiſtentia terrea.
Cartheuſ. miner. 56. *n.* 2. Cobaltum ochraceum rubrum.
Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. Minera cobalti calciformis calce arſenici mixta pulverulenta.

Habitat rarius in venis aut ſtratis, rarius in Hungariæ (*prope* Topſchau,) Temeſiæ (*inter* Bogſchan & Dognaska,) Naſſoviæ, Hercyniæ (*prope* Andreaſberg,) Maynæ Britanniæ, Galliæ (*prope* Baigori *in montibus* Pyrenæis, (*prope* Allemont *in* Delphinatu & *prope* Fanum S. Mariæ, *inter* Lotharingiam & Alſatiam *intermedium*,) *paulo frequentius in* Hiſpaniæ (*prope* Guſtoa & Bielſa Arragoniæ,) Pedemontii (*prope* Uſſei,) Sabaudiæ, Valeſiæ (*prope* S. Maurice,) Wirtembergiæ (*prope* Alpisſpach,) Haſſiæ (*prope* Biber, Riegelsdorf & Schmalkalden,) Hennebergiæ (*prope* Scweina,) Sileſiæ, Sueciæ *præſertim* Helſingiæ & Norwegiæ, *præſertim autem in* Bohemia (*potiſſimum prope* Joachimsthal,) Saxoniæ, Thuringiæ (*prope* Saalfeld) & Fürtembergiæ (*prope* Wittichen & Wolfach) *fodinis, utplurimum rubrum, perſici flores colore æmulans, rarius corii colore tinctum, rariſſime flavicans aut album, interdum niccolo, wismutho, cupro ochraceis intermiſtis vireſcens viride aut cæruleum, igne facile in vitrum cæruleum colliqueſcens, rarius particulis majoribus minoribusve aliis foſſilibus inſperſum, quam ſuperficiale, ex aliis cobalti mineris effloreſcens, formæ utplurimum communis, rarius botryoides.*

Cobaltigo. 3. C. radiatum rubrum, nitoris vitrei prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 195. *n.* 15. Ochra cobalti germinans purpurea.

Cobalti parando vitro cæruleo ſmaltæ nomine venienti atque atramento ſympathetico potiſſimum inſervientis regulum primus demonſtravit Act. Upſ. 1733. G. Brandt, *qui ſummus mineralogus chemicus ann. agens* 74. *d.* 29. *Apr.* 1768. *obiit, hiſtoriam naturalem expoſuere* J. A. Geſnerus *hiſtoria cadmiæ, Berol.* 4. 1744. & 1747. J. G. Lehmann *Cadmiologia.* Regiom. 1761. 4. *effloreſcentia colore ſuo perſici flores æmulante ſe prodit.*

Cartheus. miner. 56. *n.* 2. Cobaltum ochraceum rubrum.
Gesn. cadm. 21. *n.* 37. *Henck. miner.* 107. Coboltblüte, Flos cobalti.
Cronst. miner. §. 246. 2. 1. 2. Ochra cobalti rubra indurata.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 181. *n.* 6. Cobaltum arsenico mixtum, colore rubro vel flavo efflorescens.
Habitat cum ochraceo, arsenici non calcem, sed acidum immixtum habens, colore utplurimum persici flores, interdum coccionellam imitans vel kermesinum, superficiale, vel majoribus minoribusve partibus aliis fossilibus inspersum, in granula secedens, radiis, quos textura ostendit, nunc latioribus nunc angustioribus, fasciculatis vel stellatis, saepius formae communis, quam botryoides aut tabulas minimas rectangulas tetraedras ad facies terminales in aciem exeuntes aut aciculas exiles tetraedro prismaticas, in fasciculos aut sphaeras aggregatas referens.

stercoreum. 4. C. inconspicuum coloris sordidi mixti, ustum & cum plumbo fusum argenti portionem relinquens.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 345. *n.* 16. Argentum nativum vel mineralisatum, lapidibus diversicoloris mixtis inhaerens, colore stercoris anserini.
v. Born. Brief XXII. *p.* 220. *Schreiber bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 43.
Habitat in Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Saxoniae (*prope* Ehrenfriedersdorf, Johanngeorgenstadt & Marienberg,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Wirtembergiae (Koenigswart,) & Delphinatus (*prope* Allemont) *fodinis, argentum nativum semper nunc parciori nunc largiori copia (ad* ¼ *usque) continens, ferrum quoque, non raro praeterea niccolum ochraceum & arsenicum, interdum argillam & hydrargyrum, utrum omne huc spectat. An potius ferri mineris accersendum?*

sulphuratum. 5. C. nitoris metallici stannei coloris prunis inspersum sulphuris vaporem eructans, diuque igne agitatum puram cobalti calcem relinquens.
Geyer. chem. Annal. 1788. 1. *p.* 67.
Habitat in Suecia *prope* Calmariam.

pyriticosum. 6. C. nitoris & coloris stannei igne agitatum sulphuris vaporem eructans & carbonum pulvere interspersо materiem relinquens magneti obtemperantem.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 2. *Swab act. Holm.* 1746. *Cronst. miner.* §. 248. Cobaltum ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. syst miner. 2. *p.* 178. *n.* 3. Cobaltum ferro sulphurato mineralisatum, colore albo, parum nitens.

Habitat in Sueciæ (*prope* Riddarhytta,) Saxoniæ, Bohemiæ (*prope* Joachimsthal) & Thuringiæ (*prope* Saalfeld) *fodinis texturæ granulatæ, in granula quoque secedens, rarius superficiale, superficie interdum speculi ad instar nitente, aut sulsis decussantibus exarata, cubos interdum exiles perfectos aut truncatos superficiebus planis vel convexis conspicuos, rarius pyramides tetraedras duplices, ad angulos valde truncatas, aut prismata pusilla hexaedra, utrinque pyramide tetraedra terminata referens.*

crystallinum. 7. C. nitoris & coloris ex stanneo-chalybei, igne agitatum sulphuris arsenicique vaporem eructans, & materiam relinquens magneti obtemperantem.

Cronst. miner. §. 249. Cobaltum cum ferro sulphurato & arsenicato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 176. *n.* 1. Cobaltum ferro arsenicato cum vel sine sulphure mineralisatum, minera alba, planis aut granulis micam.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 129. *n.* 1. Cobaltum crystallisatum Fig. 35.

Cartheus. miner. 55. Cobaltum mineralisatum crystallinum, crystallis polyedris nitidissimis albis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 179. *n.* 4. Minera cobalti crystallisata.

Habitat in monte Sueciæ Tunaberg Sudermanniæ, *superficiei colore interdum in fulvum vergente, sæpe prismata referens hexaedra, utrinque pyramide irregulari hexaedra terminata, ita ut crystallus constet tetragonis sex, sexagonis* 12, *faciebus tribus proximis eodem ubique modo striatis, & facies tres similes oppositas sibi habentibus, ut alternis ternis semper contrarie striatis, ut, quocumque vertas, semper sint latera tria proxima reliquis contrario modo striata; ex his tribus planum medium semper tetragonum, lateralia hexagona.*

arsenicale. 8. C. nitoris & coloris obscure chalybei igne agitatum arsenici fumum eructans & materiem relinquens magneti obtemperantem.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *Cronst. miner.* §. 247. 1. Cobaltum ferro & arsenico metalliformi mineralysatum.

Waller. miner. 226. Cobalti minera diversimode figurata.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 177. *n.* 2. Cobaltum ferro & arsenico mineralisatum, minera cinerea difformi, particulis parce vel non nitens.

Habitat in Saxoniæ (*prope* Freyberg, Annaberg, Schneeberg, Johanngeorgenstadt, Bohemiæ *prope* Joachimsthal,) Thuringiæ (*prope* Saafeld,) Stiriæ *prope* Schladming,) Lotharingiæ (*prope* Giromagny,) & Norwegiæ (*prope* Kongsberg,) *fodinis cobalto cum ferro & arsenico conjuncto, texturæ nunc granularis, nunc planæ ad conchaceam accedentis, rarius parallale, stellatim aut fasciculatim fibrosæ, forme utplurimum communis, interdum botryoides, nonnunquam arbuscularum imaginibus nigris pictum.*

hispanicum. 9. C. nitoris & coloris chalybei, igne agitatum sulphuris & arsenici vaporem eructans, & materiem relinquens magneti non obtemperantem.

Habitat in Arragoniæ & Valesiæ *fodinis, ferri expers, & præter cobaltum sulphuris & arsenici ferax.*

85. **FERRUM.** ♂ Post platinam tenacissimum, summe elasticum & durissimum, sonorum, nigredinis sibi propriæ, magnetem sequens, & in magnetem facile convertendum, rubiginem facilime contrahens, ponderis specifici = 7600 : 1000.

Igne facile candens, paulo fortiori scintillans elidens, fortissimo demum liquandum, facilius in calcem rubram squamosam abiens, quæ vitris adjecta virescenti, aut si vehementius usta sit, luteo illa colore perfundit.

Acidis omnibus facile solvendum, quibus, acrimonia omni orbans, saporem adstringentem impertitus, per gallarum tincturam colore nigro, per sanguinis lixivium cæruleo ex illis præcipitandum.

nativum. 1. F. nudum nitoris metallici.

Syst.nat. XII. 5. *p.* 136. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 1. Ferrum nudum intractabile.

Waller. miner. 242. Ferrum nativum in granulis.

Waller. syst. mineral. 2. *p.* 233. *n.* 1. Ferrum nativum.

Carth. miner. 71. Ferrum nudum malleabile.

Habitat in Islandia, *ducatu* Juliacensi, Saxonia *prope* Grescamsdorf & Eibenstock, Silesiæ, Stiriæ, Salisburgi, Bavariæ *montibus*, *in* Africa (*ad fluvium* Senegal,) *in* Americæ *meridionalis districtu* S. Jacobi del Estero, *in* Sibiria *prope montes* Nemiricos *ad fluvium* Jenisei, *posterius ramulosum frigidum quoque malleabile foveolis plenum, hinc inde materia pellucida, difficulter igne liquanda, chrysolitos mentiente, texturæ conchaceæ refertis; an omne perfecte metallicum, an album vere nativum?*

chalybeatum. 2. F. retractorium in grana secedens nigrum tritura nigra, texturæ compactæ, formæ communis.

Syst. nat. XII. 3. p. 137. n. 4. Ferrum retractorium nigricans subscintillans compactissimum.

Cronst. min. §. 210. 2. 1. 1.

Waller. syst. miner. 2. p. 237. n. 4. a. Minera ferri nigra solida.

Habitat ad Sibiriæ *montium* Urdjumski *radicem, in* Sueciæ, *potissimum* Westmanniæ, Dalecarliæ, Smolandiæ *fodinis, subscintillans post ignitionem malleabile, igne facile liquescens, ferri boni in eximiam chalybem convertendi largam* $\frac{50-60}{100}$ *portionem exhibens, igne sulphur nullum exhalans*

selectum. 3. F. retractorium in grana secedens nigrum tritura nigra texturæ subtilissime granulatæ, formæ communis.

Syst. nat. I. p. 176. n. 13. Ferrum retractorium solidum.

Syst. nat. XII. 3. p. 137. n. 8. Ferrum retractorium nigrans, particulis subimpalpabilibus solidescens.

Cronst. min. §. 210. 2. 1. 2.

Waller. syst. miner. 2. p. 437. n. 4. b. & d. Ferrum sulphure insensibiliter mineralisatum, minera nigricante, tritura nigra magneti amica.

rhombeum. β) Syst. nat. XII. 3. p. 137. n. 6. Ferrum retractorium nigrans, particulis rhombeis.

Habitat in Americæ *septentrionalis (prope* Crewnpoint,) Laponiæ (e. gr. *prope* Kirnuar, Jellivari, Janusvando,) Norwegiæ *(prope* Bramble, Larmstadt, Tornbionsbor, Arendal, Roennegen, Gellebeck, Nordsee,) Sueciæ *plurimi*, Pyrenæorum (*potissimum inter* Sem & Lercoul,) Pedemontii (*prope* Traber & Belangero,) Elbæ Sardiniæ, Bergami, Bresciæ, Stiriæ, Carinthiæ, Hungariæ, Bohemiæ & Saxoniæ *nonnulis fodinis, chalybeato ceterum simile, in fragmenta rhombea (β.) interdum dissiliens.*

commune 4. F. retractorium in grana secedens nigrum tritura nigra, texturæ evidentius granulatæ, formæ communis.

Syst. nat. I. p. 177. XII. n. 16. 3. p. 138. n. 10. Ferrum retractorium nigrans, particulis subgranulatis inæqualibus.

Cronst. min. §. 210. 2. 1. 3.

Waller. syst. min. 2. p. 238. n. 4. c. Minera ferri nigra granularis.

β) Syst.

(β *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 15. XII. 3. *p.* 138. *n.* 9. Ferrum (granosum) retractorium nigrans particulis arenaceis.
γ) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 19. XII. 3. *p.* 138. *n.* 12. Ferrum (talcosum) retractorium nigrans, talco insperfum.
δ) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 20. XII. 3. *p.* 138. *n.* 13. Ferrum (calcarium) retractorium nigrans marmoris.
ε) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 5. Ferrum (sidereum) retractorium nigrans, maculis rhombicis mineræ ferri insperfis.
ζ) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 21. XII. 3. *p.* 138. *n.* 11. Ferrum (molle) retractorium nigrans pyriticosum.
Habitat cum selecto, cui ceterum simile, in Sueciæ *potissimum fodinis, interdum punctatim steatitæ* (γ) *aut lapidi calcario* (δ) *insperfum aut frustis majoribus ferro intractabili rubro micaceo immersum aut pyriten sibi insperfum continens & ea de causa igne tortum sulphuris vapores eructans.*

crystallinum. 5. F. retractorium nigrum tritura nigra, forma crystallorum, Fig. 23.
Syst. nat. I. *p.* 175. *n.* 1. Ferrum crystallisatum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 3. Ferrum crystallisatum retractorium confertum adhærens.
It. wgoth. 258. Minera stanni.
Walier. syst. miner. 2. *p.* 234. *n.* 2. Ferrum mineralisatum crystallisatum.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. Ferrum (tessellare) crystallisatum retractorium solitarium.
Cronst. miner. §. 201. 2. 1. 5. Minera ferri calciformis inaurata octaedra.
γ) *Syst. nat.* I. *p.* 165. *n.* 4. Alumen talcosum opacum.
Amœn. acad. 1. *p.* 481. Alumen solitarium cinereo-fuscum ollaris.
Waller. miner. 130. Talcum cubicum octaedrum.
Habitat in Norwegia (*prope* Bramble,) Sueciæ *ferrifodinis*, Gallicia, Carinthia (*prope* Fragant,) Corsica, Delphinatu (*valle* Volyandemer,) & Sabaudia, *ut plurimum solitarium nunc liberum nunc marmori micanti, quartzo, serpentino inhærens.*

glareosum. 6. F. retractorium nigrum tritura nigra in grana comminutum.
Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 8. XII. 3. *p.* 199. *n.* 13. *Mus. Tess.* 112. Arena (ferrea) ferri atra.
Waller. miner. 251. Ferrum arenæ mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 255. *n.* 18. Ferrum mineralisatum in formam arenæ collectum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum glareosum atrum magnetem sequens.

Vogel miner. 80. Arena ferrea.

Cartheus. miner. 10. Arena metallica.

Habitat in Italia *ad radicem montium colliumque vulcaniorum, ad* Sibiriæ, Groenlandiæ, Islandiæ, Lapponiæ, Fennoniæ, Sueciæ *fluvios & littora, ad littora maris* Baltici, *ad rivum* Kirniz Lusatiæ, *in* Bohemia (*prope* Presniz,) *in* Transilvania (*ad fluvium* Aranjos,) *in* Elba, Britannia (*ad fanum* S. Maclovii,) Jamaica, India, *potissimum in maritimis* Coromandel & Zeylona, *ex mineris præcedentibus per torrentes & maris undas comminutis & in remota sæpe loca delatis natum, granis obtuse angulatis.*

hepaticum. 7. F. retractorium hepaticum, tritura nigra subscintillans, in fragmenta subcubica dissiliens.

Habitat in alpibus Lapponicis, e. gr. Jellivari, *compactum. An distincta species?*

nitens. 8. F. retractorium nigrum compactum tritura rubra, in fragmenta nitentia cubica dissiliens.

Cronst. miner. §. 211. 2. 3.

Habitat in Norwegiæ *fodinis prope* Arendal. *An distincta species?*

rhombeum. 9. F. retractorium tritura rubra compactum in fragmenta rhombea dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 14. Ferrum (decussatum) retractorium rubricosum rhombeo-striatum.

Habitat in Sueciæ *fodinis* Bitsbergensibus. *An distincta species?*

suecicum. 10. F. retractorium compactum nigrum, tritura rubra, in fragmenta indeterminata dissiliens.

Cronst. miner. §. 211. 2. 1.

β?) Syst. nat. 177. *n.* 14. XII. 3. *p.* 139. *n.* 15. Ferrum (virens) subretractorium rubricosum, particulis impalpabilibus nitidis.

Habitat in Sueciæ *fodinis* (*prope* Bilsee,) *β*) *adinoto inhærens prope* Norberg, Persberg, Grengie, Kengis.

lamellosum. 11. F. retractorium nigrum lamellosum, tritura rubra.

Cronst. miner. §. 211. 2. 4. Minera ferri retractoria tritura rubra lamellosa.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 17. XII. 3. *p.* 139. *n.* 16. Ferrum (squamosum) subretractorium rubricosum, particulis squamosis.
Habitat in Norwegia (*prope* Gellebeck).

Magnes. 12. F. attractorium compactum formæ communis.
Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 12. XII. 3. *p.* 142. *n.* 27. Ferrum attractorium.
Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum, ferrum attrahens.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. Ferrum mineralisatum, minera ferrum attrahente & polos mundi ostendente.
Habitat in Daniæ, Norwegiæ (*prope* Arendal, Lærmstadt, Bamble,) Sueciæ (e. gr. *ad montem* Hœgberg,) Lapponiæ (*prope* Januswando,) Sibiriæ, *potissimum* Uralicis, Indiæ, *regni* Peruani, *insulæ* Serpho archipelagi, Elbæ, Hungariæ (*prope* Taifolz,) Temesiæ (*prope* Dognaska,) Bohemiæ (*prope* Platte, Orbicau & *ad montem* Caff.,) Saxoniæ (*prope* Johanngeorgenstadt, Ehrenfriedersdorf, Dörfchemniz, Schmalzgrube & Breitenbrunn,) Franconiæ (*prope* Lichtenberg) & Sueviæ (*prope* Aalen *ferri-fodinis*, *in grana secedens*, *in fragmenta indeterminata obtusangula dissiliens*, *utplurimum*, *parum nitens*, *durum*, *fragile*, *ferrei aut chalybei coloris*, *rarius ex cærulescente cinerei*, *fusci aut rufescentis*, *tritura rarius rubra*, *quam nigra*, *rarius* (e. gr. *in* Norwegia) *globosum*, *polos duos monstrans polos mundi respicientes*, *hinc experimentis physicis*, *navigationi*, *investigando ferro aliisque usibus inserviens.*

granulare. 13. F. attractorium texturæ granularis formæ communis.
Cronst. miner. §. 209. 2. 1. 2. 1. 2. & 3.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. b. Magnes colore ferreo granularis.
Habitat in Sueciæ *ferrifodinis* Kærrgrufoe & *prope* Norberg,) *magneti ceterum simile.*

fibrosum. 14. F. attractorium texturæ fibrosæ formæ communis.
Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 442.
Habitat in Suecia, *coloris inter dilute chalybeum & cærulescenti-canum intermedii*, *parum nitens*, *in grana secedens*, *opacum*, *molle*, *fragile*, *in fragmenta indeterminata non valde obtusangula dissiliens*, *tritura ex cærulescenti atra*, *fibris teneris rectis fasciculatis.*

squamo-sum. 15. F. attractorium texturæ lamellosæ formæ communis.
Cronst. miner. §. 209. 2. 1. 2. 1. 4.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 446.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 426.
Habitat in Norwegia (*prope* Bamble & Sandswer,) *in terris* Rhenanis, *atrum*, *lamellis crassis rectis*, *tritura rubra.*

subte-traedrum. 16. F. attractorium atrum formæ crystallinæ.
Habitat in Norwegiæ (*prope* Bramble,) Saxoniæ (*prope* Breitenbrunn) & Carinthiæ (*prope* Fragant & Huttenberg) *fodinis*, *interdum una cum cupro fulvo gneisso fornacum immersum*, *crystallis utplurimum pyramida tetraedrum duplicem sæpe exilem*, *rarius prisma tetraedrum obliquangulum aut cuneum hexaedrum altero fine in aciem*, *altero in pyramida-tetraedrum irregularem terminato referentibus.*

basalti-cum. 17. F. attractorium spadiceum columnas graciles in majores fasciculatas interdum articulatus referens.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 13. *t.* 3. *f.* 1. 2.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 424.
Flurl bergm. Journ. 1789. 2. *p.* 1092.
Reuss. Orogr. des boehm. Mittelgeb. p. 89.
Ferber Bemerk. in Neufchatel &c. p. 5.
Stouz Abh. der boehm. Ges. 1788. *p.* 174.
Habitat in Ducatus Bipontini *valle* Itas, *etiam prope* Moschel-Landsberg, *in* Franconia (*prope* Lichtenberg,) Palatinatu *superiori* (*prope* Amberg) & Bohemia (*prope* Prizen, Augezd & *monasterium* Osseg,) *ampla utplurimum strata constituens*, *columnis calore & ad aërem a se invicem discedentibus*, *ferrum*, *frictione ad magnetem præparatum trahens.*

micaceum. 18. F. intractabile ferrei coloris nitens texturæ lamellosæ.
Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 7. XII. 3. *p.* 139. *n.* 18. Ferrum intractabile rubricans micaceum nitens.
Waller. miner. 169. Ferrum arsenico mineralisatum minera micacea rubra s. attritu rubente.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 242. *n.* 8. Ferrum mineralisatum, minera micacea squamosa, colore griseo seu ferreo nitens, tritura humida rubra.
Carth. miner. 72. Ferrum mineralisatum squamosum griseum splendens friabile.
Cronst. miner. §. 201. 2. 1. 4. Hæmalites cærulescens squamosus.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 18. Ferrum retractorium particulis sublaminosis solidescentibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 140. *n.* 19. Ferrum (cærulescens) intractabile rubricans, squamis sublaminosis cærulescentibus.

Waller. miner. 257. Minera ferri cærulescens laminosa.

Habitat in Sibiriæ (Nefedjewskoi *ad lacum* Onega,) Laponiæ (*prope* Jellivari,) Sueciæ (*prope* Grengie & Calmar,) Hercyniæ (*prope* Osterodam & Zorge,) *comitatus* Sayn (*ad montem* Streitberg,) Franconiæ (*ad* Ochsenkopf *montis* piniferi,) Saxoniæ (*prope* Altenberg & Johanngeorgenstadt,) Lusatia (*prope* Markersdorf) & Hungariæ (*prope* Topschau) *ferrifodinis, utplurimum in grana, rarius in crustas, rarissime in bacillos secedens, lamellis sæpius incurvis quam rectis, crebro partibus majoribus, interdum minoribus, aliis fossilibus quartzo, fluori, ferro ochraceo, immersum, rarius superficiale, utplurimum forma communi, interdum forma tabularum hexaedrarum lateribus coalitarum conspicuum.*

speculare. 19. F. intractabile compactum nitoris & coloris chalybei, tritura rubra, intus speculi instar nitens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 239. & 241. *n.* 6. 7. Ferrum mineralisatum, minera grisea seu albo-cærulescente, tritura rubra, magnete refractaria & Ferrum mineralisatum minera cærulescente aut nigrescente, magneti vel amica vel refractaria.

Cronst. miner. §. 201. 2. 1. 1-3. Minera ferri calciformis indurata cærulescens.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 175. *n.* 3. XII. 3. *p.* 140. *n.* 20. Ferrum intractabile rubricans scintillans solidum rhombeo striatum.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 140. *n.* 21. Ferrum (cellulosum) intractabile rubricans, lamellis erectis interstinctis.

Habitat in Norwegiæ, Sueciæ (*prope* Bitsberg,) Germaniæ (*prope* Osnabrügg, Freyberg, Augustusburg & Altenberg,) *etiam prope* Thurmberg *in* Palatinatu *superiori*, *in* Lotharingiæ (*prope* Framont) & Ilvæ *ferrifodinis*, *superficie sæpe iridis coloribus ludente nunc in grana nunc in crustas nunc in bacillos secedens, sæpius forma communi, neque tamen raro forma crystallorum, in cellulas aut uvæ speciem sæpius aggregatarum nunc tabulas hexaedras nunc lentes exiles nunc pyramides triedras duplices & complanatas vel simplices & apice inflexas, nunc cubos, rarius perfectos vel marginibus, quam angulis truncatos nunc polyedra preferentium.*

rubrico- 20. F. intractabile rubrum lamellosum intus micans mollissi-
sum. mum attactu pingue & inquinans formæ communis.

Syst. nat. I. *p.* 176. XII. 3. *p.* 141. *n.* 23. Ferrum intractabile rubricans rubrumque, punctis impalpabilibus nitidis.

Cronst. miner. §. 203. 3. 2. Hæmatitas ruber squamosus.

Waller. miner. 27. Mica ferrea rubra.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 248. *n.* 13. Ferrum ochraceum mineralisatum rubrum, minera squamosa molli inquinante magneti refractaria.

Habitat in Cambria, Suecia (*prope* Nora, Norberk, *in monte* argenteo occidentali,) Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf & Camsdorf,) Hennebergia (*prope* Suhl,) Hercynia (*in monte* Iberg & *prope* Zorge,) Nassovia, Hungaria, *colore nunc magis in chalybeum nunc potius in fuscum colorem vergente, sæpius crustæ more alias ferri mineras obducens, in grana secedens, lamellis incurvis nunc majoribus nunc minoribus, in fragmenta indeterminata valde obtusangula dissiliens.*

Hæmatites. 21. F. intractabile fibrosum duriusculum opacum tritura rubra aut flava.

Glaskopf. *Syst. nat.* I. *p.* 175. *n.* 5. XII. 3. *p.* 140. *n.* 22. Ferrum intractabile rubricans glandulosum fragmentis concentratis.

Waller. miner. 249. Ferrum mineralisatum minera figurata rubra s. tritura rubente.

Wolterd. miner. 31. Ferrum rubrum ex centro radiatum & Ferrum rubrum globosum extus punctatum.

α) nigrum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 10. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera nigrescente plerumque testacea aut figurata, tritura rubra magneti refractaria.

β) fuscum.

Cronst. miner. §. 202. Hæmatites nigrescens.

Blutstein. γ) rubrum.

Cronst. miner. §. 203. Hæmatites ruber.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 11. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera rubra dura utplurimum figurata, magneti refractaria.

δ) flavum, tritura flava.

Cronst. miner. §. 204. 2. Hæmatites flavus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 247. *n.* 12. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera flava plerumque figurata, rasura flava, magneti refractaria.

„*Habitat in* Angliæ (e. gr. *prope* Durham,) Scotiæ, Norwegiæ, Sueciæ, Sibiriæ, (e. gr. *in montibus* uralensibus *prope* Sinarskoi & Bodon,) Hungariæ, Carinthiæ (*prope* Hüttenberg,) Bohemiæ, Saxoniæ (e. gr. *prope* Johanngeorgenstadt & Freyberg & *in monte* Rothenberg,) Hassiæ (e. gr. *prope* Schmalcalden,) Hercyniæ (e. gr. *prope* Osterodam,) Electoratus Trevirensis (e. gr. *prope* Herrausen,) *ducatus* Bipontini (Frischermuth, δ) *in* Bohemiæ (*prope* Camerhof) & Hungariæ (*prope* Scalca, Hiadla, Stiar, Roniz, Taisolz, Boinik & Libeten, γ) *in* Pyrenæorum (*inter* Sem & Lercoul,) Britanniæ (*prope* Salles,) Scotiæ (*prope* Pitfichie *provinciæ* Aberdeen,) Angliæ (*prope* Workington Cambriæ,) Sueciæ (*in monte argenteo occidentali* Westmanniæ,) Hercyniæ (*prope* Hüttenrodam, Osterodam & Andreasberg,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf, Schneeberg, Altenberg, Schwarzenberg, Eibenstock, Grosschirma, Schellerhau & Bœsenbrunn,) Lusatiæ (*prope* Wehrau,) Bohemiæ (*prope* Presniz, Radnik & Platte,) Hungariæ (*prope* Ruskowa, Sirck & Stoos,) Transilvaniæ (*prope* Gyaller,) Carinthiæ (*prope* Neumarktl,) Austriæ (*prope* Graskopf,) Wirtembergiæ (*prope* Schiltach) & Bipontii (*prope* Moschellandsberg,) β) *in* Angliæ (Hubbadule Derby,) Sueciæ (*prope* Norberg,) Saxoniæ (*prope* Bœsenbrunn & Scheibenberg,) Bohemiæ (*prope* Melnik,) Hungariæ (*prope* Ruskowa, Scalca & Boimk,) Carinthiæ (*prope* Bleyberg,) Austriæ (*in monte* Gastricensi) & Bipontii (*prope* Tabernas montanas, α) *in* Sibiriæ (e. gr. *prope* Catharinenberg,) Sueciæ (*prope* Bitsberg, Wick, Norberg, Ritterhütte, Langbanshütte &c.,) Norwegiæ (*prope* Arendal,) Lapponiæ (*prope* Jellivari,) Angliæ (*præsertim* Glocestriæ,) Hercyniæ (*ad montem* Iberg, *prope* Zellerfeld & Zorge,) Hennebergiæ (*in planitie* Buchebene,) Saxoniæ (*prope* Gilsdorf, Voigtsberg, Camsdorf, Scheibenberg, Marienberg, Schwarzenberg & Blankenburg,) Lusatiæ (*prope* Rengerdorf,) Marchiæ Brandenburgicæ (*prope* Kisterniz,) Bohemiæ (*prope* Platte,) Moraviæ (*prope* Buttenwald,) Hungariæ (*prope* Suchodolina, Libeten, Ruscowa, Stiavncza, Roniz & Taisolz,) Carinthiæ, Carnioliæ, Ilvæ, Brisgoviæ (*ad montem* Heuberg,) Sueviæ (*prope* Gindelwangen, Ahlen & Neuhausen,) Wirtembergiæ (*prope* Neoburgum) & Nassoviæ (*in* Siegenensi & Dillenburgica *parte*) *fodinis, rarissime crustæ instar alia fossilia obducens, superficie in-*

terdum iridis coloribus ludente aut argenticoloribus arbusculis picta, fibris crebrius parallelis, quam fasciculatis vel stellatis, in festucas longas aut fragmenta cuneiformia, rarius in discoidea dissiliens, intus interdum cavum, aut extrinsecus quartzo vel chalcedonio quasi cortice obductum nunc in grana nunc in bacillos nunc in crustas secedens, rarius formæ communis, quam reniforme, botryoides, globosum, stillatitium, fistulosum aut arbusculas referens, varietas rubra sanguinis profluviis sistendis, aliisque medicamentis, poliendis quoque metallis, potissimum ferro & chalybi inserviens.

compactum. 22. F. intractabile compactum duriusculum opacum, tritura rubra aut flava.

Cronst. miner. §. 202. 203. 204. 2. 3. & 5. 1.

Waller. syst. miner. p. 244. 246. 247. *n.* 10. 11. 12. Hæmatites solidus.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 141. *n.* 25. Ferrum (glomeratum) intractabile rubricans octaedro granulatum.

δ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 141. *n.* 24. Ferrum (arenosum) intractabile nigrans, particulis granulatis opacis.

Habitat in Sibiriæ (*prope* Catharinenburg *aliisque*,) Lapponiæ (*prope* Jellivari,) Sueciæ (*prope* Grengie & *in monte* Taberg,) Hercyniæ (*prope* Rübeland,) Franconiæ (*prope* Naila & Suhl,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf, Chemniz, Schneeberg, Eibenstock & Johanngeorgenstadt,) Varisciæ (e. gr. *prope* Schlaiz,) Lusatiæ (*prope* Wehrau,) Bohemiæ (*prope* Tœpliz,) Temesiæ, Carnioliæ (*prope* Kumpell,) Tirolis, Wirtembergiæ (*prope* Heidenheim,) Helvetiæ (*in valle* Mühlthal,) Italiæ, Navarræ (*prope* Baigory,) *electoratus* Trevirensis (*prope* Herrhausen,) Nassoviæ *partis* Siegenensis, Namurci *fodinis*, *frequentius in grana secedens, interdum vagus, crebro in stratis aut venis obvius, quas integras constituit, nonnunquam aliis fossilibus inspersum, flavum, rubrum aut nigrescens, texturæ nunc æqualis nunc inæqualis, formæ crebro communis, alias globulosum, reniforme, stillatitium, fistulosum, cellulosum aut vestigiis hexaedro-pyramidalibus inæquale aut forma crystallorum frequentius adnatarum, quam liberarum, aggregatarum, quam solitariarum, rarius tetraedro-pyramidalium, quam cubicarum, quæ intus interdum cavæ & aqua repletæ, furno calido impositæ magno cum strepitu dissiliunt.*

spatosum. 23. F. intractabile lamellosum effervescens igne crepitans & nigrescens, in fragmenta rhomboidalia dissiliens.

Syst. nat. I. *p.* 175. XII. 3. *p.* 141. *n.* 26. Ferrum intractabile albicans spatosum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum spatosum colore gilvo s. badio.

Waller. miner. 244. *n.* 3. Minera ferri alba spatiformis.

Waller syst. miner. 2. *p.* 251. *n.* 16. Ferrum calcareis lapidibus inhærens, minera alba vel fusca, facie lapidea, sine nitore, magnete non attractili.

Vogel. mineralf. 167. Minera martis spatosa.

Cronst. miner. §. 30-33. Terra calcarea marte intime mixta.

β). *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 261. *n.* 24. Ochra ferri fusca.

Habitat, interdum strata ampliora & matricem aliarum minerarum constituens, in regno Tunetano; *in* Hispania, *in* Pyrenæis (*prope* Echaux, *inter* Sem & Lercoul, *etiam in comitatu* Ruscinonensi,) *in* Delphinatu (*prope* Allemont,) Alsatia (*prope* Rothau,) Pedemontio (*prope* Monastero,) *territorio* Bergamensi & Bresciano,) Tiroli (*prope* Schroaz,) Salisburgo, Stiria (*prope* Schladming & Eisenerz,) Carniolia (*prope* Jauberlig,) Carinthia (*prope* Hüttenberg, Austria (*prope* Reichenau,) Hungaria (*prope* Schemniz & Schmœlniz,) Silesia, (e. gr. *prope* Creuzburg,) Bomia (*prope* Ratieborziz, Sekerschann & Mayerhœfen,) Saxonia (*prope* Altenberg, Schneeberg, Freyberg, Bræunsdorf, Voigtsberg & Camsdorf,) Franconia (*prope* Neila & Lobenstein,) Thuringia (*prope* Kœniz,) Hassia (*prope* Schmalcalden & Wolzhausen,) Nassoviæ *parte* Saarbrückensi, Weilburgensi & *potissimum* Siegenensi, Rheni *ripis* (e. gr. *prope* Benndorf, Wolfstein, Obernhof, Wienar,) *Ducatu* Bergensi (*in monte* Windberg,) Hercynia (*prope* Clausthal, Cellerfeld, Lautenthal, Stolberg,) *principatus* Anhaltini *parte* Bernburgensi, Halberstadio (*prope* Dankenrode, *in* Uplandia, Dalecarlia & *alias passim in* Suecia, *in* Cambria & Glocestria Angliæ, *in granas, rarius in crustas flexuosas secedens, prunis inspersum lucem spargens, acidis totum solvendum, frequentissime album, colore tamen ad aërem fugaci, alias canum, cærulescens, rufescens flavum, rubrum, fuscum, nigricans, nigrum aut ad superficiem iridis coloribus ludens, rarius fistulosum, globosum, cellulosum aut vestigiis cubicis impressis conspicuum aut prouti prope Cremniz, fungiten figura referens, quam formæ communis aut crystallorum extrinsecus nitentium utplurimum aggregatarum, rarius pellucidarum, rarius*

pyramides triedras aut exilissimas tetraedras vel cubos, quam lentes pusillas, interdum rosæ petalorum instar aggregatas aut sellæ instar curvatas, vel rhombos faciebus sæpe convexis conspicuos referentium, parando chalybi præ aliis ferri mineris conducens, ferri calce aëre fixo saturata, utplurimum quoque terræ calcariæ & magnesiæ calci juncta.

siliceum. 24. F. intractabile scintillans.
Cronst. miner. §. 54. 1. & 65. Quartzum calce ferri atra intrinsece mistum & Jaspis martialis, Sinople.
Habitat in Palatinatus & Bipontinis, Hercyniæ (*prope* Rübeland,) Hungariæ (*prope* Schemniz & Bakabanya) *fodinis, in his sæpe auriferum, ceterum ex ferri calce petrosilici, quartzo aut jaspidi juncta constans, interdum quasi erosum.*

argillaceum. 25. F. molle opacum inconspicuum siccum.
Cronst. miner. §. 87. Bolus indurata particulis impalpabilibus.
Habitat in Italia, Wirtembergia, Nassovia (e. gr. *prope* Siegen,) Franconia (e. gr. *prope* Neila,) Varifcia, Saxonia (e. gr. *prope* Schneeberg, Chemniz & Schmidefeld,) Lusatia (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Tœpliz,) Hungaria (*prope* Scalca) & Temesia *nunc vagum nunc integra strata constituens nunc formæ communis nunc foraminulentum & intus fistulosum nunc cellulosum nunc lentes, renes, globulos, sæpissime pisa æquantes referens, interdum schistosum aut in crustas secedens, ex ferri calce & argilla compositum.*

Ochra. 26. F. intractabile inconspicuum opacum friabile.
Waller. miner. 205. Ferri terra præcipitata non mineralisata.
Cronst. miner. §. 200. 1. 1. 1. Minera ferri calciformis friabilis.
α) *Syst. nat.* I. *p.* 205. *n.* 1. XII. 3. *p.* 192. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 106. Ochra ferri pulverea lutea.
It. Scan. 123. Ochra flava.
Woltersd. miner. 31. Ferrum terreum luteum friabile.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 258. Ferrum acido solutum & præcipitatum, colore flavo.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 192. *n.* 2. Ochra ferri pulverea rufa.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 259. *n.* 22. Ferrum acido corrosum rubrum.

Habitat frequens in aquis ferriferis, *in receptaculis, canalibus* e.c. *in fundum delabens, alias quoque in insula* Celebes, Persia, Sibiria (*ad fluvium* Jesschanska,) Pensilvania (*prope* Fahlun *& in* Scania,) Anglia; Seelandia, Namurcio, *reliquo* Belgio, *ducatu* Clivensi, *episcopatu* Osnaprüggensi, *electoratu* Trevirensi, Hercynia (e. gr. *in monte* Rammelsberg,) Hassia, Saxonia, Franconia (e. gr. *prope* Wonsiedel, Neila, Coburg, Norimbergam, Altdorf,) Carinthia (*prope* Hüttenberg *&* Friesach,) Salisburgo, Alsatia, Helvetia, Italia (e. gr. *circa* Romam,) Hungaria (*prope* Schemniz *&* Stoos,) Transilvania (*prope* Gyaller,) Silesia (e. gr. *prope* Sagan,) *&* Lusatia (*prope* Wehrau,) *rarius stellatim fibrosum, luteo rubrove colore crebro in fuscum vergente, pictoribus usu suo magis natum, quam fusoribus.*

caeruleum. 27. F. intractabile friabile terreum inconspicuum ad aërem caeruleum, igne fuscescens, a lixivio caustico colores mutans.

Cronst. miner. §. 206. Calx martialis phlogisto juncta & alcali praecipitata.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 260. *n.* 23. Ferrum solutum alcali praecipitatum & phlogisto junctum caeruleum.

Habitat frequens ad fluvium Schadugna, *prope* Muran *& in aliis* Sibiriae *&* Russiae *oris*, *in* Islandia, Norwegia, Scaniae *planitiebus*, Scotiae *&* Belgii *paludibus*, *in electoratu* Hannoverano (*prope* Maschen,) *episcopatu* Hildesiensi (*prope* Peinam,) Hassia (*prope* Hirschfeld,) Suevia (*prope* Babenhusen,) Brisgovia (*prope* Herderen,) Carnioliae *alpibus* Vacchinensibus, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Thuringia (*ad montem* Eckartsberg,) Lusatia (*prope* Doberich *&* Olbersdorf,) Silesiae (*prope* Beuthniz, Pathowiz, Dachenberg. Creuzburg *&* Niederleschen,) *&* Poloniae (*prope* Cracoviam) *uliginibus, argillae, turfae, humo aut aliis ferri mineris innidulans, infra terram nonnunquam lacteum & ad aërem demum colorem caelestem smaltae aut indicum assumens, ferri circiter* $\frac{1}{4}$ *argillae arenaeque mistam continens, post ustionem in igne magnetem sequens, pigmenti loco* e. gr. Tungusis *inserviens.*

smaltinum. 28. F. intractabile duriusculum terreum opacum inconspicuum caeruleum, a lixivio caustico colorem non mutans, igne cinerascens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 91.

Habitat in Hungaria *prope* Vorau, *una cum quartzo venam $\frac{1}{4}$-$\frac{1}{2}$ pollicis, gneissum micaceum album pererrantem constituens, cupri expers, jam in fodina cæruleum, candescendo cum cineribus clavellatis omnem colorem exuens, acidis non solvendum, cum borace in vitrum pellucidum dilute flavum, cum ossium acido in vitrum coloris expers colliquescens, & ferri calce, terra aluminosa & silicea conflatum.*

subaquosum. 29. F. intractabile inconspicuum opacum coloris obscuri humidum.

Syst. nat. I. *p.* 190. XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. Tophus (Tubalcaini) humoso ochraceus.

Cronst. miner. §. 200. 1. 1. 2. Minera ferri calciformis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 255. *n.* 19. Ferrum limosum, minera fusca, facie terrestri vel scoriacea, subaquosa.

α) polymorphum *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. δ.

β) placentiforme *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. γ.

γ) nummiforme *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. β.

δ) globiforme. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. ε.

ε) globosum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 188. *n.* 7. Tophus (globus) arenoso-ferreus subrotundus.

ζ) grandiniforme. *Mus. Tessin.* 74. *n.* 8.

η) pisiforme. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. α.

θ) Aëtites.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 614. *n.* 2. Lithotomi cavitate latente, parietibus nudis donati.

a) *Syst. nat.* I. *p.* 193. *n.* 3. XII. 3. *p.* 179. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 2. *Schreb. lith.* 97. Aëtites embryone libero terrestri.

Imperat. hist. nat. 738. Aëtites geodes.

Waller. miner. 407. Aëtites terra inclusa.

b) *Syst. nat.* I. *p.* 193. XII. 3. *p.* 179. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 1. *Gron. suppl.* 58. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 99. Aëtites embryone libero lapilluloso.

Imper. nat. 739. Aquilinus.

Waller. miner. 407. *n.* 1. Lithotomi cavitate latente donati.

ι) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 6. Tophus (Lithoxylon) ferreus ochraceus longitudinaliter enatus.

Habitat sub aqua in Sibiriæ, Russiæ (e. gr. Newa) *fluviis, in* Smolandia, Dalecarlia, Norlandia Sueciæ, *in* Belgio (*prope* Lugdunum,) Lotharingia (*prope* Dax, Val-S. Amarin &c.) Normannia, Britannia (*prope* Vitry,)

districtu Turonensi (*prope* Pouilly,) Franciæ *insula* (e. gr. *prope* Genicours,) Burgundia, Alsatia, Helvetia, Wirtembergia, *reliqua* Suevia *comitatu* Salmensi, *electoratu* Trevirensi (*prope* Mardorf,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) Hassia, *circulo* Salico (*prope* Halam,) Varifcia, Bohemia, Lusatia (*prope* Tribel,) Silesia (*prope* Wichelsdorf,) Hungaria, Transilvania (*prope* Refchinar) *ex humo ferriferro, ut videtur, natum a phosphori acido inhærente ferrum exhibens frigidum fragile utplurimum fuscum, interdum rubrum, luteum, lutescens, virescens, cæruleum, cinereum, ex calybeo atrum, nigrum, aut in superficie variegatum, formæ communis, tum crebro foraminulentum, alias fistulosum, orbiculare granorum, renis, globi magis minusve perfecti cavi vel solidi, majoris vel minoris specie conspicuum.*

viride. 30. F. coloris psittacini, nitens.

Hoffmann bergm. Journ. II. 1. *p.* 397.

Habitat Schneebergee *aliis induratis ferri, wismuthi, niccoli cobaltique mineris insidens, interdum tabulas referens, an ferrum muriæ acido junctum? an revera hujus generis?*

arsenicale. 31. F. canum opacum carbonibus injectum arsenici vaporem eructans.

Proust annal. de chim. 1. *p* 195.

Habitat in Hispaniæ *cuprifodina, plumbo cum arsenici acido juncto externo habitu simile, aqua & nitri acido, vel buliente non solvendum, & vasis clausis igni expositum liquescens quidem, ut tamen nullum vaporem emittat.*

sulphuratum. 32. F. opacum prunis inspersum vaporem flammamque sulphuris emittens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 116. *n.* 7. Pyrites (aquosus) mineralisatus lividus.

Cronst. miner. §. 152. Pyrites colore rubescente.

Waller. miner. 210. *syst. miner.* 2. *p.* 133. *n.* 7. Sulphur ferro mineralisatum, minera fusca vel hepatica.

Habitat in Sueciæ, Saxoniæ, Hercyniæ, Rhenanis *fodinis variis, creberrime fuscum, interdum dilutius, aut coloris inter aurichalceum & calybeum intermedii, aut chalybei, aut in superficie variegati, in grana utplurimum secedens, formæ creberrime communis, nonnunquam cellulosum, pectinatum, sulcis decussantibus in super-*

aliis arsenici mineris insidens, pyramides (β) interdum tetraëdras duplices referens.

Auripigmentum. 3. A. ponderosum flavum incurve lamellosum, nitoris intus cerei, igne agitatum multam sui partem relinquens.
Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 2. XII. 3. *p.* 113. *n.* 2. Pyrites nudus flavus micis auratis. ♆ o—o.
Waller. miner. 226. Arsenicum sulphure, lapide spatoso & micaceo mineralisatum, minera flavescente.
Waller, syst. miner. 2. *p.* 163. *n.* 5. Arsenicum nativum sulphure mixtum planis micans flavum.
Woltersd. miner. 28. Arsenicum luteum lamellatum micaceum.
Cronst. miner. §. 239. 2. 1. 1. Calx arsenici sulphure mixta flava.
Habitat in Hungaria (*prope* Felsobanya & Neusol,) Wallachia, Buckowina, Georgia (*prope* Gumischcana,) Natolia & *reliquo* Oriente, *diaphanum, formæ communis sandaraca difficilius igne liquescens, igne leniori rubescens, fortiori arsenici fumum sulphurisque flammulam eructans pictoribus, atramento sympathetico, liquori vini probatorio Turcis parando; quod vocant Rusma inserviens, ex arsenici calce, sulphure & tertia adhuc incognita parte conflatum.*

Sandaraca. Rauschgelb. 4. A. subponderosum rutilum tritura aurantia recte lamellosum igne agitatum facile liquescens & fumi arsenicalis albi & flammulæ sulphureæ specie avolans.
Syst. nat. I. *p.* 170. *n.* 2. XII. 3. *p.* 117. *n.* 4. Arsenicum nudum rubrum ♆.
Waller. miner. 224. *syst. miner.* 2. *p.* 163. *n.* 4. Arsenicum nativum sulphure mixtum rubrum.
Woltersd. miner. 28. Arsenicum rubrum.
Cronst. miner. §. 239. 2. 1. 2. Calx arsenici sulphure mixta rubra.
Habitat in Siciliæ (*etiam prope* Cataldo,) & *regni* Neapolitani (*ad* Vesuvium & Solfataram) *montibus ignimovis, eorumque vicinia, in* Hungariæ (*prope* Schemniz, Tajoba & Felsobanya,) Transilvaniæ (*prope* Nagyag,) Bohemiæ (*prope* Joachimsthal,) Saxoniæ, Hercyniæ (*prope* Andreasberg,) Bipontii *fodinis, etiam in* Japoniæ *insula* Ximeo (*prope* Mungo,) *auroræ colore tinctum vel coccineum, in grana secedens nunc superficiale nunc quartzo, barytidi, fluori, argillæ, arenario, lavæ,*

lavæ, bitumini, creberrime arsenico nativo inspersum, opacum, subopacum, diaphanum, semipellucidum aut pellucidum, rarius forma crystallorum conspicuum.

sulphuratum. Rauschgelbkies. 5. A. nitoris metallici ex cinereo cærulescens durum, igne agitatum fumum arsenici album flammulamque sulphuris cæruleam eructans.

Syst. nat. I. *p.* 170. *n.* 7. XII. 3. *p.* 118. *n.* 5. Arsenicum mineralisatum cinereo-cærulescens micans. ♀ ♂.

Cronst. miner. §. 241. 3. 1. Arsenicum ferro sulphurato mineralisatum.

Cartheus. miner. 58. Arsenicum mineralisatum informe, particulis planis albis nitidis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 167. *n.* 8. Arsenicum sulphure & ferro mineralisatum, minera difformi, granulis cinereo-cærulescentibus, micante.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 168. *n.* 9. Arsenicum pyrite sulphureo mineralisatum solidum flavescens.

Habitat in Sueciæ (*prope* Tavastehas, Losă, Talberg,) *interdum mollius, creberrime durum, ut ad chalybem scintillas edat arsenicum dentes, ad aërem nitorem metallicum cito exuens, igne agitatum sandaracam exhibens, texturæ inæqualis utplurimum granularis, rarius lamellosæ aut radiatæ.*

albicans. Mispickel. 6. A. nitoris & coloris stannei durum igne agitatum arsenici fumum album eructans.

Syst. nat. I. 174. XII. 3. *p.* 118. *n.* 6. Arsenicum mineralisatum, fragmentis planis nitidis ♂.

Waller. miner. 227. Arsenicum ferro mineralisatum, minera albescente tessulis & planis micante.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 165. *n.* 6. Arsenicum ferro mineralisatum, minera albescente granulis vel planis micante.

Cronst. miner. §. 241. 3. 2. Arsenicum metalliforme ferro mixtum.

Woltersd. miner. 28. Arsenicum albicans splendens.

Just. miner. 181. Mispickel.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 166. *n.* 7. Arsenicum ferro mineralisatum, minera albescente crystallisatum.

Cronst. miner. §. 241. 3. 2. 3. Arsenicum metalliforme ferro mixtum crystallisatum.

a) pyramidibus tetraedris duplicibus.

Syst. nat. I. *p.* 170. *n.* 3. XII. 3. *p.* 118. *n.* 7. Arsenicum (crystallinum) mineralisatum crystallisatum octaedrum nigricans. ♂.

Waller. miner. 218. Arsenicum ferro mineralisatum, minera tessulari livido-nigra.

b) prismatibus tetraedris obliquangulis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 118. *n.* 8. Arsenicum (cubicum), mineralisatum crystallisatum cubicum.

Habitat in Cornubiæ, Pyrenæorum (*prope* Ouillere & Lanoucadé,) Fürstenbergiæ (*prope* Wittichen, Salisburgi,) Stiriæ (*prope* Schladming,) Bohemiæ, Silesiæ (*prope* Kupferberg & Rudolstadt,) Saxoniæ (*prope* Altenberg, Ehrenfriedersdorf, Schneeberg, Hohenstein & Freyberg,) Thuringiæ (*prope* Sangerhausen,) Hercyniæ & (*prope* Salberg, Dannemora, Uto, Riddarhytta, *monte argenteo* occidentali) Sueciæ *fodinis*, *stanni mineris sæpe subtilissime insperſa in grana, rarius in bacillos secedens, in argenti colorem non raro vergens, nitoris tenacius, quam sulphuratum, igne vasis clausis agitatum arsenicum album præbens, superficie interdum sulcis decussatis exarata, aut arbusculis nigris picta, formæ utplurimum communis, rarius rotundatæ, aut crystallorum aggregatarum.*

argentiferum. 7. A. nitoris argentei texturæ subtilissime granularis in grana secedens, igne agitatum arsenici fumum & cum plumbo fusum argenti granum exhibens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 150. *n.* 7. Argentum (arsenicale) mineralisatum arseniciale ꝏ, ♂.

Cronst. miner. §. 171. Argentum ferro & arsenico sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 340. *n.* 10. Argentum arsenico, sulphure & ferro mineralisatum, minera albo colore nitente.

Habitat in Saxoniæ (*prope* Bræunsdorf & Freyberg,) Bohemiæ (*prope* Ratieborziz,) Salisburgi (*in cuniculo* S. Floriani,) & Stiriæ (*prope* Schladming) *fodinis*, *ex arsenico, sulphure, ferro, & paucissimo argento conflatum.*

87. CUPRUM. ♀ Ductile, malleabile, rubrum, elasticum, durum, sonorum, ponderis specifici = 8876. 1000.

Æruginem facile contrahens; acidis natro, oleis colore cæruleo aut viridi, ipso sulphure facile solvendum.

Igne difficilius flüens, & liquatum, aquæ infusum maxima cum violentia dissiliens, antequam cendat, vivacissimis coloribus ludens, diuturno igne in calcem spadiceum abiens, vitrum viridi colore tingens.

nativum. 1. C. nudum nitoris metallici.
Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 1. Cuprum nudum mineræ inhærens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 143. *n.* 2. Cuprum nudum mineræ inhærens.
Cartheus. miner. 69. Cuprum nudum malleabile.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 274. *n.* 1. *Cronst. miner.* §. 191. 1. Cuprum nativum.

præcipitatum. β) C. præcipitatum supra ferrum arenoso coalescens.
Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 3. *Gronov. suppl.* 12. Cuprum præcipitatum.
Waller. miner. 277. *syst. miner.* 2. *p.* 275. *n.* 2. Cuprum purum ex solutione vitriolica præcipitatum.

crystallinum. γ) C. crystallisatum octaedrum. *Syst. nat.* I. *p.* 178. *n.* 2. XII. 3. *p.* 143. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 60. (Fig. 23.)

Habitat in cupri *insula ad littus* Camtschatcæ *orientale, in* Sibiria e. gr. *in montium altaicorum fodina* Loctewskensi, (*prope* Casan, Umba, Konzoser, *& ad montem* Schlangenberg,) *in* Islandia *& insulis* Feroe, *in* Sueciæ (*prope* Norberg, Sunnerskog, Fahlun, Riddarhytta, *fodina* Heslekulle,) Turingiæ (*prope* Islebam, Blankenburg, & Saalfeld,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf, Freyberg, Annaberg, Marienberg, Bærenstein, Raschau, Johanngeorgenstadt,) Bohemiæ (*prope* Grasliz & Catharinenburg,) Temesiæ (e. gr. *prope* Saska & Moldawa,) Transilvaniæ

(*prope* Decca,) Hungariæ (*prope* Kapnik, Laposbanya, Rudnobania, Misbanya, Illowa, Schmoelniz,) Austriæ (*prope* Spiz,) Carinthiæ (*prope* Fragant,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Sueviæ (*prope* Alpiſſpacum & Ripoltsau,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) *in* Galliæ (Haux Pyrenæorum, Baygory Navarræ, & Choinée Lugdunenſis,) Cornubiæ (*prope* Redruth & Wheal-Spernon,) Hetruriæ (*prope* Paris) *fodinis etiam in faſtigio montis* Mutinenſis Modino, *texturæ uncinatæ, interdum granulatæ rarius lamelloſæ, ponderoſum, malleabile, rubrum ſuperficie interdum æruginoſa aut nigra, flava, fuſca variegata, interdum ſuperficiale, formæ utplurimum communis, verum quoque botryoides, capillare, filiforme, fruticulas, arbuſculas, denſes, cryſtallosve exiles referens, nunc cubicas, interdum in uvæ ſpeciem nunc pyramides tetraedras duplices, interdnm in ramos aut gemmæ ſpeciem aggregatus.*

lateritium. 2. C. rubrum molle nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 6. Ochra (cyprii) cupri vitrati pulverea obſcure ferruginea.

Cronſt. miner. §. 192. 2. 1. 1. 3. Minera cupri calciformis pura rubra.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 290. *n.* 16. Cuprum corroſum & ſolutum a mineris cupri deſtructis, præcipitatum rubrum.

Habitat in Saxoniæ (*prope* Camsdorf) & Temeſiæ *fodinis, in igne decrepitans & nigreſcens, acidis & natro volatili fere totum ſolvendum, fuſione cupri ultra dimidium ſui ponderis exhibens, texturæ utplurimum terreæ, rarius imperfecte conchaceæ, ſæpius cruſtæ inſtar alia foſſilia obducens.*

rubrum. 3. C. obſcure rubrum duriuſculum nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 9. Cuprum rubrum ochraceo-induratum.

Cronſt. miner. §. 193. Minera cupri calciformis pura & indurata, colore rubro.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 276. 277. *n.* 3. a. Cuprum minera ſolida, colore rubro mineraliſatum.

Habitat in Indiæ, Sibiriæ (*ad montes* altaicos, Schlangenberg, Uralenſes, *præſertim* gumeschewkenſibus,) Norwegiæ (*prope* Ordal,) Cornubiæ, Saxoniæ (*prope* Camsdorf & Freyberg,) Franconiæ (*prope* Naila,) Renanis (*prope* Rheinbreidenbach,) Temeſiæ (*prope* Saska, Dognaska, Oraviza, Moldava & Neumoldawa,) *hinc inde in*

statuis solidis ex cupro fabrefactis passim diffractis, ex 100 libris ad 70 cupri præbens, acidis & natro volatili fere totum solvendum, in igne decrepitans, & nigrescens, nunc compactum, nunc lamellosum, colore utplurimum coccionellam æmulans, interdum kermesino aut obscurius rubro (mordoreroth,) *forma sæpius communi, interdum stillatitia, aut crystallorum, utplurimum aggregatarum & nitentium, sæpe diaphanarum & in igne omnem pelluciditatem exuentium, rarius cubos aut rhombos, aut prismata tetraedra, aut pyramides triedras, aut duplices truncatas hexaederas, quam duplices tetraedras, aut prismata hexaedra, interdum utrinque pyramide hexaedra terminata, nonnunquam capiliaria, & tunc interdum stellatim aggregata referentium.*

hepaticum. 4. C. fuscum molle nitoris metallici expers.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 276. *n.* 3. b. c. Cuprum minera solida colore hepatico, mineralisatum.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 338. *n.* 8. Argentum sulphure, arsenico & antimonio mineralisatum, minera fusca.

Cronst. miner. §. 172. 5. 1. Argentum antimonio sulphurato mineralisatum.

Habitat, creberrime cum cupro rubro, in Sueciæ (*prope* Fahlun) Saxoniæ (*prope* Camsdorf.,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld,) *rhenanis* (*prope* Mehlbach,) Wirtembergiæ (*prope* Dornstentten,) Tyrolis (*prope* Schwaz,) Austriæ (*prope* Reichenau & Granigberg) & Temesiæ (e. gr. *prope* Saska,) β) *pauxillum argenti imixtum continens, in* Stiriæ (*prope* Schladming,) Saxoniæ (*prope* Freyberg & *præsertim prope* Bræunsdorf,) & Hercyniæ (*prope* Blankenburg) *fodinis, ex cinerascente flavicante aut rubro fuscum, nunc pulverulentum aut friabile intus terreum, nunc, induratum & sæpius compactum, interdum in crustas concentricas secedens aut stillatitium.*

piceum. 5. C. atrum duriusculum nitoris metallici expers.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 280. *n.* 6. Cuprum ferro & pauxillo sulphuris mineralisatum, minera nitente nigra.

Habitat in Hercyniæ (*prope* Lauterberg,) Austriæ (*prope* Spiz) & Temesiæ *fodinis, texturæ modo lamellosæ, modo imperfecte conchaceæ, ferro semper gravidum, ex 100 libris 7-8 cupri continens.*

fuligino-sum. 6. C. nigrum superficiale.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 291. *n.* 17. Cuprum corrosum & solutum, a mineris cupri destructis, præcipitatum nigrum.
Cronst. miner. §. 194. 2. 1. 2. Ochra cupri impura friabilis ferro mixta.
Habitat in Hungariæ, Saxoniæ (*prope* Freyberg,) *&* Sueciæ (*prope* Fahlun) *fodinis, cupro fulvo fatiscenti insidens, ferri calcis partem continens.*

cæruleum. 7. C. molle nitoris metallici expers ab acidis colorem cælestem in viridem mutans & sine effervescentia in his solvendum.
Syst. nat. I. *p.* 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 4. Ochra cupri pulverea cærulea.
Cartheus. miner. 70. Cuprum corrosum cæruleum terrestre.
Waller. miner. 280. *n.* 1. Cuprum solutum præcipitatum cæruleum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. Cuprum corrosum & solutum a mineris destructis præcipitatum cæruleum.

Armenus. β) C. cæruleum calcarium. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 146. *n.* 14.
Vog. miner. 111. *Baum. miner.* 1. *p.* 184. Lapis armenus.
Cronst. miner. §. 35. 2. 1. *&* §. 194. 2. 2. 3.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. f. Cæruleum montanum lapidi calcareo sensibiliter mistum.
Habitat in Oriente, Armenia, Sibiria, Hungaria, Europa *australi, electoratu* Trevirensi (*in* Langenheke,) Hassiæ (*prope* Thalitter,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf,) Cornubiæ, *fodinis, interdum in viridem colorem vergens, sæpe friabile & terreum, pigmento inserviens, sæpe* (*prope* Thalitter) *margæ schystosæ, aut* (β) *marmori inspersum.*

Cuprigo. 8. C. nitoris metallici expers ab acidis colorem cæruleum in viridem mutans, & totum cum effervescentia in his solvendum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 12. *Mus. Tessin.* 108. Ochra (Cuprigo) cupri germinans cærulea.
Cost. fossil. 105. Ochra ponderosa elegantissime cærulea.
Cronst. miner. §. 34. 2. Terra calcarea croco seu calce veneris intime mixta. *&* §. 194. 2. 1. Ochra veneris terra calcarea mixta.
Woltersd. miner. 30. Cuprum cæruleum plumosum.
Habitat in Permiæ *aliarumque* Sibiriæ *partium*, Lapponiæ (*prope* Russenika Sueciæ (*prope* Sunnarskog,) Saxoniæ (*prope* Schneeberg, Fryeberg *&* Camsdorf,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld,) Hercyniæ (*prope* Cellerfeld,) West-

phaliæ (*prope* Stadtbergen,) rhenanis (Langenhecke, *prope* Wolfstein, Moschellandsberg, Caudebach & *in monte* Stahlberg,) *in* Alsatiæ, Lotharingiæ, Occitaniæ, Pyrenæorum (*ad montem* Bere & *prope* Loubie,) *in provincia* Lugdunensis (*prope* S. Bel,) *ad* Siciliæ (*in monte* Niso,) Hetruriæ (*prope* Massa di Marrema,) Wirtembergiæ (*prope* Bulach,) Tirolis (*prope* Thierberg, & Schwaz,) Hungariæ (*prope* Neusol) & *potissimum* Temesiæ *fodinis, pigmento cæruleo eximie inserviens, in grana, rarius in crustas secedens, nunc superficiale aliis cupri mineris insidens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis fossilibus inspersum, colore azureo, smaltæ aut cælesti, modo pulverulentum, modo friabile intus terreum, inconspicuum formæ communis aut botryoidis, modo duriusculum rarius inconspicuum & intus terreum, quam nitens texturæ radiatæ forma sæpius communi interdum crystallorum, in agmen globuli, gemmæ, uvæ, fasciculi, stellæ speciem aggregatarum, modo lentes quadrangulas, modo prismata tetraedra rectangula vel obliquangula, nonnunquam pyramide tetraedra terminata referentium.*

viride. 9. C. dilute æruginosum acidis sine effervescentia, solvendum, a natro volatili colorem viridem in cæruleum mutans inconspicuum texturæ conchaceæ.

Habitat in Sibiriæ (*prope* Catharinenburg,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf,) &. Thuringiæ (*prope* Saalfeld) *fodinis, opacum, igne nigrescens, nunc superficiale, nunc aliis fossilibus innidulans formæ communis, botryoides aut reniforme.*

argillosum. 10. C. molle viride intus nitens texturæ conchaceæ.

Renovanz Nachr. v. altaisch. Gebirg. p. 53.

Habitat in montibus Sibiriæ altaicis, *ab argilla inhærente linguæ adhærens, lætius aut obscurius viride, vel gramineum, gypsi instar, sectile, 24–30 libras cupri ex 100 exhibens, an distincta species?*

talcosum. 11. C. thalassinum mollissimum inquinans nitens.

Renovanz Nachr. v. altaisch. Geb. p. 51.

Habitat in montium altaicorum *fodinis* loktewskensibus, *minerarum argillarumque metalliferarum foveolis inhærens, talci miculas immixtas habens, nonnunquam pallidius, hinc inde metalli instar nitens aut diaphanum nunc lamellosum, nunc stellatim fibrosum.*

Ærugo. 12. C. viride adfuso natro volatili cæruleum tinctum adscis-
dens acidis cum effervescentia solvendum opacum nitoris metallici expers.

Waller. miner. 278. *syst. miner.* 2. *p.* 286. *n.* 14. Cuprum corrosum & solutum, a mineris destructis præcipitatum viride.

æris. α) *Syst. nat.* I. 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 3. Ochra (æris) cupri pulverea viridis.

Cart. fossil. 100. Ochra viridis, Chrysocolla f. Viride montanum.

Cartheus. miner. 70. Cuprum arrosum viride terrestre.

Cronst. miner. §. 192. 2. 1. 1. 2. Minera cupri calciformis pura viridis.

Malachites β) *Syst. nat.* I. *p.* 179. *n.* 7. Cuprum viride.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 15. Cuprum viride gypseum.

Woltersd. min. 30. cuprum viride plumosum compactum polituram admittens.

Carth. miner. 69. Cuprum arrosum viride durum glabrum nitens.

Cronst. miner. §. 36. Terra gypsea venere mixta & §. 194. 2. 2. 1. Minera cupri calciformis impura indurata gypso mixta.

Vog. miner. 183. Malachites.

Ærugo. γ) *Syst. nat.* I. *p.* 205. *n.* 4. XII. 3. *p.* 194. *n.* 11. Ochra cupri germinans viridis.

Cartheus. miner. 30. Cuprum arrosum viride striatum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumosum.

Habitat in Africæ (*regni* Congo,) Sibiriæ (*prope* Catharinenburg,) Temesiæ (*præsertim prope* Moldawa,) Hungariæ (*prope* Rezbanya,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Wirtembergiæ (*prope* Bulach,) Hassiæ (*prope* Thalitter,) Westphaliæ (*prope* Sadtbergen,) Nassoviæ (*prope* Siegen, Dillenburg, Weilmünster,) Hercyniæ (*prope* Cellerfeld,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf, Freyberg, Boesenbrunn, Oberschlema,) Angliæ (*prope* Aldarby, & Middleton, *comitatus* Ruscinonensis, & Hetruriæ (*prope* Massa di Maremna) *fodinis*, *quartam ad dimidium usque partem aëris fixi continens, igne nigrescens, in grana aut crustas, interdum valde incurvas secedens, intus radiatum, fibrosum aut compactum, texturæ planæ, terreæ aut imperfecte conchaceæ,* (*tunc egregiam polituram admittens* Malachites,) *duriusculum, rarius friabile, utplurimum obscure gramineum, nonnunquam coloris inter gramineum & pomaceum, vel*

pomaceum & æruginosum intermedii, superficiale, aut minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus inspersum, forma communi, renum globorum, clavarum aut crystallorum acicularium vel capillarium sericeo nitore conspicuarum, interdum diaphanarum, stellatim, fasciculatim, in uvæ, renis, globi speciem aggregatarum.

ferruginosum. 13. C. olivacei coloris ab adfuso natro volatili in cæruleum abeuntis nitoris metallici expers.

Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 425. Cuprum ochraceum ferruginosum.

Habitat nunc obscurius aut coloris in porraceum vergentis, & tunc intus nitens & texturæ conchaceæ, in Saxoniæ (*prope* Camsdorf,) *nunc coloris altioris ad psittacinum accedentis, intus terreum & sine nitore in* Thuringiæ (*prope* Saalfeld) *&* Hercyniæ (*prope* Lauterberg) *fodinis, ferreæ calcis multum continens.*

arsenicale. 14. C. exolete olivacei coloris ab adfuso natro volatili in cæruleum abeuntis, in vasis clausis igni expositum nullum, in carbone arsenici fumum eructans, & cuprum ductile relinquens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 160.

Habitat in Silesia (*prope* Jonsbach) *&* Cornubia (*prope* Carrarach,) *crystallis hexaedro-prismaticis pyramide hexaedra terminatis, aut acicularibus, solitariis vel fasciculatim stellatimve aggregatis, arsenici acidum continens.*

tessellatum. 15. C. obscure viride igni expositum arsenici fumum eructans, crystallis nitidis exilibus cubicis aggregatis.

Klaproth Schr. berl. Naturf. Ges. 7. *p.* 160.

Habitat in Cornubia (*prope* Carrarach) *quartzi crystallis innidulans, igne intumescens, & tardius, quam arsenicale, cupri granum exhibens, præter arsenicum ferri portionem continens.*

albidum. Weiserz. 16. C. duriusculum albidum metallice nitens in igne arsenici fumum eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 8. Cuprum mineralisatum arsenicale album. o—o, ♀, ♂.

Cronst. mineral, §. 197. Cuprum ferro & arsenico sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 280. *n.* 7. Cuprum arsenico & ferro mineralisatum, minera albescente.

Habitat sequentibus speciebus rarius, una cum aliis cupri mineris in Sibiriæ (*prope* Catharinenburg,) Temesiæ, Hungariæ (*prope* Schemniz & Herrengrund,) Sabaudiæ, Franconiæ (*prope* Cronach,) Saxoniæ (*prope* Freyberg,) Hassiæ (*prope* Frankenberg,) Hercyniæ, Angliæ (*prope* Middleton Lyas) *fodinis, minoribus particulis majoribusve frustis aliis fossilibus inspersum, coloris stannei aut argentei interdum in aureum vergentis, forma utplurimum communi, rarius pyramidis duplicis tetraedræ, præter cuprum, ferrum, arsenicum & sulphur, inspersum quoque, verum rarius, argentum nativum continens.*

purpureum. 17. C. duriusculum metallice nitens fragile rubrum aut cæruleum.

Syst. nat. I. p. 178. *n.* 5. Cuprum purpurascens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 5. Cuprum mineralisatum pyriticosum rubro azureum durum.

Gronov. suppl. 12. *n.* 14-28. Cuprum violaceum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum nigricans splendens plerumque violaceum.

Waller. miner. 281. 282. Cuprum mineralisatum, minera fractura nitente fragili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 278. *n.* 5. Cuprum sulphure & ferro parce admixtis mineralisatum, minera solida nitente violacea vel cærulescente fragili.

Cartheus. miner. 70. Cuprum arrosum cæruleum durum glabrum nitens.

Cronst. miner. §. 196. 2. 2. Minera cupri lazurea.

Habitat utplurimum una cum aliis cupri mineris in America *septentrionali* (Newyersey,) Sibiria (*prope* Catharinenburg, & *ad lacum* Onega,) Lapponia (*prope* Swappawari,) Norwegia (*prope* Ordal,) Saxonia (*prope* Glashutte, Annaberg & Camsdorf,) *comitatu* Mansfeldensi, Wirtembergia (*prope* Schiltach,) & Temesia (*prope* Oraviza & Dognaska,) *formæ communis, superficiale, vel minoribus particulis majoribusve frustis spato, quartzo, margæ schistosæ inspersum, colore tombacum, cuprum vel calybem induratam æmulans, utplurimum violaceo aut purpureo, fracturæ frequentius minutim conchaceæ, quam schistosæ, aut stellatim fibrosæ, præter cuprum, arsenicum & sulphur, pauxillum quoque ferri continens, interdum e. gr. prope* Neosolium ($\frac{3-10}{3200}$) *argenti, cupri ad* $\frac{1}{2}$-$\frac{1}{6}$.

cinereum. 18. C. duriusculum fragile metallice nitens compactum coloris calibei.
Fahlerz.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 7. Cuprum mineralisatum pyriticosum cinereum o—o, ♂.

Syst. nat. I. *p.* 278. *n.* 4. Cuprum cinereum.

Gronov. suppl. 13. *n.* 38. Cuprum argento & arsenico mixtum.

Waller. miner. 283. Cuprum arsenico, ferro & argento mineralisatum, minera albescente.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 281. *n.* 8. cuprum arsenico sulphure & ferro plerumque una cum argento mineralisatum, minera cinerea vel nigra.

Cronst. miner. §. 196. 2. 1. Pyrites cupri gryseus.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 150. *n.* 6. Argentum (cinereum) mineralisatum cupri cinerei, tritura rubra. 🜺, ♁, ♀, ♂.

Waller. miner. 290. Argentum arsenico, cupro & ferro mineralisatum, minera grisea.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 337. *n.* 7. Argentum arsenico, sulphure, cupro & ferro mineralisatum, minera solida grisea.

Woltersd. miner. 30. Cuprum pallido-griseum splendens argenti dives.

Habitat frequens minoribus particulis majoribusve frustis quartzo, barytidi, terris calcariis, ferri cuprique calcibus nativis innidulans, in insula Timor (e. gr. *prope* Dilil, Ade) *in* Sibiriæ (*in* Tschudarum, *terra, & ad montes altaicos*,) Lapponiæ (*prope* Russenika & Eschavelok,) Norwegiæ (*prope* Bramble,) Sueciæ (*prope* Sunnerskog,) Scotiæ (*prope* Erskin,) Pyrenæorum (*prope* Astoescoria,) Lotharingiæ (*prope fanum* S. Mariæ) Siciliæ (*prope* Ali) Hetruriæ (e. gr. *prope* Seravezza,) Pondemonti (*prope* Dallagna) Carinthiæ (*prope* Rosseg & S. Hermagoras,) Salisburgi, Styriæ (*prope* Schladming,) Tirolis (*prope* Grosengogel, Roehrbuchel & Schwaz,) Wirtembergiæ (*prope* Schiltach, Bulach, Dornstette & Freudenstatt,) rhenanis (*prope* Fischbach, Mehlbach, *in monte* Stahlberg, *prope* Nohfelden, Berschweiler, Moschellandsberg, & Langeheke,) Hercyniæ, Thuringiæ (*prope* Saalfeld,) Saxoniæ (*prope* Camsdorf; Scharfenberg, Freyberg, Tschoppau, Annaberg & Johanngeorgenstadt,) Bohemiæ (*prope* Catharinenberg,) Hungariæ (*prope* Goellniz Schmoelniz, Czinobanya, Kapnik, Transilvaniæ (*prope* Salatnum,) & Temesiæ (*prope* Dognaska & Saska) *fodi-*

nis etiam in Turcia (*prope* Peram,) *ponderosum, facilè in fragmenta indeterminata dissiliens, intus quoque nitens, colore interdum in ferri colorem vergente aut superficie iridis coloribus ludente, compactum, rarius tamen texturæ planæ, faciebus internis speculi ad instar interdum nitentibus, præter cuprum, arsenicum, ferrum, & sulphur pauxillum argenti ad* $\frac{1}{203}$, *rarius* e. gr. *in* Transilvania (*prope* Facebai) *auri quoque continens, forma communi aut crebro crystallorum lævium nitentium, nunc prismata hexaedra in aciem terminata, aut pyramides simplices triedras, rarius perfectas, quam marginibus in aciem terminatis, aut angulis pyramidem alteram gestantibus conspicuas, referentium.*

fœtidum. 19. C. durum, metallice nitens, coloris plumbei texturæ conchaceæ contusum fœtens.

Renovanz von altaisch. Geb. p. 142.

Habitat in Sibiriæ *monte* Schlangenberg, $\frac{45}{100}$ *cupri, &* $\frac{1}{128}$ *argenti continens.*

psittacinum. 20. C. ponderosum obscure psittacinum radiatum in festucas dissiliens, in crustas sæpe secedens.

Renovanz altaisch. Geb. p. 235.

Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *admontes* Altaicos Sibiriæ, $\frac{30-45}{200}$ *cupri, & ad* $\frac{1}{128}$ *argenti continens, an distincta species?*

altaicum. 21. C. duriusculum debilius nitens canum fragile textura festucas minores referens.

Renovanz altaisch. Geb. p. 235.

Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriæ, *cum psittacino eandem circiter cupri argentique copiam continens, spiritum salis ammoniaci viridi colore tingens, an distincta species?*

plumbeum. 22. C. nitoris & coloris blumbei texturæ planæ.

Linck chem. Annal. 1790. 1. *p.* 150. Derber Weisgulden von Andreasberg.

Habitat in Hercyniæ *fodinis, præter sulphur, cuprum & argentum (hujus ad* $\frac{12}{100}$ *) ferrum, arsenicum plumbumque continens.*

hercynicum. 23. C. duriusculum obscure nitens coloris ex atro cinerei.

Westrumb chem. Annal. 1789. 2. *p.* 527. Weisgultig Erz vom Harz.

Habitat in Hercyniæ *fodinis, multum cupri, stibii & sulphuris, aliquid ferri pauxillum argenti, arsenici plumbique nihil continens, an vere distincta species?*

dalicum. 24. C. nitoris metallici coloris chalybei tritura rubra.

Cronst. miner. §. 173. Argentum cupro & antimonio sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 338. *n.* 7. a. Argentum arsenico, sulphure, cupro & ferro mineralisatum, minera solida grisea.

Habitat in Sueciæ *fodinis* Dalicis (paroeciæ Ånimskog,) & Saxoniæ *(prope* Freyberg,) *arsenico carens, at præter ferrum* ($\frac{24}{100}$) *& cuprum* ($\frac{11}{100}$) *stibium quoque continens, & pauxillum argenti.*

fulvum. 25. C. flavum metallice nitens, prunis inspersum sulphuris vaporem flammamque eructans.

Syst. nat. I. *p.* 179. *n.* 8. XII. 3. *p.* 144. *n.* 4. Cuprum mineralisatum pyriticosum fulvum.

Wall. min. 284. Cuprum sulphure & ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 282. *n.* 9. Cuprum sulphure & ferro mineralisatum, minera colore aureo vel variegato nitente.

Cartheus. miner. 70. Cuprum mineralisatum duriusculum saturate luteum nitens.

Cronst. miner. §. 196. 3. 4. 5. Pyrites cupri.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 169. *n.* 5. 6. 7. Pyrites ferreo-cupreus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 115. *n.* 6. Pyrites mineralisatus amorphus non scintillans ♂, ♀.

Cronst. miner. §. 196. 3. Pyrites cupri flavo-viridescens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 283. *n.* 10. Cuprum sulphure & ferro mineralisatum, minera ex flavo viridescente.

γ) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 284. *n.* 11. Cuprum pyrite sulphureo mineralisatum minera pallide flava.

Cronst. miner. §. 196. 4. Pyrites cupri pallide flavus.

δ) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 285. *n.* 12. Cuprum pyrite fusco mineralisatum, minera flavo-fusca.

Cronst. miner. §. 196. 5. Pyrites cupri hepaticus.

Habitat copiosissimum & innumera quidem varietate, nunc superficiale, nunc minoribus particulis majoribusve frustis margæ bituminosæ, aliis terris calcariis, quartzo &c. innidulans, galenæ, pseudogalenæ, ferri, aliarum cupri

minerarum frequens comes in Angliæ, Norwegiæ, Sueciæ, Germaniæ, Hungariæ, Navarræ &c. *cupri fodinis ferre omnibus, cupri* $\frac{8-17}{100}$ *ferro & sulphuri nuptans, præterea nonnunquam pauxillum arsenici, rarius* e. gr. *in* Hungaria *argenti aurive continens, coloris utplurimum aurei interdum, (γ) pallidioris, aut in virescentem (β) aut (δ) fuscum vergentis, superficiei non raro viridis, cærulei, cuprei, vel variegati, rarius durum, quam duriusculum, rarius in crustas secedens, quam in grana, compactum, rarius texturæ planæ quam granularis, vel imperfecte conchaceæ, superficie interdum speculi instar nitente aut striata, vel vestigiis cubicis impressis inæquali, forma frequentissime communi, rarius globulorum, aut arbuscularum, aut crystallorum, nunc cubos, nunc pyramides triedras simplices cohærentes, nunc duplices tetraedras sæpe in series digestas referentium.*

campanaceum. 26. C. duriusculum ponderosum metallice nitens coloris ex cærulescente calybei.

Molin. Naturg. Chil. p. 74.

Klaproth Schr. naturf. Berl. Fr. 7. *p.* 160. &c.

Habitat in regni Chilensis, & Cornubiæ (*prope* Wheal Rock) *fodinis, sulphur & stannum præter cuprum continens, illud simul arsenicum, quo una cum sulphure per ignem dissipato massa cinerea superest, parandis per fusionem vasis inserviens, hoc præter sulphur* ($\frac{1}{4}$), *stannum* ($\frac{34}{100}$), *& cuprum* ($\frac{36}{100}$) *ferrum* $\frac{3}{100}$ *continens, granitæ fatiscenti innidulans.*

aurichalceum. 27. C. coloris aurichalcei metallice nitens malleabile.

Molina Naturg. Chil. p. 77. Cuprum (laxense) zinco naturaliter mixtum.

Habitat in colle provinciæ Chilensis Huilquilemu, *ad fluvium* Laxa *posito, ex cupro & zinci conflatum.*

cornubicum. 28. C. sulphuri, zinco, stanno, & arsenico junctum cinereum.

Raspe nov. act. Petrop. 3. *hist. p.* 67.

Habitat in Cornubia; *an distincta species?*

vitratum. Kuferglas. 29. C. molle metallice nitens, coloris plumbei igne facile liquescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 6. Cuprum mineralisatum pyriticosum sectile canum ♀.

Cronst. miner. §. 195. Cuprum sulphure mineralisatum.

Waller. min. 264. Minera cupri grisea.

Waller. syst. miner. p. 277. *n.* 4. Cuprum sulphure mineralisatum, minera obscure nitente grisea molli.

Habitat superficiale, minoribus particulis majoribusve frustis aliis fossilibus innidulans in montium Sibiriae altaicorum, *in* Laponiae (*prope* Ruffenika & Swappavari,) Norwegiae (*in* Hitterthal, *prope* Bramble, Kongsberg., Ordel & Atwed,) Sueciae (*prope* Sunnerskog,) Scotiae (*prope* Erskin,) Angliae (*prope* Middleton Lyas,) Pyrenaeorum (*in pago* Malpatre,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach,) Rhenanis (*prope* Fischbach, Rheinbreidenbach, Veldezenz, Berschweiler & Nohfelden,) Westphaliae (*prope* Stadtbergen,) Hassiae (*prope* Frankenberg,) Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhusam,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Deutschneudorf, Seifen, Sayda, Freyberg, Zinnwalde & Glashutte,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg,) Austriae (*prope* Spiz,) Hungariae (*prope* Rosenau & Schmoelniz,) Temesiae (*prope* Saska & Dognaska,) & Transilvaniae (*prope* Dewa) *fodinis, ex solo cupro & sulphure constans, quo posteriori lente dissipato cuprum* ($\frac{60-70}{100}$) *superest, tenui modo sulphuris cortice obductum, rarius argenti miculas inspersa tenens, colore interdum in ferri colorem transeunte, aut in superficie variegato, rarius lamellosum, quam compactum, texturae planae, inaequalis vel minutim conchaceae, forma utplurimum communi; nonnunqnam crystallorum prismata exilia hexaëdra, interdum pyramide triedra terminata, aut pyramides triedras simplices, aut tetraedras duplices solitarias aut in spicae e. gr. speciem aggregatas referentium.*

phlogisticum. **30. C. nigrum difficilius exardescens, sed flammam diu sustinens & in cineres fatiscens.**

Cronst. miner. §. 160. 6. 1. Minera cupri phlogistica.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 285. *n.* 13. Cuprum mineralisatum, materia bituminosa involutum, facie carbonaria.

Habitat in Sueciae *fodinis* (Nädkärr Daliae & *prope* Bispberg,) *litanthracem externa facie referens, cupro difficilius ex cineribus reducendo.*

88. NICCOLUM. ♂ Malleabile coloris albi in rufescentem vergentis, ponderis specifici=9000 : 1000.

Acidis facile solvendum, colorem viridem iis impertiens, natro quoque volatili, colorem cæruleum huic concilians.

Igne fixissimum, & æque difficulter liquandum, ac ferrum cusum, diutius efficaci igne in calcem viridem abiens, cum borace in vitrum hyacinthinum colliquandam.

ochraceum. 1. N. viride inconspicuum nitoris expers formæ communis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 5. Ochra cupri Nickoli pulverea viridi-flavescens.
Cronst. miner. §. 253. Ochra niccoli martialis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 191. *n.* 2. Niccolum colore viridi efflorescens.
Habitat in niccoli *mineris fatiscentibus, earum superficiei insidens utplurimum superficiale, in* Saxoniæ (*prope* Johanngeorgenstadt, Annaberg, Freyberg,) Hercyniæ (*prope* Andreasberg,) Hassiæ (*prope* Rigelsdorf,) Sueciæ (*prope* Loos Helsingiæ,) *rarius argillæ innidulans, in* Sueciæ (*prope* Normardi Wermelandiæ,) *fodinis, coloris utplurimum dilute pomacei, rarius læte viridis, aut graminei, aut ex cæruleo viridis, præter niccoli calcem semper etiam aliquid ferreæ calcis continens.*

metallicum. 2. N. metallice nitens, aqua forti totum solvendum prunis inspersum arsenici fumum eructans.
Habitat in Bohemiæ (*prope* Joachimsthal,) Saxoniæ (*prope* Johanngeorgenstadt & Scheeberg,) & Hercyniæ (*prope* Andreasberg) *fodinis, nunc rubens, nunc fulvum, nunc ochroleucum, præter niccolum, ferrum, cobaltum, & ($\frac{6-25}{100}$) arsenicum continens.*

3. N.

sulphuratum. 3. N. metallice nitens, aqua forti non penitus solvendum, prunis inspersum arsenici fumum & sulphuris vaporem flammamque eructans.

Syst. nat. I. *p.* 170. *n.* 5. Arsenicum rubens cupreum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 16. Cuprum (Niccolum) mineralisatum arsenicale fulvum ♆, o–o, ♂.

Vogel miner. 409. Cuprum Nicolai.

Woltersd. miner. 28. Arsenicum fulvum splendens s. Pseudocobaltum.

Cartheus. miner. 58. Arsenicum mineralisatum informe, particulis rubicundis nitidis.

Waller. miner. 228. Arsenicum sulphure & cupro mineralisatum, minera difformi aëris modo rubente.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 189. *n.* 1. Niccolum ferro & cobalto arsenicatis & sulphuratis mineralisatum, minera difformi flavo-rubente.

Cronst. miner. §. 254. Niccolum ferro & cobalto arsenicatis & sulphuratis mineralisatum.

Cronst. act. Stockh. 1751. 1754. Niccolum.

Just. miner. 184. Kupfernickel.

Gens. cadm. 20. *n.* 32. Cobaltum aëris modo lucens.

Habitat una cum cobalto, in Sibiriæ, Sueciæ (*prope* Loos Helsingiæ,) Cornubiæ (*prope* Triego,) Arragoniæ (*prope* Gustoan,) Delphinatus (*prope* Allamont,) Hercyniæ (*prope* S. Andreasberg,) Hassiæ (*prope* Biber *&* Riegelsdorf,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld *& in comitatu* Mansfeld,) Saxoniæ (*prope* Hohenstein, Annaberg, Schneeberg *&* Johanngeorgenstadt,) Bohemiæ (*prope* Joachimsthal,) *&* Stiriæ (*prope* Schladming) *fodinis, igni expositum calcem viridem relinquens, & sæpe cum jactura nitoris superficialis tincta viridi efflorescens, coloris cuprei, rarius ocroleuci vel cinerei, nunc compactum, nunc minutim lamellosum, præter niccolum ferrum, cobaltum arsenicum & sulphur continens, interdum wismutum aut cuprum, rarius argentum, rarissime aurum inspersum habens.*

89. WISMUTUM. Molle, fragile, lamellosum, argenticolor, cum jactura nitoris superficialis colorem flavicantem vel rufescentem mutans, ponderis specifici = 9700 : 1000.

W

Igne facilime liquandum & in calcem primo flavicantem tum rubram abiens, quæ vitris fuscum colorem impertitus.

Solutione in acidis excolore, per aquam meracam lactescente & præcipitanda.

nativum. 1. W. nudum aqua forti totum solvendum, metallice nitens.
Syst. nat. I. *p.* 173. *n.* 1. XII. 3. *p.* 128. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 1. *Carth. miner.* 54. Wismutum nativum.
Cronst. miner. §. 220. *Just. miner.* 158. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 205. *n.* 1. Wismutum nativum.
Waller. miner. 242. Wismutum nativum tenuibus lamellis adhærens.
Woltersd. miner. 28. Wismutum nudum nativum.
β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 208. *n.* 4. Minera wismuti versicolor.

Habitat, frequentissime una cum cobalto, rarius omni arsenico argentove carens, utplurimum quartzo, barytidi, petrosilici, vel arenario inhærens, in Sueciæ, (Dalecarliæ, *paroecia* Stora Skedwi, *etiam prope* Loos & Losasen,) Sevennarum Galliæ (*prope* S. Sauveur,) Saxoniæ, Bohemiæ (*prope* Joachimsthal,) Wirtembergiæ, (*prope* Alpirspach,) Temesiæ, & (*prope* Salathna,) Transilvaniæ *fodinis, argentum sæpe colore & nitore æmulans, aut in superficie rufescens, pomaceum iridisve coloribus ludens in grana secedens, nunc superficiale, nunc venæ instar matricem percurrens, nunc majoribus frustis huic innidulans, lamellosum, rarius compactum aut stellatim fibrosum, aut texturæ ad radiatam accedentis, superficie interdum arbuscularum imaginibus picta, aut sulcis decussantibus exarata, aut plumæ instar striata, inter-*

dum cellulosum aut erosum, formæ utplurimum communis, nonnunquam stillatitiæ, arbuscularis, vel cubicæ.

ochraceum. 2. W. inconspicuum friabile formæ communis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra wismuti pulverea flavescens.
Cronst. min. §. 221. Wismutum calciforme pulverulentum.
Just. mineral. 165. Flos wismuti.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 209. *n.* 6. Wismutum terrestre pulverulentum flavescens.
Habitat, utplurimum wismuto nativo aut mineralisato fatiscentibus insidens, pulverulentum aut friabile, stramineum, ochroleucum vel cinereum.

sulphuratum. 3. W. metallice nitens, stannei coloris aqua forti non totum solvendum, prunis inspersum sulphuris flammam eructans.
Cronst. miner. §. 222. 1. Wismutum sulphure mineralisatum.
Waller. miner. 234. Wismutum arsenico, sulphure, cobalto mineralisatum.

commune. α) W. mineralisatum albo-flavescens micans, o—o, ♃. *Syst. nat.* I. *p.* 172. *n.* 2. XII. 3. *p.* 128. *n.* 2.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 207. *n.* 3. Wismutum sulphure & arsenico mineralisatum, squamulis aut particulis micans.

iners. β) W. mineralisatum nitens sublaminosum ♃. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 128. *n.* 4.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 206. *n.* 2. Wismutum sulphure mineralisatum, minera alba cærulescente laminosa.
Habitat in Sueciæ (*prope* Riddarhytta, Stripas, Bærninge *& in* Färila,) Saxoniæ (*prope* Altenberg,) Bohemiæ (*prope* Chuteniz,) & Hanoviæ (*prope* Biber) *fodinis, nunc minoribus particulis, nunc majoribus frustis quartzo, asbesto, ferro spatoso innidulans, coloris stannei, superficie interdum flavicante, sæpe arsenico fœtum, aut cobalti particulis immistis dives, radiatum aut lamellosum, posteriori in casu galenam interdum imitans.*

martiale. 4. W. metallice nitens cinereum, aqua forti non totum solvendum, prunis inspersum sulphuris flammam eructans.
Syst. nat. XII. 3 *p.* 128. *n.* 3. Wismutum mineralisatum, lamellis cuneatis.
Cronst. miner §. 223. 2. Wismutum ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 208. *n.* 5. Wismutum sulphure & ferro mineralisatum in minera lamellis cuneiformibus composita.

Habitat in Norwegia (*prope* Gellebek,) *texturæ radiatæ, præter wismutum & sulphur ferrum continens.*

90. ARGENTUM. Summopere malleabile & ductile, sonorum, album, coloris & nitoris tenacius, ponderis specifici = 10595 : 1000.
☽ Igne difficilius liquandum, meracum vix in calcem vitrumve convertendum, ipsi plumbi vitro pertinacissime resistens, fixum, calce vitris opalinam turbiditatem concilians.
Acidis, quibus solvitur nullum colorem impertinens.

nativum. 1. A malleabile ductile intus metallice nitens, aqua forti totum solvendum.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 1. XII. 3. *p.* 148. *n.* 1. Argentum nudum.

Woltersd. miner. 29. *Waller. miner.* 307. *syst. miner.* 2. *p.* 328. *n.* 1. Argentum nativum.

Cronst. miner. §. 167. Argentum purum nativum.

Cartheus. miner. 75. Argentum nudum malleabile.

Habitat nunc superficiale, (e.gr. *in* Norwegiæ *prope* Kongsberg, Angliæ, Saxoniæ) *prope* Johanngeorgenstadt, Schneeberg, Freyberg & *ad* Baerenstein, Wirtembergiæ v. gr. *prope* Schiltac & *in* Christophsthal, Austriæ *prope* Annaberg, Hungariæ *prope* Kapnik *fodinis*, *nunc venæ instar matricem percurrens*, *nunc frustis majoribus*, *vel* (*larvatum*) *particulis minutissimis nudo certe oculo non usurpandis aliis fossilibus omnis fere classis & generis inspersum*, *in regni* Peruani (*prope* Potosi,) Chilensis, Mexicani *fodinis*, Sibiriæ *montibus* altaicis, *præsertim monte* Schlangenberg, Norwegiæ (*prope* Kongsberg,) Sueciæ (*prope* Uto, Normark, Sunnerskog, Dal & Lofasen,

Hispania (*prope* Guadalcanal,) Britanniæ (*prope* Huclyvat,) Hercyniæ (*prope* Andreasberg,) Bipontii (*ad montem* Stahlberg,) Nassovia, Fürstenbergiæ (*prope* Wittichen & Reinerzau,) Wirtembergiæ (*prope* Schiltach & *olim in* Murgthal,) Thuringiæ (*prope* Saalfeld,) Saxoniæ *prope* Berggieshübel, Memmendorf, Bræunsdorf, Freyberg, Marienberg, Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, *ad montem* Bærenstein, *prope* Schlettau, Waltersdorf, Annaberg, Chemniz, Raschau, Schneeberg, Geier & Johanngeorgenstadt,) Bohemiæ (*prope* Joachimsthal, Aberdan, Prèsniz, Mies, Gatharinenberg, Ratieborziz, Budweis, Kuttenberg, Tabor & Przibram, Franconiæ (*prope* Ilmenau,) Bavariæ (*prope* Creisdorf,) Tirolis, Austriæ (*prope* Annaberg,) Hungariæ (*prope* Schemniz, Fellobanya, Ujbanya, Schmoelniz & Kapnik,) & Transilvaniæ (*prope* Nagyag & Kisbanya) *fodinis, rarissime omnis cupri & auri expers, interdum quoque ferri pauxillum continens, superficie interdum nitore priva nigra vel lutea, superficie sæpe striata, interdum plumæ ad instar, aut vestigiis cubicis vel pyramidalibus inæquali forma sæpius communi, alias bracteas, dentes, setas, fila, capillos, telam aranearum, externa facie referens, aut forma crystallorum exilium, prismatum hexaedrorum compressorum, acicularum, pyramidum simplicium triaedrarum, vel duplicium tetraedrarum, vel cuborum, utplurimum gregariorum, sparsorum, aut in series, fasciculos, pyramides, ramos, arbuscula, fila, denticulorum speciem aggregatorum conspicuum.*

butyraceum. 2. A. inconspicuum friabile, pelliculis tenuibus spata intertextis.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 110. Buttermilcherz.

Habitat (olim) in Hercyniæ *fodinis* (*prope* Andreasberg *præsertim fodina* S. Georgii, *pelliculis albis, cæruleis aut subfuscis.*

nigrum. 3. A. aterrimum friabile ponderosum cum aqua forti effervescens tritura demum metallice nitens.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 6. XII. 3. *p.* 150. *n.* 9. Argentum obscurum fuliginosum o—o, ♀.

Cartheus. miner. 76. Argentum mineralisatum continuum nigricans.

Cronst. miner. §. 170. 3. 1. Argentum arsènico & cupro sulphuratis mineralisatum.

Waller. min. 312. Argentum sulphure, arsenico, cupro & ferro mineralisatum, minera nigra s. fuliginea.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 335. *n.* 6. Argentum arsenico, sulphure & cupro mineralisatum, minera nigra fuliginea.

Habitat in Siciliæ (*ad montem* Niso,) Britanniæ (*prope* Huelgoat,) *potissimum* Saxoniæ (*prope* Johanngeorgenstadt; Raschan, Marienberg *&* Annaberg) *fodinis*, *ex argento albo fatiscente*, *sæpe nascens*, *nunc corticis instar aliis mineris super inductum*; *nunc minoribus particulis inspersum*, *nunc per barytidem dispersum*, *huncque nigro tinctu perfundens*, *non raro cavis argenti cornei globis inclusum*, *sæpe pulverulentum*, *argenti dives*, *præter quod sulphur*, *crebro etiam arsenicum & cuprum*, *nonnunquam quoque ferrum continet.*

corneum. 4. A. ponderosum molle malleabile nitoris metallici expers
Hornerz. subdiaphanum igne facilime liquandum & fumi albi fœtidi forma tandem totum volatile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 3. Argentum diaphanum lamellosum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 2. Argentum mineralisatum submalleabile subdiaphanum micans ♣, o–o.

Cartheus. min. 75. Argentum mineralisatum fusco flavum subdiaphanum fragile.

Cronst. miner. §. 176. Argentum acido salis solutum & mineralisatum.

Waller. miner. 308. Argentum sulphure & arsenico mineralisatum, minera malleabili vitrea candelæ igne liquabili.

Waller. syst. min. 2. *p.* 331. *n.* 3. Argentum acido salis mineralisatum, minera semipellucida lamellosa cornea igne candelæ liquabili.

Habitat rarius, *minori semper profunditate*, *quam reliquæ argenti mineræ*, *occurens*, *interdum argento nativo in scriniis humidis asservato*, *aut in monetas cuso & per aliquod temporis spatium in mare detruso*, *nascens*, *in* Hungariæ (*prope* Schemniz,) Bohemiæ (*olim prope* Weiperth, Gottesgab *&* Joachimsthal,) *potissimum* Saxoniæ (*prope* Raschau, Oberschœna, Marienberg, Freyberg, Annaberg, Schneeberg, *præsertim* Johanngeorgenstadt,) Norwegiæ (*prope* Kongsberg,) Alsatiæ (*prope* Fanum S. Mariæ,) Delphinatus (*prope* Allemont, (Hispaniæ (*prope* Guadalcanal,) *regni* Mexicani, Peruani (*prope* Potosi & Chilensis, *montium* Sibiriæ altaicorum *fodinis*, *ad candelam ceræ aut sebi instar fluens*, *& coram tubo ferruminatorio in carbone examinatum paucula argenti grana relin-*

quens, argenti ditissimum, quod muriæ & vitrioli acido junctum est, rarius tam copioso, ut in aëre deliquescat, interdum ferri, argillæ, terræ calcariæ, quartzi, etiam sulphuris particulas admixtas habens, a posteriori fragile, rarius pulverulentum aut lutosum, quam induratum, exterius sæpe pinguedinis instar nitens, intus compactum & terreum, rarius versicolor, flavum, aut niveum (in posteriori casu ad aërem violaceum tinctum sensim induens,) quam margaritaceum, viride, violaceum, cæruleum, hepaticum aut subfuscum, crebro formæ communis, ut tamen etiam in massis ovum vel sphæram referentibus intus cavis, aut capillis subtilissimis, in pellis speciem aggregatis, aut crystallis exilibus extrinsecus sæpe speculi instar nitentibus, rarius cruciatis, acicularibus, aut parallelepipedis, quam cubicis, frequentius aggregatis occurrat.

Electrum. 5. A. malleabile ductile metallice nitens flavicans aqua forti non totum solvendam.

v. Veltheim n. Entd, Chem. 7. *p.* 75.

Habitat in Sibiriæ *monte* Schlangenberg, Norwegiæ *fodinis* (*prope* Kongsberg,) *ex argenti & auri interdum æquali portione conflatum, ut aqua forti tentatum semper aurum relinquat.*

stibiatum. 6. A. metallice nitens malleabile stanneum durissimum lamellosum, igni expositum neque sulphuris neque arsenici vaporem emittens, aqua forti tentatum calcem albam relinquens.

Sell Magaz. Bergbauk. 3. 1786. *n.* 1. *p.* 1.

Habitat in Furstenbergiæ *fodina* S. Wenceslai *prope* Wolfach, *ex argento* ($\frac{7}{10}$-$\frac{1}{4}$) *& stibio nativo interdum etiam ferri particula conflatum, hinc coram tubo ferruminatorio igne exploratum fumum album eructans, & tandem meracum argentum reliquens, hydrargyro facile nubens, in grana secedens, ad aërem sæpe extrinsecus flavescens aut rufescens, in pulverem nigricantem conterendum, qui magnetem non sequitur, spato aut barytidi innidulans, formæ utplurimum communis, interdum prismata tetraëdra aut hexaëdra in cuneos aut fasciculos aggregata referens.*

arsenicatum. 7. A. metallice nitens igne facile liquescens & arsenici fumum eructans.

Werner Samml. z. Phys. u. Naturg. 1. *p. St.* 4. *p.* 454.

Habitat nunc stannei coloris & nitoris, pauxillum quoque ferri continens, majoribus minoribusve partibus aliis inspersum, argento dives, in Herciniæ *fodinis, prope* Andreasberg, *nunc ochroleucum, durum, intus fibrosum argenti* $\frac{9}{10}$ *continens, nunc molle, ut secari cultro queat, & incurvo-lamellosum, argenti minorem* ($\frac{2-3}{800}$) *copiam continens, in* Hispaniæ *fodinis prope* Guadalcanal, *utplurimum ex mero argento & arsenico nativo constans.*

molybdænatum. 8. A. metallice nitens, lamellis tenuibus flexilibus.
Ferber nov. act. Petrop. 3. *p.* 267.
Habitat in Hungaria (*prope* Deutschpilsen) *ex argento, molybdæna & ferro constans.*

Nagyagense. 9. A. metallice nitens, lamellis flexilibus, coloris inter stanneum & ferreum intermedii.
Karst. Lesk. Mineralk. Vowede.
Habitat in Transilvaniæ *fodinis prope* Nagyag, *ad aurum* Nagyagense *externa facie proxime accendens; an huc spectat?*

vitreum. 10. A. plumbicolor facilime & cum vapore flammaque sulphurea igne liquescens opacum ponderosissimum molle tenax.
Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 2. Argentum malleabile.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 3. Argentum mineralisatum sectile malleabile plumbicolorum ♃.
Cartheus. miner. 75. Argentum mineralisatum griseum splendens malleabile.
Woltersd. miner. 29. Argentum plumbei coloris splendens malleabile.
Waller. miner. 308. Argentum sulphure mineralisatum, minera malleabili vitrea, candelæ igne liquabili.
Willer. Syst. miner. 2. *p.* 329. *n.* 2. Argentum sulphure mineralisatum, minera malleabili vitrea facile fusibili.
Cronst. miner. §. 168. 2. 1. Argentum sulphure mineralisatum.
Habitat in Sibiriæ *monte* Schlangenberg, *in* Norwegiæ (*prope* Kongsberg,) Hercyniæ (*prope* Andreasberg,) Saxoniæ (*prope* Freyberg, Bræunsdorf, Oberschoena, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenstadt, & *in monte* Rammelsberg,) Bohemiæ (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Przibram, Jungwoschiz, Ratieborziz, *olim quoque* Kuttenplan,) Hungariæ (*prope* Schemniz,) Wirtembergiæ (*prope* Reinerzau & Eberspach,) Furstenbergiæ

(*prope* Wittichen,) Alsatiæ (*prope* fanum S. Mariæ,) Delphinatus (*prope* Allemont,) Sabaudiæ (*prope* la Sourde,) Hispaniæ (*prope* Guadalcanal,) *regni* Chilensis & novæ Hispaniæ *fodinis; superficiale, venæ instar percurrens alia fossilia, aut punctatim vel per maculas his inspersum, aut inclusum aut massis majoribus obvium, ½ & ultra argenti continens, hocque igni expositum meracum relinquens, quippe soli sulphuri, rarius exiguæ arsenici aut auri portioni simul junctum, compactum, superficie interdum chalybem induratam, aut colorem ex atro cæruleum, vel iridis colores referente, vel fatiscente, interdum ab immixto arsenico & cobalto ex cinereo rufescente, crebro formæ communis, at quoque arosum, cellulosum, sulcis decussantibus, vestigiis cubicis aliisque inæquale, capillare, filiforme, dentes, globulos solitarios vel aggregatos, stirias æmulans, vel crystallos exiles, at quidem pyramides simplices triadras, vel duplices tetraedras, cubos, vel prismata, tetraedra, octoedra, utrinque pyramidata; vel hexaedra, nunc ad latera truncata, & utrinque in aciem obtusam terminata, nunc pyramide tetraedra vel triedra terminata, singulas rarius solitarias, quam sparsim, aut in scalarum, gemmarum, ramorum, fruticulorum, arbuscularum, antennarum speciem aggregatas referens.*

fragile. 11. A. ex plumbeo atrum metallici nitoris expers opacum facilime & cum vapore flammaque sulphuris liquescens fragile.

Vogel mineralf. p. 445. Rœschgewæchs.

Habitat in Delphinatus (*prope* Allamont,) Saxoniæ (*prope* Freyberg, Grosvoigtsberg, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenstadt & Oberwiesenthal,) Bohemiæ (*prope* Ratieborziz,) Hungariæ (*prope* Cremniz & Scheminz) & Sibiriæ (*in monte* Schlangenberg (*fodinis, superficiale, aut minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus potissimum quartzo insperfum, sulphuris majorem, quam quidem vitreum, portionem, & præterea pauxillum ferri, crebro etiam cupri continens, hinc igne tortum vix purum argentum relinquens, texturæ minutim conchaceæ, forma crebro communi, non raro crystallorum, utplurimum exilium, lentes, tabulas, interdum cellulose connatas, vel prismata hexaedra, nonnunquam longitudinaliter striata, truncata aut pyramide tetraedra vel hexaedra terminata, interdum in rhombi speciem aggregata referens.*

nitens. 12. A. nitens coloris plumbei ponderosum lamellosum fragile igne facile liquescens.

Renovanz v. alt. Geb. p. 137.

Habitat in Sibiriæ *monte* Schlangenberg, *petrosilicis fissuras explens, igne dum liquatur in duas partes cuprum quod vocant nigrum, & argentum vitreum abiens, posteriori quoque, dum conteritur, ob majorem tenacitatem facile separando, ut ex cupro vitrato, & argento vitreo conflatum esse videatur, aquam etiam fortem & salis ammoniaci spiritum cæruleo colore perfundens, dimidium sui ponderis argentum, $\frac{16-17}{100}$ cupri, interdum etiam pauxillum auri continens.*

rubrum 12. Rothgülden. A. ponderosum tritura rubens intus parum nitens, igne decrepitans & paulo post arsenici vaporem eructando liquescens.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 5. Argentum rubescens polyëdrum glandulosum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 4. Argentum rubescens tritura rubra ♀, o–o.

Woltersd. miner. 29. Argentum rubrum diaphanum & opacum.

Cronst. miner. §. 169. Argentum sulphure, ferro & arsenico mineralisatum.

Cartheus. miner. 76. Argentum mineralisatum rubrum splendens.

Waller. miner. 315. Argentum arsenico, pauco sulphure & ferro mineralisatum, minera rubra ante ignitionem liquabili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 333. *n.* 4. Argentum arsenico & sulphure mineralisatum, minera rubra ante ignitionem fusibili.

Habitat in Sibiriæ (*in monte* Schlangenberg,) novæ Hispaniæ, *regni* Peruani & Chilensis, Hispaniæ (*prope* Cazalla & Guadalcanal,) Galliæ (*prope* Allamont & fanum S. Mariæ,) Fürstenbergiæ (*prope* Wittichen, Wirtembergiæ (*prope* Reinertsau & Schiltach,) Herciniæ (*prope* Clausthal, & S. Andreasberg,) Saxoniæ (*prope* Freyberg, Bræunsdorf, Oberschœna, Gros, & Kleinvoigtsberg, Tschopau, Ehrenfriedersdorf, Marienberg, Schneeberg, Annaberg, Raschau & Johanngeorgenstadt, Bohemiæ (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Altwoschiz, Jungwoschiz, & Ratieborziz,) Hungariæ (*prope* Cremniz, Schemniz, & *inter* Schemniz & Koenigsberg,) & Transilva-

niæ (*prope* Boiza) *fodonis*, *sæpe cum pyrite*, *arsenico nativo*, *galena*. *argenio vitreo*, *aliisque argenti mineris nunc superficiale*, *nunc minoribus particulis majoribusve massis quartzo creberrime & petrosilici inspersum*, *cave penetrans & tingens*, *pro aliqua tantum parte aqua forti solvendum*, *quamvis argenti ad* $\frac{3}{5}$ *contineat*, *arsenico* ($\frac{27}{100}$), *sulphuri* ($\frac{13}{100}$), *& interdum quoque exiguæ ferri portioni juncti*, *pelluciditatis gradu*, *coloris intensitate*, *textura & forma externa varians*, *opacum subopacum* (*obscurius tinctum*,) *diaphanum*, (*in crystallis*) *semipellucidum*, *aut pellucidum*, *coloris lætioris*, *lateritii*, *cinnabarini*, *aut inter sanguineum & coccionellæ æmulum intermedii*, *vel obscurioris*, *coccionellæ æmuli*, *kermesini*, *adeo plumbei*, *& ferrei*, *ut tamen tritura semper rubenti*, *utplurimum compactum*, *texturæ planæ*, *conchaceæ vel inæqualis*, *rarius lamellosum*, *forma creberrime communi*, *interdum crystallorum utplurimum aggregatarum*, *polyedra*, *vel prismata hexaedra*, *interdnm longitudinaliter striata*, *sæpe acicularia*, *alterutro vel utroque fine pyramide triedra*, *vel hexaedra terminata*, *fasciculata vel in reticuli speciem disposita*, *vel pyramides simplices triedras*, *frequentius hexaedras elongatas acuminatas*, *interdum ad apicem altera triedra auctas*, *sparsim*, *fasciculatim aut stellatim congestas referentium*.

album. Weisgülden. 14. A. opacum metallice nitens compactum ponderosum coloris dilute plumbei trituræ similis, igni expositum sulphuris arsenicique vaporem emittens, fragile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 4. Argentum albidum informe fragile.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 5. Argentum mineralisatum cupri arsenicalis tritura albida. o—o, ♀, ♆.

Woltersd. miner. 29. Argentum albo-griseum splendens cupro mixtum.

Cronst. miner. §. 170. 3. 2. Argentum arsenico cupro & ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. miner. 315. *syst. miner.* 2. *p.* 334. *n.* 5. Argentum arsenico, sulphure & cupro mineralisatum minera micante alba.

Cartheus. miner. 75. Argentum mineralisatum albescens splendens.

Habitat in Saxoniæ (*prope* Freyberg,) Bohemiæ (*prope* Ratieborziz & Wobezniz,) Hungariæ (*prope* Cremniz, Schemniz & Kapnik,) Transilvaniæ (*prope* Facebai,) Siciliæ (*ad montem* Niso & *prope* Fondachelli,) & Alfa-

tiæ (*prope* Markirch?) *fodinis*, *rarius superficiale*, *quam aliis fossilibus innidulans*, *vix ultra* $\frac{1}{20}$ *argenti continens*, *quod præter sulphur & arsenicum cuprum*, *nonnunquam quoque ferrum sibi junctum habet*, *triturâ nitorem exaltans*, *in fragmenta indeterminata dissiliens*, *texturæ utplurimum planæ*, *formæ frequentius communis*, *quam crystallinæ*.

91. PLUMBUM. ♄ Ex cærulescente album, ad aërem nigrescens, malleabile, molle, mutum, ponderis specifici = 11450, 1000.
Igne facile liquescens, superficie iridis coloribus ludente, sensim abiens in calcem primo albam, tum griseam, flavam denique rubram, facilime in vitream convertendam.
Acidis omnibus solvendum, quibus colorem quidem nullum, at saporem dulcem impertitur colore albo iterum præcipitandum.

nativum. 1. Pl. nudum. *Syst. nat.* I. *p.* 180. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 62. *n.* 1.
Cartheus. miner. 65. Plumbum nudum granulatum.
Waller miner. 272. Plumbum nativum.
Habitat in Germania, *an unquam vere nativum?*

ochraceum. 2. Pl. pulverulentum nitoris metallici expers, aqua forti totum cum effervescentia solvendum, in prunis facile in plumbum metallicum reducendum.
Syst. nat. I. *p.* 205. *n.* 5. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra plumbi pulverea albida.
Cartheus. miner. 66. Plumbum terrestre ochraceum.
Cronst. miner. §. 37. & 184. 1. A. 1. Terra calcarea cerussa nativa intime mista & Minera plumbi calciformi: pura pulverulenta.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 313. *n.* 13. a. b. Plumbum facie & consistentia terrea.

Habitat rarius aliis fossilibus, majoribus præsertim frustis inspersum, quam superficiei minerarum plumbi fatiscentium inhærens, aërem fixum continens, ut tamen 40-75 plumbi libras ex centum largiatur, non raro cretam sibi immixtam habens, aut ferri calce intersita (*in* Saxonia *prope* Freyberg & Tschopau,) Hercynia (*prope* Wildenman,) *electoratu* Trevirensi (*in* Langenhecke) *cinereo, aut* (*in* Scotiæ Leadhills) *cærulescente, aut* (*in* Angliæ Lathgilldalemine) *flavicante, aut in eadem fodina, in* Scotiæ Leadhills, *in* Sibiriæ *fodinis* Beresowkensibus) *flavo colore tinctum, alias* e. gr. *in* Sueciæ *monte* Christieersberg, *in* Angliæ *fodini prope* Elton & Lathgilldale, *in* Hercynia *prope* Lettenbruchen, *in* Saxonia *prope* Johanngeorgenstadt, *album, coram tubo ferruminatorio in carbone primo candens tum liquescens, ex solutione in aqua forti per muriæ & vitridi acidum forma sedimenti albi, per zincum & ferrum forma metallice præcipitandum.*

terreum. 3. Pl. inconspicuum intus terreum aqua forti cum effervescentia solvendum.

Waller syst. miner. 2. *p.* 310. *n.* 10. & *p.* 313. *n.* 13. e. Plumbum terrestre vel lapideum calcareo lapide mineralisatum, & Terra plumbaria rubra.

Cronst. miner. §. 38. & §. 184. 1. A. 2. Terra calcarea cerussa nativa intime mixta & Cerussa nativa indurata.

Habitat in Sueciæ *monte* Christiersberg, *in* Angliæ (*præsertim comitatus* Derbyensis *prope* Winster, *etiam prope* Alstonmcor Cambriæ & *prope* Paris mountain,) Britanniæ (*prope* Poullaeuen,) Lotharingiæ, Alsatiæ (*prope* Geroldsek,) Bipontii (*prope* Nohfelden,) Eifaliæ (*prope* Call,) Hercyniæ (*potissimum prope* Cellerfeld,) Saxoniæ (*prope* Freyberg, Tschopau & Johanngeorgenstadt) Bohemiæ (*prope* Mies & Bleystadt,) Carinthiæ (*prope* Bleyberg, Tirolis,) Austriæ (*prope* Tirniz,) Hungariæ (*prope* Schemniz,) Temeuæ (*prope* Saska) & Sibiriæ *fodinis, sæpius massis majoribus aliis fossilibus innidulans, rarius stillatitium, album, cærulescens aut cæruleum, quam formæ communis, cinereum, flavicans, sulphureum, flavum, rubrum, rufescens, spadiceum, fuscum, nigricans vel atrum.*

micaceum. 4. Pl. attactu pingue lamellosum, nitore & colore ad argentum accedens.

v. *Bose Schr. berl. Naturf.* 8. *p.* 204.

Habitat, utplurimum una cum plumbo spatoso, in Hercyniæ *fodina* (Bergmanstrost *prope* Andreasberg,) *lamellis creberrime pluribus sibi incumbentibus.*

vitreum. 5. Pl. semipellucidum fragile texturæ nitorisque vitrei, formæ communis.

Woulf. act. angl. 66. 2. *n.* 43. *exp.* 13.

Habitat, crebro una cum galena aut plumbo spatoso aliis fossilibus innidulans, in Angliæ (*provinciæ* Sommerset & Platomine,) Britanniæ (Poullaouen,) Rhenanis (*prope* Lahr & Langenheke,) Hercyniæ (n. S. Joachim & Bleyfeld *prope* Cellerfeld,) Saxoniæ *prope* Tschopau) Bohemiæ (*prope* Przibram) Carinthiæ (*prope* Bieyberg,) Hungariæ (*prope* Schemniz,) & Sibiriæ (Semenowensi *ad montes* altaicos) *fodinis, cum aqua forti non effervescens, interdum diaphanum, texturæ nunc potius conchaceæ nunc festucariæ hyalinum, album, cinereum, vel ex virescente flavicans.*

spatosum. 6. Pl. intus & extrinsecus nitens molle album in igne crepitans, cum acidis effervescens, formæ utplurimum crystallinæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 9 Plumbum fragmentis spatosis.
Woltersd. miner. 32. Plumbum spatosum album.
Waller. miner. 275. Plumbum arsenicale mineralisatum, minera spatiformi alba s. grisea.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 307. *n.* 6. Plumbum terrestre vel lapideum, minera spathiformi alba vel grisea.
Cronst. miner. §. 184. 1. A. 1. 2 & 3. Minera plumbi calciformis pura indurata.
Vogel miner. 166. Spatum plumbiferum.
Laborie act. parif. extran. 9.
Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43.

β) Plumbum spati cubici. *Mus. Tessin.* 64. *n.* 5.

Habitat rarius globulosum aut cellulosum, quam crystallinum in Scotiæ (Leadhill's,) Angliæ (Mendiphills,) Irlandiæ, Britaniæ (*prope* Poulaouen,) Burgundiæ, Lotharingiæ (*prope* La Croix,) Alsaciæ (*prope* Geroldsek,) Brisgoviæ (*prope* Freyburg,) Nassoviæ, *Ducatus* Montani (*in monte* Wildberg,) Hercyniæ (*potissimum* Bleyfeld & Glüksrad *prope* Cellerfeld,) Saxoniæ (*prope* Tschopau, Schwarzemberg & Johanngeorgenstadt,) Bohemiæ (*prope* Przibram,) Austriæ (*prope* Tirniz,) Hungariæ (*prope* Schemniz) & novæ Hispaniæ *fodinis, non raro*

cupro vel ferro ochraceo, vel magnesia obductum nitoris interdum fericei, molle, ut cultro secari queat, texturæ nunc lamellosæ, nunc conchaceæ, nunc inter conchaceam & inæqualem intermediæ, in fragmenta indeterminata dissiliens, ex centum libris 40-75 plumbi, largiens, quippe sæpius præter plumbi calcem non nisi aquam & aërem fixum continens, rarius ensiforme, aut polyëdrum, aut tabulas tetraedras angulo 350 sibi impositas, aut prismata pentaedra, pyramide pentaedra terminata aut tetraedra obliquangula, quam hexaedra, interdum compressa, crebrius pyramide hexaedra aut tetraedra terminata, vel pyramides hexaedras, rarius solitarias, quam vario modo combinatas, fasciculatas aut in bacillos conjunctas, denuo in fasciculos aut pyramides aggregatas.

hyalinum. 7. Pl. hyalinum cum aqua forti effervescens molle in prunis crepitans, nitoris vitrei, formæ crystallinæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 10. Plumbum (spatosum) pellucidum hyalinum rasile effervescens.

Hacquet Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 157, 158. *t.* 3. *f.* 4-6.

Habitat in Sibiriæ (Nertschinskensibus,) Temesiæ (*prope* Dognaska,) Hungarie (*prope* Schemniz,) Bohemiæ (*prope* Bleystads & Przibram,) & Saxoniæ (*prope* Tschopau) *fodinis, nunc polyaedra, nunc prismata tetraedra obliquangula faciebus alternis latioribus conspicua, nunc pyramides hexaedras simplices, vel imperfectas duplices, aut pyramides duplices tetraedras interdum imbricatas referens.*

rubrum. 8. Pl. fulvum trituræ aurantiæ diaphanum utplurimum prismata tetraëdra obliquangula referens, nitoris metallici expers.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 8. Plumbum hexaëdrum rhombeum fulvum.

Cronst. miner. §. 184. 1. A. 2. 4. Minera plumbi calciformis pura indurata rubra.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 309. *n.* 8. Plumbum sulphure & arsenico mineralisatum, minera spathiformi rubra.

Bindheim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 287. *sqq.*

Habitat in Sibiriæ (Beresowskensibus,) Austriæ, (*prope* Annaberg,) Bohemiæ, (*prope* Bleystadt,) Saxoniæ, (*prope* Bockau,) Eifaliæ, (*prope* Call,) & Sabaudiæ, (*prope* Trappettes) *fodinis, præter plumbum* ($\frac{36}{100}$), *præter niccoli calcem parcissimam, & aërem vitalem,*

molybdænæ acidum continet; an interdum etiam pauxillum sulphuris & arsenici? an præter sibiricum specimen reliqua etiam colore certe paulisper accedentia huc spectent? analysis docebit.

flavum. 9. Pl. flavum nitoris metallici expers formæ crystallinæ molle in igne crepitans aqua forti & muriæ acido fere totum solvendum, posteriori solutione inspicata cærulea.

v. Wulfen ap. Jacquin miscellan. austriac. 2. *Vienn.* 1781. *& Abhandl. vom kærnthnisch. Bleyspate. Wien.* 1785. *fol.*

Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 95. &c.

Habitat rarius in Scotiæ (Leadhill's,) Britanniæ (*prope* Poullaouen,) Burgundiæ (*prope* S. Prix sous-Bouvray,) Hercyniæ (alten Teutschen *prope* Cellerfeld,) Temesiæ (*prope* Dognaska,) & Austriæ (*prope* Annaberg,) *quam in* Carinthiæ (*prope* Bleyberg) *fodinis, flavedinis & nitoris gradu mirifice varians, sæpe galenæ innidulans, aut una cum pseudogalena marmori insidens, plumbi calce cum molybdænæ calce conjuncta ponderosum, rarius prismata hexaedra, quam cubos rhombosve convexis faciebus interdum conspicuos, vel tabulas tetraedras aut octaedras, in cellularum speciem aggregatas referens.*

virens. 10. Pl. virescens ponderosum in fragmenta indeterminata dissiliens in pulverem flavum conterendum, aqua forti bulliente sine effervescentia fere totum solvendum, in igne difficilius liquescens, & refrigeratum polyedra referens.

Syst. nat. I. *p.* 180. *n.* 3. Plumbum nitri spatosi utrinque truncati.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 7. Plumbum crystallis hexaedro-prismaticis utrinque truncatis o-o.

Waller. miner. 296. Plumbum arsenico mineralisatum, minera solida crystallisata viridi.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 308. *n.* 7. Plumbum terrestre vel lapideum, minera spathiformi viridi.

Woltersd. min. 32. Plumbum spatosum viride prismaticum.

Cronst. miner. §. 184. 1. A. 2. 3. 2. Minera plumbi calciformis pura indurata crystallisata viridis.

Habitat in novæ Hispaniæ, Sibiriæ (*prope* Catharinenburg,) Scotiæ (Leadhill's) Angliæ (*prope* Monegash & Elton,) Britanniæ (*prope* Huelgoat,) Lotharingiæ (*prope* La Croix,) Alsatiæ (*prope* Erlenbach,) Brisgoviæ (*prope* Freyburg,) Bohemiæ (*prope* Mies & Przibram,) Saxoniæ (*prope* Johanngeorgenstadt, Tschopau, Schwarzenberg,

berg, Freyberg, Kleinvoigtsberg, Grosschirma,) Hercyniæ (*prope* Clausthal & Cellerfeld) & rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach) *fodinis, cum plumbi calce præter pauxillum calcis ferreæ phosphori acido conjuncta, ita ut cum carbonum pulvere vasis inclusum & igne agitatum, verum phosphorum, ex* 200 *libris* 9 *libros exhibeat, molle utplurimum, diaphanum, interdum subopacum, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturæ inæqualis & minutim granularis, viredine utplurimum olivacea, nonnunquam psittacina aut graminea aut in flavum rubrumve colorem vergente, rarius superficiale, quam particulis minoribus massisve majoribus aliis fossilibus inspersum, rarius forma communi aut stillatitia conspicuum, quam crystallorum variæ magnitudinis extrinsecus nitentium & lævium nunc parallelepida exilia, sæpius prismata hexaedra, crebro alterutro vel utroque fine pyramide hexaedra terminata, vario modo cohærentia vel in bacillorum speciem aggregata aut pyramides hexaedras aciculares acuminatas, spersas vel in musci ramosi speciem aggregatas referentium.*

jaspideum. 11. Pl. fuscum durum opacum formæ communis.

v. Fichtel Karpath p. 348.

Habitat in fodina Temesiensi *prope* Saska, *ex centenario* 36 *libras plumbi &* 10 *argenti drachmas, cujus singulæ semilibræ quatuor auri denarios continent, largiens.*

fuliginosum. 12. Pl. nigrum inconspicuum inquinans, aqua forti non totum solvendum, igne agitatum sulphuris flammam vaporemque emittens & refrigeratum granum polyedrum relinquens.

Karst. lesk Mineralkab. 1. *p.* 489. *n.* 3. 4. Plumbum ochraceum brunum & nigrum.

Laumont ap. la Methene journ. de phys. 1787. 1. *p.* 383.

Habitat in Saxoniæ (*prope* Tschopau & Freyberg,) Britannia *prope* Huelgoat, *præter plumbi calcem & phosphori acidum sulphur continens, utrum propria species. An potius galena fatiscens, plumbo virenti insperso facta?*

alvernicum. 13. Pl. ex virescente flavum, nitoris metallici expers carbonibus inspersum non decrepitans, at ebulliens, arsenici fumum eructans & grana polyedra relinquens.

Sage ap. la Mether. journ. de phys. 1789. 2. *p.* 53.

Fourcroy annal. de chim. 2. 1789. *p.* 29.

Habitat in Alvernia *prope* Rosieres, *præter plumbi calcem, & phosphori acidum & arsenici acidum calcemve continens, quartzo ferruginoso innidulans nunc formæ communis nunc prismata hexaedra in globos imperfectos aggregata referens.*

arseni-catum. 14. Pl. inconspicuum in prunis facile candens, difficilius liquescens, fortiori demum arsenici fumum eructans & plumbum metallicum relinquens.

Proust. & Sage ap. la Metherie journ. de phys. 1787. 1. *p.* 394. *&* 1789. 2. *p.* 53.

Habitat in Burgundiæ *&* Andalusiæ *fodinis, post liquationem refrigeratum crystallinæ formæ expers, neque colorem penitus immutans nunc pulverulentum & flavum galenæ superficiem obducens nunc insigni coloris viridis & flavi varietate, a gramineo ad cereum usque, ut etiam nitore & pelluciditatis gradu ceram æmuletur, forma granulorum aggregatorum interdum galenæ nucleum includentium, quartzo & feldspato innidulans.*

duplex. 15. Pl. inconspicuum prunis inspersum arsenici sulphurisque vaporem & flammam eructans.

Sage ap. la Mether. journ. de phys. 1789. 2. *p.* 53.

Habitat in Alvernia *prope* Rosieres, *plumbi calce duobus acidis, arsenici & vitrioli juncta.*

vitriola-tum. 16. Pl. albidum nitoris metallici expers fixissimum igne sine strepitu & ebullitione liquescens cum acidis non effervescens.

Gadolin chem. Annal. 1778. 1. *p.* 147.

Proust. ap. la Mether. journ. de phys. 1787. 1. *p.* 394.

Habitat in Scotiæ (*prope* Strontian,) Angliæ (*in* Anglesea,) *&* Andalusiæ *fodinis, difficilime aqua solvendum, album vel canum, magis minusve pellucidum nunc superficiei galenæ erosæ adspersum, ex qua fatiscente ortum nunc crystallorum forma comparens, difficilius plumbum suum dimittens.*

corneum. 17. Pl. album nitoris metallici expers igne facilime liquescens, paulo fortiori totum avolans.

Spielmann journ. de phys. 1774. *Dec. p.* 455.

Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 269.

Habitat rarius in Lotharingiæ (*prope* la Croix) *&* Bohemiæ (*prope* Mies *&* Przibram) *fodinis.*

Saturnites 18. Pl. nitoris metallici expers igne facile liquefcens & avolans poft liquationem refrigefcens acicularum formam affumens cum plumbo coire renuens.

Monnet apud la Mether. journ. de phyf. 1786. 1. *p.* 168.

Habitat in Britannia *prope* Poullaouen. *An foffile revera diftinctum? an hujus generis?*

Plumbago. 19. Pl. metallice nitens igne facile cum fulphuris vapore & flamma liquefcens & meracum plumbum fine argento relinquens.

Cronft. miner. §. 185. Plumbum fulphure mineralifatum.

Waller. fyft. miner. 2. *p.* 305. *n.* 5. Plumbum fulphure & arfenico mineralifatum, minera folida plumbeo colore fere malleabili.

β) *Karft. Lesk. Mineral kab.* 2. *p.* 488. *n.* 2. Plumbum mineralifatum cæruleum.

Habitat in Norwegiæ *(comitatu* Jarlsberg,) Sueciæ (*prope* Hallefors,) Scotiæ Leadhill's,) Angliæ (*prope* Matlok *&* Afhover,) Hifpaniæ (*prope* los Aranios,) Siciliæ (*prope* Novarra,) Carinthiæ (*in monte* Rabl *& prope* Bleyaerg *&* Bleyburg,) Hercyniæ (*in monte* Rammelsberg, *prope* Cellerfeld *&* Clausthal, *in* Weftphaliæ, β) *colore inter plumbeum & cæruleum indicum intermedio diftinctum, in* Saxoniæ (*prope* Tfchopau) *fodinis*, *utplurimum coloris & nitoris chalybei vel plumbei, intus parum nitens, extrinfecus interdum fpeculi ad inftar crebrius compactum, quam radiatum aut lamellofum, crebrius in fragmenta indeterminata, quam cubica diffiliens, utplurimum formæ communis, interdum (β) prifmata hexaedra fafciculata referens, præter plumbum nihil nifi fulphur continens.*

Galena. 20. Rleyglanz. Pl. nitoris & coloris plumbei ponderofum molle in grana fecedens, in fragmenta cubica diffiliens, igne cum vapore flammaque fulphuris liquefcens & in vitrum mutato plumbo argenti granum relinquens. Fig. 19.

Syft. nat. I. *p.* 120. *n.* 4. XII. 3. *p.* 133. *n.* 3. Plumbum mineralifatum, particulis cubicis. ♃, ☽.

Cronft. miner. §. 186. Plumbum argento fulphurato mineralifatum.

Waller. miner. 242. Plumbum fulphure & argento mineralifatum.

Waller. fyft. miner. 2. *p.* 302. *n.* 2. Plumbum fulphure mineralifatum & argento mixtum, minera teffulis majoribus minoribus vel granulis micante.

Woltersd. miner. 188. Plumbum cæsio-griseum splendens tessulatum.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 133. *Cartheus. miner.* 66. Plumbum (compactum) mineralisatum continuum albo-cærulescens nitens.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 132. *n.* 2. Plumbum (crystallinum) tessellato-crystallisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 304. *n.* 3. Plumbum sulphure mineralisatum argento mixtum, colore albo-cærulescente, crystallisatum.

δ) *Syst. nat.* I. *p.* 180. *n.* 5. XII. 3. *p.* 133. *n.* 4. Plumbum mineralisatum punctis suboccultatis ♁, ☽.

Waller. miner. 297. *syst. miner.* 2. *p.* 310. *n.* 11. Plumbum minera galenica mineralisata lapidi insensibiliter immixta.

Woltersd. miner. 32. Plumbum cæsio-griseum splendens punctatum.

Habitat frequentissimum in Sibiriæ & Europæ *fere omnis fodinis, rarius superficiale, quam minoribus particulis* (δ) *majoribusve massis aliis fossilibus, potissimum calcariis innidulans, sæpe cum pyrita, cuprofulvo, ferro spatoso, pseudogalena obvium, intus multum nitens, præter plumbum* (*ad* $\frac{4\frac{1}{2}}{5}$) *& sulphur argenti quoque minorem majoremve copiam* ($\frac{1}{1000}-\frac{1}{20}$), *rarius (*e. gr. *in* Transilvaniæ & Hungariæ *fodinis) auri simul portiunculam continens, lamellosum, ut tamen textura interdum ad fibrosam aut* (β) *compactam accedat, lamellis interdum ita dispositis, ut pars superficiei obumbretur, sæpe formæ communis, superficie interdum speculi instar nitente aut sulcis longitudinalibus vel cancellatis exarata vel vestigiis hexaedro-pyramidalibus aut cubicis aut sphæricis aut cellulis tetraedris inæquali vel arbuscularum imaginibus picta, interdum quasi erosum vel quasi liquatum, stillatitium, botryoides, fruticulos, arbusculas, crystallos* (γ), *utplurimum exiles, rarius solitarias & vagas, arenæ nonnunquam mistas, quam aggregatas & connatas, faciebus sphærice convexis aut excavatis interdum conspicuas & quidem rhombos vel cubos perfectos* (Fig. 19.) *aut* (Fig. 20.), *ad angulos omnes truncatos aut pyramides tetraedras, ut plurimum* (Fig. 23.) *duplices, non raro ad apices* (Fig. 24.), *interdum quoque simul ad angulos* (Fig. 25.) *truncatas, aut prismata hexaedra pyramide triedra vel tetraedra interdum terminata referens.*

ferriferum. 21. Pl. metallice nitens, cum sulphuris vapore & flamma sed galena difficilius liquescens & fortiori igne vitrum nigrum exhibens.

Cronst. miner. §. 187. Plumbum, ferro & argento sulphurato mineralisatum.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 134. *n.* 6. Plumbum (basaltinum) mineralisatum, fasciculis decussatis striatum.

Waller. miner. 294. Galena striata.

Habitat in Sueciæ *fodinis* (*monte* argenteo occidentali, (β) *in* Dalecarliæ Skinshytta,) *pariter in fragmenta cubica dissiliens & in grana secedens, præter plumbum & sulphur ferrum argentumque continens.*

stibiatum. 22. Pl. coloris & nitoris plumbei fibrosum in crustas secedens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 133. *n.* 5. Plumbum mineralisatum fibroso-striatum ♄, ♂, ☽.

Cronst. miner. §. 188. Plumbum antimonio & argento sulphurato mineralisatum.

Woltersd. miner. 32. Plumbum cæsio-griseum splendens radiatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 305. *n.* 4. Plumbum antimoniali minera mineralisatum, argento mixtum.

Habitat in Sibiriæ (Nertschinskensibus,) Sueciæ (*prope* Sahlberg,) Hercyniæ (*potissimum prope* Lautenthal,) Hungariæ (*prope* Schemniz) & Hispaniæ (*prope* Synares) *fodinis, igne agitatum sulphuris vaporem flammamque emittens, præter plumbum quippe sulphur, stibium & argentum continens, crustis, in quas secedit, rectis aut incurvis, crassioribus vel tenuioribus, fibris crassioribus vel subtilioribus, parallelis vel fasciculatis.*

hercynicum. 23. Pl. cum cupro & stibio, pauciori ferro & sulphure, paucissimo argento conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 295. Weisgülden.

Habitat in Hercyniæ *fodina* Andreascreuz (*prope* Andreasberg,) *in* 100 *partibus ultra* 34 *plumbi*, $16\frac{1}{4}$ *cupri*, 16 *stibii*, $13\frac{1}{4}$ *ferrri*, 10 *sulphuris*, $2\frac{1}{4}$ *argenti continens.*

cornubicum. 24. Pl. cum stibio, pauciori cupro & sulphure, paucissimo ferro conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 294. Fahlerz.

Habitat in Cornubiæ *fodina prope* Nanslo, *dimidia fere parte ex plumbo constans, præterea in* 100 *partibus* 21 *stibii, ultra* 13 *cupri*, 7 *sulphuris & vix ultra unam ferri continens.*

fabaudi-cum. 25. Pl. metallice nitens igni expoſitum arſenici fumum eructans.

C. de Razoumowsk. excurſ. dans les mines du Haut-Faucigny. p. 15.

Habitat in Sabaudiæ *fodina aux* Trappettes, *externa facie ad cuprum vitratum accedens, præter plumbum, ſtibium & arſenicum continens.*

92. HYDRARGYRUM. ☿ Coloris argentei, nitoris ſatis tenax, frigore demum enormi ſolideſcens, tum malleabile, ponderis ſpecifici = 14110:1000.

Igne, eo quo plumbum liqueſcit, paulò majore in vapores reſolvendum.

Acidis pluribus facile ſolvendum, colorem nullum, mineralibus vero acrimoniam majorem impertiens, ex omnibus per cuprum nitoris metallici particeps præcipitandum.

virgineum. 1. H. nudum liquidum ponderoſiſſimum coloris nitorisque argentei.

Syſt. nat. I. *p.* 171. *n.* 1. XII. 3. *p.* 119. *n.* 1. Hydrargyrum nudum fluidum.

Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum nudum nativum.

Waller. miner. 218. Hydrargyrum nativum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 148. *n.* 1. Mercurius virgineus.

Act. Upſ. l. 1720. *n.* 3. *p.* 55. Argentum vivum in galena.

Cronſt. miner. §. 215. Mercurius nativus virgineus.

Habitat in Sueciæ (*prope* Sahlberg,) Hiſpaniæ (*prope* Almaden,) Hetruriæ (*prope* Levigliano *& in monte* di S. Fiora,) Carnioliæ (*prope* Idriam,) Bohemiæ, Palatinatus (*prope* Wolfſtein *&* Mœrsfeld) *&* Bipontii (*in monte* Stahlberg *& prope* Moſchellandsberg) *fodinis, in poſterioribus mali ominis, globulorum forma foſſili innidulans & ſola jam agitatione eliciendum.*

Amalgama. 2. H. ponderosum coloris nitorisque argentei solidiusculum igne agitatum argentum purum relinquens.

Cronst. miner. §. 215.

Habitat rarius massis majoribus quartzo, petrosilici spato innidulans, quam superficiei aliarum hydrargyri minerarum insidens, in Hungariæ *(prope* Zlana,) Bipontii *(prope* Moschellandsberg *& in monte* Stahlberg) *&* Sueciæ *(prope* Sahlberg) *fodinis, utplurimum satis fragile & forma communis, interdum polyedra exilia oblonga referens.*

larvatum. 3. H. terreum subponderosum igne hydrargyrum dimittens.

Habitat in Sicilia *(prope* Busachino) *humo, in* Hispania *(prope* Alicarle) *arenæ,* Carniolia *(prope* Idriam) *ardesiæ speculi instar nitenti, argillæ, margæ intertritum, quæ omnia igni in vasis clausis exposita, quamvis nullo alio corpore adjecto, hydrargyrum largiuntur, quod oculis non obvium forsan calcis forma continent.*

sublimatum. 4. H. nitoris metallici expers igne totum fere forma fumi albi, sine vapore flammave sulphuris avolans.

Woulfe exp. made in ord. to ascert. th. nat. of som. subst. Lond. 1777. 4.

Suckow Beschr. des natürl. Turp. &c. Mannh. 1782. 8.

Baumer hist. merc. corn. Hassiac. natural. &c. Giess. 1785.

Habitat in Hassiæ, *(olim)* Palatinatus *(prope* Wolfstein & Moersfeld) & Bipontii *(prope* Moschellandsberg) *fodinis, utplurimum una cum nativo hydrargyro cum vitrioli & muriæ acido conjuncto, ita ut nunc hoc, nunc illud dominatur, in foveolis matricis, rarius pulverulentum, quam induratum, in crustas concentricas aliquando secedens, forma communi aut globulorum solitariorum vel aggregatorum vel crystallorum exilium speculi instar nitentium, rarius prismata hexaedra, quam cubos in sphæras aut majores cubos aggregatos referentium, viride, virescens citrinum, flavum, flavescens, album, canum, cinereum, ex cinereo atrum aut nigrum.*

Æthiops. 5. H. nigrum inconspicuum igne facile liquescens & paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 268.

Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 481.

Habitat in Nassoviæ *(prope* Kirchheim) *&* Carnioliæ *(prope* Idriam) *fodinis, in his utplurimum una cum cinnabari lamellosa.*

Cinnabaris. Zinnober. 6. H. ponderosum nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea, igne facile liquescens & paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Syst. nat. I. *p.* 171. *n.* 3. XII. 3. *p.* 119. *n.* 3. Hydrargyrum mineralisatum pyriticosum fibrosum. ♀.

Waller. miner. 219. Hydrargyrum sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 150. *n.* 2. Mercurius sulphure mineralisatus minera rubra.

Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum rubrum purpureum tinctorium.

Cartheus. miner. 62. Mercurius mineralisatus striatus ruber striis longitudinalibus splendentibus.

Cronst. miner. §. 216. Mercurius sulphure mineralisatus.

Dale pharmac. 35. *Pharm. Wart.* 10. Cinnabaris nativa.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 119. *n.* 2. Hydrargyrum (crystallinum) crystallisatum cubicum.

Habitat in regno Peruano (*prope* Guancavilla) *&* Chilensi (*in provinciis* Coquimbo *&* Quillota,) nova Hispania (*prope* Chilapan,) Japonia, Sina, Sibiria (*prope* Nertschinsk,) Transsilvania (*prope* Bobaya *&* Dumbrawa,) Temesia, Hungaria (*prope* Schemniz *&* Krasznakorka,) Bohemia (*prope* Pirgliz, Wesseriz, Horzowiz, Joachimsthal, Aberdam, Commarow, Swata *&* Beneschau,) Stiria (*prope* Eisenerz,) Carinthia (*prope* Paternion,) Tiroli, Garniolia (*prope* Neumarktl, Stockenvoje, Idria,) Venetorum *terris*, Hetruria (*prope* Levigliano *& in monte* di S. Fiora,) (*parcius*) Sicilia (*in monte* Niso, *prope* Lentini, Marsala, Busachino, Paterno *&* Afforo,) Hispania (*prope* Almadon, Alicante, Valentia *&* S. Philippi,) (*parcissime*) Scotia, (*parcius*) *in* Normannia (*prope* Menilot) *&* Delphinatu, Palatinatu (*prope* Wolfstein, Mœrsfeld, Pozberg, Kazbach, Nak, Lemberg, Grind *&* Spizenberg,) Bipontii (*prope* Verbach, Bingert, Caudebach, Esweiler, Hinsweiler, *potissimum in monte* Stahlberg *& prope* Moschellandsberg,) Nassovia (*prope* Kircheim, *aliis terris* Rhenanis (*prope* Gauhgrehweiler *&* Grumbach,) *parcissimum in* Saxonia (*prope* Hartenstein *&* Schneeberg) *&* Hercynia (*prope* Wiede,) *in grana secedens, aquæ & acidis, non perinde salibus alcalinis resistens nunc superficiei modo adspersum nunc per puncta, lineas, venas, arbuscularum specie inspersum aut totum fossile, creberrime argillam, petrosiliceam, quartzum tinctu suo perfundens nunc massis majoribus obvium, solum ex*

hydrargyro & sulphure conflatum, ut illius ad $\frac{4}{5}$ & $\frac{7}{8}$ usque exhibeat, coccineum aut intermedii inter coccineum & coccionellæ aut inter coccineum & kermesinum tinctus aut kermesinum aut obscure rubrum, crebrius lamellosum, quam compactum aut parallele vel stellatim fibrosum, interdum pulverulentum, friabile aut inquinans, frequentius duriusculum, superficie nunc lævi nunc aspero, striata, decussatim sulcata vel cellulosa, forma creberrime communi, interdum tubulorum cohærentium, hemisphæriorum aut globulorum aut crystallorum exilium magis minusve diaphanarum, utplurimum aggregatarum sæpe striatarum, frequentius ad rubinum colore suo accedentium, quam coccinearum nunc lentes nunc pyramides triedras simplices aut duplices aut tetraedra, duplices nunc prismata triedra pyramide triedra terminata aut tetraedra aut hexaedra nunc (β) cubos nunc polyedra referentium.

hepaticum. 7. H. ponderosum formæ communis igni expositum cum flamma cærulea exardescens, at magnam sui partem relinquens.

Brünnich ap. Cronst. miner. 216. B. 1.

Habitat in Carnioliæ (*prope* Idriam) & Nassoviæ (*prope* Kircheim) *fodinis, hydrargyro dives, at coloris rarius coccionellæ æmuli, sed utplurimum, etiam in tritura obscurioris quam cinnabaris, hepatici vel in plumbeum vergentis aut ab interspersis cupri calcibus, passim cærulei aut viridis, compactum, rarius schistosum.*

cupriferum. 8. H. ex atro cinereum texturæ vitreæ, igni expositum crepitans flammamque sulphuris emittens & diu satis agitatum cupri granum in carbone relinquens.

Syst. nat. I. *p.* 171. XII. 3. *p.* 120. *n.* 5. Hydrargyrum (crepitans) petrosum ☿, ♀.

Cronst. minereal. §. 217. Mercurius sulphurato cupro mineralisatus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 151. *n.* 3. Mercurius sulphure & cupro mineralisatus, minera nigrescente.

Habitat in Bipontii (*prope* Moschellandsberg) & Sumatræ *fodinis, ponderosum, tritura rubra, ardesiæ, talco, quartzo, plumbi mineris innidulans, præter hydrargyrum sulphur & cuprum continens.*

glandulo-sum. 9. H. nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea igni expositum cum flamma sulphurea arsenici fumum eructans.
Syst. nat. I. *p.* 171. Hydrargyrum rubrum arsenicale.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 120. *n.* 4. Hydrargyrum mineralisatum arsenicale solidum. o–o.
Cartheus. miner. 63. Mercurius mineralisatus continuus ruber splendens.
Habitat in Japonia, *præter hydrargyrum & sulphur arsenicum continens.*

phlogisticum. 10. H. obscurum opacum ponderosum fragile igni expositum flammam & fumum fœtidum eructans.
Brünnich ap. Cronst. miner. §. 216. B. 2.
Habitat in Carnioliæ (*prope* Idriam) *&* rhenanis *fodinis, ex* 100 *libris* 9–50 *hydrargyri largiens. An vere distincta species?*

fœtens. 11. H. coccineum lamellosum subpellucidum tritura hepar sulphuris olens.
v. Born chem. Annal. 1789. I. *p.* 316.
Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 480.
Habitat in Idriæ *fodinis, petrosilici insidens; ex hydrargyro, sulphure & terra calcaria conflatum.*

93. AURUM. ☉

Coloris flavi, nitoris tenacissimum mutum, summopere malleabile & ductile, ponderis specifici = 19540 : 1000.

Igne fixum, neque sulphure, neque plumbi vitro domandum, cupro facilius liquescens & dum liquatur cyaneo colore refulgens.

Aqua regia colore flavo solvendum, calcibus ex hac præcipitatis vitra colore purpureo tingentibus.

nativum. 1. St. nudum ponderosissimum ductile visibile matrici inhærens.
Syst. nat. I. *p.* 184. *n.* 1. XII. 3. *p.* 151. *n.* 1. Aurum nudum.
Woltersd. miner. 29. *Cronst. miner.* §. 164. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 355. *n.* 1. Aurum nativum.

Cartheus. miner. 77. Aurum nudum genuini coloris.
Waller. miner. 321. Aurum nativum radiatum.
Habitat in Africæ *regionibus pluribus, præsertim littore occidentali, in regno* Peruano & Chilensi (*prope* Copiapo, Quasco, Coquimbo, Petorca, Ligua, Tiltil, Putaendo, Caren, Alhué, Chibato & Huilli-Patagua,) nova Hispania (*prope* Mexquital,) Javæ (*in montibus* Parrang & Megeneddon,) Sibiriæ *montibus*, *potissimum* Kolywanicis & altaicis, e. gr. Schlangenberg & *fodina* Semenowensi,) Transilvania (*prope* Trzestian, Abrubanya, Staniza, Herczigan, Ginel, Boiza, Ololapos, Abrudzellar, Gerter, Bucsum, Fueses, Salatna, Barkura, Cajonell, Ruda, Coiczum, Facebai, Nagyag, Kirnik, Trojka, *in montibus* Voldai, Voroispatak & Rota,) Temesia (*prope* Dognaska,) Hungaria (*prope* Kapnik, Magurka, Andreasfulva, Ujbanya, Bakabanya, Rimazombat, Deutschlipsch, Bugyanz. Kœnigsberg, Cremniz, Rosenau, Schmœlniz, Hoderitsch & Schemniz,) Bohemia (*prope* Eula, *rarius prope* Schwarzenthal & Bergreichenstein) & Salisburgo (*prope* Ramingstein, *etiam prope* Fusch, Muhrwinkel & *in valle* Zillerthal,) *parcius in* Lapponia (*prope* Swappawari,) Suecia (*prope* Ædelfors & Riddarhytta,) Saxonia (*prope* Reichmansdorf, Ottendorf, Bræunsdorf, Munzig, Schwarzenberg, Johanngeorgenstadt & *ad montem* Rabenberg,) Tirolli (*valle* Ziilerthal,) Carinthia (*prope* Groskircheim & *in* Goldzeche,) Stiria (*prope* Mandling,) Hassia (*prope* Herzhausen & Buchenberg,) Delphinatu (*prope* la Gardette,) Valesia, Pedemontio (*in valle* Aosta) & Hispania, *utplurimum terræ superficiei satis vicinum, rarissime omni alieno metallo, argento, cupro, ferro liberum nunc pallidius nunc saturatius flavum, interdum a cupri majori copia inhærente fulvum nunc superficiale aut bracteis tenuioribus aliis fossilibus adhærens nunc flammarum, venarum, granorum specie vel massis quoque majoribus spato, quartzo, gypso humo, argillæ, trapezio, gneisso fornacum aut metallifero, feldspato, petrosilici, jaspidi, pyritæ, molybdænæ, arsenico nativo, stibio communi, pseudogalenæ, galenæ, ferri argentive mineris inhærens, forma communi aut tabaci hispanici more matrici adspersum, sulcis decussantibus in superficie exaratum, cellulosum, floccosum, dentium, ramorum, setarum, capillorum, crystallorum quoque exilium, ut plurimum aggregatarum tabulas hexaedras prismata rectangula tetraedra in aciem terminata*

aut imperfecta utrinque pyramide tetraedra terminata, cubos, pyramides simplices triedras aut duplices tetraedras referentium specie conspicuum.

arenarium. 2. A. granorum micularumque auri colore fulgentium specie arenæ granis mixtum.

Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 9. XII. 3. *p.* 198. *n.* 12. Arena (aurea) auri difformis.

Waller. miner. 208. Aurum nativum terræ & arenæ inhærens solutum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 358. *n.* 5. Aurum nudum vel vestitum diverso colore terræ vel arenis inhærens.

Cronst. miner. §. 164. 1. 4. Aurum nativum lotum.

Habitat in Americæ *meridionalis insularumque oppositarum fluviis plurimis*, Africæ Nilo, Nigro, Zair, Axime & Senegal, Arabiæ Artemidoro *& aliis*, Cappadociæ Thermodoonte, Caramaniæ Hynami, Bithyniæ Cryforrhoo, Mingreliæ Phasi, Lydiæ Hermo & Pactolo, Bactriæ Octro, Indiæ Gange *& aliis*, *fluviis insulæ* Timor, *regni* Tibetani Altancol, Sinensis Junam, Russici Danà, Thraciæ Hebro, Transilvaniæ Bureia, Avanjos, Marosch, Temesiæ Nera & Menisch, Hungariæ Griesche & *aliis*, Poloniæ Warta, Silesiæ Bober, Barusch, S. Georgenbach, Goldbach, Goldbrunn, Piel, Kazbach, Zaks & Isari, Bohemiæ Sassawa, Nissa, Saxowa, Ottawa, Planiz, Mulda, Albi, Gizera, Worliz, Moraviæ Viadro, Germaniæ Danubio & (*jam in* Alsatia) Rheno, Austriæ Waga, Carniolæ Savo, Carinthiæ Gravo, Salisburgi Mura & Salza, Brixiæ Sila, Tirolis Athesi & Dravo, Bavariæ Fürd, Silvæ *nigræ* Goldbrunn, Franconiæ Cronach, Goldbrunn & Sala, *montis piniferi* Egra, Moeno & Rudach, Vennonum Fontana, Lusatiæ Elistro, Goldbach & Sprea, Saxoniæ Ilisso, Voigtlandiæ, Weida, Seiffenbach, Gœlsch, Gera & Alstera, Thuringiæ Schwarza & Unstruth, Hassiæ Edera & Oerz, Hercyniæ Helm, Westphaliæ Amaso, Sailla *in* Mosellam *exeunte*, Cevennensium Cevis & Gardonis, Burgundiæ Dubis, Pyrenæorum Ariega, Benagues, Ferriet, Garonna & Salata, Hispaniæ Tago, Italiæ Pado, Rhætiæ Adda & Oeno, Helvetiæ Amma, Arola, Goldbach & Ursa, Vallesiæ Dala & Rhadano, *magis minusve ponderosum, aurique nunc majorem nunc minorem copiam, sæpius adeo exiguam continens, ut operam in eo extra-*

hendo collocatam non compenſet, auri particulis per hydrargyrum vel aquam regis eliciendis nunc majoribus nunc minoribus, interdum pulvereis.

larvatum. 3. A. ſubtiliſſimis particulis aliis foſſilibus intermixtum, hydrargyri ope eliciendum.

Habitat in Sibiriæ (*monte* Schlagenberg, *etiam prope* Onaburg & *in terra* Tſchudarum,) Tranſilvaniæ (*prope* Trojka, Gertes, Boiza, Kisbanya, Nagyag, Salatnam. Cajonell, Stuniza, Facebai, Fuſes, Ginel Herczigan, Kirnick, Barkura, Criczum, Ruda, *montium* Rota,) Hungariæ (*prope* Kapnik, Bakabanya, Schemniz, Hoderitſch, Cremniz, Magurka,) Sileſiæ (*prope* Reichenſtein,) Bohemiæ (*prope* Eula & Schwarzenthal,) Saxoniæ (*prope* Munzig, Schwarzenberg & Braeunſdorf,) Sueciæ (*prope* Edelfors) Carinthiæ (Goldzeche & *prope* Groskirchheim,) Salisburgi (*ad montem* Rathhausberg) & Americæ *fodinis, creta, ſpato, argilla, porphyrio ſchiſtoſo, jaſpide, quartzo, ligno ſubterraneo, ſtibio communi arſenico nativo & albicante, pſeudogalena, galena, cinnabari, ferro ſpatoſo & ſulphurato, cupri argentique mineris variis & pyrite potiſſimum matricem præbentibus, in qua, oculis, quamvis armatis non conſpiciendum aurum latet.*

molybdænæ. 4. A. inquinans plumbei coloris & nitoris igni expoſitum ſulphuris vaporem & flammam emittens, violentiſſimo auri granum nudum relinquens.

v. Born. ind. foſſil. 1. *p.* 68. Aurum molybdæna mineraliſatum.

Habitat in Tranſilvaniæ (*prope* Nagyag) & Hungariæ (*prope* Rimazombat) *fodinis, ex auro, molybdænæ calce & ſulphure conſtans.*

ſtibiatum. 5. A. coloris chalybei, candeſcendo ſulphuris vaporem flammamque cum fumo albo emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 68. Aurum antimonio mineraliſatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchlipſch) & Tranſilvaniæ (*prope* Nagyag) *ex auro & ſtibio vulgari conſlatum, ſuperſicie interdum plumæ inſtar ſtriata.*

rufeſcens. 6. A. rufeſcens, candeſcendo ſulphuris flammam emittens.

v. born. ind. foſſ. 1. *p.* 69. Aurum pſeudogalena rubeſcente mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Pſeudogalena aurifera.

Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *lamellosum, nitoris semimetallici, præter aurum zinci ferrique calcem & sulphur continens.*

cinereum. 7. A. duriusculum fragile compactum coloris chalybei, candescendo sulphuris flammam & arsenici fumum edens.
v. Born. ind. foss. 1. *p.* 68. Aurum minera argenti cinerea mineralisatum.
Habitat in Transilvania (*prope* Nagyag) *cupro cinereo externo habitu simile & hujus more præter aurum, sulphur, arsenicum, cuprum & pauxillum argenti continens.*

albidum. 8. A. albidum intus flavicans fibrosum candescendo sulphuris flammam & arsenici fumum emittens.
v. Born. ind. foss. 1. *p.* 69. Aurum ferro & arsenico sulphurato mineralisatum, textura filamentosa flavescente, facie argenti arsenicalis.
Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *præter aurum sulphur arsenicum & ferrum continens, externo habitu arsenicum argentiferum referens.*

virescens. 9. A. ex aurichalceo virescens obscurius nitens texturæ minutim granulatæ candescendo sulphuris vaporem flammamque emittens.
Bindheim Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 396. Grüner Goldkies.
Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *quartzo innidulans præter aurum, sulphur & ferrum, cuprum quoque & magnesiam continens, sæpe aurum bracteatum intermixtum continens.*

pyriticosum. 10. A. aurichalceum candescendo sulphuris flammam emittens.
Syst. nat. I. *p.* 184. *n.* 2. Aurum nudum mineræ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. Aurum (mineralisatum) pyrita.
Cronst. miner. §. 165. 2. 1. 1. Aurum sulphure mineralisatum mediante ferro.
Woltersd. miner. 29. Aurum minera varia vestitum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 356. *n.* 2. Aurum sulphure & ferro cum vel sine cupro mineralisatum, minera pyritasea flava vel viridescente.
Habitat in Sumatra, nova Hispania, Suecia (*prope* Ædelfors,) Stiria (*prope* Mandling,) Salisburgo (*prope* Fusch & Muhrwinkel,) Hungaria (*prope* Magurka & Rimazombat) & Transilvania (*prope* Facebai,) *interdum fatiscens aut* e. gr. *in* Sabaudia *prope* Sourdo, *crystallorum specie, præter aurum sulphur & ferrum continens.*

bracteatum. II. A. coloris ferrei lamellis flexilibus constans candescendo fumans & granum ductile nitoris colorisque argentei relinquens.

Scopol ann. histor. natur. 3. *p.* 107.
v. Ruprecht physic. Arb. eintr. Fr. 2. *Wien.* I. 1. *p.* 86.
Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *cultro sectile præter aurum aqua etiam regia extrahendum ferrum, plumbum, argentum & sulphur, interdum quoque stibium, vel praeterea wismutum, cuprum atque arsenicum continens, quartzo vel magnesiæ roseæ minoribus particulis, vel majoribus frustis, innidulans, forma aut communi aut tabularum hexaedrarum.*

94. PLATINA. Coloris argentei nitorisque tenacissima, durissima, sonora, summopere malleabilis & ductilis, ponderis specifici = 24000 : 1000.
☽⊃
Igne fixissimum, neque sulphure, neque sulphuris hepate, neque plumbi vitro domanda, cum nitro tamen detonans, difficilime, & ferro ipso longe difficilius liquescens.
Aqua regis solvenda, ex hac per sal ammoniacum colore aurantio præcipitanda.

granulata. I. PLATINA.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 365. *n.* 7. *Cronst. miner.* §. 178.
Vogel miner. 517. Platina del Pinto.
Watson act. angl. 46. *n.* 496.
Lewis Zusamenh. d. Künst. I. 1. *p.* 211. &c.
Marcgraf chem. Schrift. 1. *p.* 1. *sqq.*
Scheffer, Cronstedt & Wallerius act. Stockh. 14. *p.* 275. 284. 19. *p.* 303. 26. *p.* 228. 27. *p.* 167.
Habitat in regno Peruano *prope* Quito, *in* nova Granada *prope* S. Fé & Choco, *etiam in* Barbados, *interdum in*

vicinia montium ignivomorum *mediæ* Americæ (*an per hos generata?*) *tum in fodinis*, *tum ad ripas fluviorum*, *forma granorum lævigatorum compressorum stanni colore & nitore nunc obscuriore nunc lucidiore conspicuorum rarissime cohærentium*, *ferri scobe plurima* (*ad* $\frac{1}{3}$ *usque*) *inquinatorum*, *hydrargyri connubium renuens & colore ad granatinum accedente in aquam regis transiens*, *demum circa annum* 1736 *in* Europa *innotuit*.

APPEN-

APPENDIX.

LARVATA.

1. Animalium.
   a. Mammalium.
      α. 95. ANTHROPOLITHUS.
      β. 96 ZOOLITHUS.
   b. Avium.
      97. ORNITHOLITUS.
   c. Amphibiorum.
      98. AMPHIBIOLITUS.
   d. Piſcium.
      99. ICHTHYOLITHUS.
   e. Inſectorum.
      100. ENTOMOLITHUS.
   f. Vermium.
      101. HELMINTHOLITHUS.
2. Vegetabilium.
   102. PHYTOLITHUS.

LARVATA.

95. ANTRHOPOLITHUS. Corpus humanum ejusve partes referens.

totalis. 1. A. totum corpus humanum referens.
Syst. nat. I. *p.* 201 *n.* 1. XII. 3. *p.* 156. *n.* 1. *Gess. petrif.* 73. Zoolithus hominis.
Cartheus. miner. 81. Antrhopolithus totius corporis.
Heppel Schatkamm. 579. *Henkel. flor. saturn.* 532. Petrificatum hominis.
Cronst. miner. §. 282. 2. 1. 1. 1. & §. 285. 3. 1.
Inventus Fahlunæ *in* Suecia, *vitriolo ferri & pyrita conditus, in lapidem durum, ut fertur conversus,* 1585 Aquis sextiis Galliæ, Reattlingæ *in* Suevia, Freybergæ *in* Saxonia.

partialis. 2. A. cranii vel aliorum ossium.
Grew mus. soc. reg. p. 332.
Kundmann promtuar. p. 255.
Inventus traditur in montibus Remis Campaniæ gallicæ *vicinis.*

96. ZOOLITHUS. Corpus mammalis cujusdam ejusve partes referens.

Turcosa. 1. Z. dentium duriusculus ex viridi cærulescens.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 4. XII. 3. *p.* 156. *n.* 4. Zoolithus dentis viridis cæruleus.
Reaumur act. paris. 1718. *p.* 230. Turcosa gallica.
Waller. miner. 359. Petrificata animalia dentium quadrupedum nitorem & polituram gemmeam admittentia, colore cyaneo.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 575. *n.* 5. Zoolithi mineralisati dentium quadrupedum colore cyaneo nitorem & polituram gemmeam admittentes cuprei.
Cronst. mineral. §. 287. 2. 1. 1. 1.
Habitat in Persia, Sibiria, Bohemia (*prope* Lelsa, Thurgovia Helvetiæ, Occitania inferiori, & *provincia* Niver-

---

Non confundenda cum his larvatis ossa et ligna mere fossilia animalia et vegetabilia eorumque partes cortice lapideo obducta, aut insecta et vegetabilia mineralibus inclusa; Antrhopolithi plurimi maxime dubii.

nensi Galliæ, *orientis incolis magni æstimatus & adhucdum inter gemmas relatus, quamvis politura mediocrem tantum acquirat nitorem, opacus, linguæ paulisper adhærescens, ferri interdum forsan cupri calce tinctus, ut tamen sæpe demum ad aërem saltem aut leniorem ignem acquirat, fortiori vero vel diutius efficaci in sordide luteum, fuscum aut nigricantem convertat.*

Osteolithus. 2. Z. ossium calcareus.
Karst. in Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 43.
Habitat in Thuringia *prope* Erfordiam & Vinariam, *in marmor vulgatum conversus.*

simiæ. 3. Z. integri sceleti simiæ.
Swedenborg. regn. subterran. de cupro Dresd. 1734. *fol. p.* 168. *t.* 2.
Inventus in Hennebergia 1733 *prope* Glücksbrunn, *margæ bituminosæ cupriferæ inclusus.*

cervi. 4. Z. ossium cervi.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 2. XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. *Gesn. petrif.* 43. Zoolithus cervi.
Spada lap. veron p. 45. Petrificatum cervi totalis.
Hermann marlograph. Sceleton alces.
v. Born ind. foss. 2. *p.* 1. Zoolithus cornu cervi ferrugineus ochraceus fuscus.
Inventus in montibus di Valmenara di Grezzana, *in* Silesia, *prope Baruth in* Silesia, *nunc integrum sceleton, nunc ossa segregata.*

Rosmari. 5. Z. capitis ossei Rosmari.
Monti monument. diluv. nuper in agro Bonon. det. Bonon. 1719. 4.
Inventus circa Bononiam Italiæ.

bovis. 6. Z. sceleti bovini.
Inventus sub finem prioris seculi in Saxonia *inter* Querfurtum & Gatterstedt.

soricis. 7. Z. sceleti soricini.
Inventus in Bohemia, *ardesiæ inclusus.*

97. ORNITHOLITHUS. Corpus avis ejusve partem referens.

rostri. 1. O. rostri. *Syst. nat.* I. *p.* 200. *n.* 2. XII. 3. *p.* 157. *n.* 2.
Waller. miner. 360. *syst. miner.* 2. *p.* 567. *n.* 4. a. Xylostea rostrorum avium.
Inventus circa Jenam & Vinariam, Thuringiæ Reutlingam Sueviæ, & *in suillo schistoso impressus* Jeningæ *ad fines* Sueviæ Helveticos.

ossium. 2. O. ossium.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 567. *n.* 4. Ornitholithi avium, & *p.* 568. *n.* 7. Typolithi ossium avium.
Hermann marlograph. 2. *c.* 9. *p.* 224.
Habitat in Silesia.

plumarum. 3. O. plumarum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 566. *n.* 2. Ornitholithi plumarum avium, & *p.* 568. *n.* 6. Typolithi plumarum avium.
Scheuchz. querel. & vindic. pisc. p. 14. *t.* 2.
Walch Naturg. Verstein. II. 2. *p.* 182.
Inventus potissimum Oeningæ *ad fines* Sueviæ Helveticos *suillo schistoso impressus.*

98. AMPHIBIOLITHUS. Corpus amphibii ejusve partem referens.

testudinis. 1. A. testudinis. *Gesn. petrif.* 41.
Inventus totalis in Helvetiæ *ardesia* Glaronensi, *in topho montis* & Petri *prope* Trajectum *ad* Mosam *potius typolithus, partialis in ardesia* Glaronensi & *prope* Berlingam Helvetiæ, *in* Malta, Lypsiæ, & *in aliis* Saxoniæ *partibus, in* Angliæ *quoque, præsertim* Oxfordiæ *lapidicinis obvius.*

ranæ. 2. A. ranæ. *Gesn. petrif. p.* 40. 41.
Spener. miscell. Berolin. p. 102. Lapis ingentis magnitudinis bufonem exhibens.
Inventus partialis capitis ranæ in ardesia Helvetiæ Glaronensi, *totalis bufonis in suillo schistoso* Oeningensi.

crocodili. 3. A. totalis sceleti crocodili. *Gesn. petrif. p.* 40.
Miscell. Berol. 1710. *p.* 103. *f.* 24 Crocodili sceleton e fodinis thuringicis Kupfersuhliensibus ad 50 ulnarum profunditatem.

Ornitholithi *plurimi potius typolithi, alii heic omissi ad incrustata referendi.*

act. Lipf. 1718. *p.* 188. *t.* 11. Sceleton Crocodili in fchifto.
Stuckeley act. angl. n. 360. *p.* 936. *cum ic.*
Inventus in Anglia (*prope* Elfton) *in argilla indurata, in* Aquitania (*prope* Dax) *in* Hennebergia (*prope* Sul) & Wirtembergia (*prope* Boll) *in lapide fchiftofo.*

99. ICHTHYOLITHUS. Corpus pifcis ejusve partem referens.

niger. Fifchfchiefer. 1. I. in lapide fchiftofo nigro.
Syft. nat. I. *p.* 198. *n.* 1. XII. 3. *p.* 159. *n.* 1. *Schreb. lithogr.* 106. Ichthyolithus totalis fchifti.
Gefn. petrif. p. 37. *Wolf. half. t.* 13. 20. *Davil. curiof.* 3. *t.* 4.
Myl. faxon. 1. *p.* 4. *f.* 1-3. & *p.* 47. *f.* 12. *Braun miner.* 2. *t.* 7. 8. Pifces petrificati.
Gefn. fig. 161. Lapis islebianus.
J. J. Scheuchzer querelæ & vindiciæ pifcium. Tigur. 1708. 4. *p.* 15.
β) *Syft. nat.* XII. 3. *p.* 158. *n.* 5. Amphibiolithus totalis Nantis.
Invenitur in marga bituminofa, vel ardefia, pifce ipfo vel ipfius parte nunc bitumine, nunc pyrita, nunc cupro fulvo perfufa, in monte Vicentino Viale, *in montibus* Helvetiæ Glaronenfibus, *in* Wirtembergia *prope* Boll, *in comitatu* Ifenburgico (*prope* Haingründa,) *prope* Munfterappel *ad* Rhenum, *in* Haffia (*prope* Riegelsdorf) *in comitatu* Mansfeld (*prope* Islebiam, Rotenburgum,) & Henneberg (*prope* Ilmenau,) Silefia (*prope* Mansbach,) & *infula* Angliæ Sheppey, *pifcibus ipfus ad murænæ, xiphiæ, gadi fcorpænæ pleuronectis, fpari, labri, percæ, fcombri, filari, falmonis, efocis, mugilis, clupeæ, cyprini baliftæ, fyngnathi, rajæ genus pertinentibus, interdum merus typolithus.*

pallidus. 2. I. in lapide fchiftofo pallido.
Syft. nat. I. *p.* 198. *n.* 2. XII. 3. *p.* 159. *n.* 2. *Muf. Teff.* 100. *Schreb. lith.* 107. *Rumpf muf. t.* 59. *f.* H. Ichthyolithus totalis marmoris.
Scheuchz. muf. 97. 104. *querel.* 17. *herbar.* 40. 115. Marmor f. lapis fiffilis marmoreus candidus f. fubflavus eichftadienfis f. pappenheimanfis cum dendritis pifciumque impreffionibus.
Krüger Gefch. d. Erde. Hall. 1746. 8. Pifcis in lapide.
Habitat in Palæftinæ Libano, Veronenfi *monte* Bolca, Romania Italiæ, *mediæ* (*prope* Scapezzano & Mondolfo,)

Helvetiæ *pago* Uri, *in confiniis* Sueviæ Helveticis (*prope* Oeningen,) *comitatu* Pappenheimensi, Bavaria, *principatu* Eichstadiensi & Onoldino, *piscibus, rarius marinis,* e. gr. *scorpæna, pleuronecte, scaro, labro, scombro, trigla, exocoeto, quam fluviatilibus murænis, percis, cobitide, salmonibus, esocibus, cyprinis, eorumve capitibus, branchiarum operculis & ossiculis, aliisve ossibus, pinnis, caudis, cirrhis, squamis suillo schistoso cinerascenti, aut marmori fissili impressis, interdum quoque bitumine perfusis.*

Bufonites. 3. I. dentis molaris anarhichæ.

Syst. nat. I. *p.* 198. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 100. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 109. Ichthyolithus dentis hæmisphærici.

Act. angl. 200. *p.* 750. *Lugd. litoph.* 70. *Mort. north.* 244. Bufonites majusculus atro-rubens instar capsulæ glandis quercinæ.

Boët. lap. 301. Lapidis bufonitis varietas prima.

Merret pin. 210. Bufonius.

Gesn. lap. 161. Batrachita s. Crapodina.

Habitat cum glossopetris e. gr. *in* Wirtembergia, *lapidicinis* Saxoniæ Querfurtensibus, *extrinsecus nitens lævis, sæpissime niger.*

Glossopetra. 4. I. dentis squali.

Syst. nat. I. *p.* 198. XII. 3. *p.* 158. *n.* 6. *Schreb. lith.* 108. Amphibiolithus dentis squali.

Olear. mus. t. 21. *Büttn. diluv.* 242. *t.* 24. B. 9. *γ.* A. 7. *Lerch. oryctol.* 39. *Vogel. miner.* 211. *Wolff hals. t.* 21. *J. Reiske de glossopetr. Luneburg. Lips.* 1684. 4.

α. anceps serratus. *Gesn. fig.* 162. *f.* A. B. *Worm. mus.* 67. *f.* 4. *Bocc. obs.* 314.

β. anceps incurvus integerrimus. *Schreb.* α.

γ. anceps rectus integerrimus. *Schreb.* β.

δ. subanceps basi bifurca *Screb.* γ. *Gesn. fig.* 162. *f.* 1. *Worm. mus.* 67. *f.* 1.

ε. teres rectus striatus trifidus. *Schreb.* δ.

ζ. subulatus striatus, *Schreb.* η.

Habitat in Archipelagi *insulis, frequens in* Melita, Italia (*prope* Creuzzo & Veronam,) Helvetia, Wirtembergia (*prope* Echterdingam, Bebenhusam, Pfullingam.) Palatinatu (*prope* Alzey,) *prope* Aquisgranum, & Luneburgum, *in* Holsatia, Hassia, Mansfeldia, Saxonia (*præsertim prope* Querfurtum,) Carniolia, Carinthia, Bohe-

mia (*prope* Pragam) Silesia, Borussia, Scotia, Anglia, Gallia, *duriusculus*, *extrinsecus nitens*, *intus fibrosus*, *variæ magnitudinis*, *sæpe minimus*, *solitarius & gregarius*, *liber aliisve fossilibus infixus*, *utplurimum glaucus*, *ater aut badius*, *rarius thalassinus*.

100. ENTOMOLITHUS. Insectum aut partem ejus referens.

Cancri. 1. E. cancri. *Syst. nat.* I. *p.* 197. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 98.
Vogel. mineralf. 208. Astacolithus s. Gammarolithus.
Zannich. mus. 54. 29. 32. *Scheuchz. quer.* 29. *t.* 4. Cancer lapideus.
Gesn. petrif. 59. Astacolithus.
α. brachyuri.
a. pisi. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 152.
b. vocantis. *Walch Naturg. Verstein.* 1. *p.* 152.
c. craniolaris. *Walch Naturg. Werstein.* 1. *p.* 152.
d. mænadis. *Davil. catal.* III. *t.* 3. H. h.
e. dromiæ. *Aldrov. mus. metall. p.* 152.
f. paguri.
Bourguet petrif. 113. *Tess. mus.* 98. *Rumpf mus. t.* 6. *f.* 1. 2. 3. Cancer lapidefactus.
Gesn. fig. 167. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* G. Pagurus lapideus.
g. chabri. *d'Annon miner. Belust.* 5. *t.* 3. *f.* 1. 2.
h. crystati. *Walch. Naturg. Verstein.* 1. *p.* 153.
i. longipedis. *Walch. Naturg. Verstein.* 1. *p.* 153.
k. cruentati. *Kundm. rar. nat. & act. t.* 4. *f.* 10.
β. macrouri.
a parasitici. *Kundm. rar. nat. & act. t.* 4. *f.* 9.
b. astaci.
Scheuchz. sacr. 64. *t.* 56. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* I. Astacus petrificatus.
c. carcini. *Baier monim. rar. petrif. p.* 13. 14. *t.* 8. *f.* 1. 2.
d. squillæ. *Baier. monim. rar. petrif. t.* 8. *f.* 10. 12. *Kundm. rar. nat. & art. t.* 4. *f.* 12.
e. crangonis. *Knorr Verstein. t.* 15. *f.* 6.
f. mantis.
v. Born ind. foss. 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri.
g. policis.
Klein dub. 36. *f.* E. Z. Pulex petrificatus.
h. stagnalis.
v. Born. ind. foss. 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri stagnalis.

Habitat in [illegible], America, [illegible] (*prope* Cam-[illegible]) Java. [illegible] *&* [illegible] Ceno-[illegible] *&* [illegible] *&* *in* [illegible] Vicecom [illegible] S. [illegible] S Leonhardi, *&* [illegible] *montibus* Lagerberg. S[illegible] berg *&* [illegible] [illegible] *&* (*prope* S[illegible] Oa[illegible] (*prope* He[illegible] *&* Ge[illegible]den, *terra* Megapolitana (*prope* A[illegible]gard,) [illegible] (*prope* Tra[illegible] ad Mosam *in monte* S. Petri,) Ga[illegible] (*prope* Dax. [illegible] *&* Angers,) Hispania, *&* Angliae insula Sheppey. [illegible] *integrum animal*, [illegible] *dorsale*, [illegible], *pedes* [illegible]-*dam vel lapillos referens*, *in* [illegible] *&* [illegible], *frequentius*, *quam in aliis fossilibus e. gr.* [illegible], *argilla indurata*, *obvius*.

monoculi. 2. E. monoculi polyphemi.
(*Andreae*) *Br. aus der Schweiz. p.* 32 *t.* 4.
Habitat in marmore fissili Onoldino (*prope* Solenhofen.)

paradoxus. 3. E. onisci paradoxi.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 160. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 98. *t.* 3. *f.* 1. 2.
Act. Stockh. 1759 *p.* 19. *t.* 1. *f.* 1-4.
Act. petropol 1766. Oniscus petrificatus.
It. oel. 147. *f.* 147. Petrificatum valvulam echiei referens.
Schreb. lithol. p. 48. Conchites anomius valvulis trilobis.
It. wgoth. 87. *f.* 88 Petrificatum ignotum.
Woltersd. miner. 41. *Lesm. F oe*[illegible]*g.* 72. *t.* I. A. B. Conchites tribus lobis scarabaeum referens.
Lindwes ap. J Mayer. Samml. phys. Aufs. p. 39 42.
β) *It wgoth.* 24. *f. an.* 121. Petrificatum insecti coleoptrati.
Bromel act. Upsal. 1729. *p.* 494. *t.* 496. 4 7. *lithol.* 2. *p.* 494 525. 526. 528. Lapis fissilis niger aluminaris insectorum vestigia exhibens.
γ) *It. scan.* 122. Petrificatum alterum pisiforme.
Bromel act. Upsal. 1729. *p.* 527. Petrificatum.
Habitat in Angliae *provinciis* Shrop (*prope* Colebrookdale,) Stafford *&* (*prope* Dudley) Worcester, *in* Ostrogothia. Westrogothia, Oelandia *&* Scania Sueciae, *in monte* Borussiae Cyngaierberg *prope* Gedanum, *ducatu* Megalopolitano (*prope* Rostochium, Stargard *&* Gnoym, Marchia Uckerana *&* *reliqua* Brandenburgica (*prope* Berolinum, *novum* Ruppinum *&* Francofurtum,) Bohemia (*prope*

Cosors & Ginez,) Franconia (*prope* Glückshrunn,) Thuringia (*prope* Burgwenden,) *terra* Paderbornensi (*prope* Stemme,) Eifalia (*prope* Keldenig, Soetenich, & *in monte* Koermberg,) *prope* Aquisgranum, *in* Gallia (*prope* Angers) Hispania (*prope* Pardos & Anchuela) & Helvetia, *in marmoris & suilli variis, speciebus, frequentissime nigris, ardesia, jaspide, pyromacho, arenario, alumine schistoso occurrens, nonnunquam merus typolithus, alias aut vagus, aut matrici infixus, solitarius, aut una cum aliis larvatis, nunc rectis, nunc vermis instar incurvatus, nunc expansus, nunc contractus, nunc partialis, nunc totalis, oblongo-ovatus, ex capite, trunco & cauda compositus, capite testa valde convexa subaspera saepius tripartita antrorsum semilunari tecto, sulcis per totam longitudinem, interdum flexuosis, exarato, supra ad latera hemisphaericis aut cylindricis duobus tuberculis notato, trunco cylindrico trilobo, testa laminosa ex annulis versatilibus triarcuatis composita tecto, cauda tenui per tria tubercula tripartita, An protypus onisci species?*

101. HELMENTOLITHUS. Vermem ejusve partes potissimum duriores referens.

α. mollusoorum.

asteriæ. 1. A. asteriarum.

α. papposæ.
in marmore fissili Pappenheimensi & Onoldino.

β. rubentis.
in topho montis S. Petri *prope* Trajectum *ad* Mosam.

γ. minutæ.
Syst. nat. I. *p.* 1099. *n.* 4. XII. 3. *p.* 166. *n.* 11. Helminthotholithus (Astrion) Asteriæ minutæ.
in Angliæ *creta*.

δ. glacialis?
in Gallia *prope* Molesme.

ε. reticulatæ.
in Gallia *prope* Chassai sur Saone.

ζ. arantiacæ.
Walch Steinr. I. *p.* 107. 108. *t.* 2. *n.* 1. Stellæ marinæ.

η. equestris.
in arenario Saxoniæ Pirnensi.

ϑ. ophiuræ.

in marmore, potissimum fissili, mantuano Italiæ, Onoldino Germaniæ, *radiis solitariis etiam prope* Rotenburgum *ad* Tubarim *obviis in arenario micante flavo in* Hennebergia *prope* Oberlantes.

ι. pectinatæ.

in marmore fissili Pappenheimensi & Onoldino.

κ. multiradiatæ.

b. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 166. Helmintholithus (alveatus) cylindricus aggregatus confertim oblique annulatus.

radiis avulsis aggregatis inducatu Megalopolitano *prope* Stargard.

λ. capitis medusæ.

passim radii solitarii.

Habitat paulo rarior, in montibus cretaceis, calcariis, arenariis, sæpius tantum modo impressus.

echini. 2. H. echinorum.

α. integrorum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 166. *n.* 10. *Mus. Tessin.* 94. *Schreb. lithol.* 103. a. Helmintolithus (Echinites) echini.

Olear. mus. 22. 21. *Woltersd. miner.* 36. *Gesn. petrif.* 34. *n.* 1. 12. *Gesn. figur.* 168. b. 1. 2. & 156. b. 1. 2. *Rumpf. mus. t.* 50. *f.* 7. 9. & *t.* 59. *f.* C. E. F. Echinites.

a. esculenti.

in Anglia, Hildesia, Saxonia (*prope* Halam & Lipsiam,) Temesia (*prope* Moldawa,) *principatu* Neocomensi, *creta, marmore, marga, pyromacho, achate, pyrita fartus.*

b. excavati. *Klein echinod. ad. Lesk. p.* 95. *t.* 44. *f.* 3. 4.

in marmore Veronensi *ex flavo cinereo.*

c. globuli?

in Angliæ, Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam) Westphaliæ (*prope* Ludenberg, & Burwenich,) Hercyniæ (*prope* Goslariam,) Hassiæ (*prope* Bibra,) *episcopatu* Basileensi (*prope* Pfeffingen) *utplurimum calcariis rarius pyromacho.*

d. saxatilis.

in marmore Austriæ *superioris prope salifodinas obvio.*

e. ovarii.

in Angliæ, Normandiæ, Helvetiæ *montibus cretaceis & calcariis.*

f. diadematis.

in Helvetiæ *monte* Radberg, Westphaliæ Rothenberg,

g. circinati. *Lesk. ad. Klein echinod. p.* 119. *t.* 45. *f.* 10.

h. cidaridis.
in Angliæ, Saxoniæ (*in* Plauischen Grund *prope* Dresdam,) Franconiæ (*inter* Bambergam & Erlangam,) Wirtembergiæ, (*ad montem* Teck,) Sueviæ (*prope* Giengen) *pyromacho*, Wirtembergiæ (*prope* Blabyram) *marmore*, *etiam prope* Pfulingam, *in* Helvetiæ *monte* Randberg, *valle* Hemmerthal & *prope* Banbendorf, *in* Hildesiæ *monte* Galberg, *obvius*.
i. mammillati.
in Melita, Helvetiæ *monte calcario* Legerberg, Lotharingiæ (*prope* Basville) *minera ferri*.
k. lucuntris.
in Angliæ *montibus cretaceis* Veronensibus.
l. coronalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 136. *t.* 8. A. B.
in Angliæ *potissimum*, *creta* & *pyromacho*.
m. asterizantis. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 141. *t.* 8.
creta repletus, *testa in spatum conversa*.
n. tessellati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 153. *t.* 11. G.
in Basileæ *montibus calcariis*.
o. botryoidis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 154. *t.* 11. H.
p. sinuati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 157. *t.* 12.
in Angliæ *creta* & *marmore*.
q. semiglobosi. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 158. *t.* 43. *f.* 1.
in Silesiæ, Helvetiæ *montibus calcariis*.
r. quinquelabiati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 159. *t.* 41. *f.* 3.
in Helvetiæ *montibus calcariis*.
s. conoidei. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 159. *t.* 43. *f.* 2.
t. albo-galeri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 162. *t.* 13. A. B.
in Angliæ, *creta*, Saxoniæ *inferioris marmore*.
u. depressi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 164. *t.* 40. *f.* 5. 6.
in Saxoniæ *inferioris*, Helvetiæ *calcariis*.
x. vulgaris.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 507. Echinitæ fibulares.
in Angliæ, Germaniæ, Silesiæ *calcariis frequens*.
y. quadrifasciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 47. *f.* 3-5.
z. sexfasciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 50. *f.* 1. 2.
aa. subuculi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 171.
bb. scutati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 175.
in Angliæ, Daniæ *creta*.
cc. ovati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 178. *t.* 53. *f.* 3. *t.* 42. *f.* 5. & *t.* 8. *f.* G.
dd. pustulosi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 180. *t.* 16. A. B
in Angliæ *creta* Germaniæ *marmore*.

ee. quadriradiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 182. *t.* 54. *f.* 1.
in Holsatiæ *marmore rudi.*

ff. minoris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 183. *t.* 16. C. D. & *t.* 17. a. b. c. d.

gg. dubii. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 184. *t.* 44. *f.* 5.

hh. rosacei.
in Occitaniæ *montibus* Sevennis.

ii. alti. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 189. *t.* 53. *f.* 4.

kk. orbiculati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 194. *t.* 41. *f.* 2.
in Helvetiæ *montibus calcariis.*

ll. subrotundi.
(Andreæ) Br. a. d. Schweiz. t. 5. *f.* g.

mm. corollati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 209. *t.* 40. *f.* 4.

nn. Orbiculi.
in terræ Venetorum *parte* Veronensi & Vicentina, Occitania, (*prope* Bardenburg) Westphalia.

oo. placentæ.
in Melita.

pp. cordis anguini.
Luid. lithop. brit. p. 47. n. & *fig.* 964-969.
in Angliæ *creta*, Germaniæ *marmore rudi.*

qq. lacunosi.
Scill. corp. mar. t. 7. *f.* 1. *t.* 10. *f.* 4. & *t.* 25. *f.* 2.

rr. radiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 234. *t.* 25.
Walch diluv. monum. p. 182. *t.* E. 14. *n.* 1. 2.

ss. complanati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 238. *t.* 51. *f.* 1. 2.
in Helvetiæ *marmore rudi.*

tt. subglobosi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 240. *t.* 54. *f.* 2. 3.
in Angliæ *creta*, Helvetiæ *marmore rudi.*

uu. Ananchytis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 243. *t.* 53. *f.* 1. 2.

xx. bicordati. (*Andreæ*) *Br. a. d. Schw. p.* 16. *t.* 2. *f.* c.
in Helvetia.

yy. carinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 245. *t.* 51. *f.* 2. 3.
in Norico.

zz. spatagi.
in Angliæ *creta frequens*, *in* Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *topho, ducatus* Juliacensis & Bergensis (*prope* Blazheim & Steinen,) *commitatus* Regenstein (*prope* Thale,) Helvetiæ (*ad* Birsam *prope* Basileam, Vergiæ, Melitæ *marmore.*

aaa. brissoidis. *Scil. corp. mar. t.* 10. *f.* 1.

bbb. ovalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 253. *t.* 41. *f.* 5.
in Helvetia.

ccc. pyriformis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 255. *t.* 44. *f.* 7. & *t.* 51. *f.* 5. 6.
ddd. lapidis cancri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 49. *f.* 10. 11.
eee. patellaris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 53. *f.* 5-7.
β. partium.
a. aculeorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 9. Helmentholithus (judaicus) obovatus crenulato-striatus subpetiolatus.
Mus. Tessin. 94. Helmintholithus judaicus lapis dictus.
Imperat. hyst. nat. 743. *f.* 1-4. *Volkm. siles.* 1. *t.* 27. *f.* 32. *Aldrov. mus.* 711. *Calceol. mus.* 298. *Worm. mus.* 69. *Wagn. lap. judaic. Hall.* 1724. 4.
(*Andreæ*) *Br. a. d. Schw. p.* 266. Lapis judaicus.
a. tenuissimi, terretes.
prope Aquisgranum.
† recti.
1. cylindrici.
in Helvetiæ *monte* Randberg.
2. conici.
in Helvetiæ *monte* Randberg, Bohemiæ *suillo prope* Cosors.
†† incurvi.
prope Veronam.
b. crassiores.
in Helvetia, Sueciæ (*prope* Giengen) *pyromacho*, *læves*, *granulati*, *nodosi*, *aculeati*.
c. forma digiti.
d. fusiformes.
e. triquetri.
in Helvetiæ *monte* Randberg, *in* Suævia *prope* Giengen.
f. clavati.
in carpathicorum *montium marmore*, Veronensi (*in* Scoglio della Limpia,) *ducatus* montani (*prope* Paffrath,) Saxoniæ (*prope* Querfurtum) *pyromacho*, *vagi* & *fixi*, *acaules* & *stipitati*, *læves*, *striati*, *granulati*, *nodosi*, *verucosi*, *denticulati*.
g. cucumerini.
in Bohemiæ (*prope* Cosors) *suillo* Veronensium *montium marmore*, *in* Helvetiæ *monte* Randberg & *pago* Basileensi, Wirtembergiæ *alpibus prope* Ehningen, Pfullingen, Nebelloch, Thalheim, *monte* Rosberg, *ducatu* Juliacensi (*prope* Nothberg.

h. gladiformes.
in Westphalia (*potissimum prope* Bensberg,) Helvetiæ *monte* Randberg, Lotaringia (*prope* Basville.)
b. verrucarum.
in Helvetiæ *monte* Randberg.
c. scutellarum.
in Helvetiæ *monte* Randberg, *prope* Eheningen & Pfullingen *in* Wirtembergia.
d. denticulorum.
in Austriæ *superioris* (*prope salifodinas*) & Thuringiæ (*prope* Vinariam & Jenam) *marmore.*

β. testaceorum.
a. multivalvium.

chitonis. 3. H. chitonis.
prope Creazzo *in* Venetorum *terris.*

lepadis. 4. H. lepadis.
α. balani.
in Pedemontii (*prope* Montafia *arenario*, *in* Melita, Occitania, (*prope* Dresdam) Saxonia.
β. balanoidis.
in Pedemontio.
γ. tintinnabuli.
in Pedemontii, *potissimum vallis* d'Andona *marmore, etiam in* Cevenis *montibus.*
δ. mitellæ.
in Pedemontii (*prope* Montafia) *marmore.*

pholadis. 5. H. pholadis.
Habitat calcariæ aut siliceæ indolis in pago & episcopatu Basileensi (e. gr. *prope* Diekten,) *in* Pedemontio, *terra* Sienensi, *etiam prope* Staggio Hetruriæ, *prope* Bononiam & Tergestum.

b. bivalvium.

Musculites. 6. H. myæ.
in Arabia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (e.gr. *prope* Berlingen,) Suevia (*prope* Oeningen,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Balingen, *in monte* Haagberg, *prope* Thalhum, Næhren, Pfullingen, Grosbettlingen, Bebenhausen, Echterdingen, Boll, Heidenheim, Franconia (*prope* Altdorf, Wertheim, Herbipolin, Memeldorf,) Thuringia (*prope* Arnstadt, Jenam & Vinariam,) Hassia

(*prope* Gudensberg,) Hercynia (*prope* Goslar,) *ducatu* Brunsvicensi, Hildesiæ *montibus* Osterberg & Galberg, *ducatu* Bergensi (*prope* Gerresheim) & *prope* Aquisgranum.

Solenitas. 7. H. solenis.
in Hispania (*prope* Anchuela,) Helvetia (*prope* Castelen, Schenkenberg, Gislifluh, Hotwil, Oberflachs, Schinznach,) Suevia (*prope* Oeningen & Reutlingen,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Osterdingen, Boll, Heydenheim,) Franconia (*prope* Winkelheid & Herbipolin,) Saxonia, Thuringia (*prope* Gruusen & Waidenbach,) Hercynia (*prope* Bleichenrode, *in monte* kleiner Kazenberg & Tilgenweise *prope* Goslar,) Hildesia (*in monte* Galberg,) & *ducatu* Bergensi (*prope* Ringersheid & Gerresheim,) *interdum merus typolithus aut nucleus, calcarius, arenarius, pyritaceus, aut ferruginosus.*

Tellinites. 8. H. tellinæ.
in Italiæ *superioris*, Helvetiæ (*in monte* Randberg,) Hungariæ, Bohemiæ (*prope* Pragam,) Franconiæ (*prope* Solenhofen,) Megalopolis (*prope* Neustreliz,) Hildesiæ (*prope* Dikholzen,) Hercyniæ (*in* Osterfeld *prope* Goslar,) Alsatiæ (*prope* Gundershofen (*marmore, typolithus in* Austriæ (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *argilla.*

α. H. linguæ felis.
in Helvetiæ & Wirtembergiæ *montibus calcariis.*

β. H. tellinæ rostratæ.
in Wirtembergia *prope* Boll & Næhren, *vagus, calcarius.*

γ. H. tellinæ donacinæ.
calcarius, *prope* Herbipolin.

Bucardites. 9. H cardii.
in America *meridionali*, Campania *gallica*, Italia (*prope* Bononiam,) Croatia (*prope* Samabor,) Trasilvania, Temasia, Bohemia (*prope* Duchomierziz,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha & Brunn,) Wirtembergia (*in monte* Hungberg, *prope* Heydenheim, Thalheim, Echterdingen, Boll,) Franconia (*prope* Altdorf,) Thuringia (*prope* Jenam & Vinariam,) Hercynia (*ad montem* Kalkberg *prope* Goslar,) *in circulo* Germaniæ westphalico (*prope* Gerresheim & Bergheimersdorf,) *nucleus ut plurimum vagus, marmoreus, suillus, arenarius, vel pyriticosus.*

α. H. cardissæ.
in Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha.)
β. H. cardii tuberculati.
in Transilvaniæ *montibus*, Bohemia, Campania *gallica*, Barbaria (*prope* Algeriam.)
γ. H. cardii rustici.
in Wirtembergia (*prope* Bebenhusam) *suillus*.
δ. H. lithocardium.

mactræ. 10. H. mactræ.
in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum, & *reliqua superiore* Italia (e. gr. prope Veroniam,) Alsatia (*prope* Waldenheim, Thuringia, Anglia, *utplurimum marmoreus*.

Donacites. 11. H. donacis.
α. H. scorti.
in circulo Westphalico Germaniæ (*prope* Ringerheid.)
β. H. iri.
in Wirtembergia (*prope* Boll,) Alsatia (*prope* Gundershofen,) *pago* Helvetiæ Basileensi (*prope* Tammingen.)

veneris. 12. H. veneris.
α. puberis.
a. H. Diones.
in pago Helvetiæ Basileensi (*prope* Aristorf & Tenneken,) Alsatia (*prope* Buchsveiler,) Wirtembergia (*prope* Rosenfeld & Pfullingen,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (*prope* Jenam) & Temesia, *utplurimum marmoreus*, *sæpe nucleus*.
b. H. Paphiæ.
in Americæ Continente, *in* Curacao, Melita Alsatia (*prope* Gundershofen.)
c. H. Dyseræ.
in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
β. impuberis.
a. subcordatæ.
a. lævissimæ.
in Hercyniæ (*prope* Osterwalde) *argilla*, *circuli* Westphalici (*prope* Dollendorf & Kebinghausen,) Thuringiæ (*prope* Vinariam,) & Wirtembergiæ (*prope* Blabigram, Boll & Bebenhusum) *marmore*.
b. subtiliter striatæ.
in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum,) Occitannia (*prope* Monsson,) Alsatia (*prope* Stichhofen,) *marggraviatu*, Badensi, Wirtembergia (*prope* Thalheim

heim & Boll) & Anglia (*præsertim prope* Stafford,) *utplurimum marmoreus*, *rarius pyriticosus*.

c. transversim sulcatæ.

in Wirtembergia (*prope* Boll & *in monte* Achalm.)

d. cancellatæ.

in Wirtembergia (*prope* Pfullingen) & *pago* Helvetorum Basilensi.

e. imbricatæ.

in Campania *gallica*.

b. rotundatæ.

a. læves.

in Islandia (*prope* Huaswig ,) Anglia (*prope* Witney ,) Gallia (*prope* Issy,) Pedemontio (*prope* Alice,) Carniolia (*prope* Idria,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha & Mannersdorf,) Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Bebenhausen, Heydenheim,) Suecia (*prope* Reutlingam & Halam ,) Palatinatu rhenano, Franconia (*prope* Altdorf & Herbipolim ,) Hassia (*in monte* Weissenstein & *prope* Gundersberg,) Saxonia *superiori* (e. gr. *prope* Geram & Querfurt,) Hildesia (*prope* Dickolsen & *in monte* Winterberg, *in circulo* Germaniæ westphalico (*prope* Tongern & Aquisgranum,) *utplurimum marmoreus*, *interdum marga*, *ardesia*, *pyromachus*, *arenarius*, *pyrites*, *ferri minera* , *haud raro nucleus*.

b. subtiliter striatæ.

in Anglia (*prope* Charlton,) Hercynia (*prope* Osterwalde,) Thuringia (*prope* Vinariam & Longosalissam,) Saxonia , Lusatia *inferiori* (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Pragam,) Moravia (*prope* Felsperg,) Hungaria (*prope* Turrik ,) Austria (*prope* Waring ,) Wirtembergia (*prope* Boll, Heydenheim, Bebenhusam, Pfullingen, Vaihengen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler & Waldenheim) & Helvetia (*in monte* Randberg,) *utplurimum marmoreus*, *interdum suillus*, *pyrites aut ferri minera*.

c. *rugosæ vel plicatæ*.

prope Romam, *in* Helvetia, Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Naehren ,) Suevia (*in monte* Achalm , *prope* Reutlingen & Gmünd.) Palatinatu (*prope* Weinheim) & Hassia (*prope* Weissenstein) *marmoreus aut pyriticosus*.

δ. cancellatæ.
in Occitania (*prope* Mousson) & Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

ſpondyli. 13. H. ſpondyli.
α. gæderopodis.
in America, Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Bebenhuſam, Pfullingen, Næhren, Grosbettlingen, Næhren & Echterdingen) & Flandria (*prope* Inſulas,) *non raro pyritoſus*.
β. regii.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*) *marmoreus*.

Chamites. 14. H. chamæ.
α. cordis.
in Italia (*prope* Bononiam,) Cmapania gallica, Auſtria (*prope* Prugg, Brunn & Ottokrin,) Bohemia (*prope* Duchomierziz) & Hildeſia (*prope* Hohenbruche.)
β. gigantis.
in India & (*ferri minera*) Wirtembergia (*prope* Heidenheim.)
γ. hippopedis.
in Italia (*prope* Veronam) & Sileſia (*prope* Naumburg *ad fluvium* Queis) *in arenario*.
δ. caliculatæ.
ε. Lazari.
ζ. gryphoidis.
in Anglia (*prope* Weymouth,) Occitania (*prope* Mouſſon,) Bavaria (*prope* Ratisbonam & Temeſia (*prope* Valcabanya.)
η. bicornis.
in Occitania (*prope* Monſpelium) & Lotharingia (*prope* Verdun.)
ϑ. foliaceæ.
in Campania gallica.

Arcæ. 15. H. arcæ.
hinc inde in Germania, e. gr. Saxonia (*prope* Dresdam,) Thuringia (*prope* Jenam,) *terris* Hannoveranis (*prope* Neuſtadt,) Haſſia, Helvetia e. gr. (*prope* Roche) & Italia (*prope* Bononiam.)
α. arcæ Noe.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum) & Venetorum *terra* (*prope* Creazzo) *nucleus*.
β. foſſilis. *Schrœt. n. Litterat.* 2. *f.* 3. 4.
γ. antiquetæ.
in America *meridionali*, Temeſia (*prope* Valcabanya.)

δ. granosæ.
in Hungaria (*prope* Œdenburg) & Angliæ *comitatu* Oxford,
ε. pectunculi.
prope Trajectum *ad* Mosam, *marmoreus*.
ζ. nummariæ.
in Franconia (*prope* Herbipolin,) Suavia (*prope* Reutlingam,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Næhren, Bebenhausen, Heidenheim,) *marmoreus aut ferri minera, interdum nucleus aut typolithus*.

ostreæ. 16. H. ostreæ.

Pectinites. α. radiatæ.

in Anglia (*prope* Wittney & Gravesand,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Gallia (*prope* Buchsweiler & Aveniores,) Melita, Italia (*prope* Bononiam,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in monte* Achalm & Hangberg (*prope* Tuttlingen, Pfullingen, Nebelloch, Besingen, Mæhringen, Thalheim, Næhren, Echterdingen, Bebenhausen, Boll, Heidenheim,) *in marcgraviatu* Badensi & *reliqua* Suevia (*in valle* Kinzingensi, *prope* Hechingen, Biberach, Giengen & Halam.) *in* Franconia (*prope* Altdorf & Herbipolin,) Hassia, *electoratu* Trevirensi (*prope* Lissingen) Hildessia (*prope* Dickolzen & *in monte* Galberg,) Saxonia (e. gr. *prope* Dresdam & Sachsenburg,) Bavaria *prope* Ratisbonam,) Austria (e. gr. *prope* salinas & Prugg *ad fluvium* Leutha,) Hungaria (*in comitatu* Marmoros, Temesia, Silesia (*prope* Schweidnis) *cretaceus, marmoreus, suillus, margaceus, pyromachus, arenarius, pyriticosus, ferruginosus, sæpe nucleus, interdum typolithus*.

a. maximæ.

in terris Venetorum (*montibus* Vicentinis,) Melita, Croatia (*prope* Samabor,) Hungaria (*prope* Œdenburg & *salinas* Marmarosenses,) Gallicia (*prope* Weliczka,) Bohemia (*prope* Presniz,) Austria (*prope* Brunn & Suevia (*prope* Giengen,) *magnus, marmoreus, arenarius aut ferri minera*.

b. jacobææ.

in Pedemontio (*prope* Arignano,) Germania *prope* Camelingen *circuli* Bavarici, Passau & Brunn Austriæ, Hungaria (*prope* Œdenburg & Lapos) & Belgio (*prope* Malsbroek & Theodonis villam,) *marmoreus aut arenarius*.

c. zigzag.
in Belgio (*prope* Theodonis villam) & Alſatia (*prope* Gundershofen.)

d. minutæ.
in Auſtria (*prope* Brunn) & Bohemia (*prope* Libochowiz,) *marmoreus aut margaceus.*

e. ſtriatæ.
in Saxonia (*prope* Querfurt & Thuringia (*prope* Vinariam,) *marmoreus.*

f. pleuronectis.
in Suevia (*prope* Reutlingen) & Thuringia (*ad montem* Ettersberg, *prope* Schœndorf & alte Burg.)

g. pallii.
in Bohemia (*prope* Odolca,) Saxonia (*prope* Quedlinbur,) Alſatia (*prope* Waldenheim & Helvetia (*in monte* Randberg & *prope* Ariſtorf,) *utplurimum marmoreus.*

h. nodoſæ.
in Alſatia (*prope* Buchsweiler.)

i. puſionis.
in Belgio (*prope* Malsbrœk,) Marchin (*prope* Francofurtum) & Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *marmoreus.*

k. glabræ.
in circulo Germaniæ Saxonico ſuperiori (*prope* Quedlinburg & Bavarico (*prope* Camelingen.)

l. faſciatæ.
in Bohemia (*prope* Odolca.)

m. limæ.
in Helvetiæ *pago* Baſileenſi (*prope* Ariſtorf.)

Oſtracites. β. rudis.
frequens, ſolitarius vel aggregatus, vagus vel fixus, interdum nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, in Italia *media* (*prope* Sienam & *in monte* Rozzi) & *ſuperiori* (*in* Pedemontio *prope* Alice & *in valle* d'Andona, *in* Venetorum diſtrictu Vicentino & Veronenſi,) Helvetia (*prope* Huitlingen, *in monte* Randberg, *prope* Brittmingen, Aluttenz, Ariſtorf & *ad ripas* Birſæ,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*in monte* Hangberg, *prope* Tuttlingen, Nebelloch, Pfullingen, Mehringen, Thalheim, Næhren, Bebenhauſen, Echterdingen, Grosbettlingen, Boll) & *reliqua* Suevia (*prope* Bibera & Giengen,) Franconia, Hercynia (*in* Oſterfeld *prope* Goslar,) Hildeſia (*in monte* Galberg & Zumerpaſs,) *terris* Hannoveranis (*ad montem* Rübenberg,) *circulo* Weſtphalico (*prope* Duisburg, Mühlheim, Dahlbenden & Weier,)

Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Anglia (*prope* Oxford & Hedington,) Scania, Thuringia (*parte* Vinariensi & *prope* Quedlinburg,) Saxonia (*prope* Sachsenberg, Marolderodam & Dresdam,) Hungaria (*prope* Budam,) Marmoros & *montibus hoc regnum* a Transilvania *discernentibus* & Temesia (*prope* Valiabanya.)

a. diluvianæ.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 8. Helmintholithus (diluvianus) Ostreæ diluvianæ.

Davil. curios. I. *t.* 19. *f.* X. Ostrea indica Feuillé.

in Suecia (*præsertim* Scaniæ *monte* Balsberg,) Germania, Alsatia, *marmoreus*.

b. folii.

in Suevia (*prope* Giengen) pyromachus, *in* Alsatia, *marmoreus*.

c. edulis.

in Hungaria (*prope* Œdenburg, Budam, Marmoros) *marmoreus*.

anomites. 17. H. anomiæ.

Syst. nat. I. *p.* 1150. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *Mus. Tessin* 88. Helmintholithus anomiæ deperditæ.

interdum vagus, crebrius fixus, aggregatus, aliis quoque larvatis intermixtus, utplurimum marmoreus, interdum cretaceus, pyritaceus aut ferruginosus, frequenter nucleus, in Scania (*prope* Andrarum,) Anglia (*prope* Wittney & Gravesand,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germania & *circulo quidem* Westphalico (*e. gr. prope* Bensbergen, Lirbach, Paffrath, Gerresheim, Solingen, Minden, Elberfeld, Call, Nothlberg, Bloch,) *terris* Trevirensibus (*prope* Lissingen,) Saxonia *inferiori* (*e. gr. prope* Lubeccam, *in monte* Hildesiensi Galberg, Gœttingensi Heimberg,) Thuringia (*prope* Jenam, Vinariam, Schlotheim, Marolderode & Sachsenburg,) Franconia (*prope* Bayreuth & Altdorf,) Bohemia (*prope* Carlstein & Tüchmeriz,) Bavaria (*prope* Waldenburg,) Austria *inferiori* (*prope* Viennam) & *anteriori* (*prope* Eutingen & Rotenburg,) Suevia (*prope* Reutlingam & Halam,) Wirtembergia (*frequentissimus*,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (*in pago* Basileensi, *etiam in montibus* Lagerberg & Randberg,) Pedemontio, Venetorum *terra* (*montibus* Veronensibus Ronca & Scoglio della Limpia.)

α. craniolaris.

Syst. nat. I. *p.* 1150. *n.* 216. XII. 3. *p.* 164. *n.* 6. *Faun. suec.* 2150. *f.* 2150. Helmintholitus (craniolaris) anomiæ craniolaris.

Act. Upsal. 2. *p.* 560. *t.* 52. *Stobæi numogr.* 1732. *f.* 1. 2. Nummus brattensburgensis.

in Suecia, *præsertim* Scaniæ *monte* Balsberg & Eifalia (*prope* Steinfeld.)

β. pectinatæ.

Syst. nat. I. *n.* 217. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. α.

γ. gryphi.

Syst. nat. I. *p.* 1151. *n.* 226. XII. 3. *p.* 164. *n.* 7. Helmintholitus (Gryphites) Anomiæ Gryphi.

Column. aq. 54. *t.* 52. *Bocc. obs.* 304. *f.* 1. Concha lapidea gibbosa.

Woltersd. miner. 42. Conchites oblongus rugosus, rostro valde adunco.

List. angl. 238. *t.* 4. *f.* 45. *Worm. mus.* 80. *f.* 1. Conchites anomius rugosus, rostro subtereti insigniter adunco.

Mus. Tessin. 92. *t.* 5. *f.* 9. *Scheuchz. diluv.* 743. *Annon. basil.* 1748. *p.* 3. *t.* 3. *f.* 5. *Vogel miner.* 225. *Rumpf mus. t.* 59. *f.* B. Gryphites.

sæpius vagus & testa solitaria majore, quam utraque conjuncta, utplurimum marmoreus, interdum pyromachus aut pyriticosus, crebro nucleus, in terræ Venetorum *parte* Veronensi (*monte* Scoglio della Limpia,) Helvetia (e. gr. *in monte* Turicensium Legerberg & *prope* Basileam,) Gallia (*prope* Vesuntionem Burgundiæ *superioris*, Mezieres Campaniæ & Buchsweiler Alsatiæ,) Wirtembergia (e. gr. *prope* Balingen, Duslingen, Tubingen, Bebenhausen,) Suevia (*prope* Ahlen,) *prope* Ratisbonam & Francofurtum *ad* Moenum,) *prope* Norimbergam & *passim in reliqua* Franconia, *in* Austria (*prope salinas* & Varing,) Bohemia (e. gr. *prope* Duchomierzia & Squorez,) Gallicia (*prope* Wieliczca,) Saxonia *superiori* (*prope* Dresdam, Altenburg, Kœniz, Gera, Eckartsberg,) Magdeburgo (*prope* Orsleben,) Hercynia (*prope* Blanckenburg, Goslar & *ad* Hüttensteig,) Hildesia (*prope* Altwalmoden,) Westphalico *circulo* (*prope* Osnabrügg, Bensberg, Kænenberg & Sœtenich,) *in* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.

δ. pectinis.

Syst. nat. I. 227. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. β.

vagus aut fixus, solitarius aut aggregatus, valva alterutra vel utraque, interdum typolithus, crebro nucleus, creberrime calcareus, interdum pyritaceus, rarius ferruginosus aut pyromachus in Anglia (*prope* Wittney,) Belgio (*prope* Namuriam *&* Viset,) Germania *& circulo quidem* westphalico (*prope* Kebirghausen, Ringensheide, Paffrat, Geroldstein, Heisterrt, Dollendorf, Corneli-Munster.) saxonico *inferiori* (*prope* Brunsvicum) *& superiori* (e. gr. *prope* Lipsiam,) franconico (*prope* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*in monte* innerer Bleyberg Carinthiæ, *prope* Prugg Austriæ, *in* Tiroli,) suevico (*prope* Heydenheim, Nebelloch, Pfullingen, *in monte* Achalm, *prope* Bezingen, Næhren, Echterdingen, Boll, Ludwigsthal Wirtembergiæ, *prope* Ahlen *&* Hohenzollern) *in* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Italia, Borussia, Silesia (e. gr. *prope* Schweidniz, Malfelt *& in montibus* giganteis.)

ε. striatulæ.

Syst. nat. I. *n.* 228. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. γ.

marmoreus, rarius pyritaceus, in Anglia (*prope* Wittney,) Bohemia (*prope* Krannich,) Wirtembergia (*prope* Bliespach,) Alsatia (*prope* Buchsveiler) *&* Helvetia (*in pago* Basileensi *& prope* Huitlingen, Bernensi.

ζ. reticularis.

Syst. nat. I. *n.* 230. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. β. *Mus. Tessin.* t. 5. *f.* 5.

marmoreus, rarius pyritaceus in Germania, *circulo* Westphalico (*prope* Paffrath, Geroldstein *&* Dollendorf, Wirtembergia (e. gr. *prope* Echterdingen,) Bohemia (*prope* Cosorz,) Hungaria (*ad lacum* Baladon) *&* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

η. plicatellæ.

Syst. nat. I. *n.* 231. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ε.

marmoreus in Eifalia (*prope* Blankenheim,) Suevia (*in alpibus quos vocant, in monte* Hangberg; *prope* Boll *&* Pfullendorf,) *in* Alsatia (*prope* Buchsweiler.)

θ. crispæ.

Syst. nat. I. *n.* 232. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ζ. *Mus. Tessin.* t. 5. *f.* 7.

calcarius, rarius pyritaceus in Wirtembergia (e. gr. *alpibus, etiam prope* Mehringen *&* Echterdingen.)

ι. lacunosæ.

Syst. nat. I. *n.* 233. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. η. *Mus. Tessin.* t. 5. *f.* 6.

marmoreus, *rarius ferruginosus*, *in* Hercynia (*prope* Goslariam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram, Heidenheim, Denkendorf, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler) & Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

κ. farctæ.

Syst. nat. I. *n.* 235. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. δ.

marmoreus, *in* Sueciæ Gothlandia, Campania gallica (*prope* Mezieres) & Austria (*prope* Varing.)

λ. capitis serpentis.

marmoreus, *in* Eifalia *prope* Benndorf.

Terebratulites. μ. terebratulæ.

creberrime nucleus, *frequentius fixus*, *quam vagus*, *calcareus*, *interdum siliceus aut ferruginosus*, *nonnunquam creta aut spato farctus in* Anglia (e. gr. *prope* Wittney & Gravesand,) Germaniæ *circulo* Westphalico (*prope* Benndorf & Minden,) saxoniæ (e. gr. *prope* Jenam,) franconico (*prope* Bayreuth & Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*prope* Varing, Eutingen & Rotenburg,) suevico (*prope* Reutlingam, Giengam, Hallam) & Wirtembergia *præsertim in montibus*, *quos alpes vocant*, *porro* Hangberg & Heuberg, (*prope* Heidenheim, Blabyram, Nebelloch, Tuttlingen, Balingen, Osterdingen, Duslingen, Næhren, Bezingen, Imenhausen, Bebenhausen. Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler & Waldenheim,) *in* Helvetia (*prope* Muttenz, *in montibus* Randberg & Lagerberg) & *in* Pedemontio (*prope* Arignano.)

ν. angulatæ.

Syst. nat. I. *n.* 238. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ι. *Mus. Tessin.* *t.* 5. *f.* 4.

in Saxonia. Wirtembergia (*in alpibus*,) Helvetia (*in monte* Randberg) & Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

Hysterolithus. ξ. hysteritæ.

Syst. nat. I. *p.* 1154. *n.* 239. XII. 3. *p.* 164. *n.* 5. Helmintholithus anomiæ histeritæ.

Mus. Tessin. 90. *t.* 50. *f.* 2. *Worm. mus.* 83. *t.* 83. *Wolff. hass.* 29. *t.* 3. *f.* 3. 4. 5. *Baum. miner.* 1. *t.* 26. Hysterolithus.

Wolters. i. miner. 42. Cochlites rotundus altera parte vulvam præ se ferens.

Vogel mineralf. 226. Lapis histericus & Anomia gleich Geburtsgliedern.

nucleus, *creberrime ferruginosus*, *interdum siliceus*, *præsertim arenarius in* Germania, e. gr. Hassia, *electoratu*

Moguntino (*prope* Oberlahnstein,) Trevirensi (*prope* Ehrenbreitstein & Marienburg,) *circulo* Westphalico (*prope* Lülstorp, Bechen, Hœckeswagen, Wipperfurth,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) *in* Sueciæ Gothlandia.

ο. bilobæ.
Syst. nat. I. *n.* 240. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. κ.
in Anglia & *marmoreus in* Wirtembergia (*prope* Næhren.)

π. spinosæ.
Syst. nat. I. *n.* 242. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. λ.
in Wirtembergiæ *monte* Achalm.

ρ. novemstriatæ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. μ.

σ. echinatæ.
in Helvetiæ *pago* Basileensi (*prope* Muttenz) & Wirtembergia (*prope* Næhren.)

τ. cristatæ.
in Suevia (*prope* Pfullendorf) & Wirtembergia *præsertim* (*prope* Nebelloch, Bezingen, Mæhringen, Echterdingen.)

Sandaliolithus. υ. sandalii.
in Bohemia (*prope* Cosors) & Eifalia (*prope* Keldenig, Sœtenich &c. *rarius valva utraque conjuncta, utplurimum calcarius.*

Peridiolithus. φ. peridii.
in circulo Germaniæ westphalico (*prope* Munstereifeld) *valva utraque conjuncta.*

Mytilites. 18. H. mytili.

α. crystæ galli.
utplurimum marmoreus & vagus, frequentius valva utraque, quam alterutra; sæpe insignis magnitudinis, in Melita, *montibus* Sevennis, *in* Occitanio (*prope* Boutenet,) Normandia (*prope* Dive,) Alsatia (*prope* Waldenheim,) Helvetia (e. gr. *prope* Aristorf *pagi* Basileensis,) Suevia (e. gr. *principatu* Furstenbergensi,) Wirtembergia (*prope* Blabyrum, Thalheim, Echterdingen,) Bohemia (*prope* Odolce) & *circulo* Germaniæ westphalico (*prope* Duisburg.)

β. hyotidis.
marmoreus in Helvetia (*prope* Aristorf) & Alsatia (*prope* Waldenheim.)

γ. frondis.
in Suecia (*prope* Cristianstadt,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Suevia (*prope* Giengen & Gmund,) Alsatia

(*prope* Buchsweiler,) Normandia, Occitania (*prope* Monspelium & Melita, *marmoreus, arenarius aut siliceus.*

δ. margatitiferi.

a. valvæ integræ.

in Helvetia (*prope* Ariſtorf.)

b. tendinis ad cardinem poſiti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 165. Helmintholithus (Androdamas) mytili margaritiferi cardinis viridis.

Muſ. Teſſ. 24. *n.* 2. Penna pavonis viridi cæruleſcens.

opacus quidem, ſed eggregiam polituram admittens & pro ſitu & flexione verſus lucem vividiſſimis coloribus varians.

ε. unguis.

in Hercynia (*prope* Goslariam) *in argilla.*

ζ. lithophagi.

in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

η. rugoſi.

marmoreus in Auſtria (*prope* Varing.)

ϑ. edulis.

utplurimum fixus & calcarius, interdum arenarius aut ferruginoſus in Pedemontio (*prope* Vico,) Wirtembergia (*prope* Boll & Tuttlingen,) *reliqua* Suevia (*prope* Halam,) Auſtria (*prope* Euringen & Prugg *ad fluvium* Leutha,) Bohemia (*prope* Tüchmeriz,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (e. gr. *prope* Vinariam) & Saxonia (*prope* Querfurt.)

ι. angulati.

marmoreus in Saxonia (e. gr. *prope* Lipſiam) & Haſſia.

κ. Modioli.

utplurimum, fixus & marmoreus, in Wirtembergia & Thuringia (*prope* Longoſaliſſam & Vinariam.)

λ. cygnei.

magnus in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

μ. anatini.

marmoreus in Wirtembergiæ (*alpibus, quos vocant, præſertim prope* Thalheim.)

ν. rubri.

in Helvetiæ (*prope* Heutlingen) *ardeſia*, Saxoniæ (*prope* Pirnam) *arenario* & Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Pinnites. 19 H. pinnæ.

in Pedemontio, Helvetia (*prope* Ariſtorf,) Franconia & (*prope* Pirnam & Dresdam) Saxonia.

c. univalvium.

Nautilites. 20. H. nautili.

α. spiralis.

a. anfractu exteriore reliquos multum superante.

frequentissimus, utplurimum marmoreus, interdum pyritaceus, rarius siliceus in Africa, Italia (*in* Venetorum *terris* vicentina & veronensi,) Gallia (*in monte* aureo & *prope* Retel & Mezieres Campaniæ,) *in* Anglia (*in comitatibus* Northampton & Kent, *etiam prope* Richmond & *in insula* Shepey,) *in* Belgio (*prope* Viset, *in* Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Paffrath & Bensberg,) Hildesia (*in* Osterfeld,) *terris* Brunsvicensibus (*prope* Sheppenstædt & Neustadt *ad montem* Rubenberg,) Hercynia (*prope* Harzburg & Goslariam *in monte* S. Petri,) Thuringia (*prope* Longosalissam, Arnstadt, Sondershausen, Esperstædt, Vinariam, Marolderadam, Schlotheim,) Saxonia (*prope* Querfurth,) Franconia (*prope* Coburgum, Herbipolin, Norimbergam,) Suevia (*prope* Gmund,) & *potissimum* Wirtembergia, (*in alpibus, quos vocant, prope* Kirchoteccam, Boll, Bebenhusam, Jetenburg, Bezingen, Næhren, Thalheim, Durlingen, Balingen) *principatibus* Hohenzollerano (*prope* Hechingen) & Furstenbergensi, *marcgraviatu* Badensi (*prope* Lutgeren,) Helvetia (*prope* Basileam & Aristorf *ejusdem pagi, in montibus* Legerberg & Randberg, *prope* Deutschburen, Geisberg, Gylisluh, Mandach, & Veltheim Bernatium, *etiam prope* Genevam,) *in* Austria *superiori* (*prope* salinas) & *inferiori* (*prope* Varing, Hungaria (e. gr. *prope* Œdenburg,) Temesia (*prope* Moldawa) & Transilvania (*prope* Kalataszeg.)

Ammonites. b. spiræ anfractibus introrsum sensim decrescentibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 162. *n.* 1. Helmintholithus nautili testa spirali, apertura cordata, anfractibus contiguis rugoso-inæqualibus.

Vogel mineralf. 220. *Wolff. half. t.* 7. *f.* 1. 3. & *t.* 8. *f.* 6. Cornu ammonis lapideum.

Woltersd. miner. 40. Cochlites polythalamius, spira utrinque apparente, siphunculo ad marginem exteriorem.

Muf. Teffin, 86. *t.* 4. Helmintholithus testacei nautili.

Gefn. petrif. 47. *Gefn. fig.* 164. *f* 4. Ammonites.

1. *Muf. teffin. f.* 11. ambitu acuto integro, disco compresso, suturis flexuosis.

2. *Muf. Teffin. f.* 10 ambitu carinato integro, disco compresso, sulcis bifidis.

3. *Muf. Teffin. f.* 9. *Worm. muf.* 91. ambitu carinato crenato, difci fulcis elevatis remotis.
4. *Muf. Teffin. f.* 7. *Worm. muf.* 86. ambitu obtufo, difco compreffiufculo ftriato.
5. *Muf. Teffin. f.* 2. ambitu obtufo, difco depreffo, fulcis dorfi bifidis.
6. *Muf. Teffin. f.* 8. ambitu depreffo, difci lateribus nodofis.
7. *Muf. Teffin. f.* 3. ambitu depreffo, difci ftriis acutis.
8. *Muf. Teffin. f.* n. *δ*. ambitu fubquadrato carinato, fulcis acutis remotis.
9. *Muf. Teffin. f.* 1. ambitu rotundato nodofo, fulcis tranfverfis flexuofis.

frequentiffimus ubique, rarius nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, interdum fuillus, margaceus, argillaceus, petrofiliceus, achatinus, pyritaceus aut ferruginofus, nonnunquam cameris interioribus fpato farctis, magnitudine, forma, fuperficie, colore in infinitum varians.

c. helicitæ.

marmoreus, vagus aut fixus, folitarius aut aggregatus in Lapponia, Gothlandia, Hifpania, Gallia (*prope* Sueffonem, Lutetias, Chaumont & *in monte* Cæfareo,) Italia (*prope* Brendola, Bononiam & *in monte* Veronenfi Ronca,) Hungaria (*prope* Penjescova,) Tranfilvania (*prope* Torda,) Auftria fuperiori (*prope* falinas, *prope* Prugg & Gmund,) Stiria (*prope* Turrik,) Helvetia (*prope* Aubrig, Neoromum, *aquas* Fabarienfes, *in pago* Bafileenfi, *monte* Pilati.)

β. elongati, rectiufculi.

Lituites. a. litui.

fixus utplurimum marmoreus, haud raro typolithus in Sueciæ Gothlandia & Œlandia, Normandia, Italia (*in monte* Veronenfi del Caftello di S. Felice,) Bohemia (*prope* Cofors) & *ducatu* Megalopolitano (*prope* Stargard & Neuftreliz.)

Orthoceratites. b. orthoceræ.

Syft. nat. I. *p.* 1164. *n.* 289. XII. 3. *p.* 162. *n.* 2. Helmintholithus nautili orthoceræ.

Muf. Teffin. 86. *Schreb. lithol.* 102. *n.* 13. Helmintholithus nautili recti.

Breyn polyth. 28. *Vogel mineralf.* 216. Orthocerotes.

Scheuchz. diluv. 938. *helv.* 7. *f.* 8. Alveolus.

J. G. Gmelin. act. petrop. 3. *p.* 246. Radius articulatus.

Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis siphunculis & thalamis &c.
Klein tubul. 7. *t.* 2. 8. Tubulus concameratus.
vagus aut fixus, solitarius aut gregarius rarius typolithus aut nucleus, utplurimum marmoreus, interdum spatosus, ardesia, arenarius, pyritaceus aut ferruginosus, in Sibiria, Suecia (*in* Œlandia, Gothlandia, Westrogothia, Ostrogothia, Dalecarlia, *in monte* Kinnekulle,) Anglia, Gallia (Normandia, *prope* Avenionem, Gundershofen & Buchsweiler, Alsatiæ,) Suevia (*prope* Gmund) & *præsertim* Wirtembergia (*prope* Heydenheim, Boll, Gomaringen, Pfullingen, Næhren, Bebenhausen, Echterdingen,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Arignano,) Transilvania (*prope* Kismunschol,) Bohemia (*prope* Slivenez, Cosors, Brunik & Tettin,) Borussia (*prope* Gedanum,) Pomerania, Marchia (e. gr. *prope* Francofurtum,) *ducatu* Megapolitano (e. gr. *prope* Stargard & Neustreliz,) Hercynia (e. gr. *prope* Blankenburg) & *circulo* Germaniæ westphalico (*prope* Nothberg, Bensberg, Paffrath, Kebinghausen, Keldenich, Call, Dahlbenden, Dotleben & Aquisgranum.)

Belemnites. c. belemnitæ.

Syst. nat. I. *p.* 1295. *n.* 7. XII. 3. *p.* 170. *n.* 22. Helmintholithus Alcyonii lyncurii.
Mus. Tessin. 88. *Gron. lap.* 71. Helmintholithus nautili conici.
Schreb. lith. p. 47. Petrificata vermium holothuriorum.
Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis, cavitate coniformi baseos.
Klein gedan. 1731. 4. *t.* 7. 8. 9. Tubulus marinus.
Gesn. lap. 92. *Dal. pharm.* 50. *Rumpf. mus. t.* 50. *f.* 1-5. *Baub. boll. f.* 32.
Breyn. polythal. 41. *f.* 1. 7. Belemnites prussicus.
Aldrov. mus. 618. *Worm. mus.* 7. *Gesn. petr.* 40. *Gesn. figur.* 91. Belemnites.
Erhart diss. Wien. 1727. 4. *f.* 2. Belemnites suevicus.
frequentissimus, vagus aut fixus, rarius solitarius, quam aggregatus, crebro merus nucleus, rarius typolithus non raro diaphanus, succineus, subfuscus, albidus, frequentius niger, utplurimum cinereus, rectus vel paulisper arcuatus, cylindricus, conicus, subclavatus vel fusiformis, compressiusculus, acuminatus vel obtusiusculus, sulco, interdum duobus vel tribus apicem versus exaratus, cavus intus vel farctus tenuis vel crassus in Creta (*monte* Ida,)

Dalmatiæ *montibus*, Hetruria, Italia *superiori*, *præsertim* Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (e. gr. *in pago* Bernensi, *in monte* Randberg, *in pago* Basileensi *ad fluvium* Birsam, *prope* Muttenz & Prattelen,) *in* Alsatia, Lotharingia, Galliæ *provinciis* Lugdunensi, Forez & Beaujolois, Hispania, Belgio (*prope* Sichem & Trajectum *ad* Mosam) Anglia (e. gr. *prope* Warwick,) Scotia, Daniæ *insula* Moen, Sueciæ *provinciis* Scania & Gothlandia, Borussia (*potissimum districtu* Angerburgensi,) Silesia, Bohemia (*prope* Mischek, Cosors & Tettin,) Transilvania (*prope* Kiesmunchel,) Austria *superiori* (*prope* salinas,) Bavaria, Suevia (*prope* Laufenburg & Gmünd) & *præsertim* Wirtembergia (*in alpibus*, *quos vocant*,) (*prope* Pfullingen, Thalheim, Næhren, Gemaringen, Mezingen, Bebenhausen, Echterdingen, Nüslingen, Boll, Tuttlingen,) Franconia (*prope* Altdorf & Norimbergam, *in principatibus* Baruthino & Coburgensi,) *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Potsdam & Francofurtum,) Saxonia, Thuringia (*prope* Vinariam,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildesia (*prope* Hallam, Osterwalde, Izamerpaso & Marienburg,) *terris* Brunsvicensibus (e gr. *in monte* Gœttingensium Heimberg, *prope* Salzthal, Herrenhausen,) Holsatia (*prope* Lubeccam & Niemdorp,) & *circalo* Germaniæ Westphalico (*prope* Paffrath, Dottelen, Bensberg, Erkrath, Olzbach, Call, Dahlbenden, Keldenig, Eigelshoven, Nothberg, Richterich & Aquisgranum,) *marmoreus*, *fuillus*, *jaspideus*, *arenarius*, *pyritaceus aut ferruginosus*.

coni. 21. H. coni.
rarior, *utplurimum nucleus marmoreus*, *in* Pedemontio, Helvetia (*prope* Neocomum) & Transilvania (*prope* Kiesmunschel.)

Porcellanites. 22. H. cypreæ.
marmoreus in Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) & *ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg.)

Bullites. 23. H. bullæ.
in ducatu Juliacensi *prope* Nothberg.

Cylindrites. 24. H. volutæ.
utplurimum marmoreus in Helvetia (Turicensium *monte* Hexenberg,) Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum & Canale,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam, Austria

(*prope* Varing,) Saxonia (*prope* Dresdam,) *circulo* Germaniæ Westphalico (*prope* Gerresheim.)

buccini. 25. H. buccini.

α. ampullacei.

in circulo Germaniæ westphalico (*prope* Rotenburg, Ludenburg, Galgenberg, Hartenberg & Graveuberg.)

β. cassidei.

marmoreus in Italiæ *mediæ monte* Cria.

γ. bezoardici.

sæpius nucleus, utplurimum calcarius, rarius pyriticosus in Anglia (e. gr. *in collibus prope* Hampton,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Helvetia (e. gr. *prope* Basileam,) Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Hetruria (*prope* Sienam,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam & Brendolam,) Melita, Dalmatia (*in collibus* Morlachicis,) Hungaria (*prope* Budam & Schemniz,) Transilvania (*prope* Kismunchel,) Carniolia (*prope* Crapt,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha & Mannersdorf,) Bavaria, Saxonia (*prope* Dresdam,) *Ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildesia (*prope* Lambspring & Upnerpass) & *in circulo* Germaniæ Westphalico (*prope* Bensberg, Nothberg, Call, Richterich.)

δ. detriti.

in Pedemontio.

a. harpæ.

b. marginati.

ε. turriti.

utplurimum nucleus marmoreus, rarius chalcedonyx, in Helvetia (*pago* Basileensi,) Wrtembergia (*prope* Boll, Pfullingen & Schwappelau,) Palatinatu rhenano (*prope* Weinheim,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Halberstadio (*prope* Regenstein,) Thuringia (*prope* Jenam,) Hassia, Hercynia (*in monte* Rostenberg *prope* Goslariam, *terris reliquis* Brunsvicensibus (e. gr. *prope* Neustadt *ad montem* Rubenberg,) Germaniæ *circulo* Westphalico (*prope* Bensberg & Aquisgranum,) Belgio (*prope* Spauven,) Suecia, Borussia (*præsertim districtu* Angerburgensi) & Silesia.

strombi. 26. H. strombi.

α. digitati.

a. chiragræ.

marmoreus in Hungaria (*prope* Œdenburg.)

Alatites. β. lobati.
marmoreus in Auſtria (*prope* Mannersdorf.)
a. lentiginoſi.
marmoreus in Hungaria (*prope* Œdenburg.)
b. ſiniſtri.
in Helvetia.
γ. ampliati.
a. Luciferi.
δ. turriti.
in Wirtembergia *prope thermas* Bollenſes.

muricis. 27. H. muricis.
α. ſpinoſi.
rariſſimus, marmoreus in Auſtria *ſuperiori prope ſalinas.*
a. triacanthi.
β. frondoſi.
in Tameſia.
a. ſaxatilis.
γ. turriti.
α. fuſcati.
marmoreus in Venetorum *terris prope* Brendolam.
b. granulati.
marmoreus aut arenario farctus in Italia (*prope* Bononiam *in monte* della guardia) & Auſtria (*prope* Viennam.)
c. hexagoni.

Trochilites. 28. H. trochi.
α. conici.
rarius fixus, quam vagus, utplurimum marmoreus, interdum arenarius, pyritaceus aut ferruginoſus in inſulis Feroë, Norwegia, Suecia, Dania, Anglia (e. gr. *prope* Bath,) Campania gallica (*prope* Remos,) Alſatia (*in valle* Jægerthal,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Bernam, Bœttſtein, Litgeneu, Fanum D. Galli, *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*e. gr. in montibus* Achalm & Hangberg, *prope* Pfullingen, Næhren, Boll) & *reliqua* Suevia (*prope* Biberacum, Ulmam, Giengam,) Bavaria (*prope* Sulzburg,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas,) Franconia (*prope* Heſspruck, Norimbergam, Cronach,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Dresdam) & *inferiori* (*prope* Regenſtein, Scheppenſtedt, Hildeſiam, *in* Tilgenwieſe *prope* Goslariam,) *in circulo* Germaniæ weſtphalico (*prope* Gerresheim, Mülheim *ad* Roram, Duſſeldorf, Nothberg, Bensberg & Richterich.)

a. zizy-

a. zizyphini.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingam.)

β. convexi.
utplurimum marmoreus, rarius siliceus in Suevia (*prope* Glengam) & Italia (*in monte* Bononiensi della guardia.)

a. perspectivi.
in Franconia (*prope* Vierzehenheiligen.)

γ. turriti.

a. telescopii.
marmoreus in Venetorum *terris* (*prope* Brendola.)

Turbinites. 29. H. turbinis.

α. solidi.
marmoreus, quartzosus vel arenarius in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum,) *circulo* germaniæ westphalico (*prope* Call, Keldenig, Bensberg, Paffrath, Nothberg, Burvenich, Mülheim *ad* roram, Poncet, Richterich & Aquisgranum) & Temesia.

a. littorei.
interdum spato farctus aut arbuscularum imaginibus pictus, in Helvetia (*in monte* Randberg,) Suevia (*prope* Biberach & Nœrdlingen) & Austria (*prope* Viennam.)

b. cochli.
in Helvetia (*prope* Diesenhofam.)

c. rugosi.
in Belgio (*prope* fanum S. Didonis) & Franconia (*prope* Norimbergam.)

d. marmorati.
interdum pyriticosus in Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Thalheim & Boll.)

e. sarmatici.

f. argyrostomi.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen.)

β. cancellati.
in chalcedonium conversus in Italia.

a. scalaris.
rarissimus in Helvetiæ (Turicensium *monte* Hexenberg) & Hetruriæ (*monte* Algino.)

b. striatuli.
marmoreus in Hungaria *prope* Schemniz.

γ. turriti.
utplurimum aggregatus & fixus, marmoreus, pyromachus, chalcedonius, arenarius, pyritaceus, interdum spato farctus in Anglia (e. gr. *prope* Hampton & Portland,) Bel-

gio (*prope* Valenciennes,) Gallia (*prope* Merignac Aquitaniæ, Iſſy, Remoulin & Pontamouſſon Occitaniæ, Severne & Buchsweiler Alſatiæ,) Helvetia (e. gr. *in pago* Baſileenſi, *prope fanum* D. Galli, Solodurum Neocomum,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum & *in valle* d'Andona,) *in* Italia *media* (*prope* Sienam & *in monte* Bononienſi della guardia,) venetorum *terris* (*prope* Brendola & *in monte* Veronenſi Ronca,) Tiroli (*prope* Predaz,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha, Mannersdorf Ottocrin & Viennam,) Tranſilvania, Sileſia, Bohemia (*prope* Tuchmeriz,) Saxonia (e. gr. *prope* Querfurt,) Thuringia (e. gr. *prope* Wettersleben & Jenam,) Hercynia *prope* Regenſtein & Goslariam,) Hildeſia (*In monte* Spizhutberg,) Hannoveranis *terris* (*prope* Neuſtadt *ad montem* Rubenberg,) *circulo* Germaniæ weſtphalico (*prope* Gerresheim & Aquisgranum & rhenano (*prope* Moguntium, Françofurtum, Alzey,) *in* Haſſia (e. gr. *prope* Leuten & Adolphseck) & Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Ehningen, Birſen, Mehringen, Imehauſen & Boll.)

a. imbricati.
in Gallia (*prope* Merignac,) Tiroli (*ad fines* Italiæ) & Bohemia (*prope* Coſors,) *marmoreus aut ſuillus*.

b. replicati.
marmoreus in Gallia (*prope* Merignac.)

c. acutanguli.
in marga Siciliæ (*prope* Palermo.

d. exoleti.
marmoreus in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum.)

e. terebræ.
marmoreus in Bavaria.

f. variegati.
marmoreus in Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Helicis. 30. H. helicis.

α. complanatæ.
vagus aut fixus ſolitarius aut gregarius aut mixtus, marmoreus, pyromachus, arenarius aut pyritaceus, in Anglia, Belgio (*prope* Louanium,) Alſatia (*prope* Gundershofen & Buchsweiler,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Hungaria, Stiria (*prope* Tiefar,) Suevia (*prope* Giengam & Reutlingam) & *præſertim* Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Echterdingen, Boll & *in monte* Hangberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in* Haſſia, Thuringia (*prope* Jenam) & ducatu montano (*prope* Paffrath & Bensberg.)

β. rotundatæ.
in Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (*e. gr. prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Scaphusium) & Germaniæ *circulo* Westphalico (*prope* Sœtenich, Keldenig, Richterich, Nothberg, Paffrath, Bensberg & Gerresheim.)

γ. ova-o-acuminatæ.
utplurimum marmoreus, interdum arenarius aut pyriticosus in Anglia, Gallia (*prope* Issy,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Næhren, Mehringen, Pfullingen, Echterdingen, Boll & Kirchoteccam) & *reliqua* Suevia (*prope* Ulmam, Giengam & Nordlingam,) Austria *superiori* (*prope* salinas,) Bohemia (*prope* Worzech, Duchomierziz & S. Johann,) Saxonia *superiori* (*prope* Farenstedt) & *inferiori* (*prope* Quedlinburg & *in Ducatu* Brunsvicensi, *circulo* Germaniæ Westphalico (*prope* Gerresheim) & rhenano (*prope* Francofurtum & *in* Hassia.)

a. Pomatiæ.
in Carniolia (*prope* Crapt.)

Neritites. 31. H. neritæ.
utplurimum marmoreus in Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (*in valle* Hemmerthal & *prope* Scaphusium,) Carinthia, Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha & Varing,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg) & Brunsvicensi, Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Bleybur, Keldenig, Nothberg, Paffrath & Bensberg.)

a. perversi.

auricularis. 32. H. halictidis.
rarus utplurimum typolithus, in Temesia, *Ducatu* Montano (*prope* Dusseldorf) & Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

α. perversæ.

β. plicatæ.
prope Hildesiam.

Patellaria. 33. H. patellæ.
frequentius typolithus, in Anglia, *Ducatu* Brunsvicensi, Helvetia (e. gr. *prope* Botning & Prattelen,) Italia *præsertim* Pedemontii *montibus* & Temesia.

α. saccharinæ.

β. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 163. *n.* 3. Helmintholithus (Conchadium) patellæ bilocularis.

Muſ. Teſſin. 90. *t.* 5. *f.* 8. Conchidium.
in Sueciæ Œlandia, Gothlandia *frequens.*

Dentalites. 34. H. dentalii.
marmoreus, jaſpideus aut chalcedonius in Temeſia, Italia *media* (*prope* Sienam & *in monte* Crea & Bononienſi della guardia,) Venetorum *terris* (*montibus* Veronenſibus, Pedemontio, Helvetia (e. gr. *pago* Bernenſi,) Wirtembergia (*prope* Tubingam & Blabyam,) Franconia (*prope* Rotenburgum,) Bohemia (*prope* Pragam,) Sileſia, Marchia Brandenburgica (e. gr. *prope* Francofurtum, Pœſenek,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Magdeburgo (*prope* Halam,) Thuringia, *prope* Lubeccam, *in ducatu* Juliaco (*prope* Burvenich) & *in* Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam.)

α. radulæ.
β. interrupti.
γ. vitrei.
omnium in Pedemontio.
δ. ſexanguli.
in Italia *prope* Loretto.

Tubulites. 35. H. ſerpulæ.
α. rectiuſculæ.
in Temeſia, Suevia (*prope* Elwangam) & Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam, & Maisbrœk.)
a. polythalamiæ.
b. penis.

Vermiculites. β. flexuoſæ vel contortæ.
marmoreus aut arenarius, rarius ferrugineus aliis crebro larvatis teſtaceorum inſidens, in Melita, Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (*prope* Annone,) Helvetia (e. gr. *in valle* Hemmerthal, *monte* Randberg, *pago* & *epiſcopatu* Baſileenſi *prope* Muttenz & *ad fluvium* Birſa,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Bahlingen, Ebhauſen, Nebeiloch, Blabyrak) & *reliqua* Suevia (*prope* Memmingam & Papenheim,) Franconia (*prope* Solenhofen,) Hildeſia (*in monte* Galberg,) *ducatu* montano (*in monte* rubro) & Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
a. ſpirilli.
in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) & Anglia (*inſula* Schepey.)
b. filogranæ.
rarus in Magdeburgo (*prope* Halam,) *niſi mere calcinatus*

c. glomeratæ.
in Silesia, Suevia (*prope* Memmingam) & Helvetia.
d. lumbricalis.
in Venetorum *terris vicentinis* (*prope* Grancona.)
e. arenariæ.
f. anguinæ.
in Franconia (*prope* Norimbergam.)
g. melitensis.
in Melita.

teredinis. 36. H. teredinis.
in Pedemontii *collibus* (*prope* Annone) & Angliæ *insula* Scheppey, *in ligno subterraneo.*

subellæ. 37. H. subellæ.
passim inter typolithos.

γ. zoophytorum.

Tubiporites. 38. H. tubiporæ.
Syst. nat. I. *p.* 1270. XII. 3. p. 167. *n.* 13. Helmintholithus (Tubiporus) Tubiporæ (deperditæ.)
in Suecia, *potissimum* Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia (*prope* Berndorf & Rohr,) Franconia (*in terra* Coburgensi) & Silesia.
α. muscæ.
tophaceus, marmoreus, quartzosus vel arenarius, in Gothlandia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam) & Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Dottelen, Berndorf, Nothberg, Wingersheid & Paffrath.)
β. catenulariæ. S. N. 3.
in Gothlandia *marmoreus*, *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Ruppin, Arendsen, Freyenwalde, Arneburg & Havelberg.)
γ. serpentis. S. N. 2.
δ. fascicularis. S. N. 4.
ε. stellatæ.
ζ. struis.
in Borussia.

Madreporites. 39. H. madreporæ.
Syst. nat. I. *p.* 1272. XII. 3. *p.* 167. *n.* 14. Helmintholithus (Madreporus) Madreporæ (deperditæ.)
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia, Venetorum *terris* (vicentinis *prope* Brendola,) Pedemontii (*ubivis margaceis*) & Temesia.

α. verrucariæ.

marmoreus in Venetorum *monte* Vicentino Berico.

β. turbinatæ. S. N. 6.

marmoreus in Gothlandia, Anglia (*provincia* Derby,) Gallia (*prope* Avenionem,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, & *prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis,) Istria (*prope* Tergestum,) Austria (*prope salinas*,) Suevia (*prope* Giengen) & Wirtembergia *præsertim* (*prope* Blabyram,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg) & Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

γ. Porpitæ. *Syst. nat.* 7. *Mus. Tessin.* 96. *n.* 14.

utplurimum vagus, marmoreus, jaspideus aut pyromachus, in Helvetia (e. gr. *prope* Ormelingen *pagi* Basileensis,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Austria *superiori* (*prope salinas*) Saxonia (*prope* Dresdam,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Gnoyen,) *terris* Brunsvicensibus (*prope* Scheppenstedt, Ludersdorf, Hittfeld) & Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Lohberg.)

δ. Fungitæ.

in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam, *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Hercynia (*prope* Blankenburg, Lohdebleck & Goslar,) Austria *superiori* (*prope salinas*,) Tiroli, Suevia (*prope* Memmingam & Giengam) & *præsertim in* Wirtembergia (e. gr. *prope* Blabyram & Nebelloch) & Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *prope* Hobel Solodurii, *ad fluvium* Birsam, (*prope* Pfeffingen & Nushof *pagi* & *episcopatus* Basileensis,) *utplurimum marmoreus*, *rarius aratsia.*

ε. pilei.

marmoreus, rarius quartzosus, *in* Gothlandia, Hercynia (*prope* Lohdebleck,) Bohemia (*prope* Duschcowiz,) Wirtembergia (e. gr. *in* alpibus, *quos vocant*) & Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg.)

ζ. agaricitæ.

in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

η. labyrinthicæ.

calcarius in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam) & Austria *superiori* (*prope salinas*.)

ϑ. mæandritæ.

utplurimum marmoreus in Occitania, Helvetia (*prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis) & Eifalia (*prope* Weier.)

ι. Areolæ.

κ. favosæ.

marmoreus in Helvetia, Austria *superiori* (*prope salinas*,) Wirtembergia (*in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram) & Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Call, Keldenig, Paffrath & Bensberg.)

λ. Ananas. *Syst. nat.* 15.
marmoreus in Gothlandia & Gorizii *montibus*.

μ. polygamæ.
marmoreus in Austria *superiori* (*prope salinas.*)

ν. arenosæ.
marmoreus in Austria *superiori* (*prope salinas.*)

ξ. foliosæ.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

ο. astroitæ.
marmoreus, *rarius chalcedonius*, *arenarius aut ferruginosus*, *in* Anglia (*prope* Hedington & Wittney,) Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Mosam,) *in* Eifalia (*prope* Scœtenich & Keldenig,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Hassia (e. gr. *prope* Villinghausen,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) Saxonia, Austria *superiori* (*prope salinas*,) Wirtembergia (*prope* Echterdingen & *in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram & Nebelloch,) Helvetiam (e. gr. *prope* Pfeffingen & *ad fluvium* Birsa *pagi* & *episcopatus* Basileensis) & *in* Sardinia.

π. caliculāris.
in Eifaliæ *monte* Danzberg *prope* Keldenig.

ρ. truncatæ. S. N. 24.
marmoreus in Suevia (*prope* Giengam,) Austria *superior* (*prope salinas*) & Gorizii *montibus*.

σ. stellaris. S. N. 25.
marmoreus in Eifalia (*prope* Herkestein.)

τ. organi. S. N. 26.

υ. musicalis.
saliceus aut marmoreus in Campania gallica (*prope* Mezieres,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Bohemia (*prope* Cosorz) & Gorizii *montibus*.

φ. divergentis.
in Ægypto.

χ. cespitosæ.
marmoreus aut siliceus, *in* Helvetiæ *pago* (*prope* Pfeffingen) & *episcopatu* Basileensi, Wirtembergia (*prope* Heidenheim,) Austria *superiori* (*prope salinas*) & Angliæ *fodina* Derbyensi (Plato *prope* Winster.)

ψ. flexuosæ. S. N. 29.
in Angliæ *fodina* Plato.

α. fasciculatis.
in insula Americæ *obversa* Caracao.
αα. pectinatæ.
in Silesia *episcopatu* Basileensi, Burgundia *superiori* (*prope* Vesuntium.)
ββ. tubularis.
γγ. mammillaris.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam) & Burgundia *superiori* (*prope* Vesuntium.)
δδ. patelloidis.
εε. globularis.
ζζ. fili.
in Helvetia (*prope* Basileam.)
ηη. vermicularis.
in Silesia, Helvetia.
θθ. arachnoideæ.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram) & Austria *superiori* (*prope salinas*) *marmoreus.*
ιι. undulatæ.
κκ. monilis.
in Arabia (*prope* Djidda.)
λλ. poritæ.
in Suecia,) Silesia, *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Eifalia(*prope*Keldenig)& Campania *gallica*(*prope* Mezieres.)
μμ. damicornis.
marmoreus in Carniolia (*prope* Cormons) & Austria *superiori* (*prope salinas.*)
νν. muricatæ.
marmoreus in Gothlandia & Silesia.
ξξ. fastigiatæ.
marmoreus in Silesia & Austria *superiori* (*prope salinas.*)
οο. rameæ.
siliceus aut marmoreus in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) & *reliqua* Suevia (*prope* Giengam,) *in ducatus* montani *lapidicinis.*
ππ. oculatæ.
in Gothlandia.
ρρ. cacti
σσ. concatenatæ.

Millepo- 40. H. milleporæ.
rites. *in* Temesia, Italia, Helvetia (*in monte* Randberg.)

α. alcicornis.
marmoreus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Herkelstein, Dollendorf, Berndorf, Paffrath, Bensberg & Kebinghausen,) Suevia (*prope* Giengen) & Gorizii *montibus*.
β. asperæ.
in Germaniæ *circulo* Westphalico (*prope* Birbach & Bensberg.)
γ. solidæ.
in Suециæ Gothlandia, Wirtembergia (*prope* Heidenheim) & Carniolia (*prope* Cormons.)
δ. pumilæ.
ε. reticulatæ.
in ducatu montano (*prope* Kebinghausen.)
ζ. cellulosæ.
η. spongitæ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. Helmintholithus ramosus angulatus imbricatus porosus.
Mus. Tessin. 128. *n.* 3. *t.* 11. *f.* 2. * Coralinum ramosum ramis angulatis imbricatis passim coadunatis.
ϑ. coriaceæ.
in Gothlandia, Eifalia (*prope* Heistert,) Hildesia, Silesia, Helvetia (e. gr. *pago* Basileensi.)
ι. polymorphæ.
in Silesia & Helvetia.
κ. ignotæ.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 15. Helmintholithus milleporæ orbicularis punctatus.

Cellepo-rites. 41. H. celleporæ.
α. spongitæ.
β. pumicosæ.
γ. verrucosæ.
marmoreus aut arenarius in Gothlandia, *ducatu* montano (*prope* Bensberg) & *principatu* Halberstadiensi.

isidis. 42. H. isidis.
α. hippuridis.
articuli solitarii in Anglia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) & Sicilia (*prope* Messanam.)
β. entrochæ.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 4. XII. 3. *p.* 168. *n.* 17. Helmintholithus (Entrochites) isidis entrochæ.
Schreb. lithol. *p.* 51. Petrificata animalia articulorum compositorum.
Mus. Tessin. 96. *n.* 15. Helmintholithus reptilis.

Harenb. encrin. t. 1. *f.* 8-10. Asteria columnaris articulis crenatis.

Woltersd. miner. 37. Caput medusæ articulis utrinque figura solari, radiis densioribus excurrentibus.

Volkm. siles. 1. *t.* 27. *f.* 9. 10. Entrochus.

articulis solitariis disjunctis aut pluribus adhuc in columnam coadunatis, utplurimum marmoreis, rarius siliceis aut arenariis in Sueciæ Gothlandia, Anglia, (e. gr. *prope* Monegush *comitatus* Derbyensis,) Hispania, Gallia, *præsertim* Lotharingia, Belgio (*prope* Viset & Olhe,) Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Dottelen, Keldenig, Call, Sœtenich, Dahlbenden, Zinsheim, Bürvenich, Bleybur, Glehn, Heldenkopf, Schwerfel, Ruhr, Heistert, Dollendorf, Düsseldorf, Mühlheim, Flingeren, Gerresheim, Hockerswagen, Lindlar, Wipperfürth, Bensberg, Iversheim, Münster, Heiligenhoven, Reuschenberg, Schlenderhan, Froczheim, Almerode, Vlatten, Steinbach, Altkirchen, Cürten, Grimmlinghausen & Voltmessen,) *electoratu* Trevirensi (*prope* Lissingen,) Hassia (*prope* Spangenberg & Mundelshausen,) Hildesia (*in* Kuhle & *in montibus* Rozberg & Osterberg,) *prope* Lubeccam, *in principatu* Gœttingensi (*prope* Azenhausen & *in monte* Heimberg,) *in* Hercynia (*prope* Goslar & Blankenburg,) *in* Thuringia (e. gr. *in monte* Vinariensi Ettersberg *prope* Schrappelau, *inter* Tobau & Himmelsberg,) *in* Saxonia (e. gr. *prope* Halam, Querfurth, Sachsenburg,) Marchia Brandenburgica (*prope* Arneburg, Havelberg, Francofurtum, Borussia (*prope* Gedanum & Angerburg,) Silesia (e. gr. *prope* Massel, Bohemia (*prope* Pragam & Cosors,) Franconia (e. gr. *in principatu* Coburgensi,) Austria *superiori* (*prope salinas*) & *anteriori* (*prope* Eutingen,) Suevia (*prope* Halam) & Wirtembergia *præcipue* (*prope* Nebelloch, Kirchotcecam, Echterdingam, Boll, Heidenheim,) Helvetia (*in montibus* Randberg & Legerberg & *ad fluvium* Birsam) & Venetorum *terris* (*in montes* Scoglia della Limpia *prope* Reccaro.)

a. lævis.

a. margine vix inciso.

b. margine undulatim repando.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 16. Helminthólithas (saturatus) isidis geniculis repandis.

Wolf. hass. t. 4. *f.* 1. 6. *Gesn. fig.* 89. b.

b. verrucosus.

c. caculeatus.

d. punctatus.
e. transversim stratus.
f. articulis elevatis.
g. dichotome ramosus.
γ. asteriæ.
a. angulis obtusioribus.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 5. XII. 3. *p.* 168. *n.* 18. Helmintholithus (Asteria columnaris) Isidis asteriæ.
Wolersd. miner. 37. Caput medusæ articulis utrinque stella pentaphyllea.
Scheuchz. helv. 10. *f.* 3. *Lang fig.* 67. *t.* 19. *f.* 2. Modiolus stellatus.
Rosin. stell. 35. *t.* 5. Asteria pentagona pentaphyllea.
Ritter calenb. f. 4. a. *f.* 4. c. *Annon. basil.* 2. *t.* 2. *f.* e. *Scheucz. helv.* 6. *p.* 323. *f.* 152. *Gesn. fig.* 37. Asteria columna angulis acutis s. obtusis.
Volkm siles. I. *t.* 27. *f.* 22. *J. Bauh. bollens. t.* 31. Stella marina.
Wogn. judaic. II. *f.* 26. Lapis judaicus pentagonus angulis obtusis.
b. angulis acutis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 19. Helmintholithus (Stella columnaris) isidis stellularis.
Wagn. judaic. II. *f.* 27. Lapis judaicus pentagonus angulis acutis.
c. orbiculares.
d. altero fine orbiculares, altero angulatæ.
frequentissimus gregarius, cum priori (β), utplurimum marmoreus vagus aut fixus, interdum siliceus aut pyritaceus, fixus, articulis solitariis aut in columnam, rarius incurvam vel ramosam coadunatis, læves aut verrucosæ, raro tri- aut hexagonæ, rarissime tetragonæ in Helvetia (*prope* Solodurium & *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in montibus* Hangberg & Achalm, *prope* Bezingen, Mæhringen, Næhren, Osterdingen, Omehausen, Bebenhausen, Echterdingen, Boll,) Austria *superiori* (*prope salinas præsertim ad* Rimpach,) Franconia (e. gr. *prope* Oberfulbach *ditionis* Coburgensis,) Saxonia (*prope* Chemnitium,) Hercynia (*prope* Harzburg,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg,) Eifalia (*prope* Iversheim,) Gallia (*prope* Deppam) & Anglia.
δ. epitonium.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 170. *n.* 24. Helmintholithus dissepimentis orbiculatis distantibus filo centrali connexis.

Hamburg. Magaz. 9. *p.* 73. & 14. *p.* 94. *Vogel mineralf.* 236. *Baum. miner.* 2. *p.* 205.
in Hercynia (*prope* Rubeland, Zorge, Huttenrode, Blankenburgi,) Hildesiæ *districtu* Steuerwald,) Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Dahlbenden, Vlatten, Keldenig) & *in* Anglia (*prope* Bristol & *in comitatu* Derbyensi,) *intra marmor vel quarzum ferri calce largiter perfusum aut pyromachum.*

a. caryophyllites.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 22. Helmintholithus isidis, turbinatus, limbo pentagono quinquedentalo.
Muf. Teffin. 96. *t.* 4. *f.* 2. Carpolithus caryophyllitus.
Vogel mineralf. 234. Caryophyllus lapideus.
vagus, variæ magnitudinis, nonnunquam petiolatus, in Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg) & Eifalia (*prope* Schwerfel.)

gorgoniæ. 43. H. gorgoniæ.
ω. ramosæ.
marmoreus in principatu Neocomensi.
a. nobilis.
in Helvetia & *superiore* Italia (*prope* Veronam.)
β. reticulatæ.
margaceus aut suillus, interdum typolithus, in Saxonia (*prope* Dresdam,) Bohemia (*prope* Cosors,) & Gallicia (*prope* Wieliczka.)

alcyonii. 44. H. alcyonii.
α. arborei.
in Anglia, Gallicia (*prope* Wieliczka & Bochnia) & Austria *superiori* (*prope salinas.*)
β. exossis.
calcarius, totalis aut partialis in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Cornelimunster) & Helvetiæ *pago* Basileensi (*prope* Pfeffingen.)
γ. epipetri.
marmoreus in Helvetia (*in monte* Randberg) & *prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis.)
δ. digitati.
in Helvetiæ *pago* Solodurano (*prope* Dornach) & Basileensi (*ad fluvium* Birsam & *prope* Pfeffingen,) *marmoreus.*
ε. asbestini.

ζ. lyncurii.
in Helvetiæ *monte* Randberg.
μ. burſæ.
in Helvetiæ *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)
ϑ. cydonii.
in Helvetiæ *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)
ι. ficus.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
κ. gelatinoſi.
in Germaniæ *circulo* weſtphalico (*prope* Cornelimünſter.)

ſpongiæ. 45. H. ſpongiæ.
α. crateriformis.
in ducatu montano (*prope* Paffrath.)
β. typhæ.
in Franconia.

Eſchari- 46. H. fluſtræ.
tes. *arenarius aut calcarius in* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Haſſia (*prope* Bibra,) Franconia (*prope* Glüksbrunn) & Helvetia (*prope* Nushof & *in monte* Randberg.)
α. *utrinque poroſæ.*
a. foliaceæ. } *in terra* Pœſenek & Haſſia (*prope* Bibra.
b. truncatæ. }
c. piloſæ.
in Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam,) Eifalia (*prope* Dollendorf) & *ducatu* montano (*in lapidicina*) *marmoreus.*
d. lutoſæ.
in Helvetiæ *pago* Baſileenſi.
β. *alterutro tantum latere poroſæ.*
marmoreus in Gothlandia.

tubula- 47. H. tubulariæ.
riæ. *in* Gothlandia, Halberſtadio & Helvetiæ *pago* Baſileenſi (*prope* Muttenz,) *marmoreus aut arenarius.*
α. indiviſæ.

coralli- 48. H. corallinæ.
næ. *marmoreus typolithus in* Bohemia (*prope* Koſors) & Venetorum *terris* Vicentinis (*prope* Brendola.)
α. corniculatæ.
β. barbatæ.

ſertula- 49. H. ſertulariæ.
riæ. *typolithus* e. gr. *in montibus* Galliæ Sevennis & Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

pennatulæ. 50. H. pennatulæ.

α. phosphoreæ.

typolithus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *principatu* Waldeccensi & Veronensium *monte* Baldo.

β. encrini.

a. expansi.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 20. Helmintholithus (portentosus) isidis filiformis ramosæ apicibus fasciculatis.

Gesn. petrif. 32. *n.* 5. Zoophytolithus stellæ compositæ radiis secundariis ex eodem trunco numerosis.

Hiemer cap. medus. Stutg. 1724. 4. *t.* 1. *Act. Lips.* 1725. *p.* 376. *c. fig.* Caput medusæ.

pyriticosus aut suillus, rarius pyromachus, interdum typolithus margaceus in Wirtembergia (*prope* Boll,) *comitatu* Pappenheimensi, Bohemia (*prope* Wischerad & Cofors,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam & Guelpherbytum,) & *ducatu* Juliacensi (*prope* Schaumburg & Zweybruggen.)

b. contracti.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 21. Helmintholithus (Encrinus) isidis fasciculo conferto.

Gronov. suppl. 18. *n.* 10. Helmintholithus medusæ ramosissimus, ramis parallelis angulatis, articulis multifidis.

Davil. curios. 3. *t.* 1. Encrinites.

Harenb. encrin. 1229. *t.* 1. *f.* 1. 3. 4. 7. *Ritter gosl. t.* 1. *f.* 1. Encrinus s. Lilium lapideum.

Gesn. petrif. 31. *n.* 4. Zoophytolithus stellæ compositæ radiis secundariis decem.

Wolterds. miner. 37. Encrinus.

Scheuchz. lith. 1. *f.* 4. Asteria columnaris entrocho similis arcuata.

marmoreus, totalis aut partialis in Lotharingia & *superiori* Burgundia, Helvetia (*e. gr. prope* Schinznach & *ad fluvium* Birsa *pagi* Basileensis,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Thuringia (*prope* Longosalissam & Vinariam,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam, Asse, *districtu* Calenbergico, Gandersheim, Lucklum & Erkerode, Hildesiæ *monte* Osterberg) & *in circulo* westphalico (*prope* Swertel.)

102. PHYTOLITHUS. Plantam ejusve partem referens.

totalis. 1. Ph. plantæ. *Syst. nat.* 202. *n.* 1.
Waller. miner. 334. Petrificata vegetabilia plantarum.
Carth. miner. 97. Typolithus vegetabilis.
Scheuchzer J. J. Herbarium diluvianum. Tigur. 1709. & *Lugdb.* 1723. *fol.*
Schulze C. F. Kraeuterabdrücke im Steinreiche. Dresden 1755. 4.
Gron. suppl. 17. *n.* 1. *sqq.*
Typolithus in marga schistosa præsertim bituminosa suilloque schistoso lithanthracis strata obtegentibus frequentior, in argilla quoque & arenaria obvius, e. gr. *in* Angliæ *provinciis* Derby & Glocester, *in* Galliæ Lugdunensi (*prope* Chaumont) & Forez (*prope* Micareine,) *in montibus quoque* Cevennis (*potissimum prope* Talerisulo) & Lotharingia (*prope* Lach,) *in ducatu* Bipontino (*prope* Oberhausen,) Magdeburgico (*prope* Wettin,) Thuringia (*prope* Islebam) & Saxoniæ *fodinis carbonariis* (e. gr. *prope* Dresdam & Zwickaviam,) Franconia (*prope* Ilmenau,) Silesia (e. gr. *prope* Mannsbach,) Austria *superiori* (*prope* Schlimbach,) *episcopatu* Constantiensi (*prope* Œningen,) Helvetia (e. gr. *in pago* Abbatiscellano, Glaronensi, *in monte* Legerberg, *prope* Agis & Castelen *pagi* Bernensis, *in* Venetorum *monte* Baldo.

α. hippuridis.
in Silesiæ (*prope* Mannebach,) Magdeburgi (*prope* Halam) *circuli* Germaniæ westphalici (*prope* Wurselon) *fodinis carbonariis.*

β. charæ.

γ. salviæ.

δ. iridis.
in Occitania (*prope* Alais.)

ε. graminum.
in suillo argillaque schistosis, lithanthracum stratis superinductis, interdum in topho, rarius in pyromacho in Helvetia, Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Silesia (*prope* Scarschin,) Thuringia (*prope* Longosalissam) & Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Muhlheim *ad* Ruram.)

a. alopecuri.

b. tritici repentis.

ζ. stellarum e. gr. gulii, asperulæ.
in fodinis carbonariis e. gr. Angliæ, Occitaniæ (*prope* Alais) *aliisque* Galliæ (v. gr. S. Imbert *comitatus* Lar,) Westphaliæ (*prope* Eigelshoven & Eschweiler,) Saxoniæ Silesiæ (*prope* Læssig.)

η. buxi.
in suillo schistoso & ardesia bituminosa circuli Germaniæ westphalici e. gr. Kettwig, Eschweiler, Muhlheim *ad* Roram, Richterich, Morsbach & Scherberg.

ϑ. myosotidis scorpioidis.

ι. pulmonariæ.
in Galliæ *fodinis* carbonariis (*prope* S. Imbert.)

κ. athamantæ.
in Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Eschweiler & Morsbach) & Silesia.

λ. laserpitii.
in Angliæ *provincia* Shrop (*prope* Colebroekdale.)

μ. chærophylli.
in Silesia & Germaniæ *circulo* westphalico.

ν. fœniculi.
in Austria *superiori* (*prope* Schlimbach) & Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Adamsmuhl.)

ξ. herniariæ.

ο. ericæ.
in Gallia (*prope* Firmini, Chambon & St. Genet-Lerpt.

π. myriophylli.
in Anglia & Silesia (*prope* Mannebach.)

ρ. euphorbiæ.
in Silesiæ & *circuli* Germaniæ Westphalici *argilla.*

σ. cacti.
in Angliæ, *montium* Cevennensium, *circuli* Germaniæ westphalici (*prope* Würselen, Eschweiler & Badenberg) & Silesiæ (*prope* Liebersdorf & Rudolphsdorf) *fodinis carbonariis.*

ς. ceratophylli.
in Anglia, Thuringia (*prope* Islebiam) & Silesia (*prope* Mannebach.)

υ. nigellæ.
in Silesia.

φ. anemones, *præsertim* silvestris & hepaticæ.
in Galliæ *fodinis carbonariis* (*prope* S. Imbert.)

χ. geranii.
in Occitania (*prope* Alais.)

ψ. pinus.

ψ. pinus.
in Helvetia & Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Essenium & Muhlheim *ad* Rorum.)

ω. zosteræ.
in Temesiæ *marga*, *in* Gallia (*prope* Firmini, Chambon & St. Genet-Lerpt.)

αα. fumariæ.
in Germaniæ *circuli* westphalici (*prope* Eschweiler) *argilla schistosa.*

ββ. viciæ.
in Germaniæ *circuli* westphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Eschweiler & Morsbach.)

γγ. ornithopodii.
in Venetorum *montibus* Veronensibus.

δδ. galegæ.
in Venetorum *montibus* Veronensibus.

εε. syngenesiarum, (e. gr. inulæ, asteris, Chrysanthemi, centaureæ, *præsertim* cyani.
in Silesia (*prope* Læssig,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) & Occitania (*prope* Alais.)

ζζ. equiseti.
in Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Bedenberg, Saxonico *inferiori* (*prope* Koenihsluter, Halam & Wettin,) & *superiori* (*prope* Sangerhausen & Dresdam,) & franconico (*prope* Ilmenau) *in* Silesia (*prope* Maunebach) & Anglia.

ηη. filicum.
Syst. nat. I. *p.* 202. *n.* 2. XII. 3. *p.* 171. *n.* 2. Phytolithus filicis.
Jussieu act. Paris. 1718. Herbæ capillares petrificatæ.
Volkm. siles. 1. *t.* 1. *f.* 23. *t.* 12. *f.* 1-5. & *t.* 13. *f.* 1-16.
Mylii saxon. 1. *p.* 19. *f.* 1. 2. 6. 10. 11. & *t.* 26. *f.* 2-8. Filix petrefacta.
in marga schistosa & bituminosa, suilloque schistoso lithanthracum strata obtegentibus, interdum in argilla, ardesia, aut arenario in Anglia (*præsertim provinciis* Northumbria, Cumberlandia, Wallia *septentrionali* & Glocestria,) Gallia (e. gr. *prope* Firmini, Chambon & S. Ginet-Lerpt, *montibus* Cevennis, Occitania *prope* Alais *provincia* Forez *ad fluvium* Fureus, & Lugdunensi *prope* S. Chaumont,) Helvetia, Italia (*prope* Bononiam & *in montibus* Veronensibus,) *in* Silesia (e. gr. *prope* Conradswalde, Altwasser & Mannebach,) Bohemia (*in montibus* giganteis, *prope* Cosors & Joachimsthal,) Saxonia (e. gr. *prope* Pe-

ſterwiz, Zaukerode, Dresdam,) Thuringia (*prope* Bo tendorf,) Magdeburgo (*prope* Wettin,) Hercynia (*prop* Ilefeld,) Germaniæ *circulo* Weſtphalico (*prope* Eſſen, Badenberg, Richterich, Morsbach & Eſchweiler,) & Naſſovia (*prope* Saripontum.)

a. osmundarum.
in circuli weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Rothberg Durwis, Wallemſtein, Badenberg, Eſſen & Mosbach.)
a. regiæ.
in Gallia & Saxonia (*prope* Zwickau.)
b. ſtruthiopteridis.
in Magdeburgo (*prope* Wettin) & Sileſia (*prope* Mannebach.
c. ſpicanthi.
in montibus Cevennis.
d. criſpæ.
in Germaniæ *circulo* weſtphalico (*prope* Willemſtein.)
b. acroſtichi.
a. ſeptentrionalis.
in Sileſia.
b. thelypteridis.
(*prope* Altwaſſer *in* Sileſia.
c. pteridis.
a. aquilinæ.
in montibus Cevennis, Bohemia (*prope* Commotau,) & Sileſia (*prope* Mannebach.)
d. aſplenii.
a. linguæ cervinæ.
in Galliæ *rivo* Furens.
b. cetarach.
in Galliæ *rivo* Furens, *argillæ micaceæ impreſſus.*
c. trichomanoidis.
in Germaniæ *circulo* weſtphalico (*prope* Bademberg,) *in* Bohemia (*prope* Commotau,) & Venetorum *montibus* Veronenſibus.
d. rutæ murariæ.
in Germaniæ *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck & Eſſen.)
e. adianti nigri.
in Germaniæ *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck & Eſſen) & *in* Galliæ *rivo* Furens.
e. polypodii.
a. vulgaris.
in Sileſia (*prope* Mannebach, & *in* Venetorum *montibus* Veronenſibus.

b. cristati.
in Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Badenberg.)
c. filicis maris.
in Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Muhlheim *ad* Roram) *in* Thuringia (*prope* Rotenburg *ad* Salam) & Silesia (*prope* Mannebach.)
d. rhætici.
in Silesia (*prope* Altwasser.)
e. dryopteridis.
in Germaniæ *circuli* westphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Badenberg & Rothberg.)
f. adianti.
in Hercynia (*prope* Ilefeld,) Germaniæ *circulo* westphalico (*inter* Borbeck & Essen,) & Galliæ *rivo* Furens.
ββ. muscorum.
in Venetorum *montibus* Veronensibus (*in* marga schistosa,) & Saxonia (*prope* Zwickau *in argilla figulina.*)
a. lycopodii clavati.
in Silesia (*prope* Altwasser.)
μ. algarum.
in Pappenhemii *marmore fissili.*
a. fuci vesiculosi.
in Temesiæ *marga.*

Rhizolithus. 2. Ph. radicis. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 3.
Waller. miner. 335. Petrificatum radicis arborum & plantarum.
rarior, nisi radices subterraneas in pulverem seu humum dilapsuras, aut excavatas, & fossili quodam farctas, aut cortice lapideo obductas pro radice in fossile conversa habens occurrit tamen marmoreus in Galliæ Campania, Italia (*e.* gr. *in ruderibus* Pompejæ, & *ad lucum* dei Tartari,) Hungaria (*prope* Badam & Liffchca,) *in* Wacca, *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *porcellaneus in* Japonia, achatinus *in* Franconiæ *principatibus* Coburgensi & Baruthino,) *ferri vitriolo impregnatus in* Sibiria (*prope* Koitschedanskaja *ad fluvium* Iset) & Suecia (*in palude monti argenteo occidentali vicina,*) & *ferri calce perfusus in* Fennonia (*in lacu* Langelmo) & Bohemia (*prope* Orbrissan.)

trunci. 3. Ph. trunci. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 116. *Carth. miner.* 93.
a. herbarum.
typolithus argillosus in Saxonia (*prope* Dresdam) & *ducatu* Brunsvicensi (*inter* Salzthal & Azum.)

β. graminum.

utplurimum typolithus in Hungariæ (*prope* Lehotca) *pyromacho*, Silesiæ (*prope* Mannebach,) Germaniæ *circuli* westphalici (e. gr. *prope* Willemstein, Lotharingiæ (*prope* Lach,) & *montium* Cevennensium *marga bituminosa* & *suillo schistoso*.

Lithoxylon. γ. arborum.

nunc trunci integri una cum ramis, ut interdum e. gr. *in* Belgio, Daniæ Seelandia, *ducatu* Westphaliæ *silvas subterraneas referat, nunc partis, nunc crudi & sani, nunc scariosi, aut per teredines exesi, in carbones conversi, clavis perfossi, aut asciæ aliorumque instrumentorum ope in varias formas redacti, cortice denudati aut adhuc induti, nonnunquam ita, ut ligni species adhuc dignosci queat, querni, fagini, pinei, abiegni, saligni.*

a. *marmoreus intus sæpe spato farctus.*

in Irlandia, Volhynia, Marchia Brandenburgica (*prope* Arendsee,) Bohemia (*prope* Joachimsthal, (Franconia (*prope monasterium* Banz & Ilmenau,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam & *in monte* Hildesiensi Creuzberg,) Wirtembergia (*prope* Boll, Dolfingen, Duslingen, Naehren, Ofterdingen,) Helvetia (*ad fluvium* Birsa *pagi* Basileensis,) Hungaria *inferiori* (*prope* Schemniz.

b. suillus.

in Wirtembergia (*prope* Boll.)

c. gypsosus.

in Bohemia & Pedemontio (*prope* la Morra & Alice.)

d. argillosus.

in Hungaria *inferiori* (*prope* Creuz.)

e. siliceus.

in Sina, *insula* Martinica, Irlandia (*in lacu* Loughneagh, Anglia, lotharingia, Helvetia (*in fluvio* Birsa *pagi* Basileensis,) Italia (e. gr. *prope* Rivalta, & *in* Pedemontio *prope* Strevi, Ferrere, Alice & la Morra,) Temesia, Transilvania (*prope* Deva, Walye & Cronstadt,) Hungaria (*prope* Creuz, Cremniz, Boldagko,) Silesia (*prope* Landshut, Marchia Brandenburgica (*prope* Schmullen,) Bohemia (e. gr. *in montibus* giganteis, *prope* Neu-Packov, Falkenau, Altsattel, Cosors, Wilkischen, *termas* Tœplizenses & Carolinas,) Saxonia (e. gr. *in monte* Keulenberg, *prope* Dresdam, & Hilbersdorf, *in comitatu* Lohenstein) Thuringia (*inter* Tolau & Himmelsberg,) Franconia (*in principatibus* Coburgensi *prope* Schlettach, Waldsachsen, Luzelbuch, Bambergensi *prope* Ferchheim, Her-

bipolitano, Baruthino *prope* Adelsdorf & Erlangam *etiam prope* Norimbergam,) *in* Carinthia, Carnioliæ & Stiriæ *alpibus*, *in* Austria *inferiori* (*prope* Brunn.)

a. achatinus.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 289. *Karsten Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 136. Holzstein.

in Sibiria (*prope* Kolywan,) Hungaria (*prope* Tokai,) Saxonia (*prope* Chemniz,) Thuringia (*prope* Osmannstadt,) *rarius vagus*, *subopacus*, *in fragmenta indeterminata vel festucas rudes dissiliens*, *parum nitens*, *politura tamen eximium nitorem adipiscens*, *intus fibrosus*, *texturæ tamen conchaceæ*, *utplurimum variegatus*, *maculosus aut striatus*, *frequentissime nigricans aut infumatus*, *interdum ruber*, *rarius ochraceus*, *aut viridis*.

b. opalinus.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat in Hungariæ *superioris comitatu* Liptoviensi, *subdurus*, *opacus vel subopacus*, *in fragmenta indeterminata vel festucas longas dissiliens*; *in crustas secedens*, *utplurimum parum nitens*, *longitudinaliter fractus fibras*, *transverse superficies convexas offerens*, *utplurimum variegatus*, *coloribus albo*, *cinerascente*, *fusco*, *ochraceo & hyacinthino per strias alternantibus*.

c. arenarius.

in Silesia (*prope* Altwasser,) Bohemia (*prope* Altsattel,) Thuringia (*prope* Kusshausen,) Magdeburgo (*prope* Halam, (*prope* Aquisgranum, *in* Suavia (*prope* Halam,) & *præsertim* Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam.)

f. aluminosus.

stratis interdum amplis, *in* Anglia, Jemtia (*in* paroecia Nas,) Westrogothia Sueciæ (*prope* Billingen,) Scania (*prope* Andrarum,) *principatu* Goettingensi (*prope* Mundam,) Hassia (*prope* Almerodam & *in monte* Weisener,) Saxonia (*prope* Düben,) Bohemia (*prope* Commotau & Altsattel,) Austria (*prope* Hainfeld) & Pedemontio (*prope* la Morra.)

g. vitriolo ferri perfusus.

in Borussia (*stratis succino super incumbentibus*,) Stiria (*prope* Leoben) & Wirtembergia (*prope* Boll.

h. vitriolum cupri protrudens.

in Hungaria *inferiori prope* Herrengrund.

i. bituminosus.

integras hinc inde silvas subterraneas constituens, *in imperio russico* (*potissimum ad fluvium* Iset,) Scania Sueciæ (*pro-*

pe Boferup & Andrarum,) Dania (*potissimum* Skelandia,) Islandia, Anglia (*potissimum provincia* Lincola, Irlandia, Hispania (*potissimum* Asturia & Andalusia,) Gallia (*potissimum* Normandia & Burgundia *superiori prope* S. Agnes,) Belgio (e. gr. Hollandia & Flandria) Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Custer, Caar, & *in ericeto* Vena.) Nassovia (*parte* Dillenbugensi, Diezensi, Hadamarensi, *prope* Oberstein,) Hassia (*prope* Giessam, Sangerhausen, *in montibus* Heersberg & Weisener,) *terris* Hannoveranis (*parte* Luneburgensi, *prope* Cellas, Goettingam, Mundam Thuringia (*prope* Erfordiam & Artern, Magdeburgo (*prope* Altenwedding, Beichliz Beyderssee, Halam, Quedlinburgo, Marchia Brandenburgica (*prope* Francofurtum, Kœnigswalde, Freyenwalde.) Borussia, (*in arenæ stratis succino superincumbentibus*,) Saxonia (*prope* Sangerhausen, Pesterviz, Lipsiam, Mehren, Duben, Altenburg,) Lusatia (*prope* Wehrau & Oberschewerta,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Franconia (*prope* Norimbergam,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Wirtembergia (*prope* Laureacum & *thermas* Bollenses,) Stiria (*prope* Leoben *ad fluvium* Canoch,) Austria *superiori* (*prope* Lambach,) Hungaria (*prope* Roniz & Schreibersdorf,) Temesia,) Dalmatia (*parte* Morlachica,) Italia (*prope* Spoletum, *in* Hetruria, *prope* Rivolta, *in* Pedemontio *prope* la Morra & Augustam Taurinorum, *etiam in valle* d'Aosta) & Helvetia (e. gr. *in pago* Tigurino & Thurgovia.)

k. pyritaceus.

in Lotharingia, *ducatu* montano *prope* Bensburg,) Hildesia, Saxonia *prope* Lipsiam,) Franconia (*prope* Norimbergam,) & Wirtembergia (*prope thermas* Bollenses.)

l. ferri calce perfusus.

in Helvetia (*pago* Bernensi,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemia (*prope* Osseg, Altsattel, Presniz,) Hassia (*prope* Giessam,) *comitatu* Laubacensi (*ad lacum* Martinsee,) & *in ducatu* montano (e. gr. *prope* Gerresheim.)

m. cupri calce gravidus.

in Sibiria, Suecia, Hassia (*prope* Grosbusek.)

Litophyllum. 4. Ph. folii. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 5. *Gesn. petrif.* 22. *Woltersd. miner.* 43. *n.* 3. Litobiblium.

typolithus satis frequens, diversissimarum plantarum præsertim arborum folia referens, in marmore, topho, suillo, marga, argilla, arenario, rarius in pyromacho aut ferri calce indurata.

Antholithus. 5. Ph. floris *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 6.

α. spicarum graminis.

Waller. miner. 287. Minera cupri figurata spicam referens.

Gesn. petrif. 22. Minera cupri & argenti.

Wolff. hass. subt. t. 5. *f.* 5. Spica frumenti metallaris.

in Silesia, Franconia (*prope* Ilmenau,) Germaniæ *circulo* westphalico (*prope* Muhlheim *ad* Roram) *& montibus* Cevennis.

a. phalaridis bulbosæ.

cupro albido, cinereo aut vitrato, interspersо interdum subtilissime argento perfusum, in Hassia (*prope* Frankenberg & Thalitter.

β. herbarum.

nisi merus ludus, semper typolithus, lapidi fissili compressus.

a. galii.

in Anglia *& montibus* Cevennis.

b. heliotropii.

in marga bituminosa Islebiensi.

c. alsines.

in silesia.

d. ranunculi.

in episcopatu Constantiensi (*prope* Oeningen.)

e. myagri.

in Anglia.

f. asteris.

in Silesia (*prope* Lassig,) *&* Hercynia (*prope* Ilefeld.)

g. centaureæ.

in Silesia.

h. filicis.

in Helvetia, *& circuli* Germaniæ westphalici *fodina carbonaria* (*prope* Badenberg.)

Carpolithus. 6. Ph. fructus. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 7.

in Silesiæ, Bohemiæ *marga & arenario, rari, frequentius, nisi meri naturæ lusus, typolithi.*

α. seminum nudorum.

a. glandium.

in Angliæ *fodinis carbonariis.*

β. capsularum.

in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra.)

a. fagi sylvaticæ.

in comitatu Laubacensi.

γ. strobilorum.

in Silesia (*prope* Landshut,) Hungaria (*prope* Litschca *comitatus* Liptoviensis,) Austria (*prope* Viennam,) Helvetia (Tiguri *turfa*) & Pedemontii *arenario.*

δ. nicium.

a. coryli.

in Angliæ *fodinis carbonariis.*

ε. druparum.

a. juglandis.

in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra,) & Burgundia *superiori* (*prope* Long-le-Saunier.)

ζ. leguminum.

in Angliæ *fodinis carbonariis.*

Quid properasse juvat, quid pauca dedisse quieti
Tempora? quid nocti conseruisse diem?
Si semel hic standum est.

ADDENDA QUÆDAM.

p. 105. post l. 5.

phosphoricum. 13. M. compactum diaphanum, niveum, frictione in tenebris lucens. *Craydon in Cabinett. mineralog. del Collegio Nazareno di Roma* 1. *p.* 156. 157.

Habitat in montium Vesuvii Somma, Ottajano *stratis primitivis, in aqua forti cum viva effervescentia fere totum solvendum, micanti satis simile, an vere distinctum? An huc quoque spectat lapis ruber, cum acidis effervescens, scorliten immixtum habens, in monte* S. Gotthardi *obvius, a* Cl. Pini *memor. della societa patriotica di Milano.* P. I. *commemoratus? In tenebris si fricetur, aut contusus ferro candenti inspergatur, lucem spargit.*

Dolomixi. 14. M. tardius cum acidis effervescens, igni expositum vitreo cortici se obducens. *Saussure journ. de phys.* 1792. 1. *p.* 161.

Habitat in montibus Tirolensibus, *interdum ad chalybem scintillans, & mallei icta in fragmenta convexa discedens, in* 10000 *partibus* 4600 *aëris fixi*, 4429 *cretæ*, 5860 *aluminaris*, 1400 *magnesiæ*, 740 *calcis ferreæ continens, ut igitur, si pondere prædominantem partem respicias, potius ad argillaceas spectet.*

elasticum. 15. M. elasticum ochroleucum ferro candenti inspersum lucens. *Fleuriam de Bellevue journ. de phys.* 1792. *Hoüt. p.* 86. &c.

Habitat in vallibus Levantino & Campo longo *monti* S. Gotthardi *confinibus, stratum* 50 *pedes altum, & per* 100. *argyas extensum constituens, tremoliten sæpe inspersum habens, in* 2000 *partibus* 925 *aëris fixi, ultra* 640 *cretæ*, 340 *aluminaris ferruginosæ*, 20 *micæ*, & 7 *magnesiæ continens.*

p. 117. post l. ult. l.

PICROSPATUM. Ex terra calcaria & vix minori magnesiæ parte conflatum. Parasiticum, subdurum.

crystallinum. 1. Picrospatum. *Lindacker ap. J. Mayer Samml. physic. Aufs.* 2. *p.* 284.

Cabinett. mineralog. del Colleg. Nazar. di Roma I. *p.* 163. *Karsten bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Bitterspath.

Habitat in Austriæ *superioris*, Salisburgi, Tirolis *smectide, serpentino fissili, rufescens aut flavescens, duritie spatum superans, ad fluorem spatosum propius accendens, cum acidis parum & tarde effervescens, diaphanum vel pellucidum, longitudinaliter diffractum fibrosum, transverse fractum in fragmenta imperfectius convexa secedens, sæpius secundum longitudinem striatum, coloris mellei, rufescentis aut subfulvi, rarius forma communi, quam prismatum hexaedrorum, acutangulorum nitentium, scabrorum aut glabrorum, utplurimum compressorum & in pyramides imperfectas terminatorum, faciebus rhombeis conspicuorum comparens, in* 100 *partibus* 52 *terræ calcariæ*, 45 *magnesiæ, &* 3 *calcis ferreæ continens.*

p. 158. post l. ult. l.

Lepidolithus. 9. M. squamis sparsis planis cohærentibus dilute violaceis. *Karsten & Klaproth. bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Lillalit, Lepidolit.

Habitat in Moraviæ *montibus rupestris, in* 10000 *partibus ex* 5450 *terræ siliceæ*, 3825 *aluminaris*, 75 *calcis ferreæ & magnesiæ nigræ, &* 250 *aquæ constans; an hujus generis?*

p. 168. post l. 4. l.

Vesuvianus. 6. Sc. diaphanus fulvus, crystallis hexaedro-prismaticis. *Ferber Brief. aus Welschl. p.* 167. Gelblicher Hyacinth- oder Topasfarbiger sechsseitiger Schoerl.

La Metherie, journ. de phys. 1792. *Nov. p.* 356. Hyacinthine, Hyacinthe des volcans.

Habitat in Vesuvii lavis *sparsus; duritie ad gemmas accedens, ut harum nomine sæpe veneat, & congeneres superet, genuinum* v. g. = 1500, 1100 *frictione electricus.*

post l. 14. l. *β*) Zeylanites, crystallis dodecaedricis, marginibus truncatis. *La Metherie, journ. de phys.* 1792. *Aug. p.* 156.

p. 173. post l. 27. *β*) Euclasius crystallis tetraedro prismaticis in pyramides anomalas tetraedras terminatis, faciebus prismatis obliquis. *La Metherie, journ. de phys.* 1792. *Aug. p.* 155.

p. 175. post l. 8. l. β) Augites Werneri.

p. 177. l. ult. l. *an huc spectat scorlus ruber ?*

Granadillus. 16. G. dura subponderosa rubra texturæ parallele fibrosæ igne difficulter liquanda at conicem emittens, crystallis prismaticis acicularibus.

Ferber 3 Briefe mineralog. Innhaltf. p. 21. Rothes strahlichtes Fossil.

v. Fichtel mineralog. Bemerkung. von. den Karpathen. 2. *p.* 59. *Bindheim chemisch. Annal.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 317. Rother Schoerl.

Habitat in monte Helvetico S. Gotthardi, *montibus* pyrenæis, Castiliæ, Hungariæ (*prope* Murany,) & Sibiriæ (*prope* Sarapulskoi,) *colore kermesino, sanguineo aut florum persici æmulo, diaphana, transverse fracta convexas satis facies ostendens, extrinsecus nitens, in fragmenta acuta dessiliens, ponderis specifici* = 3100, 1000, *polituræ eggregium nitorem acquirens, aciculis nunc sparsis, nunc in clavæ, nunc in retis speciem aggregatis, quartzo qut granitæ innidulans, in* 200 *partibus* 114 *terræ silicea,* 70. *aluminaris,* 1 *magnesiæ albæ,* 10 *calcis ferræ magnesia nigra contaminatæ continens.*

p. 181. post. l. ult. l.

fibrosum. 6. F. fibrosum, fibris parallelis in strata distinctis.

Lindackeo ap. J. Mayer Smmal. phys. Aufs. 2. *p.* 278. &c.

Habitat vagus in Bohemia *ad* Moldavæ *ripas, interdum quartzi micæve vestigia adnata sibi habens, in fragmenta indeterminata (an igitur hujus generis,) dissiliens, quartzi crystallis haud raro durius, utplurimum fuscum, intus paulisper, matris perlarum in modum nitens.*

p. 219. l. 7. l. actinoti l. granadilli.

l. 9. l. prope Genev. l. *egregiam polituram admittens, spiculis nunc flavicantibus, nunc rubellis, nunc obscurius rubris quartzo pellucido excoloris immersis.*

post l. 9. l.

acicularis. 60. Gr. ex quartzo pellucido & actinoti spiculis compositus.

Habitat vagus ad radicem montium sabaudicorum *prope* Genevam.

l. 14. 15. del. *nunc flavicantibus rubris.*

p. 291. post. l. ult. l.

Arenæ cuidam nigræ, pulverem pyrium mentienti, cum quartzi albi granulis permistæ in valle paræciæ Cornubiensis Menaken (*a qua etiam* Menacanitæ *nomine insignita fuit*) *ad ripas rivi cujusdam obviæ, magneti obsequiosæ, in pulverem tenuissimum facile comminuandæ & satis ponderosæ* (= 4, 427, 1000) *præter ferrum metallum sui generis inhærere nuper suspicatus, & nonnullis experimentis comprobare annisus est* Cl. Gregor (*chemisch Annal.* 1791. Vol. 1. p. 40. &c. 103. &c. Vol. 2. p. 55.) *solvitur autem acido vitrioli quod amethysti inde tinctum nanciscitur, atque ex eo per lixivium cærulei Berolinensis forma pulveris albi, per tincturam vero gallarum forma pulveris ex rubro aurantii præcipitatur, & sua præsentia lixivium illud impedientem, quo minus ferrum cærulei berolinensis facie præcipitet, At donec catalogo metallorum inseratur plura adhuc expectare juvat experimenta.*

p. 362. post. l. ult. l.

Argentum rubrum, saltem in Hercyniæ & Saxoniæ *fodinis obvium nihil arsenici, at stibium* ($\frac{35-40}{100}$ *& plus*) *continere, accurata, docent Virorum Clarissimorum* Klaprothi (*bergmann. Journ.* 1792. Vol. 1. p. 141. &c.) & Westrumb (*chem Annal.* 1792. Vol. 1. p. 318. &c.) *scrutinia.*

CRYSTALLI

LAPIDOSÆ.

in Tabulis *adjectis* 1. 2. 3.

Latera. *Plana.*

1. *Figura* 18edrum , rectangulis 6. Trigonis. 12.
longitudinalibus.
Columna oblonga hexaedra æqualis. *Pyramides* hexaedræ æquales.
2. *Figura* 18edrum , rectangulis 6. Trigonis 12.
transversis.
Columna abbreviata hexaedra æqualis. *Pyramides* hexaedræ æquales.
3. *Figura* 12edrum, rectangulis o. Trigonis 12.
Columna o. *Pyramides* hexaedræ æquales.
4. —— 18edrum , rectangulis 6. Trigonis 12.
2. *oppositis latis* , 2. *oppositis truncatis.*
Columna oblonga hexaedra inæqualis. *Pyramides* hexaedræ inæquales.
5. *Figura* 8edrum , rectangulis 6. Hexagonis 2.
æqualibus.
Columna oblonga hexaedra æqualis. *Pyramides* o.
6. *Figura* 8edrum , rectangulis 6. Hexagonis 2.
alternis angustis.
Columna oblonga hexaedra inæqualis. *Pyramides* o.
7. *Figura* 8edrum , Pentagonis 4. Rectangulis 4.
alternatis *alternatis.*
Columna oblonga tetraedra inæqualis utroque fine in aciem terminata.
8. *Figura* 10edrum , Pentagonis 4. Rhomboidibus 4. Trapeziis 2.
Columna oblonga hexaedra , inæqualis utroque fine in aciem terminata. *Planis* 2. *oppositis latioribus.*
9. *Figura* 14edrum , rectangulis 6. Trigonis 4. Trapeziis 4.
2 *oppositis angustis* *Priori alternis.*
Columna oblonga tetraedra inæqualis. *Pyramides* tetraedræ inæquales. *Planis* 2 *oppositis latioribus.* *Planis* 2 *oppositis latioribus truncatis.*
10. *Figura* 12edrum , Pentagonis 6. Pentagonis 6.
Alternis angustis , *æqualibus.*
Columna oblonga hexaedra inæqualis. *Pyramides* triedræ contrariæ æquales.
11. *Figura* 12edrum , Pentagonis 6. Pentagonis 6.
æqualibus *æqualibus.*
Columna brevis hexaedra æqualis. *Pyramides* triedræ contrariæ æquales.

Latera Plana.

12 *Figura* 14edrum, Pentagonis 6. Trapeziis 6. Trigonis 2.
Columna oblonga hexaedra æqualis. *Pyramides* triedræ contrariæ truncatæ.
13. *Figura* 12edrum, Trigonis 6. Pentagonis 6.
Alternis.
Columna abbreviata hexaedra æqualis. *Pyramides* triedræ contrariæ planiusculæ.
14. *Figura* 12edrum, Pentagonis 4. Trapeziis 8.
Columna depressa hexaedra inæqualis. *Pyramides* triedræ hinc contrariæ. *Planis* 2 *latioribus verticalibus.*
15. *Figura* 10edrum, Hexagonis 2. Trapeziis 4. Pentagonis 4.
Columna oblonga hexaedra inæqualis, utroque fine simili modo in aciem terminata.
planis 2 *oppositis latioribus.*
16. *Figura* 14edrum, Tetragonis 6. Trapeziis 8.
2 *disci.*
Tessera depressa tetragona, *marginibus* duplicatis, *angulisque* truncatis.
17. *Figura* 10edrum, Rhombis 2. Trapeziis 8.
magnis.
Tessera depressa rhombea, *marginibus* duplicatis.
18. *Figura* 18edrum, Tetragonis 6. Hexagonis 12.
Tessera cubica, *marginibus* truncatis.
19. *Figura* 6edrum, Tetragonis 6.
Æqualibus.
Tessera cubica, *marginibus* integris
20 *Figura* 14edrum, Hexagonis 6. Trigonis 8.
Tessera cubica, *angulis* parum truncatis.
21. *Figura* 12edrum, Rhombis 4. Tetragonis 2. Trigonis 8.
Tessera cubica, *angulis* penitus truncatis.
22. *Figura* 6edrum, Rhombis 6.
Æqualibus.
Tessera cubica, in rhombum obliquata.
23. *Figura* 8edrum, Trigonis 8.
Tessera octaedra æqualis.
24. *Figura* 14edrum, Hexagonis 8. Tetragonis 2. Rhombis 4.
Tessera octaedra, *angulis* truncatis.
25. *Figura* 26edrum, Hexagonis 8. Rectangulis 12. Octogonis 6.
Tessera octaedra, *marginibus* & *angulis* truncatis.
26. *Figura* 12edrum, Rhombis 6. Rhombis. 6.
Alternatis.
Tessera dodecaedra æqualis.

Latera *Plana.*

27. *Figura* 12edrum, Rhomboidibus 6. Rhombis 6.
Alternatis.

Tessera dodecaedra elongata.

28. *Figura* 36edrum, Rhombis 12. Hexagonis 24.
Alternatis, linearibus.

Tessera dodecaedra, *marginibus* truncatis.

29. *Figura* 12edrum, Pentagonis 2. Trapeziis 10.
Tessera pentagona depressa.

30. *Figura* 12edrum, Pentagonis 2. Pentagonis 10.
Tessera decaedra æqualis.

31. *Figura* 12edrum, Scalenis 12.
proximis paribus.

Tessera s. columna nulla. *Pyramidibus* duplicato-triedris contrariis.

32. *Figura* 18edrum, Hexagonis 6. Rhombis 12.
Tessera subcolumnaris hexaedra, *Piramydibus* hexaedris æqualibus.

33. *Figura* 22edrum, Hexagonis 4. Trapeziis 4. Pentagon. 12. Hexagon. 2. *proximis paribus.*
Columna hexaedra inæqualis, *Pyramidibus* hexaedris truncatis.
planis 2 *oppositis latioribus.*
planis 2 *oppositis duplicatis.*

34. *Figura* 14edrum, Rectangulis 2. Hexagonis 8. Rhombis 4.
Columna hexaedra inæqualis, *Pyramidibus* tetraedris cuneatis.
planis 2 *oppositis alienis.* *planis oppositis minoribus.*

35. *Figura* 18edrum, Hexagonis 12. Tetragonis 6.
Tessera cubica, *marginibus* truncato-planis.
planis 3 *proximis.*
æqualiter striatis.

36. *Figura* 10edrum, Trigonis 8. Tetragonis 2.
alternis.

Tessera cubica, angulis 2 proximis totis truncatis.

37. *Figura* 10edrum, Trigonis 4. Hexagonis 6.
linearibus.

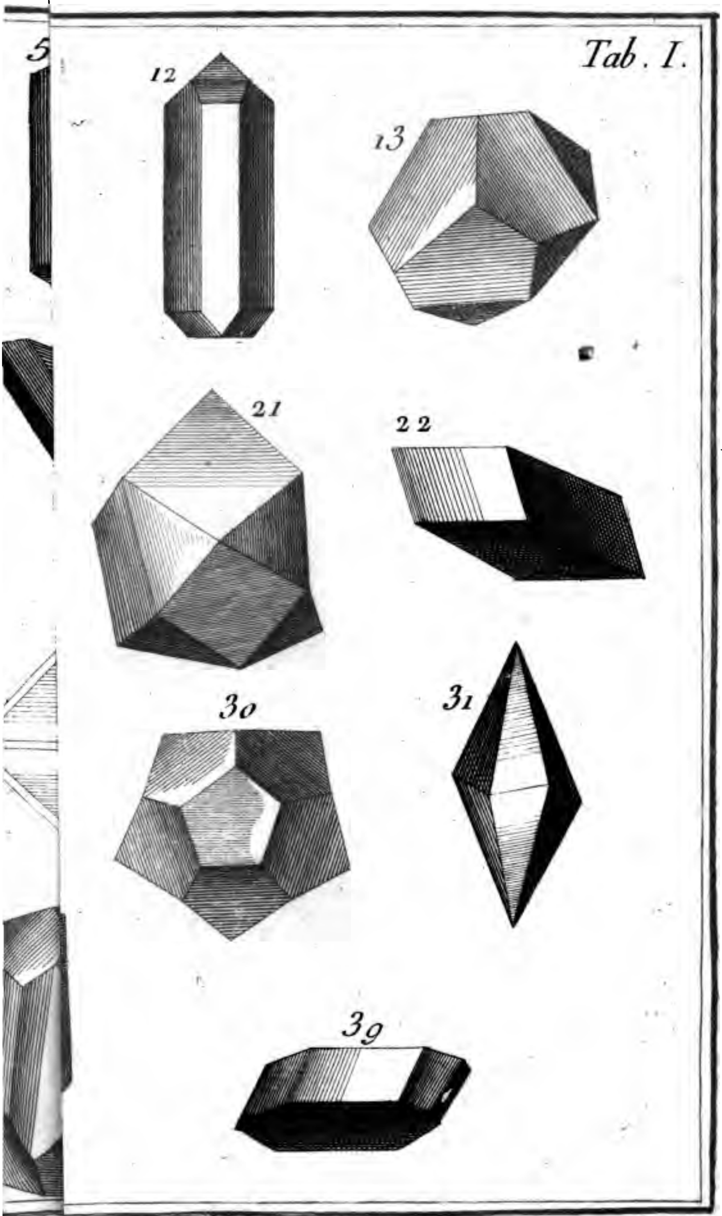
Tessera 4edra, *marginibus* truncatis.

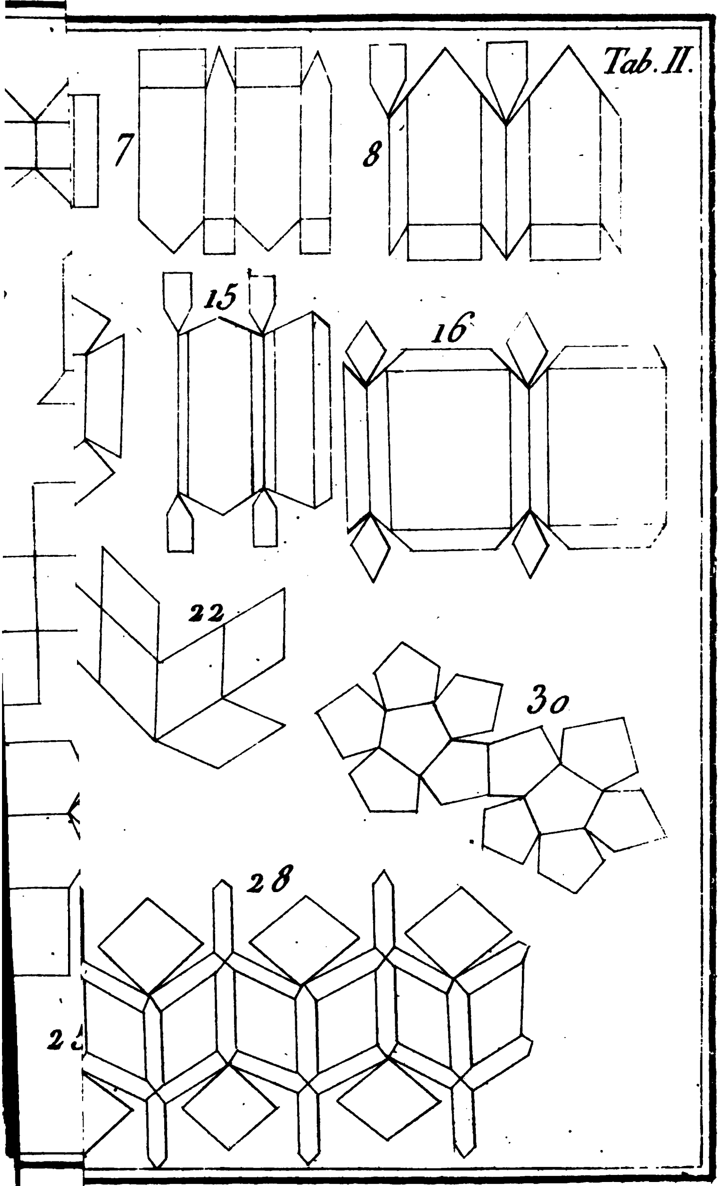
38. *Figura* 12edrum, Tetragonis 2. Hexagonis 4. Rhombis 6.
Tessera rhombea inæqualis, *marginibus* 2 proximis truncatis.

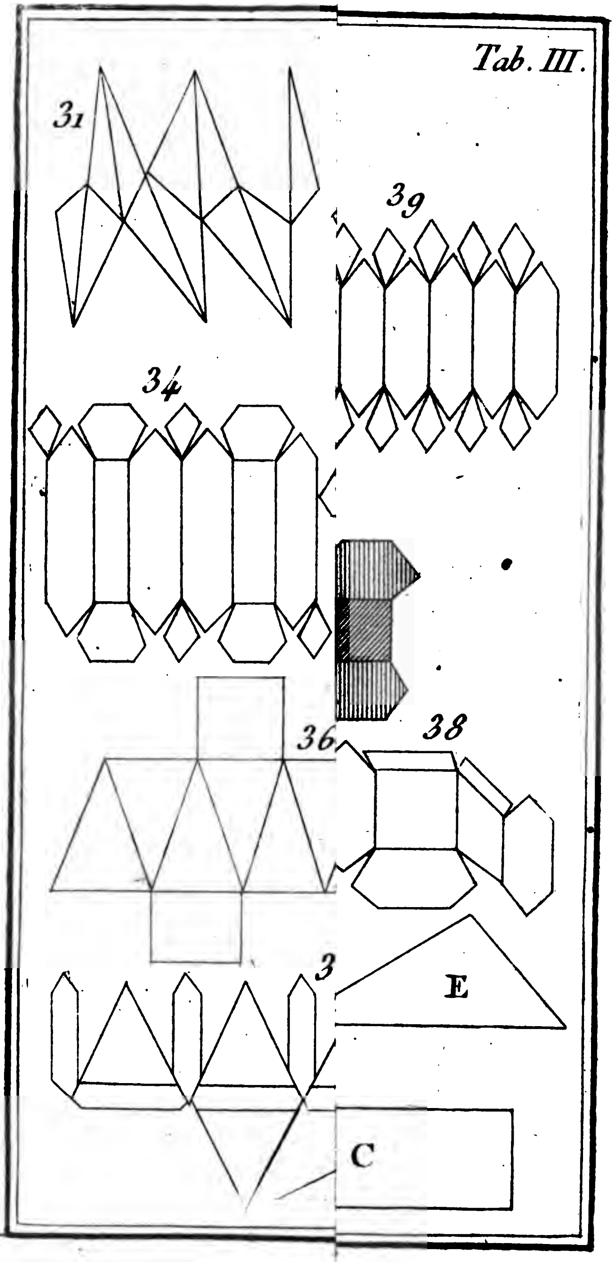
39. *Figura* 18edrum, Hexagonis 6. Rhombis 6.
Columna hexaedra æqualis, *Pyramidibus* hexaedris æquilateris.
differt a 32, *uti columna a tessera.*

Hexaedræ. 19. 22.
Octaedræ. 5. 6. 7. 23.
Decaedræ. 8. 15. 17. 36. 37.
Dodecaedræ. 3. 10. 11. 13. 14. 26. 27. 29. 30. 31. 38. 39.
14edræ. 9. 12. 16. 20. 21. 24. 34.
18edræ. 1. 2. 4. 18. 32. 35. 40.
24edræ. 34.
26edræ. 25.
36edræ. 28.
A. Rhombus.
B. Rhomboides.
C. Rectangulum.
D. Trapezium.
E. Scalenum.

INDEX

Tab. I.
12
13
21
22
30
31
39

Tab. II.
7
8
15
16
22
30
28

Tab. III.
31
39
34
36
38
3
E
C

INDEX

ALPHABETICUS NOMINUM IN HOC TOMO OBVIORUM.

Abick 70
Achates 181, 237
angulosa 237
annulata ib.
colores reflectens 161
durissima 237
fasciata ib.
fere pellucida 161
figurata 208
islandicus 154
muscosa 237
opalma 205
pellucida 197
ruderalis 237
ruralis ib.
stellaris ib.
unguium colore 159
vix pellucida 206
vix semipellucida 208
Acicularis 55
Acida 44, 48
Acidum
aëreum 44, 48
arcenici ib.
boracis ib.
fluoris mineralis ib.
lapidis ponderosi ib
A. molybdenæ 44, 48
muriaticum 44
nitrosum ib.
ossium 58
phosphori 44, 48, 58
salis communis 48
succini 44, 48
vitriolicum 44, 48, 264, 267
Acria 56
Actinotus 61, 65, 75, 76
fibrosus 75
vitreus 76
vulgaris ib.
Acus 54
Adamantina 61, 63, 67
Adamantinus 61, 67, 213
Adamas 61, 66, 211, 212
ruber 170
Adhærentia 56
Adularia 181
Aër,
hepaticus 49
inflammabilis ib.
Ærugo 344
Æthiops 375
Aëtites 34, 332
marmoreus 91
siliceus 206
Agaricus mineralis 48
Aggregatæ 54, 55, 62, 63, 67
Alabastrites 99
Alabastrum 118
Alatites 416
Albatre 102
Alcali
aëratum 257
fixum 258
minerale 58, 257, 258
orientale 257
vegetabile 48
volatile 258
Alcalia 257
Alcalina 56
ALDROVANDI 80, 122, 397
Alumen 62, 256, 267, 270
bituminosum 269
butyraceum 268
commune 269
fissilis ib.
lapidosum 170, 171, 199, 211
marmoris 269
muriaticum 267
nativum ib.
nitens 260

A. nudum 267
phosphoreum ib.
quartzosum 199
romanum 269
schisti ib.
solitarium 321
solutum 268
spatosum 129
talcosum 321
terreum 268
turfæ 270
Aluminaris 61, 66, 133
nativa 133
Aluminosæ 39, 56, 62, 63, 66
Aluminosus 39, 269
Aluta montana 75
Alveolus 412
Alwarsten 106
Amalgama 375
Amara 56
Amarum 63, 256, 265, 266
animale 266
calcareum 265
genuinum ib.
murale 266
muriaticum 265
nitrosum 266
Amarus 61, 66, 189
amazonius 189
Ambra 62, 275, 283, 284
ambrosiaca 283
grisea. ib.
maritima ib.
unicolor 284
variegata 283
vulgatior 284
Amethystus 204
Amiantus 72-76
Ammoniacum 262
Ammonites 411
Amorpha 54, 56
Ampelitis 280
Amphibiolithus 62, 385, 388
crocodili 388
ranæ ib.
testudinis ib.
Amygdalæ 54, 55
Amygdalites 62, 67, 238, 243
achatoides 242
æruginosus 240
albo-fuscus 243
albo-guttatus ib.
albo-maculatus 242
albo-viridis 243
argillaceus 241
argillosus ib.
asbestinus 239
brecciatus 241
cæmentarius 239
chalcedonius 241
chlorostictus ib.
cinereus 243
Cronstedti 242
durus 241
ferrifer ib.
ferruginosus 242
fornacum 238
gemmifer 242
glandulosus 238
granaticus 239
granitoides 241
gypseus 240
helveticus 243
hetruricus 239
homogeneus ib.
jemticus 242
inconspicuus ib.
lamellosus 239
leucochlorus ib.
margodes 242
marmoreus 241
olivinus ib.
piceus ib.
A. primigenus 239
pyromachus 242
quartzifer ib.
radians 241
rhæticus 238
schistiferus 242
serpentinus 240
sibiricus 243
similaris 242
sordidus 240
spatosus 241
steatiticus 240
tricolor 243
tuberosus 240
variolosus ib.
vulgaris ib.
zeolithicus ib.
Andreæ 201, 245, 269, 396, 397
Androdamas 90, 181, 410
Angulata 54, 55
d'Annone 180, 407, 427
Anomites 405-409
Antholithus 439
Anthropolithus 62, 385, 386
partialis 386
totalis ib.
Antimonii
galena 301
minera 300
ochra ib.
regulus 299
Antimonium 299-301
albo-griseum 301
auripigmento mineralisatum 300
fibrosum 301
mineralisatum 299, 30[illegible]
nativum 29[illegible]
nudum [illegible]
rubrum [illegible]

Apatites 61, 65, 130, 131
columnaris 131
octaëdrus 130
prismaticus ib.
rupestris ib.
tabularis ib.
triaedrus 131
Aphronitrum 258
Apyra 57
Aqua 8
fortis 58
marina 173
regis 58
Aquamarinschorl 174
Aquilinus 332
Arborescentia 54, 55
Ardesia 61, 66, 147-158
atrata 149
bituminosa ib.
cinerea 153
compactissima 149
ex viridi cinerea 148
purpurascens ib.
purpurea ib.
rubra ib.
solida ib.
tabularis 147
tegularis 148
tessularis 150
undulata 149
virescens 148
Arena 61, 66, 191-193
aurea 380
campestris 193
Casserita 192
colorata ib.
ferrea 321, 322
grossiuscula 192, 193
gypsea 118
heterogenea 191, 192
horaria 193
lacustris 192
margarica 193
metallica 321
A. micacea 192
mobilis 193
nitida 192
ochracea ib.
quartzosa 192, 193
rustica 192
saxosa 191
silicea ib.
subfarinacea 192
subtilis 193
Arenarius 62, 67, 248-255
amnigenius 253
argillaceus 252
calcareus 251
coagmentatus 249
cobaltifer 253
coloratus 252
compactus 255
crystallinus 250
cuprifer 253
decussatus 255
duriusculus 248
durus 254
fahlunensis 252
ferruginosus 253
fissilis 252
flexilis 248
foraminulentus 249
friabilis 252
frumentarius 255
fundamentalis 250
glareosus 253
griseus ib.
Helenæ 250
livonicus ib.
margaritarius ib.
molaris 254
novacularis ib.
porcellanus 252
porosus 249
radians 255
sconicus 250
stillatitius ib.
A. stratarius 252
sulphureus 251
variolosus 255
Arenatæ 24
Argenti
minera 300
ochra ib.
Argentigo ib.
Argentum 62, 291, 356-364
albidum 363
albo-griseum ib.
album 303, 363
arsenicale 338
arsenicatum 359
butyraceum 357
cinereum 347
corneum 358
diaphanum ib.
fibrosum 300
fragile 361
malleabile 360
mineralisatum 300, 308, 316, 341, 347, 349, 357, 358, 360, 362, 363
molybdænatum 360
Nagyagense ib.
nativum 316, 356
nigrum 357
nitens 362
nudum 356
obscurum 357
plumbei coloris 360
purum 356
rubescens 362
rubrum 362, 444
stibiatum 359
vitreum 358
vivum 374
zincosum 308

Argilla 61, 66, 68, 70, 72, 134, 143
apyra 134, 135
arcte cohærens 138
arenaria 141
argentifera 142
arvenſis 141
aurifera 143
bulloſa 138
cæruleſcens 137
cobaltifera 142
communis 137
compoſita 113, 114, 138, 140, 142
cruſtacea 136, 137
cuprifera 142
fermentans 141
figulina 137
fiſſilis 136, 138
fiſtularia 135
flaveſcens 139
fullonia 136
fullonica *ib.*
fullonum *ib.*
fuſibilis *ib.*
grandæva 141
humoſa 142
incarnata 136, 137
indurata 138
intumeſcens 141
lemnia 136
lutea 140
martialis 269
mineralis 142
mixta 113, 114, 138, 140-142
nivea 135
ore liqueſcens 139
pictoria 142
pinguis 139
porcellana 134
pura 134, 269
puteolana 143
rubens 141
A. rudis 114, 134, 137
falſa 142
ſcabra 140
ſinenſis 139
ſoluta 141
ſterilis 138
ſubfuſca 114
ſubtilis 135, 136, 139, 140
teſſulata 137
tripolitana 140
tumeſcens *ib.*
veronenſis *ib.*
viridis *ib.*
vitreſcens 136, 139, 141
vitriolica 142
vix cohærens 141
vulcania 47
vulgaris 137
Argillacea 56, 62, 63 67, 133, 169
Argyrolithus 156
Arioſto 278
Armenius 342
Arſenicalia 56
Arſenici
calx 335, 336
Arſenicum 62, 291, 334-338
albicans 337
argentiferum 338
calciforme 335
cryſtallinum 335, 337
cubicum 338
fulvum 353
luteum 336
metalliforme 337
mineraliſatum 334, 336, 338 - 353
nativum 334-336
nudum *ib.*
poroſum 335
A. rubens 353
rubrum 336
ſquamoſum 335
ſulphuratum 337
terra mineraliſatum 335
teſtaceum 334
Artis termini 52, 58
Asbeſtus 61, 65, 72-76
argentiferus 75
fragilis 73
maturus *ib.*
tortuoſus 74
vulgaris 73
Aſchendrecker 168
Aſchengebrige 43
Aſchenzieher 168
Aſpera 53
Aſphaltum 279
Aſtacolithus 361
Aſtacus
petrificatus 361
Aſteria 181, 427
columnaris 427, 430
Aſterios 181
Aſtrion 393
Atramentarius 273
Attractoria 57
Augites 443
Auripigmentum 336
Aurum 61, 291, 378-383
albidum 382
arenarium 380
bracteatum 383
cinereum 382
larvatum 38[illegible]
mineraliſatum 308, 381, 38[illegible]
molybdenæ 38[illegible]
nativum 378 - 38[illegible]
nudum 378, 380, 38[illegible]
pyriticoſum 38[illegible]
rufeſcens 38[illegible]

A. ſtibiatum 381
virescens 382
Aventurino 218, 227
248

Bacillaria 54, 56
Baier 106, 391
Baldaſſari 267
Balſamum 279
Bandachat 237
Bandſtein 124
Bardiglio 107
Bartholinus 91
Barytes 61, 65, 79-83
aërata 79
bononienſis 80
compacta *ib.*
fluorata 46
lamellata 81
lamelloſa 79
ſtillatitia 83
terreſtris 80
vitriolata 80, 83
vulgaris 81
Witheringii 79
Baſalte
pidocchioſo 232
Baſaltes 61, 66, 76, 82,
151-153, 168
Cæruleus 165
columnaris 151
cryſtalliſatus 168
pyramidalis 152
ſchiſtoſus 151
tunicatus 152
Batrachita 390
Bauhin (J) 413, 427
Baumer 87, 118, 119,
128, 142, 147, 151,
170-172, 175, 176,
183, 185, 203, 204,
206, 208, 211, 237,
273, 280, 296, 307,
342, 375, 389, 408,
428.
Beckmann 68
Belemnites 413
Bellaria lapidea 401
Bergfleiſch 74
Bergholz *ib.*
Bergkork *ib.*
Bergkriſtall 201
Bergleder 75
Bergman (T) Præf.
44, 45, 79, 117,
164, 167, 172, 173,
293, 296, 310, 311
Bergmeel 86
Bergſeife 137
Bergzunder 75
Beryll 174
Beryllus 173, 174
Beyer 70, 185
Bezoar 17
Bibula 57
Bimsſtein 155
Bindheim 79, 110, 165,
174, 298, 367, 382,
443.
Bjorklera 138
Bismuthum 354
Bitterſpath 442
Bitumen 62, 275, 277-
282
duriſſimum 280
elaſticum 279
fiſſilis 281
fluidiſſimum 277
fluidum 277, 278
friabile 279
hepaticum 125
humi turfæ 280
lapideum 281
liquidiuſculum 278
marmoreum 108
ſchiſtoſum 281
B. ſegne 278
ſolidum 279, 280,
282, 284
ſubfriabile 279
ſuillum 108, 109
tenax 278
terræ 280
Bituminoſa 56
Blane 259
Blenda
granatina 78
turmalina *ib.*
Blende 306
Bleyglanz 371
Bleyſpat 366, 368
Bloch 320
Blutſtein 326
Boccone 80, 100, 200,
406
Boet 390
Bolus 138, 139
durior 139
indurata 77, 330
rubra 139
viridis 140
Boracites 61, 65, 132
cubicus 132
Borax 58, 62, 168, 256,
258, 259
calcarius 132
crudus 259
depuratus *ib.*
electricus 168
lapidoſus 168, 172,
173, 175
margodes 176
nudus 259
ſedativus 258
teſſulatus 176
Borch (c. a.) 227
Borlace 310
Born (Eq a.) 82, 91-94,
96, 105, 123, 124,
142, 143, 165, 194-

196, 199-203, 209, 224, 228, 230 237, 239, 242-245, 270, 294, 302, 316, 357, 378, 381, 382, 387, 391
Bose (a) 365
Botryoides 54
Bouillet 279
Bourguet 391
Boyle 80
Bracteata 56
Brandschiefer 149
Brandt 271, 315
Breccia 61, 67, 244, 247
ægyptia 246
arenaria 247
argillosa 244
basaltina 245
calcarea 244
cornea 245
cuprifera 246
fruticulosa *ib.*
glandulosa *ib.*
helvetica 245
jaspidea 246
indeterminata 246, 247
lavina 245
marmorea 244
mixta 245
porphyrea 247
quartzosa 246
saxosa 247
schistosa 244
serpentina *ib.*
filicina 245
sterilis 247
verde d'Egitto 246
Breuling 281
Breyn 207, 412, 413
Brislac 269
Brocatello 107
Bromel 17, 392
Brunckmann 73, 135, 159, 181, 209, 220 248.
Brunniche 68, 309, 311, 377, 378
Bacardites 399
Bufonites 390
Bufonius *ib.*
Buttner *ib.*
Bullites 414
Buttermilcherz 357
Byssus 73

Cacholonius 205
Cadmia 306
Cæmentum 61, 66, 143, 145
columnare 145
Cæruleum montanum 342
Gaillon d'Egypte 186
Calaminaris 306
Calcariæ 61, 63, 65, 85-132
aërate 44, 46, 50, 85, 117
boraxatæ 51
fluoratæ 44, 51
phosphoratæ 51
vitriolatæ 46, 51
Calcarius 103, 104, 106, 107
ex aqua generatus 88
figuratus 99
micans 103
Calceolarius 106, 397
Calcinabiles 57
Calculus 21, 28
Calx 85, 86, 118
aërata 85
alabastrina 118
arsenici 335, 336
A. conchacea [illegible]
hepatica 2[illegible]
martialis 3[illegible]
palustris 14[illegible]
pura 8[illegible]
testacea 8[illegible]
Camehuja 20[illegible]
Cancer
lapidefactus 391
lapideus *ib.*
Candida 202
Capillaria 54, 55
Caput medusæ 426, 427, 430
Carbo 285
Cariosus 61, 66, 145
anglorum 146
Carneolus 206, 207
albescens 207
flavescens *ib.*
fuscus 206
Caro 74
Carpolithus 101, 428, 439
Cartheuser 35, 69, 71, 86, 88, 90, 93, 98, 100, 103, 106, 111, 114, 118-121, 134-137, 139, 140, 145, 148, 150, 151, 158, 179, 187, 188, 191-193, 198, 248, 252, 254, 258, 260, 263, 264, 268, 269, 273, 277, 280, 282, 284, 288, 294, 296, 297, 299, 307, 315, 317, 319, 322, 324, 335, 339, 342, 344, 346, 347, 349, 352, 354-358, 360, 362, 364, 372, 376, 378, 379, 386, 431, 435.
Caryophyllites 428

Caryophyllus lapideus 428
Catophthalmus 181
Cavallo 47
Cellepori tes 425
Cellulæ 54-56
Cenchrites 103
Ceruſſa nativa 365
Chalcedonius 61, 66, 205-210
cæruleus 206
cryſtallinus 209
dendriticus 208
faſciatus *ib.*
fuſcus 206
genuinus *ib.*
luteus 207
maculatus 208
niger 206
ſtillatitius 209
viridis *ib.*
Chalcedonyx 237
Chalcitis 273
Chalcolithus 292
Chalkolit *ib.*
Chalybs 58
Chamites 402
Charbon de terre 281
Charpentier (a) 118, 228, 230, 234, 242
Chaulk 80
Chiriti 102
Chlorites 68
Chloritſchiefer 72
Chlorogranatus 61, 66, 190, 291
dubius 191
verus 190
Chryſoberyllus 174
Chryſocolla 344
Chryſolampis 127
Chryſolithe 98, 164
Chryſolithus 174, 175, 178
colores reflectens 174
Chryſopras 209
Chryſopraſus *ib.*
Ciampini 73
Cicerchina 245
Cimolia 17
Cineres vulcanorum 143
Cinabaris 376
Cipolinum 227
Circonius 61, 66, 188
zeylanicus 188
Citrinus 203
Coagmentatæ 53-55
Cobalti minera 314-317
ochra 314-316
Cobaltigo 315
Cobaltum 62, 291, 314-318
aëris modo lucens 353
arſenicale 317
calciforme 314
cryſtallinum 317
cryſtallyſatum *ib.*
facie terrea 314
hiſpanicum 318
mineraliſatum 314-317
nigrum 314
ochraceum 314-316
pyriticoſum 316
ſcoriæ ſimile 314
ſcoriatum *ib.*
ſtercoreum 316
ſulphuratum *ib.*
teſtaceum 335
Coboldbluthe 316
Cochlites 411
Cohærentia 55, 56
Coæſio 52
Colites 101
Collini 145
Color 52
Columna 406
Columnæ 55, 56
Combuſtibilia 40
Compacta 53
Conchal lapide 406
Conchacea 53
Conchites 392, 406, 408
anomius 392
trilobus *ib.*
Conchyliolithus 62
Concreta 28
Confetto di Tivoli 101
Connata 55
Connexa 56
Continua 52
Copal 40
Corallia 425
Coralliolithus 62
Coriaceus 225
orium montanum 75
Corneus 77
cryſtalliſatus 154
diaphanus 207, 237
durus 153
fiſſilis 225
lapis opacus 182
mollior 225
rigidus *ib.*
ſclopotarius 182
trapezius 231, 232
Cornu Ammonis 411
Corticata 56
Corundum 213
Cos 248, 255
aquam transmittens 249
arenacea 248
cædua 251
calcaria *ib.*

F. arsenico mineralisatum 294
atractorium 323
basalticum 324
cærulescens 325
cæruleum 331
calcariis lapidibus inhærens 329
calcarium 321
calciforme 293
cellulosum 325
chalybeatum 320
commune 320
compactum 328
corrosum 284
crystallinum 321
crystallisatum ib.
decussatum 322
fibrosum 323
glareosum 321, 322
glomeratum 328
granosum 321
granulare 323
hepaticum 322
intractabile 187, 294, 296, 324. 326, 329, 331.
lamellosum 322
lapidi vitrescibili inhærens 293
limosum 332
micaceum 324
mineralisatum 187, 188, 244, 296, 320, 334.
ramosum 99.
molle 321
nativum 319
nigricans 284, 296
nigrum 294
nitens 322
nudum 319
ochraceum 326
pallide luteum 288
phlogisticum 334
F. retractorium 187, 320, 325
rhombeum 320, 322
rubricosum 326
rubrum ib.
selectum 320
sidereum 321
siliceum 330
smaltinum 331
solutum ib.
spatosum 329
speculare 325
squamosum 323, 324
subaquosum 332
subtetraëdrum 324
suecicum 322
sulphuratum 333
talcosum 321
terrestre 139
terreum 330
tessellare 321
virens 322
viride 333
Festucaria 53, 54
Fibrosa 53
Fichtel (a) 110, 160-163, 165, 167, 177, 209, 219, 225-227, 285, 369, 443.
Figura 54-56
Figurati 17
Filamentosi 35
Filiformia 54
Filix petrefacta 433
Filtrum 105, 249
Fischschiefer 389
Fissilis
cærulescens 148
calcareus 108
durus 148
friabilis 150
mollior 149
mollis 150
niger 147, 149
F. rudis 148
solidus 147
subtilior 148
Fistula flammipotens 58
Fistulosa 54
Fixa 57
FleuriandeBellevue 441
Flexilia 52
Flissten 109
Flores antimonii 300
Flos
cobalti 315
ferri 99, 258
wismuthi 355
Fluida 53
Fluor 61, 65, 127-130, 203-205, 209
compactus 127
crystallisatus 128
cubicus ib.
mineralis ib.
pulverulentus 127
pyramidalis 129
spatosus 128
tabularis ib.
Flurl 324
Foraminulenta 54
Fortis 262
Fosforo minerale 80
Fossil rothes stralichtes 443
Fossilia 28
Fourcroy (de) 369
Foveolata 53
Fragilia 52
Fragmenta 54
Friabilia 53
Frigida ib.
Fruticosa 54-56
Fuligo 285
Fulminaris 17
Fumantia 57
Funck 306

Fusibilia 57
Fusorii 46

Gadolin 370
Gästen 162
Gagos 280
Galena 371
antimonii 301
striata 373
Gammarolithus 391
Gassendi 248
Geanthrax 49
Geijer 316
Gemina 56
Gemma 55, 56, 61, 66, 170-177
alabandica 173
granatica 176
pellucidissima 171 172, 175, 211
d. Stephani 207
Gemmae 56
Geodes 54
Geographicus 17
Georgii. Praef.
Gerhard. Praef. 86, 89, 93, 97, 99, 104-106, 109, 123, 125, 129, 150, 174, 179, 196, 310, 311.
Gesner C. 201, 260, 289, 389, 390, 394, 411, 413, 427.
Gesner J. 142, 386-389, 391, 394. 411, 413, 430, 438, 439.
Gesner J. A. 314, 315, 335, 353.
Gestein
porphyrartiges 230
Gioeni (Cav. de) 144, 153-155, 167, 216-218, 220, 221, 227, 233.
Giltstein 238
Girtanner 168
Glacies Mariae 121
Glandularia 56
Glarea 192, 193
argillosa 141
indurata 140
mobilis 192
mobilissima 193
sterilis 192
Glas.
Müllerisches 179
russisches 156
Glasamiant 73
Glaskopf 326
Glimmer.
grüner 292
Glimmerschiefer 223
Globus 54-56, 332
Glossopetra 390
Gmelin C. Chrn. 145
Gmelin J. G. 412
Gmelin S. G. 277
Gneis 224
Gneissum 62, 67, 222-227
alpinum 222
Altenbergense 224
argillosum 225
basalticum 226
bicolor ib.
Bornii 224
corneum 225
cotiarium ib.
durum 227
fornacum 222
glandulosum 227
granaticum 226
granatinum ib.
jemticum 224
lamellosum 226
lucidum ib.
micaceum 222
micans 227
G. olivinum 226
quadruplex ib.
quartzosum 227
radians 224
saxonum ib.
scorlinum 222
spatosum 224
splendidum 226
squamosum ib.
steatiticum 225
syeniticum 226
topazinum 225
triplex 226
Goldkies 382
Gorsten 108
Graduata 55, 56
Granadillus 443
Granati bianchi di Nepoli 167
Granatus 176
crocis martis & jovis mixtus 176
crystallisatus ib.
figurae indeterminatae 176, 177
martialis 176
vesuvianus 167
vulgaris 176
Granatinae 37
Granites 62, 67, 214-221, 443
acicularis 443
affinis 221
albo-fuscus 217
argentatus 221
asbestinus ib.
basalticus 215
bavaricus 219
bicolor 218
bracteatus 221
calcarius 216
capillaris 219
chlorostictus 221
corneus 218

G. cretaceus 217
dichrous *ib.*
duriffimus 220
durus 214
efflorefcens 219
elegans 217
fufcus 216
Garpenbergenfis 218
gemmaceus 221
genuinus 214
Gioeni 217
glacialis 218
granaticus 215
granatifer 220
granatinus 217
grandævus 216
helveticus 219
Hoepfneri *ib.*
homogeneus 220
inconfpicuus 218
lamellatus 221
lamellofus 217
leucomelas 218
lucidus 221
meloleucas 219
micaceus 216
micans 217
montanus 220
montium 221
muriaticus 218
nitens 217
nitidulus 220
olivinus 221
radiatus 220
fcorlaceus 216
fcorlinus 215
ferpentinus 218
fimilaris 221
fimplex 214
fplendidus 220
fquamofus 216
talcifer 220
talcofus 216
tirolenfis 219
G. tricolor 217
triplex 218
variegatus 219
varius 217
virefcens 220
viridis 215
zillenfis 220
Granito di Cortona 233
Granitone 228
Granitporphyr 230
Granulati 53, 54, 56
Graphytes 62, 275, 284, 285
Greptolithus 19
Grauwakke 253
Gregor 444
Grenat de Valence 267
Grew 386
Grignardus 119
Grill 259, 304
Gronovius 87, 88, 105, 109, 176, 313, 332, 339, 346, 347, 430, 431.
Grofchke 84, 164, 213, 279, 296
Grünfalz 261
Grünftein 216
Gryphites 406
Guettard 68
Gur 118
Gurgulio 58
Gypfum 61, 65, 71, 80-82, 118-125
arenaceum 118
argillofum 120
cryftallifatum 82, 122
fibrofum 119
glaciale 122
globofum 124
lamellare 121
lenticulare 123
G. prifmaticum 125
pyramidale *ib.*
radiatum 120
fchiftofum *ib.*
folidum 119
fpeculare 121
ftillatitium 124
ftriatum 119
terreftre 118
terreum *ib.*
teffulare 122
tetraëdrum 123
ufuale 120
Gypfus 118, 120

Haarftein 219
Habel 179, 285
Hacquet 152, 164, 183, 250, 303, 324, 367, 375, 378.
Hæmachates 185, 207
Hæmatites 326
cærulefcens 324
flavus 326
nigrefcens *ib.*
ruber *ib.*
folidus 328
Haidinger (de) 251
Halinatron 258
Halotrichon 268
Hamilton 154
Hammites 103
Happel 386
Harenberg 426, 430
Haffelquift 161, 214, 279
Haffenfratz 164
Helicites 418
Helmintholitus 385, 393-430
alcyonii 428
alveatus 394
arcæ 402
afteriæ 393

H. auricularis 419
buccini 415
chitonis 398
coni 414
corallinæ 429
craniolaris 406
echini 394-398
gorgoniæ 428
helicis 418
isidis 425
judaicus 397
lepidis 398
mactræ 400
medusæ 430
muricis 416
pennatulæ 430
pholadis 398
portentosus 430
sabellæ 421
sertulariæ 429
spondyli 402
spongiæ 429
strombi 415
teredinis 421
tubulariæ 429
veneris. 400
Henekel 316,386
Hepaticus 61,65,125
solidus 125
spatosus ib.
squamosus ib.
Herbæ
capillares petrificatæ 433
Hermann 387,388
Herrmann 165,219, 227
Heteromorpha 35
Heyer 83,132
Hiärne 142
Hiemer 430
Hoefer 258
Hoepfner. Præf. 189, 215,229,234-237, 243.
Hoffmann. Præf. 68, 74,75,77,78,81, 117,129,140,158, 165,167,174,178, 183,186,190,199, 200,206,215-221, 225,231,234,236, 269,270,333,437.
Holzopal 160,437
Holzstein 437
Holzzinn 311
Hornblende 61,65, 77,78
basaltina 78
labradorica 77
vulgaris ib.
Hornblendeschiefer 225
Hornerz 358
Hornporphyr 234
Hornquarzporphyr ib.
Hornschiefer 189,234
Hornsteinporphyr 234
Huile de petrole 278
Humboldt (de) 178
Humescentia 57
Humosæ 21-24
Humus 61,65,111-113
acerosa 112
alpina ib.
animalis 85,111
atra 111
colorata 112,142
conchacea 85
dædalon 111
damascena 113
densa 277
effervescens 112
fibrosa 277
lacustris 112
limosa ib.
martialis ib.
metallica ib.
muriatica 113
H. nigrescens 111
nigro-brunnea 142
palæstina 113
pauperata 112
picea 113
pura 111
rubra 112
ruralis 111
spongiosa 112
tinctoria 113
vegetabilis 111,112, 276,277
Hyacinth
gelblichter 443
Hyacinthe de volcans ib.
Hyacinthine ib.
Hyacinthus 172
gemma 176
Hyaline 53
Hyaloides 81
Hydrargyrum 62,291, 374-378
crepitans 377
crystallinum 376
cupriferum 377
fœtens 378
glandulosum ib.
hepaticum 377
larvatum 375
mineralisatum 376-378
nativum 374
nudum ib.
phlogisticum 378
rubrum 374
salitum 375
sublimatum ib.
virgineum 374
Hydrophanus 379
Hyodon 95
Hysterites 408
Hysterolithus ib.

Jacquin (a) 368
Jaspis 61,66,126,185-187,189
 ægyptia 185
 durissima 236
 fasciata 186
 martialis 330
 opaca 187
 porcellanea 186
 pura 210
 rubra 187
 rudis ib.
 unicolor 186,189
 variegata 186,187, 210
 vulgaris 186,187
Jasponyx 243
Ichthyolithus 62,385, 389-391
 marmoris 389
 niger ib.
 pallidus ib.
 schisti ib.
Jernsten 293
Ignobilia 36
Isemann 253
Imperati 106,207,313, 332,397
Impressa 29
Inæqualia 53
Inclusa 55
Inconspicua 53, 56
Incrustatum 35
Indeterminati 54
Indissolubilia 35
Induranda 57
Induratum 35
Inflammabile 57
Ingemmatio 313
Inhærentia 56
Inodora ib.
Inolithus 61, 65, 99, 100, 119
I. acerosus 99
 filamentosus ib.
 radians ib.
 stellaris ib.
Inordinatim 54-56
Insipida 56
Intractabilia 57
Intumescentia ib.
Inversa 55
Joannes 161
Iris 200
Irregularia 54
Judaicus 397
Jussieu 433
Justi. Præf. 36, 170-172,175,181,204, 211,257,335,337, 353-355.

Kacholong 205
Kæmpfer 277, 279
Kalkstein 105
Kalm 191
Karsten. Præf. 75, 76, 92, 93; 96, 117, 120,123, 130,131, 152,160, 164,179, 180,183, 186,188, 189,194-196,199-201,207,209,215, 225,231,232,234-237,239,240,269, 270,282,294,296, 323,324,345,360, 369,371,437,442.
Kellas 450
Khun 248
Killes 150
Kirwan 46-49,148,296
Klaproth 127,158,164, 167,173, 188,213, 285,292-294,302, 303,305,311,331, 345,350,368,373, 442,444.
Klein 394-397,413
Knoch 162-164
Knorr 391
Kolm 149
Kragenstein 124
Kocide 86
 brianzoner 69
 spanische 70
Kreutzcristallen 83
Kreutzstein 228
Kroesstein 124
Krüger 389
Kundmann 391
Kupferglas 350
Kupfernickel 353

Laborie 366
Labradorstein 180
Lac lunæ 86
Lævia 53
Lamellosa ib.
Landschaftsachat 237
Lange 106,427
Lapeirouse (de) 295
Lapides
 insectiferi 17
 stanniferi 111
Lapidis bufonitæ varietas 390
Lapilli
 del vesuvio 144
Lapis
 acerosus 76
 aluminaris 269
 amygdalinus 238
 aquilinus 332
 arenarius 248-255
 armenus 342
 atramentarius 273
 bononiensis 80
 calcarius 103-105

L. creutzenwaldensis 46
diaboli 50
electricus 168
elementaris 181
felinus 109
filtrarius 249
fissilis niger 148, 392
hepaticus 125
hydrophanus 159
hystericus 408
illuminabilis 80
in canalibus 88
islebianus 389
judaicus 397, 398, 427
lazuli 126
lazulus ib.
lebetum 70
lydius 147
molaris 254
mutabilis 159
nephreticus 71
ophthalmius 42
piceus 159
ponderosus 239
portlandicus 250
præstantissimus
Jaspis 161
saponarius 70
serpentinus 72
d. Stephani 207
stratarius 106
suillus 108, 109
thumensis 167
travertina 87
Lardites 69
Larvata 62, 64, 385-440
Lasius 132, 228, 230, 234, 253
Lassone (de) 250
Laumont 369
Lava 61, 66, 153-156
compacta 153
porosa 155
L. scoriacea 154
spuria 156
vitrea 154
weisse glasige 178
Lavoisier 68
Lazuli 126
Lazurus 61, 65, 126
Lehmann 75, 136, 137, 142, 209, 294, 315, 392.
Lekstein 124
Lemberg (Com. a) 127
Lempe 188
Lens 54-56
Lepidolit 442
Lepidolithus ib.
Lerche 258, 390
Leske 92, 93, 96, 117, 120, 123, 131, 160, 164, 180, 183, 186, 194-196, 199-201, 207, 209, 215, 225, 231, 234, 235, 237, 240, 282, 294, 296, 323, 324, 345, 360-369, 371, 387, 394-397, 437.
Leucargilla 135
Lewis 383
Libera 56
Liebenroth (a) 159
Liegendes todtes 247
Lignum 74, 436-438
Limus 137
Lillalit 442
Linck 206, 348
Lindacker 392, 441, 443
Liquabilia 57
Lister 264, 406
Lithanthrax 281
Lithobiblium 438
Lithogenessa. Præf.
Lithoglyphi 32
Lithologia 3
Lithomarga 68, 135, 136
Lithomorphi 32
Lithophyllum 438
Lithophyta 17
Lithotomi 32, 332
Lithoxylon 332, 436
Lituites 412
Lixiviosa 56
Lixivium
causticum 58
sanguinis ib.
Locus 56
Ludus 115
Ludwig 113
Lumachella 244
Lutum 112
Luyd 390, 396
Lydius 61, 66, 189, 190
genuinus 190
siliceus 189

Macigno 230
Macra 53
Madrepora 40
Madreporites 421
Madreporus ib.
Magnes 323
Magnesia 62, 291, 294-298
aërata 44
alba 296
compacta 297
composita 294
crystallina 295
friabilis ib.
fuliginosa 296, 297
marti & jovi mixta 294
nigra 297
nitrata 44
nivea 296
ochracea 295

M.parum martialis 296
pictorum 295
pura 44
regulina 295
rosea 297
rubra 296
salita 44
vitriariorum 296
vulgaris *ib.*
Magnesiata 61, 65, 116, 117
flexuosa 117
granularis 116
spatosa 117
Magnesium
ochraceum 296
salitum 44
Malachites 344
Malleus 58
Maltha 278
Marcasita 289
Marcorelle 101
Marcgraf. Præf. 383
Marga 61, 65, 113-116, 136, 137
anonyma 116
arenacea 114
argillacea 114, 135
bituminosa 116
cretacea 114
farinacea *ib.*
fatiscens 115
friabilis 114
fullonum *ib.*
fusoria *ib.*
in aëre deliquescens *ib.*
induranda 115
nilotica 114
ochracea 139
porcellana 134
porosa 115
rubra 139
schistosa 115
M. terrea 113
viridi fusca 136
Margaceæ 39
Margarita 17
Margodes 105
Marmo
brecciato 244
canello 107
cipolino 227
mischio 107
polveroso *ib.*
scritto *ib.*
verde di Corsica 236
Marmor 61, 65, 72, 103, 108, 359, 441
acerosum 104
cellulosum 105
cipolinum 227
de monte Sinai 106
decussatum 104
Dolomiæ 441
elasticum *ib.*
exesum 105
fissile 105, 108
fixum 119-121
florentinum 106
granulare 103, 105
margodes 105
metallicum 81, 82
micans 104
nigrescens 108
nobile 106, 108
Pappenheimense 105
phosphoricum 441
pictorium 106
polituram admittens 106
porosum 105
rude 103
schistosum 109
serpentinum 72
solubile 104, 106, 108
spongiosum 105
squamosum *ib.*
M. stratarium 106
stramosum 108
tardum 104
unicolor 104, 107, 108
variegatum 107
vulgatum 106
zonatum *ib.*
Marmoro proferon 72
Marsigli. (Com.a) 80
Mascagni 258
Mayer. Præf. 178, 392, 441, 443
Mazéar. Præf. 269
Maconites 104
Media 35
Medulla saxorum 135
Meerschaum 68
Melanteria 273
Meliedites 51
Mellites 62, 275, 282
Werneri 282
Melo montis Carmel 207
Membranacea 54, 56
Memphites 208
Menacanites 444
Mercurialia 19
Mercurius
mineralisatus 376-378
nativus 374
virgineus *ib.*
Mergelstein 230
Merges 56
Merret 390
Metalla 62, 64, 291-384
imperfecta 41
perfecta 37, 40, 41
Metherie (de la) 79, 279, 441, 442
Metrolithus 35
Meyer. Præf.

Mica 66-69, 156-158, 284, 442
compacta 157
crystallina 158
drusica ib.
ferri 326
filis 156, 157
flexuosa 157
hemisphærica 158
hungarica 157
lamellosa 156, 157
laminosa 157
membranacea 156, 157
pictoria 284
prismatica 158
squamosa 157
striata 158
undulata 157
Micaceæ 39
Micancia 53
Millepora 40
Millepoites 424
Minera
antimonii 300
argenti 357, 358
arsenici 334, 336-338
cobalti 314-317
cupri 340, 344, 347
ferri 100, 188, 320-322, 325, 329, 330, 334.
martis 100
plumbi 364, 366-368
stanni 312, 313
wismuthi 354, 355
zinci 304-307
Mineræ 25
Mineralogia Præf.
Minervihi 202
Mirabile 62, 256, 264, 265
genuinum 264
M. potassinum 264
semivolatile ib.
sulphureum 265
Mispickel 337
Misy 273
Mochas 208
Model 262
Modiolus 427
Modus 56
Molina 350
Mollia 52
Molybdæna 62, 291, 309, 310
membranacea 310
pura ib.
vulgaris 399
Molybdænum
tritura atra 296
— cærulescente 284, 310
— rubra 294
Mondstein 181
Monnet 371
Monti 387
Moosagat 257
Morell 181
Morion 203
Morochtus 69
Morton 390
Morveau (de) 117
Mumia 279
mineralis ib.
nativa ib.
vegetabilis 142
Muria 62, 260-262
ammoniaca 262
aquatiqua 260
febrifuga 261
fontana 260
fossilis 260, 261
impura 261
lacustris 260
lapidosa 92, 127, 128
M. marina 260
montana ib.
nuda ib.
phosphorea 80, 128
saxi 216
testarum 92
thermalis 260
Murkstein 226
Mutchelsand 85
Muscoformia 56
Muscuiites 398
Muta 56
Mylius 72, 106, 207, 389
Mytilites 409

Nagelfels 245
Nagelduh ib.
Naphtha 277
albicans ib.
Natrum 62, 256-258, 264, 265
acidulare 257
antiquorum ib.
cristatum 82
embryonatum 123
flexile ib.
lapidosum 94, 95, 122, 123
lenticulare 97
marmoris 258
muiorum 257
nativum 257, 264
nudum 257, 264, 265
pyriticolum 122
spatosum 82
tetradecaedrum 92
thermarum 264
urinosum 97
volatile 258
Nautiiites 411
Nauwerk 263

Nephrites 71
Nephriticus *ib.*
Neritites 419
Neutra 48
Niccolum 62, 291, 342, 353
metallicum 352
ochraceum *ib.*
ſulphuratum 353
Nierenſtein 71
Nigrica 150
Nihil foſſile 118
Nitor 53
Nitrum 62, 200, 201, 209, 256, 262, 263, 268.
baſaltinum 123
calcarium 260
cubicum 263
flammans *ib.*
humoſum *ib.*
inane 202
lapidoſum 172, 200, 201
muriaticum 209
nativum 262, 263
quadrangulare 263
quartzoſum 172
ſemivolatile 263
ſpatoſum 94, 95, 97
ſuillum 109
terra mineraliſatum 263
truncatum 93
Nobilia 36
Noſe 105, 178, 180, 230, 234, 245
Notæ 51-58
Novacula 147
Nummus brattenburgenſis 406

Obſidianus 154
Oceanus 13
Ochio di pavone 107
Ochra 330
æris 344
argenti 300
cobalti 314, 315
cupri 342, 344, 352
cyprii 340
ferri 139, 329, 330
flava 329
magneſiæ 295
niccoli 352
nickeli *ib.*
nigra 113
plumbi 364
ponderoſa 342
rubra 139
ſtibii 300
veneris 342
viridis 344
wismuthi 315, 355
zinci 304
Oculi cancrorum 17
Oculus cati 181
mundi 159
Odor 56
Olearius 390, 39[illegible]
Oleon [illegible]
montanum 277, [illegible]
montis zibini 278
Olivæformis 55
Olivin 178
Olivinus 61, 66, 178
fibroſus 178
ſpatoſus *ib.*
vitreus *ib.*
Werneri *ib.*
Ollaris 70, 72
Oniſcus petrificatus 392
Onyx 208

Oolithus 103, 104
Opaca 53
Opalus 61, 66, 159-161, 181
cereus 160
hydrophanus 159
ligneüs 160
nobilis 161
Nonnii *ib.*
piceus 159
vilior 160
vulgaris 161
Ophites 228, 239
Orchiti 101
Ornitholithus, 62, 385, 388
oſſium 388
plumarum *ib.*
roſtri *ib.*
Orthoceratites 412
Oſteocolla 87
Oſteolithus 387
Oſtracites 404

Pæderota 161
Pagurus lapid[illegible]s 391
Pallas Præf.
Paragombino antico 107
Paraſitica 56
Patellaria 419
Pechblende 293
Pechſtein 159
Pectinata 55
Pectinites 403
Pedionites 181
Peireſc. 248
Pelluciditas 53
Penna pavonis 410
Perforata 54
Peridiolithus 409

Petra
lucida 80
Moſis 214
Petracorius 298
Petræ. Præf.
Petrificata 386-440
Petrificatum 392
alterum piſiforme 392
cervi 387
hominis 386
ignotum 392
inſecti coleoptrati *ib.*
radicis 87, 435
valvulum echini referens 392
Petroleum 278
induratum 279
tenax 278
Petroſilex 61, 66, 184, 185
cryſtallinus 185
diaphanus 184
jaſpideus 185
opacus 184
ſemipellucidus *ib.*
Phacites 104
Phalloides 101
Phengites 107
Phlogiſta 62, 64, 275-290
Phlogiſton
argillæ miſtum 281
Phoſphoreſcentia 57
Phoſphorus 88
Phytolithus 62, 385, 431-440
filicis 433
totalis 431
Phytotypolithus 39
Picroſpatum 441
Pierre d'Egypte 186
de la lune 181
de Mocca 208
Pietra d'Egitto 186, 232
elaſtica 108
fruticoſa 246
nefritica 232
talchina 228
Pinguia 53
Pini 129, 180, 181, 441
Pinuites 410
Piperites 104
Piſa
carolina 103
Piſces
petrificati 389
Piſcis
in lapide 389
Piſolithus 61, 65, 103, 104
carolinus 103
Pix
montana 279-281
Plana 53
Plaſtica 52
Blatina 62, 291, 383
del pinto 383
Plinius 161, 181, 215
Plumbago 284, 371
Plumbi
minera 366
ochra 364
Plumbum 62, 291, 364-374
alvernicum 369
arſenicale 366
arſenicatum 370
baſalticum 373
cæruleum 371
cæſio-griſeum 372
compactum *ib.*
corneum 370
cornubicum 373
P. cryſtallinum 372
cryſtallis hexaëdri 368
duplex 370
facie terrea 366, 368
ferriferum 373
flavum 368
fuliginoſum 369
hercynicum 373
hexaëdrum 367
hyalinum *ib.*
jaſpideum 369
lapideum 368
micaceum 365
mineraliſatum 367, 368, 371-374
nativum 364
nitri ſpatoſi 368
nudum 364
ochraceum *ib.*
rubrum 367
ſabaudicum 374
ſpati cubici 366
ſpatoſum 366-368
ſtibiatum 373
terreſtre 366, 368
terreum 364, 365
virens 368
vitreum 366
vitriolatum 370
Plumoſa 53
Pomum
cryſtallinum 91
Ponderoſæ 61, 63, 65, 79-84
Pondus 54
Porcellana 134
Porcellanjaſpis 186
Porcellanites 414
Borfido
roſſo 235
verde 231
Pori 32

Porphyr 236
hornartiger 234
Porphyrites 236
Porphyrius 62, 67, 227-238
acerofus 231
acicularis 228
ægyptiacus 232
alpinus 229
amiantinus 236
Angliæ 231
antiquus ib.
arenarius 227
asbeftinus 229
auftriacus 230
bacillaris 233
baritycus 235
bafalticus 232
bicolor 229
calcarius ib.
chlorogranaticus 231
corneus 235
corficanus 236
cotiarius 230
cryftallinus 237
decipiens 233
Delphinatus 231
duriffimus 235
effervefcens 237
ferrifer 229
fuldenfis 233
genuinus 235
granaticus 230
granatinus 228
granatifer 237
granitoides 230
helveticus 229
inæqualis 235
lamellofus 232
metallifer 230
micaceus 228
micans 229
nigerrimus 232
P. nitens 236
nitidulus 233
nothus 234
ocellathus 233
olivinus ib.
pedicularis 232
piceus 234
ponderofus 227
radians 235
rhæticus 227
rochlizenfis 235
fchiftofus 234
fcorlaceus ib.
fcorlinus 237
fpadiceus 231
fpataceus 235
fpatofus 232
fpiculatus 229
fpurius 228
fquamofus 232
talcofus 227
tinnitans 231
tranfilvanicus ib.
tricolor 235
vulcanius 233
Porphyrfchiefer 235
Porta fanta 107
Porus
aqueus 88, 100, 115
granaticus 97
igneus 144, 155
arenarius 144
lapideus 154
prifmaticus 145
pulverulentus 89
Pott 108, 307
Poudingftone 245
Poun 259
Ponzzolana 143
Prafer 157
cryftallifirter 104
Prafius 197
Prehnites 164
Priapolithus 101
Prifma 55
Prouft 130, 261, 264, 267, 333, 370
Pfeudoachates 184
Pfeudoadamas 20
Pfeudoamethyftus 12
Pfeudoberyllus 20
Pfeudochryfolithus 20
Pfeudocryftallus ib.
Pfeudogalena 77, 306, 307, 38
Pfeudogemma 20
Pfeudohyacinthus ib.
Pfeudopalus 18
Pfeudorubinus 20
Pfeudofapphirus 20
Pfeudofmaragdus 12, 20
Pfeudotopazius 20
Pfilander 2
Pulverulenta 5
Pumex 1
cinerarius 1
folidus 1
vitreus
vulcanius 1
Punctagat 2
Puteolana 61, 66, 14, 1
arenacea 1
affimilis 1
genuina
Pyramis 54 -
Pyrites 286, 2
aquofus 3
colore rubefcente 3
cryftallinus 3
cupri 347,
embryo
ferreo-cupreus
ferri

P. mineralifatus 288, 349
nudus 286, 336
Pyromachus 61, 66, 182, 183
cinereus 182
cretaceus *ib.*
cryftallinus 183
femipellucidus *ib.*
ftriatus 182

Quadrum 251
albefcens *ib.*
Quarzkriftalle 132
Quartzum 61, 66, 194-205
album 198
aqueum *ib.*
calce ferri miftum 330
cellulofum 197
clavatum 202
coloratum 198
cotaceum 196
criftatum 195
cryftallifatum 202, 203
cubicum 199
cylindricum 196
diaphanum 198
erofum 194
fibrofum *ib.*
fiffile 195
foraminulentum 194
foveolatum *ib.*
fragile 197
globulofum 195
granaticum 176
granulatum 196
hyalinum 198
informe *ib.*
lacteum 197
Q. lamellofum 195
mobile 196
octaedricum 199
opacum 197
pingue 198
purum 195, 197, 198
pyramidale 199
radiatum 196
rude 205
rupeftre 197
felectum 195
folidum 198
fpongiofum 195
ftillatitium 197
tabulare 199
tinctum 198
triedrum 199
vagum 196

Radiata 53
Radius articulatus 412
Ræpke 70
Ragftone 48
Rakjord 112
Ramofa 54 56
Rafpe 350
Rauchtopas 203
Raufchgelb 336
Raufchgelbkies 337
Razamowsky (Com. a) 303, 374
Reaumur 386
Redintegrata 29
Regulus antimonii 299
Reiske 390
Rene del Vefuvio 144
Reniformia 54, 56
Renovanz 343, 348, 362
Reticulata 54, 56
Retractoria 57
Reufs (*Chrn. Fr.*) 172, 186, 324
Rhizolithus 435
Rhomboidalia 54
Rhombus 55
Richter 268
Rigida 52
Rindenftein 88
Ringaget 237
Rinman 128, 162
Rifigallum 336
Ritter 427, 430
Roefchgewachs 361
Ræfsler 303
Rogenftein 104
Romé de l'Isle 98
Rofacea 56
Rofinus 427
Rothgulden 362
Rottenftone 146
Rotundata 54
Rovato 259
Rowley. rag. 231
Rubicator 187
Rubicellus 173
Rubinus 170, 173
Rubrica 139
Rumpf 122, 201, 237, 282, 389, 391, 394, 406, 413.
Rupeftria 56
Ruprecht (a) 298, 383
Rus 285

Sabulum 191
Sage 79, 164, 165, 248, 266, 299, 369, 370
Sal 256-274
alcali 257
alpinum 265
amarum 264

S. ammoniacum 262
cæduum 260
calcarium 258
commune 260, 262
cretæ 267
culinaræ 260
digestivum Sylvii 261
fontanum 260
gemmæ ib.
Glauberi 264
magrinum 260.
neutrum 264-266
persicum 257
petrefactum 122
purgans 264
secretum Glauberi 264
sedativum 258
Sale di creta 267
sedativo 258
Salſa. Præf. 62, 64
Salmiak 262
Salſa 56
Salzſtein 260
Sammterde 68
Sandaliolithus 409
Sandaracha 336
Sapida 56
Sapo 137
Saponarius 47
Sapparre 165
Sapphirus 171
Sardonyx 208
Sardus 207
Saturnites 371
Saunders 259
Sauſſure (de) Præf. 216, 228, 229, 242
le fils 165, 441
Saxum 214-219, 222-225, 230, 231, 236, 239, 242, 243, 245-247, 253.
æthereum 246
alpinum 223
amnigenium 253
angermannicum 215
arenarium 249, 254
arenoſo-micaceum 222
calcareum 104
clangoſum 223
compoſitum 153 216, 218, 222, 225, 236, 239.
conglutinatum 246
connatum 239, 245
colaceo-talcoſum 255
cotaceum 214, 218, 252, 254, 255
cotiarium 228
decuſſatum 222
fahlunenſe 252
fatiſcens 216
fiſſile 222, 224
fornacum 222
frumentale 255
fuſarium 214
glanduloſum 240, 242
granoſum 223
impalpabile 153, 223, 236, 243
in aëre deliqueſcens 216
mareſtrandenſe 222
metaliferum 219, 230.
micaceum 216, 223
molinum 254
montanum 215
morenſe 214
novaculare 224
petroſum 244-247
primigenium 239
punctatum 223, 255
radians 255
rœroſienſe 222
rubrum &c. 106
ſchiſtoſum 153, 325
ſcorlinum 223
ſerpentinum 227
ſpatoſum 214
Stenonis 254
talcoſum 222
undulatum 254
viridi-cæruleſcens 216
Scabra 53
Sceletonalces 387
Sceliti 102
Scepterkriſtall 203
Scheele. Præf. 284, 293, 310
Scheelium 294
ochraceum 294
Scheffer 383
Scherbencobolt 335
Scheuchzer (J.) 106, 148, 201, 389, 391, 406, 412, 427, 430
Scheuchzer (J. J.) 388, 389, 391, 431
Schiſtolithus 61
Schiſtoſpatum 65, 98
fiſſile 98
Schiſtoſa 53
Schiſtus 105
aluminaris 269
bituminoſus 149
cæruleus 148
calcarius 105, 108
carbonarius 149
cinereus 153
communis 149
compactiſſimus ib.
diverſo colore ib.
durus 148

S. effervescens 108
florentinus 107
fusco-cinereus 109
fuscus ib.
margaceus 115
mollis friabilis 150
— niger ib.
niger 147, 149
— durus 147
— — rudis 148
— friabilis 150
— pinguis 149
— polituram quodammodo admittens 147
purpurascens 148
rhombeus 159
scriptura atra 150
— cinerea 148
solidus crassus 149
— durus 148
subtilior niger ib.
tabularis 147
terrestris 149
viridis 115
Schneidestein 225
Schnecker 130
Schoerl
aquamarinfærbiger 165
blauer ib.
gelblichter hyacinthfærbiger 442
grüner 178
rother 443
topasfærbiger seschesleitiger 442
violetter 167
weisser 173
Schoerlit ib.
Schreber (a) 87, 92, 103, 118, 133, 136, 180, 236, 260, 315, 332, 389, 390, 392, 394, 412, 413, 435
Schreiber 303, 316
Schriftstein 124
Schroeter 228
Schütz 135
Schulze 230, 431
Schwefelstein 251
Scilla 396
Scintillantia 57
Scopoli 94, 99, 181, 268, 307, 383
Scoriæ pulverulentæ 144
Scoria leggiere 155
Scorlites 173
Scorlus 61, 66, 167-169
electricus 168
genuinus ib.
granatinus 167
tabularis ib.
vesuvianus 442
vitreus 167
Scriptura 56
Sedativspat 132
Segregata 53
Seifenstein 70
Selb 359
Selenites 122, 123
Seleniticæ 39
Seliformia 56
Semimetalla 25, 32, 33, 35-37, 40, 49
Semivolatilia 57
Scriata 54-56
Serpentinstein 71, 228
Serpentinus 61, 65, 71, 72
crystallinus 72
fissilis ib.
S. genuinus 71
nephriticus ib.
Servière (de la) 115
Sevum 281
minerale 282
Silex 159, 181-187
cinereus 182
communis ib.
concretus 245
corneus 182
cretaceus ib.
igniarius 183
margaceus 186
marmoreus 182, 184
opacus 182
polyzonias 184
pyromachus 183
rupestris 187, 189, 237
schistosus 189
semipellucidus 183
vagus 182, 186, 206-208
virescens 184
Siliceæ 61, 63, 66, 170-212
Sinter 88
Smaragdmutter 197
Smaragdus 175
cæruleo-viridescens 173
gemma 175
Smectis 69-72, 136
crystallisatus 151
subtilis 114, 136
Smiris 61, 66, 187
Solenites 399
Solidus 56
Solitaria 55, 56
Solubilia 57
Solventia 58
Sonora 56
Sonus ib.

Somnus 175
Sory 273
Spada 387
Sparsa 55
Spatum 61, 65, 89-98
adamantinum 213
alcalinum 90, 93
arenarium 90
bononiense 80
botryoides 91
bracteatum ib.
calcareum 89, 92, 96
campestre 179
cellulosum 91
chrysolithinum 98
columnare 123
compactum 90
confusum ib.
condatum 95
crystallisatum 91-97
cubicum 92
dodecaëdricum 94
drusicum 91
durum 179
ferriferum 329
fixum 178
frictione foetidum 109
fruticulosum 91
fugax 89
globosum 91
granaticum 97
gypseum 119, 121,
hyalinum 90
inane 91
informe 90, 98, 121, 179
lamellosum 98
lenticulare 97
lucens 128
magnesiatum 117
molle 100
objecta duplicans 90
S. octodecaëdrum 95
opacum 89
orbiculatum 94
pellucidum 90
pentaëdrum 96
pentagonum ib.
plumbiferum 366
ponderosum 80-83
prismaticum 93, 94
pyramidale 96
reniforme 91
rhombeum 92, 93
rhomboidale 89, 90
schistaceum 98
scintillans 179, 180, 298
sexangulare 93, 95 96
siliceum 179
solidum 127
solubile 89, 90
speculare 90
stalacticum 91
tetraedrum 93
tinctum 90
triëdrum 93
trigonum 97
undatum 98
Specularia 54
Specularis 121
Spekstein 70
Spener 388
Sphaerica 54
Sphaeroidea ib.
Spica frumenti metallaris 439
Spielmann 370
Spinellus 173
Spongiosa 54
Spuma
lupi 294
maris 68
Spumescentia 57
Squamosa 53
Stallsten 222
Stalactites 65, 87, 88, 99, 103, 124
fungiformis 101
globulosus 103
gypseus 119, 124
quartzosus 197
ramulosus 99
solidus 102
spatosus 100
stillatitius 101
stiriacus 99
Stalagmites 100, 101
Stangenschoerl 168
weisser 173
Stangenspat 82
Stanni
minerae 312, 313
Stannum 62, 291, 310-313
amorphum 310, 312
aureum 311
crystallinum 313
crystallisatum 168, 176
granulatum 312
ligneum 311
mineralisatum 311, 312
nativum 310
nudum ib.
polyedrum 176
pyriticosum 311
spati 80, 311
spatosum 294, 311
Steatites 69-72
Stein
beugsamer 248
thoener 167
Steinmark
phosphorescirendes 135

Stelechites 87
Stellari 61, 65, 110
Transilvaniæ 110
Stellata 53-56
Steinkol 281
Sterile 306, 307
nigrum 306
Sternachat 237
Stibigo 300
Stibii
ochra 300
Stibium 62, 291, 299-303
argentiferum 302
arsenicale 299
crystallinum 302
fibrosum 300, 301
mineralisatum 299-301
muriaticum 302
nativum 299
nudum *ib.*
phosphoratum 302
rubrum 299, 300
striatum 301
vulgare *ib.*
Stiernslag 76
Stiptica 56
Stiria 100
Stirium 99, 119
marmoreum 99
Stobæus 406
Storr. Præf. 71, 188, 220, 225, 227, 235, 265.
Stoutz 324
Strahlschoerl 76
Striata 53
Strontianites 64
Stuckeley 389
Stütz 165
Subdulcia 56
Suber 74
montanum *ib.*
Succinum 62, 275, 282, 283
durius 283
electricum 282
Slickow 375
Suillus 61, 65, 108, 109
crystallinus 109
lamellosus *ib.*
marmoreus 108
schistosus 109
Sulphur 62, 275, 286-290
ferro mineralisatum 288, 289, 333
ferro mixtum 288, 289
figuratum 288
hepaticum 287
marte saturatum 289
nativum 286, 287
nudum *ib.*
terreum 287
thermarum 286
vivum *ib.*
vulcanium *ib*
vulgare 287
Sulphurea 56
Superficies 53
Swab. Præf. 270, 316
Swedenborg 387
Syenites 215
Tabulare 54-56
Tælgsten 106
Talca 50
Talcosæ 61, 63, 65, 68-78
Talcum 61-65, 68-71, 74, 76-77, 225
brianzonicum 69
T. cosmeticum 69
cubicum 321
fullonum 68
lamellare 158, 225
luteum 158
medicinale 69
membranaceum 225
molliusculum 69, 157
officinarum 69
porcellanum 68
radiatum 69
rubrum 139
schistosum 71
squamosum 68
subfissile 139
subfriabile 135
terreum 86
viridens 135
Talkschiefer 71
Tarras 145
Tartarus
vitriolatus 264
Tellinites 399
Tenacia 52, 53
Tenuia 53
Tepida *ib.*
Terebratulites 408
Terra
aluminis 133
australis 63
calcaria 108, 125, 266, 329, 342, 364, 365.
coloniensis 17
fistularia 135
fullonia 136
fullonum *ib.*
gypsea 344
lateritia 137
lemnia 136, 137
lusitanica odorata 139

T. miraculosa Saxoniæ 135
palæstina 113
plumbea 365
ponderosa 61, 65
salita 58
porcellana 134, 135, 139
pouzzolana 143
puteolana ib.
silicea 61, 66
tripolitana 140
umbria 142
verde 140
veronensis ib.
Terræ. Præf. 61, 62, 65-255
adamantinæ 61, 67, 213
aggrægatæ 61, 67, 214-255
argillaceæ 61, 66, 133-169
calcariæ 61, 85-132
ponderosæ 61, 65, 79, 84
siliceæ 61, 66, 170-212
talcosæ 61, 65, 68-78
Terrea 53
Tessera 55
Textura 53
Theophrastus 181
Tigerslen 255
Tilly 281
Tincal 259
Toadilone 47
Todtes Liegendes 247
Topasfels 225
Topazius 171, 172
chrysolythus 175
flave rubens 172

Topffstein 70
Tophus 61, 65, 87-89, 102, 115, 332
alter 99
argillaceus 87, 115
communis 87
incrustans 88
lebetum ib.
margaceus 87
testaceus 89
thermalis 88
Tubalcaini 332
turbinatus 101
Tourmalin 168
Transsubstantiata 29
Trapezium 448
Trapezoidea 54
Trapezum 152
Trapp ib.
hornartiger 234
Trebra (a) Præf. 135, 228, 253
Tremolites 61, 65, 110
Hœpfneri 110
Triewald 281
Trillingskristall 203
Trip 168
Tripela 140
cariosa 146
solida 140
Tripolitana ib.
Tritura 56
Trochilites 416
Trümmerachat 237
Truncata 55
Tuberosa 54
Tubipora 40
Tubiporites 421
Tubiporus ib.
Tubilites 413, 420
Tubulosa 54
Tubulus concameratus 413

T. marinus 413
Tufa 144
Tungsten 293
Turbinites 417
Turwis 386
Turcosa ib.
Turfa 62, 275-277
cespitosa 276
ericetorum ib.
foliata ib.
maritima ib.
muscosa ib.
palustris ib.
picea 277
solida ib.
Turmalinus 168
Typolithus vegetabilis 431

Ubelacker 88
Umbra 142
Uncinulata 53
Undulata ib.
Uranites
ochraceus 292
spatosus ib.
sulphuratus 293
Uranium 62, 291-293
ochraceum 292
sulphuratum ib.
Uterus
crystallinus 207
Uvæformia 55, 56

Vaga 56
Vandelli 88, 154, 286
Variabilia 57
Vegetabile lithanthrace imprægnatum 280

Veltheim (a) Præf. 41-43, 145, 359
Verdello 107
Vermiculites 420
Veſiculoſa 54
Veſtungsachat 237
Vetrificationi 154, 155
compacte 154
filamentoſe 155
poroſe 154
Vincent de S. Vilars 116
Violaceus 17
Viride montanum 344
Viſmuthum 354
Vitreſcentia 57
Vitriolum 62, 256, 270-274
album 271
atramentarium 273
cæruleum 271
cupratum ib.
cupri ib.
cupro zinceum ib.
cyprium ib.
ferratum 272
ferri ib.
hermaphroditum 271
lapidi immiſtum 273
magneſii 270
martis 272
mineraliſatum 273
mixtum 271
nativum 271, 272
niccoli 271
rude 273
ſchiſti ib.
terreum ib.
triplum 272
turfæ 274
veneris 271
viride 272
V. zinci 271
zinco-ferreum 272
Vitrum
foſſile 154
moſcoviticum 156
ruſticum ib.
vulcanium 154
Vogel. Præf. 39, 40, 69, 71, 72, 74, 75, 80, 87, 108, 118-121, 129, 134, 137, 139-141, 145, 163, 170, 182, 186, 204, 211, 245-280, 282, 294, 300-307, 312, 315, 322, 329, 335, 342, 344, 353, 361, 390, 391, 406, 408, 411, 412, 428.
Voigt. Præf. 178, 180, 190, 223, 224, 230, 234, 247.
Volatilia 57
Volkmann 397, 426, 427, 433

W

Wacca 152, 339
Wad 296
Wagner 397, 427
Walch 388, 391, 396
Wallerius. Præf. 32, 33, 69-75, 81, 86-109, 111-116, 118-122, 125-129, 134-158, 161, 165, 168, 170-176, 179-187, 189, 191-193, 195-198, 200-208, 210, 214, 225, 231, 232, 236, 237, 240, 242, 244-255, 257-273, 276, 282-302, 304-342, 344-347, 349, 352-358, 360, 362-368, 371-374, 376, 386, 388, 395, 431, 435, 439.
Waſſeropal 181
Waſſerſtein 88
Watſon 383
Watt 79
Wedgewood 63, 296
Weiserez 345
Weisgülden 348, 363, 373
Weisgültig Erz 349
Welſch 201
Weltauge 159
Werner. Præf. 50, 51, 98, 129, 130, 137, 164, 178, 183, 196, 206, 223-225, 232, 234, 240, 292, 349, 359.
Weſtrumb 132, 191, 255, 444
Widenmann. Præf. 232, 285
Wiegleb 68, 187, 190
Wiſmuthi
ochra 315
Wiſmuthum 62, 291, 354-356
calciforme 355
commune ib.
iners ib.
martiale ib.
mineraliſatum 355, 356
nativum 354
nudum ib.
ochraceum 355
terreſtre ib.
Withering 79, 231
Witherites 79